Histoires du Zohar

Une
anthologie d'histoires
et
de paraboles tirées
du saint Zohar de Rabbi Chimon ben
Yo'hai

Morceaux choisis et traduits en hébreu
par
David Chalom Batsri
et
traduits en français
par
Yo'hanan Lederman.
Deuxième volume
(Zohar sur l'Exode)

hakt̄av institute מכון הכתב

Jérusalem, 5754 (1994)

זה השער לה'

ספר

מעשיות הזהר

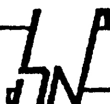
לקט מעשיות ומשלים
מספר
הזהר הקדוש
להתנא האלהי
רבי שמעון בן יוחאי זיע"א
עם תרגום ללשון הקודש

לקט תרגם וערך
דוד שלום ב"ר יוסף בצרי

חלק שני
(מזהר שמות)

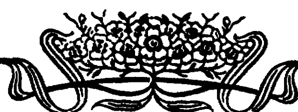
הוצאת
מכון הכתב hakTav institute
ירושלים

haktav institute
for torah research and the publication
of manuscripts and printed works
p.o.b. 6040, jerusalem, israel

מכון הכתב
לחקר תורה והוצאת כתבי יד וספרים
ת.ד 6040, ירושלים, ישראל

טל: 02-280-735 פקס: 894317

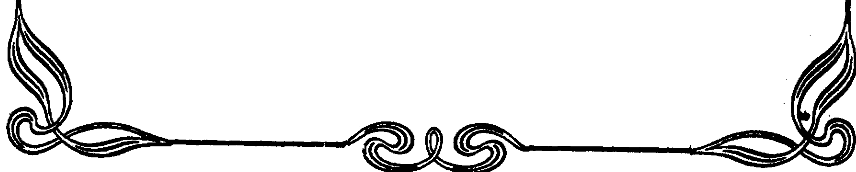
ספר זה מוקדש
לעלוי נשמת

אליהו בן יעקב ואסתר צפרה

נלב"ע ביום כ"ד בשבט תשנ"ג
ת.נ.צ.ב.ה

מאת אשתו **איווט וילדיה** הי"ו

Ce livre est dédié
à la mémoire de
ELIE J. SAFRA
Décédé le 14.2.93
par sa femme Yvette et ses enfants.

Index des histoires

70. Lorsque Jacob, notre ancêtre descendit en Egypte, et qu'Israel fut exilé en Babylonie, la présence divine descendit avec eux.

71. Trente jours avant que ne soit nommé un nouveau dirigeant dans le monde, ou que l'on destitue un gouvernement, cela est annoncé dans les cieux. La voix sort et est entendue dans tout l'univers. La chose est transmise aux oiseaux, aux enfants ou aux imbéciles. Si le peuple le mérite, la chose est transmise aux justes.

72. Rabbi Elazar et Rabbi Yossi étaient en route lorsqu'ils virent une étoile partir d'un côté et une autre étoile partir de l'autre. Thème de la mort des justes avant leur temps. Mort de Rabbi Aqiva. Thème de l'étoile du matin. Pourquoi les justes sont-ils rétribués comme des impies et le contraire?.

73. Le puits vu par Jacob et Moise fut créé lors de la création du monde. Et sa bouche fut créée la veille du Sabbat, au crépuscule.

מפתח המעשיות

ע.

כשירד יעקב אבינו למצרים, וכשגלו ישראל לבבל, ירדה השכינה עמהם. • מעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי. • ענין נבואת יחזקאל. • מעלת העוסק בתורה ומעשים טובים.

עא.

שלושים יום לפני שממנים שלטון חדש בארץ, או שמעבירים שלטון, מכריזים עליו בשמים, והקול יוצא ונשמע בכל העולם, והדבר נמסר לעופות, או לקטנים, או לשוטים. ואם העם זכאי, נמסר הדבר לצדיקים.

עב.

רבי אלעזר ורבי יוסי הלכו בדרך, וראו כוכב אחד רץ מצד אחד וכוכב אחר רץ מצד שני. • ענין הסתלקות הצדיקים לפני זמנם, והסתלקות רבי עקיבא. • ענין אילת השחר. • ביאור שיש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, ולהיפך.

עג.

הבאר שראו יעקב ומשה, נבראת בשעת בריאת העולם. והפה שלה נברא בערב שבת בין השמשות.

עד.

רבי אלעזר ורבי אבא פגשו יהודי אחד שהיה בשערי גן עדן, והביא אתו צרור מכתבים למסור להחברים היודעים סודות של רוחות הצדיקים.

עה.

המצרי שנהרג על ידי משה רבינו, הוא גרם שמשה יברח למדין, וזהו איש מצרי הצילנו. ומשל על זה.

עו.

רבי שמעון בן יוחאי למד עם רבי אלעזר בנו, והיה הבית מוקף באש, וישב רבי חייא בחוץ, ואח"כ נכנס ואמר כמה מעלות על רשב"י, ולמדו שני ימים רצופים לא אכלו ולא שתו

74. Rabbi Elazar et Rabbi Abba rencontrèrent un Juif qui était à l'entrée du jardin d'Eden. Il apportait un paquet d'écrits à remettre aux collègues qui connaissent les secrets du souffle des justes.

75. L'Egyptien tué par Moise a causé sa fuite vers Midian. Cet Egyptien l'a en fait sauvé. Une parabole à ce sujet.

76. Rabbi Chimon étudiait avec Rabbi Elazar, son fils et la maison était entourée de feu. Rabbi 'Hiya était assis au dehors. Il entra ensuite et énonça les mérites de Rabbi Chimon. Ils étudièrent deux jours sans manger et sans boire. Ils ne savaient plus s'il faisait jour ou nuit. Grandeur de Rabbi Chimon et de Rabbi Elazar, son fils.

77. Une fois, alors que la pluie ne tombait plus, Rabbi Eliezer décréta quarante jeûnes mais ne fut pas exhaucé. Rabbi Aqiva vint, pria et fut immédiatement exhaucé. Rabbi Eliezer s'en trouva affaibli. Mais Rabbi Aqiva expliqua, à l'aide d'une parabole, pourquoi on avait répondu à sa prière.

ולא היו יודעים אם יום הוא או לילה. • גדלות הרשב״י ורבי אלעזר בנו.

עז.

פעם אחת היה עצירת גשמים. גזר רבי אליעזר ארבעים תעניות, ולא נענה, בא רבי עקיבא והתפלל ונענה מיד. חלשה דעתו של רבי אליעזר, ורבי עקיבא ביאר עפ״י משל למה הוא נענה.

עח.

כל אילן הוא סוד בפני עצמו. • רבי אבא ראה אילן שמפירותיו נעשה עוף, ופרח.

עט.

רבי יהודה בן שלום ורבי אבא הלכו בדרך, ולנו ליד קבר אחד, ושמעו קול מדבר מהקבר. • תפלת המתים מגינה על החיים.

פ.

רבי יהושע היה עולה לירושלים, בדרך ראה ערבי אחד שהלך עם בנו, ופגעו ביהודי אחד וציערו אותו, וגזר רבי יהושע שהערבי ובנו יבלעו באדמה וכן היה.

פא.

רבי יוסי יצא לדרך, באמצע הדרך הרהר בדברי העולם, ורץ אחריו נחש, ונפל וירד לו דם. — אם על שעה אחת כך, המסיח דעתו לגמרי על אחת כמה וכמה.

פב.

רבי יצחק פגש הר, ובעודו יושב שם, הרגיש שהארץ מזדעזעת, ואיש אחד שהיה ישן שם ונתעורר אמר לו סיבת רעידת האדמה, שזה כשממנים מושל שיעשה רע ליהודים.

פג.

רבי אבא הלך עם רבי יצחק פגשו בוורדים, ונטל רבי אבא וורד אחד, ישבו ואמר רבי אבא סוד הריח וסוד הקרבנות והקטורת, ושהתענית הוא במקום קרבן, ובזמן הזה תפלה במקום קרבן.

78. Chaque arbre possède son propre secret. Rabbi Abba voit un arbre dont les fruits se transforment en un oiseau qui s'envole.

79. Rabbi Yéhouda ben Chalom et Rabbi Abba étaient en chemin et ils se reposèrent près d'une tombe. Ils entendent une voix qui parle de la tombe. La prière des morts protège les vivants.

80. Rabbi Yéhochoua montait vers Jérusalem, lorsqu'en chemin il vit un arabe et son fils qui frappaient un Juif. Rabbi Yéhochoua décréte que l'Arabe et son fils soient avalés par la terre et cela se réalise.

81. Rabbi Yossi était en route et il méditait sur les choses de ce monde. Un serpent le poursuivit, il tomba et se blessa. S'il en est ainsi pour un moment de distraction, à plus forte raison pour celui qui s'écarte complètement.

82. Rabbi Its'haq arriva près d'une montagne. Alors qu'il était là, il sent que la terre tremble. Un homme qui dormait là se réveille et lui explique la raison du tremblement de terre:

פד.

רבי שמעון בן יוחאי אמר הרבה סתרי תורה לרבי אלעזר ורבי אבא, נשקו ידיו, ובכה רבי אבא ואמר אוי כאשר תסתלק מן העולם, וישאר העולם יתום ממך. • אסור להקדים שלום לאדם רשע, ואם מוכרח, יתכוין להקב"ה, ומותר.

פה.

רבי חייא ראה עוף אחד ששמו קטפירא, אמר לרבי אלעזר, ודאי שליחות יש בידו. • יש לאדם ליזהר שלא לחטוא, כי אבני ביתו וקורות ביתו יעידו עליו. • הנסים שהיו במטה אהרן. • ממטה אהרן יש ראיה לתחיית המתים.

פו.

רבי חייא קם לילה אחת לעסוק בתורה, והיה עמו רבי יוסי הקטן שהיה נער, ופתח רבי חייא בדברי תורה, אמר לו הנער דברי תורה, ורבי חייא נשק אותו.

פז.

רבי יהודה ורבי חייא הלכו בדרך, אמר רבי חייא כשחברים הולכים בדרך צריכים ללכת בלב אחד, וצריכים להפרד מן הרשעים.

פח.

הקב"ה נתן לבני ישמעאל את השליטה על ארץ־ישראל [בזמן שהיא חרבה], בשכר שנימול ישמעאל. • סדר המלחמות בארץ ישראל באחרית הימים. • צריך להגביה את הימין על השמאל.

פט.

ר' חייא ור' יוסי הלכו בדרך, בחצות הלילה עברה אילה וצעקה, ושמעו קול שמכריז ומעיר לקום, כי הקב"ה יוצא לג"ע להשתעשע עם הצדיקים, באו לרשב"י, ואמר דברי תורה בענין יציאת מצרים בחצי הלילה, וכשגמר נשקוהו, ואמרו שהוא יכול לפתוח שערי ירושלם העליונה, ועליו נאמר: יראה כל זכורך את פני האדון ה'. • יש ליזהר בתפלת מנחה שהוא דין. • העולם נידון לפי ראשי העם, ונתפס

C'est ce qui arrive lorsque l'on nomme un gouverneur qui va faire du mal aux Juifs.

83. Rabbi Abba marchait avec Rabbi Its'haq lorsqu'ils virent des roses. Rabbi Abba en prit une et ils s'assirent. Rabbi Abba explique le secret de la senteur: celui des sacrifices et celui de l'encens. Le jeûne remplaçait le sacrifice et à notre époque la prière remplace le sacrifice.

84. Rabbi Chimon ben Yo'hai énonce beaucoup de secrets de la Tora à Rabbi Elazar et Rabbi Abba lui baise les mains. Rabbi Abba pleure et se désole sur la disparition de Rabbi Chimon et sur le vide qu'il va laisser dans le monde. Il est interdit de saluer un impie, mais si on y est obligé on peut le faire en pensant au Saint béni soit-il.

85. Rabbi 'Hiya vit un oiseau dont le nom était Qaftira et il dit à Rabbi Elazar qu'il est probablement porteur d'un message. Il faut faire attention à ne pas pécher, car les pierres de la maison et ses poutres en témoigneront. Les miracles de la verge d'Aaron. C'est de la verge d'Aaron qu'on déduit la résurrection des morts.

בחטאם. • הצדיק נתפס בעון הדור. • רב חסדא היה דר בקפוטקאי, והיה עני וחולה, והעביר דירתו לציפורי בין תלמידי־חכמים, וזכה לעושר ותורה והרבה טובות.

צ.

כמו שהרג הקדוש ברוך הוא את הבכורות במצרים, כך קם פרעה והרג את שריו ופקידיו.

צא.

אין להתחבר עם הרשעים, ומה גרמו הערב רב שנתחברו עם ישראל, בצאתם ממצרים.

צב.

נפלאות הבורא ביונה הנביא, כשהדג בלע אותו.

צג.

רבי יוסי ורבי חייא הלכו במדבר, ופגשו באדם אחד, והציל אותם מדרך סכנה ממקום ששם נהרג כהן חכם על־ידי עם־הארץ, ומאז הדרך ההוא בסכנה. • אין הקב"ה מעביר ממשלה בארץ, עד שמעביר קודם ממשלתם בשמים.

צד.

משה רבינו עלה לקבל התורה ונפגש עם מלאכים עליונים. ומה שאירע לו כשחטאו ישראל בעגל. • כשישראל עוסקים בתורה, נשבר כוחם וחוזקם של הגויים.

צה.

העוונות גורמים שהקדוש ברוך הוא יתרחק מבני האדם. • עתידים אומות העולם להתאסף למלחמה על ירושלים. • עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות לכל המלכים שהצירו לישראל ולירושלים, ולהפרע מהם בגלוי. • בענין חורבן ירושלים וגלות ישראל.

צו.

אשרי המבקר את החולה ומלמדו לשוב בתשובה. • עני אחד היה בשכינות עם רבי ייסא, והיה ביישן, והגיע עד שערי מות, ורבי ייסא הצילו. • עוד מעשה מעני אחר שרבי יצחק החייהו,

86. Rabbi 'Hiya se leva la nuit pour étudier la Tora. Il était accompagné de Rabbi Yossi le Petit qui était encore enfant. Rabbi 'Hiya prit la parole et l'enfant lui répondit par des interprétations de la Tora. Rabbi 'Hiya l'embrasse.

87. Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hiya étaient en route et Rabbi 'Hiya dit que lorsque les collègues sont en chemin, ils doivent être unis par le coeur et ils doivent se séparer des impies.

88. Le Saint béni soit-il a donné aux fils d'Ismael le contrôle de la terre d'Israel, à cause du mérite de la circoncision. Chronologie des guerres en Israel à la fin des temps. Il faut toujours élever la droite au dessus de la gauche.

89. Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi étaient en route. A minuit, passe une biche en pleurant. Ils entendirent une voix qui annonçait et qui ordonnait de se lever: Le Saint béni soit-il entre au jardin d'Eden afin de se distraire avec les justes. Ils arrivèrent chez Rabbi Chimon qui leur dit des interprétations sur la sortie

והראו לרבי יצחק בחלום שהעני הציל אותו ממות, ומסרו ליד רבי שמעון בר יוחאי. • העניים יותר קרובים להקדוש ברוך הוא.

צז.

צריך להתפלל על מזונותיו, לפני שמסדר שולחנו לאכילה.

צח.

פירוש הכתוב (שמות ט״ז י״ח) איש לפי אכלו לקטו.

צט.

פעם רבי אלעזר ורבי חזקיה, הלכו בדרך וראו נחש, קם רבי חזקיה להרגו ורבי אלעזר לא עזבו. • אין לך דבר בעולם, שצריך לדחותו, ולנהוג בו בזיון, כי כולם מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא, והכל צריך לעולם, ואפילו נחש אינו הורג עד שלוחשים לו מלמעלה, ולפעמים גם מציל את האדם.

ק.

רבי יוסי פירש הפסוק (משלי ל׳ ד׳) מי עלה שמים וגו׳ בשלושה אופנים, ואמר רבי שמעון שיפה פירש. • רבי ייסא ראה בחלום ספר אגדה וסיפר לרבי שמעון.

קא.

רבי יוסי ובנו רבי חייא הלכו בדרך, ומצאו אדם שהיה מלקט עשבים לרפואות, והכיר שנכנס בהם ארס מריח של עשב אחד, ונתן להם שום מדברי, ונתרפאו. אחר כך לקח נחש והלך אתו להרוג מזיק אחד שהיה לו שני ראשים. • בכל עשב יש חכמה וסגולה מיוחדת, אך הקדוש ברוך הוא הסתיר זאת מבני האדם. • הטעם שמצורע נטהר באזוב.

קב.

רבי יהודה ורבי חזקיה הלכו לראות את רבי שמעון, ודיברו במעלותיו וגדולתו, ומעלת תלמידיו. • תפילת העני עולה עד כסא הכבוד. • מי שזוכה לתורה, זוכה לשני עולמות.

קג.

רבי יודאי פגש את רבי שמעון בדרך, ובעודו רוכב על החמור

d'Egypte à minuit. Ils l'embrassèrent lorsqu'il termina, puis ils déclarent qu'il peut ouvrir les portes de la Jérusalem céleste, et qu'à son sujet il est dit: "Tout mâle d'entre-vous paraîtra devant la face du Seigneur."
Il faut être attentif à la prière de l'après-midi. Le peuple est jugé selon les dirigeants et il est saisi à cause de leurs transgressions. Le juste est saisi pour les fautes de sa génération. Rabbi 'Hisda vivait à Cappadoce où il était malade et pauvre. Il déménagea à Sephoris, parmi les sages où il mérita le richesse, la Tora et d'autres bienfaits.

90. Tout comme le Saint béni soit-il tua les premiers-nés d'Egypte, ainsi Pharaon tua ses princes et ses préposés.

91. Il ne faut pas s'attacher aux impies. Effets de l'attachement de la nombreuse tourbe qui est sortie d'Egypte avec Israel.

92. Merveilles du créateur réalisées pour Jonas le prophète, lorsqu'il fut avalé par le poisson.

שאל אותו פירוש פסוק. אמר לו שירד, שדברי תורה צריכות צחות. • העולם אינו אלא עבור העוסקים בתורה, וסודותיה. • פירוש הפסוקים (ישעיה נ״ו ד׳-ה׳) כה אמר ה׳ לסריסים וגו׳.

קד.

רבי חייא ורבי יוסי פגשו ברב ייבא סבא, וביאר להם סודות גדולים, בסוד הגלגול. ולפני כל סוד שביאר להם, הקטין את עצמו, ואמר באימה ויראה ורתת וזיעה.

קה.

שלמה המלך היה רוכב על נשר, ומגיע אתו עד להרי החושך. • מהיכן ידע שלמה את חכמתו.

קו.

שר צבא אחד שאל את רבי אבא פירוש הפסוק (תהלים קי״א ה׳) טרף נתן ליראיו, והלא כתוב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, והשיב לו.

קז.

ישראל נקראים קודש, ולכן אסור לאדם לקרוא את חבירו בשם של גנאי, ולא לקראו רשע. • פעם עבר רבי ייסא ושמע שאיש אחד קילל את חבירו, אמר לו כרשע אתה עושה.

קח.

רבי אבא ראה בחלום את רבי שמעון בר יוחאי, וגילה לו סודות התורה, ומרוב שמחה לא אכל שלושה ימים. • צריכים לגלות סודות התורה לחברים גם אחרי פטירת רשב״י.

קט.

פעם אחת עלו ישראל לרגל לחוג את חג המצות, ובאותה שנה לא שרתה ברכה בעולם, ואמר רב המנונא סבא הטעם מפני שעלו עמהם עובדי עבודה זרה. לשנה הבאה בדקו ומצאו, והרגו אותם, ואז שרתה ברכה בעולם, כי הברכה אינה מצויה אלא על בני ישראל נימולים.

קי.

רבי אלעזר ביאר הפסוק (שמות כ״ג כ׳) הנה אנכי שולח מלאך

93. Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya marchaient dans le désert, lorsqu'ils rencontrèrent un homme. Celui-ci les sauva dans un lieu où avait été tué un prêtre savant par un ignorant. Le Saint béni soit-il ne destitue pas un gouvernement sur terre avant qu'il ne destitue son double au ciel.

94. Moise monta recevoir la Tora et recontra les anges supérieurs. Ca qui lui arriva lorsque Israel fauta avec le veau d'or. Lorsque Israel étudie la Tora, la puissance des nations est brisée.

95. Les fautes des hommes causent l'éloignement du Saint béni soit-il. Dans le futur, les nations se rassembleront en guerre, contre Jérusalem. Dans le futur, le Saint béni soit-il ressuscitera tous les rois qui ont fait du mal à Israel et à Jérusalem, afin de les punir publiquement. Thème de la destruction de Jérusalem et de l'exil d'Israel.

96. Heureux celui qui visite le malade et qui lui enseigne le repentir. Histoire de l'un des pauvres qui fut amené par la honte aux portes de la mort, mais qui fut sauvé par Rabbi

Yessa. Histoire d'un autre pauvre qui fut sauvé par Rabbi Its'haq. On montre à Rabbi Its'haq, dans un songe, que ce malheureux le sauve et le remet entre les mains de Rabbi Chimon. Les pauvres sont plus proches du Saint béni soit-il.

97. Il faut prier pour sa subsistance, avant de se mettre à table.

98. Explication du verset (Exode 16:18): "Chacun en proportion de ce qu'il mangeait.".

99. Une fois, alors que Rabi Elazar et Rabbi 'Hizqiya étaient en route, ils virent un serpent. Rabbi 'Hizqiya veut le tuer, mais Rabbi Elazar l'en dissuade. Il ne faut rien mépriser dans ce monde, car tout est création du Saint béni soit-il, et toute chose est utile. Même le serpent ne tue que sur l'ordre des supérieurs. Il lui arrive même quelquefois de sauver des hommes.

100. Rabbi Yossi explique le verset des Proverbes (30:4) de trois façons différentes. Rabbi Chimon l'en félite. Rabbi Yessa Voit

וגו׳, על פי משל, ושיבחו אביו רבי שמעון.

קיא.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו ורבי אבא ורבי יוסי היו יושבים תחת אילנות ליד ים גנוסר, ואמרו שם הרבה סודות התורה, אח״כ נכנסו לביתו של רבי שמעון וישנו עד חצות לילה, בחצות אמר רבי שמעון לחברים, עתה הוא הזמן לומר דברי תורה. כשסיימו בכה רבי שמעון ואמר יודע אני שלא יהיה כדור הזה עד שיבוא המשיח. • דוד המלך אפילו כשהיה בצער, השתדל לומר שירים ותשבחות להקדוש ברוך הוא. • הצדיקים אינם בטוחים במעשיהם, ויראים תמיד.

קיב.

גודל השכר למי שנמצא ראשון בבית הכנסת, והוא נקרא צדיק, ומשל על זה.

קיג.

רבי המנונא סבא, לאחר שטבל בערב שבת, היה יושב ורואה שמחתם של המלאכים העליונים.

קיד.

רבי יוסי עסק בתורה עם רבי יצחק ורבי חזקיה בענין מעשה המשכן, שהוא כדוגמת מעשה שמים וארץ. • שבחו של רשב״י, ואוי לדור שיסתלק ממנו, שתשכח החכמה מהעולם. • בדורו של שלמה המלך לא היה רצון הבורא שיתגלו הסודות, מה שאין כן בדורו של רשב״י.

קטו.

מקום יש בישוב שאין שולט שם מלאך המות, והטעם. • אות טי״ת היא המאירה חיים. • בית המקדש מכפר חטאים ומזכה את ישראל לעולם הבא.

קטז.

בזמן שבני ישראל שרויים על אדמתם, עיקר המזון והשובע מגיע להם, ומהשארית ניזונים אומות העולם, וכשבני ישראל הם בגלות, הוא להיפך.

en songe, un livre de légendes et le raconte à Rabbi Chimon.

101. Rabbi Yossi et son fils, Rabbi 'Hiya étaient en route et ils rencontrèrent un homme qui cueillait des herbes médicales. Celui-ci s'aperçut qu'ils étaient empoisonnées par l'odeur une herbe vénimeuse et il leur donne de l'ail pour les guérir. Il prit ensuite un serpent et l'emmena afin de tuer un démon à deux têtes. Chaque herbe détient une merveilleuse science qui a été occultée par le Saint béni soit-il. Raison pour laquelle le lépreux est purifié par l'hysope.

102. Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hizqiya marchaient afin de voir Rabbi Chimon. Ils s'entretiennent de son haut niveau, de sa grandeur et du niveau de ses élèves. La prière du pauvre monte jusqu'au trône de gloire. Celui qui mérite la Tora, mérite deux mondes.

103. Rabbi Yoday rencontre Rabbi Chimon en chemin et pendant qu'il est assis sur son âne, il lui demande l'explication d'un verset. Il lui ordonne de descendre, car l'étude nécéssite le calme. Le monde n'existe que pour ceux qui

étudient la Tora et ses secrets. Explication du verset d'Isaie (56:4-5): "Car ainsi dit l'Eternel: Aux eunuques... ".

104. Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi rencontrent Rabbi Yebba l'Ancien qui leur explique de grands secrets. Mais il s'humilie avant chaque explication. Puis, il parle avec crainte et tremblements.

105. Le roi Salomon chevauchait un aigle et arrivait aux montagnes de l'obscurité. D'où le roi Salomon détenait-il sa sagesse?.

106. Un général demande à Rabbi Abba, la signification du verset du Psaume (111:5): "Il donne de la nourriture à ceux qui le craignent." Et il lui répond.

107. Israel est appelé "saint". Il est donc interdit d'insulter son frère et de le traiter d'impie. Une fois que Rabbi Yessa marchait, il entendit quelqu'un qui insultait son frère, en lui disant: Tu agis comme un impie.

108. Rabbi Abba vit Rabbi Chimon en songe; il lui révèle des secrets de la Tora et il ne

קיז.

רבי חייא היה הולך אל רבי שמעון לטבריה, ועמו רבי יעקב בן אידי ורבי ייסא הצעיר, ודברו יחד בדברי תורה ובשבחו של רבי שמעון. • מלוכה ונבואה ביחד, לא נמסרו לאדם אחד בעולם, חוץ ממשה רבינו ע"ה.

קיח.

רבי יוסי ורבי חייא הלכו בדרך, והלך סוחר אחד אחריהם, חידשו כולם דברי תורה על הפסוק "עת לעשות לה'". והלכו ללון בכפר חנן, שנקרא כן על שם הסוחר הזה. • גודל מעלת לומדי תורה ומקיימי מצוותיה. • אשרי הדור שרשב"י בתוכו.

קיט.

תועלת היצר הרע לטובת האדם, וההסבר על פי משל, מהו אהבת הבורא.

קכ.

רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא, הלכו בדרך, פגש אותם רבי אלעזר, אמר פני השכינה אני רואה, כי הצדיקים הם פני השכינה.

קכא.

אחד לקח חתן לבתו משום שראה אותו קופץ מהגג לשמוע קדיש, ואח"כ ראה שאינו יודע אפילו ברכת המזון, והיה בצער גדול עם בתו על זה, לבסוף באו רבי חייא ורבי יוסי בביתו ונתברר כי הוא בנו של רב ספרא, ואמר הרבה דברי תורה, ונולד מברכתו של רבי שמעון. • ביאור הפסוק (משלי ו') כי נר מצוה ותורה אור. • המבזה עצמו בפני מי שגדול ממנו, לבסוף נתעלה.

קכב.

ילד-ינוקא אמר נבואות לרבי שמעון מענין מלחמות, אמר רבי שמעון לפעמים נבואה נופלת בפי הילדים, אמר הילד הרי מקרא מלא הוא וכל בניך למודי ה'.

mangea pas pendant trois jours, tellement il était heureux.

109. Une fois qu'Israel était monté fêter la fête des Azymes, la bénédiction ne vint pas cette année-là. Rav Hamnouna expliqua que c'était parce que des idolâtres s'étaient mêlés à eux. L'année suivante, ils vérifièrent, ils les découvrirent, ils les tuèrent et la bénédiction se manifesta dans le monde. La bénédiction ne vient que par le biais des fils circoncis d'Israel.

110. Rabbi Elazar explique le verset de l'Exode (23:20): "Voici, j'envoie un ange devant toi ..." Rabbi Chimon le félicite.

111. Rabbi Chimon, Rabbi Elazar, Rabbi Abba et Rabbi Yossi étaient assis sous les arbres, près du lac de Guénossar, et ils expliquaient beaucoup de secrets de la Tora. Ensuite, ils entrèrent dans la demeure de Rabbi Chimon et dormirent jusqu'à minuit. A minuit, Rabbi Chimon dit aux collègues: Voici venu le moment de dire des paroles de la Tora. Lorsqu'ils terminèrent, Rabbi Chimon pleura et déclara: Je sais qu'il n'y aura

pas une telle génération jusqu'à l'époque du Messie. Même lorsque le roi David souffrait, il s'efforçait de déclamer les louanges du Saint béni soit-il. Les justes ne sont pas sûrs de leurs actions et ils craignent constamment.

112. Grande est la récompense de celui qui arrive le premier à la synagogue; il est appelé "juste". Une parabole à ce propos.

113. Rav Hamnouna l'Ancien, était assis et regardait la joie des anges supérieurs, après s'être immersé, la veille du Sabbat.

114. Rabbi Yossi étudiait la Tora avec Rabbi Its'haq et Rabbi 'Hizqiya sur le thème de la construction du tabernacle, qui est la réplique du ciel et de la terre. Louanges de Rabbi Chimon et malheur à la génération qu'il quittera, car la sagesse quittera le monde. Pendant le règne du roi Salomon, ce n'était pas la volonté du Saint béni soit-il que les secrets de la sagesse soient révélés; ce qui n'est pas le cas pour la génération de Rabbi Chimon.

115. Il existe un lieu où l'ange de la mort n'a

pas d'emprise. La lettre "Teth" donne la vie. Le sanctuaire expie les fautes et fait mériter le monde futur à Israel.

116. Tant que les fils d'Israel vivent sur leur terre, la subsistance et la satiété leur est accordée, et les nations se nourrissent des restes. Mais lorsque les fils d'Israel sont en exil, c'est le contraire.

117. Rabbi 'Hiya s'en allait chez Rabbi Chimon à Tibériade et il était accompagné de Rabbi Yaqov ben Idi et de Rabbi Yessa le Jeune. Ils discutaient de la Tora et louaient Rabbi Chimon. La monarchie et la prophétie n'ont été transmises à personne, sauf à Moise.

118. Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya étaient en route et un marchand marchait derrière eux. Ils interprétèrent ensemble le verset des Psaumes (119:126): "Il est temps que l'Eternel agisse: ils ont annulé ta loi."Ils couchèrent à Kfar 'Hanan, qui était nommé d'après le nom du marchand. Grandeur des étudiants de la Tora et de ceux qui pratiquent les commandements. Comme est heureuse la génération de Rabbi Chimon!.

קכג.

רבי אלעזר ורבי אבא ישבו לילה אחת בגן בטבריה, וראו כוכבים פורחים ונפגשים, חידשו סתרי תורה בענין חכמת הכוכבים, ועל מה הם ממונים, ועל מה מראים, והחלונות ברקיע. • אין לך עשב קטן בעולם שלא שולט עליו כוכב ומזל ברקיע. • תיאור מה שיהיה ברקיע לפני התגלות מלך המשיח בב"א.

קכד.

רב הונא בא לארץ־ישראל ולא השגיחו עליו, התיישב בין עמודי בית־המדרש ודרש. • יעקב אבינו ביקש שאדם יחלה לפני מותו. • חזקיהו המלך ביקש שאדם יבריא מחליו. • שכרו של מרודך בלאדן, שפסע שלש פסיעות לכבודו של הקדוש ברוך הוא. • איך הפיל דניאל את צלמו של נבוכדנצר.

קכה.

בימים הראשונים היה אדם משלם כסף לחבירו כדי לשמוע ממנו דבר תורה, והיום משלמים כסף כדי שיתעסקו בתורה ואין אדם שם לב לזה, חוץ מקדושי עליון מעטים שה' משתבח בם.

קכו.

רבי שמעון אמר את חשיבותו של הספר "ספרא־דצניעותא", המובא בזוהר (חלק ב' דף קע"ו ע"א).

קכז.

רבי שמעון דרש מענין החורבן בימי ירמיהו, והחילוק בין שני הנביאים ירמיהו וישעיהו, שבעצם שמותיהם נרמזו החורבן והגאולה.

קכח.

כאשר יצאו ישראל ממצרים אכלו שני מיני לחם, לחם עוני, מצה, ובמדבר אכלו מָן לחם מן השמים, ועל כן עיקר הקרבן של חג השבועות הוא לחם, והטעם עפ"י משל לחולה שצריך קודם לקחת תרופה, ואח"כ יכול לאכול מה שרוצה, וכן מצה הוא מאכל רפואה.

119. Profit du mauvais penchant pour le bonheur de l'homme. Explication accompagnée d'une parabole. Qu'est-ce que l'amour du Créateur?.

120. Rabbi Yossi, Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hiya étaient en route lorsqu'ils rencontrèrent Rabbi Elazar. Il dit: Je vois la face de la présence divine, car les justes sont le visage de la présence divine.

121. Quelqu'un prit un gendre après l'avoir vu sauter du toit, afin d'entendre le Qadich. Il s'avère ensuite qu'il ne sait même pas les grâces après le repas. L'homme et sa fille étaient au désespoir. A la fin, Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi vinrent chez lui et il s'avéra que c'était le fils de Rav Safra. Il dit beaucoup de paroles de la Tora, car il était né de la bénédiction de Rabbi Chimon. Explication du verset des Proverbes (6:23): "Car le commandement est une lampe et l'enseignement une lumière." Celui qui s'humilie devant quelqu'un de plus grand que lui, sera éventuellement élevé.

122. Un enfant prophétisa devant Rabbi

Chimon concernant les guerres. Rabbi Chimon déclare: Quelquefois la prophétie vient des enfants. L'enfant lui répondit par un verset.

123. Rabbi Elazar et Rabbi Abba étaient assis la nuit, dans le jardin de Tibériade, lorsqu'ils virent des éoiles surgir et se collisionner. Ils donnèrent de nouvelles interprétations concernant la sagesse des étoiles: sur quoi elles sont préposées, ce qu'elles indiquent et sur les fenêtres du firmament. Il n'existe pas une seule herbe qui ne dépende pas d'une étoile et d'une constellation dans le firmament. Description de ce qui appraîtra dans le firmament, avant l'arrivée du Messie.

124. Rav Houna vient en Israel et personne ne fait attention à lui; il s'installe entre les colonnes de la salle d'etude. Jacob demanda que l'homme tombe malade avant de mourir. Le roi Ezéchias demanda que l'homme guérisse de sa maladie. Récompense de Mérodac Baladan, qui fit trois pas en l'honneur du saint béni soit-il. De quelle façon Daniel fit-il tomber la statue de Nabuchodonozor.

125. Dans le passé, on payait pour écouter des paroles de la Tora. Aujourd'hui on paye pour que quelqu'un d'autre étudie. Personne ne s'en soucie, sauf quelques saints supérieurs qui sont loués par Dieu.

126. Rabbi Chimon parle de l'importance du "Sifra deTsniouta", rapporté dans le Zohar (vol. 2, p. 176a).

127. Rabbi Chimon interprète le thème de la destruction à l'époque de Jérémie. Il explique la différence qui existe entre Jérémie et Isaie, dont les noms symbolisent la destruction et la rédemption.

128. Lorsque Israel sortit d'Egypte, il consomma deux genres de pain: Le pain d'affliction et le pain azyme. Dans le désert, ils mangèrent la manne tombée du ciel. Et c'est à ce propos que l'on offre du pain à Chavouot. La raison est expliquée par la parabole d'un malade qui doit prendre un médicament, et qui peut ensuite manger tout ce qu'il désire. Il en va de même pour le pain azyme qui est un aliment thérapeutique.

קכט.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו הלכו בדרך עם רבי אבא ורבי יוסי, פגשו בזקן, הוא רבי נהוראי סבא, אמר להם סתרי תורה, ושהוא בא מן המדבר אל הישוב לחג הסוכות לחסות בסוכה שהוא צלו של הקדוש ברוך הוא.

קל.

רבי יוסי ורבי חייא הלכו בדרך, כשהתחיל השחר להאיר, דיברו מעובדי השמש. • הגמון שאל לרבי אלעזר שאלות מענין האמונה והתורה, וענה לו, ולבסוף נתגייר. ואח"כ דרשו באריכות מענין הגָלויות, גלות מצרים, ומגלות בבל, ונחמות ישראל, ואח"כ באו לרבי שמעון וראה בפניהם סימן, גילה להם סודות מה ששמע מראש הישיבה שבגן עדן. ובכו, כשיסתלק מהעולם מי יגלה אור התורה. • ביאור הפסוק (מיכה ו') "ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים", למה לא פירטו עוד נביאים. • גודל חיוב אהבת חברים.

קלא.

הסבר למה בנה אהרן מזבח, כשעשו ישראל העגל. ומשל על זה.

קלב.

בחצות הלילה הקדוש ברוך הוא כביכול בוכה על חורבן בית המקדש, ועל גלות ישראל. • כשמלאך המות נמצא בעיר אין לצאת החוצה. • אין להסתכל לצד הנשים בשעת לוית המת. ובשביל הנשים שהולכים ללוות את המת, מתים אנשים קודם זמנם רח"ל.

קלג.

העיר וכל בני העיר, תלויים ברועה המנהיג לעם. • גודל בטחונו של יעקב אבינו, כשברח מפני עשו אחיו. • צדיקים שוברים עצמם לה'. • בני ישראל כשהיו במצרים לא שינו מאמונת אבותיהם, ושמו של הקדוש ברוך הוא היה רגיל בפיהם, לכן זכו לגאולה ולנסים. • בכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בששת ימי בראשית, התנה תנאי שישנו את תפקידם לעת הצורך. • מה שקרה ליונה במעי הדג, והמוסר

129. Rabbi Chimon et Rabbi Elazar étaient en route avec Rabbi Abba et Rabbi Yossi. Ils rencontrèrent un vieillard; c'était Rabbi Néhoray l'Ancien. Il leur dit des secrets de la Tora. Il venait du désert afin de participer aux réjouissances de la fête des Tabernacles, et afin de se couvrir à l'ombre du Saint béni soit-il.

130. Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya étaient en route lorsque le jour commença à poindre; ils parlent des adorateurs du soleil. Un gouverneur pose des questions à Rabbi Elazar à propos de la croyance de la Tora. Il lui répond et celui-ci se convertit. Ensuite, ils parlent longuement du thème des exils: de l'exil d'Egypte, de celui de Babylonie et des consolations d'Israel. Ils arrivent ensuite chez Rabbi Chimon qui voit un signe sur leurs visages. Il leur révèle des secrets qui lui avaient été transmis par le chef de l'académie du jardin d'Eden. Ils pleurent sur sa disparition de ce monde: Qui révèlera alors la lumière de la Tora? Explication du verset de Michée (6:4): "Et j'ai envoyé devant toi Moise, Aaron et Miriam." Pourquoi ne cite-t'il pas d'autres prophètes? Importance de l'amour entre les collègues.

131. Explication de la construction de l'autel d'Aaron lors de la fabrication du veau d'or. Une parabole à ce sujet.

132. C'est à minuit, que le Saint béni soit-il se lamente sur la destruction du sanctuaire et sur l'exil d'Israel. Lorsque l'ange de la mort se trouve en ville, il ne faut pas sortir. Il ne faut pas regarder vers les femmes pendant un enterrement, car c'est parce ce que les femmes accompagnent le mort, que des hommes meurent avant leur temps.

133. La ville et ses habitants dépendent de leurs dirigeants. Grandeur de la confiance de Jacob, lorsqu'il s'enfuit de devant son frère Esau. Les justes s'annulent devant Dieu. Lorsque les fils d'Israel étaient en Egypte, ils ne changèrent pas de foi, le nom du Saint béni soit-il était constamment sur leurs lèvres et c'est ainsi qu'ils méritèrent la rédemption. Le Saint béni soit-il posa des conditions sur toute la création, afin que celle-ci change au moment voulu. Ce qui arriva à Jonas, dans le ventre du poisson et la leçon déduite. Sur le jugement de l'homme après la mort. Chronologie de la résurrection des morts.

Grandeur et luminosité de la doctrine de Rabbi Chimon. Rabbi Chimon reproche à Rabbi Yossi de penser aux choses mondaines. Le Saint béni soit-il et les justes qui sont dans le jardin d'Eden, écoutent la voix des justes sur la terre, à minuit.

134. Celui qui jeûne le Sabbat est accusé. Quelle est sa réparation? Il doit jeûner pour son jeûne, car il doit annuler le plaisir de la semaine après avoir annulé le plaisir du Sabbat. Mais s'il est parfait en d'autrs choses, on lui déchire même un décret vieux de soixante dix ans.

135. Lorsque le Saint béni soit-il créa le monde, il jeta une pierre du dessous de son trône, c'est la pierre de fondement sur laquelle repose le monde. Il y a trois zones autour de cette pierre: Le sanctuaire et Jérusalem, la terre d'Israel et le reste du monde. Les travaux du sanctuaire furent entrepris par les artisans, mais ils se terminèrent miraculeusement. De même, tout travail sacré se termine par lui-même.

שלומדים מזה. • דינו של אדם לאחר מותו. • סדר תחיית המתים. • גודל מעלת אור תורתו של רשב"י. • רשב"י מוכיח את רבי יוסי שהרהר בדברי העולם. • הקדוש ברוך הוא והצדיקים שבגן־עדן, מקשיבים לקול הצדיקים שבארץ בעת חצות.

קלד.

מי ששרוי בתענית בשבת מתעורר עליו קטרוג, ומה תקנתו, שישב תענית על תעניתו, והטעם כי ביטל עונג שבת יבטל עונג של חול. אך אם הוא מושלם בדברים אחרים, קורעים לו בזה גזר דין של שבעים שנה.

קלה.

כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, זרק אבן מתחת כסא הכבוד, והיא האבן שתיה, שממנה הושתת העולם. • שלושה תחומים הם סביב האבן שתיה: בית המקדש וירושלים, כל ארץ־ישראל, וכל העולם. • מלאכת המשכן ובית המקדש, כשהאומנים התחילו במלאכתם, היתה נשלמת מאליה, וכן כל מלאכה שהיא קדושה היא נשלמת מאליה.

קלו.

ביאור השאלות ששאלו ליונה הנביא בספינה כשהיתה הסערה בים. • כל אנשי הספינה התגיירו אח"כ כשראו את הנסים שהיה ליונה, ונעשו חכמים גדולים.

136. Explication des questions posées à Jonas dans le bateau, lors de la tempête sur la mer. Tous les gens du bateau se convertirent après avoir vu les miracles qui arrivèrent à Jonas. Ils devinrent de grands sages.

ע.

רִבִּי חִיָּא הֲוָה אָזִיל מֵאוּשָׁה לְלוֹד וְהֲוָה רָכִיב עַל חֲמָרָא, וְהֲוָה רִבִּי יוֹסֵי עִמֵּיהּ. נְחִית רִבִּי חִיָּא וְשַׁקְלֵיהּ בִּידוֹי לְרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ, אִי בְּנֵי עָלְמָא יָדְעִין יְקָרָא סַגִּיאָה דְּיַעֲקֹב, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, הֲווֹ מְלַחֲכֵי עַפְרָא תְּלַת פַּרְסֵי קָרִיב

ע.

רבי חייא היה רוכב על חמור, והולך מאושא ללוד, ורבי יוסי עמו. ירד רבי חייא ולקח בידיו את רבי יוסי, אמר לו: אם בני העולם היו יודעים את הכבוד הגדול של יעקב בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא "אנכי ארד עמך מצרימה" (בראשית מו, ד), היו מלחכים עפר שלש פרסאות

70

"Rabbi 'Hiya était assis sur son âne et se rendait de Oucha à Lod et Rabbi Yossi l'accompagnait. Rabbi 'Hiya descendit et prit Rabbi Yossi dans ses bras: Si les habitants de ce monde connaissaient la grande gloire de jacob lorsque le Saint béni soit-il lui a dit (Genèse 46:4): "Moi, je descendrai avec toi

לְקִבְרֵיהּ, דְּהָכִי מְפָרְשֵׁי מָרָנָא רַבְרְבֵי עָלְמָא מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא. כְּתִיב וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חוֹתְנוֹ, אַהֲרֹן חָמָא לְמֹשֶׁה דְּנָפַק וְנָפַק עִמֵּיהּ, וְאֶלְעָזָר וּנְשִׂיאֵי וְסָבֵי נָפְקוּ עִמֵּיהּ, רָאשֵׁי אֲבָהָן וּמְעַרְעֵי כְּנִישְׁתָּא וְכָל יִשְׂרָאֵל נָפְקוּ עִמְּהוֹן.

קרוב לקברו. שכך מפרשים מורינו גדולי העולם בעלי המשנה, כתוב: "ויצא משה לקראת חותנו" (שמות יח, ז), אהרן ראה את משה שיצא, ויצא עמו, ואלעזר והנשיאים והזקנים יצאו עמו. ראשי האבות, וקרואי העדה, וכל

en Egypte ...", ils lécheraient la poussière sur trois parasangs autour de sa tombe! Car voici l'interprétation de nos maîtres, les grands de ce monde, les maîtres de la Michna. Il est écrit (Exode 18:7): "Et Moise sortit à la rencontre de son beau-père ..." Aaron vit Moise qui sortait et il le suivit; Elazar et les princes et les anciens sortirent avec lui; les chefs de familles, les appelés au rassemblement et tout Israel sortirent avec eux. Il s'avère que tout Israel sortit à la rencontre de Yitro. Qui a vu Moise qui sortait ou Aaron et les grands sans les suivre? Il s'avère qu'à cause de Moise tous sortirent. S'il en fut ainsi pour Moise,

אִשְׁתְּכַח דְּכָל יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ נָפְקוּ לְקַבְּלֵיהּ דְּיִתְרוֹ. מָאן חָמָא לְמֹשֶׁה דְּנָפִיק וְלָא יִפּוּק. לְאַהֲרֹן וּלְרַבְרְבֵי דְּנַפְקֵי וְלָא יִפּוּק. אִשְׁתְּכַח דִּבְגִין מֹשֶׁה נָפְקוּ כֻּלְּהוֹן. וּמָה אִי בְּגִין מֹשֶׁה כָּךְ, בְּגִין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אָמַר אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

ישראל יצאו עמם, נמצא שכל ישראל כולם יצאו לקראת יתרו, מי ראה את משה שיצא ולא יצא, את אהרן והגדולים שיצאו ולא יצא, נמצא שבשביל משה יצאו כולם. ומה אם בשביל משה כך, בשביל הקדוש ברוך הוא, כאשר אמר: "אנכי ארד עמך מצרימה", על אחת כמה וכמה.

à plus forte raison por le Saint béni soit-il à propos duquel il est écrit (Genèse 46:4): "Moi, je descendrai avec toi en Egypte ..."

Alors qu'ils marchaient, ils rencontrèrent Rabbi Abba. Rabbi Yossi dit: La présence divine est là, car un des maîtres de la Michna est avec nous! Rabbi Abba dit: De quoi vous occupez vous? Rabbi Yossi répondit: Du verset "Moi je descendrai avec toi en Egypte" Lorsque jacob descendit en Egypte, ainsi qu'il est écrit (Exode 1:1): "Voici les

עַד דְּהָווּ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ רִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָא שְׁכִינְתָּא הָכָא, דְּחָד מִמָּארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא עִמָּנָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּמָאי עַסְקִיתוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְגוֹמֵר. כַּד נָחַת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,

בעודם מהלכים, פגש אותם רבי אבא, אמר רבי יוסי: הנה השכינה כאן, שאחד מבעלי המשניות אתנו. אמר רבי אבא: במה אתם עוסקים? אמר רבי יוסי: במקרא זה שכתוב: "אנכי ארד עמך מצרימה וגו'". כשירד יעקב למצרים, שכתוב: "ואלה שמות בני ישראל הבאים

noms des fils d'Israel venus en Egypte ..." - De là tu apprends que tous descendirent en Egypte avec Jacob.

Rabbi Abba s'exclama: C'est tout! Il prit la parole et dit (Ezéchiel 1:3): "La parole de l'Eternel fut adressé Ezéchiel , fils de Bouzi, le prêtre, au pays des Chaldéens ..." Il y a ici trois difficultés: premièrement, il a été enseigné que la présence divine ne réside pas à l'étranger. Ensuite, il n'était pas aussi dévoué que Moise, ainsi qu'il est écrit (Nombres 12:7) : "... Moise est mon serviteur ... c'est le plus dévoué." Comment Ezéchiel osa-t'il dévoiler tous les secrets du roi? De plus, il semble

דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה. אָתְּ אוֹלִיף, דְּכֻלְּהוּ נָחֲתוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, וְדָא לְחוּד הֲוַת. פָּתַח וְאָמַר הָיֹה הָיָה דְבַר יְיָ אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר. תְּלַת פְּלֻגְתָּן הָכָא. חֲדָא, דְּתָנֵינָן אֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

מצרימה" (שמות א, א), אתה למד שכולם ירדו עם יעקב למצרים.

אמר לו רבי אבא: ורק זה היה? פתח ואמר: "היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר" (יחזקאל א, ג). שלש קושיות יש כאן. אחת, ששנינו, אין השכינה שורה בחוצה לארץ? ואחת, שלא היה נאמן כמשה, שכתוב בו: "בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז),

qu'il n'était pas parfait [car s'il l'était, il n'en dévoilerait pas tellement].

Mais voici comment il faut expliquer cet enseignement: Il ne faut pas médire d'Ezéchiel qui était un prophète parfait et qui fit toutes ses révélations avec la permission du Saint béni soit-il. Car tout cela - et plus encore - devait être révélé. Car il a été enseigné: Rabbi Chimon dit: Celui qui a l'habitude de supporter les souffrances, supporte sa

וְחָדָא, דְּלָא הֲוָה מְהֵימָן כְּמֹשֶׁה, דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא גַּלֵּי וּפִרְסֵם כָּל גִּנְזַיָּא דְמַלְכָּא. וְחָדָא, דְּאִתְחֲזֵי כְּמַאן דְּלָא שְׁלִים בְּדַעְתֵּיהּ.

אֶלָּא הָכִי אַסִּיקְנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, חָס

והוא [יחזקאל] גילה ופרסם כל גנזי המלך? ואחת, שנראה [יחזקאל] כמי שאינו שלם בדעתו? [שאם היה שלם בדעתו, לא היה מגלה כל כך].

אלא, כך ביארנו במשנה שלנו. חס ושלום, שהרי

douleur lorsqu'elle le frappe. Mais celui qui n'a pas l'habitude de souffrir et qui a toujours vécu dans la luxure supporte difficilement la douleur lorsqu'il est frappé; et il faut pleurer sur cela.

Il en fut ainsi pour Israel - qui avaient l'habitude de souffrir - lorsqu'ils descendirent en Egypte. Car tous les jours de ce juste [jacob] furent remplis de souffrance et il purent ainsi supporter l'exil. Mais pour ce qui est de l'exil de Babylonie, ce fut une grande souffrance à propos de laquelle les supérieurs et les inférieurs pleurèrent. Les supérieurs, ainsi qu'il est écrit (Isaie 33:7):

וְשָׁלוֹם, דְּהָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה שְׁלֵימָא הֲוָה, וּבִרְשׁוּתָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי כֹּל מַה דְּגַלֵּי, וְכֻלְּהוּ אִצְטְרִיךְ דִּיגַלֵּי וִיפַרְסֵם עַל חַד תְּרֵין מִמַּה דְּגַלֵּי. דְּהָכִי תְנָן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מָאן דְּרָגִיל לְמִסְבַּל צַעְרָא, אַף עַל גַּב דְּאָתֵי לְפוּם שַׁעְתָּא צַעְרָא, סָבִיל מִטְלָנוֹי וְלָא חָיִישׁ. אֲבָל

יחזקאל נביא שלם היה, וברשות הקדוש ברוך הוא גילה כל מה שגילה, והכל נצרך שיגלה ויפרסם, ואפילו כפליים ממה שגילה, שכך שנינו: אמר רבי שמעון: מי שרגיל לסבול צער, אפילו שבא לו צער לפי שעה, הוא סובל את משאו ולא חושש, אבל מי שלא רגיל בצער,

Voici les puissants crient au dehors ...” Les inférieurs, ainsi qu’il est écrit (Psaume 137:1): ”Auprès des fleuves de Babylone, là nous nous sommes assis ...” - Pourquoi cela? Car ils vivaient dans la luxure des rois, ainsi qu’il est écrit (Lamentations 4:2): ”Les fils de Sion si précieux, estimés à l’égal de l’or ...”.

Il a été enseigné: Rabbi Its’haq dit: Que signifie le verset (Jérémie 9:9): ”J’élèverai des pleurs et une lamentation sur les montagnes ...” - Il s’agit des hautes montagnes du monde. Et qui sont ces hautes montagnes? Ce sont ”Les fils de Sion si précieux

מָאן דְלָא רָגִיל בְּצַעֲרָא, וְהֲוָה כָּל יוֹמוֹי בְּתַפְנוּקִין וְעִדּוּנִין, וְאָתֵי לֵיהּ צַעֲרָא, דָא אִיהוּ צַעֲרָא שְׁלִים, וְעַל דָא אִצְטְרִיךְ לְמִבְכֵּי.

כָּךְ יִשְׂרָאֵל כַּד נָחְתוּ לְמִצְרַיִם, רְגִילִין בְּצַעֲרָא הֲווֹ, דְהָא כָּל יוֹמוֹי דְהַהוּא זַכָּאָה אֲבוּהוֹן, בְּצַעֲרָא הֲוָה, וְעַל דָא סָבְלוּ גָלוּתָא כִּדְקָא יָאוּת.

והיה כל ימיו בפינוקים ועידונים, ובא לו צער, זה הוא צער שלם, ועל זה צריך לבכות.

כך ישראל כשירדו למצרים, רגילים היו בצער, שהרי כל ימיו של אותו צדיק אביהם בצער היה, ועל כן סבלו את הגלות כראוי, אבל גלות בבל, הוא היה צער שלם,

", qui sont descendus vers l'exil le joug sur le cou et les mains liées sur le dos. Lorsqu'ils partirent pour l'exil babylonien, ils se voyaient anéantis, car le Saint béni soit-il les avait abandonné et sa providence ne s'exerçait plus sur eux.

Il a été enseigné: Rabbi Chimon dit: C'est à ce moment là que le Saint béni soit-il a convoqué tout son entourage, tous les saints chariots, tous les camps, les serviteurs et les princes, ainsi que toute l'armée céleste. Puis il leut dit: Que faites vous ici, lorsque mes

אֲבָל גָּלוּתָא דְבָבֶל, הַהוּא הָוָה צַעֲרָא שְׁלִים, הַהוּא הָוָה צַעֲרָא דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין בָּכָאן עָלֵיהּ. עִלָּאִין, דִּכְתִיב הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה וְגוֹמֵר. תַּתָּאִין, דִּכְתִיב עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ וְגוֹמֵר. כֻּלְּהוּ בָּכוּ עַל גָּלוּתָא דְבָבֶל. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָווּ בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, דִּכְתִיב בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים וְגוֹמֵר.

הוא היה צער שעליונים ותחתונים בוכים עליו, עליונים שכתוב: "הן אראלם צעקו חוצה וגו'" (ישעיה לג, ז), תחתונים שכתוב: "על נהרות בבל שם ישבנו וגו'" (תהלים קלז, א), כולם בכו על גלות בבל, מה הטעם? משום שהיו בתפנוקי מלכים, שכתוב: "בני ציון היקרים המסולאים בפז" (איכה ד, ב).

enfants bien-aimés sont en exil en Babylonie? Descendez tous vers la Babylonie et je vous accompagne! C'est ce qui est écrit (Isaie 43:14): "Ainsi dit l'Eternel ... à cause de vous j'ai envoyé à Babylone ..." - Il s'agit du Saint béni soit-il. (Ibid.): "... Je les ai jetés bas ..." - Ce sont les chariots et les camps supérieurs.

Lorsqu'ils descendirent en Babylonie, les cieux s'ouvrirent et l'esprit de la sainte prophétie se posa sur Ezéchiel qui vit tout ce qu'il vit, puis il dit à Israel: Vos maîtres sont

דִּתְנָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מָאי דִּכְתִיב עַל הֶהָרִים
אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי, אֶלָּא אִלֵּין אִנּוּן טוּרַיָּא
רָמַיָּא דְעָלְמִין, וּמָאן אִנּוּן טוּרַיָּא רָמַיָּא, אִנּוּן בְּנֵי
צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז, וְהַשְׁתָּא הָווֹ נָחְתִין
בְּגָלוּתָא בְּרֵיחַיָּא עַל קַדְלֵיהוֹן, וִידֵיהוֹן מְהַדְּקָן

ששנינו: אמר רבי יצחק, מה הפירוש של הכתוב: "על ההרים אשא בכי ונהי" (ירמיה ט, ט), מהו "על ההרים"? אלא הם ההרים הרמים שבעולם, ומי הם ההרים הרמים? הם "בני ציון היקרים המסולאים בפז", ועתה הם יורדים בגלות בריחים על צוארם, וידיהם

présents; toute l'armée céleste et ses chariots sont venus habiter parmi vous. Mais comme ils refusaient de le croire, il fut obligé de leur révéler tout ce qu'il voyait: J'ai vu telle et telle chose ... Et s'il a révélé quelque chose de superflu, cela était nécéssaire. Lorsqu'Israel vit tout cela, ils furent remplis de joie et lorsqu'ils entendirent ces paroles de la bouche d'Ezéchiel, ils ne craignirent plus du tout l'exil, car ils savaient que le Saint béni soit-il ne les avait pas abandonnés et que tout ce qu'il leur avait révélé était permis.

לַאֲחוֹרָא. וְכַד (הָווֹ) עָאלוּ בְּגָלוּתָא בְּבָבֶל, חָשִׁיבוּ דְּהָא לֵית לְהוּ קִיּוּמָא לְעָלְמִין, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לוֹן, וְלָא יַשְׁגַּח בְּהוֹן לְעָלְמִין.

וְתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא קָרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פַּמַּלְיָא דִילֵיהּ, וְכָל רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וְכָל חֵילֵיהּ וּמַשִׁרְיָתֵיהּ וְרַבְרְבָנוֹי, וְכָל חֵילָא דִשְׁמַיָּא, וְאָמַר לוֹן מָה אַתּוּן עָבְדִין הָכָא, וּמָה, בְּנֵי רְחִימָאי בְּגָלוּתָא

קשורים לאחור. וכאשר הלכו לגלות בבל חשבו שאין להם קיום לעולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עזב אותם ולא ישגיח עליהם לעולם.

ושנינו. אמר רבי שמעון: באותה שעה, קרא הקדוש ברוך הוא לכל הפמליא שלו וכל המרכבות הקדושות וכל המחנות והמשרתים והשרים וכל צבא השמים, ואמר להם: מה אתם עושים כאן, ומה בניי אהוביי בגלות

Il a été enseigné: Là où Israel a été exilé, la présence divine s'est exilée avec eux... Le Saint béni soit-il n'a jamais délaissé Israel dans l'exil, mais il est venu habiter parmi eux. A plus forte raison pour jacob qui descendit vers l'exil; Le saint béni soit-il, la présence

דְבָבֶל, וְאַתּוּן הָכָא. קוּמוּ חוּתוּ כֻּלְּכוֹן לְבָבֶל וַאֲנָא עִמְּכוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וְגוֹמֵר. לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָּבֶלָה, דָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם, אִלֵּין כָּל רְתִיכִין וּמַשִׁרְיָן עִלָּאִין.

בבל ואתם כאן ? קומו רדו כולכם לבבל ואני עמכם, זה הוא שכתוב : "כה אמר ה' למענכם שִׁלַּחְתִּי בבלה וגו'" (ישעיה מג,יד) "למענכם שלחתי בבלה", זה הקדוש ברוך הוא, "והורדתי בָרִיחִים כולם", אלו הם כל המרכבות והמחנות העליונות.

divine, les saints supérieurs et les chariots descendirent tous avec jacob, ainsi qu'il est écrit (Exode 1:1): "...Venus en Egypte avec jacob.".

"Rabbi Abba prit la parole et dit (Cantique des Cantiques 4:8): "Viens avec moi du Liban, ma fiancée, viens du Liban avec moi ..." Viens et vois: Malheur aux hommes qui ne savent pas et qui ne font pas attention à l'adoration de leurs maîtres! Car il a été enseigné: Rabi Its'haq dit: Chaque jour, une voix sort du mont Horeb en disant: Malheur

כַּד נָחְתוּ לְבָבֶל, אִתְפַּתְּחוּ שְׁמַיָּא, וְשָׁרָאת רוּחַ נְבוּאָה קַדִּישָׁא עַל יְחֶזְקֵאל וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וְאָמַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָא מָארֵיכוֹן הָכָא, וְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא וּרְתִיכוּ דְּאָתוּ לְמֵידָר בֵּינֵיכוֹן. לָא הֵימְנוּהוּ, עַד דְּאִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה כָּל מַה דְּחָמָא, וְאֶרְא כָּךְ וָאֶרְא כָּךְ. וְאִי גַּלֵּי יַתִּיר מִמַּה דְּגַלֵּי כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ. כֵּיוָן דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל כָּךְ, חָדוּ. וְכַד שָׁמְעוּ מִלִּין מִפֻּמֵּיהּ דִּיחֶזְקֵאל, לָא חָיְשׁוּ עַל גָּלוּתְהוֹן כְּלָל, דְּהָא יָדְעוּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁבִיק לוֹן, וְכָל מָאי דְּגַלֵּי, בִּרְשׁוּתָא גַּלֵּי.

כשירדו לבבל, נפתחו השמים ורוח הנבואה הקדושה שרתה על יחזקאל, וראה כל מה שראה ואמר להם לישראל, הרי אדוניכם כאן, וכל צבא השמים ומרכבותיו באו לדור ביניכם. לא האמינוהו, עד שהוצרך לגלות כל מה שראה, ואראה כך, ואראה כך, ואם גילה יותר ממה שגילה, הכל נצרך. כיוון שראו ישראל כך, שמחו, וכששמעו הדברים מפי יחזקאל, לא חששו על גלותם כלל, כי ידעו שהקדוש ברוך הוא לא עזב אותם, וכל מה שגילה ברשות גילה.

aux hommes à cause de l'adoration de leurs maîtres, malheur aux hommes pour l'outrage de la Tora! Car Rabbi Yéhouda a dit: Celui qui étudie la Tora dans ce monde acquit des

וְתָנֵינָן, בְּכָל אֲתַר דְּיִשְׂרָאֵל גָּלוּ תַּמָּן, שְׁכִינְתָּא
גָּלְתָה עִמְּהוֹן. וּמֵעָלְמִין לָא שָׁבִיק קֻדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, עַד דְּהוּא אָתֵי
לְמֵידַר דִּיוּרֵיהּ עִמְּהוֹן. כָּל שֶׁכֵּן בְּיַעֲקֹב דַּהֲוָה
נָחִית בְּגָלוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ,
וְקַדִּישִׁין עִלָּאִין (וְתַתָּאִין) וּרְתִיכִין דְּנַחְתּוּ כֻּלְּהוּ
עִם יַעֲקֹב, הָדָא הוּא דִכְתִיב, הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֶת
עִם יַעֲקֹב, הָדָא הוּא דִכְתִיב, הַבָּאִים מִצְרַיְמָה
אֶת יַעֲקֹב.

ושנינו: בכל מקום שישראל גלו שם, השכינה גלתה עמהם וכו׳, ומעולם לא עזב הקדוש ברוך הוא את ישראל בגלות, עד שבא לדור עמם, כל שכן ביעקב, שהיה יורד לגלות, והקדוש ברוך הוא והשכינה וקדושים עליונים ומרכבות, שירדו כולם עם יעקב, זה הוא שכתוב: ״הבאים מצרימה את יעקב״.

bonnes actions et hérite d'un monde parfait. Mais celui qui n'étudie pas la Tora dans ce monde et qui n'accomplit pas de bonnes actions, n'héritera de rien. Et il a été enseigné: Chacun hérite de ce qui lui revient. Rabbi Its'haq dit: Il s'agit, dans ce cas, de celui qui ne possède pas de bonnes actions.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי. תָּא חֲזֵי, וַי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּלָא יַדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין בְּפֻלְחָנָא דְמָארֵיהוֹן. דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוֹל נַפְקַת מִטּוּרָא דְחוֹרֵב וְאָמְרָה, וַי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא מִפֻּלְחָנָא דְמָארֵיהוֹן, וַי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא מֵעֶלְבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהָאי עָלְמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבָדִין טָבִין, יָרִית עָלְמָא שְׁלֵימָא. וְכָל מָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהָאי עָלְמָא וְלָא עָבִיד

רבי אבא, פתח ואמר: "אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי" (שה"ש ד, ח), בא וראה: אוי להם לבני האדם שאינם יודעים ואינם משגיחים בעבודת אדוניהם. ששנינו, אמר רבי יצחק: בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב, ואומרת: אוי להם לבני האדם מעבודת אדוניהם אוי להם לבני האדם מעלבונה של תורה, שאמר רבי יהודה: כל מי שעוסק בתורה בעולם הזה, ומסגל מעשים טובים, יורש עולם שלם, וכל מי שלא עוסק

Rabbi Yéhouda dit: Si les gens connaissaient l'amour du Saint béni soit-il pour Israel, ils rugiraient comme des lions et courraient après lui. Ainsi qu'il a été enseigné:

עוֹבָדִין טָבִין, לָא יָרִית לָא הָאי וְלָא הָאי. וְהָא תְּנָן, אִית מָאן דְּיָרִית עָלְמֵיהּ כְּפוּם אַתְרֵיהּ וּכְפוּם מָה דְּחָזֵי לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא תְּנָן, אֶלָּא מָאן דְּלֵית לֵיהּ עוֹבָדִין טָבִין כְּלָל.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵא הֲווֹ יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא, רְחִימוּתָא דְרָחִים קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ שָׁאֲגִין כִּכְפִירַיָּא לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ. דְּתַנְיָא,

בתורה בעולם הזה, ולא עושה מעשים טובים, לא יורש לא זה ולא זה. והרי שנינו: יש מי שיורש עולמו כפי מקומו וכפי מה שראוי לו, אמר רבי יצחק: לא שנינו אלא מי שאין לו מעשים טובים כלל.

אמר רבי יהודה: אילו בני האדם היו יודעים את האהבה שאוהב הקדוש ברוך הוא לישראל, היו שואגים ככפירים לרדוף אחריו. ששנינו: בשעה שירד יעקב

Lorsque jacob descendit en Egypte, le Saint béni convoqua son entourage et leur dit: Descendez tous en Egypte et je descends avec vous...

Rabbi Its'haq dit (Cantique des Cantiques 4:8): ״Viens avec moi du Liban, ma fiancée ...״ - C'est la présence divine. (Ibid.): ״Viens du Liban avec moi״ - Du lieu du sanctuaire supérieur. (Ibid.): ״... Regarde du sommet de l'Amana ...״ - Du lieu du sanctuaire supérieur

בְּשַׁעְתָּא דְנָחַת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, קָרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָמַלְיָא דִילֵיהּ. אָמַר לְהוֹן, כֻּלְּכוֹן חוּתוּ לְמִצְרַיִם וַאֲנָא אֵיחוּת עִמְּכוֹן וכו׳.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, דָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא. אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי, מֵאָתַר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִלְעֵילָּא. תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה, מֵאָתַר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִלְעֵילָּא וּמֵאֲתַר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִלְתַתָּא. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִכּוֹתָלָא דְמַעַרְבָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, דִּכְתִיב הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ, וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה לְכָל עָלְמָא.

למצרים, קרא הקדוש ברוך הוא לפמליא שלו, ואמר להם: כולכם רדו למצרים, ואני ארד עמכם וכו׳.

רבי יצחק אמר: ״אתי מלבנון כלה״, זו השכינה, ״אתי מלבנון תבואי״, ממקום בית המקדש שלמעלה, ״תשורי מראש אמנה״, ממקום בית המקדש שלמעלה, וממקום בית המקדש שלמטה, שאמר רבי יהודה: מעולם לא זזה השכינה מכותל המערבי של בית המקדש,

et du lieu du sanctuaire inférieur. Car Rabbi Yéhouda a dit: La présence divine n'a jamais quitté le mur septentrional du temple, ainsi qu'il est écrit (Cantique des Cantiques 2:9): "... Le voici, il se tient derrière notre mur ...", car Il est "le sommet de l'Amana" du monde entier. (Cantique des Cantiques 4:8): "... Du sommet du Senir et du Hermon ..." -

מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן, מֵאַתְרָא דְאוֹרַיְתָא נַפְקַת לְעָלְמָא. וְלָמָּה. לְאַגָּנָא עַל יִשְׂרָאֵל. מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת, אִלֵּין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. רִבִּי יוֹדָן אָמַר, מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת, אִלֵּין אִנּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְעָסְקֵי בְּאוֹרַיְתָא, בִּמְעוֹנוֹת הַמִּדְרָשׁוֹת וּבְבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת, דְאִנּוּן אַרְיָון וּנְמֵרִים בְּאוֹרַיְתָא.

[ח״ב דף ב׳ ע״ב וה׳ ע״א וע״ב]

שכתוב: ״הנה זה עומד אחר כותלנו״ (שה״ש ב, ט), והוא ״ראש אמנה״, לכל העולם. ״מראש שניר וחרמון״, ממקום שהתורה יוצאת לעולם, ולמה? להגן על ישראל. ״ממעונות אריות״, אלו העמים עובדי עבודה זרה. רבי יודן אומר: ״ממעונות אריות״, אלו תלמידי חכמים שעוסקים בתורה במעונות המדרשות בבתי כנסיות, שהם אריות ונמרים בתורה.

Du lieu où la Tora sort vers le monde. Et pourquoi? Afin de protéger Israel (ibid;): "... Des tannières des lions ..." - Ce sont les peuples idolâtres. Rabbi Youdan dit (ibid.): "... Les tannières des lions ..." - Ce sont les sages qui étudient la Tora dans les salles d'étude et dans les synagogues, ces sont eux les lions et les léopards de la Tora." (Zohar, vol. 2, p. 2b et 5a-b).

עא.

רִבִּי חִיָּא אָמַר, תְּלָתִין יוֹמִין עַד לָא יֵיתֵי תֻּקְפָּא לְעַמָּא בְּאַרְעָא, אוֹ עַד לָא תֵיתֵי תְבִירוּ לְעַמָּא בְּאַרְעָא, מַכְרִיזֵי בְּעָלְמָא הַהוּא מִלָּה, וּלְזִמְנִין דְּאִתְמְסַר הַהוּא מִלָּה בְּפֻמָּא דְרַבְיֵי. וּלְזִמְנִין לְאִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְלֵית בְּהוּ דַעְתָּא. וּלְזִמְנִין דְּהַהוּא מִלָּה אִתְמְסָר בְּפֻמָּא דְעוֹפֵי, וּמַכְרִיזֵי בְּעָלְמָא וְלֵית מָאן דְּיַשְׁגַּח

עא.

רבי חייא אמר: שלושים יום לפני שמתמנה שליט על העם בארץ, או טרם שבא שבר לעם בארץ, מכריזים דבר זה בעולם, ולפעמים נמסרים הדברים בפי הקטנים, ולפעמים לאותם בני־אדם שאין בהם דעת. ולפעמים הדבר נמסר בפי העופות, ומכריזים בעולם ואין מי

71.

„Rabbi 'Hiya dit: Trente jours avant la nomination d'un dirigeant sur le peuple, ou avant l'arrivée d'une calamité, on annonce la chose dans le monde. Et quelquefois la

בְּהוּ. כַּד עַמָּא זַכָּאִין, אִתְמְסַר הַהוּא מִלָּה לְאִנּוּן רֵישִׁין זַכָּאִין דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּיוֹדִיעוּ לוֹן וִיתוּבוּן לְמָארֵיהוֹן, וְכַד לָאו אִנּוּן זַכָּאִין, הֲוֵי כִּדְקָאָמְרָן.

שיקשיב להם, וכשהעם זכאים, נמסר הדבר ההוא לראשי העם צדיקי העולם, כדי שיודיעו להם וישובו לאדונם, וכשאינם צדיקים יהיה כמו שאמרנו.

chose est donnée aux enfants ou bien à des hommes qui n'ont pas de compréhension. Il arrive aussi que cette chose soit donnée aux oiseaux qui l'annoncent dans le monde sans que personne n'y fasse attention. Mais lorsque le peuple est juste, la chose est transmise aux dirigeants du peuple et aux justes du monde, afin qu'ils l'annoncent et que le peuple se repente. Mais lorsqu'il n'y a pas de jutes, alors c'est comme nous l'avons dit.

Rabbi Elazar était assis à la porte de Lod et avec lui étaient assis, Rabbi Abba, Rabbi Yéhouda et Rabbi Yossi. Rabbi Yossi dit: Je vais vous dire ce que j'ai vu ce matin. Je me suis levé de bonne heure et j'ai vu un oiseau qui volait. Il monta trois fois et descendit une fois et il disait: Supérieurs, supérieurs,

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה יָתִיב יוֹמָא חָד אַתַּרְעָא דְּלוּד
וַהֲוָה יָתִיב עִמֵּיהּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה
וְרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֵימָא לְכוּ מַה דְּחָמִית
יוֹמָא דָא בְּצַפְרָא, קָמִית בִּנְהוֹרָא, חָמִית חָד
עוֹפָא דַּהֲוָה טָאִיס, זָקַף לְעֵלָּא תְּלַת זִמְנֵי, וּמָאִיךְ
חָד. וַהֲוָה אָמַר, עִלָּאֵי עִלָּאֵי, בְּיוֹמָא דָא טָסֵי
רְקִיעִין, (לִימִינָא) תְּלַת מְמַנָּן זַקְפִין שָׁלְטָנִין עַל
אַרְעָא, חָד יָתִיב דְּלָא יָתִיב, אַעְבְּרוּ לֵיהּ בְּנוּרָא
דְּדָלִיק, מְעַבְּרִין קַיָּימֵיהּ מְעַבְּרִין שׁוּלְטָנֵיהּ, תְּלַת

רבי אלעזר היה יושב יום אחד בשערי לוד, והיה יושב
עמו רבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי, אמר רבי יוסי:
אומר לכם מה שראיתי היום בבוקר, קמתי לאור היום,
וראיתי עוף אחד שהיה מעופף, הרים עצמו למעלה
שלוש פעמים, והנמיך פעם אחת, והיה אומר: עליונים
עליונים המעופפים ברקיעים! שלוש ממונים, מעמידים
שלטונם על הארץ. אחד יושב, ולא מתישב, העבירו

vous qui volez dans les firmaments! Trois dirigeants vont imposer leur gouvernement sur la terre. L'un sera stable sans l'être et il sera passé au feu, il sera rejeté et son gouvernement passera. Trois bonnes colonnes dirigeantes seront nommées dans le monde. J'élevais ma voix vers cet oiseau et je lui

סַמְכִין שַׁלִּיטִין עִלָּאִין קַיְימִין עַל עָלְמָא. רָמֵינָא לְהַהוּא עוֹפָא קָלָא, אֲמֵינָא לֵיהּ, עוֹפָא עוֹפָא אִימָא לִי, תְּלַת דְּקַיְימִין מְמַנָּן וְחָד דִּמְעָבְרִין שׁוּלְטָנֵיהּ, מָאן אִנּוּן, רְמָא לִי תְּלַת גִּירִין אִלֵּין מִגַּדְפָא יְמִינָא, וְדֵין חָד מִשְּׂמָאלָא (ס"א : וּמִגַּדְפָא שְׂמָאלָא חָד) וְלָא יְדַעְנָא מָאי רְמִיזָא.

אותו באש בוער, מעבירים קיומו מעבירים שלטונו, שלש עמודים שליטים מעולים ממונים על העולם. הרימותי קולי לאותו עוף ואמרתי לו : עוף עוף ! אמור לי : השלושה שממנים אותם לשלוט והאחד שמעבירים שלטונו, מי הם ? השליך לי שלושה חיצים אלו מכנף ימין, וזה האחד משמאל, ולא ידעתי מה הרמז.

dit: Oiseau, oiseau! dis-moi qui sont ces trois gouverneurs établis et celui qui sera déchu? Il m'envoya alors ces trois flèches de son aile droite et une de sa gauche. Et je ne comprit pas l'allusion.

Rabbi Elazar prit les flèches et les porta à ses narines et le sang se mit à couler de ses narines. Il dit alors: Certes, trois gouverneurs des nations vont être nommés à Rome sur le pays et ils décreteront de mauvais decrets sur

נָסִיב לְהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר, נָחִית לְהוּ לִנְחִירוֹי, נָפַק
דָּמָא מִנְּחִירוֹי, אָמַר, וַדָּאי תְּלַת שָׁלְטָנֵי
עַמְמִין קָיְמִין בְּרוֹמִי בְּאַרְעָא, וּזְמִינִין לְמֶעְבַּד
גְּזָרִין בִּישִׁין לְיִשְׂרָאֵל מִסִּטְרָא דְרוֹמָאֵי. נָסִיב
הַהוּא גִּירָא דְמִגַּדְפָּא שְׂמָאלָא, אָרַח וְנָפַק
אֶשָּׁתָא אֻכָּמָא מִנֵּיהּ, אָמַר, שָׁלְטָנָא דְמִצְרָאֵי
אַעְדִּיאוּ, וְזַמִּין חַד מַלְכָּא דְרוֹמָאֵי לְאַעְבָּרָא בְּכָל

לקח את החצים רבי אלעזר, והורידם אל נחיריו, יצא דם מנחיריו, אמר: ודאי שלושה שליטים מהעמים מתמנים ברומי בארץ, ועתידים לגזור גזירות רעות על ישראל מצד הרומאים. לקח את החץ שמכנף שמאל.

Israel au nom des Romains. Il prit ensuite la flèche venue du côté gauche, il la renifla et un feu noir en sorti. Puis il dit: Le gouverneur de l'Egypte sera destitué et dans le futur un des rois romains passera sur toute l'Egypte et il y nommera des princes protecteurs; il détruira ce qui est construit et construira ce qui est détruit. Rabbi Elazar jeta [les flèches] à terre et les trois tombèrent sur celle venue du côté gauche.

Alors qu'ils étaient assis, un enfant passa en criant (Isaie 19:1): "Oracle contre l'Egypte. Voici, l'Eternel porté sur une nuée rapide,

אַרְעָא, (ס״א: דְמִצְרַיִם) וּלְמַנָּאָה בְּמִצְרַיִם רַבְרְבֵי תְּרִיסִין, וְסָתִיר בִּנְיַן וּבָנֵי סְתָרִין (ס״א: וְזַמִּין חָד מַלְכָּא מֵאִנּוּן תְּלַת דְּקָאָמְרָן, לְמִשְׁלַט בָּהּ וְסָתִיר בָּהּ בִּנְיָנָא וּבָנֵי בָהּ בִּנְיָנָא). רָמָא לוֹן רִבִּי אֶלְעָזָר לְאַרְעָא, נָפְלוּ אִלֵּין תְּלַת עַל חָד דְּמִסִּטְרָא שְׂמָאלָא.

הריחו ויצא ממנו אש שחורה, אמר: שלטון מצרים הוסר ועתיד מלך אחד מרומי לעבור בכל ארץ מצרים, ולמנות במצרים שרי מגינים, וסותר הבנוי ובונה הנהרס. השליך אותם רבי אלעזר [את החצים] לארץ. נפלו אלו השלושה על האחד שמצד שמאל.

vient en Egypte ...». Un deuxième enfant passa en disant: L'Egypte sera desertée! Un troisième passa en disant: La sagesse de l'Egypte périra! Ils virent alors que la flèche sortie du côté gauche était consumée et que les trois autres ne l'étaient pas.

Rabbi Elazar dit: La [vision] de l'oiseau et celle des enfants ne font qu'une; il s'agit d'une prophétie supérieure et le Saint béni soit-il veut nous montrer les secrets supérieurs qu'il accomplit, ainsi qu'il est écrit (Amos 3:7): «Ainsi le Seigneur, l'Eternel ne fera rien,

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, אַעְבַּר חָד יְנוֹקָא וַהֲוָה קָארֵי מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם. אַעְבַּר תִּנְיָינָא חַבְרֵיהּ וְאָמַר, וְאֶרֶץ מִצְרַיִם תִּהְיֶה שְׁמָמָה. אַעְבַּר תְּלִיתָאָה חַבְרֵיהּ וְאָמַר, וְאָבְדָה חָכְמַת מִצְרָיִם. חָמוּ הַהוּא גִּירָא דְגַדְפָּא שְׂמָאלָא דְאִתּוֹקַד, וּתְלַת אַחֲרָנִין דַהֲווֹ עָלֵיהּ לָא אִתּוֹקְדָן.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָאי דְעוֹפָא וְהָאי דְדַרְדְּקֵי כֹּלָּא הוּא חָד, וְכֹלָּא נְבוּאָה עִלָּאָה הוּא (ס"א : כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְחָכְמְתָא) וּבָעָא קֻדְשָׁא

בעודם יושבים, עבר נער אחד, והיה קורא : "משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים" (ישעיה יט, א). עבר חבירו השני, ואמר : "וארץ מצרים תהיה שממה". עבר חבירו השלישי ואמר : "ואבדה חכמת מצרים", ראו את אותו החץ של כנף שמאל שנשרף, ושלושה האחרים שהיו עליו, לא נשרפו.

אמר רבי אלעזר : זה [המחזה] של העוף, וזה של הילדים, הכל אחד, והכל נבואה עליונה היא, ורצה הקדוש ברוך הוא להראות לנו סתרים עליונים שהוא עושה, זה הוא מה שכתוב : "כי לא יעשה ה' אלוהים

qu'il ne révèle son secret à ses serviteurs les prophètes." Or, à notre époque, les sages valent plus que les prophètes. Car l'esprit saint n'inspire pas toujours les prophètes,

בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזָאָה לָן סִתְרֵי עִלָּאֵי דְּהוּא עָבִיד, הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי אֱלֹהִים דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים, וְחַכִּימֵי עֲדִיפֵי מִנְּבִיאֵי בְּכָל זְמַן, דְּהָא לִנְבִיאֵי לִזְמְנִין שָׁרַת עֲלַיְהוּ רוּחַ קֻדְשָׁא וּלְזִמְנִין לָא, וְחַכִּימִין לָא אַעְדֵי מִנְּהוֹן רוּחַ קֻדְשָׁא אֲפִלּוּ רִגְעָא חֲדָא (זְעֵיר), דְּיַדְעִין מַה דִּי לְעֵילָּא וְתַתָּא וְלָא בָּעוּ לְגַלָּאָה.

דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים" (עמוס ג, ז). וחכמים חשובים יותר מנביאים בכל זמן, כי נביאים לפעמים שורה עליהם רוח הקודש ולפעמים לא, והחכמים לא סרה מהם רוח הקודש אפילו רגע אחד, שהם יודעים מה שלמעלה ולמטה. ואינם רוצים לגלות.

alors qu'il ne quitte jamais les sages qui connaissent, mais ne révèlent pas, ce qui est en haut comme ce qui est en bas.

Rabbi Yossi dit: Tout ceci est sagesse, mais la sagesse de Rabbi Elazar dépasse tout. Rabbi Abba dit: S'il n'y avait pas de sages, les gens ne connaîtraient pas la Tora ni les commandements du maître du monde, et il n'y aurait pas de distinction entre le souffle de l'homme et celui de l'animal.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי (יְהוּדָה), כֹּלָּא חָכְמְתָא, וְחָכְמְתָא דְרִבִּי אֶלְעָזָר יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, אִלְמָלֵא לָא הָווֹ חַכִּימִין, לָא הָווֹ יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא מָהוּ אוֹרַיְיתָא, וּמָהוּ פִּקִּידוֹי דְמָארֵי עַלְמָא, וְלָא אִתְפָּרְשָׁא רוּחָא דִבְנֵי נָשָׁא מֵרוּחָא דִבְעִירָא.

אמר רבי יוסי: הכל הוא חכמה, והחכמה של רבי אלעזר יותר מכולם. רבי אבא אמר: אם לא היו חכמים, לא היו יודעים בני אדם תורה מה היא, ומה הם המצוות של אדון עולם, ולא היה הבדל בין רוח האדם לרוח הבהמה.

Rabbi Its'haq dit: Lorsque le Saint béni soit-il juge une nation, il juge d'abord celui qui est préposé sur elle en haut, ainsi qu'il est écrit (Isaie 24:21): "Et il arrivera, en ce jour-là, que l'Eternel visitera l'armée d'en haut, et les rois de la terre, sur la terre." De quelle manière ce préposé est-il jugé en haut? On le fait passer dans le rivière de feu puis il en sort et c'est ainsi qu'il est destitué. On annonce immédiatement dans le firmament: Le gouvernement d'untel a été enlevé! Avant que cette voix n'arrive dans tous les firmaments et aux dirigeants de ce monde, elle doit passer par les oiseaux, par les enfants et par les imbéciles qui ne

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד אַיְיתֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִינָא עַל עַמָּא, בְּקַדְמִיתָא עָבִיד דִינָא בְּהַהוּא מְמַנָּא דִמְמַנָּא עָלַיְהוּ לְעֵלָּא, דִכְתִיב יִפְקֹד יְיָ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה. בְּמָאי דִינָא אִתְדָן הַהוּא מְמַנָּא דִלְעֵלָּא. מְעַבְּרִין לֵיהּ בְּהַהוּא נְהַר דִינוּר דְנָגִיד וְנָפִיק, וּכְדֵין אַעְדִיו הַהוּא שָׁלְטָנוּתָא דִילֵיהּ, וּמִיַּד מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ בִּרְקִיעָא שׁוּלְטָנוּתָא דִמְמַנָּא פְלַנְיָא אַעְדִיו מִנֵּיהּ, עַד דְמָטֵי הַהוּא קָלָא בְּכָל אִנּוּן רְקִיעִין, עַד דְמָטֵי בְּאִנּוּן דְשַׁלְטִין בְּהַאי עָלְמָא, וְנָפִיק קָלָא וְאַכְרִיז בְּכָל עָלְמָא, עַד דְמָטֵי לְעוֹפֵי, וְלִינוֹקֵי, וּלְאִנּוּן טִפְּשִׁין דִבְנֵי נָשָׁא דְלָא יַדְעִין. [ו׳ ע״ב ז׳ ע״א].

אמר רבי יצחק: כשהקדוש ברוך הוא מביא דין על העם, תחילה עושה דין בממונה הממונה עליהם למעלה, כמו שכתוב: ״יפקוד ה׳ על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה״ (ישעיה כד, כא). באיזה דין נידון אותו הממונה שלמעלה? מעבירים אותו בנהר דינור הנמשך ויוצא, ואז הוסרה הממשלה שלו, ומיד מכריזים עליו ברקיע: השלטון של ממונה פלוני הוסרה ממנו, עד שמגיע הקול ההוא בכל אותם הרקיעים, עד שמגיע לאותם ששולטים בעולם הזה, ויוצא קול ומכריז בכל העולם עד שמגיע לעופות, ולקטנים, ולאותם אנשים טפשים שאינם מבינים.

comprennent rien. (Zohar, vol. 2, p. 6b-7a).

עב.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הָווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא וְאַקְדִּימוּ בִּנְהוֹרָא לְמֵיזָל. חָמוּ חָד כּוֹכְבָא דַּהֲוָה רָהִיט מִסִּטְרָא דָא וְכוֹכְבָא אַחֲרָא מִסִּטְרָא דָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא מָטָא זִמְנָא דְכוֹכְבֵי בֹקֶר לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, וְרַהֲטֵי מִדְּחִילוּ וְאֵימְתָא דְמָארֵיהוֹן לְשַׁבְּחָא וּלְזַמְּרָא לֵיהּ, הָדָא הוּא

עב.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו מהלכים בדרך, והשכימו ללכת לפני אור היום, ראו כוכב אחד שהיה רץ מצד אחד, וכוכב אחר מצד שני, אמר רבי אלעזר: עתה הגיע הזמן של כוכבי הבוקר לשבח לרבונם. והם רצים מיראה ואימה של רבונם לשבח ולזמר לו, זהו

72.

"Rabbi Elazar et Rabbi Yossi étaient en route et ils s'étaient reveillés avant le lever du jour, lorsqu'ils virent une étoile qui partait dans une direction, alors qu'une deuxième s'éloignait vers un autre côté. Rabbi Elazar dit: Le moment où les étoiles louent leur créateur est arrivé. Elles courent par la crainte

דִכְתִיב בְּרָן יַחַד כֹּכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בְּגִין דְכֻלְּהוּ בְּיִחוּדָא חָדָא קָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ.

פָּתַח וְאָמַר לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, דְכַד נְהִירוּ אַנְפּוֹי

מה שכתוב: "ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים" (איוב לח, ז), כיון שכולם ביחוד אחד משבחים לפניו.

פתח ואמר: "למנצח על אילת השחר מזמור לדוד" (תהלים כב, ו). "אילת השחר", כשמאירים פני המזרח

et la révérence du créateur et elles chantent pour lui, ainsi qu'il est dit (Job 38:7) : "Quand les étoiles du matin chantent ensemble, et que tous les fils de Dieu éclataient de joie." - Car c'est lorsqu'ils sont tous réunis qu'ils le louent.

Il prit la parole et dit (Psaume 22:6): "Au chef des chantres. Sur la biche de l'aurore. Psaume de David." [Que signifie] "La biche de l'aurore"? - Lorsque le levant s'éclaire et que la nuit s'en va, il y a vers l'est un préposé qui tire un fil de lumière du sud jusqu'à ce que le soleil perce les fenêtres du firmament et brille

דְמִזְרַח, וְאִתְפַּרְשָׁא חֲשׁוֹכָא דְלֵילְיָא, חָד מְמַנָּא אִית לְסְטַר מִזְרַח, וּמָשִׁיךְ חָד חוּטָא דְנְהִירוּ דִסְטַר דָּרוֹם, עַד דְאָתֵי וְנָפִיק שִׁמְשָׁא וּבָקַע בְּאִנּוּן כַּוֵּי רְקִיעָא, וְאַנְהִיר עָלְמָא. וְהַהוּא חוּטָא אַפְרִישׁ חֲשׁוֹכָא דְלֵילְיָא, כְּדֵין אַיַּלְתָּא דְשַׁחְרָא אָתֵי, וְאָתֵי נְהִירוּ אֻכָּמָא בְקַדְרוּ, לְאִתְחַבְּרָא בִּימָמָא וְנָהִיר יְמָמָא, וּנְהִירוּ דִימָמָא כָּלִיל

וחושך הלילה נסתלק, יש ממונה אחד לצד מזרח שמושך חוט אחד של אור שמצד דרום, עד שבא ויוצא השמש ובוקע בחלוני הרקיע ומאיר העולם ואותו חוט מעביר את חשכת הלילה, ומיד בא אילת השחר, ובא אור שחור בחשוכה להתחבר ביום, ומאיר

sur le monde. Ce fil fait passer l'obscurité de la nuit puis immédiatement, la biche du matin arrive - et vient la lumière noire qui s'unit au jour et qui éclaire le jour - et la lumière du jour contient et aspire en elle cette biche. C'est à propos de cette biche qui s'est séparée du jour après avoir été aspirée, que chante David (Psaume 22:1): "Au chef des chantres. Sur la biche de l'aurore ..." Pourquoi a-t'il dit (ibid. 22:2): "Mon Dieu! mon Dieu! Pourquoi m'as-tu abandonné"? Car la biche de l'aurore s'est séparée de la lumière du jour.

וְשָׁאִיב בְּגַוֵּיהּ לְהַהִיא אַיַּלְתָּא. וְעַל הַהִיא אַיַּלְתָּא, כַּד אִתְפְּרַשׁ מִיּוֹמָא לְבָתַר דְּכָלִיל לָהּ, אָמַר דָּוִד שִׁירָתָא, דִּכְתִיב לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. וּמָאי קָאָמַר, אֵלִי אֵלִי לָמָה עֲזַבְתָּנִי. דְּהָא אִתְפְּרַשׁ אַיַּלְתָּא דְשַׁחְרָא מִנְּהִירוּ דִימָמָא.

עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, נָהִיר יְמָמָא וּמָטָא עִדָּן צְלוֹתָא,

היום, ואור היום כולל ושואב לתוכו את אותה אילה, ועל אותה אילה כשהיא פורשת מן היום, לאחר שכלל אותה, אמר דוד שירה, שכתוב: "למנצח על אילת השחר", ומה אמר? "אלי אלי למה עזבתני" (שם כב, ב) שהרי נפרדת אילת השחר מאור היום.

בעודם מהלכים, האיר היום והגיע זמן התפילה,

Alors qu'ils marchaient, le jour se levait et vint le moment de la prière. Rabbi Elazar dit: Prions puis continuons notre route. Ils s'assirent et prièrent et ensuite ils se levèrent et repartirent.

Rabbi Elazar prit la parole et dit (Ecclésiaste 8:14): "Il est encore un néant [hevel] qui existe sur terre: c'est qu'il y a des justes auxquels il arrive selon l'oeuvre des méchants, et il y a des méchants auxquels il arrive selon l'oeuvre des justes. J'ai dit

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, נְצַלֵּי צְלוֹתָא וְנֵיזִיל. יָתְבוּ וְצַלּוּ. לְבָתַר, קָמוּ וְאָזְלוּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְגוֹמֵר. אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבָל יֵשׁ הֶבֶל.

אמר רבי אלעזר: נתפלל תפלה ונלך. ישבו והתפללו, אחר כך קמו והלכו.

פתח רבי אלעזר ואמר: "יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע להם כמעשה הרשעים וגו', אמרתי שגם זה הבל" (קהלת ח, יד). מקרא זה פרשוהו ונתבאר, "אבל מה שכתוב יש הבל",

que cela aussi est un néant." Ce verset a été expliqué, mais que signifie "Il est encore un néant"? Lorsque le roi Salomon a écrit ce livre il l'a établi sur les sept néants [havalim] sur lesquels repose l'univers. Il s'agit des sept colonnes qui soutiennent le monde en parallèle aux sept firmaments: Vilôn, Raqia, Che'haqim, Zvoul, Maôn, Makhôn et Aravoth. C'est parallèlement à eux qu'il est dit (Ecclésiaste 1:2): "Néant des néants [hevel havalim], dit l'Ecclésiaste; néant des

שְׁלֹמֹה מַלְכָּא עָבַד סִפְרָא דָא וְאוֹקִים לֵיהּ עַל שִׁבְעָה הֲבָלִים, דְּעָלְמָא קַיְימָא עֲלַיְיהוּ. וְאִנּוּן שִׁבְעָה עַמּוּדִין סַמְכִין דְּעָלְמָא, לָקֳבֵל שִׁבְעָה רְקִיעִין וְאִלֵּין אִנּוּן. וִילוֹ"ן, רָקִי"עַ, שְׁחָקִי"ם, זְבוּ"ל, מָעוֹן, מָכוֹ"ן, עֲרָבוֹת. וְלָקֳבְלַיְיהוּ הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל.

[צריך להבין, כי] שלמה המלך עשה ספר זה, והעמידו על שבעה הבלים שהעולם עומד עליהם, והם שבעה עמודים המעמידים את העולם כנגד שבעה רקיעים, ואלו הם: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וכנגדם: "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל" (קהלת א, ב), וכמו שאלו הם שבעה רקיעים,

néants! Tout est néant." Tout comme ces sept firmaments, ils y en a d'autres qui sont unis à eux et qui émanent d'eux. De plus, il existe d'autres néants qui émanent et sortent de ceux-là et ils ont tous été énoncés par Salomon. Il y a ici un secret de la sagesse. Il y a un néant qui sort de ces néants supérieurs et sur lesquels le monde repose, et c'est cela "Qui a lieu sur la terre". Car il existe et il se renforce par l'existence et par l'oeuvre de la terre qui monte vers lui. Et il est préposé sur la terre et toute sa force et son existence

וּכְמָה דְאִנּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין, וְאִית אַחֲרָנִין דְּדַבְקֵי בְּהוּ וּמִתְפַּשְּׁטֵי וְנַפְקֵי מִנַּיְיהוּ. הָכִי נָמֵי אִית הֲבָלִים אַחֲרָנִין דְּמִתְפַּשְּׁטֵי וְנַפְקֵי מֵאִלֵּין, וְכֻלְּהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה, וְהָכָא רָזָא דְחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ. יֵשׁ הֶבֶל דְּנַפְקָא מֵאִנּוּן הֲבָלִים עִלָּאִין דְּעַלְמָא קַיְימָא עֲלַיְיהוּ, וְדָא נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְאִתְקַיָּם בְּקִיּוּמֵיהּ וְאִתְתַּקָּף בְּתֻקְפֵיהּ, כְּעוֹבְדֵי אַרְעָא וּבִסְלִיקוּ

ויש אחרים שדבוקים בהם ומתפשטים ויוצאים מהם, גם יש הבלים אחרים שמתפשטים ויוצאים מאלו, וכולם אמרם שלמה. וכאן סוד החכמה יש בו: יש הבל שיוצא מאותם הבלים עליונים שהעולם עומד עליהם, וזה נעשה על הארץ, וקיים בקיומו ומתחזק בחוזקו במעשה הארץ ובעליתו העולה מן הארץ, וזה

dépend de l'esprit des justes qui sont cueillis alors qu'ils sont encore innocents - avant qu'ils ne transgressent - alors qu'ils dégagent encore une bonne odeur. Comme Hénoc, à propos duquel il est écrit (Genèse 5:24): "... Et il ne fut plus, car Dieu le prit." - Il le prit avant son temps afin de se distraire avec lui et il en va de même pour les autres justes.

Il a été enseigné: Les justes quittent le monde avant leur temps pour deux raisons. Soit, à cause des nombreux péchés des impies

דְסַלְקָא מֵאַרְעָא, וְדָא אִתְמַנָּא עַל אַרְעָא. וְכָל תֻּקְפָּא וְקִיּוּמָא דִילֵיהּ, בְּאִנּוּן נִשְׁמָתִין דְצַדִּיקַיָּא דְאִתְלְקִיטוּ מֵאַרְעָא, כַּד אִנּוּן זַכָּאִין עַד לָא סַרְחוּ, בְּעוֹד דְיָהֲבֵי רֵיחָא טָב, כְּגוֹן חֲנוֹךְ דִכְתִיב בֵּיהּ, וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְנָטַל לֵיהּ עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ וְאִשְׁתַּעְשַׁע בֵּיהּ, וְכֵן שְׁאַר זַכָּאִין דְעָלְמָא.

התמנה על הארץ, וכל תוקפו וקיומו באותם הנשמות של הצדיקים, שנלקטים מהארץ בעודם צדיקים עוד לפני שחטאו, בעוד שנותנים ריח טוב, כגון חנוך, שכתוב בו: "ואיננו כי לקח אותו אלוהים" (בראשית ה.

de la génération - et comme les justes se trouvent parmi-eux ils sont pris à cause de ces transgressions. Soit, sachant que [ces justes] pécheront finalement, le Saint béni soit-il les reprend de ce monde avant leur temps. C'est ce qui est écrit (Ecclésiaste 8:14): "... Il y a des justes auxquels il arrive selon l'oeuvre des méchants ..." - La justice d'en haut les frappe comme s'ils avaient accompli les transgressions des impies.

Une fois, à l'époque où Rabbi Aqiva et ses collègues furent tués, Rabbi Yossi, le fils de Rabbi Yaqov de Kfar-Ono demanda à Rabbi

דְּתָנֵינָן, עַל תְּרֵין מִלִּין צַדִּיקַיָּא מִסְתַּלְּקֵי מֵעַלְמָא
עַד לָא יִמְטֵי זִמְנֵיְהוּ. חַד עַל חוֹבֵי דָרָא,
דְּכַד אַסְגִּיאוּ חַיָּיבַיָּא בְּעַלְמָא, אִנּוּן זַכָּאִין
דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בֵּינַיְהוּ אִתְפָּסוּן בְּחוֹבֵיהוֹן. וְחַד כַּד
אִתְגַּלֵּי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִסְרְחוּן לְבָתַר,
סַלִּיק לוֹן מֵעַלְמָא עַד לָא מָטָא זִמְנֵיְהוּ, הָדָא הוּא

כד), שלקח אותו עוד לפני זמנו להשתעשע בו, וכן
שאר צדיקי העולם.

שנינו: על שני דברים צדיקים מסתלקים מהעולם
לפני זמנם, אחד על עונות הדור שמרבים הרשעים
בעולם, ואז הצדיקים הנמצאים ביניהם נתפסים
בעונותיהם ואחד כשגלוי לפני הקדוש ברוך הוא
שסופם [של הצדיקים] לחטוא, מסלק אותם מהעולם

Méir: Est-ce cette chose est mentionnée dans la Tora? Il lui répondit: Ne l'est-elle pas? Voici que Salomon a dit (ibid.): "... Il y des justes auxquels il arrive selon l'oeuvre des méchants ..." - La justice d'en haut les frappe comme s'ils avaient accompli les transgressions des impies. (Ibid.): " ... Et il y a des méchants auxquels il arrive selon l'oeuvre des justes ..." - Ils vivent en paix comme s'ils avaient accompli les oeuvres des justes. Et pourquoi? Soit parce que le Saint béni soit-il sait qu'ils

דִּכְתִיב, אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, מָטֵי עֲלַיְהוּ דִּינָא דִּלְעֵילָּא כְּאִלּוּ עַבְדוּ חוֹבִין וְעוֹבָדִין דְּרַשִׁיעַיָּא.

דְּהָא זִמְנָא חֲדָא שָׁאִיל רִבִּי יוֹסֵי בַּר יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר אוֹנוֹ, בִּזְמְנָא דְּרִבִּי עֲקִיבָא וְחַבְרוֹי

עוד לפני זמנם, זהו שכתוב: "אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים", מגיע אליהם דין מלמעלה כאילו עשו עבירות ומעשים של רשעים.

כי פעם אחת שאל רבי יוסי בן רבי יעקב איש כפר אונו, את רבי מאיר, בזמן שרבי עקיבא וחבריו נפטרו

se repentiront. Soit parce qu'il s'élèvera de leur progéniture des justes dans le monde. Ce fut le cas de Tharé duquel sortit Abraham, le juste rejeton, et celui d'Achaz duquel sortit Ezéchias. Il en va de même pour les autres impies du monde et c'est à cause de ces deux choses, que le néant dont nous avons parlé, existe et se renforce sur la terre.

Une autre interprétation (ibid.): "Il est encore un néant [hevel] qui a lieu sur terre ..." - Comme nous l'avons dit, il se renforce dans le monde. Et par quoi? (ibid.): "... C'est qu'il y a des justes auxquels il arrive selon l'oeuvre des méchants ..." - Une épreuve

אִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא וּמִיתוּ בְּהַהִיא גּוֹוְנָא לְרִבִּי מֵאִיר. אָמַר לֵיהּ, וְכִי כְּתִיב דָּא בְּכָל אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ. אָמַר לֵיהּ וְלָא, וְהָא אָמַר שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים. מָטֵי עֲלַיְהוּ דִּינָא מִלְּעֵלָּא כְּאִלּוּ עַבְדוּ חוֹבִין וְעוֹבָדִין דְּרַשִּׁיעַיָּא. וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, יַתְבֵי בְּשֶׁקֶט וּשְׁלָם בְּהָאי עָלְמָא וְדִינָא לָא מָטָא עֲלַיְהוּ, כְּאִלּוּ עַבְדוּ עוֹבָדִין דְּצַדִּיקַיָּא. אַמַּאי, אוֹ בְּגִין דְּאִתְגַּלֵּי קַמֵּי

מהעולם ומתו בצורה זו, אמר לו: וכי כתוב דבר זה בכל התורה כולה? אמר לו: ולא? והרי שלמה אמר: "אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים", שבא עליהם דין מלמעלה כאילו עשו חטאים ומעשים של רשעים, "ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים", שיושבים בשקט ושלום בעולם הזה ודין לא בא עליהם כאילו עושים מעשים של צדיקים.

arrive, semblable aux actions des impies. Comme une femme étrangère ou tout autre action digne de celles des impies, mais ils résistent grâce à la crainte de leur maître et parce qu'ils ne se veulent pas se souiller. Comme ce fut le cas avec plusieurs justes authentiques, auxquels arrivèrent ces choses. Mais comme ce sont des héros puissants qui

קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דִיתוּבוּן בְּתִיוּבְתָּא. אוֹ דְיִפּוּק מִנַּיְהוּ זַרְעָא דִיְהֵא קְשׁוֹט בְּעָלְמָא, כְּגוֹן תֶּרַח דְנָפִיק מִנֵּיהּ זַרְעָא דִקְשׁוֹט, אַבְרָהָם. אָחָז דְנָפַק מִנֵּיהּ חִזְקִיָּהוּ. וּשְׁאָר חַיָּיבִין דְעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ בְּסִטְרָא דָא וּבְסִטְרָא דָא, הֶבֶל דְקָאָמְרָן נַעֲשָׂה וְאִתְתַּקַּף עַל הָאָרֶץ כִּדְאָמְרָן.

מדוע? או מפני שגלוי לפני הקדוש ברוך הוא שיחזרו בתשובה, או שיצא מהם זרע שיהיו צדיקים בעולם, כגון תרח שיצא ממנו זרע צדיק אברהם, וכן אחז שיצא ממנו חזקיהו, וכן שאר הרשעים שבעולם, ולכן בצד זה ובצד זה "הבל" שאמרנו נעשה ומתחזק על הארץ, כמו שאמרנו.

accomplissent le désir de leur maître et qui ne transgressent pas, il est dit à leur propos (ibid.): "Il est un néant qui à lieu sur la terre ..." - C'est à dire qu'il se renforce. (Ibid.): "... Et il y a des méchants auxquels il arrive selon l'oeuvre des justes ..." - Une bonne action leur parvient et ils en profitent. Ils la réalisent, comme c'est le cas d'un voleur de grand chemin qui se cache dans les montagnes avec des non-Juifs et qui sauve un Juif de leurs mains. Rabbi Aqiva disait à ce propos:

דָּבָר אַחֵר, יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, כִּדְקָאָמְרָן דְּאִתְתַּקַּף עַל עָלְמָא, בְּמַאי, בְּגִין דְּיֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, דְּמָטָאן לִידַיְהוּ כְּאִנּוּן עוֹבָדִין דְּחַיָּבַיָּא, כְּגוֹן בַּת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, אוֹ חַד מֵאִנּוּן עוֹבָדִין דְּאִנּוּן מַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, וְאִנּוּן קַיְמֵי בְּקִיּוּמַיְהוּ מִדְּחִילוּ דְּמָארֵיהוֹן וְלָא בָעָאן לְאִסְתַּאֲבָא. כְּגוֹן כַּמָּה זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּמָטוּ לִידַיְהוּ כְּעוֹבָדִין אִלֵּין, וְאִנּוּן גִּבּוֹרֵי כֹחַ דְּעַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן וְלָא חָטְאוּ, וְעַל דָּא הֶבֶל נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וְאִתְתַּקַּף

פירוש אחר: "יש הבל אשר נעשה על הארץ", כמו שאמרנו שמתחזק על העולם, במה? משום "שיש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים", שמגיע אליהם [נסיון] לעשות מעשה כאותם מעשים שעושים הרשעים, כגון בת גוי, או אחד מאותם המעשים שהם מעשים של הרשעים, והם עומדים על עומדם מיראת רבונם ואינם רוצים להטמאות, כגון כמה צדיקי אמת שבאו לידם מעשים כאלה, והם גיבורי כח שעושים רצון רבונם ואינם חוטאים, ועל זה, "הבל נעשה על הארץ" והתחזק בחוזקו, "ויש רשעים שמגיע אליהם

"... Et il y des méchants auxquels il arrive selon l'oeuvre des justes ...".

Il en va de même pour cet impie qui vivait dans le quartier de Rabbi 'Hiya. Une nuit,

בְּתָקְפֵיהּ. וְיֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, מָטֵי לִידַיְהוּ חָד מִצְוָה דְאִיהוּ עוֹבָדָא דְצַדִּיקַיָּא, וְזָכָאן בָּהּ וְעַבְדִין יָתָהּ. כְּגוֹן לִסְטִיס מְקַפְּחָא דַהֲוָה מִשְׁתְּכַח בְּטוּרַיָּא בַּהֲדֵי אִנּוּן לִסְטִים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְכַד הֲוָה יוּדָאִי אַעְבַּר תַּמָּן, הֲוָה מְשֵׁזִיב לֵיהּ וְנָטִיר לֵיהּ מִנַּיְהוּ. וַהֲוָה קָרֵי עָלֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא, יֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים.

וּכְגוֹן הַהוּא חַיָּבָא דַהֲוָה בְּשִׁבָבוּתֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּא, דְּלֵילְיָא חָד פָּגַע בָּהּ בְּהַהִיא אִתְּתָא

כמעשה הצדיקים", שבא לידם מצוה אחת שהיא מעשה הצדיקים וזוכים בה, ועושים אותה, כגון שודד רוצח שהיה נמצא בהרים עם שודדים גויים, וכאשר היה יהודי עובר שם היה מציל אותו ושומר אותו מהם, והיה קורא עליו רבי עקיבא: "יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים".

וכן כמו אותו רשע שהיה בשכונתו של רבי חייא, שלילה אחת פגש באשה שהיתה הולכת לבית בתה,

lorsqu'il rencontra une femme qui se rendait chez sa fille, et qu'il voulut l'attaquer, elle lui dit: Je t'en supplie, honore ton créateur, et ne transgresse pas avec moi! Il l'abandonna et ne pécha pas. C'est ce qui est dit (ibid.):

דְּהָוַת אַזְלַת לְבֵי בְרַתָּהּ, בָּעָא לְמִתְקַף בָּהּ, אָמְרָה לֵיהּ, בְּמָטוּ מִנָּךְ, אוֹקִיר לְמָרָךְ וְלָא תֶחֱטֵי גַבָּאִי. שַׁבְקָהּ וְלָא חָב בָּהּ. הֲוֵי אוֹמֵר, וְיֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל. כְּמָה דְאִתְתַּקָּף הַהוּא הֶבֶל, בַּהֲדֵי אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְמָטוּ לִידַיְהוּ עוֹבָדֵי דְחַיָּבַיָּא וְלָא חָטָאן. אוּף הָכִי אִתְתַּקָּף בַּהֲדֵי אִנּוּן חַיָּבַיָּא, דְּמָטוּ לִידַיְהוּ עוֹבָדֵי דְאִנּוּן צַדִּיקַיָּא וְעָבְדֵי לְהוּ.

ורצה לתקוף אותה, אמרה לו: בבקשה ממך תכבד את רבונך ואל תחטא עימי, עזב אותה ולא חטא בה, הוי אומר: "ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל", כמו שהבל ההוא מתחזק אצל אותם הצדיקים שבא לידם מעשה של רשעים ואינם חוטאים, גם כן כך מתחזק אצל הרשעים שמגיע אליהם מעשה של צדיקים ועושים אותם.

"... Et il y a des méchants auxquels il arrive selon l'oeuvre des justes. J'ai dit que cela aussi est néant." - Tout comme ce néant est renforcé par les justes auxquels se présente l'acte des impies sans qu'ils transgressent, ainsi il se trouve renforcé par les impies auxquels se présente une bonne action qu'ils l'accomplissent.

דְּתָנֵינָן עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַדִּיקִים וּרְשָׁעִים בְּעַלְמָא. וּכְמָה דְּאִתְיַקָּר אִיהוּ בְּעַלְמָא בְּעוֹבָדֵי דְּצַדִּיקַיָּא, הָכִי נָמֵי אִתְיַקָּר אִיהוּ בְּרַשִׁיעַיָּא כַּד עַבְדֵי עוֹבָדָא טָבָא בְּעַלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְעִתּוֹ. וַי לְחַיָּבָא כַּד עָבִיד גַּרְמֵיהּ רַע, וְאִתְתַּקָּף בְּחוֹבֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר אוֹי לְרָשָׁע רָע וְגוֹמֵר. [יוד ע״א י״א ע״א].

ששנינו: עשה הקדוש ברוך הוא צדיקים ורשעים בעולם, וכמו שמתכבד הוא בעולם במעשה הצדיקים, כך מתכבד הוא ברשעים כאשר עושים מעשה טוב בעולם. כמו שכתוב: ״את הכל עשה יפה בעתו״ (קהלת ג, יא), אוי לרשע כשעושה עצמו רע ומתחזק בחטאיו, כמו שכתוב: ״אוי לרשע רע וגו׳״ (ישעי׳ ג, יא).

Il a été enseigné: Dieu a créé les justes et les impies dans le monde. Et de la même façon qu'il est honoré par les actes des justes, il l'est aussi par les impies qui accomplissent une bonne action dans ce monde, ainsi qu'il est écrit (Ecclésiaste 3:11): "Il a fait toute chose belle en son temps ...", (Isaie 3:11): "Malheur au méchant, car l'oeuvre de ses mains lui sera rendue ..."." (Zohar, vol. 2, p. 10a-11a).

עג.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יִצְחָק הָווֹ אַזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַהוּא בְּאֵר דְחָמָא יַעֲקֹב וְחָמָא מֹשֶׁה, אִי דָא הָוָה הַהוּא בֵּירָא דְחָפַר אַבְרָהָם וְיִצְחָק, אָמַר לֵיהּ, לָא. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא אִתְבְּרֵי הָאי בֵּירָא. וּבְעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אִתְבְּרֵי פֻּמָּא דִילֵיהּ, וְהָאי אִיהוּ בְּאֵר דְחָמוּ יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה. [י״ב ע״ב]

עג.

רבי יוסי ורבי יצחק היו מהלכים בדרך, שאל רבי יוסי: אותה הבאר שראה יעקב, וראה משה, האם זו היא הבאר שחפרו אותה אברהם ויצחק, אמר לו: לא. אלא בשעה שנברא העולם נבראת הבאר הזו ובערב שבת בין השמשות נברא הפה שלה. וזו היא הבאר שראו יעקב ומשה.

73.

"Rabbi Yossi et Rabbi Its'haq étaient en chemin. Rabbi Yossi dit: Est-ce que le puits vu par jacob et par Moise, était celui qui fut creusé par Abraham et par Isaac? Il lui répondit: Non, mais il fut créé lors de la création de l'univer; sa bouche fut créée au crépuscule de la veille du Sabbat. C'est ce puits-là que virent jacob et Moise." (Zohar, vol. 2, p. 12b)

עד.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא הָווּ אָזְלֵי מִטְּבַרְיָא לְצִפּוֹרִי. עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ חָד יוּדָאִי, אִתְחַבַּר בַּהֲדַיְהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל חָד לֵימָא מִלָּה דְאוֹרַיְתָא.

עד.

רבי אלעזר ורבי אבא היו הולכים מטבריה לצפורי, בעוד שהיו הולכים, פגש אותם יהודי אחד, והתחבר עמהם, אמר רבי אלעזר: כל אחד יאמר דברי תורה.

74.

„Rabbi Elazar et Rabbi Abba se rendaient de Tibériade à Séphoris et pendant qu'ils marchaient, ils rencontrèrent un Juif qui se joignit à eux. Rabbi Elazar dit alors: Que chacun dise des paroles de la Tora.

Il prit la parole et dit (Ezéchiel 37:9): „Et il me dit: Prophétise au souffle, prophétise, fils d'homme, et dis au souffle ...". De ce verset je connais l'endroit duquel sort le souffle. Mais Ezéchiel pouvait-il prophétiser sur le souffle? N'est-il pas écrit (Ecclésiaste 8:8): „Il

פָּתַח אִיהוּ וְאָמַר וַיֹּאמֶר אֵלַי, הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ, הִנָּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וְגוֹמֵר. מֵהָאי קְרָא יָדַעְנָא אֲתָר דְּהָרוּחַ נַפְקָא מִנֵּיהּ, וְכִי יָכִיל הֲוָה יְחֶזְקֵאל לְנַבְּאָה עַל הָרוּחַ, וְהָא כְתִיב, אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלֹא אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא בַר נָשׁ לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בָרוּחַ, אֲבָל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שַׁלִּיט בְּכֹלָּא, וְעַל

פתח הוא ואמר: "ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח וגו'" (יחזקאל לז, ט). מפסוק זה אני יודע את המקום שהרוח יוצא ממנו. וכי יכול היה יחזקאל להתנבאות על הרוח, והרי כתוב: "אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח" (קהלת ח, ח)? אלא, אדם לא יכול לשלוט ברוח, אבל הקדוש ברוך הוא הוא

n'y a point d'homme qui ait pouvoir sur le souffle pour emprisonner le souffle ..."? Mais si l'homme n'a pas d'emprise sur le souffle, le Saint béni soit-il règne sur tout et c'est par sa parole qu'Ezéchiel prophétise. De plus, le souffle se trouve dans le corps qui est dans ce monde et c'est sur lui qu'il prophétise (Ezéchiel 37:9): "... Souffle, viens des quatre vents ..." - De l'endroit où il se tient, aux quatre coins du monde.

Comme le Juif sursauta devant Rabbi

מֵימְרֵיהּ הֲוָה מִתְנַבֵּי יְחֶזְקֵאל. וְתוּ דְּהָא הַהוּא רוּחַ הֲוָה בְּגוּפָא בְּהָאי עָלְמָא, וּבְגִין כַּךְ אִתְנַבֵּי עָלֵיהּ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאִי הָרוּחַ, מֵהַהוּא אָתָר דְּאִתְּתָחַם בְּסַמְכוֹי בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

דָּלִיג הַהוּא יוּדָאִי קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ, רִבִּי אֶלְעָזָר, מָאי חָמִית, אָמַר, מִלָּה חֲמֵינָא, אָמַר לֵיהּ, מָאי הִיא, אָמַר לֵיהּ, רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אִי אִתְלַבָּשׁ

שולט על הכל, ועל מאמרו היה מתנבא יחזקאל. ועוד כי הרוח היה בגוף בעולם הזה, ולכן התנבא עליו: "מארבע רוחות בואי הרוח" (שם), מאותו מקום שהוגבל בעומדו בארבע רוחות העולם.

קפץ לפניו אותו היהודי, אמר לו רבי אלעזר: מה ראית? אמר: ראיתי דבר, אמר לו: מה הוא? אמר לו: רוח בני אדם, אם מתלבש [הרוח] בגן עדן בלבוש

Elazar, celui-ci lui demanda: Qu'as-tu vu? J'ai vu une chose. Il lui demanda: Qu'est-ce que c'est? C'est le souffle d'un homme et s'il s'habille dans le jardin d'Eden - de l'apparence d'un corps dans ce monde - il aurait du être écrit [dans le passage précité d'Ezechiel] "Ainsi parle l'Eternel, souffle, viens du jardin d'Eden", mais pourquoi est-il écrit (ibid.): "... Viens des quatre vents

בְּגַן עֵדֶן בִּלְבוּשָׁא דְדִיּוּקְנָא דְגוּפָא דְהָאי עָלְמָא, הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, כֹּה אָמַר יְיָ, מִגַּן עֵדֶן בּוֹאִי הָרוּחַ, מַהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.

אָמַר לֵיהּ, רוּחָא לָא נַחְתָא לְהָאי עָלְמָא, עַד דְּסַלְקָא מִגִּנְתָא דְאַרְעָא, לְגוֹ כּוּרְסַיָּא

דְּקַיְמָא עַל אַרְבַּע סַמְכִין. כֵּיוָן דְּסַלְקָא תַּמָּן, אִשְׁתַּאֲבָא מִגּוֹ הַהוּא כֻּרְסַיָּא דְמַלְכָּא, וְנַחְתָא לְהָאי עָלְמָא. גּוּפָא אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי

דמות הגוף שבעולם הזה, היה לו לכתוב: כה אמר ה' מגן עדן בואי הרוח, ומדוע כתוב מארבע רוחות? אמר לו: הרוח לא יורדת לעולם הזה עד שעולה מגן העדן שבארץ אל הכסא שעומד על ארבע רגלים, כיון שעולה לשם, משתאב מתוך אותו כסא של המלך, ויורד לעולם הזה. הגוף נלקח מארבע רוחות העולם, והרוח גם כן נלקח מארבע רוחות הכסא שהוא מתוקן עליהם.

...»? Il lui dit: Le souffle ne descend pas dans ce monde avant de monter au jardin d'Eden terrestre, vers le trône aux quatre pieds. Après qu'il soit arrivé là, il est aspiré dans le trône du roi et il descend dans ce monde. Le corps est pris des quatre coins du monde et le souffle, lui aussi, est pris des

עָלְמָא, רוּחַ אוּף הָכִי אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי דְּכֻרְסְיָא דְּמִתַּתְקְנָא עֲלַיְהוּ.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּלִיגָא דְּקָא דָלִיגְנָא קַמַּיְכוּ, מִלָּה חֲמֵינָא מֵהָאי סִטְרָא, בְּגִין דְּיוֹמָא חָדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּמַדְבְּרָא, וַחֲמֵינָא אִילָנָא חָד דְּמִרְגַּג לְמֶחֱזֵי, וְחָד מְעַרְתָּא תְּחוֹתֵיהּ, קָרִיבְנָא גַּבֵּיהּ וַחֲמֵינָא הַהִיא מְעַרְתָּא דְּסַלְקָא רֵיחִין מִכָּל זִינֵי רֵיחִין דְּעָלְמָא. אִתְתַּקַּפְנָא בְּגַרְמַאי וְאָעֵילְנָא בְּהַהִיא מְעַרְתָּא, וְנָחִיתְנָא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן בְּגוֹ דֻּכְתָּא חָדָא, דַּהֲווֹ בֵיהּ אִילָנִין סַגִּיאִין וְרוּחִין וּבוּסְמִין דְּלָא יָכִילְנָא לְמִסְבַּל,

אמר לו אותו האיש: הקפיצה שקפצתי לפניכם, דבר ראיתי בענין זה, כי יום אחד הייתי הולך במדבר, וראיתי אילן אחד נחמד למראה, ומערה אחת תחתיו, התקרבתי אליו, וראיתי את אותה המערה שמעלה ריחות מכל מיני ריחות שבעולם, התחזקתי בעצמי, ונכנסתי באותה מערה, וירדתי במדרגות ידועות לתוך מקום אחד שהיה בו אילנות רבות, וריחות ובשמים

quatre coins du trône qui est établi sur eux.

Cet homme lui dit: J'ai sursauté devant vous car j'ai vu quelque chose de ce côté et un jour, alors que je marchais dans le désert, je vis un arbre agréable à regarder et sous

וְתַמָּן חֲמֵינָא חָד בַּר נָשׁ וְשַׁרְבִיטָא חָד בִּידֵיהּ, וְהָוָה קָאִים בְּחַד פִּתְחָא, כֵּיוָן דְּחָמָא לִי, תָּוַהּ וְקָם לְגַבָּאי. אָמַר לִי, מַה אַנְתְּ הָכָא וּמֵאָן אַנְתְּ, אֲנָא דְחִילְנָא סַגְיָא וַאֲמֵינָא לֵיהּ, מָארִי, מִן חַבְרַיָּא אֲנָא, כָּךְ וְכָךְ חֲמִינָא בְּמַדְבְּרָא וְעָאלְנָא בְּהָאי מְעַרְתָּא וְנָחִיתְנָא הָכָא.

שלא יכולתי לסבול, ושם ראיתי איש אחד, ושרביט אחד בידו. והיה עומד בפתח אחד, כיון שראה אותי, תמה, ועמד אצלי. ואמר לי: מה לך פה? ומאין אתה? אני יראתי מאד, ואמרתי לו: אדוני, מהחברים אני, כך וכך ראיתי במדבר, ונכנסתי בזו המערה, וירדתי לכאן.

lui, une grotte. Je m'approchais et comme je constatais que de bonnes senteurs s'exhalaient de cette grotte, je me donnais du courage et j'y entrais. Je descendis certaines marches dans cet endroit où se trouvaient beaucoup d'arbres ainsi que des odeurs d'épices que je ne pouvais pas supporter. Là, je vis un homme qui avait un sceptre à la main et qui se tenait dans une porte. Lorsqu'il me vit, il fut étonné, il vint vers moi et il me demanda: Que fais-tu ici? D'où viens-tu? J'étais très effrayé et je lui dis: Seigneur, je suis un des collègues, j'ai vu telle et telle chose dans

אֲמַר לִי, הוֹאִיל וּמִן חַבְרַיָּא אַנְתְּ, טוֹל הָאי קִטְרָא דִכְתָבָא וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּא, אִנּוּן דְּיַדְעִין רָזִין דְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. בָּטַשׁ בִּי בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא וְדָמִיכְנָא. אַדְהָכִי חֲמֵינָא כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָן גּוֹ שֵׁינָתָא, דַּהֲווֹ אַתְיָן בְּאוֹרְחָא לְהַהוּא דֻּכְתָּא. וְהַהוּא גַּבְרָא בָּטַשׁ בְּהַהוּא

אמר לי: הואיל ואתה מהחברים, קבל צרור הזה של הכתבים, ותן אותו לחברים, לאותם שיודעים הסודות של רוחות הצדיקים. הכה אותי באותו שרביט, ונרדמתי. בתוך כך ראיתי בשינתי כמה צבאות ומחנות שהיו באים בדרך לאותו מקום, ואותו האיש הכה באותו שרביט, ואמר: לכו בדרך האילנות!

le désert et je suis entré dans cette grotte, puis je suis descendu jusqu'ici. Il me dit: Puisque tu fais partie des collègues, alors prends ce paquet d'écrits et donne-le aux collègues, à ceux qui connaissent les secrets du souffle des justes. Il me frappa de son sceptre et je m'endormis. Dans mon sommeil je vis des armées et des camps qui venaient vers cet endroit et cet homme frappait de son sceptre et disait: Passez par le chemin des arbres! Mais alors qu'ils marchaient, ils s'envolaient et montaient, je ne sais vers quel endroit, mais

שַׁרְבִיטָא, וְאָמַר בְּאָרְחָא דְאִילָנֵי זִילוּ. אַדְהָכִי דַהֲווֹ אָזְלֵי, פַּרְחֵי בַאֲוִירָא וְסַלְקֵי וְלָא יָדַעְנָא לְאָן אָתָר. וּשְׁמַעְנָא קָלִין דְּמַשִׁרְיָן סַגִּיאִין וְלָא יָדַעְנָא מֵאָן (ס"א: לְאָן אָתָר) אִיהוּ. אִתְּעַרְנָא וְלָא חֲמֵינָא מִדִי, וְדָחִילְנָא בְּהַהוּא אָתָר.

בעודם מהלכים, פרחו באויר ועלו, ולא ידעתי לאיזה מקום, ושמעתי קולות של מחנות רבות. ולא ידעתי מאיפוא הקולות ההם. התעוררתי ולא ראיתי כלום, ופחדתי באותו מקום.

j'entendais le bruit de beaucoup de camps. Je ne savais pas d'où provenaient ces bruits. Lorsque je me réveillais, je ne vis plus rien mais j'étais terrifié par cet endroit.

Entre-temps, je vis cet homme qui me dit: As-tu vu quelque chose? Je jui répondis: J'ai vu telle et telle chose dans mon sommeil. Il me dit: Il s'agit du chemin emprunté par les justes qui entrent dans le jardin d'Eden. Quant aux bruits que tu as entendus, il s'agit de ceux qui vivent dans le jardin d'Eden dans l'apparence de ce monde et ils se réjouissent des justes qui viennent là. Et tout comme le corps est construit dans ce monde à partir des quatre éléments, ainsi le souffle se manifeste

אַדְּהָכִי חֲמֵינָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, אָמַר לִי, חָמִית מִדִּי, אֲמֵינָא לֵיהּ, חֲמֵינָא גּוֹ שֵׁינָתָא כָּךְ וְכָךְ. אָמַר, בְּהַהוּא אָרְחָא אַזְלֵי רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא גּוֹ גִּנְתָא דְעֵדֶן לְאָעָלָא תַּמָּן. וּמַה דְּשָׁמַעְתְּ מִנַּיְהוּ הוּא, דְּקַיְמֵי בְגִנְתָא בְּדִיּוּקְנָא דְהָאי עָלְמָא, וְחָדָאן בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְעָאלִין תַּמָּן. וּכְמָה דְגוּפָא אִתְבְּנֵי בְהָאי עָלְמָא מִקְטוּרָא דְאַרְבַּע יְסוֹדֵי, וְאִתְצַיָּר בְּהָאי עָלְמָא, אוּף הָכִי רוּחָא

בינתיים ראיתי את אותו האיש, אמר לי: ראית משהו? אמרתי לו: ראיתי מתוך השינה כך וכך. אמר: באותו הדרך הולכים רוחות הצדיקים אל תוך גן העדן להכנס שם, ומה ששמעת קולות, מהם הוא. שעומדים בגן בדמות העולם הזה, והם שמחים ברוחות הצדיקים שנכנסים שם, וכמו שהגוף נבנה בעולם הזה בקשר של ארבע יסודות, ומצטייר בעולם הזה. כך גם

dans le jardin par le lien des quatre souffles qui s'y trouvent. Et si ce n'était pas pour ces quatre souffles qui sont l'air du jardin, le souffle ne pourrait pas apparaître ni s'habiller en eux. Ces quatre souffles sont liés l'un à l'autre, et le souffle se manifeste et s'habille en eux comme le corps qui se manisfeste par le lien des quatre éléments du monde. C'est ainsi [qu'il est dit:] "... Souffle, viens

אִתְצַיָּר בְּגִנְתָא, מִקְטוּרָא דְּאַרְבַּע רוּחִין דְּקָיְמָא בְּגִנְתָא. וְהַהוּא רוּחָא אִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן, וּמִתְצַיְּרָא מִנַּיְהוּ בְּצִיּוּרָא דְּדִיּוּקְנָא דְּגוּפָא דְּאִתְצַיָּר בְּהַאי עָלְמָא, וְאִלְמָלֵא אִנּוּן אַרְבַּע רוּחִין דְּאִנּוּן אֲוִירִין דְּגִנְתָא, רוּחָא לָא מִתְצַיְּרָא בְּצִיּוּרָא כְּלָל, וְלָא אִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. אִנּוּן אַרְבַּע רוּחִין קְטִירִין אִלֵּין

הרוח מצטייר בגן מהקשר של ארבע רוחות הנמצאים בגן. ואותו רוח מתלבש שם ומצטייר מהם בציור דמות הגוף שמצטייר בעולם הזה, ואם לא היו אותם ארבע רוחות, שהם האויר שבגן, הרוח לא היתה מצטיירת בציור כלל ולא מתלבשת בהם. ואלו ארבע הרוחות קשורות אלו באלו כאחד, ואותו רוח מצטייר

des quatre vents ...” - Des quatre souffles du jardin d’Eden, dans lesquels il s’habille et se manifeste. Maintenant [continua cet homme] prends ces écrits et va les donner aux collègues.

Rabbi Elazar vint et les collègues l’embrassèrent sur la tête, puis il dit: Béni soit le Compatissant qui t’a envoyé ici! Voilà donc la chose expliquée. Et le Saint béni soit-il a placé cet verset dans ma bouche. L’homme leur donna le paquet d’écrits. Rabbi Elazar le prit et les ouvrit, mais un feu surgit et

בְּאִלֵּין כַּחֲדָא. וְהַהוּא רוּחַ אִתְצַיָּר וְאִתְלַבָּשׁ בְּהוּ, כְּגוֹוְנָא דְגוּפָא אִתְצַיָּר בְּקְטוּרֵי דְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי עָלְמָא, וּבְגִין כָּךְ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, מֵאִנּוּן אַרְבַּע רוּחִין דְּגַן עֵדֶן דְּאִתְלַבָּשׁ וְאִתְצַיָּר בְּהוּ. וְהַשְׁתָּא טוֹל הָאי קוּטְרָא דִכְתָבָא, וְזִיל לְאָרְחָךְ וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּא.

ומתלבש בהם כדוגמת הגוף שמצטייר בקשרים, של ארבע יסודות העולם, ומשום כך, "מארבע רוחות בואי הרוח", מאותם ארבע רוחות של גן עדן שמתלבש ומצטייר בהם. ועכשיו [המשיך ואמר אותו האיש ליהודי ההוא:] קח צרור הכתבים הזה, ולך לדרכך, ותן אותו לחברים.

l'entoura, il vit ce qu'il vit, puis il disparut d'entre ses mains.

Rabbi Elazar pleura et dit (Psaume 15:1): "Eternel! qui séjournera dans ta tente? qui demeurera en ta montagne sainte?" Ce chemin est pur, ainsi que le moment où nous t'avons rencontré! Dès lors, Rabbi Elazar était joyeux et il ne disait rien aux collègues.

Alors qu'ils marchaient, il arrivèrent à un puits d'eau. Ils se tinrent près de lui et burent de son eau, puis Rabbi Elazar dit:

אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְאִנּוּן חַבְרַיָּא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשַׁדְּרָךְ הָכָא, דְוַדַּאי דָא הוּא בְּרִירָא דְמִלָּה, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְפוּמִי הָאי קְרָא. יְהַב לוֹן הַהוּא קִיטְרָא דִכְתָבָא. כֵּיוָן דְּנָטַל לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר וּפָתַח לֵיהּ, נָפַק אֲפוּתָא דְאֶשָּׁא וְאַסְחַר לֵיהּ. חָמָא בֵיהּ מַה דְּחָמָא וּפָרַח מִן יְדוֹי.

בא רבי אלעזר והחברים ונשקוהו בראשו. אמר רבי אלעזר: ברוך הרחמן ששלח אותך כאן. בודאי זהו בירור של הדבר. והקדוש ברוך הוא הזמין אל פי פסוק זה. נתן להם את צרור הכתבים. כיון שלקחו רבי אלעזר, ופתח אותו, יצא בית של אש וסיבב אותו, ראה בו מה שראה, ופרח מידיו.

Heureux est le sort des justes! Lorsque Jacob échappa à son frère, il arriva près d'un puits. Lorsque ce puits le vit, les eaux reconnurent leur propriétaire, montèrent vers lui et se réjouirent en lui et c'est là qu'il rencontra son épouse. Moise échappa à Pharaon et arriva au même puits, les eaux le virent, reconnurent leur propriétaire, montèrent vers lui et c'est là qu'il rencontra son épouse. Quelle différence y-a-t'il entre Moise et Jacob? A propos de Jacob il est écrit (Genèse 29:10):

בָּכָה רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, מָאן יָכִיל לְקַיְּמָא בְּגִנְזַיָּא דְמַלְכָּא. יְיָ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ, מִי יִשְׁכּוֹן בְּהַר קָדְשֶׁךָ. זַכָּאָה הָאי אָרְחָא וְהַהִיא שַׁעְתָּא דְאִעֲרַעְנָא בָךְ. וּמֵהַהִיא יוֹמָא הֲוָה חָדֵי רִבִּי אֶלְעָזָר וְלָא אָמַר כְּלוּם לְחַבְרַיָּא.

עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, פָּגְעוּ בְּחָד בֵּירָא דְמַיָּא, קַיְמוּ עָלֵיהּ וְשָׁתוּ מִן מַיָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, יַעֲקֹב עָרַק מִקַּמֵּי אֲחוּי וְאִזְדַּמַּן לֵיהּ בֵּירָא. כֵּיוָן דְּבֵירָא חָמָא לֵיהּ, מַיָּא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְמָרֵיהוֹן וְסַלְקוּ לְגַבֵּיהּ, וְחָדוּ בַּהֲדֵיהּ,

בכה רבי אלעזר ואמר: מי יכול לעמוד בגנזי המלך, "ה' מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך" (תהלים טו, א). אשרי זה הדרך וזו השעה שפגשנו בך! ומאותו יום היה שמח רבי אלעזר, ולא אמר כלום לחברים.

בעוד שהיו הולכים, פגשו בבאר אחת של מים, עמדו לידו, ושתו מן המים, אמר רבי אלעזר: אשרי חלקם של הצדיקים, יעקב ברח מפני אחיו, ונזדמן לו באר, כיון שהבאר ראתה אותו, המים הכירו את

"Et il arriva, quand Jacob vit Rachel ... que Jacob s'approcha et roula la pierre ..." Et à propos de Moise, il est écrit (Exode 2:17): "Et les bergers vinrent et les chassèrent; et Moise se leva et les secourut ..." Moise

וְתַמָּן אִזְדַּוְּגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. מֹשֶׁה עָרַק מִקַּמֵּי פַּרְעֹה וְאִזְדַּמָּן לֵיהּ הַהוּא בֵּירָא, וּמַיִין חָמוּ לֵיהּ וְאִשְׁתְּמוֹדְעוּ לְמָרֵיהוֹן וְסַלְקוּ לְגַבֵּיהּ, וְתַמָּן אִזְדַּוְּגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. מַה בֵּין מֹשֶׁה לְיַעֲקֹב. יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וְגוֹמֵר. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן וְגוֹמֵר. מֹשֶׁה מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן וְגוֹמֵר. בְּוַדַּאי יָדַע הֲוָה מֹשֶׁה, כֵּיוָן דְּחָמָא מַיָּא דְּסַלְקִין לְגַבֵּיהּ, דְּתַמָּן תִּזְדַּמָּן לֵיהּ בַּת

בעליהם, ועלו לפניו, ושמחו עמו, ושם נזדמנה לו בת זוגו, משה ברח מפני פרעה, והזדמן לו אותו באר, והמים ראו אותו, והכירו את בעליהם, ועלו לפניו, ושם נזדמנה לו בת זוגו. מה בין משה ליעקב? יעקב כתוב בו: "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו', ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'" (בראשית כ"ט י'), משה מה כתוב בו: "ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען וגו'" (שמות ב, יז). בודאי יודע היה משה כיון שראה שהמים עלו

savait certainement que lorsque les eaux le verraient qu'elles monteraient vers lui et qu'il trouverait là son épouse. De plus, le souffle divin ne le quittait jamais, et c'est ainsi qu'il sut que Séphora serait sa femme. Moise dit: Certes, lorsque Jacob arriva ici et que les

זוּגֵיהּ. וְתוּ דְּהָא רוּחַ קֻדְשָׁא לָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, וּבֵיהּ הֲוָה יָדַע דְּצִפּוֹרָה תֶּהֱוֵי בַּת זוּגֵיהּ. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי יַעֲקֹב אָתָא לְהָכָא, וּמַיָּא סְלִיקוּ לְגַבֵּיהּ, אִזְדַּמַּן לֵיהּ בַּר נָשׁ דְּאַכְנִישׁ לֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וְיָהַב לֵיהּ כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, אֲנָא אוּף הָכִי.

לפניו, ששם תזדמן לו בת זוגו, ועוד שהרי רוח הקודש לא פסקה ממנו לעולם, ובו היה יודע שצפורה תהיה בת זוגו, אמר משה: ודאי יעקב כשבא לכאן והמים עלו לפניו נזדמן לו אדם שיכניס אותו לביתו ונתן לו כל מה שצריך, אני גם כך.

eaux montèrent vers lui, un homme vint et l'invita chez lui; il en sera de même pour moi.

Cet homme dit alors: Nous avons appris que Yitro était prêtre idolâtre, mais qu'il abandonna l'idolâtrie après avoir réalisé sa vanité. C'est alors que le peuple le répudia, lui et ses filles, car à l'origine, celles-ci gardaient ses troupeaux. Lorsque Moise vit par le souffle divin qu'elles étaient chassées à cause [de l'abandon] de l'idolâtrie (ibid.): "... Moise se leva et les secourut ..." - Il devint zélé pour le Saint béni soit-il.

אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּיִתְרוֹ כֻּמָּר לַעֲבוֹדָה זָרָה הֲוָה, וְכֵיוָן דְּחָמָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה לֵית בָּהּ מַמָּשׁוּ, אִתְפְּרַשׁ מִפֻּלְחָנָא דִּילֵיהּ. קָמוּ עַמָּא וְנַדּוּהוּ. כֵּיוָן דְּחָמוּ בְּנָתֵיהּ, הָווֹ מִתָּרְכָן לוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִנּוּן הָווּ רָעָאן עָאנֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, דְּעַל מִלָּה דַּעֲבוֹדָה זָרָה הָווֹ עָבְדֵי, מִיַּד וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן וַיַּשְׁקְ אֶת

אמר אותו האיש: כך למדנו, שיתרו כומר לעבודה זרה היה, כיון שראה שהעבודה זרה אין בה ממש, פרש מהעבודה שלהם, קמו העם ונידוהו, וכיון שראו את בנותיו, היו מגרשים אותן, כי בתחילה הם היו רועים את צאנו, כיון שראה משה ברוח הקודש שעל דבר העבודה זרה היו מגרשים אותן, מיד "ויקם משה

Rabbi Elazar lui dit: Tu es parmi nous et nous ne connaissons même pas ton nom! Il repondit: Je suis Yoezer, fils de Jacob. Les collègues vinrent l'embrasser et ils dirent: Tu es parmi nous et il ne s'en est fallu de peu pour que nous ne te connaissions pas! Ils marchèrent ensemble toute la journée et le lendemain ils le raccompagnèrent sur trois kilomètres, puis il suivit son chemin." (Zohar, vol. 2, p. 13a-b et 14a).

צָאנָם, וְאִתְעָבִיד קִנְאָה לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹלָּא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר אַנְתְּ לְגַבָּן וְלָא יָדַעְנָא שְׁמָךְ. אָמַר, אֲנָא יוֹעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, אָתוּ חַבְרַיָּא וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וּמַה אַנְתְּ לְגַבָּן וְלָא הֲוֵינָן יַדְעִין בָּךְ. אַזְלוּ כַּחֲדָא כָּל הַהוּא יוֹמָא. לְיוֹמָא אַחֲרָא אוֹזְפוּהוּ תְּלַת מִילִין וְאָזַל לְאָרְחֵיהּ. [י״ג ע״א וע״ב וי״ד ע״א].

ויושיען וישק את צאנם", ונעשה קנאי להקדוש ברוך הוא בכל.

אמר לו רבי אלעזר: אתה אצלנו, ואין אנו יודעים את שמך! אמר: אני יועזר בן יעקב. באו החברים ונשקוהו, אמרו: ומה אתה אצלנו, ולא היינו מכירים אותך! הלכו יחד כל אותו היום, למחר ליוו אותו שלוש מיל, והלך לדרכו.

עה.

וַתֹּאמַרְןָ אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּא דְּנִצְנְצָא בְּהוּ רוּחַ קֻדְשָׁא, וְאָמְרוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְבַר נָשׁ דַּהֲוָה יָתִיב בְּמַדְבְּרָא, וְהָווּ יוֹמִין דְּלָא אָכַל

עה.

"ותאמרן איש מצרי הצילנו" (שמות ב, יט). רבי חייא אמר: הרי אמרו החברים שנצנצה בהן [בבנות יתרו] רוח הקודש, ואמרו ולא ידעו מה שאמרו. משל לאדם שהיה יושב במדבר, ועברו ימים שלא אכל בשר, יום אחד בא דוב לחטוף כבש אחד, ברח הכבש, והדוב

75.

"(Exode 2:19): "Et elles dirent: Un homme égyptien nous a délivrées ..." Rabbi 'Hiya dit: Les collègues ont déclaré que le souffle saint s'était manifesté en elles; elles parlaient sans saisir ce qu'elles disaient. Ceci peut être comparé à un homme qui vivait dans le désert et qui ne consommait pas de viande. Un jour, survint un ours pour attraper un mouton. Le

בִּשְׂרָא. יוֹמָא חָד אָתָא דֻּבָּא לְנַטְלָא חָד אִמְּרָא, עָרַק אִמְּרָא וְדֻבָּא אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי הַהוּא בַּר נָשׁ לְמַדְבְּרָא, חָמָא אִמְּרָא וְאַתְקִיף בֵּיהּ וּשְׁחָטֵיהּ וְאָכַל בִּשְׂרָא. [י״ד ע״א].

אחריו, עד שהגיעו אצל האיש ההוא למדבר. ראה את הכבש, והחזיק בו ושחטו, ואכל את בשרו. [נמצא שהדוב גִּרם שאותו אדם יאכל בשר. גם כאן, המצרי שנהרג על ידי משה, גרם שמשה יברח ויבא למדין אל הבאר וישא את בת יתרו, ועל כן אמרו, ״איש מצרי הצילנו״, זהו המצרי שמשה הרגו].

mouton s'enfuit et l'ours le poursuivit jusqu'à ce qu'ils parviennent jusqu'à cet homme, dans le désert. Celui-ci vit le mouton, le captura, l'égorgea et mangea sa chair. Il s'avère que l'ours fut la cause qui permit à l'homme de manger la viande. Ici aussi, l'égyptien tué par Moise, fut la cause de sa fuite et de sa venue au puits - à Midian - où il épousa la fille de Yitro. C'est ainsi qu'il est dit (ibid.): "Un homme égyptien nous a délivrées ..." - Il s'agit de l'égyptien tué par Moise]." (Zohar, vol. 2, p. 14a).

עו.

רִבִּי חִיָּא רַבָּא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא לְמֵילַף מִנַּיְהוּ, אָזָל לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְחָמָא פַּרְגּוֹד חָד דַּהֲוָה פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּוַהּ רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, אֶשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמֵיהּ מֵהָכָא.

עו.

רבי חייא הגדול, היה הולך אצל בעלי המשנה ללמוד מהם. הלך אצל רבי שמעון בן יוחאי, וראה וילון אחד שהיה מפסיק בבית, תמה רבי חייא ואמר: אשמע דבר מפיו מכאן.

76.

"Rabbi 'Hiya le Grand s'en allait chez les grands de la Michna afin de recevoir leur enseignement. Lorsqu'il arriva chez Rabbi Chimon ben Yo'hai, il vit un rideau qui séparait la pièce et il s'étonna: Recevrai-je de là, la parole de sa bouche?.

Il entendit qu'il disait (Cantique des Cantiques 8:14): "Fuis, mon bien-aimé, et

שָׁמַע דְּהָוָה אָמַר בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים. כָּל כִּסוּפָא דְּכְסִיפוּ יִשְׂרָאֵל (מִקַּמֵּיהּ) מִקֻּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תַּאֲוָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֶלָּא בּוֹרֵחַ כַּצְּבִי אוֹ כְעֹפֶר הָאַיָּלִים. מָאי טַעְמָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֵין חַיָּה בָּעוֹלָם עוֹשָׂה כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְעֹפֶר הָאַיָּלִים, שֶׁבִּזְמַן שֶׁהוּא בוֹרֵחַ, הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמְקוֹם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ, וּלְעוֹלָם תָּמִיד הוּא מַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לַאֲחוֹרָיו.

שמע [מחוץ לוילון] שהיה אומר "ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים" (שה"ש ח, יד), כל ההשתוקקות שהשתוקקו ישראל אל הקדוש ברוך הוא, הוא [כמו] שאמר רבי שמעון: תאותם של ישראל שיהיה הקדוש ברוך הוא לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח כצבי או כעופר האילים. מה הטעם? אמר רבי שמעון: אין חיה בעולם שעושה כמו הצבי או כעופר האילים. שבזמן שהוא בורח הולך מעט מעט, ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו, ולעולם תמיד מחזיר את

sois semblable à une gazelle ou au faon des biches ...» - Tout le désir d'Israel envers le Saint béni soit-il est comme l'a dit Rabbi

כָּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִבֵּינֵינוּ, יְהִי רָצוֹן שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ עֹפֶר הָאַיָּלִים, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לַמָּקוֹם שֶׁהִנִּיחַ, הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאַף גַּם זֹאת, בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם.

דָּבָר אַחֵר הַצְּבִי כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן, הוּא יָשֵׁן בְּעַיִן אַחַת, וְהָאַחֶרֶת הוּא נֵעוֹר, כָּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

ראשו לאחוריו, כך אמרו ישראל: רבונו של עולם, אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו, יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו עופר האילים, שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח. וזה שכתוב: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, לא מאסתים ולא געלתים לכלותם" (ויקרא כו, מד).

פירוש אחר: הצבי, כשהוא ישן, הוא ישן בעין אחת ובאחרת הוא ניעור. כך אמרו ישראל להקדוש ברוך הוא, עשה כמו הצבי, כי "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" (תהלים קכא, ד).

Chimon: Israel désire que le Saint béni soit-il ne s'en aille ni qu'il ne s'éloigne, mais qu'il fuit comme une gazelle ou comme le

שָׁמַע רִבִּי חִיָּא וְאָמַר, אִי עִלָּאִין (פַּסְקִין)
עַסְקִין בְּבֵיתָא וַאֲנָא יָתִיב אַבַּרָאִי, בָּכָה.
שָׁמַע רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַדָּאי שְׁכִינְתָּא לְבַרָא,
מָאן יִפּוּק. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אִי אֲנָא קָלֵינָא
('כְּחוּלָא') לָא קָלֵינָא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא בַּרָא מִנָּנָא,
לִיעוּל שְׁכִינְתָּא וְתִהֱוֵי אֶשָּׁתָא שְׁלֵימָתָא. שָׁמַע
קָלָא דְּאָמַר, עַד לָא סַמְכִין אִסְתְּמָכוּ, וְתַרְעִין לָא
אִתְתַּקְּנוּ, וּמְטוּטוּרֵי דְבוּסְמַיָּא דְעֵדֶן דִּכְעָן הוּא.
לָא נָפַק רִבִּי אֶלְעָזָר.

יָתִיב רִבִּי חִיָּא בָּכָה וְאִתְגַּנַּח פָּתַח וְאָמַר סֹב

שמע רבי חייא ואמר: אוי עליונים עוסקים בבית, ואני יושב בחוץ, בכה. שמע רבי שמעון ואמר: ודאי השכינה בחוץ מי יצא? אמר רבי אלעזר בנו: אם אשרף [ביציאתי דרך המסך של האש בודאי], לא אהיה נשרף, שהרי השכינה חוץ מאתנו, תכנס השכינה ותהיה האש שלמה. שמע קול שאמר: עד שלא נסמכו, כבר סומכים. והשערים לא הותקנו. [ואין לו רשות עדיין להכנס]. ומקטני בשמי העדן עדיין הוא. לא יצא רבי אלעזר.

ישב רבי חייא בכה וגנח, פתח ואמר, "סוב דמה לך

faon des biches. Et pourquoi? Rabbi Chimon dit: Aucun animal ne se comporte comme la gazelle ou comme le faon. Car lorsqu'il s'enfuit, il le fait lentement en tournant la tête

דְמֵה לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָלִים. אִתְפַּתַּח תַּרְעָא דְפַרְגוֹדָא וְלָא עָיֵיל רִבִּי חִיָּא. זָקִיף רִבִּי שִׁמְעוֹן עֵינוֹי וְאָמַר, שְׁמַע מִנָּהּ אִתְיְהָב רְשׁוּתָא לְמָאן דְאִיהוּ אַבָּרַאי וְאִנָּן לְגוֹ. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָזַל אֶשָּׁא מִדּוּכְתֵּיהּ עַד דּוּכְתָּא דְרִבִּי חִיָּא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, קוּזְטִיפָא דִנְהוֹרָא דְקַלִיטְרָא (ס"א: דְקַלְדִיטָא) לְבַר, וַאֲנָא הָכָא לְגוֹ, אִתְאַלַּם

דודי לצבי או לעופר האילים" (שה"ש ב, יז). נפתח שער הוילון, לא נכנס רבי חייא. זקף רבי שמעון את עיניו ואמר: משמע שניתן רשות למי שהוא בחוץ [להכנס], ואנחנו בפנים [ולא נכניסו?]. קם רבי שמעון, הלך האש ממקומו עד מקומו של רבי חייא, אמר רבי שמעון:

vers l’endroit qu’il quitte; il retourne toujours sa tête en arrière. Et c’est ainsi qu’Israel dit: Maître du monde, si nous causons ton départ de parmi nous, que ce soit ta volonté de t’enfuir comme la gazelle ou comme le faon des biches qui se sauvent en regardant le lieu qu’ils quittent. C’est ce qui est écrit (Lévitique 26:44): ”Même alors, quand ils seront dans le pays de leurs ennemis, je ne les mépriserai pas et je ne les aurai pas en horreur pour en finir avec eux ...”.

פּוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּא. כֵּיוָן דְּעָאל לְגוֹ, מָאִיךְ עֵינוֹי וְלָא זָקַף רֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, קוּם אַעְבָּר יָדָךְ אַפּוּמֵיהּ, דְּלָא יָדַע בְּהַאי דְּלָא רָגִיל בֵּיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר אַעְבָּר יְדֵיהּ אַפּוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא.

פָּתַח פּוּמֵיהּ רִבִּי חִיָּא וְאָמַר, חָמָא עֵינָא מַה דְּלָא חֲמֵינָא, אִזְדְּקַף דְּלָא חֲשִׁיבְנָא, טָב לְמֵימַת בְּאֶשָּׁא דְּדַהֲבָא טָבָא דָּלִיק, וּבְאָתָר דְּשְׁבִיבִין

ניצוץ האור מזהיר לחוץ, ואני פה בפנים? נתאלם פיו של רבי חייא [ונכנס]. כיון שנכנס פנימה, השפיל את עיניו ולא זקף ראשו. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו: קום העבר ידך על פיו, שהוא לא יודע בזה ולא רגיל לזה, קם רבי אלעזר והעביר ידו על פיו של רבי חייא.

פתח רבי חייא את פיו ואמר: ראתה עיני מה שלא ראיתי [אף פעם] הזדקף [ואמר: ראיתי] מה שלא העליתי על דעתי, טוב למות באש הזהב הטוב הדולק.

Une autre commentaire: Lorsque la gazelle dort, elle ne dort que d'un oeil tandis que l'autre veille. Et c'est ainsi qu'Israel dit au Saint béni soit-il: Sois comme la gazelle, car (Psaume 121:4): "Voici, celui qui garde Israel ne sommeillera pas, et ne dormira pas.".

זַרְקִין לְכָל עֵבָר. וְכָל שְׁבִיבָא וּשְׁבִיבָא סָלִיק לִתְלַת מְאָה וְשִׁבְעִין רְתִיכִין. וְכָל רְתִיכָא אִתְפְּרַשׁ לְאֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְוָן, עַד דְּמָטוּ לְעַתִּיק יוֹמִין דְּיָתִיב עַל כֻּרְסְיָא, וְכוּרְסְיָא מִזְדַעְזְעָא מִנֵּיהּ לְמָאתָן וְשִׁתִּין עָלְמִין, עַד דְּמָטָא לְאָתָר עִדּוּנָא דְצַדִּיקַיָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמַע בְּכָל רְקִיעִין, וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין וְכֻלְּהוּ בְזִמְנָא חֲדָא תָּוְהִין וְאַמְרִין, הָדֵין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּהוּא מַרְעִישׁ כֹּלָּא, מָאן יָכִיל לְמֵיקָם קַמֵּיהּ. דֵּין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דִּבְשַׁעְתָּא דְּפָתַח פּוּמֵיהּ לְמִשְׁרֵי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא, צַיְתִין לְקָלֵיהּ

במקום שהניצוצות ניתזים לכל עבר, וכל ניצוץ וניצוץ עולה לשלוש מאות ושבעים מרכבות, וכל מרכבה מתפרדת לאלף אלפים ורבוא רבבות, עד שהם מגיעים לעתיק יומין, היושב על הכסא, והכסא מזדעזע מפניו למאתים ושישים עולמות, עד שהוא מגיע למקום עידונם של הצדיקים, עד שנשמע בכל הרקיעים, וכל העליונים והתחתונים וכולם בזמן אחד תמהים ואומרים: זה הוא רבי שמעון בן יוחאי שהוא מרעיש הכל. מי יכול לעמוד לפניו? זה הוא רבי שמעון בן יוחאי שבשעה שפותח פיו ומתחיל לעסוק בתורה

Rabbi 'Hiya entendit et dit: Oh! les [êtres] supérieurs sont dans la maison et moi je suis dehors! Et il se mit à pleurer. Rabbi

כָּל כֻּרְסְוָן וְכָל רְקִיעִין וְכָל רְתִיכִין, וְכָל אִנּוּן דִּמְשַׁבְּחֵי לְמָארֵיהוֹן, לֵית דְּפַתְחִין וְלֵית דִּמְסַיְּמִין, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּכִין עַד דְּלָא אִשְׁתְּמַע (נ"א: דִּלְשְׁתְּמַע) בְּכָל רְקִיעָיָא דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא פִּטְרָא. כַּד מְסַיֵּים רִבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא, מָאן חָמֵי שִׁירִין, מָאן חָמֵי חֶדְוָתָא דִּמְשַׁבְּחָן לְמָרֵיהוֹן, מָאן חָמֵי קָלִין דְּאַזְלִין בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין,

מקשיבים לקולו כל הכסאות וכל הרקיעים וכל המרכבות, וכל אלו המשבחים את רבונם, לא פותחים ולא מסיימים, וכולם משתתקים, עד שבכל הרקיעים שלמעלה ושלמטה לא נשמע הגה. וכשמסיים רבי שמעון לעסוק בתורה, מי רואה שירים, מי רואה שמחה של המשבחים את רבונם? מי רואה את הקולות

Chimon l'entendit et dit: Certes la présence divine est dehors! Mais qui va sortir? Rabbi Elazar, son fils, dit: Si je ne suis que cendre je ne serai pas consummé. La présence divine est dehors, qu'elle entre et le feu sera parfait. Il entendit alors une voix qui disait: Avant d'être sûr, il faut se fortifier, les portes n'ont pas encore été établies et il est encore une des moindres épices de l'Eden! [Sur ce] Rabbi Elazar ne sortit pas.

אַתְיָן כֻּלְּהוּ בְּגִינֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְכַרְעִין וְסַגְדִין קַמֵּי דְּמָארֵיהוֹן, סַלְקִין רֵיחִין דְּבוּסְמִין דְּעֵדֶן עַד עַתִּיק יוֹמִין, וְכָל הָאי בְּגִינֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוּמֵיהּ וְאָמַר וכו׳ עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי

שהולכים בכל הרקיעים? כולם באים בגלל רבי שמעון, והם כורעים ומשתחוים לרבונם, ומעלים ריחות של בשמי העדן עד עתיק יומין, וכל זה בגלל רבי שמעון.

פתח רבי שמעון פיו ואמר [דברי תורה] וכו׳. בעוד שהיו יושבים, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו וכו׳, [ושאל אותו שאלה]. אמר לו רבי שמעון: עמוד על

Rabbi ’Hiya était assis et pleurait. Il prit la parole et dit (Cantique des Cantiques 2:17): ”Tourne-toi; sois semblable, mon bien-aimé, à la gazelle ou au faon des biches ...” Le rideau s’ouvrit mais Rabbi ’Hiya n’entra pas. Rabbi Chimon leva les yeux et dit: La permission a été donnée à celui qui est à l’extérieur et nous sommes à l’intérieur? Rabbi Chimon se leva et le feu le suivit jusqu’à Rabbi ’Hiya. Rabbi Chimon dit: L’étincelle brille à l’extérieur, alors que moi je suis à l’intérieur? Rabbi ’Hiya demeura silencieux. Après son entrée,

וכו'. אָמַר לֵיהּ קוּם בְּקִיוּמָךְ, בְּגִינָךְ יִתְקַיַּם לְעֵלָּא מִשְּׁמָךְ הָאי מִלָּה. אִימָא בְּרִי אִימָא. פָּתַח וְאָמַר וכו', אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר לֵיהּ, קָאִים בְּרִי בְּקִיוּמָךְ, דְּשַׁעְתָּא קַיְּמָא לָךְ.

יָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ קָאִים וּמְפָרֵשׁ מִלֵּי דְרָזֵי דְחָכְמְתָא, וַהֲווֹ אַנְפּוֹי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא, וּמִלִּין מִתְבַּדְּרִין וְטָאסִין בִּרְקִיעָא.

עומדך, בגללך יתקיים למעלה בשמך דבר זה. אמור בני אמור! פתח ואמר וכו', [רבי אלעזר דברי תורה, וכשסיים] בא רבי שמעון ונשקו בראשו, אמר לו: עמוד בני על עומדך, שהשעה עומדת לך.

ישב רבי שמעון, ורבי אלעזר בנו עומד ומפרש דברים של רזי החכמה, והיו פניו מאירים כשמש,

il baissait les yeux et ne relevait plus sa tête. Rabbi Chimon dit à Rabbi Elazar, son fils: Lève-toi et passe ta main sur sa bouche, car il ne connait pas cela et il n'en a pas l'habitude. Rabbi Elazar se leva et passa sa main sur la bouche de Rabbi 'Hiya.

Rabbi 'Hiya ouvrit la bouche et dit: Mes yeux ont vu ce qu'ils n'avaient jamais vus, et je me suis élevé au delà de ma pensée. Il est bon de mourir dans le bon feu d'or qui brûle;

יָתְבוּ תְּרֵי יוֹמִין דְּלֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלָא הָווּ יָדְעִין אִי הָוָה יְמָמָא אוֹ לֵילְיָא. כַּד נָפְקוּ, יָדְעוּ דַּהֲווֹ תְּרֵין יוֹמִין דְּלָא טָעֲמוּ מִדִּי. קָרָא עַל דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגוֹמֵר. וּמָה אִי אִנָּן בְּשַׁעְתָּא חֲדָא כָּךְ, מֹשֶׁה דִּקְרָא אַסְהִיד בֵּיהּ וַיְהִי

והדברים מתפזרים וטסים ברקיע. ישבו שני ימים שלא אכלו ולא שתו, ולא היו יודעים אם יום הוא או לילה. כשיצאו, ידעו שהיו שני ימים שלא טעמו כלום. קרא על זה רבי שמעון: "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו'" (שמות לד, כח). ומה אם

dans le lieu où les étincelles partent de tous les côtés, alors que chaque étincelle se monte à trois cent soixante dix chariots et que chaque chariot se divise en mille milliers de myriades et de myriades qui arrivent jusqu'à l'Ancien des jours qui est assis sur le trône. Et le trône agite deux cent soixante univers, jusqu'à ce qu'il arrive au lieu du délice des justes, jusqu'à ce qu'il soit entendu dans tous les firmaments et que tous les [êtres] supérieurs et inférieurs soient stupéfaits en même temps et disent: Est-ce Rabbi Chimon ben Yo'hai qui crée

שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם וְגוֹמֵר, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אָתָא רִבִּי חִיָּא קַמֵּיהּ דְּרִבִּי, וְסָח לֵיהּ עוֹבָדָא, תָּוַהּ רִבִּי. אָמַר לֵיהּ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֲבוֹי, בְּרִי, רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי

אנחנו בשעה אחת כך, משה שהפסוק מעיד עליו: "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וגו'", על אחת כמה וכמה.

כשבא רבי חייא לפני רבי, וסיפר לו את המעשה, השתומם רבי, ואמר לו רבי שמעון בן גמליאל אביו: בני, רבי שמעון בן יוחאי הוא אריה, ורבי אלעזר בנו

tout ce tumulte? Qui peut se tenir devant lui? C'est Rabbi Chimon ben Yo'hai qui, lorsqu'il ouvre la bouche et commence à discourir sur la Tora, est écouté par tous les trônes et les firmaments et les chariots qui louent leur créateur. Ils se taisent alors et ne disent plus rien jusqu'à ce que le silence règne, de haut en bas, dans tous les firmaments. Mais lorsque Rabbi Chimon termine son étude de la Tora, qui peut voir les chants et la joie de ceux qui louent leur créateur? Qui voit les voix qui traversent les firmaments? Tous viennent à cause de Rabbi Chimon, puis ils s'agenouillent et se prosternent devant leur

אַרְיָא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ אַרְיָא, וְלָאו רִבִּי שִׁמְעוֹן כִּשְׁאַר אַרְיָוָתָא, עָלֵיהּ כְּתִיב אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא וְגוֹמֵר. וּמַה עָלְמִין דִּלְעֵיל מִזְדַּעְזְעִין מִנֵּיהּ, אֲנַן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. גַּבְרָא דְלָא גָזַר תַּעֲנִיתָא

אריה, ואין רבי שמעון כשאר האריות, עליו כתוב: "אריה שאג מי לא יירא וגו'" (עמוס ג, ח). ומה אם העולמות של מעלה מזדעזעים ממנו, אנחנו על אחת כמה וכמה. הוא איש שלא גזר מעולם תענית על מה

maître et font monter des senteurs d'Eden jusqu'à l'Ancien des jours. Et tout cela à cause de Rabbi Chimon!.

Rabbi Chimon prit la parole et énonça [des interprétations de la Tora]. Alors qu'ils étaient encore assis, Rabbi Elazar se tourna vers Rabbi chimon, son père [et lui posa une question]. Rabbi Chimon lui répondit: Fortifie-toi, car cette chose existe là-haut, à ton nom! Parle mon fils, parle! Il prit la parole [et interpréta la Tora et lorsqu'il termina] Rabbi Chimon vint l'embrasser sur la tête, puis il lui dit: Fortifie-toi, mon fils, car ce moment t'est propice.

Rabbi Chimon était assis pendant que Rabbi Elazar, son fils, élucidait les secrets de

לְעָלְמִין עַל מַה דְשָׁאִיל וּבָעֵי, אֶלָּא הוּא גוֹזֵר וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּם, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גוֹזֵר וְאִיהוּ מְבַטֵּל. וְהַיְנוּ דִתְנָן, מָאי דִכְתִיב מוֹשֵׁל

ששאל וביקש. אלא הוא גוזר, והקדוש ברוך הוא מקיים, הקדוש ברוך הוא גוזר, והוא מבטל. וזהו ששנינו: מה זה שכתוב: "מושל באדם צדיק מושל

la sagesse. Son visage resplendissait comme le soleil et les paroles s'éparpillaient et volaient dans le firmament. Ils restèrent assis pendant deux jours sans boire et sans manger et ils ne savaient plus s'il faisait jour ou nuit. Lorsqu'ils sortirent, ils s'aperçurent qu'il n'avaient rien mangé depuis deux jours. Rabbi Chimon cita alors le verset (Exode 34:28): "Et il fut là avec l'Eternel quarante jours et quarante nuits; il ne mangea point de pain et il ne but point d'eau ...". Si nous avons vécu cela pendant un moment, à plus forte raison Moise sur lequel l'Ecriture témoigne de quarante jours!.

Lorsque Rabbi 'Hiya se présenta devant Rabbi [Yéhouda le Prince] il lui raconta tout l'épisode. Rabbi en fut tellement étonné que Rabbi Chimon ben Gamliel son père lui dit: Mon fils, Rabbi Chimon ben Yo'hai est un

בְּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַדִּיק. דְּאִיהוּ גוֹזֵר גְּזֵרָה וְהַצַּדִּיק מְבַטְּלָהּ. [י״ד ע״א וע״ב ט״ו ע״א].

יראת אלהים״? (שמואל ב כג, ג). הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בהקדוש ברוך הוא? צדיק, שהוא גוזר גזירה, והצדיק מבטלה (מועד קטן ט״ז:).

lion et il va de même pour Rabbi Elazar, son fils. Mais Rabbi Chimon n'est pas un lion comme les autres, car il est écrit à son propos (Amos 3:8): "Le lion a rugit, qui n'aura peur?" Et si les mondes supérieurs tremblent devant lui, à plus forte raison [nous devons trembler devant lui]. C'est un homme qui n'a jamais décrété un jeûne pour demander ce dont il a besoin, mais il décrète et le Saint béni soit-il éxécute, le Saint béni soit-il décrète et il annule. C'est ce qui est écrit (2 Samuel 23:3): "Celui qui domine sur les hommes est [le] juste, il gouverne la crainte de Dieu." - Le Saint béni soit-il gouverne l'homme, mais qui gouverne le Saint béni soit-il? C'est le juste, car lorsqu'Il décrète, le juste annule." (Zohar, vol. 2, p. 14a-b, 15a).

עז.

תָּנוּ רַבָּנָן, זִמְנָא חָדָא הָוָה עָלְמָא צְרִיכָא לְמִטְרָא, אָתָא רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְגָזַר אַרְבְּעִין תַּעֲנִיתָא, וְלָא אָתָא מִטְרָא. צַלֵּי צְלוֹתָא וְלָא אָתָא מִטְרָא. אָתָא רִבִּי עֲקִיבָא וְקָם וְצַלֵּי. אָמַר מַשִּׁיב הָרוּחַ, וְנָשַׁב זִיקָא. אָמַר מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וְאָתָא מִטְרָא.

עז.

שנו חכמים: פעם אחת היה העולם צריך למטר, בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות, ולא בא מטר. התפלל תפלה ולא בא מטר. בא רבי עקיבא ועמד והתפלל, אמר: משיב הרוח, ונשב הרוח, אמר: מוריד הגשם, ובא מטר.

77.

"Les sages ont enseigné: Une fois, alors que le monde avait besoin de pluie, Rabbi Eliezer vint et décréta quarante jeûnes mais la pluie ne tomba pas. Rabbi Aqiva vint et pria en disant: "Que souffle le vent" et le vent souffla: "Que tombe la pluie" et la pluie tomba.

Rabbi Eliezer en défaillit. Ayant discerné sa contenance, Rabbi Aqiva se leva et parla

חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אִסְתַּכַּל רַבִּי עֲקִיבָא בְּאַנְפּוֹי. קָם רַבִּי עֲקִיבָא קַמֵּי עַמָּא וְאָמַר, אֶמְשׁוֹל לָכֶם מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּמֵי לִרְחִימָא דְּמַלְכָּא דְּרָחִים לֵיהּ יַתִּיר. וְכַד עָאל קַמֵּי מַלְכָּא, נִיחָא לֵיהּ, וְלָא בָּעֵי לְמִיתַּן

חלש דעתו של רבי אליעזר. הסתכל רבי עקיבא בפניו, עמד רבי עקיבא לפני העם, ואמר: אמשול לכם משל למה הדבר דומה, רבי אליעזר דומה לאהוב המלך שאהוב לו ביותר, וכשנכנס לפני המלך נוח לו, ולא רוצה לתת לו שאלתו במהירות, בשביל שלא יפרד

devant la foule: Voici une parabole qui illustre la chose: Rabbi Eliezer est comparable au meilleur ami du roi qui jouit de sa présence et qui ne lui accorde pas immédiatement sa demande, de peur qu'il ne s'en aille alors qu'il désire encore lui parler. Quant à moi, je ressemble au domestique du roi, auquel on n'accorde même pas l'entrée dans le palais et à plus forte raison une audience avec le monarque. Le roi dit: Accordez lui rapidement sa requête mais qu'il n'entre pas ici! Rabbi Eliezer est l'ami du roi et moi, je suis son domestique. Le roi veut l'entendre

לֵיהּ רְעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ, כִּי הֵיכִי דְלָא לִיתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, דְנִיחָא לֵיהּ דְלִשְׁתָּעֵי בַהֲדֵיהּ. וַאֲנָא דָמֵי לְעַבְדָּא דְמַלְכָּא דְבָעָא בָעוּתֵיהּ קַמֵּיהּ, וְלָא בָעֵי מַלְכָּא דְלֵיעוּל לְתַרְעֵי פַלַטְרִין, וְכָל שֶׁכֵּן דְלִשְׁתָּעֵי בַהֲדֵיהּ. אָמַר מַלְכָּא, הָבוּ לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ וְלָא לֵיעוּל הָכָא. כָּךְ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אִיהוּ רְחִימָא דְמַלְכָּא, וַאֲנָא עַבְדָּא. וּבָעֵי מַלְכָּא לְאִשְׁתָּעֵי בַהֲדֵיהּ כָּל יוֹמָא וְלָא יִתְפְּרִישׁ מִנֵּיהּ, וַאֲנָא לָא בָעֵי מַלְכָּא דְאֵיעוּל תַּרְעֵי דִפְלַטְרִין. נָח דַעְתֵּיהּ דְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. [ט״ו ע״א].

ממנו, שנוח לו לדבר אתו, ואני דומה לעבד המלך שמבקש בקשתו לפניו, ואין רצון המלך שיכנס לשערי הפלטרין, וכל שכן שידבר אתו, אמר המלך: תנו לו שאלתו במהירות, ולא יכנס לכאן. כך רבי אליעזר הוא אהוב המלך, ואני העבד, ורוצה המלך לדבר עמו כל יום ולא יפרד ממנו, ואני, לא רוצה המלך שאכנס לשערי הפלטרין. נחה דעתו של רבי אליעזר.

parler toute la journée et ne veut pas se séparer de lui. Quant à moi, le roi ne veut même pas que je franchisse le pas de porte du palais. [C'est ainsi que] Rabbi Eliezer se calma." (Zohar, vol. 2, p. 15a).

עח.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מָאי דִכְתִיב גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, כְּגוֹוָנָא דִרְקִיעָא עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכֻלְּהוּ רְמִיזָא לְמָה דִלְעֵלָּא. דְּכַד הֲוָה חָמֵי רִבִּי אַבָּא חָד אִילָנָא, דְּאִבֵּיהּ אִתְעֲבִיד עוֹפָא דְפָרַח מִנֵּיהּ, הֲוָה בָּכֵי וְאָמַר, אִי הֲווֹ בְּנֵי נָשָׁא יָדְעֵי לְמַאי רְמִיזָאן, הֲווֹ מְבַזְּעִין מַלְבּוּשֵׁיהוֹן עַד טַבּוּרֵיהוֹן לְמַאי דְאִתְנְשֵׁי חָכְמָה מִנְּהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן בִּשְׁאַר מַה דְּעָבַד קֻדְשָׁא

עח.

אמר רבי יהודה: מה זה שכתוב "גם את זה לעומת זה עשה האלהים" (קהלת ז, יד)? כדוגמת הרקיע עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, והכל רומז למה שלמעלה, שכשהיה רבי אבא רואה אילן אחד שפריו נעשה עוף ופרח ממנו, היה בוכה ואמר: אילו היו בני אדם יודעים למה הם רומזים, היו קורעים מלבושיהם עד טבוריהם

78.

"Rabbi Yéhouda dit: Que signifie le verset (Ecclésiaste 7:14): "... Car Dieu a placé l'un vis-à-vis de l'autre ..."? C'est que le Saint béni soit-il a fait la terre à l'image du firmament et tout y fait allusion à ce qui est en haut.

בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כִּדְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִילָנִין אִנּוּן דְּאִתְחֲזֵי מִנְּהוֹן חָכְמְתָא, כְּגוֹן חֲרוּבָא, דְּקַל, פַּסְתּוֹקָא, וְכַדּוֹמֶה לוֹן, כֻּלְּהוּ בְּחָד רְכִיבָא (נ״א: וּבְחָד רְתִיכָא) אִתְרְכָבוּ. וְכָל אִנּוּן דְּעָבְדִין פֵּירִין, בַּר מִתַּפּוּחִין רָזָא חָדָא אִנּוּן. בַּר שְׁבִילִין דְּאִתְפָּרְשָׁן. כָּל אִנּוּן דְּלָא עַבְדִין פֵּירִין וְאִנּוּן

על שנשכחה החכמה מהם, וכל שכן בשאר מה שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ, כמו שאמר רבי יוסי: אותם אילנות שנראית מהם החכמה, כגון חרוב, דקל, פסתוקא, וכדומה להם, כולם בהרכבה אחת הורכבו כל אותם העושים פירות, חוץ מתפוחים, סוד אחד הם, חוץ מהשבילים שנפרדים. וכל אותם שאינם עושים פירות והם גדולים. חוץ מערבי נחל שיש להם סוד לעצמם כדוגמה של מעלה, מיניקה אחת יונקים, וכל

Et lorsque Rabbi Abba regardait un arbre et qu'il voyait ses fruits se transformer en oiseau et s'envoler, il pleurait en disant: Si seulement les hommes saisissaient l'allusion, ils déchireraient leurs vêtements jusqu'à leur nombril parce qu'ils ont perdu la sagesse. Et à plus forte raison pour le reste de la création du Saint béni soit-il sur terre, ainsi que l'a déclaré Rabbi Yossi: Tous les arbres fruitiers desquels nous voyons la sagesse - le caroubier,

רַבְרְבִין, בַּר מֵעֲרָבִין דְּנַחֲלָא דְּאִית לְהוּ רָזָא בִּלְחוֹדוֹי כְּגוֹוָנָא דִלְעֵלָּא, מֵחָד יְנִיקָא יְנִיקוּ. וְכָל חָד מֵאִנּוּן דְּאִינְהוּ זוּטְרֵי, בַּר מֵאֱזוֹבָא, מֵאִמָּא חֲדָא אִתְיְלִידוּ. כָּל עֲשָׂבִין דְּאַרְעָא דְּאִתְמַנֵּי עֲלֵיהוֹן רַבְרְבִין תַּקִּיפִין בִּשְׁמַיָּא, כָּל חָד וְחָד רָזָא בִּלְחוֹדוֹי כְּגוֹוָנָא דִלְעֵלָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאַיִם, דְּכָל חָד וְחָד עָאל בִּלְחוֹדוֹי וְנָפִיק בִּלְחוֹדוֹי. הָדָא הוּא דִכְתִיב הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמָיִם, אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָאָרֶץ, וּכְתִיב לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וּמָה דִּי בְּכָל מַה דִּבְעַלְמָא רָזָא

אחד מאותם שהם קטנים, חוץ מהאזוב, מאם אחת נולדו. וכל עשבי הארץ שנתמנו עליהם שרים חזקים בשמים, כל אחד ואחד סוד כדוגמא של מעלה, ומפני כן כתוב: "שדך לא תזרע כלאים" (ויקרא יט, יט), שכל אחד ואחד נכנס לבדו ויוצא לבדו, זהו **שכתוב**: "הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ" (איוב לח, לג), וכתוב: "לכולם בשם יקרא" (ישעיה מ, כו), בכל מה

le palmier, le pistachier - font tous partie du même ensemble, à l'exception du pommier qui possède son propre secret. Mais les arbres qui ne portent pas de fruits et qui sont élevés - à l'exception du saule pleureur qui possède son propre secret - têtent à la même source.

בִּלְחוּדוֹי, וְלָא בָעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה לוֹן וּלְעַרְבְּבָא לוֹן וּקְרָאָן בִּשְׁמָהָן. [ט״ו ע״ב ט״ז ע״א].

שבעולם סוד בפני עצמו, ולא רצה הקדוש ברוך הוא לגלות אותם ולערבב אותם, וקראם בשמות.

Quant à ceux qui sont courts, ils sont tous nés de la même mère, sauf pour l'hysope. Toutes les plantes de la terre sur lesquelles ont été préposés des puissants princes dans les cieux, possèdent toutes un secret qui est la réplique d'une chose supérieure, et c'est ainsi qu'il est écrit (Lévitique 19:19): " ...Tu ne sèmeras pas ton champ de deux espèces ..." - Car chacune pénètre seule et ressort seule, ainsi qu'il est écrit (Job 38:33): "Connais-tu les lois des cieux, ou établis-tu leur empire sur la terre?" Il est encore écrit (Isaie 40:26): "... Il les appelle toutes par nom ..." - Toute chose possède son propre secret et c'est parce qu'il ne veut pas le révéler et les confondre, que le Saint béni soit-il a donné un nom à chacune d'elle." (Zohar, vol. 2, p. 15b-16a).

עט.

רִבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא וְרִבִּי אַבָּא הֲוָה עִמֵּיהּ, עָאלוּ לְחָד אַתְרָא וּבָתוּ תַּמָּן, אָכְלוּ. כַּד בָּעוּ לְמִשְׁכַּב, שַׁווּ רֵישֵׁיהוֹן בְּהַהוּא תַּלָּא דְאַרְעָא דַּהֲוָה חָד קִבְרָא תַּמָּן. עַד דְּלָא דְמִיכוּ, קָרָא חָד קָלָא מִן קִבְרָא, אָמַר, זַרְעָא לְאַרְעָא אָזְלָא, תְּרֵיסַר שְׁנִין הֲוָה דְּלָא אִתְעָרִית בַּר הָאִידְנָא, דְּפַרְצוּפָא דִבְרִי חֲמֵינָא הָכָא.

עט.

רבי יהודה בר שלום היה הולך בדרך, ורבי אבא היה עמו, נכנסו למקום אחד ולנו שם, ואכלו. כשרצו לשכב, הניחו ראשם על תל שבארץ, שהיה שם קבר אחד, טרם שנרדמו קרא קול אחד מהקבר ואמר: זרעי הולך לארץ, [כלומר, הולך לאבוד], זה שנים עשר שנים שלא התעוררתי רק עכשיו, שפרצוף של בני ראיתי כאן.

79.

"Rabbi Yéhouda bar Chalom était en chemin et Rabbi Abba l'accompagnait. Ils arrivèrent dans un certain lieu pour y passer la nuit. Ils se restaurèrent et lorsqu'ils voulurent se coucher, ils posèrent leurs têtes sur un

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מָאן אַתְּ. אָמַר לֵיהּ יוּדָאִי אֲנָא, וַאֲנָא יָתִיב נְזִיפָא, דַּאֲנָא לָא יָכִילְנָא לְמֵיעַל, בְּגִין הַהוּא צַעֲרָא דִבְרִי, דְּגַנְבֵיהּ הַהוּא עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה כַּד אִיהוּ הֲוָה זְעֵירָא, וְאַלְקֵי לֵיהּ כָּל יוֹמָא, וְצַעֲרָא דִילֵיהּ דָּחֵי לִי לְמֵיעָאל בְּדוּכְתָּאי, וּבְהָאי אַתְרָא לָא אִתְעָרִית בַּר הָאִידְנָא.

אמר רבי יהודה: מי אתה? אמר לו: יהודי אני. ואני יושב בנזיפה, שאני לא יכול להכנס [לגן עדן], בגלל אותו הצער של בני, שגנב אותו גוי בעוד שהיה קטן, ומכה אותו כל יום, והצער שלו דחה אותי מלהכנס למקומי, ובמקום זה לא התעוררתי רק עתה.

monticule qui était une tombe. Avant qu'ils ne s'endorment, une voix appela du sépulcre en disant: Mon bras part vers la terre, cela fait douze ans que je ne me suis pas réveillé, sauf maintenant, car je vois le visage de mon fils! Rabbi Yéhouda demanda: Qui es-tu? Je suis un Juif qui est banni et qui ne peut pénétrer [dans le jardin d'Eden] à cause de la souffrance de mon fils qui m'a été enlevé par un non-Juif, alors qu'il était encore enfant. Il le frappe tous les jours et c'est à cause de cette

אָמַר לֵיהּ, וְאַתּוּן יָדְעִין בְּצַעֲרָא דְחַיֵּי. אָמַר לֵיהּ שָׂרֵי קִבְרָא, אִי לָאו בָּעוּתָא דִילָן עַל חַיֵּי, לָא יִתְקַיְּמוּן פַּלְגוּת יוֹמָא (נ״א: בְּעָלְמָא), וְהָאִידְנָא אִתְעָרִית הָכָא, דַּהֲווּ אָמְרִין לִי כָּל יוֹמָא דִלַעֲגָלָא יֵיתֵי בְּרִי הָכָא, וְלָא יָדַעְנָא אִי בְחַיֵּי אִי בְמוֹתָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, מָאי עֲבִידְתַּיְכוּ

אמר לו: ואתם יודעים בצער של החיים? אמר לו: [נשבע אני] בשר של קברי, אם לא התפלה שלנו על החיים, לא היו מתקיימים בעולם אפילו חצי יום, ועתה נתעוררתי כאן שהיו אומרים לי כל יום שבקרוב יבוא בני לכאן, ולא ידעתי אם בחייו, או לאחר מותו, אמר לו רבי יהודה: מה מעשיכם באותו עולם? נזדעזע הקבר

douleur que je ne peux regagner ma place et je viens de me réveiller.

Il lui demanda: Connaissez-vous la souffrance des vivants? Il lui répondit: Par les princes de la tombe! Si ce n'était pour notre prière, les vivants ne pourraient même pas subsister une demi-journée. Et je viens de me réveiller, car on me dit que mon fils va bientôt arriver. Mais je sais pas s'il sera vivant ou mort? Rabbi Yéhouda lui dit: Que faites-vous dans ce monde? La tombe

בְּהַהוּא עָלְמָא. אִתְרְגִישׁ קִבְרָא וְאָמַר, אֲזִילוּ
קוּמוּ, דְּהַאִידָנָא יַלְקוּן לִבְרִי. תָּוְהוּ וְעָרְקוּ מִתַּמָּן
כְּפַלְגוּת מִיל. יָתְבוּ עַד דְּנָהִיר צַפְרָא. קָמוּ לְמֵיזַל,
חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהָוָה רָהִיט וְעָרַק, וְהָוָה שָׁתִית

ואמר: קומו לכו, שעכשיו יכו את בני. תמהו, וברחו
משם כחצי מיל, ישבו עד שהאיר הבוקר. כשקמו
ללכת, ראו אדם אחד שהיה רץ ובורח, והיה שותת דמו
מכתפו, החזיקו בו, וסיפר להם המעשה, אמרו לו: מה

frémit et il dit: Levez-vous et partez car ils frapperont mon fils! Ils furent étonnés et s'éloignèrent d'un kilomètre et demi, puis ils s'assirent jusqu'au petit matin. Lorsqu'ils se levèrent pour repartir, ils remarquèrent un homme qui s'enfuyait et qui courait avec l'épaule en sang. Ils le saisirent et il leur raconta son histoire. Ils lui dirent: Quel est ton nom? Il répondit: La'hma bar Livai. Ils s'exclamèrent: mais Livai bar La'hma était le mort! Nous avons peur de rester avec lui! Ils ne revinrent plus. Rabbi Abba dit: C'est ce que nous disons dans la prière: Les morts protègent les vivants. Et d'où le savons-nous?

דָּמָא אַכַּתְפוֹי, אַחְדוּ בֵּיהּ וְסַח לְהוּ עוֹבָדָא. אָמְרוּ לֵיהּ מַה שְּׁמֶךְ. אָמַר לְהוּ לַחְמָא בַּר לֵיוָאי. אָמְרוּ, וּמָה לֵיוָאי בַּר לַחְמָא הָוָה הַהוּא מֵיתָא, וּמִסְתָּפֵינָא לְאִשְׁתָּעוּיֵי יַתִּיר בַּהֲדֵיהּ, לָא אַהַדְרוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָאִי דְּאָמְרוּ דִּצְלוֹתְהוֹן דְּמֵיתַיָּא מְגִינָן עַל חַיֵּי מְנָלָן, דִּכְתִיב וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. [ט"ז ע"א].

שמך? אמר להם: לחמא בר ליואי, אמרו: הלא ליואי בר לחמא היה אותו המת, אנו יראים לדבר עמו יותר. לא חזרו. אמר רבי אבא: זהו שאמרו שתפלת המתים מגינה על החיים. מאיפה יודעים זאת? שכתוב: "ויעלו בנגב ויבוא עד חברון (במדבר יג). [שכלב הלך להתפלל על קברי האבות, שינצל מעצת המרגלים].

De ce qui est écrit (Nombres 13:22): " ...Et l'on parvint jusqu'à Hébron, ..." [Car Caleb avait été prier sur les tombes des patriarches, afin d'être sauvé du complot des émissaires]. "(Zohar, vol. 2, p. 16a).

פ.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֲוָה סָלִיק לִירוּשְׁלֵם וְהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא. חָמָא חָד עַרְבָאָה דְהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא וּבְרֵיהּ עִמֵּיהּ. פָּגְעוּ בְיוּדָאִי חָד. אָמַר לִבְרֵיהּ, הָאי יוּדָאִי גָעֲלָא דְּמָאִיס בֵּיהּ מָרֵיהּ, נְוּוֹל לֵיהּ וְרָקִיק לֵיהּ בְּדִיקְנֵיהּ שִׁבְעָה זִמְנִין, דְּאִיהוּ

פ.

רבי יהושע היה עולה לירושלם. והיה הולך בדרך ראה ערבי אחד שהיה הולך בדרך, ובנו עמו. פגשו ביהודי אחד, אמר [הערבי] לבנו: יהודי מגועל. זה שמאס בו אדונו, תלכלך אותו, ותרוק בזקנו שבע פעמים, שהוא מזרע עליונים, שאני יודע שמשתעבדים

80.

"Rabbi Yéhochoua montait vers Jérusalem. Et alors qu'il était en chemin, il vit un Arabe qui marchait avec son fils. Ceux-ci rencontrèrent un Juif. Il [l'Arabe] dit à son fil: Ce Juif est répugnant car il a été répudié par son maître, salis-le et crache sept fois sur sa barbe car il appartient à la race des menteurs

מִזַּרְעָא דְרָאמִין, דַּאֲנָא יָדַעְנָא דִמְשַׁעְבְּדָן בְּהוּ שִׁבְעִין עֲמָמִין, אָזַל בְּרֵיהּ וְאָחִיד בְּדִיקְנֵיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רָאמִין רָאמִין, גּוֹזַרְנָא עַל עִלָּאִין דְיֶחְתּוּן לְתַתָּא. עַד לָא סַיֵּים, אִתְבְּלָעוּ בְּאַתְרֵיהוֹן. [י״ז ע״א].

בהם שבעים אומות. הלך בנו ותפס בזקנו, אמר רבי יהושע: עליונים עליונים, גוזר אני על העליונים [היינו על הערבי ובנו שמחזיקים עצמם לעליונים על היהודים] שירדו למטה! עד שלא סיים דבריו, נבלעו במקומם.

et je sais qu'ils ont subjugué les sept nations [cananéennes]! Le fils s'en alla et le saisit par la barbe. Rabbi Yéhochoua cria: Supérieurs! Supérieurs! Je décrète que les forts tombent en bas! Avant qu'il ne finisse, ils furent avalés là où ils étaient." (Zohar, vol. 2, p. 17a).

פא.

רִבִּי יוֹסֵי נָפַק לְאָרְחָא וְהָוָה רִבִּי אָחָא בַּר יַעֲקֹב אָזִיל עִמֵּיהּ, עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, שָׁתִיק רִבִּי יוֹסֵי וְהִרְהֵר בְּמִלֵּי דְעָלְמָא, וְרִבִּי אָחָא הִרְהֵר בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְתָא. (עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי) חָמָא רִבִּי יוֹסֵי חַד חִוְיָא דְּהָוָה רָהִיט אֲבַתְרֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אָחָא, חֲזֵית הַאי חִוְיָא דְרָהִיט אֲבַתְרָאי, אָמַר לֵיהּ

פא.

רבי יוסי יצא לדרך, והיה רבי אחא בן יעקב הולך עמו. בעודם הולכים שתק רבי יוסי והרהר בדברי העולם, ורבי אחא הרהר בדברי תורה. ראה רבי יוסי נחש אחד שהיה רץ אחריו, אמר רבי יוסי לרבי אחא: ראית את הנחש הזה שרץ אחרי? אמר לו רבי אחא: אני

81.

"Rabbi Yossi avait prit la route et Rabbi A'ha ben Yaqov l'accompagnait. Pendant leur marche, Rabbi Yossi gardait le silence et méditait sur les choses du monde, pendant que Rabbi A'ha réfléchissait sur les choses de la Tora. Rabbi Yossi vit un serpent qui courait derrière lui et il dit à Rabbi A'ha: As-tu vu ce serpent qui court après moi? Rabbi

רִבִּי אָחָא אֲנָא לָא חֲמֵינָא לֵיהּ, רָהַט רִבִּי יוֹסֵי וְחִוְיָא אֲבַתְרוֹי. נָפַל רִבִּי יוֹסֵי וְדָמָא שָׁתַת וְנָחַת מֵחוֹטְמוֹי. שָׁמַע דַּהֲווֹ אַמְרִין, רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וְגוֹמֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וּמַה עַל שַׁעְתָּא חֲדָא, כַּךְ. מָאן דְּמִתְיָאֵשׁ מִנָּהּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. [י״ז ע״ב].

לא ראיתי אותו. רץ רבי יוסי והנחש אחריו, נפל רבי יוסי, ודם היה שותת ויורד מחוטמו. שמע שהיו אומרים: ״רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו׳״ (עמוס ג, ב). אמר רבי יוסי: ומה על שעה אחת כך, מי שהסיח דעתו לגמרי [מהתורה], על אחת כמה וכמה.

A'ha lui répondit: Je ne l'ai pas vu. Rabbi Yossi courait et le serpent avec lui. Rabbi Yossi tomba et le sang se mit à couler de son nez. Il entendit qu'on disait (Amos 3:2): "Je vous ai connus, vous seuls, de toutes les familles de la terre ..." Rabbi Yossi dit: S'il en est ainsi pour un moment de distraction de la Tora, à plus forte raison pour celui qui s'en détache complètement!" (Zohar, vol. 2, p. 17b)

פב.

רִבִּי יִצְחָק פָּגַע בְּהַהוּא טוּרָא, וְחָמָא חָד בַּר נָשׁ דְּהָוָה נָאִים תְּחוֹת חָד אִילָן. יָתִיב תַּמָּן. אַדְּהָוָה יָתִיב, חָמָא אַרְעָא דְמִתְחַלְחֲלָא וְאִתְּבַר הַהוּא אִילָנָא וְנָפַל, וְחָמָא בְקִיעִין גּוּמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סָלְקָא וְנָחְתָא. אִתְּעַר הַהוּא גַבְרָא, צָוַח לְקָבְלֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק, וְאָמַר לֵיהּ, יוּדָאִי יוּדָאִי, בְּכֵי וְנָהִים, דְּהָאִידְנָא מְקִימִין בִּרְקִיעָא חָד רַבְרְבָא מְמַנָּא שֻׁלְטָנָא עִלָּאָה, וְהוּא זָמִין לְמֶעְבַּד

פב.

רבי יצחק פגש בהר מסוים, וראה איש אחד שהיה ישן תחת אילן אחד. ישב שם. בעודו יושב ראה שהארץ נרעדת, ונשבר אותו אילן ונפל, וראה שנבקעו גומות בארץ, והארץ עולה ויורדת. התעורר אותו האיש, וצעק לקראת רבי יצחק ואמר לו: יהודי יהודי! בְּכֵה ונְהַם, כי עתה ממנים ברקיע ממונה אחד מושל עליון, והוא מזומן לעשות לכם רעה גדולה, ורעידת

82.

”Rabbi Its’haq arriva près d’une certaine montagne et il vit un homme qui dormait sous un arbre. Il s’assit et alors qu’il était là, il vit que la terre commençait à trembler; l’arbre se brisa puis s’écroula, la terre se crevassa et le

עִמְּכוֹן בִּישׁ סַגִּי. וְהַאי רִגְשָׁא דְאַרְעָא בְּגִינֵיכוֹן הֲוָה. דְּכָל זִמְנָא דְרָגְשָׁא אַרְעָא, כַּד קָם מְמַנָּא דְיַעֲבֵד עִמְּכוֹן בִּישׁ. תָּוָה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כְּתִיב תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ, וּכְתִיב תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. מְמַנָּא דַהֲוָה מְמַנָּא תְּחוֹת שֻׁלְטָנָא אַחֲרָא, וּמָלִיךְ, וְיָהֲבִין לֵיהּ שֻׁלְטָנָא, וְכָל שֶׁכֵּן כַּד שָׁלִיט בְּיִשְׂרָאֵל. [י״ז ע״ב].

הארץ הזה בשבילכם הוא, שכל זמן שרועדת הארץ הוא בעת שקם ממונה שיעשה עמכם רע. תמה רבי יצחק ואמר: ודאי כתוב: ״תחת שלש רגזה ארץ״ (משלי ל, כא), וכתוב: ״תחת עבד כי ימלוך״ (שם כב). ממונה שהיה תחת שלטון אחר ועתה מלך ונותנים לו ממשלה [אז יש רעידת־אדמה], וכל שכן כששולט על ישראל.

sol montait et descendait. L'homme se réveilla et cria vers Rabbi Its'haq en lui disant: O Juif! Pleure et lamente-toi, car on vient de nommer dans le firmament un gouverneur supérieur, dont le but est de vous faire beaucoup de mal. Et c'est pour cela que la terre tremblait, car elle tremble lorsqu'il se lève pour vous faire du mal! Rabbi Its'haq fut étonné mais il dit: Certes il est écrit (Proverbes 30:21): "Sous trois choses la terre tremble ...", et il est écrit (ibid.): "Sous le serviteur quand il règne ..." - Cela est vrai lorsqu'un gouverneur qui servait un autre pouvoir règne, et à plus forte raison lorsqu'il règne sur Israel." (Zohar, vol. 2, p. 17b)

פג.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יִצְחָק. אַדְּהָווֹ אָזְלֵי, פָּגַע בְּאִנּוּן וְרָדִים, נָטַל חַד רִבִּי אַבָּא בִידוֹי וַהֲוָה אָזִיל. פָּגַע בְּהוּ רִבִּי יוֹסֵי, אָמַר, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא הָכָא, וַאֲנָא חֲמֵינָא בִידוֹי דְרִבִּי אַבָּא, לְמֵילַף חָכְמְתָא סַגִּיאָה, דְּהָא

פג.

רבי אבא היה הולך בדרך, והיה עמו רבי יצחק, בעודם הולכים פגע בוורדים, לקח רבי אבא ורד אחד בידו והיה הולך, פגש אותם רבי יוסי, אמר: ודאי השכינה כאן, ואני רואה בידיו של רבי אבא ללמוד

83.

"Rabbi Abba était en route et il était accompagné par Rabbi Its'haq. Alors qu'ils marchaient, ils arrivèrent près d'un rosier. Rabbi Abba prit une rose dans sa main et marcha ainsi. Rabbi Yossi les rencontra et dit: Certes, la présence divine est là et je vois dans la main de Rabbi Abba une raison

יָדַעְנָא דְרִבִּי אַבָּא לָא נָטַל הָאי אֶלָּא לְאַחְזָאָה חָכְמְתָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא תִיב בְּרִי תִּיב. יָתְבוּ. אָרַח רִבִּי אַבָּא בְּהַהוּא וַרְדָא אָמַר, וַדָּאי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הָרֵיחַ, דְּהָא חָזֵינָא דְלֵית נַפְשָׁא מִתְקַיְּמָא אֶלָּא עַל רֵיחָא, וְעַל דָּא הָדָס בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

חכמה רבה, כי ידעתי שרבי אבא לא נטל זה אלא להראות חכמה. אמר רבי אבא: שב בני שב! ישבו. הרים רבי אבא אותו וֶרֶד ואמר: ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריח, שהרי ראינו שאין הנפש מתקיימת אלא על הריח, ועל כן [מריחים] הדס במוצאי שבת.

d'étudier beaucoup de sagesse, car je sais que Rabbi Abba ne l'a cueillie qu'en vue d'y voir la sagesse! Rabbi Abba répondit: Assieds-toi, mon enfant, assieds-toi! Ils s'assirent, Rabbi Abba éleva la rose et dit: Certes, le monde ne se maintient que par l'odeur, car l'âme vitale ne subsiste que par l'odeur et c'est ainsi que l'on prend une branche de myrthe à la sortie du Sabbat.

פָּתַח וְאָמַר, דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִי גָּרַם לִי שֶׁאֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מַה שּׁוֹשָׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדוֹם, מוֹצְקִים אוֹתוֹ וְהוּא מִתְהַפֵּךְ לְלָבָן, וּלְעוֹלָם רֵיחוֹ לֹא זָז, כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שֶׁאִלְמָלֵא כֵּן לֹא יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַחוֹטֵא. וְהַחֵטְא נִקְרָא

פתח ואמר: "דודי לי ואני לו הרועה בשושנים" (שה"ש ב, טז), מי גרם לי שאני לדודי ודודי לי? מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים. מה שושן יש בו ריח, והוא אדום, מוצקין אותו [מבעירים אותו] והוא מתהפך ללבן, ולעולם ריחו לא זז, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו בדרך זה, שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל

Il prit la parole et dit (Cantique des Cantiques 2:16): "Mon bien-aimé est à moi, et je suis à lui, qui paît parmi les lys ...". Quelle est la cause de "Mon bien-aimé est à moi"? Car il dirige le monde avec les lys! De la même façon que le lys a une odeur et qu'il est rouge mais qu'il devient blanc lorsqu'on le presse sans que son odeur ne change, il en va de même pour le Saint béni soit-il qui dirige le monde de cette façon. Sinon le monde ne

אָדוֹם, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים, כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לָאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוֹם. וְזוֹרֵק הַדָּם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדוֹם, מִדַּת הַדִּין אָדוֹם. מוֹצְקִים אוֹתוֹ (הָרֵיחַ) וְעוֹלֶה הֶעָשָׁן כֻּלּוֹ לָבָן, וְאָז הָאָדוֹם נֶהְפָּךְ לְלָבָן, נֶהְפַּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים.

האדם החוטא, והחוטא נקרא אדום, כמו שנאמר: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" (ישעיה א, יח), מקריב קרבנו לאש שהוא אדום, זורק הדם סביב למזבח שהוא אדום. מדת הדין אדום, מוצקין אותו ועולה העשן כלו לבן, ואז האדום נהפך ללבן, נהפך מדת הדין למדת הרחמים.

pourrait se maintenir à cause de l'homme transgresseur, car le transgresseur est appelé "rouge", ainsi qu'il est écrit (Isaie 1:18): " ...Si vos péchés sont comme le cramoisi, ils deviendront blancs comme la neige..." - On apporte un sacrifice au feu rouge, on jette le sang autour de l'autel qui est rouge. Le jugement est rouge, on le presse et la fumée blanche monte et c'est ainsi que le rouge devient blanc; que le jugement se transforme en compassion.

וְתָא חֲזֵי, כָּל מִדַּת הַדִּין אֵין צָרִיךְ הָרֵיחַ שֶׁלּוֹ
אֶלָּא מִצַּד אֹדֶם וְהַיְנוּ דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה,
מָאי דִּכְתִיב וַיִּתְגּוֹדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם וְגוֹמֵר, עַד שְׁפָךְ
דָּם עֲלֵיהֶם. אֶלָּא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁלֹּא יַשִּׂיגוּ מִמִּדַּת
הַדִּין כִּרְצוֹנָם זוּלָתִי בְּאֹדֶם אָמַר רִבִּי יִצְחָק
וְעוֹד, אֹדֶם וְלָבָן נִקְרַב לְעוֹלָם, וְהָרֵיחַ עוֹלֶה
מִשְּׁתֵיהֶן. מַה הַשּׁוֹשָׁן אָדֹם וְלָבָן, כַּךְ רֵיחַ הַקָּרְבָּן.

ובא וראה: כל מדת הדין אין צריך הריח שלו אלא מצד אודם, וזהו מה שאמר רבי יהודה, מה זה שכתוב: "ויתגודדו כמשפטם וגו' עד שפך דם עליהם" (מלכים א, יח, כח), אלא היו יודעים שלא ישיגו ממדת הדין כרצונם זולתי באודם. אמר רבי יצחק: ועוד, אודם ולבן נקרב לעולם, והריח עולה משתיהם, מה השושן אדום ולבן,

Viens et vois: On a uniquement besoin de l'odeur du jugement, à cause de sa rougeur. C'est ce qui a été dit par Rabbi Yéhouda: Qu'est-il écrit (I Rois 18:28): " ...Ils se firent des incisions, selon leur coutume ... jusqu'à faire couler le sang sur eux." - Car ils savaient qu'ils ne pouvaient appréhender le jugement que par le rouge. Rabbi Its'haq dit: De plus, le rouge et le blanc sont toujours sacrifiés et l'odeur monte des deux ensemble. Tout

וְהַקָּרְבָּן מֵאָדֹם וְלָבָן. בֹּא וּרְאֵה, מֵרֵיחַ הַקְּטֹרֶת, שֶׁהַסַּמָּנִים מֵהֶם אֲדֻמִּים וּמֵהֶם לְבָנִים, כְּגוֹן הַלְּבוֹנָה שֶׁהוּא לָבָן, מֹר דְּרוֹר אָדֹם, וְהָרֵיחַ עוֹלֶה מֵאָדֹם וְלָבָן. וְעַל כֵּן מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשַׁנִּים שֶׁהוּא אָדֹם וְלָבָן, וּכְתִיב לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם. כְּנֶגֶד זֶה אָדָם מַקְרִיב חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, זֶה

כך ריח הקרבן, והקרבן מאדום ולבן, בא וראה מריח הקטורת, שהסמנים יש מהם אדומים, ומהם לבנים, כגון הלבונה שהוא לבן, מר דרור אדום, והריח עולה מאדום ולבן, ועל כן מנהיג עולמו בשושנים, שהוא אדום ולבן, וכתוב: "להקריב לי חלב ודם" (יחזקאל מד, טו), כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו, ומתכפר לו, זה

comme le lys est rouge et blanc, ainsi l'odeur du sacrifice. Et le sacrifice aussi est rouge et blanc. Viens et vois l'odeur de l'encens. Il y certains aromates qui sont rouges et d'autres blancs. Ainsi le storax est blanc, la myrrhe est rouge et l'odeur monte du blanc et du rouge. C'est ainsi qu'Il dirige le monde avec les lys qui sont rouges et blancs.

Il est écrit (Ezéchiel 44:15): " ...Ils se tiendront en ma présence pour m'offrir la

אָדֹם וְזֶה לָבָן. מַה הַשּׁוֹשָׁן שֶׁהוּא אָדֹם וְהוּא לָבָן
אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן אֶלָּא בָאֵשׁ, כָּךְ
הַקָּרְבָּן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן אֶלָּא
בָאֵשׁ עַכְשָׁיו מִי שֶׁיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ וּמַקְרִיב חֶלְבּוֹ
וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמַק לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן אֶלָּא בָאֵשׁ.
דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם
מַחֲלִישִׁין אֵבָרָיו וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ

אדום וזה לבן, מה השושן שהוא אדום והוא לבן אין
מוצקין אותו לחזור כולו לבן אלא באש, כך הקרבן אין
מוצקין אותו לחזור כולו לבן אלא באש, ועכשיו מי
שיושב בתענית ומקריב חלבו ודמו, אינו נצמק לחזור
כולו לבן אלא באש, שאמר רבי יהודה: מתוך תעניתו
של אדם מחלישין איבריו, וגובר עליו האש, ובאותה

graisse et le sang ...» Parallèlement à cela, l'homme offre sa graisse et son sang, puis il est pardonné: l'un est rouge et l'autre blanc. Tout comme le lys qui est blans et rouge et qui devient tout blanc par le feu, ainsi le sacrifice devient tout blanc sous l'effet du feu. A l'heure acruelle, celui qui jeûne et qui offre sa graisse et son sang, maigrit et devient livide par le feu. Car Rabbi Yéhouda a dit: L'homme est affaibli par le jeûne, lorsqu'il est

שָׁעָה צָרִיךְ לְהַקְרִיב חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מִזְבַּח כַּפָּרָה. וְהַיְנוּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר כַּד הֲוָה יָתִיב בְּתַעֲנִיתָא הֲוָה מְצַלֵּי וְאָמַר, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁהִקְרַבְתִּי לְפָנֶיךָ חֶלְבִּי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בַּחֲמִימוּת חֻלְשַׁת גּוּפִי, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיְּהֵא הָרֵיחַ הָעוֹלֶה מִפִּי

שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש, והוא הנקרא מזבח כפרה. וזהו שרבי אלעזר כשהיה יושב בתענית, היה מתפלל ואומר: גלוי וידוע לפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שהקרבתי לפניך חלבי ודמי, והרתחתי אותם בחמימות חולשת גופי, יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו, כריח העולה מהקרבן באש

sous l'empire du feu. C'est lorsqu'il offre sa graisse et son sang dans ce feu qu'il s'intitule "autel d'expiation". Et voici la prière du jeûne de Rabbi Elazar: Il est révélé devant toi, Eternel, mon Dieu et Dieu de mes ancêtres, que j'ai sacrifié devant toi ma graisse et mon sang. Je les ai consumés par la chaleur de l'affaiblissement de mon corps. Que ce soit ta volonté que l'odeur qui monte maintenant de ma bouche soit comme l'odeur du sacrifice qui s'élève du feu de l'autel et agrée moi!

בְּשָׁעָה זוֹ, כְּרֵיחַ הָעוֹלֶה מֵהַקָּרְבָּן בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ וְתִרְצֵנִי. נִמְצָא שֶׁאָדָם הוּא מַקְרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֵלֶב וְהַדָּם, (וְהָאֵשׁ) וְהָרֵיחַ שֶׁעוֹלֶה מִפִּיו הוּא מִזְבַּח כַּפָּרָה, וּלְפִיכָךְ תִּקְּנוּ הַתְּפִלָּה בִּמְקוֹם הַקָּרְבָּן, וּבִלְבַד שֶׁיִּתְכַּוֵּן לְמָה דְּאַמְרָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאן וּלְהָלְאָה כְּתִיב כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֵר.

המזבח, ותרציני. נמצא שאדם הוא מקריב בתעניתו החלב והדם, והריח שעולה מפיו הוא מזבח כפרה, ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן, ובלבד שיתכוין למה שאמרנו. אמר רבי יצחק: מכאן ולהלאה כתוב: "כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר" (במדבר לא, כא).

Il s’avère que l’odeur de la bouche de l’homme qui offre son sang et sa graisse par le jeûne, est un autel d’expiation. Et c’est ainsi que la prière remplace le sacrifice; ceci à condition qu’elle soit faite comme nous l’avons dit. Rabbi Its’haq dit: C’est à partir de là qu’il est écrit (Nombres 31:23): ″Tout ce qui peut supporter le feu, vous le ferez passer par le feu, et ce sera pur ...″

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁהָיָה בֵית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, אָדָם מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ בְּעִנְיַן זֶה וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עַכְשָׁיו תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בִּמְקוֹם הַקָּרְבָּן כִּי הָאי גּוֹנָא. [כ׳ ע״א].

אמר רבי יוסי: כשהיה בית המקדש קיים, אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו, עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן, באופן זה.

Rabbi Yossi dit: Lorsque le temple existait, l'homme offrait son sacrifice et il était ainsi pardonné. Maintenant, c'est la prière qui, sous cette forme, fait expiation à la place du sacrifice." (Zohar, vol. 2, p. 20a)

פד.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה יָתִיב יוֹמָא חַד וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ (עִמֵּיהּ) וְרִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא דִכְתִיב וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגוֹמֵר. מַהוּ וָאֵרָא, וַאֲדַבֵּר מִבְּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

פד.

יום אחד היה יושב רבי שמעון ורבי אלעזר בנו, ורבי אבא עמו. אמר רבי אלעזר: פסוק זה שכתוב: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו'" (שמות ו, ג), מדוע כתוב "וארא", היה צריך לומר ואדבר? אמר לו: אלעזר בני, סוד עליון הוא [ואמר לו את הסוד,

84.

"Un jour, Rabbi Chimon était assis avec Rabbi Elazar, son fils et Rabbi Abba était avec eux. Rabbi Elazar dit: Dans ce verset (Exode 6:3): "Je suis apparu à Abraham, à Isaac et à Jacob ...", pourquoi est-il dit "Je suis apparu" alors qu'il aurait du dire

אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. בָּכָה רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, וַי כַּד תִּסְתַּלָּק מֵעָלְמָא וְיִשְׁתְּאַר עָלְמָא יָתִים מִנָּךְ, מָאן יָכִיל לְאַנְהָרָה מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא. [כ״ג ע״א וע״ב].

כשגמר] באו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו. בכה רבי אבא ואמר: אוי, כאשר תסתלק מן העולם וישאר העולם יתום ממך, מי יוכל להאיר את דברי התורה.

"J'ai parlé"? Il lui répondit: Elazar, mon fils, il s'agit d'un secret supérieur puis il le lui enseigna et lorqu'il eut terminé. Rabbi Elazar et Rabbi Abba lui embrassèrent les mains. Rabbi Abba pleura et dit: Hélas, lorsque tu quitteras ce monde et qu'il deviendra orphelin de toi, qui pourra éclairer les paroles de la Tora?" (Zohar, vol.2, p. 23a-b)

פה.

רִבִּי חִיָּיא הֲוָה יָתִיב יוֹמָא חָדָא אַבָּבָא דְתַרְעָא דְאוּשָׁא. חָמָא לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר חָד קַטְפִירָא טָאסָא גַּבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּאָרְחָךְ כֹּלָּא תְּאִיבִין לְמֵיהַךְ אֲבַתְרָךְ. אַהְדָר רֵישֵׁיהּ וְחָמָא לֵיהּ, אָמַר וַדַּאי שְׁלִיחוּתָא אִית גַּבֵּיהּ, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹלָּא עֲבִיד שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְכַמָּה שְׁלִיחִין אִית לֵיהּ

פה.

יום אחד היה יושב רבי חייא בפתח שערי אושא. ראה עוף אחד ששמו קטפירא [קוראים לה מבשרת ויש לה גוונים נאים] עף אל רבי אלעזר, אמר לו רבי חייא לרבי אלעזר: משמע שאפילו בדרכך כולם תאבים ללכת אחריך, החזיר רבי אלעזר ראשו וראה את העוף, אמר: ודאי שליחות נמסרה בידי העוף, כי

85.

"Un jour, alors que Rabbi 'Hiya était assis à la porte de Oucha, il vit un oiseau voler au dessus de Rabbi Elazar. Il dit alors à Rabbi Elazar: Même lorsque tu marches, on désire te suivre! Rabbi Elazar tourna la tête

לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא תֵימָא מִלִּין דְּאִית בְּהוּ רוּחָא בִּלְחוֹדַיְהוּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִנּוּן מִלִּין דְּלֵית בְּהוּ רוּחָא.

פָּתַח וְאָמַר כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ

הקדוש ברוך הוא בכל עושה שליחותו, וכמה שלוחים יש לו להקדוש ברוך הוא ולא תאמר רק אלו שיש בהם רוח חיים לבד, אלא אפילו אותם שאין להם רוח חיים.

פתח ואמר: ״כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ

et vit l'oiseau, puis il dit: Certes, cet oiseau est dépéché, car tous sont les envoyés du Saint béni soit-il. Le Saint béni soit-il possède beaucoup d'envoyés; et non seulement parmi ceux qui détiennent le souffle de vie, mais aussi parmi ceux qui ne le détiennent pas!

Il prit la parole et dit (Habacuc 2:11): "Car de la muraille, la pierre crie, et de la charpente, le chevron répond!" L'homme doit faire très attention à ne pas transgresser devant le Saint béni soit-il, car s'il dit: Qui témoignera contre moi? Voici que les pierres et les poutres de sa maison témoignent contre

יַעֲנֶנָּה. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מֵחוֹבוֹי, דְּלָא יֶחֱטָא קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי יֵימָא מָאן יַסְהִיד בֵּיהּ. הָא אַבְנֵי בֵיתֵיהּ וְאָעֵי בֵיתֵיהּ יַסְהִידוּ בֵּיהּ. וּלְזִמְנִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא.

יעננה" (חבקוק ב, יא), כמה יש לו לאדם להזהר מחטאיו שלא יחטא לפני הקדוש ברוך הוא, ואם יאמר מי מעיד עלי, הנה אבני ביתו וקורות ביתו יעידו עליו, ולפעמים הקדוש ברוך הוא עושה בהם שליחותו.

lui. Ils sont donc parfois les envoyés du Saint béni soit-il!

Viens et vois: La verge d'Aaron qui était un bois sec fut utilisée par le Saint béni soit-il pour les premiers prodiges et deux missions furent alors accomplies par elle. D'abord, elle avala les serpents en tant que bois sec, et ensuite elle se transforma en créature après avoir reçu le souffle de vie.

Que l'esprit quitte ceux qui disent que le Saint béni soit-il ne ressucitera pas les morts dans le futur et qui se demandent comment il fera d'eux de nouvelles créatures. Que viennent ces méchants imbéciles qui sont

תָּא חֲזֵי, חוּטְרָא דְאַהֲרֹן דְּאִיהוּ אָעָא יְבֵישָׁא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁירוּתָא דְנִסִּין עָבַד בֵּיהּ, וּתְרֵי שְׁלִיחוּתֵי בֵיהּ אִתְעֲבִידוּ. חַד דְּאִיהוּ אָעָא יְבֵישָׁא וּבָלַע לְאִנּוּן תַּנִּינַיָּא דִילְהוֹן. וְחַד דְּהָא לְשַׁעְתָּא אִתְהֲדָר בְּרוּחָא וְאִתְעָבִיד בְּרִיָּה.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תִּפַּח רוּחֵיהוֹן דְּאִנּוּן דְּאָמְרִין דְּלָא זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מֵתַיָּא,

בא וראה: מטה אהרן, שהוא עץ יבש, הקדוש ברוך הוא ראשית הנסים עשה בו ושתי שליחויות נעשו בו, אחד שהוא עץ יבש ובלע לאותם התנינים שלהם, ואחד שתיכף ומיד נהפך לרוח חיים ונעשה בריה.

אמר רבי אלעזר: תיפח רוחם של אותם האומרים שהקדוש ברוך הוא אינו עתיד להחיות המתים, שאיך

éloignés de Lui et de la Tora: Aaron tenait une verge en main, c'était un bois sec mais pour un moment le Saint béni soit-il l'a bien changée en créature; elle s'est transformée par le souffle et par le corps. A plus forte raison pour les corps dans lesquels ont déjà résidés le souffle et l'esprit saint, eux qui ont pratiqué les commandements et étudié la Tora jour et nuit. Le Saint béni soit-il les

וְהֵיךְ יִתְעָבִיד מִנַּיְהוּ בְּרִיָּה חַדְתָּא. יֵיתוּן וְיֶחֱמוּן אִנּוּן טִפְּשָׁאִין חַיָּבַיָּא, רְחִיקִין מֵאוֹרַיְתָא, רְחִיקִין מִנֵּיהּ. בִּידֵיהּ דְּאַהֲרֹן הֲוָה חֻטְרָא אָעָא יְבֵישָׁא, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוּם שַׁעְתָּא אַהְדָר לֵיהּ בְּרִיָּה מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא וְגוּפָא. אִנּוּן גּוּפִין דַּהֲווֹ בְּהוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, וְנַטְרוּ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְתָא

אפשר שיעשה מהם בריה חדשה, יבואו ויראו אלו הרשעים הטפשים שרחוקים מהתורה ורחוקים ממנו: בידו של אהרן היה מטה, עץ יבש, והקדוש ברוך הוא לפי שעה החזיר אותו לבריה, שנשתנה ברוח ובגוף, אם כן אותם גופות שכבר היו בהם רוחות ונשמות קדושות ושמרו מצות התורה ועסקו בתורה יומם ולילה, והקדוש ברוך הוא טמן אותם בעפר, אחר כך

cache dans la poussière et lorsque viendra le jour de joie du monde, ils les transformera en nouvelles créatures!

Rabbi 'Hiya dit: Ce n'est pas tout, mais c'est le corps qui existait qui se lèvera, et la preuve est dans ce qui est écrit (Isaie 26:19): "Tes morts vivront ..." - Il n'est pas dit "Seront créés", mais seulement qu'ils vivront. Car il reste sous terre un os du corps qui ne pourrit pas et qui n'est pas avalé par

וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַיְתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָמִיר לוֹן בְּעַפְרָא. לְבָתָר, בִּזְמְנָא דְיַחֲדֵי עָלְמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְיַעֲבִיד לְהוּ בְּרִיָּה חַדְתָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהַהוּא גוּפָא דַּהֲוָה, יָקוּם מַשְׁמַע, דִּכְתִיב יִחְיוּ מֵתֶיךָ. וְלָא כְתִיב יִבְרָא. מַשְׁמָע דְבִרְיָן אִנּוּן, אֲבָל יִחְיוּ. דְּהָא גַּרְמָא חָד יִשְׁתְּאַר מִן גּוּפָא תְּחוֹת אַרְעָא, וְהַהוּא לָא אִתְרְקַב וְלָא אִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא לְעָלְמִין. וּבְהַהוּא זִמְנָא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַכֵּךְ לֵיהּ,

בעת שמחת העולם על אחת כמה וכמה שיעשה אותם בריה חדשה.

אמר רבי חייא: ולא די שיברא גוף חדש אלא שאותו הגוף שהיה יקום, והראיה ממה שכתוב: "יחיו מתיך" (ישעיה כו, יט), ולא כתוב יברא, משמע שהם כבר

la terre. Et, le moment venu, le Saint béni soit-il l'attendrira et le transformera en une pâte qui se gonflera vers les quatre directions et de laquelle le corps sera resconstitué selon ses membres. Ensuite, le Saint béni soit-il y donnera le souffle. Rabbi Elazar lui dit:

וְיַעְבִּיד לֵיהּ כַּחֲמִירָא בְעִסָּה, וְיִסְתַּלַּק וְיִתְפַּשַּׁט לְאַרְבַּע זָוְיָין, וּמִנֵּיהּ יִשְׁתַּכְלָל גּוּפָא וְכָל שַׁיְפוֹי. וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב בֵּיהּ רוּחָא לְבָתַר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא. וְתָא חֲזֵי, הַהוּא גַרְמָא בְּמָה אִתְרַכָּךְ, בְּטַל, דִּכְתִיב כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּיךָ וְגוֹמֵר. [כ״ח ע״א וע״ב].

נבראו, אבל [צריך רק] שיחיו, שהרי עצם אחד נשאר מן הגוף מתחת הארץ, והעצם ההוא אינו נרקב ואינו בלה בעפר לעולם, ובאותו הזמן הקדוש ברוך הוא ירכך אותו ויעשה אותו כשאור בעיסה, ויתעלה ויתפשט לארבע רוחות, וממנו ישתכלל הגוף וכל איבריו, ואחר כך הקדוש ברוך הוא יתן בו רוח. אמר לו רבי אלעזר: כך הוא, ובוא וראה, אותו עצם במה מתרכך, בטל, שכתוב: ״כי טל אורות טליך וגו׳״ (שם).

Il en est ainsi! Viens et vois: Comment cet os est-il attendri? Par la rosée, ainsi qu'il est écrit (ibid.): " ...Car ta rosée, est la rosée de l'aurore ...". (Zohar, vol. 2, p. 28a-b)

פו.

רִבִּי חִיָּיא קָם לֵילְיָא חָד לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא, וְהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי זוּטָא דְהֲוָה רַבְיָיא. פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֶב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ. מָאי קָא חָמָא שְׁלֹמֹה דְאָמַר הַאי קְרָא. אֶלָּא

פו.

רבי חייא קם לילה אחת לעסוק בתורה, והיה עמו רבי יוסי הקטן, שהיה נער. פתח רבי חייא ואמר: "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלוהים את מעשיך" (קהלת ט, ז). מה ראה שלמה שאמר פסוק זה? אלא שלמה כל דבריו בחכמה היו. וזה שאמר: "לך אכול בשמחה לחמך", בשעה

86.

"Rabbi 'Hiya se leva, une nuit, pour étudier la Tora et avec lui, Rabbi Yossi le Petit, qui était un enfant. Rabbi 'Hiya prit la parole et dit (Ecclésiaste 9:7): "Va, mange ton pain avec joie, et bois ton vin d'un coeur heureux, car Dieu a déj tes oeuvres pour agréables." Qu'est-ce que Salomon a vu, pour dire un tel verset? Mais toutes

שְׁלֹמֹה כָּל מִלּוֹי בְּחָכְמָה הֲווֹ. וְהַאי דְּאָמַר לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאָרְחוֹי דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ שַׁלְוָה וְנַיְחָא, כְּדֵין נַהֲמָא וְחַמְרָא דְּאָכִיל וְשָׁתֵי בְּחֶדְוָה דְּלִבָּא, בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּעוֹבָדוֹי.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא רַבְיָא, אִי הָכִי, הָא אֲמַרְתְּ דְּכָל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה בְּחָכְמְתָא הֲווֹ. אָן הוּא חָכְמְתָא הָכָא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, תְּבַשֵּׁל בְּשׁוּלָךְ

שהאדם הולך בדרכי הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מקרב אותו אליו, ונותן לו שלוה ונחת, אז הלחם והיין שאוכל ושותה בשמחת הלב, מפני שהקדוש ברוך הוא מרוצה במעשיו.

אמר לו אותו נער: אם כך, הרי אמרת שכל דבריו של שלמה היו בחכמה, איפוא היא החכמה כאן? אמר לו: בני תבשל בשולך ותראה את הפסוק [כלומר

les paroles de Salomon sont énoncées avec sagesse. Et lorsqu'il dit "Mange ton pain avec joie", il s'agit d'un homme qui marche dans les chemins du Saint béni soit-il et qui est rapproché par lui et auquel il donne la paix et c'est alors qu'il mange son pain et boit son vin avec un coeur heureux; car le Saint béni soit-il est satisfait de ses oeuvres. L'enfant lui

וְתֶחֱמֵי הָאי קְרָא. אָמַר לֵיהּ, עַד לָא בַּשִׁילְנָא יָדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ מְנָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ קָלָא חַד שָׁמַעְנָא מֵאַבָּא דַהֲוָה אָמַר בְּהָאי קְרָא וכו׳.

אָתָא רִבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר חַיֶּיךָ בְּרִי, הָאי מִלָּה שָׁבַקְנָא בְגִינָךְ. וְהַשְׁתָּא יָדַעְנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָעֵי לְאַעְטְרָא לָךְ בְּאוֹרַיְתָא.

[כ״ט ע״א].

שתעיין היטב]. אמר לו: בטרם שבשלתי אני יודע [עדיין לא עיינתי, ובכל זאת יודע אני], אמר לו: מנין לך? אמר לו: דבר אחד שמעתי מאבי שהיה אומר בפסוק זה וכו׳, [ופירש הפסוק בדרך הסוד, וכשסיים] בא רבי חייא ונשקו. אמר: חייך בני, שדבר זה הנחתי בשבילך, [בקשתי להגיד דבר על זה הענין ולפי שדבריך נכונים הנחתי דברי בשבילך], ועכשיו אני יודע שהקדוש ברוך הוא רוצה לעטר אותך בתורה.

répondit: Tu as dit que toutes les paroles de Salomon était énoncées avec sagesse. Mais où est la sagesse ici? Il lui rétorqua: Réfléchis sur le verset. Il répliqua: Mais je sais déjà avant de réfléchir! Il lui demanda: D'où sais-tu? J'ai entendu le commentaire de mon père sur ce verset et après qu'il le lui eût communiqué. Rabbi 'Hiya vint l'embrasser, puis il dit: Par ta vie, mon enfant, j'ai laissé cette parole pour toi et je sais maintenant que le Saint béni soit-il désire te couronner de Tora." (Zohar, vol. 2, p. 29a)

פז.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִיָּיא הֲווֹ אַזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, חַבְרַיָּיא, כַּד אִנּוּן בְּאָרְחָא, בַּעְיָין לְמֵיהַךְ בְּלִבָּא חָד. וְאִי אִעֲרָעוּ אוֹ אַזְלֵי בְּגַוַּיְיהוּ חַיָּבֵי עָלְמָא, אוֹ בְּנֵי נָשָׁא דְּלָאו אִנּוּן מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, בָּעוּ לְאִתְפָּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ. מְנָא לָן, מִכָּלֵב,

פז.

רבי יהודה ורבי חייא היו הולכים בדרך. אמר רבי חייא: החברים כשהם בדרך צריכים ללכת בלב אחד, ואם פגשו או הלכו אתם רשעי עולם, או אנשים שאינם מהיכל המלך, צריכים להפרד מהם. מהיכן למדנו דבר זה? מִכָּלֵב, שכתוב: "ועבדי כָּלֵב עקב

87.

"Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hiya étaient en route, lorsque Rabbi 'Hiya dit: Lorsque les collègues sont en route, ils doivent marcher ensemble. Mais si il y a parmi eux des impies ou des gens qui ne font pas partie du temple du Roi, ils doivent se séparer d'eux. D'où avons-nous appris cette chose? De Caleb,

דִּכְתִיב וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וַיְמַלֵּא אַחֲרָי. מָאי רוּחַ אַחֶרֶת, דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִנּוּן מְאַלְּלִין דִּכְתִיב וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִנּוּן מְאַלְּלִין וְאָתָא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי לְחֶבְרוֹן, לְאִשְׁתַּטְּחָא עַל קִבְרֵי אֲבָהָן. [ל׳ ע״ב ל״א ע״א].

היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי" (במדבר יד, כד). מה הפירוש "רוח אחרת"? שנפרד מאותם המרגלים, שכתוב: ויעלו בנגב ויבא עד חברון (שם יג, כב), שנפרד מאותם המרגלים ובא הוא לבד לחברון להשתטח על קברי האבות.

ainsi qu'il est écrit (Nombres 14:24): "Mais mon serviteur Caleb, parce qu'il a été animé d'un autre esprit et qu'il m'a pleinement suivi ..." Que signifie "Un autre esprit"? C'est qu'il s'était séparé des espions, ainsi qu'il est écrit (Nombres 13:22): "Et ils montèrent par le midi, et il arriva jusqu'à Hebron ..." - C'est qu'il s'était séparé de ces espions et il était parti seul vers Hebron, afin de se prosterner sur les tombes des patriarches." (Zohar, vol. 2, p. 30b-31a)

פח.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּא, אַמַּאי אַתְּ שָׁתִיק, הָא אָרְחָא לָא אִתְתַּקָּן אֶלָּא בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְתָא. אִתְנְגִיד רִבִּי חִיָּא וּבָכָה. פָּתַח וְאָמַר וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד. וַי עַל דָּא וַי עַל הַהוּא זִמְנָא דְאוֹלִידַת הָגָר לְיִשְׁמָעֵאל. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אַמַּאי, וְהָא

פח.

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, אמר רבי יוסי לרבי חייא: מדוע אתה שותק, הרי הדרך אינו נתקן אלא בדברי תורה? נאנח רבי חייא ובכה. פתח ואמר: "ותהי שרי עקרה אין לה ולד" (בראשית יא, ל), אוי על זה, אוי על אותו הזמן שילדה הגר את

88.

"Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya étaient en route. Rabbi Yossi dit à Rabbi 'Hiya: Pourquoi es-tu silencieux, la route ne s'apprête qu'avec les paroles de la Tora? Rabbi 'Hiya soupira, il pleura puis il prit la parole et dit (Genèse 11:30): "Et Sarai était

אוֹלִידַת לְבָתַר וַהֲוָה לָהּ בְּרָא גְזְעָא קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ, אַתְּ חָמֵי וַאֲנָא חֲמֵינָא, וְהָכִי שָׁמַעְנָא מִפּוּמוֹי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה וּבָכֵינָא. אָמַר לֵיהּ, מָאי הִיא. אָמַר לֵיהּ, וַי עַל הַהוּא זִמְנָא, דִּבְגִין דְּשָׂרָה אִתְעַכְּבַת, כְּתִיב וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם וְגוֹמֵר בֹּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי וְגוֹמֵר. וְעַל דָּא קַיְמָא שַׁעְתָּא

ישמעאל. אמר לו רבי יוסי: מדוע? הרי ילדה לבסוף, והיה לה בן גזע קודש, אמר לו: אתה רואה ואני רואה, וכך שמעתי דבר מפיו של רבי שמעון ובכיתי. אמר לו: מה הדבר? אמר לו: אוי על אותו הזמן, כי

stérile, elle n'avait pas d'enfant." Malheur au moment où Agar enfanta Ismael! Rabbi Yossi questionna: Pourquoi? Elle enfanta, en fin de compte et elle eut un fils de race sainte. Il lui répondit: Tu vois et je vois et c'est ce que j'ai entendu de la bouche de Rabbi Chimon et j'en ai pleuré. Il lui demanda: Quelle est cette chose? Malheur au moment où Sara tarde à enfanter, car il est ecrit (Genèse 16:2) : " ...Va, je te prie vers ma servante ..." C'est ainsi que le moment fut propice à Agar, qu'elle put hériter de sa maîtresse, qu'elle eut un fils d'Abraham et qu'Abraham dit (Genèse

לְהָגָר לְמֵירַת לְשָׂרָה גְבִירְתָּהּ, וַהֲוָה לָהּ בְּרָא מֵאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם אָמַר, לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ. וְאַף עַל גַּב דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה מְבַשֵּׂר לֵיהּ עַל יִצְחָק, אִתְדַּבַּק אַבְרָהָם בְּיִשְׁמָעֵאל, עַד דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לֵיהּ וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ וְגוֹמֵר. לְבָתָר אִתְגְּזַר וְעָאל בְּקְיָמָא קַדִּישָׁא עַד לָא יִפּוּק יִצְחָק לְעָלְמָא.

מפני ששרה התעכבה [מללדת], כתוב: "ותאמר שרי אל אברם וגו'" "בא נא אל שפחתי וגו'" (בראשית טז, ב), ועל כן השעה עמדה להגר לרשת את שרה גברתה, והיה לה בן מאברהם ואברהם אמר: "לו ישמעאל יחיה לפניך" (בראשית יז, יח), ואפילו שהקדוש ברוך הוא היה מבשר לו על יצחק, נדבק אברהם בישמעאל, עד שהקדוש ברוך הוא השיבו: "ולישמעאל שמעתיך" וגו', (שם כ), אחר כך נימול ונכנס בברית קודש, בטרם שיצא יצחק בעולם.

17:18): " Oh, qu'Ismael vive devant toi!" - Au moment même où le Saint béni soit-il lui annonçait Isaac, Abraham était uni à Ismael au point où le Saint béni soit-il lui répondit (Genèse 17:20): "Et, à l'égard d'Ismael, je t'ai exaucé ...". Il fut ensuite circoncis et il entra dans la sainte alliance, avant même qu'Isaac ne vienne au monde.

וְתָא חֲזֵי, אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין קַיְימָא הַהוּא מְמַנָּא דִבְנֵי יִשְׁמָעֵאל, וּבָעָא קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ, מָאן דְּאִתְגְּזַר אִית לֵיהּ חוּלָקָא בִּשְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ אִין. אָמַר לֵיהּ, וְהָא יִשְׁמָעֵאל דְּאִתְגְּזַר, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְגְּזַר בַּר תְּלֵיסָר שְׁנִין, אַמַּאי לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בָּךְ כְּמוֹ יִצְחָק. אָמַר לֵיהּ, דָּא אִתְגְּזַר כִּדְקָא יֵאוּת וּכְתִקּוּנוֹי וְדָא לָאו הָכִי.

ובוא וראה: ארבע מאות שנים עמד הממונה של בני ישמעאל, וביקש לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לו: מי שנימול יש לו חלק בשמך? אמר לו: כן. אמר לו: הרי ישמעאל שנימול, ויותר מזה שנימול בן שלש עשרה שנים, ומדוע אין לו חלק בך כמו יצחק? אמר לו: זה נימול כראוי וכתיקונו, וזה לא כך, ולא עוד אלא שאלו נדבקים בי כראוי לשמונה ימים, ואלה רחוקים ממני עד כמה ימים, [בני ישמעאל נמולים

Viens et vois: Le préposé d'Ismael se tint pendant quatre-cent ans en demandant au Saint béni soit-il: Les circoncis ont-ils une part avec ton nom? Il lui répondait: Oui. Il lui rétorquait: Ismael a été circoncis à l'âge de treize ans, pourquoi n'a-t'il pas de portion comme Isaac? Il lui répondait: Celui-là a été circoncis convenablement alors que celui-ci

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִלֵּין מִתְדַּבְּקִין בִּי כִּדְקָא יֵאוֹת לִתְמַנְיָא יוֹמִין, וְאִלֵּין רְחִיקִין מִנִּי עַד כַּמָּה יָמִים. אָמַר לֵיהּ, וְעִם כָּל דָּא, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר, לָא יְהֵא לֵיהּ אֲגַר טָב בְּגִינֵיהּ. וַי עַל הַהוּא זִמְנָא דְאִתְיְלִיד יִשְׁמָעֵאל בְּעָלְמָא וְאִתְגְּזַר. מַה עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַרְחִיק לְהוּ לִבְנֵי יִשְׁמָעֵאל מִדְּבֵקוּתָא דִּלְעֵלָּא, וְיָהַב לְהוּ חוּלָקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּגִין הַהוּא גְזִירוּ דִּבְהוֹן.

לשלש עשרה שנה והם רחוקים מהקדושה כמה ימים ושנים], אמר לו: ועם כל זה כיון שנימול לא יהיה לו שכר טוב על זה? אוי על אותו זמן שנולד ישמעאל בעולם ונימול, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הרחיק את בני ישמעאל מדבקות שלמעלה, ונתן להם חלק למטה בארץ הקודש, בשביל אותה המילה שבהם.

ne l'est pas. De plus, ceux-là s'unissent à moi après huit jours comme cela doit l'être, mais ceux-ci s'éloignent de moi pendant longtemps. Il lui dit alors: Il est néanmoins circoncis, une récompense ne lui revient-elle pas pour autant? Malheur au moment où Ismael est né et où il a été circoncis! Que fit le Saint béni soit-il? Il éloigna Ismael de l'union supérieure et il lui donna une portion en bas sur la terre sainte, à cause de leur circoncision.

וּזְמִינִין בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל לְמִשְׁלַט בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא כַּד אִיהִי רֵיקַנְיָא מִכֹּלָּא זִמְנָא סַגִּי, כְּמָה דִּגְזִירוּ דִּילְהוֹן בְּרֵיקַנְיָא בְּלָא שְׁלִימוּ. וְאִנּוּן יְעַכְּבוּן לְהוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאָתָבָא לְדוּכְתַּיְהוּ, עַד דְּיִשְׁתְּלִים הַהוּא זְכוּתָא דִּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל.

ועתידים בני ישמעאל לשלוט בארץ הקודש זמן רב, כאשר היא ריקנית מכל, כמו שהמילה שלהם היא ריקה בלי שלימות, והם יעכבו את בני ישראל מלשוב למקומם, עד שיושלם הזכות ההוא של בני ישמעאל.

Dans le futur, les fils d'Ismael régneront pendant longtemps sur la terre sainte, lorsqu'elle sera vide; à l'image de leur circoncision qui est vide et imparfaite. Ils empêcheront les fils d'Israel de revenir à leur lieu, jusqu'à ce que soit consumé le mérite des fils d'Ismael.

Dans le futur, les fils d'Ismael soulèveront de grandes guerres dans le monde. Les fils d'Edom se rassembleront contre eux et ils leur livreront bataille: une fois sur mer, une fois sur terre et une autre fois près de Jérusalem. Ils régneront tout à tour, mais la terre sainte ne sera pas livrée aux fils d'Edom.

וְזָמִינִין בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל לְאַתְעֲרָא קְרָבִין תַּקִּיפִין בְּעָלְמָא, וּלְאִתְכַּנְּשָׁא בְּנֵי אֱדוֹם עֲלַיְיהוּ, וְיִתְעֲרוּן קְרָבָא בְּהוּ, חָד עַל יַמָּא וְחָד עַל יַבֶּשְׁתָּא וְחָד סָמוּךְ לִירוּשְׁלֵם, וְיִשְׁלְטוּן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא לָא יִתְמְסַר לִבְנֵי אֱדוֹם.

בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְעַר עַמָּא חָד מִסְּיָפֵי עָלְמָא עַל רוֹמִי חַיָּבָא, וְיַגַּח בָּהּ קְרָבָא תְּלַת יַרְחִין, וְיִתְכַּנְּשׁוּן תַּמָּן עַמְמַיָּא וְיִפְּלוּן בִּידַיְהוּ, עַד

ועתידים בני ישמעאל לעורר מלחמות גדולות בעולם, ויתאספו בני אדום עליהם ויערכו עמהם מלחמה, אחת על הים ואחת על היבשה, ואחת סמוך לירושלים, וישלטו אלו על אלו, וארץ הקודש לא תימסר (נוסח אחר: תימסר) לבני אדום.

באותו זמן יתעורר עם אחד מסוף העולם על רומי הרשעה, ויערוך עליה מלחמה שלושה חדשים, ויתאספו שם עמים, ויפלו בידיהם, עד שיתאספו כל

C'est à ce moment qu'un peuple se soulèvera du bout du monde contre Rome l'impie, et qu'il lui fera la guerre pendant trois mois. Les peuples se rassembleront là et ils tomberont entre entre leurs mains, jusqu'à ce que les fils d'Edom se rassemblent contre

דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל בְּנֵי אֱדוֹם עָלָהּ מִכָּל סִיְפֵי עָלְמָא. וּכְדֵין יִתְעַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי זֶבַח לַייָ בְּבָצְרָה וְגוֹמֵר. וּלְבָתַר דָּא מַה כְּתִיב, לֶאֱחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגוֹמֵר. וְיִשְׁצֵי לִבְנֵי יִשְׁמָעֵאל מִנָּהּ, וְיִתְבַּר כָּל חֵילִין דִּלְעֵלָּא, וְלָא יִשְׁתְּאַר חֵילָא לְעֵלָּא עַל עַמָּא דְעָלְמָא, אֶלָּא

בני אדום עליה [על ארץ־ישראל] מכל קצוות העולם, ואז יתעורר הקדוש ברוך הוא עליהם, זהו שכתוב: "כי זבח לה' בבצרה וגו'" (ישעיה לד, ו), ואחר זה מה כתוב: לאחוז בכנפות הארץ וגו', ויכלה את בני ישמעאל ממנה, וישבר כל הכוחות שלמעלה, ולא ישאר כוח למעלה על עם העולם אלא כח של ישראל בלבד, זהו שכתוב: "ה' צלך על יד ימינך" (תהלים קכ"א,

elle la terre d'Israel des quatre coins du monde, et c'est alors que le Saint béni soit-il se lèvera contre eux, comme il est écrit (Isaie 34:6): "Car l'Eternel a un sacrifice à Botsra ...". Il est ensuite écrit (Job 38:13): "Pour saisir les bords de la terre, et que les méchants en soient secoués." - Il en détruira les fils d'Ismael, il brisera tous les pouvoirs d'en haut, de sorte qu'à l'exception d'Israel, aucune nation ne gardera son pouvoir, ainsi

חֵילָא דְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי. הָדָא הוּא דִכְתִיב יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ. בְּגִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בִּימִינָא וְאוֹרַיְתָא בִּימִינָא, וְעַל דָּא בִּימִינָא תַּלְיָא כֹּלָּא.

וְתָנֵינָן דְּבָעֵי לְזַקְפָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ דִכְתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּבִזְמְנָא דְאָתֵי הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. וּבְהַהוּא

ה), משום שהשם הקדוש הוא בימין, והתורה בימין, ולכן הכל תלוי בימין.

ושנינו: שצריך להגביה ימין על השמאל, כמו שבארוהו, שכתוב: "מימינו אש דת למו" (דברים לג, ב). ולעתיד לבא כתוב: "הושיעה ימינך וענני" (תהלים ס, ז),

qu'il est écrit (Psaume 121:5): "L'Eternel est ton ombre, à ta main droite." - Car le nom sacré est à droite, la Tora est à droite et c'est ainsi que tout dépend de la droite.

Nous avons enseigné: Il faut élever la droite au-dessus de la gauche, comme cela a été expliqué et ainsi qu'il est écrit (Deutéronome 33:2): " ...De sa droite [sortit] une loi de feu ...". En ce qui concerne le futur, il est écrit (Psaume 60:7): "Sauve par ta droite, et réponds-moi!". Et il est écrit à propos

זִמְנָא כְּתִיב, כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְיָ וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד, וּכְתִיב בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. [ל"ב ע"א].

ובאותו זמן כתוב: "כי אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד" (צפניה ג, ט), וכתוב: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט).

de cette époque (Sophonie 3:9): "Car alors, je changerai la [langue] des peuples en une langue purifiée, pour qu'ils invoquent tous le nom de l'Eternel pour le servir d'un seul coeur.". Il est encore écrit (Zacharie 14:9): "En ce jour-là, il y aura un Eternel et son nom sera un." (Zohar, vol. 2, p. 32a)

פט.

רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוֹד, וַהֲוָה רִבִּי חִיָּיא רָכִיב בְּחָמָרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נֵתִיב הָכָא וּנְצַלֵּי, דְּהָא מָטָא זִמְנָא דִצְלוֹתָא דְמִנְחָה, וְתָנֵינָן לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּצְלוֹתָא דְמִנְחָה. אַמַּאי יְהֵא זָהִיר, מִשּׁוּם דְּהִיא שַׁעְתָּא דְּתַלְיָא דִינָא, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְכַוְּנָא דַעְתֵּיהּ. נָחַת רִבִּי חִיָּא וְצַלֵּי.

פט.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים מאושא ללוד, ורבי חייא היה רוכב על החמור, אמר רבי יוסי: נשב כאן ונתפלל, כי הרי הגיע זמן תפלת המנחה, ושנינו: לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה. ומדוע צריך להיות זהיר? מפני שהיא שעה שהדין תלוי, וצריך האדם לכוין דעתו. ירד רבי חייא והתפלל.

89.

"Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi voyageaient de Lod à Oucha et Rabbi 'Hiya était assis à dos d'âne. Rabbi Yossi dit: Asseyons-nous ici et prions, car le temps de la prière de

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, נָטָא שִׁמְשָׁא לְמֵיעַל. אָמַר רִבִּי חִיָּא לְרִבִּי יוֹסֵי, אַמָּאי אַתְּ שָׁתִיק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא בְּדַעְתָּאִי, דְּלֵית עָלְמָא מִתְקַיְּמָא אֶלָּא עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּעַמָּא. אִי רֵישֵׁי עַמָּא זַכָּאִין, טַב לְעָלְמָא טַב לְעַמָּא. וְאִי לָא זַכָּאִין, וַי לְעָלְמָא וַי לְעַמָּא.

בעודם הולכים, נטה השמש לשקוע, אמר רבי חייא לרבי יוסי: מדוע אתה שותק? אמר רבי יוסי: מתבונן הייתי בדעתי שאין העולם מתקיים אלא על ראשי העם, אם ראשי העם צדיקים, טוב לעולם וטוב לעם, ואם אינם צדיקים, אוי לעולם ואוי לעם.

l'après-midi est arrivé et il a été enseigné: Il faut toujours faire attention à la prière de l'après-midi. Pourquoi faut-il y être attentif? Parce que c'est le moment duquel dépend le jugement, et chacun doit se concentrer. Rabbi 'Hiya descendit et pria.

Alors qu'ils marchaient, le soleil se couchait. Rabbi 'Hiya demanda à Rabbi Yossi: Pourquoi es-tu silencieux? Rabbi Yossi répondit: Je méditais sur le fait que le monde est maintenu par les dirigeants du peuple: si ces dirigeants sont justes, cela est bon pour

אָמַר רִבִּי חִיָּא, וַדָּאי כָּךְ הוּא. מְנָלָן, דִּכְתִיב רָאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל הֶהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוֹעֶה, וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אֲדוֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יָשׁוּבוּ, יֵשְׁבוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ מִבְּעֵי לֵיהּ, דְּהָא בְּאַתְרַיְיהוּ קָיְמֵי. אֶלָּא הָכִי תָנֵינָן, אִי רֵישָׁא דְעַמָּא לָא זָכֵי, עַמָּא מִתָּפְסָן בְּחוֹבֵיהּ. מְנָלָן, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגוֹמֵר, הִנֵּה אָנֹכִי חָטָאתִי וְאָנֹכִי הֶעֱוֵיתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ. דָּוִד חָב, וְיִשְׂרָאֵל

אמר רבי חייא: ודאי כך הוא, מנין לנו? ממה שכתוב: "ראיתי את כל ישראל נפוצים על ההרים כצאן אשר אין להם רועה, ויאמר ה׳ לא אדונים לאלה, ישובו איש לביתו בשלום" (דברי הימים ב יח, טז). "ישובו"? ישבו היה צריך לומר, "לביתו"? בביתו היה צריך לומר, שהרי במקומם הם היו נמצאים. אלא כך שנינו: אם ראש העם אינו זכאי, העם נתפס בחטאו, מהיכן למדנו? ממה שכתוב: "ויאמר דוד אל ה׳ בראותו את המלאך המכה בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו" (שמואל ב כד, יז). דוד חטא, וישראל סבלו, ואם ראש העם נתפס

le monde et bon pour le peuple, mais s'ils ne sont pas justes, alors malheur au monde et malheur au peuple!

Rabbi 'Hiya dit: Certes, cela est vrai,

סָבְלוּ. וְאִי רֵישָׁא דְעַמָּא מִתְפַּס בְּחוֹבֵיהּ, עַמָּא מִשְׁתֵּזְבָן. דְּהָא דִינָא לָא שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ, דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אֲדוֹנִים לָאֵלֶּה, כְּלוֹמַר (נ"א: אִם) אֵלּוּ לָא הֲווֹ רֵישִׁין לְעַמָּא, מֵהָאי אָרְחָא יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. כֻּלְּהוּ מִשְׁתֵּזְבָן אִי רֵישֵׁיהוֹן מִתָּפְסָן. וַאֲפִלּוּ יְהוֹשָׁפָט אִתְגְּזַר עָלֵיהּ לְאִתְעַנְשָׁא מִשּׁוּם דְּאִתְחַבַּר בְּאַחְאָב, אִי לָאו הַהוּא צְוָחָא דִּכְתִיב וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט.

בחטאו [היינו אם קיבל את עונשו, אז] נצולים העם. כי הדין לא שולט עליהם, כמו שכתוב: "ויאמר ה' לא אדונים לאלה", כלומר אם אין ראשים לעם [כי נהרג אחאב], מפני זה "ישובו איש לביתו בשלום". כולם נצולים אם ראשיהם נתפשים [בעונותיהם], ואפילו יהושפט נגזר עליו להענש מפני שהתחבר עם אחאב, אם לא [שניצול מפני] אותה הצעקה שצעק, שכתוב: "ויזעק יהושפט" (מלכים א, כב, לב).

mais d'où le savons-nous? De ce qui est écrit (2 Chroniques 18:16): "J'ai vu tout Israel dispersé sur les montagnes comme un troupeau qui n'a pas de berger; et l'Eternel a dit: Ceux-ci n'ont pas de maîtres; qu'ils s'en retournent en paix chacun vers sa maison." Pourquoi est-il écrit "Qu'ils s'en

עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי רָמַשׁ לֵילְיָא. אָמְרוּ מַה נַּעֲבִיד, אִי נֵיזִיל, חָשַׁךְ לֵילְיָא. אִי נֵתִיב, דַּחֲלָא הוּא. סָטוּ מֵאָרְחָא, יַתְבוּ תְּחוֹת אִילָנָא חָד, (וְיַתְבוּ) וַהֲווֹ אַמְרֵי מִלֵּי דְאוֹרַיְתָא וְלָא דְמִיכוּ.

בעודם הולכים החשיך הלילה, אמרו: מה נעשה? אם נלך הרי חשך הלילה, אם נשב יש פחד, סרו מהדרך וישבו תחת אילן אחד, והיו אומרים דברי תורה, ולא נרדמו.

retournent" et non pas "Qu'ils s'assoient"? De même, pourquoi est-il écrit "Vers sa maison" et non pas "Dans sa maison"? Car ils étaient pourtant bien chez-eux? Mais voici ce qui a été enseigné: Si le dirigeant n'est pas juste, le peuple est saisi pour sa transgression, et d'où le savons-nous? De ce qui est écrit (2 Samuel 24:17): "Et David, quand il vit l'ange qui frappait parmi le peuple, parla à l'Eternel, et dit: Voici, moi j'ai péché, et moi j'ai commis l'iniquité; mais ces brebis qu'ont-elles fait?" - David a transgressé et Israel a souffert. Mais si le dirigeant est saisi pour sa transgression, alors le peuple est épargné. Car le jugement règne sur eux, ainsi qu'il est écrit (2 Chroniques 18:16): " ...Et l'Eternel a

בְּפַלְגּוּת לֵילְיָא חָמוּ חָד אַיַּלְתָּא דְעָבְרָא קַמַּיְהוּ, וַהֲוַות צָוְחַת וּרְמִיאַת קָלִין. שָׁמְעוּ וְקָמוּ רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי וְאִזְדַּעְזָעוּ, שָׁמְעוּ חָד קָלָא דְמַכְרְזָא וְאָמַר, מִתְעָרִין קוּמוּ. נַיְמִין אִתְעָרוּ. עָלְמִין אִזְדַּמָּנוּ לְקַדְמוּת מָארֵיכוֹן, דְּהָא מָארֵיכוֹן נָפִיק לְגַן עֵדֶן דְּאִיהוּ הֵיכָלֵיהּ, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא, דִּכְתִיב, וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד.

בחצות לילה ראו אילה אחת שעברה לפניהם. והיתה מרימה קולות וצועקת, שמעו וקמו רבי חייא ורבי יוסי, והזדעזעו [כי אילה הוא כינוי להשכינה, וכששמעו את קולה נזכרו שכעת בחצות הוא הזמן לבכות על גלות השכינה], שמעו קול אחד שמכריז ואומר: נעורים קומו! ישנים התעוררו! עולמות הכונו לפני אדוניכם, כי אדוניכם יוצא לגן עדן, שהוא היכלו להשתעשע עם הצדיקים, וכמו שכתוב: "ובהיכלו כלו אומר כבוד" (תהלים כט, ט).

dit: Ceux-ci n'ont pas de maîtres ..." - C'est à dire, s'il n'y a pas de dirigeants sur le peuple. Et c'est pour cette raison (ibid.): ...Qu'ils s'en retournent chacun vers sa maison." - Tous sont sauvés lorsque les dirigeants sont saisis pour leurs transgressions. Même Josaphat - s'il n'avait pas été sauvé par ses cris - aurait dû être puni pour s'être allié à Achab, ainsi

אָמַר רִבִּי חִיָּא, הַשְׁתָּא פַּלְגוּ דְלֵילְיָא מַמָּשׁ. וְקָלָא דָא הוּא קָלָא דְנָפַק וְכָאִיב אַיַּלְתָּא דִלְעֵלָּא וְתַתָּא, דִכְתִיב קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת. זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְזָכֵינָא לְמִשְׁמַע דָא וכו'.

אמר רבי חייא: עתה חצות לילה ממש, וזה הקול הוא הקול שיוצא ומכאיב לאילה שלמעלה [היא השכינה], ושלמטה [היא האילה שראו], כמו שכתוב: "קול ה' יחולל אילות" (שם), אשרי חלקנו שזכינו לשמוע דבר זה.

qu'il est écrit (1 Rois 22:32): " ...Et Josaphat cria."

Pendant qu'ils marchaient, la nuit commençait à tomber, ils dirent alors: Que faire? Si nous continuons à marcher, voici que la nuit tombe et si nous nous asseyons, nous allons avoir peur. Ils sortirent du chemin et s'assirent sous un arbre et discutèrent de la Tora, sans s'endormir.

Au milieu de la nuit, une biche passa devant eux en poussant des cris et en gémissant. Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi l'entendirent, ils se levèrent en tremblant et ils entendirent une voix qui annonçait et disait: Eveillés, levez-

יָתְבוּ רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכַמָּה זִמְנִין שָׁאִילְנָא הָאי דִכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיְיָ הִכָּה כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. אַמַּאי לָא הֲוָה בִּימָמָא, דְּיִתְגַּלֵּי לְכֹלָּא פִּרְסוּמֵי נִסָּא, וְאַמָּאי מִיתוּ כָּל אִנּוּן חַלָּשֵׁי דְּבָתַר רֵחַיָּא, וְאִנּוּן טַלְיָא דִבְנֵי עָאנָא, וְלָא מִיתוּ מַלְכֵי וּפַרְדַּשְׁכֵי וְגֻבְרֵי

ישבו רבי חייא ורבי יוסי, אמר רבי יוסי: כמה פעמים שאלתי, מה שכתוב: "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים" (שמות יב, כט), מדוע זה לא היה ביום, שיתגלה לכל פרסום הנס? ומדוע מתו כל אותם החלשים שאחר הריחים, והטלאים בני הצאן, ולא מתו המלכים והשרים והגברים שעורכים מלחמה,

vous! Dormeurs, reveillez-vous! Mondes, préparez-vous devant votre Maître, car votre Maître viens au jardin d'Eden qui est son palais, afin de s'y distraire avec les justes, ainsi qu'il est écrit (Psaume 29:9): " ...Et dans son temple tout dit: Gloire!"

Rabbi 'Hiya dit: Il est bien minuit et cette voix est celle qui sort et qui fait souffrir la biche d'en haut la présence divine et celle d'en bas, ainsi qu'il est écrit (ibid.): "La voix de l'Eternel fait enfanter les biches ..." Heureux

מַגִּיחֵי קְרָבָא, כְּמָה דְהָוָה בְּסַנְחֵרִיב, דִּכְתִיב וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְיָ וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר וְגוֹמֵר. וְתָנֵינָן, כֻּלְּהוּ מַלְכִין בְּנֵי מַלְכִין, רוּפִינוּס וּפַרְדַּשְׁכֵּי. הָתָם אִתְחֲזֵי גְבַרְתָּא דְחָד שְׁלִיחָא דִילֵיהּ יַתִּיר מֵהָאי, דְּהָוָה יָאוֹת לְמֶהֱוֵי דִילֵיהּ יַתִּיר?

אֲמַר לֵיהּ, יָאוֹת שָׁאַלְתְּ, וַאֲנָא לָא שְׁמַעְנָא מִדִּי

כמו שהיה בסנחריב שכתוב: "ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'" (מלכים ב, יט, לה). ושנינו: [ששם היו] כולם מלכים ובני מלכים שרים וקצינים ושם נראית הגבורה של אחד השליחים שלו יותר מכאן, והיה ראוי להיות הגבורה שלו יותר?

אמר לו: יפה שאלת, ואני לא שמעתי דבר בזה,

est notre sort, car nous avons entendu cette chose!

Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi étaient assis et Rabbi Yossi dit: J'ai questionné plusieurs fois à propos du verset (Exode 12:29): "Et il arriva, au milieu de la nuit, que l'Eternel frappa tout premier-né dans le pays d'Egypte ..." Pourquoi ne fut-ce pas pendant la journée afin que le miracle soit pleinement révélé? Et pourquoi moururent les faibles qui étaient "derrière la meule" ainsi que les agneaux, et

בְּהַאי וְלָא אֵימָא. אֲבָל הָא זָכֵינָא לְכָל הַאי, וְאָרְחָא אִתְתַּקַּן קַמָּן. אֲנָא שָׁמַעְנָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי מְדַכֵּי שְׁוָקִין דְּטְבַרְיָא נֵיזִיל גַּבֵּיהּ. יַתְבוּ עַד דַּהֲוָה נָהִיר יְמָמָא. כַּד סָלִיק נְהוֹרָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. כַּד מָטוּ גַּבֵּיהּ, אַשְׁכְּחוּהוּ דַּהֲוָה יָתִיב וְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא בִּידֵיהּ וכו'.

ולא אומר, אבל כיון שזכינו לכל זה, והדרך מתוקן לפנינו, ואני שמעתי שרבי שמעון בן יוחאי מטהר את שוקי טבריה, נלך אצלו. ישבו עד שהאיר היום, כשעלה האור קמו והלכו, כשהגיעו אליו, מצאוהו שהיה יושב וספר אגדה בידו. פתח ואמר [דברי תורה,

non pas les rois, les princes et les hommes qui vont à la guerre, ainsi qu'il est écrit à propos de Sennacherib (2 Rois 19:35): " ...Un ange de l'Eternel sortit, et frappa dans le camp des Assyriens ..." Il a été enseigné: C'étaient tous des fils de rois, des princes et des officiers. Et là-bas, nous voyons plus qu'ici, la puissance de l'un de Ses envoyés, alors que ce devait être le contraire?

Il lui répondit: Tu as bien questionné mais je n'ai rien entendu à ce sujet et je ne veux rien dire. Mais puisque nous avons mérité tout ceci et que la route est prête devant nous,

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּמֹר דְּנֵימָא חַד מִלָּה עַל מַה דְּאָתֵינָא. כְּתִיב, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, וַיְיָ הִכָּה כָל בְּכֹור בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּמֵהָאי דְּאָמַר מֹר אִשְׁתְּמַע, דְּהָאי פְּסוּקָא בְּהַהוּא מִלָּה אָתָא. וַאֲנָן אָרְחָא אִתַּתְקְנָא קַמָּן לְמֵיתֵי לְמִשְׁאַל קַמָּךְ.

כשסיים] פתח רבי חייא ואמר: אם רצוי לפני אדוני שאומר דבר אחד, שעבורו באנו, כתוב: "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים", ומדבר זה שאמר אדוני, יובן גם פסוק זה באותו דבר, ואנחנו הדרך הותקנה לפנינו לבוא ולשאול לפניך.

allons voir Rabbi Chimon ben Yo'hai, car j'ai entendu dire qu'il purifie les rues de Tibériade. Lorsque le jour se leva, ils se levèrent et partirent. Lorsqu'ils arrivèrent chez lui, ils le trouvèrent assis avec un livre d'Aggada à la main Il prit la parole et interpreta la Tora et lorsqu'il termina. Rabbi 'Hiya prit la parole et dit: Si cela est acceptable devant le maître, je désire dire une chose pour laquelle nous sommes venus. Il est écrit (Exode 12:29): "Et il arriva, au milieu de la nuit, que l'Eternel frappa tout premier-né dans le pays d'Egypte ..." Il est possible, à

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, מִי כַּייָ אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת וְגוֹמֵר. מִי כַּייָ אֱלֹהֵינוּ, דְּסָלִיק וְאִתְעַטָּר לְאִתְיַשְּׁבָא בְּכִתְרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, נְהִירוּ עַל כָּל בּוּצִינֵי דְּנָהֲרוּ כִּתְרִין וְעִטְרִין, הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת. דְּנָחִית בְּכִתְרוֹי מִכִּתְרָא לְכִתְרָא, מִנִּזְרָא לְנִזְרָא, מִנְּהִירוּ לִנְהִירוּ, מִבּוּצִינָא לְבוּצִינָא, לְאַשְׁגָּחָה בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין הָדָא הוּא דִּכְתִיב יְיָ מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר.

פתח רבי שמעון ואמר: "מי כה' אלוהינו המגביהי לשבת וגו'" (תהלים קיג, ה). "מי כה' אלוהינו", שעלה ונתעטר לשבת בכתר העליון הקדוש שמאיר על כל האורות המאירים לכתרים ועטרות, "המשפילי לראות", שיורד בכתרו מכתר לכתר ומנזר לנזר ומאור לאור ומנר לנר להשגיח בעליונים ובתחתונים, זהו שכתוב: ה' משמים השקיף על בני אדם וגו' (תהלים יד, ב).

partir des paroles énoncées par le maître, de comprendre ce verset et la route a été apprêtée devant nous afin que puissions venir te questionner.

Rabbi Chimon prit la parole et dit (Psaume 113:5): "Qui est comme l'Eternel, notre Dieu?" - Il est monté et s'est couronné et s'est

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. כַּחֲצִי מִבְּעֵי לֵיהּ, אוֹ כַּחֲצוֹת, כְּגוֹוְנָא דְאָמַר מֹשֶׁה. וְאִי כְּמָה דְאַמְרֵי חַבְרָנָא דְלָא יֵימְרוּן אִצְטַגְנִינֵי פַּרְעֹה מֹשֶׁה בַּדָּאִי הוּא, הָא קֻשְׁיָא בְּאַתְרֵיהּ קַיְּימָא בִּתְלַת גּוֹוָנֵי, דַּאֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל יֵימְרוּן הָכִי. חָד, דְּאִי הָכִי, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימָר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, אַמַּאי קָאָמַר כֹּה אָמַר יְיָ וְגוֹמֵר. כְּמָה

בא וראה: כתוב: "ויהי בחצי הלילה", כחצי היה צריך לומר, או כחצות כמו שאמר משה? ואם תרצה ליישב כמו שאמרו חברינו שלא יאמרו אצטגניני פרעה משה בדאי [שקרן] הוא, הרי הקושיא במקומה עומדת בשלושה אופנים, שאפילו ישראל יאמרו כך, האחד, שאם כן היה לו לומר ויאמר משה כחצות הלילה, מדוע אמר "כה אמר ה' כחצות הלילה, כמי שלא מכוון השעה, כי לא יתלו במשה אלא באדון,

assis avec la couronne sacrée supérieure qui éclaire sur toutes les lumières, qui éclairent les couronnes et les diadèmes. (Psaume 113:6): "Il s'abaisse ..." - Il descend de sa couronne, d'une couronne à l'autre, d'un diadème à l'autre, d'une lumière à l'autre, d'une lampe à l'autre, afin de surveiller les supérieurs et les inférieurs, ainsi qu'il est écrit (Psaume 14:2):

דְלָא אִתְכַּוָן שַׁעְתָא, דְהָא לָא יִתְפְּסוּן בְּמשֶׁה
אֶלָא בְּפַטְרוֹנָא, בְּגִין דְאָמַר כֹּה אָמַר יְיָ וְגוֹמֵר.
תְּרֵי, דְהָא משֶׁה אָמַר, עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר
אַחַר הָרֵיחַיִם, וְלָא הָוָה הָכִי אֶלָא עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי
אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. עַל כָּל פָּנִים אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל נָמִי
יֵימְרוּן הָכִי, דְהָא לָא אִתְבָּרְרוּן מִלֵּי, תְּלַת, דְאִיהוּ
אָמַר מִשְׁמָא דְפַטְרוֹנָא כַּחֲצוֹת, וּכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי
הַלַּיְלָה.

מפני שהוא אמר "כה אמר ה' וגו'". שנית, כי משה אמר: "עד בכור השפחה אשר אחר הרחים", ולא היה כך, אלא "עד בכור השבי אשר בבית הבור". על כל פנים אפילו ישראל גם כן יאמרו כך, [שמשה בדאי היה], שהרי לא התאמתו הדברים כמו שאמר? שלישית, שהוא אמר בשם האדון כחצות, וכתוב: "ויהי בחצי הלילה".

"L'Eternel a regardé des cieux sur les fils des hommes ..."

Viens et vois: Il est écrit (Exode 12:29): "Et, il arriva au milieu de la nuit ..." Il aurait du être dit "Approximativement au milieu de la nuit" ou bien (Exode 11:4): "Sur le minuit", comme l'a dit Moise? Et si tu veux répondre comme l'on fait nos collègues - que

וְעוֹד שְׁאֶלְתָּא דִילְכוֹן יַתִּיר עַל מָטוּל דְלָא יָכִיל בְּעִירָא לְמִסְבַּל. אַמָּאי הֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְלָא בִימָמָא, וְאַמָּאי מִיתוּ כָּל אִנּוּן חַלָּשִׁין דְבָתַר רֵחַיָּא, אֶלָּא כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא בֵּין מְחַצְדֵי חַקְלָא. וְכֹלָּא אִתְבְּשַׂר בִּנְבִיאָה מְהֵימְנָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְמֹשֶׁה דְעָלֵיהּ כְּתִיב יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי

ועוד השאלה שלכם [שכבדה] יותר ממשא שבהמה יכולה לשאת, מדוע היה בחצי הלילה ולא ביום ומדוע מתו כל אותם החלשים שאחר הריחים? אלא הכל סוד עליון הוא בין קוצרי השדה [הוא כינוי לאלה העוסקים בסודות התורה], והכל יובן בדברי הנביא הנאמן [משה רבנו] אשרי חלקו של משה שעליו כתוב: "יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך

c'était afin que les astrologues de Pharaon ne disent pas que Moise était dans l'erreur - dans ce cas le problème reste irrésolu de trois façons qui auraient pu être reprises par Israel. De l'un, il aurait du être écrit "Et Moise dit", or pourquoi est-il écrit (Exode 11:4): " ...Et l'Eternel dit: Sur le minuit ..." - Comme si on voulait ne pas être exact et que cela ne dépendait pas de Moise, mais de son Protecteur, car il est bien écrit "Et l'Eternel dit"? De deux, Moise a dit (Exode

אָדָם הוּצַק חֵן בְּשְׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אָהַבְתָּ צֶּדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ. יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם, מִשֵּׁת וַחֲנוֹךְ. הוּצַק חֵן בְּשְׂפְתוֹתֶיךָ, מִנֹּחַ וּבָנָיו. עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ, מֵאַבְרָהָם וְיִצְחָק. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן, מִיַּעֲקֹב. מֵחֲבֵרֶיךָ,

על כן ברכך אלוהים לעולם אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחבריך" (תהלים מג, ה). "יפיפית מבני אדם": משת וחנוך, "הוצק חן בשפתותיך": מנח ובניו, "על כן משחך אלהים אלהיך": מאברהם ויצחק, "שמן ששון": מיעקב,

11:5): " ...Jusqu'au premier-né de la servante qui est derrière la meule ..." et ce ne fut pas le cas, mais plutôt (Exode 12:29): " ...Jusqu'au premier-né du captif qui était dans la maison de la fosse ..." - Là encore Israel pouvait dire ceci que Moise se trompait, car ses paroles ne se sont pas réalisées! De trois, il a dit au nom de son protecteur (Exode 11:4): " ...Sur le minuit... ", alors qu'il est écrit (Exode 12:29): " ...Au milieu de la nuit... "?

En ce qui concerne votre question plus lourde que le fardeau d'une bête de somme: Pourquoi au milieu de nuit et non pas en plein

מִשְּׁאַר נְבִיאֵי. וְכִי גֶּבֶר דְּסָלִיק בְּדַרְגִּין עִלָּאִין דְּלָא סָלִיק בַּר נָשׁ אַחֲרָא, לָא יָדַע מַה דְּאָמַר וכו׳.

אָתוּ רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי אִשְׁתַּטָּחוּ קַמֵּיהּ וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. בָּכוּ וְאָמְרוּ, גְּלִיפִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין זַקְפָן רֵישָׁא. בְּגִינָךְ, עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵלָּא. עָבַד שׁוּרֵי

"מחבריך": משאר הנביאים. וכי איש שעלה בדרגות עליונות שלא עלה אדם אחר, לא יודע מה שאומר? [ורבי שמעון תירץ את הקושיות על פי הסוד, וכשסיים].

באו רבי חייא ורבי יוסי והשתטחו לפניו ונשקו ידיו ובכו ואמרו: צורות העליונים והתחתונים מרימים ראשם בזכותך, הקדוש ברוך הוא עשה ירושלים למטה

jour et pourquoi les faibles qui se trouvaient "derrière la meule" sont-ils morts? Mais tout ceci est un secret parmi les "Faucheurs du champ" et tout ceci a été annoncé par le fidèle prophète Moise. Heureux est le sort de Moise, car il est écrit à son propos (Psaume 45:3 et 8): "Tu es plus beau que les fils des hommes; la grâce est répandue sur tes lèvres: c'est pourquoi Dieu t'a béni à toujours. Tu as aimé la justice et tu as détesté la méchanceté;

קַרְתָּא קַדִּישָׁא וְתַרְעוֹי. מָאן דְּעָיֵיל, לָא עָיֵיל עַד דְּיִפְתְּחוּן תַּרְעִין. מָאן דְּסָלִיק, לָא סָלִיק עַד דְּיִתַּתְקְנוּן דַּרְגִּין דְּשׁוּרֵי. מָאן יָכִיל לְמִפְתַּח תַּרְעִין דְּקַרְתָּא קַדִּישָׁא, וּמָאן יָכִיל לְאַתְקְנָא דַּרְגִּין דְּשׁוּרֵי. דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְּאִיהוּ

כעין למעלה, עשה חומות עיר הקודש ושעריה, מי שנכנס אינו נכנס עד שיפתחו השערים, מי שעולה אינו עולה עד שיתקנו המדרגות של החומות, מי יכול לפתוח את השערים של עיר הקודש? מי יכול לתקן המדרגות של החומות? זהו רבי שמעון בן יוחאי, שהוא פותח שערים של רזי החכמה, והוא תקן מדרגות

c'est pourquoi Dieu t'a oint d'une huile de joie au-dessus de tes compagnons." "Tu es plus beau que tous les fils des hommes" - Plus que Seth et que Enoc. "La grâce s'est répandue sur tes lèvres" - Plus que Noé et que ses enfants. "C'est pourquoi Dieu t'a oint" - Plus qu'Abraham et qu'Isaac. "D'une huile" - Plus que Jacob. "Au dessus de tes compagnons" - Du reste des prophètes. Est-il possible que l'homme qui est monté aux plus hauts niveaux jamais atteints par d'autres, ne comprenne pas ce qu'il dise? Puis Rabbi Chimon répondit à toutes les questions selon

פָּתַח תַּרְעִין דְּרָזֵי דְחָכְמְתָא, וְאִיהוּ אַתְקִין דַּרְגִּין עִלָּאִין. וּכְתִיב יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ, מָאן פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ, דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי. דְּמָאן דְּאִיהוּ דְכוּרָא מִן דְּכוּרַיָּא, בָּעֵי לְאִתְחֲזָאָה קַמֵּיהּ וכו׳.

יָתְבוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי וְאוֹלִיף לְהוּ רָזָא דְתוֹרַת כֹּהֲנִים, וַהֲווּ מְהַדְּרֵי בְּכָל יוֹמָא וְיַתְבֵי קַמֵּיהּ.

עליונות, וכתוב: ״יראה כל זכורך את פני האדון ה׳״ (שמות לד, כג), ״מי הוא פני האדון ה׳? זה הוא רבי שמעון בן יוחאי שמי שהוא זכר מן הזכרים צריך להראות לפניו״.

ישבו רבי חייא ורבי יוסי, ולימד אותם הסוד של תורת כהנים. והיו חוזרים כל היום ויושבים לפניו. יום

la tradition ésotérique

Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi se prosternèrent devant lui, ils lui embrassèrent les mains, ils pleurèrent puis ils dirent: Grâce à toi les formes supérieures et inférieures relèvent la tête! Le Saint béni soit-il fait la Jérusalem d'en bas selon celle d'en haut; il construit les murailles de la ville sainte et ses portails, celui qui y rentre ne peut y pénétrer avant

חַד יוֹמָא נָפַק רִבִּי שִׁמְעוֹן לְבַר, אָזְלוּ בַּהֲדֵיהּ מָטוּ לְחַד חַקְלָא, יָתְבוּ.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי, יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ. שְׁלֹמֹה

אחד יצא רבי שמעון לחוץ, הלכו אתו והגיעו לשדה אחת, וישבו.

פתח רבי שמעון ואמר: בא וראה, כתוב: "את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע

que les portes ne soient ouvertes, celui qui y monte n'y monte pas avant que ne soient préparés les gradins des murailles. Qui peut ouvrir les portes de la ville sainte? Qui peut préparer les gradins des murailles? C'est Rabbi Chimon ben Yo'hai, lui qui ouvre les portes des secrets de la sagesse et qui prépare les niveaux supérieurs! Et il est écrit (Exode 34:23): " ...Tout mâle d'entre vous paraîtra devant la face du Seigneur, l'Eternel, le Dieu d'Israel." Qui est "La face du Seigneur"? C'est Rabbi Chimon ben Yo'hai et celui qui est mâle parmi les mâles doit apparaître devant lui!

דְּהֲוַת חָכְמָתֵיהּ יַתִּירָא עַל כֹּלָּא, מַאי קָאָמַר בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא שְׁלֹמֹה רֶמֶז דְּחָכְמְתָא קָא רָמַז. דְּהָא חֲזֵינָן אָרְחוֹי דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָאו הָכִי, דְּהָא כְּתִיב וְלָתֵת לָאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו. אֶלָּא תְּרֵי עִנְיָנֵי נִינְהוּ דְּקָא רָמַז הָכָא, דְּתָנֵינָן, כַּד עֵינוֹי דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָאן לְאַשְׁגָּחָא בְּעָלְמָא

מאריך ברעתו" (קהלת ז, טו). שלמה שהיה חכם יותר מכולם, מה הוא אומר במקרא הזה? אלא שלמה רומז לרמז החכמה, שהרי אנחנו רואים דרכי הקדוש ברוך הוא שאינם כך, שהרי כתוב: "ולתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו" (ירמיה יז, י)? אלא שני ענינים הם רומז לנו כאן, ששנינו: כשעיניו של הקדוש ברוך הוא רוצות להשגיח בעולם ולעיין בו, כמו שכתוב: "כי ה'

Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi s'assirent et étudièrent les secrets du Lévitique et ils revenaient tous les jours s'asseoir devant lui. Un jour, Rabbi Chimon sortit et ils le suivirent jusqu'à ce qu'ils parviennent à un champ où ils s'assirent.

Rabbi Chimon prit la parole et dit: Viens et vois, il est écrit (Ecclésiaste 7:15): "J'ai vu tout, dans les jours de mon néant: il y a tel juste qui périt dans sa justice, et il y

וּלְעַיְּנָא בֵּיהּ, כְּמָה דִכְתִיב כִּי יְיָ עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ וְאַשְׁכְּחָן חַיָּבִין בְּעָלְמָא, הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּדָרָא אִתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ. וְחַיָּבַיָּא מַאֲרִיךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רֻגְזֵיהּ עִמְּהוֹן עַד דְּיִתוּבוּן. וְאִי לָאו, לָא יִשְׁתְּכַח מָאן דְּיִתְבַּע רַחֲמֵי עֲלֵיהוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב, יֵשׁ צַדִּיק

עיניו משוטטות בכל הארץ" (ד"ה ב, טז, ט), ונמצאו רשעים בעולם, אותו צדיק שנמצא בדור נתפש בחטאם, והרשעים מאריך הקדוש ברוך הוא אפו עמהם עד שישובו, ואם אינם שבים, לא ימצא מי שיבקש רחמים עליהם, זהו שכתוב: "יש צדיק אובד

a tel méchant qui prolonge ses jours dans son iniquité." Que dit Salomon, lui qui était le plus sage de tous, dans ce verset? Mais Salomon fait allusion au secret de la sagesse, car nous voyons que le Saint béni soit-il ne se conduit pas de cette manière, ainsi qu'il est écrit (Jérémie 17:10): " ...Pour rendre à chacun selon ses voies, selon le fruit de ses actions." Mais il est fait ici allusion à deux choses, ainsi qu'il a été enseigné: Lorsque les yeux du Saint béni soit-il veulent surveiller le monde et l'inspecter, ainsi qu'il est écrit (2 Chroniques 16:9): "Car les yeux de l'Eternel

אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, מִשּׁוּם דְּהַהוּא זַכָּאָה אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא. בְּגִינֵי כָּךְ תָּנֵינָן, לְעוֹלָם אַל יָדוּר אָדָם אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה דָּרִים בְּתוֹכוֹ. מָאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּוַי לְהַהוּא דְּמָדוֹרֵיהּ בֵּין חַיָּבַיָּא דְּהוּא אִתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ. וְאִי דִּיוּרֵיהּ בֵּין זַכָּאִין, אוֹטִיבִין לֵיהּ בְּגִינֵיהוֹן. דְּהָא רַב חַסְדָּא הֲוָה

בצדקו", מפני שאותו צדיק מסתלק מן העולם. משום כך שנינו: לעולם אל ידור אדם אלא במקום שאנשי מעשה דרים בתוכו, מה הסיבה? מפני שאוי לזה שדר בין הרשעים, שהוא נתפס בעונם, ואם דר בין צדיקים מטיבים לו בזכותם, שהרי רב חסדא היה דר מתחילה

parcourent toute la terre ...", et qu'il y trouve des impies, c'est le juste de cette génération qui est saisi pour leurs transgressions, alors que les impies profitent de la patience du Saint béni soit-il qui attend leur repentance. Et s'ils ne se repentent pas, il n'y a personne qui demande grâce pour eux, ainsi qu'il est écrit (Ecclésiaste 7:15): " ...Il y a tel juste qui périt dans sa justice ..." - Car le juste a quitté ce monde. Et c'est ainsi qu'il a été enseigné: Une personne doit toujours habiter dans un lieu où résident des gens pratiquant de bonnes actions. Quelle en est la raison? Malheur à celui qui réside parmi les impies, car il est

דִיוּרֵיהּ בְּקַדְמִיתָא בֵּינֵי קַפּוּטְקָאֵי, וַהֲוָה דְחִיקָא לֵיהּ שַׁעְתָּא וּמַרְעִין רַדְפִּין אֲבַתְרוֹי. נָטַל וְשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בֵּין מָארֵי תְרִיסִין דְּצִפּוֹרִי, וְסָלִיק וְזָכָה לְכַמָּה טָבִין, לְכַמָּה עֻתְרָא, לְכַמָּה אוֹרַיְתָא, וְאָמַר, כָּל הַאי זָכֵינָא עַל דְּעָאלִית בֵּין אִנּוּן דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח לְאוֹטָבָא לְהוּ. [ל״ו ע״ב ל״ז ע״א וע״ב ל״ח ע״א וע״ב].

בין אנשי קפוטקאי, והיתה השעה דוחקתו [שהיה עני], וחולאים רודפים אחריו, לקח והשים דירתו בין בעלי המגינים [דהיינו בין תלמידי חכמים] שבצפורי, ועלה וזכה לכמה טובות, לכמה עושר, ולכמה תורה, ואמר: כל זה זכיתי משום שבאתי בין אלה שהקדוש ברוך הוא משגיח עליהם להיטיב להם.

saisi à cause de leurs transgressions! Mais s'il habite parmi les justes, alors il bénéficie de leurs mérites. Au début, lorsque Rav 'Hisda habitait parmi les gens de Cappadoce, il était malheureux et la maladie le poursuivait. Il déménagea et vint habiter parmi les sages à Sephoris où il s'éleva et put jouir de plusieurs bienfaits; de la richesse et de la Tora. Il déclara: J'ai mérité tout cela car je suis venu parmi ceux que le Saint béni soit-il protège et comble de bienfaits." (Zohar, vol. 2, p. 36b, 37a-b, 38a-b)

צ.

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם, מַה כְּתִיב לְעֵלָּא, וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל עֲבָדָיו. תָּא חֲזֵי, נֻקְמָא עִלָּאָה דְּעָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, תְּלַת מוֹתָנֵי הֲווֹ, חַד דְּעַבְדוּ בֻּכְרִין בְּמִצְרַיִם דְּקָטִילוּ כָּל אִנּוּן דְּאַשְׁכָּחוּ, וְחַד דְּקָטַל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְחַד כַּד חָמָא

צ.

"ויהי בשלח פרעה את העם" (שמות יג, טז). מה כתוב לפני זה? "ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו" (שם יב, ל). בא וראה את הנקמה המעולה שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, שלשה מיתות היו, אחד שעשו הבכורות במצרים שהרגו כל אותם שמצאו, ואחד שהרג הקדוש ברוך הוא בחצות הלילה, ואחד כשראה פרעה את

90.

"(Exode 13:17): "Et il arriva, quand le Pharaon laissa aller le peuple ..." Qu'est-il écrit plus haut (Exode 12:30): "Et le Pharaon se leva de nuit, lui et tous ses serviteurs ..."? Viens et vois: La revanche suprême réalisée par le Saint béni soit-il sur les Egyptiens

פַּרְעֹה מוֹתָנָא בְּבֵיתֵיהּ בִּבְנוֹי וּבְעַבְדוֹי, קָם וְזָרִיז גַּרְמֵיהּ וְקָטִיל אֲפַרְכִין וְסַרְכִין, וְכָל דְּאַמְלִיכוּ לֵיהּ לְסַרְבָא בְּעַמָּא, עַד דְּאוֹרַיְתָא אַסְהִידַת עָלֵיהּ דְּאִיהוּ קָם בְּלֵילְיָא מַמָּשׁ. כְּמָה דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת דְּלֵילְיָא קָטַל בּוּכְרִין וְעָבַד נוּקְמִין, הָכִי קָם פַּרְעֹה בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם, וְקָטַל וְעָבַד

המות בביתו בבניו ובעבדיו, קם וזרז את עצמו, והרג שרים ומושלים ואת כל המיעצים לו למאן לשלוח את העם, עד שהתורה העידה עליו שהוא קם בלילה ממש, כמו שהקדוש ברוך הוא בחצות לילה הרג כל

comprenait trois sortes de morts. Une, où les premier-nés mirent à mort tous ceux qu'ils trouvèrent. Une, où le Saint béni soit-il tua au milieu de la nuit. Une, lorsque Pharaon vit la mort chez lui, parmi ses enfants et ses serviteurs, il sortit précipitamment et il alla tuer les ministres et ceux qui lui avaient conseillé de ne pas laisser partir le peuple. Même la Tora témoigne qu'il se leva au milieu de la nuit. Et tout comme le Saint béni soit-il a tué les premier-nés et s'est vengé au milieu de la nuit, ainsi Pharaon s'est levé en Egypte pour tuer et se venger de ses ministres, de ses

נֶקְמִין בְּסַרְכוֹי וְאַפַּרְכוֹי וְאָמַרְכְּלוֹי, וּבְכָל אִנּוּן רַבְרְבִין הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה, דְּקָם לְקַטְּלָא וּלְשֵׁיצָאָה.

אָרְחוֹי דְכַלְבָּא כַּד מַחְיָן לֵיהּ בְּאַבְנָא, אִיהוּ אָתֵי וְנָשִׁיךְ לְחַבְרֵיהּ. כָּךְ פַּרְעֹה. לְבָתַר, אִיהוּ הֲוָה אָזִיל בְּשׁוּקֵי וְהָוָה מַכְרִיז וְאָמַר, קוּמוּ צְּאוּ

בכור ועשה נקמות, כך קם פרעה בארץ מצרים, והרג ועשה נקמות בשריו ושליטיו, ופקידיו ובכל אותם הגדולים, זהו שכתוב: "ויקם פרעה לילה", שקם להרוג ולהשחית.

[ולמשל:] דרך הכלב, כאשר מכים אותו באבן, הוא בא ונושך את חבירו, כך עשה פרעה, ואחר כך

gouverneurs, de ses fonctionnaires et de tous les grands, ainsi qu'il est écrit (Exode 12:38): "Et le Pharaon se leva de nuit ..." - Il se leva pour tuer et pour détruire.

Lorsque l'on jette des pierres à un chien, celui-ci en mord un autre; c'est ce que fit Pharaon. Et il sortit ensuite dans les rues où il criait en disant: Levez-vous, sortez, quittez mon peuple, vous avez tué les gens de la ville, vous avez tué les ministres, les dirigeants et toute ma maisonnée! C'est ce qui

מִתּוֹךְ עַמִּי, אַתּוּן קְטַלְתּוּן לְכָל בְּנֵי מָתָא, אַתּוּן קְטַלְתּוּן סַרְכֵי וְאַפַּרְכֵי וְכָל בְּנֵי בֵיתִי, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה. כֵּיוָן דְּבִידְכוֹן הֲוָה כֹּלָּא. וּבֵרַכְתֶּם גַּם אוֹתִי, דְּלָא תִקְטְלוּן לִי. וּלְבָתַר אִיהוּ בְּגַרְמֵיהּ אוֹזִיף לוֹן וְאַפִּיק לוֹן מֵאַרְעָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְגוֹמֵר. [מ״ה ע״א וע״ב].

היה הולך בשוקים, והיה מכריז ואומר: ״קומו צאו מתוך עמי״, אתם הרגתם לכל בני העיר, אתם הרגתם את השרים והמושלים, וכל בני ביתי, זהו שכתוב: ״ויקרא למשה ולאהרן לילה״, כיון שעל ידכם היה הכל, וברכתם גם אותי. שלא תהרגו אותי, ואחר כך הוא בעצמו ליווה אותם, והוציא אותם מהארץ, זהו שכתוב: ״ויהי בשלח פרעה את העם וגו׳״.

est écrit (Exode 12:31): ״Et il appela Moise et Aaron de nuit ...״ - Car c'est à cause d'eux que tout cela arrivait. (Exode 12:32): ״ ...Et bénissez-moi aussi ...״ - Ne me tuez pas. Puis ensuite il les accompagna et il les fit sortir du pays, ainsi qu'il est écrit (Exode 13:17): ״Et il arriva, quand le Pharaon laissa aller le peuple ...״ (Zohar, vol. 2, p. 45a-b)

צא.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אַזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וַהֲוָה עִמְּהוֹן יוֹסֵי טַיָּעָא בְּקִטְירָא דְגַמְלֵי, עֲטוּפִירָא בְּכַתְפַיְהוּ. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אַשְׁכַּח הַהוּא יוֹסֵי טַיָּעָא אִנְתּוּ חֲדָא דִשְׁאַר עַמִּין, דִּקְטִירָא בִּירוּקֵי חַקְלָא, אִשְׁתְּמִיט מִנַּיְהוּ וְאַתְקִיף

צא.

רבי יצחק ורבי יהודה, היו הולכים מאושא ללוד, והיה עמם יוסי הסוחר, עם גמלים קשורים יחד, ומשא על כתפיהם, בעודם הולכים, מצא יוסי הסוחר אשה משאר העמים, שהיתה מלקטת בעשבי השדה, השתמט

91.

"Rabbi Its'haq et Rabbi Yéhouda marchaient de Oucha à Lod. Ils étaient accompagnés par Yossi le négociant qui tenait les rênes des chameaux qui portaient un fardeau sur leur dos. Alors qu'ils marchaient, Yossi le négociant trouva une femme non-Juive qui ramassait des herbes dans un champ. Il les quitta, il l'attaqua et vint sur elle. Rabbi Its'haq et Rabbi Yéouda étaient

בָּהּ וְאָתָא עָלָהּ. תַּוְהוּ רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה. אָמְרוּ, נֵיתוּב מֵאָרְחָא דָא, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַחְזָאָה לָן דְּלָא נִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ. תָּבוּ מֵאָרְחָא. בָּדְקוּ בַּתְרֵיהּ, וְאַשְׁכָּחוּ דִבְרֵיהּ דְּבַת אֵל נֵכָר הֲוָה, וַאֲבוּהּ פָּסִיל זַרְעָא הֲוָה. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזִיב לָן.

מהם, ואנס אותה ובא עליה, תמהו רבי יצחק ורבי יהודה, אמרו: נשוב מדרך הזה, כי הקדוש ברוך הוא רצה להראות לנו שלא נתחבר עמו, שבו מהדרך, בדקו אחריו, ומצאו שבן של בת אל נכר הוא, [בנו של גויה], ואביו זרע פסול היה, אמרו: ברוך הרחמן שהצילנו.

stupéfaits. Ils dirent: Quittons ce chemin, car le Saint béni soit-il veut nous montrer que nous ne devons pas rester avec lui. Ils changèrent d'itinéraire et se renseignèrent à son sujet et ils apprirent qu'il était le fils d'une non-Juive et que son père provenait d'une lignée disqualifiée. Ils s'exclamèrent: Béni soit le Compatissant qui nous a sauvé!

Rabbi Its'haq prit la parole et dit (Psaume 37:1): "Ne t'irrite pas à cause de ceux qui font le mal ..." - Qui sont ceux qui font le mal?

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים, מָאן אִנּוּן מְרֵעִים, דְּלָא כְתִיב חַטָּאִים אוֹ רְשָׁעִים, אֶלָּא מְרֵעִים, דְּאַבְאִישִׁין לְגַרְמַיְהוּ וּלְהַנֵּי דְמִתְחַבְּרָן בַּהֲדַיְהוּ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מְרֵעִים, הַרְחֵק גַּרְמָךְ מִמְּרֵעִים, דְּלָא תֶהֱוּוֹן רֵעִים וַחֲבֵרִים כַּחֲדָא, דְּלָא יַבְאִישׁוּ לָךְ עוֹבָדוֹי וְתִתְפַּס בְּחֶטְאוֹי.

פתח רבי יצחק ואמר: "אל תתחר במרעים" (תהלים לז, א), מי אלה מרעים? שלא כתוב חטאים, או רשעים, אלא מרעים, שמרעים לעצמם ולאותם שמתחברים עמהם.

רבי יהודה אמר: "מרעים" הרחק עצמך ממרעים, שלא תהיו רֵעים וחברים עמהם יחד, שלא יזיקו לך מעשיו, ותתפש בחטאיו.

Car il n'est pas écrit "pécheurs" ou "impies", mais "ceux qui font le mal" c'est à dire: ceux qui se font du mal et qui font du mal aux autres.

Rabbi Yéhouda dit: "Ceux qui font du mal", éloigne-toi d'eux, ne te lie pas à eux afin que tu ne sois pas endommagé par leurs mauvaises actions et que tu ne sois pas pris dans leurs transgressions.

תָּא חֲזֵי, אִי לָא הֲווֹ אִנּוּן עֶרֶב רַב דְּאִתְחַבָּרוּ בְּהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל, לָא אִתְעֲבִיד הַהוּא עוֹבָדָא, וְלָא מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל אִנּוּן דְּמִיתוּ, וְלָא גָּרִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה דְּגָרִים. וְתָא חֲזֵי, הַהוּא עוֹבָדָא וְהַהוּא חוֹבָה מַמָּשׁ, גָּרִים גָּלוּתְהוֹן

בא וראה: אם לא היו אלו הערב רב שהתחברו עם ישראל, לא היה נעשה אותו מעשה [של העגל], ולא היו מתים מישראל כל אותם שמתו, ולא גרמו להם לישראל כל מה שגרמו. בא וראה: אותו מעשה, ואותו עוון ממש, גרם גלותם של ישראל, ששנינו: רצה

Viens et vois: Si une tourbe nombreuse ne s'était liée à Israel, ils n'auraient pas commis cet acte celui du veau d'or et personne ne serait mort en Israel et toutes ces conséquences n'auraient pas eu lieu. Viens et vois: C'est cet acte, cette transgression qui a causé l'exil d'Israel, ainsi qu'il a été enseigné: Dieu voulait à ce moment-là qu'Israel soit comme les anges supérieurs. Il voulait les libérer de tout, de la mort et du joug des nations, ainsi qu'il est écrit (Exode 32:16): "...Gravée sur les tables." - Ne lit pas "gravée" 'harout, mais "liberté" 'hérout. Mais après cet acte qui fut la cause de tout, vint la mort, le joug des nations, la destruction des premières tables

דְּיִשְׂרָאֵל. דִּתְנָן, בָּעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִשְׁתַּכְחוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא שַׁעְתָּא כְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי, וּלְמֶעְבַּד לְהוֹן חוֹרִין מִכֹּלָּא. חֵירִין מִמּוֹתָא, וּלְמֶהֱוֵי חֵירִין מִן שִׁעְבּוּדָא דִּשְׁאַר עַמִּין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת אֶלָּא חֵירוּת. כֵּיוָן דְּאִתְעָבִיד הַהוּא עוֹבָדָא, גָּרִימוּ כֹּלָּא, גָּרִימוּ מוֹתָא, גָּרִימוּ שִׁעְבּוּד מַלְכְוָן, גָּרִימוּ דְּאִתְּבָרוּ אִנּוּן לוּחֵי קַדְמָאֵי, גָּרִימוּ דְּמִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אַלְפִין מִנַּיְיהוּ. וְכָל דָּא, בְּגִין אִתְחַבְּרוּתָא דְּאִנּוּן עֶרֶב רַב דְּאִתְחַבָּרוּ בְּהוּ. [מ"ה ע"ב].

הקדוש ברוך הוא שימצאו ישראל באותה שעה כמלאכים עליונים, ולעשות אותם בני חורין מהכל, חרות מהמות, ולהיות חרות משעבוד של שאר האומות, כמו שכתוב: "חרות על הלוחות" (שמות לב, טז), אל תקרא חרות אלא חירות, כיון שנעשה אותו המעשה, גרמו הכל, גרמו מות, גרמו שעבוד מלכות, גרמו שנשברו לוחות הראשונות, גרמו שמתו מישראל כמה אלפים מהם, וכל זה מפני התחברות הערב רב שהתחברו בהם.

et la mort de plusieurs milliers d'Israélites. Tout cela fut causé par la tourbe nombreuse qui se lia à eux." (Zohar, vol. 2, p. 45b)

צב.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה, מַה כְּתִיב לְעֵלָּא, וַיְמַן יְיָ דָּג גָּדוֹל. וַיְמַן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אֲשֶׁר מִנָּה אֶת מַאֲכָלָם. אֲבָל הָאי קְרָא הָכִי מִבְּעֵי לֵיהּ, וַיְמַן יְיָ אֶת יוֹנָה לַדָּג. דְּהָא מְנָה הוּא דְּמְשַׁדֵּר לֵיהּ. אֶלָּא וַדָּאי

צב.

רבי יהודה פתח ואמר: "ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה" (יונה ב), מה כתוב לפני זה: "וימן ה' דג גדול" וימן [פירוש] כמו שכתוב: "וימן להם המלך דבר יום ביומו" (דניאל א), "אשר מנה את מאכלכם", אבל מקרא זה כך היה צריך לומר: וימן ה' את יונה לדג, שהוא המנה ששלח לו, אלא ודאי אותו דג הוא

92.

"Rabbi Yéhouda prit la parole et dit (Jonas 2:2): "Et Jonas pria l'Eternel, son Dieu, des entrailles du poisson ..." Qu'est-il écrit avant cela (Jonas 2:1): "Et l'Eternel prépara un grand poisson ..." - "prépara" va-yman, comme dans le verset (Daniel 1:5): "Et le roi leur assigna va-yman ..." Mais il aurait du être écrit "Dieu assigna Jonas au poisson." Car il

הַהוּא דָג הוּא הֲוָה מָנָה לְיוֹנָה, לְנַטְרָא לֵיהּ מִן שְׁאַר נוּנֵי יַמָּא, וִיהֵא גָנִיז בְּגַוֵּיהּ. וְכֵיוָן דְּאַעֲלֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, חָמָא יוֹנָה בְּמֵעוֹי כְּמוֹ הֵיכְלָא רַבְרְבָא, וּתְרֵין עֵינוֹי דְּהַהוּא נוּנָא דְּנָהֲרִין כְּשִׁמְשָׁא, וְאֶבֶן טָבָא הֲוָה בְּמֵעוֹי דְּנָהִיר לֵיהּ, וְהֲוָה חָמֵי כָּל מַה

היה מנה ליונה, לשמרו משאר דגי הים, ויהיה גנוז בתוכו, וכיון שהכניסו בתוכו, ראה יונה במעיו רוחב של מקום מעיו כמו היכל גדול, ושני עיניו של אותו הדג מאירים כשמש, ואבן טובה היה במעיו שמאיר

lui assignait une portion! Mais au contraire, c'est bien le poisson qui était assigné à Jonas afin de le protéger des autres poissons de la mer. Il se cacha en lui et après avoir pénétré dans ses entrailles, Jonas y vit un grand espace semblable à un palais; les deux yeux de ce poisson resplendissaient comme le soleil, une pierre précieuse l'éclairait dans l'intestin et il voyait tout ce qui se trouvait dans les profondeurs de la mer. Et si tu demandes, pourquoi est-il écrit (Jonas 2:3): "J'ai crié à l'Eternel du fond de ma détresse ..."? De là, il ne semble pas qu'il était très à l'aise? Mais après que ce poisson lui montra tout

דִּי בְיַמָּא וּבִתְהוֹמוֹי. וְאִי תֵימָא, אִי הָכִי, מָאי דִכְתִיב קָרָאתִי מִצָּרָה לִי. הָא לָא אִתְחֲזֵי דְּכָל הַאי רְוָחָא הָוָה לֵיהּ. אֶלָּא וַדַּאי כֵּיוָן דְּאַחְמֵי לֵיהּ הַהוּא נוּנָא כָּל מָה דִי בְיַמָּא וּבִתְהוֹמוֹי, מִית. דְּלָא יָכִיל תְּלַת יוֹמִין לְמִסְבַּל, כְּדֵין עָקַת לֵיהּ לְיוֹנָה.

לו, והיה רואה כל מה שיש בים, ובתהומות. ואם תאמר אם כן מהו שכתוב: "קראתי מצרה לי"? ומזה לא נראה שכל זאת ההרוחה היתה לו, אלא ודאי כיון שהראה לו אותו הדג כל מה שבים ובתהומות, מת, שלא יכול שלשה ימים לסבול [את יונה במעיו], ואז נעשה צר ליונה.

ce qui se trouvait dans les profondeurs de la mer, il mourut, car il ne pouvait supporter Jonas pour plus de trois jours et c'est alors que Jonas commença à souffrir.

Car Rabbi Elazar a dit: Lorsque Jonas vit tout ce comfort, il fut heureux. Le Saint béni soit-il dit: Que désires-tu encore? Est-ce pour cela que je t'ai fait entrer ici? Que fit-il? Il tua ce poisson et il mourut. C'est alors que les autres poissons de la mer l'entourèrent.

דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר כֵּיוָן דְּחָמָא יוֹנָה כָּל הַהוּא רְוָוחָא, הֲוָה חָדֵי, אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַה תִּבְעֵי יַתִּיר, לְהָא אֲעִילְנָא לָךְ הָכָא. מַה עָבִיד, קָטַל לְהַהוּא נוּנָא וּמִית, וְכָל שְׁאַר נוּנֵי יַמָּא הֲווֹ סַחֲרֵי סַחֲרָנֵי דְּהַהוּא נוּנָא, דָּא נָשִׁיךְ לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא, וְדָא נָשִׁיךְ לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא.

שאמר רבי אלעזר: כיון שראה יונה כל אותה הרוחה, היה שמח, אמר הקדוש ברוך הוא, ומה תרצה עוד, לזה הכנסתיך פה, מה עשה [הקדוש ברוך הוא], הרג לאותו הדג, ומת, וכל שאר דגי הים היו מסתובבים סביבו של אותו דג, זה נושך אותו מצד זה, וזה נושך אותו מצד אחר, ואז ראה יונה עצמו

L'un mordait de ce côté, l'autre mordait d'un autre et c'est alors que Jonas se tourmenta et qu'immédiatement (Jonas 2:2): " ...Jonas pria l'Eternel ..." Au début (Jonas 2:1), il est écrit "poisson" dag alors que maintenant (Jonas 2:2), il est écrit "poisson" daga tout comme il est écrit (Exode 7:21): "Et le poisson daga qui était dans le fleuve mourut ..." Il est ensuite écrit (Jonas 2:3): "J'ai crié à l'Eternel du fond de ma détresse ..." - Il n'est pas

כְּדֵין חָמָא יוֹנָה גַרְמוֹי בְּעָקו, מִיַּד וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ. בְּקַדְמִיתָא דָג, וְהַשְׁתָּא דָגָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאוֹר מֵתָה. וּכְדֵין כְּתִיב קָרָאתִי מִצָּרָה לִי, וְלָא כְתִיב הָיִיתִי בַצָּרָה אוֹ יָשַׁבְתִּי בַצָּרָה, אֶלָּא קָרָאתִי מֵהַהוּא עָקו דְעָאקִין לִי נוּנֵי יַמָּא. מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי, דְּהָא מִית, וְלָא

בצער, מיד "ויתפלל יונה אל ה'", בתחלה [כתוב] דג, ועתה [לאחר שמת הדג כתיב] דגה, כמו שכתוב: "והדגה אשר ביאור מתה" (שמות ז), ואז כתוב: "קראתי מצרה לי" ולא כתוב: הייתי בצרה או ישבתי בצרה אלא קראתי מאותו צרה שהצרו לי דגי הים. "מבטן שאול שועתי", שהרי מת, ולא כתוב מבטן חי, או

écrit: "Je souffrais", ou bien "J'étais assis en proie aux douleurs" Mais "J'ai crié" - de cette douleur causée par les poissons de la mer. (Jonas 2:3): " ...Du sein du shéol... " - Car il était mort. Il n'est pas écrit "Du sein vivant" ou "Du sein du poisson", car il était bien mort! Après qu'il eut terminé sa prière, le Saint béni soit-il l'accepta, il ressuscita ce poisson et il l'amena à la terre ferme aux yeux de tous, ainsi qu'il est écrit (Jonas 2:11): "Et

כְּתִיב מִבֶּטֶן חַי אוֹ מִבֶּטֶן דָּג, אֶלָּא דְּוַדַּאי הֲוָה מִית. כֵּיוָן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ קַבִּיל לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחְיֵיהּ לֵיהּ לְהָאי נוּנָא, וְאַפִּיק לֵיהּ לְיַבֶּשְׁתָּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא. דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה. וְחָמוּ כֻּלְּהוּ עֲבִידְתָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. [מ״ז ע״ב מ״ח ע״א].

מבטן דג, אלא ודאי שהיה מת, כיון שהתפלל תפלתו, קבל אותו הקדוש ברוך הוא, והחיה לאותו הדג, והוציא אותו ליבשה לעיני כל, כמו שכתוב: ״ויאמר ה׳ לדג ויקא את יונה״, וראו כולם מעשיו של הקדוש ברוך הוא.

l'Eternel commanda au poisson, et il vomit Jonas sur la terre." Et tous virent les oeuvres du Saint béni soit-il." (Zohar, vol. 2, p. 47b-48a)

צג.

רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אַזְלֵי בְּמַדְבְּרָא. אָמַר רִבִּי חִיָּא לְרִבִּי יוֹסֵי, תָּא וְאֵימָא לָךְ, דְּכַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַעְבְּרָא שֻׁלְטָנוּתָא דְּאַרְעָא, לָא עָבִיד עַד דְּאַעְבַּר שֻׁלְטָנוּתָא דִילְהוֹן בִּרְקִיעָא, וְלָא אַעְבָּר שֻׁלְטָנָא דִילְהוֹן עַד דְּמַנֵּי אַחֲרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִגְרַע שִׁמּוּשָׁא דִילְהוֹן בִּרְקִיעָא. בְּגִין לְקַיְּמָא מַה דִּכְתִיב וּלְמַן דִּי יִצְבֵּא יִתְּנִנָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדָּאי הָכִי הוּא וכו׳.

צג

רבי חייא, ורבי יוסי, היו הולכים במדבר. אמר רבי חייא לרבי יוסי: בא ואומר לך, כשהקדוש ברוך הוא רוצה להעביר ממשלה בארץ, אינו עושה עד שמעביר את ממשלתם ברקיע, ואינו מעביר את ממשלתם עד שממנה ממשלה אחרת במקומם, בעבור שלא יחסר השמוש שלהם ברקיע כדי לקיים מה שכתוב: ״ולמן די יִצְבֵּא יתנינה״ (דניאל ד, כב) אמר רבי יוסי: ודאי כך הוא.

93.

»Rabbi ’Hiya et Rabbi Yossi marchaient dans le désert. Rabbi ’Hiya dit à Rabbi Yossi:

אַדְהָכִי חָמוּ חָד בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָתֵי וְחָד מָטוֹלָא קַמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, נֵזִיל דִּילְמָא הָאי בַּר נָשׁ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה הוּא, אוֹ עַם הָאָרֶץ הוּא, וְאָסִיר לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נֵתִיב הָכָא וְנֶחְמֵי דִּילְמָא גַּבְרָא רַבָּא הוּא. אַדְהָכִי אַעְבָּר קַמַּיְיהוּ, אָמַר לְהוּ בְּדוּקְפָּא דְמַעְבָּרָא דְקוּטִיפָא דְהָאי, חַבְרוּתָא אִבְעֵי, וַאֲנָא יָדַעְנָא אָרְחָא אַחֲרָא וְנִסְטֵי מֵהָאי, וַאֲנָא בָּעֵינָא דְּאֵימָא לְכוּ, וְלָא אִתְחַיַּבְנָא בְּכוּ,

בתוך כך ראו איש אחד בא, ומשא לפניו. אמר רבי חייא: נלך, שמא האדם הזה עובד עבודה זרה הוא, או עם הארץ הוא, ואסור להתלוות עמו בדרך, אמר רבי יוסי: נשב פה ונראה אולי אדם גדול הוא. בתוך כך עבר לפניהם, אמר להם: במקום המעבר הזה של סכנה אנו צריכים להתחבר וללכת יחד ואני מכיר דרך

Viens et je vais t'expliquer que lorsque le Saint béni soit-il veut se débarraser d'un gouvernement terrestre, il ne le fait pas avant d'avoir oté ce gouvernement dans le firmament. Et il ne se débarrasse pas de ces gouvernements avant d'en avoir nommé un autre à leur place. Car il ne ne faut pas que leur service manque dans le firmament, ainsi

וְלָא אַעְבָּר עַל מַה דִּכְתִיב וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל. וְאַתּוּן כְּסוּמִין בְּאָרְחָא דָא, וְלָא תִסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשַׁיְכוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאוֹרִיכְנָא הָכָא. אִתְחַבָּרוּ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר לוֹן, לָא תִשְׁתָּעוּ מִידִּי הָכָא, עַד דְּנַעֲבֹר בְּהַאי. סָטוּ בְּאָרְחָא אַחֲרָא. בָּתַר דְּנַפְקוּ מֵהַהוּא אָתָר, אָמַר לוֹן, בְּהַהוּא אָרְחָא אַחֲרָא, הֲווֹ אָזְלֵי זִמְנָא חָדָא חָד

אחרת ונפנה מכאן, ואני רוצה לומר לכם [דבר זה בעבור] שלא אחטא בכם, ולא אעבור על מה שכתוב בתורה: "ולפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא יט, יד), ואתם כמו סומים בדרך הזו, ולא תסתכנו בנפשיכם. אמר רבי יוסי: ברוך הרחמן שחיכינו כאן. התחברו עמו, אמר להם: אל תדברו דבר במקום הזה עד שנעבור מכאן, פנו לדרך אחרת, אחרי שיצאו מאותו מקום, אמר להם: באותו דרך שפנינו ממנה היו

qu'il est écrit (Daniel 4:22): " ...Le Très-haut domine sur la royauté des hommes et il la donne à qui il veut." Rabbi Yossi répondit: Certes, il en est ainsi!

Sur ce, ils virent un homme avec un fardeau devant-lui. Rabbi 'Hiya dit: Partons, car il se peut que cet homme soit un idolâtre ou un ignorant et il est interdit de voyager en sa compagnie. Rabbi Yossi dit: Asseyons-nous

כֹּהֵן חָכָם וְחָד כֹּהֵן עַם הָאָרֶץ בַּהֲדֵיהּ. קָם הַהוּא עַם הָאָרֶץ בְּהַהוּא אָתָר עָלֵיהּ וְקַטְלֵיהּ. מֵהַהוּא יוֹמָא, כָּל מָאן דְּאַעְבָּר בְּהַהוּא אָתָר, מִסְתַּכֵּן בְּנַפְשֵׁיהּ. וְהָא מִתְחַבְּרִין תַּמָּן מְשַׁדְּדֵי טוּרַיָּא, וְקָטְלִין וְקָפְחִין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִנּוּן דְּיָדְעֵי לָא עַבְרֵי תַּמָּן. וּבָעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּמָא דְּהַהוּא כַּהֲנָא כָּל יוֹמָא. פָּתַח וְאָמַר וכו'.

הולכים פעם אחת כהן אחד חכם וכהן אחד עם הארץ עמו, קם אותו עם הארץ עליו באותו מקום, והרג אותו, מאותו יום כל מי שעובר במקום ההוא מסכן את עצמו, כי חבורת שודדים מתחבאים שם בהרים והורגים ומקפחים בני אדם, ואלו היודעים מזה אינם עוברים שם, ומבקש הקדוש ברוך הוא את הדם של הכהן ההוא בכל יום. פתח ואמר [להם דברי תורה וכשסיים] אמר לו רבי יוסי לרבי חייא, לא אמרתי לך, שמא אדם גדול הוא.

ici, peut-être s'agit-il d'un grand-homme. Sur ce, il passa devant-eux et il leur dit: Ce passage est dangereux et nous devons nous unir et marcher ensemble. Je connais un autre chemin, sortons d'ici. Je vous dis cela car je ne veux pas être coupable envers vous et je ne veux pas transgresser ce qui est écrit dans la Tora (Lévitique 19:14): " ...Ne place pas

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, וְלָא אֲמָרִית לָךְ
דִּילְמָא גַּבְרָא רַבָּא הוּא.

פָּתַח וְאָמַר אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה, אַשְׁרֵי אָדָם,
כְּגוֹן אֲנָן דְּאַשְׁכַּחְנָא לָךְ וְיָדַעְנָא מִנָּךְ
מִלָּה דְחָכְמְתָא. וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה. כְּגוֹן אֲנָן

פתח ואמר: "אשרי אדם מצא חכמה" (משלי ג, יג),
"אשרי אדם", כמו אנחנו שמצאנו אותך, ולמדנו ממך
דבר חכמה, "ואדם יפיק תבונה", כמו אנחנו שחיכינו

d'obstacle sur le chemin d'un aveugle.", et vous êtes comme des aveugles sur cette route, ne vous mettez donc pas en danger. Rabbi Yossi dit: Béni soit le Compatissant, car nous avons attendu ici! Ils se joignirent à lui et il leur dit: Ne dites rien jusqu'à ce que nous partions d'ici. Ils prirent un autre chemin et après qu'ils furent sortis de ce lieu, il leur dit: Sur cette route que nous avons quitté voyageait une fois un prêtre kohen sage et un prêtre ignorant. L'ignorant se leva et tua l'autre et depuis ce jour tous ceux qui passent par ici courent un danger, car une bande de brigands se cachent dans ces montagnes, tuent et dépossèdent les gens. Ceux qui le savent ne passent pas par-là, car le Saint

דְּאוֹרִיכְנָא לָךְ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָךְ. וְדָא הוּא בַּר נָשׁ דְּזַמִּין לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְבִזְבְּזָא בְּאָרְחָא אַנְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ. [מ"ט ע"א וע"ב נ' ע"א].

לך להתחבר אתך, וזה הוא האדם שהזמין לו הקדוש ברוך הוא מתנה בדרך, את פני השכינה, ועל זה כתוב: "וארח צדיקים כאור נגה" (משלי ד, יח).

béni soit-il réclame tous les jours, le sang de ce prêtre. Il prit encore la parole et dit des paroles de Tora et lorsqu'il termina Rabbi Yossi dit à Rabbi 'Hiya: Ne t'avais-je pas dit que c'était un grand-homme?

Il prit la parole et dit: (Proverbes 13:13): "Bienheureux l'homme qui trouve la sagesse ...", "Bienheureux l'homme" - Comme nous qui t'avons trouvé et qui avons appris de toi la sagesse! (Proverbes 3:13): " ...Et qui obtient l'intelligence." - Comme nous qui t'avons attendu pour nous joindre à toi. Voilà l'homme que le Saint béni soit-il a préparé comme présent sur le chemin: c'est la face de la présence divine, ainsi qu'il est écrit (Proverbes 4:18): "La voie des justes est comme la lumière du matin ..." (Zohar, vol. 2, p. 49a-b, 50a)

צד.

רִבִּי חִיָּא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, אַשְׁכְּחֵיהּ דַּהֲוָה יָתִיב לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לְקוּנְיָא חָמוּי. עַד דְּזָקִיף רֵישֵׁיהּ, חָמָא לֵיהּ לְרִבִּי חִיָּא וכו'.

צד.

רבי חייא היה הולך לרבי אלעזר, מצאו שהיה יושב אצל רבי יוסי בן רבי שמעון בן לקוניא חמיו. כשהרים רבי אלעזר את ראשו ראה את רבי חייא.

94.

"Rabbi 'Hiya était en route vers Rabbi Elazar. Il le trouva assis chez Rabbi Yossi ben Rabbi Chimon ben Leqounia, son beau-père. Lorsque Rabbi Elazar leva la tête, il vit Rabbi 'Hiya.

Rabbi Elazar dit: Lorsque Moise pénétra dans la nuée, ainsi qu'il est écrit (Exode 24:18): "Et Moise entra au milieu de la nuée ...", il y entra comme un homme qui pénètre dans un endroit venteux et il y rencontra un grand

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנָנָא, כְּמָה דִכְתִיב וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן, כְּבַר נָשׁ דְהָוָה אָזִיל בְּאֲתַר דְּרוּחָא. אִעֲרַע בֵּיהּ חַד מַלְאָכָא רַבְרְבָא, וְתָאנָא קְמוּאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְהוּא מְמַנָּא עַל תְּרֵיסַר אַלְפִין מְמַנָּן שְׁלִיחָן. בָּעָא לְאִזְדַּוְּגָא בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה. פָּתַח מֹשֶׁה פּוּמֵיהּ בִּתְרֵיסַר

אמר רבי אלעזר: בשעה שנכנס משה בתוך הענן, כמו שכתוב: "ויבא משה בתוך הענן" (שמות כד, יח), כאדם שהולך במקום הרוח, נפגש עמו מלאך אחד גדול, ושנו חכמים ששמו קמוא״ל [שר הרוח] [אסור להוציא בפה שם זה וכן השמות של שאר המלאכים], והוא ממונה על שנים עשר אלף ממונים שליחים, רצה לקטרג על משה [מקנאתו בו, ולא שיפעל בבחירה אלא דרך הוייתו לשרוף כל הנכנס לפנים ממחיצתו]. פתח משה פיו בשנים עשר אותיות חקוקות של שם

ange. Les sages enseignent que son nom est Qemouel le prince du vent. Il est déconseillé de prononcer le nom de cet ange ainsi que ceux qui vont suivre dans le texte et qu'il est appointé sur douze mille envoyés. Il voulut accuser Moise sa fonction consiste à brûler tous ceux qui entrent dans son domaine, mais Moise prononça les douze lettres gravées du nom sacré enseignées par le Saint béni soit-

אַתְוָן גְּלִיפָן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאוֹלִיף לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּסְּנֶה, וְאִתְרָחַק מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר אַלְפִּין פַּרְסִין. וְהָוָה אָזִיל מֹשֶׁה בַּעֲנָנָא וְעֵינוֹי מְלַהֲטָן כְּגֻמְרִין דְּאֶשָּׁא, עַד דְּאִעְרַע בֵּיהּ חָד מַלְאָכָא רַבְרְבָא וְיַקִּירָא מִן קַדְמָאָה, וְתָאנָא הֲדַרְנִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְהוּא עִלָּאָה עַל שְׁאַר מַלְאָכִין אֶלֶף וְשִׁתִּין רִבּוֹא פַּרְסִין, וְקָלֵיהּ אָזִיל בְּמָאתָן אֶלֶף רְקִיעִין דְּמִסְתַּחֲרָן בְּאֶשָּׁא חִוָּרָא. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ מֹשֶׁה, לָא יָכִיל לְמַלְּלָא. בָּעָא לְמִשְׁדֵּי גַּרְמֵיהּ מִגּוֹ עֲנָנָא.

הקדוש שלימד אותו הקדוש ברוך הוא בסנה, והתרחק ממנו שנים עשר אלף פרסאות, ומשה היה הולך בענן ועיניו לוהטים כגחלי אש, עד שפגש אותו מלאך אחד גדול ומכובד מן הראשון, ושנו חכמים ששמו: הדרניא״ל [שר החסד], והוא עליון על שאר המלאכים אלף וששים רבוא פרסאות, וקולו הולך במאתיים אלף רקיעים המוקפים באש לבנה. כיון שראה אותו משה, לא יכל לדבר, ורצה לזרוק את עצמו מתוך הענן.

il au buisson ardent et il s'éloigna à douze mille parasangs de lui. Moise marchait dans la nuée et ses yeux brillaient comme des charbons ardents jusqu'à ce qu'il rencontre un ange encore plus grand que le premier. Les sages enseignent que son nom est Hadraniel le prince de la bonté et qu'il s'elève mille

אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, וְכִי אַנְתְּ הוּא דְּאַסְגִּית מִלִּין עִמִּי בַּסְּנֶה, דְּבָעִית לְמִנְדַּע רָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא וְלָא דָחַלְתְּ, וְהַשְׁתָּא אַתְּ דָּחִיל מֵחָד מְשַׁמְּשַׁי. כֵּיוָן דְּשָׁמַע מֹשֶׁה קָלֵיהּ

אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אתה הוא שהרבית דברים אתי בסנה ורצית לדעת הסוד של שם הקדוש ולא פחדת, ועכשיו אתה מתירא מאחד

soixante myriades de parasangs au dessus des autres anges et que sa voix parcourt les deux cent mille firmaments qui entourent le feu blanc. Lorsque Moise le vit il ne put parler et il voulut se jeter hors de la nuée.

Le Saint béni soit-il lui dit: Moise, tu es celui qui m'a beaucoup parlé au buisson ardent, tu voulais savoir le secret du nom sacré et tu n'avais pas peur, mais craindrais-tu maintenant un de mes serviteurs? Dès que Moise eut entendu la voix du Saint béni soit-il, il se fortifia et prononça les soixante douze lettres du nom supérieur.

Lorsque Hadraniel entendit les lettres du nom sacré de la bouche de Moise, il trembla et il s'approcha de lui et il lui dit: Heureux est

דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְתַּקָּף. פָּתַח פֻּמֵּיהּ בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אַתְוָן דִשְׁמָא עִלָּאָה. כֵּיוָן דְשָׁמַע הֲדַרְנִיאֵ״ל אַתְוָן דִשְׁמָא קַדִּישָׁא מִפֻּמֵּיהּ דְמֹשֶׁה, אִזְדַּעְזָע. קָרִיב לְגַבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ מֹשֶׁה, דְאִתְגַּלֵּי לָךְ מַה דְלָא אִתְגַּלֵּי לְמַלְאָכֵי עִלָּאֵי. וַהֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ עַד דְמָטוּ לְאֶשָּׁא תַּקִּיפָא דְחָד מַלְאָכָא דִי שְׁמֵיהּ סַנְדַּלְפוֹ״ן. וְתָאנָא סַנְדַּלְפוֹ״ן עִלָּאָה הוּא עַל שְׁאַר חַבְרוֹי חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין,

משמשי? כיון ששמע משה קולו של הקדוש ברוך הוא, התחזק, ופתח פיו בשבעים ושתים אותיות של השם העליון. כיון ששמע הדרניא״ל אותיות של שם הקדוש מפי משה, הזדעזע, התקרב אליו [המלאך] ואמר לו: אשרי חלקך משה שנגלה לך מה שלא נגלה למלאכים עליונים, והיה הולך עמו עד שהגיעו לאש חזקה של מלאך אחד ששמו סנדלפו״ן [שר הגבורה]. ושנו חכמים: סנדלפו״ן עליון על שאר חבריו חמש

ton sort Moise, car tu as vu ce qui n'a pas été révélé aux anges supérieurs! Puis il marcha avec lui jusqu'à ce qu'ils arrivent au grand feu d'un ange dont le nom est Sandalfon le prince de la rigueur. Les sages ont enseigné: Sandalfon est plus élevé de cinq cent années du reste des siens. Il se tient derrière le voile de son Maître et il lui tresse des couronnes des

וְהוּא קָאִים בָּתַר פַּרְגּוֹדָא דְמָארֵיהּ, וְקוֹשֵׁר לֵיהּ כִּתְרִין מִבָּעוּתֵיהוֹן דִּצְלוֹתָא דְיִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעְתָּא דְמָטֵי הָאִי כֶּתֶר לְרֵישֵׁיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הוּא מְקַבֵּל צְלוֹתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְכֻלְּהוּ חַיָּילִין וְאוֹכְלוֹסִין מִזְדַּעְזְעִין וְנָהֲמִין וְאַמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ.

מאות שנה, והוא עומד אחר הפרגוד של אדונו, וקושר לו כתרים [שנעשים] מבקשותיהם ותפילתם של ישראל. ובשעה שמגיע הכתר הזה לראש המלך הקדוש, הוא מקבל תפלתם של ישראל, וכל הצבאות וההמונים מזדעזעים ונוהמים ואומרים: ברוך כבוד ה׳ ממקום בית שכינתו.

supplications de la prière d'Israel. Et lorsque cette couronne touche la tête du saint Roi, il accepte les prières d'Israel. Puis toutes les armées et les foules tremblent, soupirent et disent: Béni soit la gloire de l'Eternel du lieu de sa résidence!.

Hadraniel dit à Moise: Moise, je ne peux aller avec toi de peur d'être brûlé par le puissant feu de Sandalfon! C'est alors que Moise trembla et il fallut que le Saint béni soit-il renforce Moise et qu'il le place devant-lui et qu'il lui enseigne la Tora. Puis il recouvrit

אָמַר לֵיהּ הֲדַרְנִיאֵ״ל לְמשֶׁה, משֶׁה לֵית אֲנָא
יָכִיל לְמֵיהַךְ עִמָּךְ, דְּלָא יוֹקִיד לִי אֶשָּׁא
תַקִּיפָא דְסַנְדַּלְפוֹ״ן. בֵּיהּ שַׁעְתָּא, אִזְדַּעְזָע משֶׁה,
עַד דְּאַתְקִיף בֵּיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמשֶׁה,
וְאוֹתְבֵיהּ קַמֵּיהּ וְאוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְתָא, וְחָפָא לֵיהּ
לְמשֶׁה בְּהַהוּא נְהוֹרָא וְזִיוָא דְהַהוּא נֹעַם, וַהֲווֹ
אַנְפּוֹי דְמשֶׁה נְהִירִין בְּכָל אִנּוּן רְקִיעִין, וְכָל

אמר לו הדרניא״ל למשה: משה, אין אני יכול
ללכת עמך, שלא ישרוף אותי האש החזקה של
סנדלפו״ן. באותה שעה הזדעזע משה, עד שהחזיק
הקדוש ברוך הוא במשה והושיבו לפניו, ולימד אותו
תורה, וחיפה את משה בהאור והזיו של אותו נועם,
והיו פני משה מאירים בכל אותם הרקיעים, ובכל צבא

Moise de la lumière et de la splendeur de cette beauté et le visage de Moise se mit à briller dans tous les firmaments, et toute l'armée des cieux tremblait devant-lui lorsqu'il descendit avec la Tora.

Après qu'Israel pécha en bas, le Saint béni soit-il reprit de Moise mille portions de cette splendeur. C'est à ce moment que les anges supérieurs et les foules voulurent brûler Moise, et que le Saint béni soit-il lui

חֵילָא דִשְׁמַיָּא הֲווֹ מִזְדַעְזְעִין מִקַמֵּיהּ בְּשַׁעְתָּא דַהֲוָה נָחִית בְּאוֹרַיְתָא.

כֵּיוָן דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֹּשֶׁה אֶלֶף חוּלָקִין מֵהַהוּא זִיוָא. בֵּיהּ שַׁעְתָּא בָּעוּ מַלְאָכִין עִלָּאִין וְכָל אִנּוּן אוּכְלוּסִין לְאוֹקְדָא לְמֹשֶׁה. בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, אִזְדַעְזָע מֹשֶׁה וְלָא יָכִיל לְמַלְּלָא, עַד דְאַסְגֵּי בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

השמים היו מזדעזעים מפניו בשעה שהיה יורד עם התורה.

כיון שחטאו ישראל למטה, נטל הקדוש ברוך הוא ממשה אלף חלקים מאותו זיו, באותה שעה רצו המלאכים העליונים וכל אותם המונים, לשרוף את משה בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא: "לך רד כי שחת עמך", הזדעזע משה ולא יכל לדבר, עד שהרבה בתפלות ובבקשות לפני הקדוש ברוך הוא.

dit (Exode 32:7): " ...Va, descends, car ton peuple s'est corrompu... ", Moise trembla et il ne put plus parler avant d'avoir multiplié les prières et les supplications devant le Saint béni soit-il.

Le Saint béni soit-il lui dit: Moise, saisis

אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אַתְקִיף בְּכֻרְסְיָא דִילִי, עַד דְּגָעַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אִנּוּן אוּכְלוּסִין בְּכָל אִנּוּן חַיָּלִין, וְאַתְקִיף מֹשֶׁה בִּתְרֵין לוּחִין דְּאַבְנִין וְאָחִית לוֹן לְתַתָּא. וְדָא הוּא דִכְתִיב עִיר גִּבּוֹרִים עָלָה חָכָם, וַיֹּרֶד עֹז מִבְטֶחָה. וּמֵהַהוּא זִיוָא דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ הֲווֹ מַבְהִיקִין אַנְפּוֹי דְּמֹשֶׁה. וּמָה בְּהָאי דְּאִשְׁתְּאַר

אמר לו הקדוש ברוך הוא: משה, החזק בכסא שלי, עד שגער הקדוש ברוך הוא בכל אותם ההמונים ובכל אותם הצבאות, והחזיק משה בשני לוחות אבנים והוריד אותם למטה. וזהו שכתוב: "עיר גבורים עלה חכם וַיֹּרֶד עֹז מִבְטֶחָה" (משלי כא, כב), ומאותו זיו שנשאר בו, היו מבהיקים פני משה. ומה בזה שנשאר

mon trône! Et pendant que le Saint béni soit-il réprimandait les foules et les armées, Moise saisit les deux tables de pierre et il les fit descendre vers le bas. C'est ce qui est écrit (Proverbes 21:22): "Le sage monte dans la ville des hommes forts, et abat la force de ce qui en faisait la sécurité." Et le visage de Moise resplendissait de la splendeur qui était restée en lui. Et si on ne pouvait regarder son visage à cause de ce qui en était resté, à plus

בֵּיהּ לָא הֲווֹ יַכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפּוֹי. בְּהַהוּא דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּבְבָתֵּי מֶדְרָשׁוֹת וְכוּלֵּי. כְּמָה דְתָנֵינָא, הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וְאִי לָאו, הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. וְהָא אוֹקִימְנָא.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, דָּא אוֹרַיְתָא, וְעַל דָּא יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב, דְּלֵית מִלָּה בְּעָלְמָא דְיִתְבַּר חֵילֵיהוֹן דְּעַמִּין

בו לא יכלו [בני ישראל] להסתכל בפניו, במה שנסתלק ממנו על אחת כמה וכמה.

רבי חייא אמר: "ימינך ה' נאדרי בכח" (שמות טו, ו), זו התורה, ולכן "ימינך ה' תרעץ אויב", שאין דבר בעולם שישבור כחם של העמים עובדי עבודה זרה,

forte raison à cause de ce qui en était parti.

Rabbi 'Hiya dit: (Exode 15:6): "Ta droite, ô Eternel! s'est montrée magnifique en force ..." - Il s'agit de la Tora. (Exode 15:6): " ... Ta droite, ô Eternel! a écrasé l'ennemi." - Il n'y a rien au monde - hormis Israel lorsqu'il étudie la Tora - qui ne puisse briser la force des nations qui pratiquent l'idolâtrie. Car lorsque Israel étudie la Tora, la droite se fortifie et le pouvoir des idolâtres est brisé. C'est pour cela que la Tora est appelée "force",

עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, בַּר בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, דְּכָל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, יְמִינָא אִתְתַּקַּף, וְאִתְּבַר חֵילָא וְתֻקְפָּא דְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וּבְגִין כַּךְ אוֹרַיְתָא אִתְקְרִיאַת עֹז, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, וּבְשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא מִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, שְׂמָאלָא אִתְתַּקַּף, וְאִתְתַּקַּף חֵילֵיהוֹן דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה,

רק בשעה שישראל עוסקים בתורה, שכל זמן שישראל עוסקים בתורה הימין מתחזק, ונשבר כוחם וחוזקם של עובדי עבודה זרה, ומפני כך התורה נקראת עז, כמו שכתוב: "ה' עז לעמו יתן" (תהלים כט, יא). ובשעה שישראל אינם עוסקים בתורה השמאל מתחזק,

ainsi qu'il est écrit (Psaume 29:11): "L'Eternel donnera force à son peuple ..." Lorsque Israel n'étudie pas la Tora, la gauche se renforce, ainsi que le pouvoir des idolâtres. C'est alors qu'ils règnent sur eux et qu'ils promulguent des décrets qu'ils ne peuvent endurer. C'est pour cela qu'Israel est exilé et qu'il est dispersé parmi les nations. C'est ce qui est dit (Jérémie 9:12-13): "Pourquoi le pays périt-il ... Parce qu'ils ont abandonné

וְשָׁלְטִין עֲלַיְהוּ וְגַזְרִין עֲלַיְהוּ גְּזָרִין דְּלָא יָכְלִין לְמֵיקַם בְּהוּ, וְעַל דָּא אִתְגְּלִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְבַּדָּרוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי, דְּהָא כָּל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְתָא, אִתְּבַר חֵילָא וְתֻקְפָּא דְּכָל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב, יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב.

ומתחזק כחם של עובדי עבודה זרה ושולטים עליהם, וגוזרים עליהם גזירות שאינם יכולים לעמוד בהם. ובעבור זה גלו בני ישראל ונתפזרו בין האומות. זהו מה שכתוב: "על מה אבדה הארץ וגו'", ויאמר ה' על עזבם את תורתי" (ירמיה ט, יא, יב). כי כל זמן שישראל עוסקים בתורה, נשבר כחם וחוזקם של כל עובדי עבודה זרה, זהו שכתוב: "ימינך ה' תרעץ אויב".

ma Tora..." - Car tant qu'Israel étudie la Tora, le pouvoir des idolâtres est brisé, ainsi qu'il est écrit (Exode 15:6): "Ta droite, ô Eternel! a écrasé l'ennemi.".

Rabbi Elazar dit: Certes, il en est ainsi, car tant que la voix d'Israel est entendue dans les synagogues et dans les salles d'étude etc. Ainsi qu'il a été enseigné: (Genèse 27:22):

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדָּאי הָכִי הוּא, דְּכָל זִמְנָא דְּקָלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּמַע בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מֶדְרָשׁוֹת וְכוּלֵּי, כְּמָה דְתָנֵינָא, הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, וְאִי לָאו, הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו, וְהָא אוֹקִימְנָא.

[בשלח דף נז ע״ב ונח ע״א וע״ב].

אמר רבי אלעזר: ודאי כך הוא, שכל זמן שקולם של ישראל נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו׳, כמו ששנינו: ״הקול קול יעקב״ (בראשית כז, כב), ואם לא ״הידים ידי עשו״. וכבר ביארנו.

" ...La voix est la voix de Jacob ...", et sinon (Genèse 27:22): " ...Les mains sont les mains d'Esau." Ceci a déjà été expliqué." (Zohar, vol. 2, p. 57b, 58a-b).

צה.

וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה. בְּשַׁעְתָּא דְחוֹבֵי עָלְמָא גַּרְמוּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעֵלָּא לְעֵלָּא, וּבְנֵי נָשָׁא צָוְחִין וְנָחְתִין דִּמְעִין וְלֵית מָאן דְּיַשְׁגַּח עֲלַיְהוּ. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סָלִיק לְעֵלָּא לְעֵלָּא, וּתְשׁוּבָה אִתְמְנַע מִנַּיְהוּ. כְּדֵין כְּתִיב וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ.

צה.

"וברוב גאונך תהרוס קמיך" (שמות טו, ז), רבי חזקיה פתח ואמר: "למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה" (תהלים י, א). בשעה שחטאי העולם גורמים שהקדוש ברוך הוא עולה למעלה, ובני אדם צועקים ומורידים דמעות ואין מי שישגיח עליהם, מהו הסיבה לזה? מפני שהקדוש ברוך הוא נתעלה למעלה למעלה, ונמנע מהם התשובה, ועל זה כתוב: "וברוב גאונך תהרס קמיך".

95.

"(Exode 15:7): "Et dans la grandeur de ta majesté, tu as détruit ceux qui s'élevaient

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הָאי קְרָא בְּשַׁעְתָּא דְיִתְלַבַּשׁ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּאוּתָא עַל עַמְמַיָּא דְיִתְכַּנְּשׁוּן עָלֵיהּ, כְּמָה דִכְתִיב וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ. וְתָאנָא, זְמִינִין אִנּוּן שִׁבְעִין קַסְטוּרִין מִכָּל עִיבָר, (נ״א: עַמִּין) לְאִתְכַּנְּשָׁא בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּאוּכְלוּסִין דְּכָל עָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד קְרָבָא עַל יְרוּשָׁלַיִם קַרְתָּא קַדִּישָׁא, וּלְאַחֲדָא

רבי יצחק אמר: [חולק על רבי חזקיה שאמר תהרוס קמיך נאמר על ישראל כנזכר שחס ושלום לא יאמר קמיך על ישראל שאם הם חוטאים אינם כופרים לכך פירש שהוא לעתיד לבא על אומות העולם] מקרא זה, בשעה שהקדוש ברוך הוא מתלבש בגאות על העמים שיתאספו עליו, כמו שכתוב: "ורוזנים נוסדו יחד על ה׳ ועל משיחו" (תהלים ב, ב). ושנינו: עתידים שבעים שרים משבעים אומות להתאסף מכל

contre toi ..." Rabbi 'Hizqiya prit la parole et dit: (Psaume 10:1): "Pourquoi, ô Eternel! te tiens-tu loin, te caches-tu au temps de la détresse?" - Lorque les pécheurs du monde causent la montée du Saint béni soit-il vers le haut, les hommes crient et versent des larmes, mais personne ne les protège. Quelle en est la raison? C'est que le Saint béni soit-il est parti dans les hauteurs célestes et ils ne peuvent

עֵיטִין עָלֵיהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמָאי אַמְרֵי, נוֹקִים עַל פַּטְרוֹנָא בְקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עַל עַמֵּיהּ וְעַל הֵיכְלֵיהּ. כְּדֵין זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַיְכָא עֲלַיְהוּ, דִּכְתִיב, יֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק, יְיָ יִלְעַג לָמוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא, יִלְבַּשׁ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּאוּתָא עֲלַיְהוּ, וִישֵׁיצִנּוּן מִן עָלְמָא, כְּמָה דִכְתִיב, וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגּוֹף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים

עבר בעת ההוא, עם צבאות של כל העולם לעשות מלחמה על ירושלים עיר הקודש, ולטכס עצות על הקדוש ברוך הוא, ומה אומרים: נקום על האדון בתחילה, ואחר כך על עמו ועל היכלו. אז עתיד הקדוש ברוך הוא לצחוק עליהם, כמאמר הכתוב: "יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו" (שם ד). באותו זמן ילבש הקדוש ברוך הוא גאות עליהם, ויכל אותם מן העולם, כמו שכתוב: "וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה'

plus se repentir. C'est à ce propos qu'il est écrit (Exode 15:7): "Et dans la grandeur de ta majesté, tu as détruit ceux qui s'élevaient contre toi ...".

Rabbi Its'haq dit: Ce verset Exode 15:7 traite du moment où le Saint béni soit-il s'habille de fierté envers les nations qui se sont réunies contre lui, ainsi qu'il est écrit (Psaume 2:2): " ...Les princes consultent ensemble

אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַיִם הָמֵק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עוֹמֵד עַל רַגְלָיו.

רִבִּי אַבָּא אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב יֵיסָא סָבָא, וְהָכִי אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא לְכָל אִנּוּן מַלְכִין דְּעָקוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַיִם, לְאַנְדְּרִיאָנוּס לְלוּפִינוּס וּנְבוּכַדְנֶצַּר וּלְסַנְחֵרִיב

את כל העמים אשר צבאו על ירושלים, המק בשרו והוא עומד על רגליו" (זכריה יד, יב).

רבי אבא אמר משמו של רב ייסא סבא: וכך אמר רבי שמעון: עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות לכל אותם המלכים שהצירו לישראל ולירושלים, את אנדריאנוס, ולופינוס, ונבוכדנצר, וסנחריב, ולכל שאר

contre l'Eternel et contre son oint." Et il a été enseigné: Dans le futur, les soixante dix princes des soixante dix nations se rassembleront à ce moment-là avec les armées du monde entier afin de faire la guerre contre Jérusalem, la ville sainte et afin de se liguer contre le Saint béni soit-il. Que disent-ils? Soulevons-nous d'abord contre le Maître et ensuite contre son peuple et son temple. Mais le Saint béni soit-il se rira d'eux, comme le dit l'Ecriture (Psaume 2:4): "Celui qui habite

וּלְכָל שְׁאַר מַלְכֵי עַמִּין דְּחָרִיבוּ בֵיתֵיהּ, וּלְשַׁלְטָאָה לוֹן כְּקַדְמֵיתָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן עִמְּהוֹן שְׁאַר עַמִּין וְזַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפָּרְעָא מִנַּיְהוּ בְּאִתְגַּלְיָא סַחֲרָנֵי יְרוּשָׁלַיִם, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַיִם. אֲשֶׁר יִצְבְּאוּ לָא כְתִיב,

מלכי העמים שהחריבו ביתו, ולהשליט אותם בבתחלה, ויתאספו אתם שאר העמים. ועתיד הקדוש ברוך הוא להפרע מהם בגלוי סביבות ירושלים. זהו פירוש הכתוב: "וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים". אשר יצבאו [לשון עתיד] לא כתוב, אלא אשר צבאו, [לשון עבר] ועל זה

dans les cieux se rira d'eux ..." C'est alors que le Saint béni soit-il se vêtira de fierté et qu'il les fera disparaitre du monde, ainsi qu'il est écrit (Zacharie 14:12): "Et c'est ici la plaie dont l'Eternel frappera tous les peuples qui auront fait la guerre contre Jérusalem: leur chair se fondra tandis qu'ils seront debout sur leurs pieds ...".

Rabbi Abba dit au nom de Rabbi Yessa l'Ancien et ainsi a dit Rabbi Chimon: Dans le futur le Saint bénit soit-il ressuscitera tous les rois qui ont fait du mal à

אֶלָּא אֲשֶׁר צָבְאוּ. כְּדֵין כְּתִיב, וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ, וְדָא לְזִמְנָא דְאָתֵי מְשִׁיחָא כְּתִיב, וְשִׁירָתָא דָא שִׁירָתָא דְעָלְמִין הִיא. [נ״ח ע״ב].

כתוב: ״וברוב גאונך תהרס קמיך״, וזה כתוב לזמן שיבוא המשיח ושירה זו אז ישיר שירת עולם היא [לעתיד לבא].

Israel et à Jérusalem: Hadrien, Loupinos, Nabuchadonosor et Sennachérib ainsi que les autres monarques qui détruisirent sa demeure. Il les fera régner comme auparavant et ils se joindront au reste des nations. C'est alors que le Saint béni soit-il les rétribuera publiquement aux alentours de Jérusalem. Voilà la signification du verset (Zacharie 14:12): "Et c'est ici la plaie dont l'Eternel frappera tous les peuples qui auront fait la guerre contre Jérusalem ..." - Il n'est pas écrit "Qui feront la guerre" au futur, mais "Qui auront fait la guerre" au passé. Et c'est ainsi qu'il est écrit (Exode 15:7): "Et dans la grandeur de ta majesté, tu as détruit ceux qui s'élevaient contre toi." (Zohar, vol. 2, p. 58b).

צו.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ. הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְבַר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מַרְעֵיהּ, הָא אִתְפַּס בְּאַטְרוֹנְיָא דְמַלְכָּא, רֵישֵׁיהּ בְּקוּלְרָא, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין (ס"א: בְּטִפְסְרָא).

צו.

"ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים" (שמות טז, ד). רבי יהודה פתח ואמר: "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'" (תהלים מא, ב), פסוק זה ביארנו אותו בשעה שהאדם שוכב חולה [אין ענין שכיבת החולה במטתו טבע בני אדם אלא השגחה עליונה דהיינו מאסרם שנאסרים] הוא נתפש לשליטים של המלך, ראשו בקולר [כאב ראש] רגליו

96.

"(Exode 16:4): "Et l'Eternel dit à Moise: Voici, je vais vous faire pleuvoir du pain des cieux." Rabbi Yéhouda prit la parole et dit (Psaume 41:2): "Bienheureux celui qui comprend le pauvre! Au mauvais jour,

כַּמָּה חֵילִין נָטְרִין לֵיהּ מֵהָאי גִּסָּא וּמֵהָאי גִּסָּא. שַׁיְפוֹי כֻּלְּהוּ בְּדוֹחֲקָא, מַגִּיחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, מֵיכְלָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא פָּקְדִין עָלֵיהּ אַפּוֹטְרוֹפָּא, לְמֵילַף עָלֵיהּ זְכוּת קַמֵּי מַלְכָּא,

באזיקים [אינו יכול ללכת], כמה מלאכים קדושים שומרים אותו מצד זה ומצד זה, איבריו כולם בצער ולוחמים אלו באלו, האכילה הוסרה ממנו. באותו זמן ממנים עליו מליץ ללמד עליו זכות לפני המלך, כמו

l'Eternel le délivrera." Ce verset parle du moment où l'homme est couché malade; il est alors la proie des envoyés du Roi. Sa tête est prise dans un carcan, ses jambes sont prisonnières et plusieurs soldats le gardent de chaque côté. Ses membres sont douloureux et se combattent et il ne peut pas s'alimenter. C'est alors que l'on nomme un défenseur qui argumente en sa faveur devant le Roi, ainsi qu'il est écrit (Job 33:23): "S'il est alors un ange qui intercède pour lui, un seul entre mille ..." Heureuse est la portion de celui qui le visite alors et qui lui montre le chemin afin de le sauver du jugement, ainsi qu'il est écrit (Psaume 41:2): "Bienheureux celui qui comprend le pauvre ..." Mais

דִּכְתִיב אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּעָאל עָלֵיהּ, וְאוֹלִיף לֵיהּ אָרְחָא לְשֵׁיזָבוּתֵיהּ מִן דִּינָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל. וְהֵיךְ יָכִיל לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. לְמֵילַף לֵיהּ אָרְחוֹי דְּחַיֵּי לְאָתָבָא לֵיהּ קַמֵּי מָארֵיהּ. כְּדֵין אִתְעֲבִיד אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלֵיהּ לְעֵלָּא. מָאי אַגְרֵיהּ, בְּיוֹם

שכתוב: "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף" (איוב לג, כג), באותה שעה אשרי חלקו של אדם שנכנס אליו ומלמדו דרך להצילו מן הדין, זהו מה שכתוב: "אשרי משכיל אל דל". ואיך יכול להצילו? מלמדו דרך החיים לשוב בתשובה לפני אדונו, אז נעשה מליץ עליו למעלה, מה שכרו? "ביום רעה ימלטהו

comment peut-il le sauver? Il lui enseigne le chemin de vie, à revenir vers son Maître et c'est alors qu'il devient son défenseur en haut. Quelle est sa récompense? (Psaume 41:2): " ...Au mauvais jour, l'Eternel le délivrera." Une autre interprétation (Psaume 41:2): "Bienheureux celui qui comprend le pauvre ..." - Combien grande est la récompense du pauvre devant le Saint béni soit-il!.

רָעָה יְמַלְטֵהוּ יְיָ. דָּבָר אַחֵר, אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל. כַּמָּה תַּקִּיפָא אַגְרָא דְמִסְכְּנָא קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּא, תָּוַהְנָא עַל הָאי קְרָא דִכְתִיב, כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ, וְכִי אֶל אֶבְיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלָא לְאַחֲרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין

ה׳״. פירוש אחר: ״אשרי משכיל אל דל״, כמה חזק שכרו של עני לפני הקדוש ברוך הוא.

אמר רבי חייא: תמהני על מקרא זה שכתוב: ״כי שומע אל אביונים ה׳״ (תהלים סט, לד), וכי אל אביונים שומע, ולא לאחר? אמר רבי שמעון: מפני שהם

Rabbi ’Hiya dit: Je m’étonne à propos de ce verset (Psaume 69:34): ״Car l’Eternel écoute les pauvres ...״ Ecoute-t’il seulement les pauvres et personne d’autre? Rabbi Chimon dit: C’est parce qu’ils sont plus proches du Roi, ainsi qu’il est écrit (Psaume 51:19): ״ O Dieu! tu ne mépriseras pas un coeur brisé et humilié.״ - Personne au monde n’a le coeur brisé comme celui du pauvre. Rabbi Chimon dit encore: Viens et vois: Le monde entier apparaît devant le Saint béni soit-il en corps

דְּאִנּוּן קְרִיבִין יַתִּיר לְמַלְכָּא, דִּכְתִיב, לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. וְלֵית לָךְ בְּעַלְמָא דְּאִיהוּ תָּבִיר לִבָּא כְּמִסְכְּנָא. תּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי כָּל אִנּוּן בְּנֵי עַלְמָא, אִתְחַזְיָן קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא. וּמִסְכְּנָא לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא בְּנַפְשָׁא בִּלְחוֹדוֹי, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְנַפְשָׁא יַתִּיר מִגּוּפָא.

קרובים יותר למלך, כמו שכתוב: "לב נשבר ונדכה אלוהים לא תבזה (שם נא, יט). ואין לך בעולם אדם שהוא שבור לב כמו העני. עוד אמר רבי שמעון: בא וראה: כל בני העולם נראים לפני הקדוש ברוך הוא בגוף ובנפש, והעני לא נראה אלא בנפשו לבד, והקדוש ברוך הוא קרוב לנפש יותר מן הגוף.

et en esprit, mais le pauvre ne lui apparaît qu’en esprit car le Saint béni soit-il est plus proche de l’esprit que du corps.

Un pauvre vivait dans le quartier de Rabbi Yessa. Personne ne s’occupait de lui et comme il était timide et faible il ne mendiait pas et il tomba malade. Rabbi Yessa vint alors le voir et il entendit une voix qui disait: Justice, justice, son âme va venir à moi bien que son heure ne soit pas encore arrivée! Malheur

מִסְכְּנָא חַד הֲוָה בְּשְׁבִיבוּתֵיהּ דְּרִבִּי יֵיסָא, וְלָא הֲוָה מָאן דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְהוּא הֲוָה אַכְסִיף וְלָא תַּקִּיף בִּבְנֵי נָשָׁא. יוֹמָא חָד חָלַשׁ, עָאל עָלֵיהּ רִבִּי יֵיסָא, שָׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר, טִילְקָא טִילְקָא, הָא נַפְשָׁא פַּרְחָא גַּבָּאי, וְלָא מָטוּ יוֹמוֹי, וַי לִבְנֵי מָתֵיהּ דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ דְּיָתִיב

עני אחד היה בשכונתו של רבי ייסא. ולא היה מי שישגיח עליו, והוא היה ביישן ולא חזק מדי לבקש מהאנשים. יום אחד חלה, נכנס.אליו רבי ייסא, שמע קול אחד שאומר: צדק צדק, הנה הנפש פורחת ממנו אצלי בעוד שלא הגיע זמנו למות, אוי לבני עירו שלא

aux gens de sa ville, car personne ne l'a restauré! Rabbi Yessa se leva et lui donna du jus de figue et une mesure de vin parfumé. Il transpira devant lui et reprit ses esprits. Il vint ensuite et s'enquit de sa santé. Il lui répondit: Par ta vie Rabbi, mon âme m'a quittée et on l'a conduite devant le trône du Roi et elle voulait y rester. Mais le Saint béni soit-il voulait te faire mériter et on annonça: Que le souffle de Rabbi Yessa monte et soit adjoint à l'une des chambres sacrées dans laquelle les collègues seront inspirés dans le futur! Et on prépara trois sièges qui sont

נַפְשֵׁיהּ לְגַבֵּיהּ. קָם רִבִּי יֵיסָא שָׁדֵי בְּפוּמֵיהּ מַיָּא דְגַרְגְּרִין, אַפּוּתָא דְקוֹנְטָא, (ס״א: דְקוּפְתָּא) אִתְבְּזַע זִיעָא בְּאַנְפּוֹי וְתָב רוּחֵיהּ לְגַבֵּיהּ. לְבָתַר אָתָא וְשָׁאִיל לֵיהּ, אָמַר, חַיֶּיךָ רִבִּי, נַפְשָׁא נַפְקַת מִנָּאי וּמָטוּ לָהּ קַמֵּיהּ כֻּרְסְיָא דְמַלְכָּא, וּבָעָאת לְאִשְׁתַּאֲרָא תַּמָּן, אֶלָּא דְבָעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַכָּאָה לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עָלָךְ זַמִּין הוּא רִבִּי יֵיסָא לְסַלְּקָא רוּחֵיהּ וּלְאִתְקַשְּׁרָא בְּחָד אַדְרָא קַדִּישָׁא,

נמצא בהם מי שישיב נפשו אליו. קם רבי ייסא, השליך לפיו מי תאנים, ומדה של יין מרוקח, בקעה זיעה בפניו ושבה רוחו אליו. אחר כך בא ושאל אותו [לשלומו], אמר: חייך רבי, נפשי יצאה ממני, והוליכוה לפני כסא המלך, ורצתה להשאר שם, אלא שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות אותך, והכריזו עליך מזומן הוא רבי ייסא להעלות רוחו ולהתקשר באדרא קדישא אחת, שעתידים החברים להעיר בארץ והתקינו שלש כסאות, שעומדים לך ולחבריך, מאותו היום היו משגיחים עליו בני עירו. [פירוש הענין כי נתבשר אז רבי ייסא שיהיה הוא עתיד להמצא בכלל עשרה

guardés pour toi et tes collègues. C'est à partir de ce jour que les habitants de sa ville commencèrent à s'occuper de lui du pauvre.

Une autre fois un pauvre passa devant

דִּזְמִינִין חַבְרַיָּא לְאַתְעָרָא בְּאַרְעָא, וְהָא אַתְקִינוּ תְּלַת כֻּרְסְיָאן דְּקָיְמִין לָךְ וּלְחַבְרָךְ. מֵהַהוּא יוֹמָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ בְּנֵי מָתֵיהּ.

תּוּ מִסְכְּנָא אַחֲרָא אַעְבָר קַמֵּיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק, וְהָוָה בִּידֵיהּ פְּלַג מֶעָה דְּכֶסֶף. אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי יִצְחָק, אַשְׁלִים לִי וּלְבָנַי וְלִבְנוֹתַי נַפְשָׁאן. אָמַר לֵיהּ, וְהֵיךְ אַשְׁלִים נַפְשַׁיְכוּ, דְּהָא לָא

שהתאספו לאדרא רבא בפרשת נשא, וידוע השכר המופלא אשר היה לאותם העשרה, ובישרוהו כי באותה האדרא הוא עתיד להיפטר מן העולם, וכתוב להשיב את רוחו, כי לא נמצא בו מיתה, רק שהמלאכים נטלוהו באותה פרסא, ולא רק אותו אלא גם את שני חבריו עמו, וזה מה שכתוב כאן והתקינו שלש כסאות, והם, רבי יוסי בן יעקב, ורבי חזקיה, ורבי ייסא, שנתאספו מן העולם באותה פרסא. ונודע

Rabbi Its'haq qui n'avait sur lui qu'une demi-pièce d'argent. Il dit à Rabbi Its'haq: Pourvois au besoin de mes fils et de mes filles. Il lui répondit: Comment pourvoirai-je pour vous alors que je ne possède qu'une demi-pièce d'argent? Il lui dit: Je complèrerai avec l'autre moitié qui est en ma possession. Il lui donna alors sa pièce. Il vit ensuite en

אִשְׁתְּכַח גַּבָּאי בַּר פַּלְג מְעָה. אָמַר לֵיהּ, בְּדָא אַשְׁלִימְנָא בְּפַלְג אַחֲרָא דְּאִית גַּבָּאי. אַפְקֵיהּ וְיָהֲבֵיהּ לֵיהּ. אַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ, דְּהָוָה אַעְבָּר בְּשִׂפְתָא דְּיַמָּא רַבָּא, וּבָעָאן לְמִשְׁדְּיֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. חָמָא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּהָוָה אוֹשִׁיט יְדוֹי לְקַבְּלֵיהּ, וְאָתֵי הַהוּא מִסְכְּנָא וְאַפְּקֵיהּ וְיַהֲבֵיהּ בִּידוֹי דְּרִבִּי

גודל ענין הפטירה ההיא במיתת נשיקה כנזכר שם, וזכה לכל זה בעבור מה שעשה עם העני, הרח"ו].

עוד מעשה בעני אחר שעבר לפני רבי יצחק, והיה בידו חצי מעה של כסף, אמר לרבי יצחק: השלים לי לבני ולבנותי את נפשינו. אמר לו: ואיך אשלים את נפשיכם, שהרי לא נמצא אצלי רק חצי מעה? אמר לו: בזה אשלים אני בחצי אחר שיש איתי. הוציאה ונתן לו. הראו לו בחלומו, שהיה עובר בשפת הים הגדול, ורצו להשליכו בתוכו, ראה את רבי שמעון שהושיט ידיו אליו, ובא העני ההוא והוציאו ומסרו

rêve qu'il passait près du rivage de l'océan où on voulait l'y jeter. Il vit Rabbi Chimon qui lui tendait les bras, mais survint le pauvre qui le sortit et le remit aux mains de Rabbi Chimon et c'est ainsi qu'il fut sauvé. Lorsqu'il se réveilla ce verset lui vint aux lèvres (Psaume 41:2): "Bienheureux celui

שִׁמְעוֹן, וְאִשְׁתֵּזִיב. כַּד אִתְעַר, נָפַל בְּפוּמֵיהּ הָאי קְרָא, אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ. [ס״א ע״א וע״ב].

בידיו של רבי שמעון וניצל. כשהקיץ נפל בפיו מקרא זה: ״אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה׳״ [החלום הזה מרמז על המעשה שמסופר בפרשת ויחי, שהיה מלאך המות רודף אחרי רבי יצחק להמיתו, ורבי שמעון נכנס ערב בעדו והצילו, בסיוע צדקה זו שקדמה. ולכן ראה את רבי שמעון שהושיט יד אליו ובא העני והצילו].

qui comprend le pauvre! Au mauvais jour, l'Eternel le délivrera." (Zohar, vol. 2, p. 61a-b).

צז.

רִבִּי יֵיסָא סָבָא לָא אַתְקִין סְעוּדָתָא בְּכָל יוֹמָא, עַד דְּבָעָא בָעוּתֵיהּ קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְזוֹנֵי. אָמַר, לָא נַתְקִין סְעוּדָתָא, עַד דְּתִתְיְהִיב מִבֵּי מַלְכָּא. לְבָתַר דְּבָעֵי בָעוּתֵיהּ קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲוָה מְחַכֶּה שַׁעְתָּא חֲדָא. אָמַר,

צז.

רבי ייסא סבא, לא התקין סעודתו בכל יום עד שהתפלל תפלתו לפני הקדוש ברוך הוא על מזונו. אמר: לא נתקין הסעודה, עד שתנתן מבית המלך. אחר שהתפלל תפלתו לפני הקדוש ברוך הוא, היה מחכה שעה אחת, אמר: כבר הזמן שתנתן מבית

97.

"Rabbi Yessa l'Ancien ne préparait pas son repas journalier avant d'avoir prié devant le Saint béni soit-il pour sa subsistance. Il disait: Nous ne préparerons pas le repas avant qu'il ne soit donné de la demeure du Roi. Après avoir terminé sa prière devant le Saint béni soit-il, il attendait un moment puis il disait: Le moment où il le repas est donné de la demeure du Roi est arrivé! Et c'est alors

הָא עִדָּן דְּתִתְיְהִיב מִבֵּי מַלְכָּא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא. וְדָא הוּא אָרְחָא דְּאִנּוּן דַּחֲלֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַּחֲלֵי חֶטְאָה.

אִנּוּן חַיָּבַיָּא דְּאָזְלִין עֲקִימִין בְּאָרְחֵי אוֹרַיְתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ, הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ, וְעַל דָּא רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים

המלך, מכאן ולהלאה תתקינו הסעודה. וזה הוא הדרך של יראי הקדוש ברוך הוא יראי חטא.

אלו הרשעים שהולכים בעקמימות מדרך התורה; מה כתוב עליהם? "הוי משכימי בבקר שכר ירדפו" (ישעיה ה, יא). ולכן: "רוצה ה' את יראיו את המיחלים

que l'on préparait le repas. Voilà la conduite des craignants du Saint béni soit-il. Ce sont les craignants du péché.

Quant aux impies qui s'éloignent du chemin de la Tora, qu'est-il écrit à leur propos? (Isaie 5:11): "Malheur à ceux qui, se levant de bonne heure, courent après la boisson ..." Et ainsi (Psaume 147:11): "Le plaisir de l'Eternel est en ceux qui le craignent, en ceux qui s'attendent à sa bonté." - "A sa bonté" précisément, car c'est en cela que se reconnaissent chaque jour les fidèles. C'est

לְחַסְדוֹ. לְחַסְדוֹ דַיְקָא, וּבְהָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ קָאָמַר, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר. וְכָל כַּךְ לָמָּה. לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא. בְּכָאן אִשְׁתְּמוֹדְעָן אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִנּוּן אָזְלֵי בְּאֹרַח מֵישָׁר בְּאוֹרַיְתָא.

[ס"ב ע"ב].

לחסדו" (תהלים קמז, יא). לחסדו מדויק, ובזה ניכרים אלו בני האמונה בכל יום ויום. זהו מה שכתוב: "ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו" (שמות טז, ד). יום ביומו אמר, ולא דבר יום ליום אחר. וכל כך למה? "למען אנסנו הילך בתורתי אם לא", בזה ניכרים אלו בני האמונה, שכל יום ויום המה הולכים בדרך הישר בתורה.

ce qui est écrit (Exode 16:4): " ...Et le peuple sortira, et en recueillera chaque jour..." - Il est bien dit "Chaque jour" et non pas "Aujourd'hui pour demain". Et pourquoi? (Exode 16:4): " ...Afin que je l'éprouve pour voir s'il marchera dans ma loi, ou non." C'est ainsi que sont reconnus les fidèles; ce sont ceux qui journellement marchent dans le droit chemin de la Tora." (Zohar, vol. 2, p. 62b).

צח.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ. וְכִי מָאן דְּאָכִיל קִמְעָא לָקִיט קִמְעָא, וּמָאן דְּאָכִיל יַתִּיר לָקִיט יַתִּיר. וְהָא כְּתִיב, וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה, וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר. אֶלָּא לְפוּם אִנּוּן דְּאָכְלִין לָקְטִין. מַשְׁמַע, אָכְלוֹ, מָאן דְּהָוָה אָכִיל לֵיהּ. וּבְגִינֵי כָּךְ לָא כְתִיב אֲכִילָתוֹ.

צח.

רבי יצחק אמר: "איש לפי אכלו לקטו" (שמות טז, יח). וכי מי שאכל מעט לקט מעט, ומי שאכל יותר לקט יותר? והרי כתוב: "לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר" (שם)? אלא לפי מספר בני הבית האוכלים, לוקטים. שמשמעות "אכלו" בני הבית שאוכלים אותו, ומפני זה לא כתוב אכילתו.

98.

"Rabbi Its'haq dit (Exode 16:18): " ...Chacun en proportion de ce qu'il mangeait." Celui qui mangeait peu, recueillait-il peu, et celui qui mangeait plus recueillait-il plus? Mais n'est-il pas écrit

מַאי קָא מַיְירֵי. אָחִיד בַּר נָשׁ בְּעַבְדָּא אוֹ בְּאָמָתָא וְאָמַר דְּהוּא דִילֵיהּ. אָתָא חַבְרֵיהּ וְאָמַר, הָאי עַבְדָּא דִילִי הוּא. קָרִיבוּ לְקַמֵּיהּ דְּמשֶׁה לְדִינָא. אָמַר לוֹן, כַּמָּה נַפְשָׁאן בְּבֵיתָךְ, וְכַמָּה נַפְשָׁאן בְּבֵיתֵיהּ דְּדֵין. אָמְרוּ, כָּךְ וְכָךְ.

ומה זה מלמדנו? אם (החזיק) אדם בעבד או באמה, ואומר שׁשלו הוא, ובא חבירו ואומר עבד זה שלי הוא, באים לפני משה לדין, אמר להם: כמה נפשות בביתך, וכמה נפשות בביתו של זה, אמר: כך

(Exode 16:18): " ...Celui qui avait beaucoup, n'eut pas trop; et celui qui avait peu n'en manqua pas ..."? Mais on ramassait selon le nombre des gens de la famille. Voilà la signification de "Mangeait" okhlo et c'est ainsi qu'il n'est pas écrit: "Selon son manger" akhilato.

Que cela nous apprend-il? Lorsque quelqu'un détient un domestique ou une servante en maintenant qu'ils lui appartiennent et qu'un autre vient les lui contester, ils vont trouver le juge qui demande: Combien de personne dans ta

וְהַהִיא שַׁעְתָּא אָמַר לוֹן מֹשֶׁה לִקְטוּ מָחָר, וְכָל חָד מִנַּיְכוּ יֵיתֵי לְגַבָּאי. לְמָחָר נַפְקוּ וְלָקְטוּ וְאַתְיָן קַמֵּי מֹשֶׁה. שַׁוְיָן קָמֵיהּ מַנָּא, הֲוָה מָדִיד לֵיהּ. אִי הַהוּא עַבְדָּא דְדֵין, אַשְׁכַּח הַהוּא עָמְרָא דְעַבְדָּא בְּהַהוּא מַנָּא, דְּהָא חַד עֻמְרָא לְכָל נֶפֶשׁ וָנֶפֶשׁ

וכך, אותה שעה אמר להם משה: ליקטו מחר, וכל אחד מכם יבא אלי למחר, יצאו ולקטו, ובאו לפני משה, שמו לפניו את המן והיה מודד אותו. אם העבד ההוא של זה, נמצא העומר של העבד באותו כלי,

maisonnée et combien dans la maison de celui-ci? Et ils répondent: Tel nombre. A cette époque Moise leur dit: Ramassez demain et que chacun de vous vienne ensuite me voir. Ils partaient, ramassaient et venaient trouver Moise. Ils posaient la manne devant lui puis il la mesurait. Lorsque l'esclave appartenait à untel on retrouvait son omer dans le récipient, car il y a un omer pour chaque personne de sa maisonnée. Mais si l'omer manquait dans le récipient, alors qu'il devait y avoir un omer pour chaque personne de sa maisonnée, il déclarait: L'esclave est à l'autre. C'est ce

מִבֵּיתֵיהּ, מָדִיד לְדֵין, וְאַשְׁכַּח חַסְרָא הַהוּא מֵיכְלָא דְעַבְדָּא בְּהַהוּא מַנָּא דִילֵיהּ, וְחָד עֻמְרָא לְכָל נֶפֶשׁ וָנֶפֶשׁ מִבֵּיתֵיהּ. אָמַר, עַבְדָּא דְדֵין הוּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ. וּכְתִיב עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשׁוֹתֵיכֶם. [ס"ג ע"א].

שהרי עומר אחד לכל נפש ונפש מביתו ואם מדד לזה ונמצא חסר האוכל של העבד בכלי שלו, והיה עומר אחד לכל נפש ונפש מביתו, אמר: העבד של זה הוא, זהו מה שכתוב: "איש לפי אכלו לקטו", וכתוב: "עומר לגלגלת מספר נפשתיכם".

qui est écrit (Exode 16:18): " ...Chacun en proportion de ce qu'il mangeait..." (Zohar, vol. 2, p. 63a).

צט.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכַמָּה אָתָר תָּנֵינָן, דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מָה דְעָבַד לְעֵלָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא אִיהוּ קְשׁוֹט וְעוֹבָדָא דִקְשׁוֹט, וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּעַלְמָא דְבָעֵי בַר נָשׁ לְדַחְיָא לֵיהּ מִנֵּיהּ וּלְאַנְהָגָא בֵיהּ קְלָנָא, דְּהָא כֻּלְּהוּ עוֹבָדָא דִקְשׁוֹט אִנּוּן, וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ בְּעַלְמָא.

צט.

רבי אבא אמר: בכמה מקומות שנינו: שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה למעלה ולמטה, הכל הוא אמת ופעולתו אמת, ואין לך דבר בעולם שהאדם צריך לדחותו ולנהוג בו בזיון, כי כולם מעשה אמת הם, והכל צריך בעולם.

99.

"Rabbi Abba dit: Il a été enseigné dans plusieurs endroits que tout ce que le Saint béni soit-il fait en haut et en bas, tout est vrai et son oeuvre est véritable. Il n'y a rien dans ce monde que l'homme ne doit repousser et traiter avec mépris. Car toutes sont des

דְּהָא זִמְנָא חֲדָא הֲוָה רִבִּי אֶלְעָזָר אָזִיל בְּאָרְחָא וַהֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ רִבִּי חִזְקִיָּה, חָמוּ חָד חִוְיָא, קָם רִבִּי חִזְקִיָּה לְמִקְטְלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, שְׁבִיק לֵיהּ לָא תִקְטְלְנֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, וְהָא מִלָּה בִּישָׁא אִיהוּ דְּקָטִיל בְּנֵי נָשָׁא. אָמַר לֵיהּ

כי פעם אחת היה רבי אלעזר הולך בדרך, והיה הולך עמו רבי חזקיה, ראו נחש אחד, קם רבי חזקיה להרגו, אמר לו רבי אלעזר: עזוב אותו, אל תהרוג אותו. אמר לו: והרי דבר רע הוא שהורג בני אדם? אמר לו [רבי אלעזר] לרבי חזקיה: והרי כתוב: "אם

oeuvres authentiques et il faut de tout dans le monde.

Une fois que Rabbi Elazar était en chemin accompagné de Rabbi 'Hizqiya, ils virent un serpent. Rabbi 'Hizqiya se leva pour le tuer mais Rabbi Elazar lui dit: Laisse-le, ne le tue pas! Il lui répondit: Mais c'est une mauvaise chose qui tue les gens! Il rétorqua à Rabbi 'Hizqiya: Il est écrit (Ecclésiaste 10:11): "Le serpent mord-t'il sans murmure?" - Le serpent ne mord les hommes avant qu'on ne le lui murmure d'en haut et qu'on lui dise: Vas tuer untel! Quelquefois, en accomplissant cela, il

לְרִבִּי חִזְקִיָּה, וְהָא כְּתִיב, אִם יִשּׁוֹךְ הַנָּחָשׁ בְּלֹא לָחַשׁ. לָא נָשִׁיךְ חִוְיָא לְבַר נָשׁ, עַד דְּלָחֲשִׁין לֵיהּ מִלְעֵלָּא וְאַמְרֵי לֵיהּ זִיל קְטִיל לֵיהּ לִפְלַנְיָא. וּלְזִמְנִין כְּמָה דְעָבִיד הָאי, הָכִי נָמִי שֵׁזִיב לְבַר נָשׁ מִמִּלִּין אַחֲרָנִין, וְעַל יְדוֹי אַרְחִישׁ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִסָּא לִבְנֵי נָשָׁא, וְכֹלָּא בִּידָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַלְיָא. וְכֹלָּא אִיהוּ עוֹבָדֵי יְדוֹי, וְאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהוּ, וְאִי לָאו דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן עָלְמָא, לָא

ישוך הנחש בלא לחש" (קהלת יוד, יא), הנחש לא נושך בני אדם עד שלוחשים לו מלמעלה ואומרים לו לך הרוג את פלוני, ולפעמים כמו שעושה את הדבר הזה [להרוג בני אדם, גם] מציל את האדם מדברים אחרים, ועל ידו עושה הקדוש ברוך הוא נס לבני אדם, והכל

sauve d'autres hommes de certains méfaits, et c'est par lui que le Saint béni soit-il accomplit des miracles pour les hommes. Tout est entre les mains du Saint béni soit-il, tout est son oeuvre et il faut de tout dans le monde. Si le monde n'avait pas besoin d'eux, le Saint béni soit-il ne les aurait pas créés. C'est ainsi que l'homme ne doit rien mépriser parmi

עָבַד לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָא, לָא בָעֵי בַר נָשׁ לְאַנְהָגָא בְהוּ קָלָנָא בְּמִלֵּי דְעָלְמָא. בְּמִלּוֹי וּבְעוֹבָדוֹי דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. [ס"ח ע"ב].

תלוי בידי הקדוש ברוך הוא, והכל הוא מעשה ידיו והעולם צריך להם, ואם לא שצריך להם העולם, לא ברא אותם הקדוש ברוך הוא, ולכן האדם לא צריך לנהוג בזיון בדברי העולם, ובדברי ובמעשה הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה.

les choses du monde, et à plus forte raison les paroles et l'oeuvre du Saint béni soit-il!" (Zohar, vol. 2, p. 68b).

ק.

תָּאנָא, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד, אָמַר רִבִּי יוֹסִי, דָּא הוּא מֹשֶׁה, דִּכְתִיב, וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דָּא הוּא אַהֲרֹן, דִּכְתִיב וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה. מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה, דָּא אֵלִיָּהוּ, דִּכְתִיב אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי. מִי

ק.

שנו חכמים: "מי עלה שמים וירד" (משלי ל, ד). אמר רבי יוסי: זהו משה, שכתוב בו: "ומשה עלה אל האלוהים" (שמות יט, ג). "מי אסף רוח בחפניו", זהו אהרן, שכתוב בו: ומלא חפניו קטרת סמים דקה" (ויקרא טז, יב). "מי צרר מים בשמלה", זהו אליהו, שכתוב בו: "אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי" (מלכים א, יז, א). "מי הקים כל אפסי ארץ",

100.

"Il a été enseigné: (Proverbes 30:4): "Qui est monté dans les cieux, et qui en est descendu?" Rabbi Yossi dit: Il s'agit de Moise, à propos duquel il est écrit (Exode 19:3): "Et

הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, דָא הוּא אַבְרָהָם, דִּכְתִיב בֵּיהּ, אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם.

הוּא תָּנֵי הַאי וְהוּא אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה. מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְגוֹמֵר. מִי

זהו אברהם, שכתוב בו: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" (בראשית ב, ד), אל תקרא בהבראם אלא באברהם.

הוא שנה [את פירוש] זה, והוא אמר [פירוש אחר]: "מי עלה שמים", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו: "עלה אלהים בתרועה" (תהלים מז, ו). "מי אסף רוח בחפניו", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו: "אשר בידו נפש כל חי וגו'" (איוב יב, י). "מי צרר מים בשמלה", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו: "צורר

Moise monta vers Dieu ..." (Proverbes 30:4): "Qui a rassemblé le vent dans le creux de ses mains? - Il s'agit d'Aaron, à propos duquel il est écrit (Lévitique 16:12): " ...Et plein ses paumes d'encens de drogues odoriférantes pulvérisées..." (Proverbes 30:4): "Qui a serré les eaux dans un manteau?" - Il s'agit d'Elie,

צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ צוֹרֵר מַיִם בְּעָבָיו. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ, בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. תּוּ אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד וְגוֹמֵר. אִלֵּין אִנּוּן אַרְבַּע קִטְרֵי עָלְמָא, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר.

מים בעביו" (שם כו, ח). "מי הקים כל אפסי ארץ", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו: "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים" (בראשית ב, ד). עוד פירוש אמר רבי יוסי: "מי עלה שמים וירד וגו'", אלו הם ארבע קשרי העולם, [ארבע יסודות העולם הקשורים בכל בעלי חיים שבעולם] אש, רוח, מים, ועפר.

à propos duquel il est écrit (1 Rois 17:1): " ...Il n'y aura ces années-ci ni rosée ni pluie, sinon à ma parole." (Proverbes 30:4): "Qui a établi toutes les bornes de la terre? - Il s'agit d'Abraham, à propos duquel il est écrit (Genèse 2:4): "Ce sont les générations des cieux et de la terre lorsqu'ils furent créés béhibaram..." - Ne lit pas "Lorsqu'ils furent créés" béhibaram, mais plutôt "en Abraham" béAbraham.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, אִתְחֲזוּן מִלּוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי, דְּלָא מִתְקַיְּמָן. כַּד מָטוּ מִלִּין אִלֵּין לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲנַח יְדוֹי בְּרֵישֵׁיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי וּבֵרְכֵיהּ, וְאָמַר, שַׁפִּיר קָא אָמַרְתְּ וְהָכִי הוּא. אָמַר לֵיהּ, מְנָא לָךְ, אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא דַּהֲוָה אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא.

אמר רבי ייסא: נראים דברי רבי יוסי שאינם מתקיימים. [שנראה כמסתפק איזהו פירוש האמיתי של הפסוק]. כאשר הגיעו דברים אלו לפני רבי שמעון, הניח ידו על ראשו של רבי יוסי, ובירכו, ואמר: יפה אמ־ת, וכך הוא. אמר לו: מאין לך [פירושים אלו]? אמר: כך למדתי מאבא. שהיה אומר לי משמו של רב המנונא סבא.

Il a été enseigné et expliqué: (Proverbes 30:4): ״Qui est monté dans les cieux ...״ - Il s'agit du Saint béni soit-il, à propos duquel il est écrit (Psaume 47:6): ״Dieu s'élève ... l'Eternel au son de la trompette.״ (Proverbes 30:4): ״ ...Qui a rassemblé le vent dans le creux de ses mains... ״ - Il s'agit du Saint béni soit-il, à propos duquel il est écrit (Job 12:10): ״Lui, dans la main duquel est l'âme de tout être vivant ...״ (Proverbes 30:4): ״ ...Qui

יוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּתַרְעָא דְצִפּוֹרִי, אָמַר לֵיהּ רִבִּי יֵיסָא, הָאי דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד וְגוֹמֵר. זִמְנָא חֲדָא אָמַר, דָא מֹשֶׁה. לְבָתַר אָמַר, דָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְבָתַר אָמַר, אִלֵּין אַרְבַּע קִטְרִין אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר, וְחָמֵינָא לֵיהּ לְמֹר דִּבְרְכֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמַר, וְהָכִי הוּא, וְכֹלָּא חַד מִלָּה, וְכֻלְּהוּ מִלֵּי אִתְקַיָּמוּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹלָּא

יום אחד היה יושב רבי שמעון בשער של צפורי, אמר לו רבי ייסא, זה שאמר רבי יוסי: "מי עלה שמים וירד וגו'". פעם אחת אמר: זה משה. אחר כך אמר: זה הקדוש ברוך הוא. ואחר כך אמר: אלו ארבע קשרים אש רוח מים ועפר, וראיתי את כבודו שבירך אותו [לכן רציתי להבין ביאור הדברים]. אמר לו: ודאי יפה אמר, וכך הוא, והכל דבר אחד, וכל הדברים התקיימו בו בהקדוש ברוך הוא, וכולם עולים במשקל

a serré les eaux dans un manteau... " - Il s'agit du Saint béni soit-il, à propos duquel il est écrit (Job 26:8): "Il serre les eaux dans ses nuages ..." (Proverbes 30:4): " ...Qui a établi toutes les bornes de la terre... " - Il s'agit du Saint béni soit-il, à propos duquel il est écrit (Genèse 2:4): " ...Au jour que l'Eternel Dieu fit la terre et les cieux." Rabbi Yossi donna

בְּחָד מַתְקְלָא סָלְקָא. אִתְרְגִישׁ רִבִּי יֵיסָא בְּמִלּוֹי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַדַּאי הָאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מִקַּמֵּיהּ דְמֹר זִמְנָא אַחֲרָא. אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם אֶלָּא בְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. וְכֹלָּא שַׁפִּיר. אֲבָל סֵיפָא דִקְרָא מָאי קָא מַיְירֵי, דִּכְתִיב מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֶּׁם בְּנוֹ כִּי

אחד. התרגש רבי ייסא בדברי רבי שמעון. ואמר: ודאי שכך הוא, וכך למדתי לפני מורי בזמן אחר: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", אל תקרא בהבראם, אלא באברהם, וכמו שכתוב: "כי אמרתי עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג), והכל יפה, אבל סוף המקרא מה פירושו? שכתוב: "מה שמו ומה שם בנו

une autre explication: (Proverbes 30:4): "Qui est monté dans les cieux..." - Il s'agit des quatres attaches éléments du monde: le feu, l'air, l'eau et la terre.

Rabbi Yessa dit: Les explications de Rabbi Yossi ne sont pas valides! Lorsques ces paroles parvinrent à Rabbi Chimon, il posa sa main sur la tête de Rabbi Yossi et il le bénit en disant: Tu as bien parlé et il en est ainsi. Puis il ajouta: Mais d'où proviennent ces interprétations? Il répondit: C'est que

תֵּדַע, מַה שְּׁמוֹ תִּינַח. מַה שֵּׁם בְּנוֹ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, רָזָא דְמִלָּה הָא אוֹלִיפְנָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי. אָמַר לֵיהּ, לֵימָא לִי מֹר, דְּהָא בְחֶלְמִי שָׁאִילְנָא קַמֵּיהּ דְּמֹר הַאי מִלָּה וְאָמַר לִי וְאַנְשֵׁינָא לָהּ. אָמַר לֵיהּ, אִי אֵימָא, תִּדְכַּר. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, דְּהָא מַה דְּאוֹלִיפְנָא קַמֵּיהּ דְּמוֹר, יוֹמָא דָא אַדְכַּרְנָא. אָמַר

כי תדע", מה שמו, מובן, "מה שם בנו", מה פירושו? אמר לו: סוד הדבר כבר לימדתי את רבי אלעזר בני. אמר לו: יאמר לי מורי, כי בחלומי שאלתי שאלה זו לפני מורי ואמר לי, ושכחתי אותו. אמר לו: אם אומר, תזכר? אמר לו: ודאי, כי מה שלמדתי מלפני מורי ביום זה אני זוכר. אמר לו: סוד הדבר זהו מה

j'ai appris de mon père, qui les citaient au nom de Rabbi Hamnouna l'Ancien.

Un jour, alors que Rabbi Chimon était assis à la porte de Sephoris, Rabbi Yessa lui dit: Pour ce qui a été dit par Rabbi Yossi: (Proverbes 30:4): "Qui est monté dans les cieux ..." etc., Il a dit une fois qu'il s'agissait de Moise, ensuite qu'il s'agissait du Saint béni soit-il, et enfin qu'il s'agissait des quatres attaches: le feu, l'air, l'eau et la terre. Puis j'ai vu le maître qui le bénissait? Il

לֵיהּ, רָזָא דְמִלָּה, הַיְנוּ דִכְתִיב, בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, וּבְרָזָא עִלָּאָה, וְהָאי אִקְרֵי בְּנוֹי. אָמַר יָנוּחַ דַּעְתֵּיהּ דְּמֹר דְּהָא רָזָא דָא יְדַעְנָא. אַדְהָכִי לָא אִדְכַּר רִבִּי יֵיסָא, חָלַשׁ

שכתוב: "בני בכורי ישראל" (שמות ד, כב), וכתוב: "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מט, ג). ובסוד עליון. וזהו נקרא בנו. אמר: ינוח דעת מורי כי את הסוד הזה ידעתי. בתוך כך לא נזכר רבי ייסא. חלשה דעתו

lui répondit: Certes, il a bien parlé et il en est ainsi. Tout cela n'est qu'une seule et même chose, toutes ces choses existent dans le Saint béni soit-il et le tout indique une seule et même chose. Rabbi Yessa fut affecté par les paroles de Rabbi Chimon puis il dit: Certes, il en est ainsi et voici ce qu'une fois j'ai appris de mon maître (Genèse 2:4): "Ce sont ici les générations des cieux et de la terre lorsqu'ils furent créés béhibaram ..." - Ne lit pas "Lorsqu'ils furent créés béhibaram", mais plutôt "en Abraham béAbraham", ainsi qu'il est écrit (Psaume 89:3): "Car j'ai dit la bonté sera édifiée pour toujours ..." Cela est parfait, mais que signifie la fin du verset (Proverbes 30:4): " ...Quel est son nom et quel est le nom

דַּעְתֵּיהּ אָזַל לְבֵיתֵיהּ אַדְמוּךְ, אַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ חַד סִפְרָא דַּאֲגַדְתָּא דַּהֲוָה כְּתִיב בֵּיהּ חָכְמָה וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ, אִתְּעַר אָזִיל לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן נָשַׁק יְדוֹי אָמַר הָכִי חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא, זִמְנָא אַחֲרָא חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא חַד סִפְרָא דַּאֲגַדְתָּא

[הצטער]. הלך לביתו, נרדם, הראו לו בחלום ספר אגדה אחד שהיה כתוב בו: "חכמה ותפארת במקדשו". התעורר, הלך אל רבי שמעון, נשק ידיו אמר: כך ראיתי בחלומי. ובפעם אחרת ראיתי בחלום ספר אגדה

de son fils, si tu le sais?" - Quant à "Quel est son nom", cela est entendu, mais quelle est la signification de "Quel est le nom de son fils"? Il lui dit: J'ai déjà enseigné ce secret à Rabbi Elazar, mon fils. Il lui répondit: Que mon maître me l'enseigne, car j'ai posé cette question en rêve à mon maître et il m'a répondu, mais j'ai oublié. Il lui demanda: Si je t'enseigne t'en souviendras-tu? Il lui dit: Certes, car je me souviens de ce que mon maître m'a enseigné aujourd'hui! Il lui dit: Le secret de cette chose se trouve dans le verset (Exode 4:22): " ...Israel est mon fils, mon premier-né." Et il est encore écrit (Isaie 49:3):

דְאִתְחֲזִיוּ קָמָאי, וַהֲוָה כְּתִיב בֵּיהּ חָכְמָה וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ, חָכְמָה לְעֵלָּא תִּפְאֶרֶת לְתַתָּא. בְּמִקְדָּשׁוֹ לְגַבַּיְהוּ, וְהָכִי חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא זִמְנָא חָדָא וְהָכִי אַשְׁכַּחְנָא בְּפוּמָאי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן עַד

אחד שהראו לפני, והיה כתוב בו: חכמה ותפארת במקדשו, חכמה למעלה, תפארת למטה, במקדשו אצלם. וכך ראיתי בחלום פעם אחת. וכך מצאתי פסוק

" ...Israel en qui je me glorifierait." Voilà la signification de "son fils", selon le secret supérieur. Il répondit: Que mon maître se tranquillise, car je connaissais ce secret. Sur ce, Rabbi Yessa oublia et il en défaillit. Il s'en alla chez lui et s'endormit. Puis on lui montra en rêve, un livre de légendes Aggada dans lequel il était écrit: "Sagesse et beauté dans son sanctuaire" Il se réveilla et alla trouver Rabbi Chimon, il lui embrassa les mains et dit: Voici ce que j'ai vu dans mon rêve. Et une autre fois j'ai vu en rêve un livre de légendes dans lequel il était écrit: "Sagesse et beauté dans son sanctuaire" - Sagesse en haut, beauté en bas, dans son sanctuaire

כְּעַן רַבְיָא אַנְתְּ לְמֵיעַל בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא, וְהָא כֹּלָּא אַחְזִיאוּ לָךְ וְדָא הוּא דִכְתִיב מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֶּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע. חָכְמָה שְׁמוֹ תִּפְאֶרֶת בְּנוֹ.
[ע"ט ע"א וע"ב].

שנפל בפי. אמר לו רבי שמעון: עדיין צעיר אתה להכנס בין קוצרי השדה [בעלי הסוד], והרי את הכל הראו לך, וזהו פירוש הכתוב: "מה שמו ומה שם בנו כי תדע". חכמה שמו, תפארת בנו.

parmi eux. Voici ce que j'ai vu une fois et ainsi j'ai trouvé un verset qui s'est échappé de ma bouche. Rabbi Chimon lui dit: Tu es encore jeune pour entrer parmi les Faucheurs du champ les connaisseurs des secrets, mais on t'a tout montré, et telle est la signification du verset (Proverbes 30:4): " ...Quel est son nom et quel est le nom de son fils ..." (Zohar, vol. 2, p. 79a-b)

קא.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זִמְנָא חֲדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא, וְהָוָה רִבִּי חִיָּא בְּרִי עִמִּי. עַד דַּהֲוֵינָא אָזְלִין, אַשְׁכַּחְנָא חָד גְּבַר דַּהֲוָה לָקִיט בְּחַקְלָא עֲשָׂבִין לְאַסְוָתָא, קָרִיבְנָא לְגַבּוֹי, אֲמֵינָא לֵיהּ, בַּר נָשׁ קוּטְרָא דְקוּטְרֵי דַעֲשָׂבִין לָמָּה. לָא זָקִיף רֵישֵׁיהּ וְלָא אָמַר מִדִּי. אַהֲדַרְנָא זִמְנָא אַחֲרָא וַאֲמֵינָא הָאי וְלָא אָמַר מִדִּי.

קא.

שנינו בברייתא, אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי הולך בדרך, והיה רבי חייא בני עמי. בעוד שהיינו הולכים, מצאנו איש אחד שהיה מלקט בשדה עשבים לרפואה. התקרבנו אליו, אמרנו לו: בן אדם, אגודות אגודות העשבים בשביל מה? לא זקף האיש ראשו, ולא אמר דבר. חזרתי פעם שניה ואמרתי דבר זה, ולא אמר דבר.

101.

"Il a été enseigné: Rabbi Yossi dit: Une fois, j'étais en chemin accompagné de Rabbi 'Hiya, mon fils. Et alors que nous marchions, nous rencontrâmes un homme qui ramassait

אֲמֵינָא לֵיהּ לְרִבִּי חִיָּא בְּרִי, אוֹ הַאי בַּר נָשׁ אָטִים אֻדְנִין, אוֹ שַׁטְיָא אוֹ חַכִּימָא. יָתִיבְנָא גַּבּוֹי. לְבָתַר לָקִיט אִנּוּן עֲשָׂבִין וְאָחִיד לוֹן, וְחָפָא עֲלֵיהוֹן טַרְפֵּי גֻפְנִין.

אמרתי לו לרבי חייא בני: או אדם זה חרש, או שוטה, או חכם. ישבנו אצלו, אחר כך ליקט את אותם העשבים, וקשר אותם וחיפה אותם בעלי גפנים.

des plantes médicales dans un champ. Nous lui demandâmes: Homme, à quoi servent ces bottes d'herbes? L'homme ne releva pas la tête et ne souffla mot. Je répétais une deuxième fois ce que j'avais déjà dit, mais il ne répondit pas.

Je dis alors à Rabbi 'Hiya, mon fils: Soit cet homme est sourd, soit c'est un crétin ou un sage. Nous nous assîmes près de lui et il continuait à ramasser ces herbes, il les lia et les recouvrit de feuilles de vigne.

Il nous dit: Je vois que vous êtes des Juifs et on dit à propos des Juifs qu'ils sont sages. Si je n'avais pas pitié de vous, vous seriez écartés des hommes comme le lépreux que l'on met en quarantaine, car je vois que l'odeur d'une herbe près de laquelle vous

אָמַר לָן, אֲנָא חֲמֵינָא דְיוּדָאִין אַתּוּן, וְיוּדָאִין
אַמְרֵי עֲלַיְהוּ דְאִנּוּן חַכִּימִין, אִי לָא
דְחַיִּיסְנָא עֲלַיְכוּ, הַשְׁתָּא תֶּהֱווֹן רְחִיקִין מִבְּנֵי נָשָׁא
כִּסְגִירָא דָא דְמַרְחִיקִין לֵיהּ מִכֹּלָּא, דְּהָא אֲנָא
חָמֵינָא דְרֵיחָא דְחַד עִשְׂבָּא דְהָוָה קָרִיב גַּבֵּיכוֹן
עָאל בְּגוּפַיְכוּ, וְתֶהֱווֹן רְחִיקִין תְּלָתָא יוֹמִין. אֶלָּא
אֲכִילוּ אִלֵּין תּוּמֵי בָרָא וְתִתְּסוּן. אֲכַלְנָא מִנַּיְהוּ

אמר לנו: אני רואה שיהודים אתם. ואומרים על
היהודים שהם חכמים, אם לא שאני חס עליכם עתה,
הייתם רחוקים מבני אדם כמצורע הזה שמרחקים
אותו מכולם, כי אני רואה שריח של עשב אחד שהיה
קרוב לידכם, נכנס בגופיכם, ותהיו רחוקים שלשה
מים. אלא איכלו את אלו השומים המדבריים ותתרפאו.

êtes passé a pénétré dans vos corps et vous auriez du être écartés pour trois jours! Mais mangez de ces ails sauvages et vous serez guéris. Nous mangeâmes de ceux qui étaient devant nous puis nous nous endormîment en transpirant pendant longtemps. Lorsque nous nous réveillâmes, cet homme nous dit: Maintenant votre Dieu est avec vous puisque vous m'avez rencontré et que la guérison de vos corps s'est réalisée par moi.

דַהֲווֹ שְׁכִיחִין קַמָּן, וְאַדְמַכְנָא וְאִתְקַטַּרְנָא בְזִיעָא עַד עִדָּן סַגִּי. לְבָתָר, אִתְעַרְנָא. אָמַר לָן הַהוּא גַבְרָא, הַשְׁתָּא אֱלָהֲכוֹן עִמְּכוֹן דְּאַשְׁכַּחְתּוּן לִי, דְּהָא אַסְוָתָא דְגוּפֵיכוֹן עַל יְדֵי אִשְׁתְּלִים.

עַד דַהֲוֵינָא אָזְלִין, אָמַר לָן, כָּל בַּר נָשׁ בָּעֵי לְאִשְׁתָּעֵי בְּבַר נָשׁ אַחֲרָא כְּפוּם אָרְחוֹי, דְּהָא לְנֻקְבָא כְּפוּם אָרְחוֹי, לְגַבְרָא כְּפוּם אָרְחוֹי, לְגַבְרָא דְגַבְרֵי כְּפוּם אָרְחוֹי. אֲמֵינָא לְרִבִּי חִיָּא, בְּרִי, הָיְנוּ דִכְתִיב, כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

אכלנו מהם, שהיו מצויים לפנינו ונרדמנו, ונתמלאנו בזיעה עד זמן רב. אחר כך התעוררנו, אמר לנו אותו האיש: עתה אלהיכם עמכם, שמצאתם אותי, כי רפואת גופיכם נשלמה על ידי.

בעוד שהיינו הולכים, אמר לנו: כל אדם צריך לדבר עם אדם אחר כפי דרכיו. לנקיבה כפי דרכיה, ולגבר כפי דרכיו, ולגבר שבגברים כפי דרכיו. אמרתי לרבי חייא בני: זהו מה שכתוב: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט, ג).

Alors que nous marchions, il nous dit: Chaque personne doit s'entretenir avec autrui selon sa nature: avec une femelle selon sa nature, avec l'homme selon la sienne et avec

אָמַר לָן, חֲמֵיתוּן דְּלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁאִי וְלָא אִשְׁתָּעֵינָא בַּהֲדַיְכוּ, מִשּׁוּם דְּאַבָּא חַכִּימָא בַּעֲשַׂבִּין מִכָּל בְּנֵי דָרָא הֲוָה, וְאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא אָרְחוֹי, דְּכָל עֲשַׂבִּין דִּבְהוֹן קְשׁוֹט, וַאֲנָא בְּכָל שַׁתָּא מְדוֹרָאי בֵּינַיְהוּ. וְהָאי עִשְׂבָּא דַּחֲמֵיתוּן דְּחֲפֵינָא לֵיהּ בְּטַרְפֵּי דְגוּפְנִין אִלֵּין. בְּבֵיתָאי אִית אֲתַר חָד וְהוּא לִסְטַר צָפוֹן, וּבְהַהוּא אֲתַר נָעִיץ חַד רֵיחַיָּא, וּמֵעֵינָא דְּהַהוּא רֵיחַיָּא, נָפִיק חַד גְּבַר

אמר לנו: ראיתם שלא זקפתי ראשי ולא דברתי עמכם, משום שאבי היה חכם בעשבים יותר מכל בני הדור, ולמדתי מאבי הדרך של כל העשבים, והתרופות האמיתיות שבהם, ואני כל השנה גר ביניהם, וזה העשב שראיתם שחפיתי אותו בעלי גפנים אלו, [כי] בביתי יש מקום אחד, והוא לצד צפון, ובמקום ההוא תקוע ריחיים ומעין הרחיים ההוא [בנקודה האמצעית של האבן העגול יש נקב אחד נקרא בשם עין של

un grand homme selon celle qui lui est propre. Je dis à Rabbi ’Hiya, mon fils: C’est ce qui est écrit (Exode 19:3): ”Tu diras ainsi à la maison de Jacob aux femmes, et tu l’annonceras aux fils d’Israel aux hommes.”.

Il nous dit: Vous avez vu que je n’ai pas levé la tête et que je ne vous ai pas répondu et cela car mon père était le plus grand

בִּתְרֵין רֵישִׁין וְחַרְבָּא שִׁינָנָא בִּידֵיהּ, וּבְכָל יוֹמָא קָא מְצָעֵר לָן, וַאֲנָא לָקִיטְנָא הָאי עִשְׂבָּא וְזִילוּ אֲבָתְרָאי, וְתֶחֱמוּן חֵילֵיהּ דְּהָאי עִשְׂבָּא, וּמַה דִּי אֱלָהָא עִלָּאָה גַּלֵּי בְּעָלְמָא, וְלֵית מָאן דְּיָדַע אָרְחוֹי בְּכֹלָּא. אָזִילְנָא אֲבַתְרֵיהּ.

הרחיים], יוצא איש אחד עם שני ראשים, וחרב חדה בידו, ובכל יום מצער אותנו. ואני לקטתי זה העשב [בכדי לעמוד נגד האיש ההוא] ובואו אחרי, ותראו כוחו של זה העשב, ומה שהאלוה העליון גילה בעולם, ואין מי שיודע דרכיו בכל. הלכנו אחריו.

botaniste de sa génération et c’est de lui que j’ai appris à connaître les herbes ainsi que leur pouvoir de guérison. Je vis toute l’année en leur compagnie. Quant à cette herbe que vous m’avez vu couvrir de feuilles de vigne, c’est que dans ma maison, du côté nord, se trouve une meule du trou de laquelle surgit un homme à deux têtes tenant une épée à la main et qui nous cause journellement des soufrances. J’ai récolté cette herbe afin de le neutraliser. Venez avec moi et vous constaterez le pouvoir de cette herbe et ce que le Dieu supérieur a révélé dans le monde.

עַד דַּהֲוֵינָא אָזְלֵי בְּאָרְחָא, מָאִיךְ לְחַד נֻקְבָּא בְּעַפְרָא, וְשַׁוֵּי מֵהַהוּא עִשְׂבָּא בְּנֻקְבָּא, נָפַק חַד חִוְיָא וְרֵישָׁא דִילֵיהּ סַגֵּי. נָטַל חַד סַנְטִירָא וְקָטִיר לֵיהּ כְּחָד גַּדְיָא, דָּחִילְנָא. אָמַר לָן, זִילוּ אֲבַתְרָאִי, עַד דְּמָטֵינָא לְבֵיתֵיהּ. חֲמֵינָא הַהוּא אָתָר בַּחֲשׁוֹכָא בָּתַר חָד כּוֹתָלָא. נָטַל חָד שַׁרְגָּא וְדָלִיק דְּלֵיקָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אָתָר דְּרֵיחַיָּא.

בעוד שהיינו הולכים בדרך, ירד האיש לחור אחד שבעפר, והשים מאותו העשב בחור. יצא נחש אחד, וראשו גדול, לקח האיש חבל וקשר אותו כאחד העזים. פחדנו, אמר לנו: בואו אחרי. עד שהגענו לביתו, ראינו את המקום ההוא שהיה חשוך מאחורי קיר אחד. לקח האיש נר, והדליק אש מסביב אותו המקום של הריחיים. אמר לנו: מה שתראו לא

Il n’est pas donné à quiconque de connaître ses chemins. Nous le suivîment.

Alors que nous marchions derrière lui, cet homme descendit dans un orifice de terre où il plaça de cette herbe. Un serpent dont la tête était énorme en surgit. Cet homme prit une corde et le lia comme on le fait avec une chèvre. Nous étions terrifiés. Il nous dit: Suivez-moi! Et nous arrivâmes chez lui. Nous vîmes un endroit sombre derrière un mur.

אָמַר לָן, מִמָּה דְתֶחֱמוּן לָא תִדְחֲלוּן וְלָא תִשְׁתָּעוּן מִדִּי. אַדְּהָכִי שָׁרֵי חִוְיָא מִקִּטְרוֹי, וְכָתַשׁ בְּקִיסְטָא מֵהַהוּא עִשְׂבָּא וְשַׁוֵּי בְּרֵישֵׁיהּ דְּחִוְיָא, עָאל חִוְיָא בְּהַהוּא עֵינָא דְּרֵיחַיָּא, וְשָׁמַעְנָא קָלָא דְּכָל אָתָר מִזְדַּעְזְעָא. בָּעֵינָן לְמֵיפַק, אָחִיד בִּידָנָא הַהוּא גַּבְרָא. אָמַר, לָא תִדְחֲלוּן, קְרִיבוּ גַּבָּאי. אַדְּהָכִי

תפחדו, ולא תדברו כלום. בתוך כך התיר את הנחש מקשריו, וכתש במכתשת מהעשב ההוא, והשים בראש הנחש, נכנס הנחש בעין הריחים ההוא, ושמענו קול שכל המקום מזדעזע. רצינו לצאת, אחז בידנו אותו האיש, ואמר: לא תפחדו, תתקרבו אלי. בתוך כך יצא הנחש שותת דם, לקח האיש מאותו העשב, ושם

L'homme prit une lampe et il alluma un feu autour de la meule. Il nous dit: Ne soyez pas effrayés par ce que vous allez voir, mais ne dîtes rien. Au même moment, il libéra le serpent de ses liens, pila de cette herbe dans un cratère puis la posa sur la tête du serpent. Celui-ci pénétra dans le trou de la meule et nous entendîmes un bruit qui fit tressaillir tout l'endroit. Nous voulûmes nous enfuir, mais l'homme nous tint de sa main en disant: Ne craignez rien mais approchez vous de moi. Sur ce, le serpent sortit couvert

נָפַק חִוְיָא שָׁתִית דָּמָא. נָקַט הַהוּא גַבְרָא מֵהַהוּא עִשְׂבָּא וְשַׁוֵּי בְּרֵישֵׁיהּ כִּבְקַדְמִיתָא. עָאל בְּהַהוּא עֵינָא דְרֵיחַיָּא, לְשַׁעְתָּא זְעִירָא חֲמֵינָא, דְּנָפַק מֵהַהוּא עֵינָא חָד גַּבְרָא בִּתְרֵין רֵישִׁין, וְחִוְיָא שַׁרְיָא סַחֲרָנֵיהּ דְּקַדְלוֹי. עָאל בְּהַהוּא עֵינָא דְרֵיחַיָּא וְנָפַק תְּלַת זִמְנֵי, הֲוָה אָמַר, זְקִיטָא

בראשו כמקודם. נכנס [שוב הנחש] באותו עין הריחים. אחרי זמן קצר ראינו שיצא מאותו העין איש אחד עם שני ראשים, והנחש כרוך סביב צוארו. נכנס ויצא [האיש עם ב' הראשים] באותו עין הרחים, שלוש פעמים, והיה אומר [לעצמו]: זקיטא זקיטא [מין שרץ], אוי לאמו שהוליכה אותו לאותו מקום.

de sang, et l'homme reprit de cette herbe et en posa, comme auparavant, sur sa tête et il entra de nouveau dans le trou de la meule. Après un moment nous vîmes sortir un homme à deux têtes avec le serpent enroulé autour de son cou. L'homme entra et sortit trois fois de suite du trou de la meule en disant: Reptile, reptile! Malheur à sa mère qui l'a emmené dans cet endroit! Sur ce, la meule fut déracinée de sa place, l'homme et le reptile sortirent, puis tous deux tombèrent morts. Nous étions au comble de la terreur. Cet homme nous dit: Voilà le pouvoir de

זְקִיטָא, וַי לְאִמֵּיהּ דִּלְהַהוּא אָתָר אוֹבִיל לֵיהּ. אַדְּהָכִי אִתְעָקַר רֵיחַיָּא מֵאַתְרֵיהּ, וְנַפְקוּ גַּבְרָא וְחִוְיָא וְנָפְלוּ וּמִיתוּ תַּרְוַיְהוּ, וַאֲנָן דָּחִילְנָא סַגֵּי. אָמַר לָן הַהוּא גַּבְרָא, דָּא הוּא חֵילָא דְעִשְׂבָּא דַאֲנָא לָקִיטְנָא קַמַּיְכוּ. וּבְגִינֵי כָּךְ לָא אִשְׁתָּעֵינָא בַּהֲדַיְכוּ, וְלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁאי. בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבְתּוּן גַּבָּאי.

בתוך כך נעקר הריחים ממקומו, ויצאו האיש והנחש, ונפלו ומתו שניהם. ואנחנו פחדנו הרבה מאד. אמר לנו אותו האיש: זהו כוח העשב שלקטתי בפניכם, ומשום כך לא דברתי עמכם, ולא זקפתי ראשי בשעה שהתקרבתם אלי.

l'herbe que j'ai ramassée devant vous. C'est pour cette raison que je ne vous ai rien dit et que je n'ai levé la tête lorsque vous vous êtes approchés de moi.

Il nous dit: Si les gens connaissaient la sagesse de tout ce que le Saint béni soit-il a planté sur la terre, ainsi que le pouvoir de tout ce qui se trouve dans le monde, ils reconnaîtraient la puissance de leur Maître dans sa grande sagesse. Mais le Saint béni soit-il a caché cette sagesse afin que que les hommes ne quittent pas ses chemins, car en

אָמַר לָן, אִלּוּ יָדְעִין בְּנֵי נָשָׁא חָכְמְתָא דְּכָל מַה דְּנָטַע קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְחֵילָא דְּכָל מַה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, יִשְׁתְּמוֹדְעוּן חֵילָא דְּמָארֵיהוֹן בְּחָכְמָתֵיהּ סַגִּיאָה. אֲבָל לָא טָמִיר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָכְמְתָא דָא מִבְּנֵי נָשָׁא, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יִסְטוּן מֵאָרְחוֹי, וְלָא יִתְרְחִיצוּ בְּהַהִיא

אמר לנו: אילו היו בני אדם יודעים החכמה של כל מה שנטע הקדוש ברוך הוא בארץ, וכוח כל מה שנמצא בעולם, היו מכירים כוחו של ריבונם בחכמה רבה, אבל לא הסתיר הקדוש ברוך הוא חכמה זו מבני אדם אלא כדי שלא יסורו מדרכיו ולא יבטחו בחכמה ההיא, וישכחו

ne se fiant qu'à cette sagesse, ils viendraient à en oublier le Saint béni soit-il. Lorsque je suis venu et que j'ai raconté ces choses à Rabbi Chimon, il me dit: Certes, c'était un sage. Viens et vois: Toute herbe qui naît sur terre contient une grande sagesse et sa force est grande dans les cieux. Viens et vois l'hysope. Car lorsque le Saint béni soit-il désire purifier l'homme, il le fait avec l'hysope. Quelle en est la raison? Car il réveille le pouvoir caché en lui d'en haut et lorsque ce pouvoir s'éveille en lui, il consume alors le souffle d'impureté et l'homme est

חָכְמְתָא וְיִנְשׁוּן לֵיהּ. כַּד אֲתֵינָא וַאֲמֵינָא הַנֵּי מִלֵּי קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, וַדַּאי חַכִּימָא הֲוָה. וְתָא חֲזֵי, לֵית עִשְׂבָּא וְעִשְׂבָּא דְּאִתְיְלִיד בְּאַרְעָא, דְּלָא אִית בֵּיהּ חָכְמְתָא סַגִּיאָה, וְחֵילֵיהּ בִּשְׁמַיָּא סַגְיָא. תָּא חֲזֵי, מִן אֵזוֹבָא, דִּבְכָל אָתָר דְּבָעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְבַר נָשׁ, בְּאֵזוֹבָא מִתְדָּכֵי. מָאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּיִתְעַר חֵילֵיהּ דִּלְעֵלָּא דְּאִתְפָּקְדָא עֲלוֹי, דְּהָא הַהוּא חֵילָא דְאִתְפָּקְדָא עֲלוֹי כַּד אִתְעָרָא, מְבָעֲרָא רוּחַ מְסָאֲבָא וְאִתְדַּכֵּי בַּר נָשׁ. וְעָלָךְ אֲמֵינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזְבָךְ. [פ׳ ע״א וע״ב].

את הקדוש ברוך הוא. כשבאתי וספרתי דברים אלו לפני רבי שמעון, אמר: ודאי חכם היה. ובא וראה: אין לך עשב ועשב הנולד בארץ שאין בו חכמה רבה, וכוחו גדול בשמים, בא וראה מן האיזוב, שבכל מקום שרצה הקדוש ברוך הוא לטהר לבני אדם, באזוב הוא נטהר. מה הסיבה? מפני שהוא מעורר את הכוח שהופקד עליו מלמעלה, וכשמתעורר אותו כח שנפקד עליו הוא מבער את רוח הטומאה, ונטהר האדם, ועליך אני אומר: ברוך הרחמן שהצילך.

purifié. Quant à toi, je déclare: Béni soit le Compatissant qui t'a sauvé!" (Zohar, vol. 2, p. 80a-b).

קב.

רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוּטְקִיָּא לְלוֹד לְמֶחֱמֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן דַּהֲוָה תַּמָּן, וְהֲוָה רִבִּי חִזְקִיָּה אָזִיל עִמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי חִזְקִיָּה, הָא דְתָנֵינָן קַמֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם וַדַּאי כָּךְ הוּא. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְמִלָּה. סֵיפֵיהּ דִקְרָא דִכְתִיב עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכֹּון. מַהוּ עַל

קב.

רבי יהודה היה הולך מקפוטקיא ללוד, לראות את רבי שמעון שהיה שם. ורבי חזקיה היה הולך עמו. אמר רבי יהודה לרבי חזקיה: זה ששנינו לפני רבי שמעון: "והוא יהיה פרא אדם" (בראשית טז, יב), ודאי שכך הוא וזה ברור. [אבל] סוף המקרא שכתוב: "ועל פני כל אחיו ישכון", מה הפירוש ועל פני כל אחיו ישכון?

102.

"Rabbi Yéhouda se rendait de Cappadoce à Lod afin d'y voir Rabbi Chimon qui y était et Rabbi 'Hizqiya l'accompagnait. Rabbi Yéhouda dit à Rabbi 'Hizqiya: Ce que nous avons appris devant Rabbi Chimon (Genèse 16:12): "Et lui, sera un âne sauvage ...", il

פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. אָמַר לֵיהּ, לָא שְׁמַעְנָא וְלָא אֵימָא. דְּהָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה. אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר. דְּלָא שָׂם מֹשֶׁה אֵי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. מָאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְתָא וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ, זָכֵי לִתְרֵין חַיִּין, חָד בְּעָלְמָא דֵין וְחָד בְּעָלְמָא דְאָתֵי, דִּכְתִיב חַיֶּיךָ תְּרֵי. וְכָל מָאן דְּיִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ כְּמָאן דְּמִתְפְּרַשׁ מִן חַיֵּי, וּמָאן דְּמִתְפְּרַשׁ מֵרִבִּי

אמר לו: לא שמעתי ולא אומר, שהרי למדנו, כתוב: "וזאת התורה אשר שם משה" (דברים ד, מד), את מה אשר שם משה, אתה יכול לומר, ומה שלא שם משה אין אתה יכול לומר.

פתח רבי יהודה ואמר: "כי הוא חייך ואורך ימיך" (שם ל, כ), מי שזוכה בתורה, ולא פורש ממנה, זוכה לשני חיים, אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא, והרי כתוב: "חייך" [לשון רבים] שניים, וכל מי שפורש

en est certainement ainsi et cela est clair, mais à la fin du verset il est écrit (Genèse 16:12): " ...Et il habitera à la vue de tous ses frères." Que signifie "Il habitera à la vue de tous ses frères"? Il lui répondit: Je n'ai rien

שִׁמְעוֹן, כְּאִלּוּ מִתְפְּרַשׁ מִכֹּלָּא. וּמָה בְּהָאי קְרָא דְּאִיהוּ פָּתַח פִּתְחָא, לָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ. פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא דִּסְתִימִין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַי לְדָרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי יִסְתַּלִּיק מִנֵּיהּ. דְּכַד אִנָּן קַיְמִין קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, מַבּוּעִין דְּלִבָּא פְּתִיחִין לְכָל עִיבַר, וְכֹלָּא מִתְגַּלְיָא. וְכַד אִתְפְּרַשְׁנָא מִנֵּיהּ לָא יָדַעְנָא מִדִּי, וְכָל מַבּוּעִין סְתִימִין.

ממנה הוא כמו מי שפורש מן החיים, ומי שפורש מרבי שמעון, כאילו פורש מהכל. ומה במקרא זה שהוא פתח בו פתיחה, אינני יכול להכנס בו, דברי תורה הסתומים על אחת כמה וכמה. אוי לדור שרבי שמעון בן יוחאי יסתלק ממנו, כי כשאנו עומדים לפני רבי שמעון, מעייני הלב פתוחים לכל צד, והכל מתגלה. וכשפורשים ממנו לא יודעים כלום. וכל המעיינות סתומים.

entendu à ce propos et je n'ai rien à dire. Car il a été enseigné: Il est écrit (Deutéronome 4:44): "Or, ceci est la doctrine que Moise exposa..." - Ce qui été exposé par Moise peut être dit, mais ce qui n'a pas été exposé par Moise ne peut être dit.

Rabbi Yéhouda prit la parole et dit:

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הָיְנוּ דִכְתִיב וַיָּאצֶל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים, כְּבוֹצִינָא דָא דְנָהֲרִין מִנֵּיהּ כַּמָּה בוּצִינִין, וְהוּא בְקִיוּמֵיהּ שְׁכִיחַ. כָּךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי מָארֵי דְבוּצִינִין, הוּא נָהִיר לְכֹלָּא וּנְהוֹרָא לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתְּכַח בְּקִיוּמֵיהּ.

אמר רבי חזקיה: זהו מה שכתוב: "ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים" (במדבר יא, כה). כנר הזה שמדליקים ממנו כמה נרות, והוא נמצא בשלמותו. כך רבי שמעון בן יוחאי בעל הנרות, הוא מאיר לכל, והאור לא סר ממנו, ונמצא בשלמותו.

(Deutéronome 30:20): " ...Car c'est là ta vie et la longueur de tes jours." - Celui qui mérite la Tora et qui ne s'en sépare pas, mérite deux vies: une dans ce monde et une dans le monde à venir. Il est écrit "Ta vie" en hébreu cette expression est au pluriel, il y en a donc deux! Celui qui s'en sépare se sépare de la vie et celui qui se sépare de Rabbi Chimon se coupe de tout! Et si je ne peux pénétrer son introduction sur ce verset, à plus forte raison les paroles hermétiques de la Tora! Malheur à la génération qui sera

אָזְלוּ עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ. כַּד מָטוּ גַּבֵּיהּ, אַשְׁכְּחוּהוּ דְּהָוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְתָא, וַהֲוָה אָמַר, תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, כָּל צְלוֹתָא דְיִשְׂרָאֵל צְלוֹתָא, וּצְלוֹתָא דְעָנִי עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ. מָאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּהָאי סָלְקָא עַד כֻּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכָּא וְאִתְעַטָּר בְּרֵישֵׁיהּ. וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּהַהוּא צְלוֹתָא וַדַּאי. תְּפִלָּה

הלכו עד שהגיעו אליו [לרבי שמעון]. כשהגיעו אליו מצאוהו שהיה יושב ועוסק בתורה. והיה אומר: "תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו" (תהלים קב. א). כל תפילה של ישראל, היא תפילה, ותפילת העני עליונה מכולם. מה הטעם? מפני שהיא עולה עד כסא הכבוד של המלך, ומתעטרת בראשו, והקדוש ברוך

délaissée par Rabbi Chimon, car lorsque nous sommes en la présence de Rabbi Chimon, les sources du coeur sont ouvertes dans toutes les directions et tout est révélé. Mais lorsque nous sommmes séparés de lui nous ne savons rien et toutes les sources sont closes.

Rabbi 'Hizqiya dit: C'est ce qui est écrit (Nombres 11:25): " ...Il ôta de l'esprit qui était sur lui et le mit sur les soixante-dix anciens." - Comme une lampe de laquelle on

לְעָנִי, תְּפִלָּה אִקְרֵי. כִּי יַעֲטֹף, עִטּוּפָא דָא לָאו עִטּוּפָא דִכְסוּ הוּא, דְּהָא לֵית לֵיהּ. אֶלָּא כְּתִיב הָכָא כִּי יַעֲטֹף, וּכְתִיב הָתָם הָעֲטוּפִים בְּרָעָב. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, דְּיִקְבָּל קַמֵּי מָארֵיהּ, וְדָא נִיחָא לֵיהּ קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשּׁוּם דְּעָלְמָא מִתְקַיְּמָא בֵיהּ, כַּד לָא אִשְׁתְּכָחוּ שְׁאַר קַיָּמֵי עָלְמָא בְּעָלְמָא. וַי לְמָאן דְּהַהוּא מִסְכְּנָא יִקְבַּל עֲלוֹי לְמָארֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמִסְכְּנָא קָרִיב לְמַלְכָּא

הוא משתבח באותה תפילה, ודאי תפילת העני נקראת תפילה. "כי יעטף", עיטוף זה, לא עיטוף של כסות הוא, שהרי אין לו, אלא כתוב כאן "כי יעטף", וכתוב במקום אחר: "העטופים ברעב" (איכה ב, יט) [ולכן גם כאן פירוש כי יעטוף, הוא ברעב]. "ולפני ה' ישפך שיחו" שיתקבל לפני אדונו. וזה נוח לו לפני הקדוש ברוך הוא, מפני שהעולם מתקיים בו [בתפילתו] בשעה שלא נמצאים עמודי עולם אחרים בעולם. אוי לו למי שהעני יצעק עליו לאדונו, מפני שהעני קרוב

en allume plusieurs autres et qui reste intacte. Ainsi en est-il de Rabbi Chimon qui est le maître des lampes, il éclaire tout, la lumière ne le quitte pas et elle reste intacte.

Ils marchèrent jusqu'à leur arrivée chez Rabbi Chimon. Lorsqu'ils arrivèrent, ils le trouvèrent assis à étudier la Tora et il disait:

יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, וּכְתִיב, וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי. וְלִשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא זִמְנִין דְּשָׁמַע, זִמְנִין דְּלָא שָׁמַע. מָאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּדִיּוּרֵיהּ דְּמַלְכָּא בְּהַנֵּי מָאנֵי תְּבִירֵי, דִּכְתִיב וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב, קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

למלך יותר מכולם, וכמו שכתוב: "והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" (שמות כב, כו). ולשאר בני העולם, פעמים שומע ופעמים אינו שומע. מה הטעם? משום שמשכנו של המלך באלו הכלים השבורים, כמו שכתוב: "ואת דכא ושפל רוח" (ישעיה נז, טו). וכתוב: "קרוב ה' לנשברי לב" (תהלים לד, יט). "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה" (שם נו, יט).

(Psaume 1O2:1): "Prière de l'affligé, quand il est accablé et répand sa plainte devant l'Eternel." - Chaque prière d'Israel est une prière, mais la prière du pauvre est supérieure aux autres. Quelle en est la raison? Parce qu'elle monte jusqu'au trône de gloire du Roi et qu'elle couronne sa tête, et le Saint béni soit-il se glorifie de cette prière. Certes la prière du pauvre est appelée "prière"! "Quand il est accablé yaatof" - Il est écrit

מִכָּאן תָּנֵינָן, מָאן דְּנָזִיף בְּמִסְכְּנָא, נָזִיף בִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב, כִּי יְיָ יָרִיב רִיבָם וְגוֹמֵר. בְּגִין דְּאַפּוֹטְרוֹפָּא דִּילְהוֹן תַּקִּיפָא וְשַׁלִּיטָא עַל כֹּלָּא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ סַהֲדֵי וְלָא אִצְטְרִיךְ לְדַיָּנָא אַחֲרָא, וְלָא נָטִיל מַשְׁכּוֹנָא כִּשְׁאַר דַּיָּנַיָּא. וּמַה מַשְׁכּוֹנָא נָטִיל, נִשְׁמָתִין דְּבַר נָשׁ, דִּכְתִיב וְקָבַע אֶת קוֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ.

מכאן למדנו, מי שנוזף בעני, נוזף בשכינה. וכמו שכתוב: "ואת דכא ושפל רוח". וכתוב: "כי ה' יריב ריבם וגו'" (משלי כב, כג). משום שהאפוטרופוס שלהם חזק ושולט על הכל שאינו צריך עדים, ולא צריך לדיין אחר, ולא לוקח משכון כשאר דיינים. ומה המשכון שהוא [כן] לוקח? נשמת האדם וכמו שכתוב: "וקבע את קובעיהם נפש" וכו'.

dans un autre endroit (Lamentations 2:19): " ...Qui défaillent haatoufim de faim. "Et répand sa plainte devant l'Eternel" - Il veut qu'elle soit acceptée par son Maître. Ceci convient au Saint béni soit-il, car le monde subiste grâce à lui à sa prière lorsqu'il n'y pas d'autres piliers justes dans le monde. Malheur à celui à cause duquel le pauvre crie vers son Maître, car le pauvre est plus

אַסְחַר רֵישֵׁיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחָמָא לְרִבִּי יְהוּדָה וּלְרִבִּי חִזְקִיָּה דְּמָטוּ גַּבֵּיהּ. בָּתַר דְּסַיְּמוּ, אִסְתַּכַּל בְּהוּ. אָמַר לְהוּ סִימָא הֲוָה לְכוּ וְאִתְאֲבִיד מִנַּיְכוּ. אָמְרוּ לֵיהּ וַדַּאי, דְּפִתְחָא עִלָּאָה פָּתַח מֹר, וְלָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ. אָמַר מָאי הוּא. אָמְרוּ

החזיר רבי שמעון ראשו, וראה את רבי יהודה ורבי חזקיה שבאו אליו. אחר שסיים [דברי התורה], הסתכל בהם, ואמר להם: מרגלית היתה לכם, ונאבדה מכם! אמרו לו: ודאי, שפתח עליון פתח מור, ולא יכולנו להכנס בו. אמר, מה הוא? אמרו לו: "והוא

proche du Roi que quiconque, ainsi qu'il est écrit (Exode 22:27): "Il arrivera que, quand il criera à moi, je l'écouterai; car je suis miséricordieux." Quant au reste du monde, quelquefois il écoute sa prière, quelquefois il ne l'écoute pas. Quelle en est la raison? Car le Roi réside dans ces instruments brisés, ainsi qu'il est écrit (Isaie 57:15): "J'habite ... avec celui qui est abbatu et d'un esprit contrit ..." Et il est écrit (Psaume 34:19): "L'Eternel est près de ceux qui ont le coeur brisé ...", (Psaume 51:19): " ...O Dieu! tu ne mépriseras pas un coeur brisé et humilié.".

De là, nous apprenons que celui qui gronde

לֵיהּ וְהוּא יְהֵיָה פֶּרֶא אָדָם, וְסֵיפֵיהּ דִקְרָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע דִכְתִיב וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. מָהוּ עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו, דְהָא בְּרֵירָא דְכָלֵיהּ קְרָא יָדַעְנָא, וְהָאי לָא יָדַעְנָא. דְסֵיפֵיהּ דִקְרָא לָא אִתְחֲזֵי כְּרֵישֵׁיהּ, אָמַר לוֹן חַיֵּיכוֹן כֹּלָּא חַד מִלָּה הוּא, וּבְחַד דַּרְגָּא סָלְקָא.

יהיה פרא אדם", וסוף הפסוק רצינו לדעת שכתוב: "ועל פני כל אחיו ישכון", מהו "על פני כל אחיו"? כי בירורו של כל הפסוק אנחנו יודעים, וזה אין אנחנו יודעים, כי סוף המקרא אינו נראה כראשו. אמר להם: חייכם, הכל דבר אחד, ועולה במדרגה אחת. [ופירש להם את הפסוק, כשסיים] באו רבי יהודה ורבי חזקיה, ונשקו ידיו.

un pauvre, gronde la présence divine. Et comme il est écrit (Isaie 57:15): "J'habite ... avec celui qui est abattu et avec un esprit contrit ..." Et il est écrit (Proverbes 22:23): "L'Eternel prendra en main leur cause ..." - Car leur gardien est puissant et règne sur tout et n'a besoin ni de témoins ni de juge, et il n'accepte pas de gage comme le font les autres juges. Mais quel est le gage qu'il prend? C'est l'esprit de l'homme, ainsi qu'il est écrit (Proverbes 22:23): " ...Il dépouillera

אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִזְקִיָּה וְנַשְׁקוּ יְדוֹי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַיְנוּ דְּאַמְרֵי אֱנָשֵׁי, חַמְרָא בְּדֻרְדְיָא, וּנְבִירָא דְבֵירָא, בִּקְטִירָא דְקִיזְרָא אִתְעֲטָר.

אמר רבי יהודה [על רבי שמעון]: זהו שאומרים האנשים: יין על שמריו. ונביעת הבאר, מתעטר בקשר

l'âme de ceux qui les dépouillent.".

Rabbi Chimon tourna la tête et vit Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hizqiya qui étaient venus à lui. Après avoir terminé son discours, il les regarda et il leur dit: Vous possédiez un trésor que vous avez perdu. Ils lui répondirent: Certes, la porte ouverte par le maître était trop élevée et nous ne pouvions y entrer. Il demanda: De quoi s'agit-il? Ils répondirent (Genèse 16:12): "Et lui, sera un âne sauvage ...", et nous voulons aussi connaître la fin du verset: " ...Et il habitera à la vue de tous ses frères." - Que veut dire "A la vue de tous ses frères"? Nous comprenons tout le verset, à l'exception de cela, car la fin du verset ne correspond pas à son début. Il leur dit: Par votre vie, Il ne s'agit que d'une seule chose

וַי לְעָלְמָא כַּד יִסְתַּלַּק מֹר מִנֵּיהּ. וַי לְדָרָא דְּיִתְעָרַע בְּהַהוּא זִמְנָא. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ לְמֹר. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִיהוּ שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ. [ח"ב פו ע"א וע"ב].

ופז ע"א].

של קיימא מתעטר, אוי לעולם כאשר יסתלק מר ממנו, אוי לדור שיזדמן באותו זמן, אשרי הדור שהכיר את מר, אשרי הדור שהוא שורה בתוכו.

et du même niveau! Il leur expliqua le verset et lorsqu'il termina Rabbi Yéhouda et Rabbi 'Hizqiya vinrent lui embrasser les mains.

Rabbi Yéhouda dit à propos de Rabbi Chimon: Voici ce que disent les gens: Le vin sur sa lie et le flot du puits forment un bon noeud. Malheur au monde qui perdra le maître, malheur à cette génération-là! Heureuse la génération qui a connu le maître, heureuse la génération dans laquelle il réside!" (Zohar, vol. 2, p. 86a-b).

קג.

רִבִּי יוּדָאי שָׁאִיל לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹמָא חָד דְּאִעֲרַע עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, אָמַר לֵיהּ, רִבִּי, הָא כְּתִיב בְּפָרַשְׁתָּא דְשַׁבָּת, דְּאָמַר יְשַׁעְיָה, דִּכְתִיב, כֹּה אָמַר יְיָ לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וְגוֹמֵר. וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי וְגוֹמֵר. מָאי

קג.

יום אחד נפגש רבי יודאי עם רבי שמעון בדרך, ושאל אותו: רבי, כתוב בפרשת השבת שאמר ישעיה: "כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו' ונתתי להם בביתי ובחומותי" וגו' (ישעיה נו, ד-ה). מה פירושו? אמר לו: קפוטקאי [קראו על שם עירו],

103.

"Rabbi Youday rencontra une fois Rabbi Chimon en chemin et il lui demanda: Rabbi, Il est écrit dans la section sabbatique (Isaie 56:4-5): " ...Car ainsi dit l'Eternel: Aux eunuques qui gardent mes Sabbats ... je leur donnerai dans ma maison et au dedans de mes murs..." De quoi ce verset traite-t'il? Il lui dit: Cappadocien, attache ton âne à l'arbre et

קָא מַיְרֵי. אָמַר לֵיהּ קַפּוּטְקָאָה, חֲמֹרְךָ קְטִיר בְּטִיפְסָא וּנְחִית, דְּמִלָּה דְאוֹרַיְתָא בַּעְיָא צָחוּתָא. אוֹ אַפְּכֵי לַאֲחוֹרָךְ, וְזִיל אֲבַתְרָאי וּתְכַוֵּן לִבָּךְ. אָמַר לֵיהּ, בְּגִינֵיהּ דְּמֹר עֲבִידְנָא אָרְחָא, וּבַתְרֵיהּ דְּמֹר אִסְתַּכַּל בִּשְׁכִינְתָּא. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, מִלָּה דָא הָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּא וְלָא פְּרִישׁוּ מִלָּה. כֹּה

קשור חמורך בעץ ורד מפני שדברי תורה צריכים צחות, או חזור לאחורך ולך אחרי, ותכוון לבך [לשמוע דברי]. אמר לו: בשביל לבא אל כבודו הלכתי דרך הזו, ואחרי כבודו אסתכל בשכינה. אמר לו: בא וראה, דבר זה ביארוהו החברים [לפי הפשט] ולא פירשו הדבר [לפי הסוד]. "כה אמר ה׳ לסריסים"

descends vers moi, car les paroles de la Tora ont besoin de clarté. Ou bien, retournes-toi et suis-moi en te concentrant. Il lui répondit: J'ai fait tout ce chemin pour venir vers le maître et c'est en suivant le maître que je vois la présence divine. Il lui dit: Viens et vois, cette chose a été expliquée par les collègues, mais pas entièrement. "Aux eunuques" - Qui sont les eunuques? Ce sont les collègues qui étudient la Tora, et qui se châtrent pendant les six jours de la semaine et travaillent dans

אָמַר יְיָ לַסָּרִיסִים, מָאן סָרִיסִים, אִלֵּין אִנּוּן חַבְרַיָּא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא, וּמְסָרְסֵי גַרְמַיְהוּ כָּל שִׁתָּא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא וְלָעָאן בְּאוֹרַיְתָא, וּבְלֵילְיָא דְשַׁבְּתָא מְזָרְזֵי גַרְמַיְהוּ בְּזִוּוּגָא דִילְהוֹן, מִשּׁוּם דְּיָדְעֵי רָזָא עִלָּאָה.

מי הם הסריסים? אלו הם החברים העוסקים בתורה ומסרסים עצמם כל ששת ימי השבוע ועמלים בתורה, ובליל שבת מזרזים את עצמם בזווגם מפני שיודעים סודות העליונים [שבזה. וגילה להם את הסודות, וכאשר גמר רבי שמעון] אמר לו רבי יודאי: ברוך

la Tora. Ce n'est que le soir du Sabbat qu'ils s'empressent de s'accoupler parce qu'ils connaissent les secrets supérieurs il lui révéla les secrets et lorsqu'il termina Rabbi Youday dit: Béni soit le Compatissant qui m'a amené ici, et béni soit le Compatissant pour m'avoir fait entendre cette chose de ta bouche! Rabbi Chimon lui dit: Pourquoi pleures-tu? Il lui répondit: Je pleure car je me dis, malheur aux gens du monde qui se conduisent comme des bêtes et qui ne ne savent pas et ne regardent pas; il aurait mieux valu pour eux qu'ils ne soient pas créés! Malheur au monde lorsque

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוּדָאי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדְּרָנִי
הָכָא. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּהָא מִלָּה דָא
שְׁמַעְנָא מִפֻּמָּךְ. בָּכָה רִבִּי יוּדָאי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי
שִׁמְעוֹן, אַמַּאי קָא בָּכִית. אָמַר לֵיהּ, בָּכֵינָא
דַּאֲמִינָא דְּוַי לְאִנּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּאָרְחֵיהוֹן כִּבְעִירֵי,
וְלָא יָדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלֵי, דְּטַב לוֹן דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ.
וַוי לְעָלְמָא כַּד יִפּוֹק מֹר מִנֵּיהּ, דְּמָאן יָכִיל לְגַלָּאָה
רָזִין וּמָאן יִנְדַּע לוֹן, וּמָאן יִסְתַּכַּל בְּאָרְחֵי

הרחמן ששלחני כאן, וברוך הרחמן ששמעתי דבר זה
מפיך. בכה רבי יודאי, אמר לו רבי שמעון: מדוע
אתה בוכה? אמר לו: אני בוכה כי אני אומר אוי
לאותם בני העולם שמעשיהם כבהמות, ואינם יודעים
ולא מסתכלים, שהיה טוב להם שלא נבראו. אוי
לעולם כאשר יצא מר ממנו, מי הוא שיוכל לגלות

le maître en sortira! Qui pourra révéler les secrets, qui les connaît et qui pénètre les chemins de la Tora? Il lui dit: Par ta vie, Le monde n'appartient qu'aux collègues qui étudient la Tora et qui connaissent les secrets de la Tora. Certes, ce que les collègues ont décrété envers les ignorants qui s'injurient, est juste. Ils ne différencient pas entre leur droite et leur gauche, car ce sont des animaux

אוֹרַיְתָא. אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ, לֵית עָלְמָא אֶלָּא לְאִנּוּן חַבְרַיָּא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא וְיָדְעִין סְתִימֵי אוֹרַיְתָא. וַדַּאי בְּקְשׁוֹט גָּזְרוּ חַבְרַיָּא עַל עַמָּא דְאַרְעָא דִמְחַבְּלִין אָרְחַיְהוּ, וְלָא יָדְעִין בֵּין יְמִינָא לִשְׂמָאלָא, דְּהָא אִנּוּן כִּבְעִירֵי דְיֵאוּת לְמֶעֱבַד בְּהוּ דִינָא אֲפִילוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל בְּנַיְהוּ כְּתִיב, כִּי בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה, בְּנֵי זְנוּנִים מַמָּשׁ. [ח״ב פט ע״א וע״ב].

הסודות, ומי ידע אותם, ומי יסתכל בדרכי התורה. אמר לו: חייך, אין העולם אלא לאותם חברים העוסקים בתורה ויודעים סתרי התורה. ודאי בצדק גזרו החברים על עמי הארץ המחבלים דרכיהם, ואינם יודעים בין ימין לשמאל, שהרי הם כבהמות, שראוי לעשות בהם דין אפילו ביום הכפורים, ועל בניהם כתוב: "כי בני זנונים המה" (הושע ב, ו), בני זנונים ממש.

qu'il est permis de juger même au jour du Pardon. Il est écrit à propos de leurs enfants (Osée 2:6): " ...Ce sont des enfants de prostitution..." - Ce sont véritablement des enfants de prostitution!" (Zohar, vol. 2, p. 89a-b)

קד.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם, תַּרְגּוּם וְאִלֵּין דִּינַיָּא דִּתְסַדֵּר קֳדָמֵיהוֹן, אִלֵּין אִנּוּן סִדּוּרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין דְּאִתְדָּנוּ כָּל חָד וְחָד לְקַבֵּל עוֹנְשֵׁיהּ.

קד.

פתח רבי שמעון ואמר: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". התרגום [מתרגם]: ואלין דינייא דתסדר קדמיהון. אלו הם סדרי הגלגול, דינים של הנשמות שנדונים כל אחד ואחד לפי עונשו.

104.

"Rabbi Chimon prit la parole et dit: (Exode 21:1): "Ce sont ici les jugements que tu placeras devant eux." Le Targoum la traduction araméenne d'Onqelos dit: "Voici les jugements que tu organiseras devant eux." - Voici les catégories des réincarnations; les jugements des esprits qui sont jugés, chacun selon sa punition.

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, חַבְרַיָּא עִדָּן הָכָא לְגַלָּאָה כַּמָּה רָזִין טְמִירִין דְּגִלְגּוּלָא וכו׳.

אַדְּהָכִי הָא סָבָא נָחַת לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי רִבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמָתָא וכו׳.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא וְאַתְּ שָׁאִיל דָּא וכו׳.

"כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם". חברים! עתה הזמן לגלות כמה סודות סתומים של הגלגול. [והביא כמה דינים של הגלגול]. בתוך כך ירד הסבא אצלו. אמר לו: אם כך רבי מה תוספת לנשמה וכו׳. אמר לו רבי שמעון: סבא סבא! ואתה שואל זה? [והשיב לון].

(Exode 21:2): "Si tu achètes un serviteur hébreu, il servira six années, et la septième, il sortira libre, gratuitement." Collègues, le temps est venu de révéler plusieurs secrets hermétiques sur la réincarnation ensuite il enseigna plusieurs lois concernant les réincarnations. Sur ce, un vieillard vint à lui et il lui dit: S'il en est ainsi, maître, quel est l'avantage de l'esprit etc. Rabbi Chimon lui dit: Vieillard, vieillard, tu questionnes cela? Puis il lui répondit.

רִבִּי חִיָּא וְרִבִּי יוֹסֵי אִעֲרָעוּ חַד לֵילְיָא בְּמַגְדְּלָא דְצוֹר. אִתְאֲרָחוּ תַּמָּן וַחֲדוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה חֲדֵינָא דַּחֲמֵינָא אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהַשְׁתָּא בְּכָל אָרְחָא דָא אִצְטַעַרְנָא בַּחֲדָא סָבָא טַיָּעָא, דַּהֲוָה שָׁאִיל לִי כָּל אָרְחָא. מָאן הוּא נְחָשָׁא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא וְאָזִיל בְּפִירוּדָא. וּבֵין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אִית נַיְחָא לְחַד נְמָלָה דְשָׁכִיב בֵּין שִׁנּוֹי.

רבי חייא ורבי יוסי נפגשו לילה אחת במגדל של צור. התארחו שם, ושמחו זה בזה. אמר רבי יוסי: כמה הנני שמח שראיתי פני השכינה, כי עתה בכל הדרך הזה הצטערתי, עם סבא אחד סוחר, שהיה שואל אותי [חידה] כל הדרך: מי הוא נחש שפרח באויר והולך בפירוד, ובין כך ובין כך יש מנוחה לנמלה אחת ששוכבת בין שיניו, מתחיל בחיבור

Rabbi ’Hiya et Rabbi Yossi se rencontrèrent une nuit dans la tour de Tyre. Ils y restèrent et se réjouirent l’un avec l’autre. Rabbi Yossi dit: Comme je suis heureux d’avoir vu le visage de la présence divine, car j’ai été dérangé pendant tout le chemin par un vieillard négociant qui me posait des charades: Qui est le serpent qui vole dans l’air et qui va à la séparation, entre-temps la fourmi qui est entre ses dents se repose.

שָׁרִי בְּחִבּוּרָא וְסִיֵּם בְּפִירוּדָא. וּמָאי אִיהוּ נִשְׁרָא דְּקָא מְקַנְּנָא בְּאִילָן דְּלָא הֲוָה, בְּנוֹי דְּאִתְגְּזָלוּ וְלָאו מִן בִּרְיָן, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּאָתָר דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ. כַּד סָלְקִין נָחְתִין, כַּד נָחְתִין סָלְקִין. תְּרֵין דְּאִנּוּן חָד. וְחָד דְּאִנּוּן תְּלָתָא וכו'. כָּל דָּא שָׁאִיל בְּאָרְחָא וְאִצְטָעַרְנָא. וְהַשְׁתָּא אִית לִי נַיְחָא, דְּאִלּוּ הֲוֵינָא כַּחֲדָא אִתְעַסַּקְנָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא, מַה דַּהֲוֵינָן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין דְּתֹהוּ.

ומסיים בפירוד? ומה זה נשר שמקנן באילן שלא היה, בניו שנגזלו ואינם מן הבריות, שנבראו במקום שלא נבראו, כשעולים יורדים, כאשר יורדים עולים, שנים שהם אחד, ואחד שהוא שלושה? וכו' כל זה שאל אותי בדרך, והצטערתי, ועכשיו יש לי מנוחה, שאילו היינו יחד, היינו עוסקים בדברי תורה, ממה שהייתי [עוסק] בדברים אחרים, של תוהו.

Pourquoi cela commence-t'il par l'unité et se termine par la séparation? Qu'est-ce que l'aigle qui fait son nid dans un arbre qui n'existe pas, dont les petits sont volés et ne font plus partie des créatures, qui ont été créés à partir d'un lieu increé, qui descendent lorsqu'ils montent et qui montent lorsqu'ils descendent, deux font un et un fait trois? Il

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא סָבָא טַיָּעָא יָדַעְתְּ בֵּיהּ כְּלוּם. אָמַר לֵיהּ יָדַעְנָא דְּלֵית מַמָּשׁוּ בְּמִלּוֹי. דְּאִלּוּ הֲוָה יָדַע, יִפְתַּח בְּאוֹרַיְתָא וְלָא הֲוָה אָרְחָא בְּרֵקָנְיָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא טַיָּעָא אִית הָכָא, דְּהָא לִזְמְנִין בְּאִנּוּן רֵיקָנִין יִשְׁכַּח גְּבָר זַגִּין דְּדַהֲבָא. אָמַר לֵיהּ, הָא הָכָא אִיהוּ וְאַתְקִין חֲמָרֵיהּ בְּמֵיכְלָא.

אמר רבי חייא: ואותו הסבא הסוחר האם אתה מכיר אותו? אמר לו, אני יודע שאין ממש בדבריו, שאילו היה יודע היה פותח בתורה, ולא היה הדרך בריקנות. אמר רבי חייא: ואותו הסוחר ישנו כאן? כי לפעמים באותם ריקים ימצא האדם זגים של זהב. אמר לו: הנה הוא כאן, ומתקן את חמורו באכילה.

m'a demandé tout cela pendant la marche et j'en ai été perturbé. Mais maintenant je me repose, et puisque nous sommes ensemble nous pouvons étudier la Tora au lieu de nous occuper de choses vides de sens.

Rabbi 'Hiya dit: Connais-tu ce vieux négociant? Il lui répondit: Je sais qu'il n'y a rien de vrai dans ses paroles, car s'il connaissait quelque chose, il commencerait par la Tora et notre marche n'aurait pas

קָרוּ לֵיהּ וְאָתָא לְקַמַּיְהוּ. אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא תְּרֵין אִנּוּן תְּלַת, וּתְלַת אִנּוּן כְּחָד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָא אֲמֵינָא לָךְ דְּכָל מִלּוֹי רֵיקָנִין וְאִנּוּן בְּרֵיקָנַיָּא, יָתִיב קַמַּיְהוּ. אָמַר לוֹן, רַבָּנָן, אֲנָא טַיָּעָא אִתְעֲבִידְנָא, וּמִיּוֹמִין זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוֵינָא טַיָּעָא, אֲבָל בְּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וְיָהֲבִית לֵיהּ בְּבֵי סִפְרָא וּבְעֵינָא דְיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא. וְכַד אַשְׁכַּחְנָא חַד מֵרַבָּנָן דְּאָזִיל בְּאָרְחָא, אֲנָא

קראו לו ובא לפניהם, אמר להם: עכשיו השניים הם שלושה והשלושה הם כאחד. אמר רבי יוסי: לא אמרתי לך שכל דבריו ריקים והם בריקנות? ישב לפניהם. אמר להם: רבנים, אני נעשיתי סוחר לא מזמן רב, כי בתחילה לא הייתי סוחר, אבל יש לי בן אחד קטן ושלחתי אותו לבית הספר ורצוני שיעסוק בתורה, [ונעשיתי סוחר כדי שאוכל לסעדו]. וכאשר אני מוצא

été vaine. Rabbi 'Hiya dit: Est-ce que ce négociant est ici? Car quelquefois c'est chez les imbéciles que l'on trouve des déchets d'or. Il lui répondit: Le voici, il est en train de nourrir son âne.

Ils l'appelèrent et il vint devant eux. Il leur dit: Maintenant les deux sont trois et les trois sont un! Rabbi Yossi dit: Ne t'avais-je

טָעִין אֲבַתְרֵיהּ, וְהַאי יוֹמָא חֲשִׁיבְנָא דְאֶשְׁמַע מִלִּין חַדְתִּין בְּאוֹרַיְתָא וְלָא שְׁמַעְנָא מִדִּי.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכָל מִלִּין דְּשָׁמַעְנָא דְקָאָמַרְתְּ, לָא תַוָּהְנָא אֶלָּא מֵחָד. אוֹ אַנְתְּ בְּשְׁטוּתָא אֲמַרְתְּ, אוֹ מִלִּין רֵיקָנִין אִנּוּן. אָמַר הַהוּא סָבָא וּמָאן אִיהִי וְכוּלֵי.

אחד מהחכמים שהולך בדרך, אני מחמר אחריו, והיום הזה חשבתי שאשמע דברים חדשים בתורה, ולא שמעתי דבר.

אמר רבי יוסי: בכל הדברים ששמעתי שאמרת, אינני תמה אלא מאחד, או שדברת בשטות, או שהדברים ריקים הם. אמר אותו הסבא: ומה הוא? [והשיב לו].

pas dit que tous ses dires sont vides de sens? Il s'assit près d'eux et il leur dit: Maîtres, il n'y a pas longtemps que je suis devenu négociant, mais auparavant je n'étais pas marchand, car j'ai un jeune fils que j'ai envoyé à l'école et je veux qu'il étudie la Tora je suis donc devenu négociant pour payer son instruction. Lorsque je trouve un des sages qui voyage, je conduis son âne derrière lui et aujourd'hui je pensais entendre des nouvelles

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וְגוֹמֵר. טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ וְגוֹמֵר. כַּמָּה טָבִין וּנְעִימִין וְיַקִּירִין וְעִלָּאִין מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא, וַאֲנָא הֵיכִי אֵימָא קָמֵי רַבָּנָן דְּלָא שְׁמַעְנָא מִפֻּמַּיְהוּ עַד הַשְׁתָּא אֲפִלּוּ מִלָּה חֲדָא. אֲבָל אִית לִי לְמֵימָר, דְּהָא לֵית כִּסּוּפָא כְּלָל לְמֵימַר מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא קָמֵי כֹּלָּא. אִתְעַטָּף הַהוּא סָבָא. פָּתַח וְאָמַר, וְכוּלֵּי.

פתח אותו הסבא ואמר: ה׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם ה׳ לי בעוזרי וגו׳ טוב לחסות בה׳ (תהלים קיח). כמה טובים ונעימים ויקרים ועליונים הם דברי התורה, ואני איך אומר לפני חכמים שלא שמעתי מפיהם עד עתה אפילו דבר אחד. אבל יש לי לומר, כי אין בושה כלל לומר דברי תורה לפני הכל. התעטף אותו הסבא, פתח

interprétations, mais ce ne fut pas le cas.

Rabbi Yossi dit: De toutes les paroles que tu as dites et que j'ai entendues de toi, je ne m'étonne que d'une chose. Soit tu dis des bêtises soit tes paroles sont vides. Ce vieillard dit alors: De quoi s'agit-il? Et il lui répondit.

(Psaume 118:6-8): "L'Eternel est pour moi, je ne craindrais pas; que me fera l'homme? L'Eternel est pour moi entre ceux qui me

בָּכָה הַהוּא סָבָא וְכוּלֵי, וְאָמַר אִיהוּ לְנַפְשֵׁיהּ, סָבָא סָבָא, כַּמָּה יָגַעְתְּ לְאַדְבְּקָא מִלִּין קַדִּישִׁין אִלֵּין, וְהַשְׁתָּא תֵּימָא לוֹן בְּרִגְעָא חֲדָא. אִי תֵּימָא דְּתֵיחָס עֲלַיְהוּ עַל אִנּוּן מִלִּין וְלָא תֵּימָא לוֹן, הָא כְּתִיב אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בִּהְיוֹת לְאֵל יָדְךָ לַעֲשׂוֹת, מָאי אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו.

ואמר: [וכו'. אחר שדרש בסודות התורה, בכה אותו הסבא, ואמר לעצמו:] סבא סבא, כמה יגעת להשיג דברים קדושים אלו, ועכשיו תאמר אותם ברגע אחד? ואם תאמר שיש לחוס על אותם הדברים ולא תאמר אותם, הרי כתוב: "אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות" (משלי ג). מה פירוש "אל תמנע טוב

secourent ... Mieux vaut mettre sa confiance en l'Eternel..." O combien bonnes et agréables et précieuses et supérieures sont les paroles de la Tora! Quant à moi, comment puis-je parler devant des sages desquels je n'ai pas entendu des paroles de la Tora? Mais j'ai de quoi dire, et il n'y a aucune honte à dire des paroles de la Tora devant quiconque. Ce vieillard s'enveloppa et prit la parole après qu'il eut énoncé des secrets de la Tora, le vieillard pleura et il se dit à lui-même:

אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִנּוּן הָכָא, דְּהָא בְּכָל אָתָר דְּמִלִּין דְּאוֹרַיְתָא אָמְרִין, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִנּוּן תַּמָּן וְצַיְּתֵי לוֹן, וּכְדֵין הַהוּא אִילָנָא דְטוֹב וָרָע, בְּשַׁעְתָּא דְּאַזְלִין מִתַּמָּן וְצַיְּתֵי אִנּוּן מִלִּין, הַהוּא סִטְרָא דְטוֹב אִתְגַּבַּר וְאִסְתַּלָּק לְעֵלָּא, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא טוֹב, וְאִלֵּין אִנּוּן בְּעָלָיו דְּהַהוּא טוֹב.

מבעליו״? אלה הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, נמצאים כאן, שהרי בכל מקום שאומרים דברי תורה הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל הם שם, ומקשיבים לאותם דברים, ואז אותו עץ טוב ורע, אותו צד הטוב מתגבר ועולה למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתעטרים באותו טוב, ואלו הם בעליו של אותו הטוב.

Vieillard, vieillard, comme tu as peiné afin de parvenir à ces saintes choses, et tu viens de les dire en un moment? Et si tu dis qu'il faut cacher ces choses et ne pas les dire, n'est-il pas écrit (Proverbes 3:27): Ne refuse pas le bien à celui à qui il est dû, quand il est au pouvoir de ta main de le faire.″ Que veut dire ″Ne refuse pas le bien à celui à qui il est

סָבָא סָבָא, אַתְּ אָמַרְתְּ מִלִּין אִלֵּין וְלָא יָדַעְתְּ אִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכָא, וְאִי אִלֵּין דְּקַיְמֵי הָכָא זַכָּאִין לְמִלִּין אִלֵּין. לָא תִדְחַל סָבָא. דְּהָא הֲוֵית בְּכַמָּה קְרָבִין דְּגַבְרִין תַּקִּיפִין וְלָא דָחִילַתְּ,

סבא סבא, אתה אומר דברים אלו, ולא ידעת אם הקדוש ברוך הוא כאן, ואם אלו שעומדים כאן זכאים לדברים אלו. אל תירא סבא, שהרי היית כבר בכמה מלחמות של אנשים חזקים ולא פחדת, ועכשיו אתה מפחד? אמור דבריך! כי ודאי כאן הוא הקדוש ברוך

dû”? Mais c’est que le Saint béni soit-il et la congrégation d’Israel sont présents ici. Car là où l’on dit des paroles de la Tora, le Saint béni soit-il et la congrégation d’Israel se trouvent là. Ils écoutent ces paroles et alors l’arbre du bien et du mal, le bon côté se fortifie et monte en haut et le Saint béni soit-il et la congrégation d’Israel se couronnent de ce bien; ils sont les propriétaires de ce bien.

Vieillard, vieillard, tu dis ces choses et tu ne sais pas si le Saint béni soit-il est présent ou si ceux qui sont ici méritent ces paroles. Ne crains rien, vieillard, car tu as déjà participé aux guerres des puissants et tu n’as pas eu peur. Aurais-tu peur maintenant?

וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ דָּחִיל. אֵימָא מִלָּךְ, דְּהָא וַדָּאי הָכָא אִיהוּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין אִנּוּן אִלֵּין דְּהָכָא. וְאִי לָאו הָכִי, לָא אַעְרַעְנָא בְּהוּ וְלָא שָׁרֵינָא בְּאִלֵּין מִלִּין. אֵימָא מִלָּךְ סָבָא, אֵימָא בְּלָא דְחִילוּ. פָּתַח וְאָמַר, וְכוּלֵּי.

סָבָא סָבָא, אִי כָּל הַנֵּי יָדַעְתְּ, אֵימָא וְלָא תִדְחַל, אֵימָא מִלָּךְ וְיִנַהֲרוּן מִלִּין דְּפוּמָךְ. חָדוּ חַבְרַיָּא וַהֲווּ צַיְתִין בְּחֶדְוָה לְמִלּוֹי קַדִּישִׁין.

הוא וכנסת ישראל, וזכאים הם אלו הנמצאים כאן, ואם לא היה כך לא הייתי נפגש אתם, ולא התחלתי באלו הדברים. אמור דבריך סבא, אמור בלא פחד. פתח ואמר [והמשיך לדרוש בסודות התורה ובאמצע אמר לעצמו]: סבא סבא, אם את כל זה ידעת, תאמר ולא תירא, אמור דבריך ויאירו דברי פיך. שמחו החברים, והיו מקשיבים בשמחה לדבריו הקדושים.

Prononce tes paroles, car le saint béni soit-il est certainement présent avec la congrégation d'Israel et ceux qui sont là sont aptes, car si ce n'était pas le cas, je ne les aurais pas rencontré et je n'aurais pas commencé avec ces paroles. Enonce tes paroles vieillard, parle sans crainte! Il prit la parole et continua ses interprétations des secrets de la Tora, mais

אָמַר, אִי סָבָא, אִי סָבָא, בְּמָה עַיְילְתְּ גַּרְמָךְ,
עָאלְתְּ בְּיַמָּא רַבָּא, אִית לָךְ לְשַׁטְּטָא
וּלְנַפְקָא מִתַּמָּן, וְכוּלֵי.

בָּכָה הַהוּא סָבָא כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר לְנַפְשֵׁיהּ,
סָבָא סָבָא, בְּוַדָּאי אִית לָךְ לְמִבְכֵּי, בְּוַדָּאי אִית
לָךְ לְאוֹשְׁדָא דִמְעִין עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה, אֲבָל

אמר הוא: הוי סבא הוי סבא, במה הכנסת עצמך,
נכנסת לים הגדול, ויש לך לשוט ולצאת משם.
[המשיך בדברי תורה, ואחר כך] בכה אותו הסבא
כמקודם, ואמר לעצמו: סבא סבא! בודאי יש לך
לבכות בודאי יש לך לשפוך דמעות על כל מלה
ומלה, אבל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא ושכינתו

il s'arrêta au milieu: Vieillard, vieillard, si tu sais tout cela, parle ne crains rien. Enonce tes paroles et qu'elles éclairent! Les collègues étaient heureux et ils écoutaient joyeusement ses saintes paroles.

Il dit: O vieillard, ô vieillard, où t'es tu engagé? Tu es entré dans l'océan et tu dois y nager et en sortir il continua son discours et ensuite. Le vieillard pleura comme auparavant en se disant: Vieillard, vieillard, tu dois certainement pleurer! Certes, tu dois

גַּלֵּי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ, דַּאֲנָא בִּרְעוּ דְּלִבָּא וּבְפֻלְחָנָא דִּילְהוֹן קָאָמֵינָא, בְּגִין דְּאִנּוּן בְּעָלָיו דְּכָל מִלָּה, וּמִתְעַטְּרָן בְּהוּ.

אָתוּ אִנּוּן חַבְרַיָּא וְאִשְׁתַּטָּחוּ קַמֵּיהּ דְּהַהוּא סָבָא וּבָכוּ וְאָמְרוּ, אִלְמָלֵא לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ, דַּי לָן.

הקדושה שאני אומר ברצון לב, ובעבודתם, מפני שהם בעליו של כל מלה, ומתעטרים בהם. [והמשיך לדרוש, אחר כך] באו אותם החברים והשתטחו לפני אותו הסבא, ובכו ואמרו: אילו לא באנו לעולם אלא לשמוע דברים אלו מפיך, די לנו!

verser des larmes sur chaque parole. Mais le Saint béni soit-il et sa sainte présence savent que je parle du coeur en les adorant, car ils sont les propriétaires de chaque mot et ils s’en couronnent il continua son interprétation et ensuite. Les collègues s’approchèrent et se prosternèrent devant le vieillard, ils pleurèrent et dirent: Si nous n’étions venus en ce monde que pour entendre tes paroles, cela aurait été suffisant! Le vieillard dit: Collègues, ce n’est pas seulement pour cela que j’ai commencé à parler. Car un vieillard tel que

אָמַר הַהוּא סָבָא, (אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ) חַבְרַיָּא, לָאו בְּגִין דָּא בִּלְחוֹדוֹי שָׁרֵינָא מִלָּה, דְּהָא סָבָא כְּגִינִי לָאו בְּמִלָּה חֲדָא עָבִיד קִישׁ קִישׁ וְלָא קָרֵי. כַּמָּה בְּנֵי עָלְמָא, בְּעִרְבוּבְיָא בְּסָכְלְתָנוּ

אמר אותו הסבא: חברים! לא מפני דבר זה בלבד התחלתי לדבר, כי זקן כמוני עבור דבר אחד לא עושה רעש ולא קורא [ומפרסם עצמו, כי אדם ריק שיודע דבר עושה רעש ומפרסם עצמו כמו שכתוב (ב"מ פ"ה ע"ב) אסתירא בליגינא קיש קיש קריא], כמה בני

moi ne se fait pas remarquer pour rien. Combien de gens sont confus et ne voient pas le chemin de la vérité de la Tora. La Tora les appelle tous les jours avec amour, mais ils ne se retournent même pas. Et même si j'ai dit que la Tora se révèle un peu, elle se cache immédiatement. Certes, il en est ainsi! Et lorsqu'elle se révèle hors de son enveloppe et qu'elle se recache immédiatement, elle ne le fait que pour ceux qui la connaissent.

Viens et vois: Voici le chemin de la Tora; au début, lorsqu'elle commence à se montrer à l'homme elle le fait par allusion. S'il le reconnaît, cela est bien. Sinon elle lui envoie

דִילְהוֹן, וְלָא חָמָאן בְּאֹרַח קְשׁוֹט בְּאוֹרַיְתָא, וְאוֹרַיְתָא קָרֵי בְּכָל יוֹמָא בִּנְהִימוּ (נ"א : בִּרְחִימוּ) לְגַבַּיְהוּ (דִבְנֵי נָשָׁא), וְלָא בָעָאן לְאָתָבָא רֵישָׁא. וְאַף עַל גַּב דַּאֲמֵינָא דְהָא אוֹרַיְתָא מִלָּה נַפְקָא מִנַּרְתְּקָהּ, וְאִתְחֲזִיאַת זְעֵיר וּמִיַּד אִתְטַמָּרַת. הָכִי הוּא וַדָּאי. וּבְזִמְנָא דְאִתְגַּלְיָאַת מִגּוֹ נַרְתְּקָהּ וְאִתְטַמָּרַת מִיַּד, לָא עַבְדַת דָּא אֶלָּא לְאִנוּן דְּיָדְעִין בָּהּ וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן בָּהּ.

העולם מבולבלים בדעתם, ואינם רואים את דרך האמת בתורה. והתורה קוראת להם בכל יום באהבה, והם אינם רוצים להשיב ראשם. ואף על פי שאמרתי כי בתורה יוצא דבר מנרתיקו, ונראה קצת, ומיד מסתתר, כך הוא ודאי, ובזמן שנתגלית מתוך נרתיקה ונסתרת מיד, לא עושה זה, אלא לאותם שיודעים בה, ומכירים בה. [ואמר משל יפה על זה, והמשיך]:

un message et elle l'appelle "simplet". Et la Tora dit à celui auquel elle envoie: Dites au simplet qu'il s'approche et je lui parlerai, ainsi qu'il est écrit (Proverbes 9:4): "Qui est simple? Qu'il se retire ici..." Lorsqu'il s'approche d'elle, elle commence à lui parler derrière le voile étendu pour lui. Ce sont des énigmes et c'est cela la Aggada l'aspect non-

תָּא חֲזֵי, אָרְחָא דְּאוֹרַיְתָא כָּךְ הוּא. בְּקַדְמִיתָא כַּד שַׁרְיָא לְאִתְגַּלָּאָה לְגַבֵּי בַּר נָשׁ, (בְּרִגְעָא) אַרְמִיזַת לֵיהּ בִּרְמִיזוּ, אִי יָדַע טָב. וְאִי לָא יָדַע, שַׁדְרַת לְגַבֵּיהּ וְקָרָאת לֵיהּ פֶּתִי. אָמְרַת אוֹרַיְתָא לְהַהוּא דְּשַׁדְרַת לְגַבֵּיהּ, אִמְרוּ לְהַהוּא פֶּתִי

בא וראה: דרך התורה כך הוא, בתחלה כשמתחלת להתגלות לבן־אדם, רומזת לו ברמיזה, אם יודע מה טוב, ואם לא יודע, שולחת לו וקוראת לו: פתי, ואומרת התורה לאותו ששולחת אליו: אמרו לאותו

légal de la tradition orale. Mais lorsqu'il se familiarise avec elle, elle se révèle à lui face à face et elle lui raconte tous ses secrets hermétiques et tous ses chemins cachés en elle depuis toujours. Certes, l'étudiant de la Tora est le maître de maison, car elle lui révèle tous ses secrets; elle ne l'éloigne pas et elle ne lui cache rien. Elle lui dit: Tu as vu l'allusion que je t'ai montrée? Il s'agit de tel et tel secret. Puis il voit qu'il n'y a rien à ajouter ou à retrancher à ces choses, que le sens littéral de l'Ecriture reste tel quel, et qu'il ne faut rien y retrancher ou y ajouter - ne serait-ce qu'une lettre. C'est pour cela que les hommes doivent s'empresser de poursuivre la Tora, et

דְּיִקְרַב הָכָא וְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב מִי פֶתִי יָסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב. קָרִיב לְגַבָּהּ שָׁרִיאַת לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ מִבָּתָר פָּרֶכְתָּא דְפַרְסָא לֵיהּ, מִלִּין לְפוּם אָרְחוֹי, עַד דְּיִסְתַּכַּל זְעֵיר זְעֵיר וְהָא הוּא דְרָשָׁא. לְבָתַר תִּשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ מִבָּתָר שׁוּשִׁיפָא דַקִּיק, מִלִּין דְּחִידָה וְדָא אִיהוּ אַגָּדָה. לְבָתַר דְּאִיהוּ רָגִיל לְגַבָּהּ, אִתְגַּלִיאַת לְגַבֵּיהּ אַנְפִּין

פתי שיתקרב כאן ואדבר אתו, זהו שכתוב: "מי פתי יסור הנה חסר לב" וגו' (משלי ט). וכשהוא מתקרב אצלה, מתחילה לדבר אתו מאחרי הפרוכת הפרושה לו, דברים לפי דרכו, עד שיסתכל מעט מעט, וזהו הגדה. ואחר שהוא כבר רגיל אצלה, מתגלה לו פנים

d'être au nombre de ses amants, comme nous l'avons dit et il continua à discuter des secrets de la Tora et ensuite il se dit.

Vieillard, vieillard! Qu'as-tu fait? Tu aurais mieux fait de te taire! Vieillard, vieillard, j'ai dis que tu es entré dans l'océan, sans cordes et sans drapeau. Que vas-tu faire? Si tu dis que tu vas monter vers le haut, tu ne le pourras pas. Et si tu dis que tu vas descendre vers le bas, voici qu'il y a le grand abîme. Que vas-tu faire? O Vieillard, ô vieillard! Tu ne peux pas t'en retourner.

בְּאַנְפִּין, וּמַלֵּילַת בַּהֲדֵיהּ כָּל רָזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אָרְחִין סְתִימִין דַּהֲווֹ בְּלִבָּהּ טְמִירִין מִיּוֹמִין קַדְמָאִין, כְּדֵין אִיהוּ בַּר נָשׁ שְׁלִים בַּעַל תּוֹרָה וַדַּאי, מָארֵי דְבֵיתָא, דְּהָא כָּל רָזִין דִּילָהּ גַּלִּיאַת לֵיהּ, וְלָא רְחִיקַת וְלָא כַּסִּיאַת מִנֵּיהּ כְּלוּם. אָמְרָה לֵיהּ, חָמִית מִלָּה דִּרְמִיזָא דְּקָא רָמִיזְנָא לָךְ בְּקַדְמִיתָא, כַּךְ וְכָךְ רָזִין הָווֹ, כַּךְ וְכָךְ הוּא. כְּדֵין

בפנים, ומדברת אתו כל הסודות הסתומים שלה, וכל הדרכים הסתומים שהיו טמונים בלבה מימים קדמונים, ואז הוא בן אדם שלם, בעל תורה ודאי אדון הבית, שהרי כל הסודות שלה גילתה לו, ולא הרחיקה ולא כסתה ממנו כלום. אומרת לו: ראית הדבר שרמזתי לך בתחלה, כך וכך סודות היו. ואז הוא רואה שעל אותם

Tu n'as pas l'habitude, en ce moment, de t'affaiblir, car tu sais que personne dans cette génération, n'est entré même en bateau dans les profondeurs où tu te trouves. Le fils de Yo'hai sait comment se protéger et s'il entre dans les profondeurs de l'océan, il vérifie auparavant comment y passer d'un seul coup et il flotte sur l'eau. Quant à toi, vieillard, tu n'as pas fait attention dès le début. Et maintenant, vieillard, puisque tu es là, ne t'affaiblis pas, n'abandonnes pas

חָמֵי דְּעַל אִנּוּן מִלִּין לָאו לְאוֹסָפָא וְלָאו לְמִגְרַע מִנַּיְהוּ. וּכְדֵין פְּשָׁטֵיהּ דִּקְרָא כְּמָה דְּאִיהוּ, דְּלָאו לְאוֹסָפָא וְלָא לְמִגְרַע אֲפִלּוּ אָת חָד. וְעַל דָּא בְּנֵי נָשָׁא אִצְטְרִיכוּ לְאִזְדַּהֲרָא וּלְמִרְדַּף אֲבַתְרָהּ דְּאוֹרַיְתָא, לְמֶהֱוֵי רְחִימִין דִּילָהּ כְּמָה דְּאִתְמַר, וְכוּלֵי.

דברים אין להוסיף ולא לגרוע מהם, וכך פשט המקרא הוא כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרוע אפילו אות אחת, ולכן בני אדם צריכים להזהר ולרדוף אחרי התורה, להיות אהובים שלה, כמו שאמרנו. [והמשיך הזקן לדרוש בסודות התורה ואחר כך אמר לעצמו:]

ton chemin et flotte à droite et à gauche, en long et en large, en haut haut et en bas. Ne crains rien! Vieillard, vieillard! Fortifie-toi. Combien d'hommes forts as-tu brisé par ta force, combien de batailles as-tu gagné? Il pleura, prit la parole et interpréta les secrets de la Tora et au milieu de son discours, il dit.

Que vais-je faire maintenant? Dois-je révéler ce secret hermétique qui ne doit pas l'être? Mais si je ne le fais pas ces innocents seront orphelins de ce secret! Le vieillard tomba sur son visage et dit (Psaume 31:6): "En

סָבָא סָבָא, מַה עָבַדְתְּ, טָב הֲוָה לָךְ שְׁתִיקָא. סָבָא סָבָא, הָא אֲמֵינָא דְעָלְתְּ בְּיַמָּא רַבָּא, בְּלָא חַבְלִין וּבְלָא דִגְלָא, מָה תַעֲבִיד. אִי תֵימָא דְּתִסְתַּלָּק לְעֵלָּא, לָא תִיכוּל. אִי תֵימָא דְּתֵחוּת לְתַתָּא, הָא עֻמְקָא דִתְהוֹמָא רַבָּא. מַה תַּעֲבִיד. אִי סָבָא, אִי סָבָא, לָא אִית לָךְ לְאַהְדָרָא לַאֲחוֹרָא. בְּעִדָּנִין אִלֵּין לָא הֲוֵית וְלָא אִתְרְגִילַת לְאִתְחַלְּשָׁא

סבא סבא! מה עשית? טוב היה לך לשתוק! סבא סבא, הרי אמרתי שנכנסת לים הגדול, בלי חבלים, ובלי דגל, מה תעשה, אם תאמר שתעלה למעלה, לא תוכל, אם תאמר שתרד למטה, הרי זה עומק של תהום הגדול, מה תעשה? הוי סבא, הוי סבא, אין לך לחזור לאחור, בזמנים אלו לא היית ולא התרגלת

ta main je remets mon esprit; tu m'as racheté, ô Eternel, Dieu de vérité." etc. Vieillard, vieillard, puisque tu as commencé à flotter, vas dans toutes les directions sur la mer et révèle maintenant etc. Vieillard, vieillard, si tu veux révéler, fais-le sans crainte etc. Tu dois tout révéler maintenant. Vieillard, vieillard, vois ce que tu as fait et dans quoi tu t'es engagé. Lève-toi, vieillard, lève tes jambes. Lève-toi, vieillard et humilie-toi devant ton Maître! Il prit la parole et dit (Psaume

בְּתֻקְפָּךְ, דְּהָא יָדַעְתְּ דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא בְּכָל דָּרָא דָא, לָא עָאל בְּאַרְבָּא עֲמִיקָא דָא דְּאַנְתְּ תַּמָּן. בְּרֵיהּ דְּיוֹחָאי יָדַע לְאִסְתַּמְּרָא אָרְחוֹי, וְאִי עָאל בְּיַמָּא עֲמִיקָא, אַשְׁגַּח בְּקַדְמִיתָא, הֵיךְ יַעְבַּר בְּזִמְנָא חֲדָא וִישׁוֹטֵט בְּיַמָּא עַד לָא יֵיעוּל, וְאַנְתְּ סָבָא לָא אַשְׁגַּחְתְּ בְּקַדְמִיתָא. הַשְׁתָּא סָבָא, הוֹאִיל וְאַנְתְּ תַּמָּן, לָא תֶּחֱלַשׁ בְּתֻקְפָּךְ, לָא תִּשְׁבּוֹק כָּל אָרְחָךְ

להתחלש מחוזקך, כי ידעת שבן אדם אחר בכל הדור הזה לא נכנס בספינה בעומק הזה שאתה שם. בנו של יוחאי יודע לשמור דרכיו, ואם הוא נכנס בים עמוק, הוא משגיח בתחילה איך לעבור בזמן אחד ומשוטט בים עד שלא נכנס. ואתה סבא, לא השגחת בתחילה. כעת סבא, הואיל ואתה שם, אל תתחלש מחוזקך, ואל

131:1): "Eternel! mon coeur n'est pas hautain et mes yeux ne s'élèvent pas..." Le roi David fit cette déclaration parce qu'il était le plus grand roi et qu'il régnait d'est en ouest sur tous les monarques, et malgré tout et il ne lui ai pas venu à l'idée de se détourner du chemin. Mais son coeur était toujours humble devant son Maître et lorsqu'il étudiait la Tora il devenait puissant comme un lion, mais il baissait toujours ses yeux à terre par crainte de son Maître. De même lorsqu'il

לְמְשַׁטְטָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לְאֻרְכָּא וּלְפְתְיָא,
לְעָמְקָא וּלְרוּמָא, לָא תִדְחַל. סָבָא סָבָא, אִתְתַּקַּף
בְּתֻקְפָּךְ, כַּמָּה גַּבְרִין תַּקִּיפִין תַּבַּרְתְּ בְּתֻקְפֵּיהוֹן,
וְכַמָּה קְרָבִין נִצַּחְתְּ. בָּכָה. פָּתַח וְאָמַר וְכוּלֵי.
הַשְׁתָּא מַה אַעְבִּיד, אִי אֵימָא, רָזָא סְתִימָא דָא,
לָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה. אִי לָא אֵימָא,

תעזוב כל דרכך לשוטט לימין ולשמאל לאורך ולרוחב לעומק ולרום, אל תירא. סבא סבא! התחזק בחוזקך, כמה גברים חזקים שיברת בחוזקך, וכמה קרבות נצחת, בכה, פתח ואמר [ודרש בסודות התורה, ובאמצע דבריו אמר:]

עתה מה אעשה? אם אומר סוד סתום זה, הרי אין

marchait parmi le peuple, il ne ressentait aucun orgueil. Et c'est à ce propos qu'il est écrit (Psaume 131:1): " ...Mon coeur n'est pas hautain..." - Bien que je sois roi et régnant sur les monarques de ce monde. (Psaume 131:1): " ...Mes Yeux ne s'élèvent pas..." - Lorsque je me tiens devant Toi et que j'étudie la Tora. (Psaume 131:1): " ...Et je n'ai pas marché en des choses trop grandes et trop merveilleuses pour moi." - Lorsque je marche parmi le peuple. Et si le roi David a parlé

יִשְׁתַּאֲרוּן זַכָּאִין אִלֵּין יַתְמִין מֵהָאי רָזָא. נָפַל הַהוּא סָבָא עַל אַנְפּוֹי וְאָמַר, בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת, וְכוּלֵי.

סָבָא סָבָא, כֵּיוָן דִּשְׁרֵיאַת לְשַׁטְטָא בְּיַמָּא רַבָּא, זִיל בִּרְעוּתָךְ לְכָל סִטְרִין דְּיַמָּא. הַשְׁתָּא אִית לְגַלָּאָה, וְכוּלֵי.

צריך לגלותו, ואם לא אומר, ישארו הזכאים האלו יתומים מסוד זה. נפל אותו הסבא על פניו ואמר: "בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה׳, אל אמת" (תהלים לא) וכו׳. סבא סבא, כיון שהתחלת לשוט בים הגדול, לך ברצונך לכל צדדי הים, עתה יש לגלות וכו׳. סבא

a de la sorte, à plus forte raison pour le commun des mortels! Quant à moi, je suis très humble et je baisse les yeux devant le saint Roi. Loin de moi que les paroles sacrées de la Tora m'enorgueillissent. Il pleura et ses larmes tombaient sur sa barbe.

Il dit: Vieillard fatigué et sans forces, comme est belle la bonne huile qui coulait sur la barbe du bon vieux Aaron! Dis tes paroles vieillard, car le saint Roi est présent etc. Vieillard, vieillard, qu'as-tu fait? Tu as cru parler un peu et tu as produit tout cela, voici

סָבָא סָבָא, אִי תֵימָא וּתְגַלֵּי, אֵימָא בְּלָא דְחִילוּ. כָּל דָא צָרִיךְ לְגַלָּאָה הַשְׁתָּא. סָבָא סָבָא, חֲמֵי מַה עָבַדְתְּ, וּבְמָה אָעִילַת גַּרְמָךְ. קוּם סָבָא, אָרִים דִּגְלָךְ. קוּם סָבָא, וְאַשְׁפִּיל גַּרְמָךְ קַמֵּי מָארָךְ.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, יְיָ, לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגוֹמֵר. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָא, בְּגִין

סבא, אם תאמר ותגלה אמור בלא פחד וכו׳. כל זה צריך לגלות עתה. סבא סבא, ראה מה עשית, ובמה הכנסת עצמך. קום סבא, הרם רגלך. קום סבא, והשפל עצמך לפני אדונך.

פתח אותו הסבא ואמר: "ה׳ לא גבה לבי, ולא רמו עיני" וגו׳ (תהלים קלא). דוד המלך אמר זה משום שהיה

que tu es entré dans un lieu où personne n'a pénétré depuis l'époque où Doeg et Ahitofel ont posé leurs quatre cent questions sur la tour qui plane dans l'air - et à laquelle personne ne pouvait répondre - jusqu'à ce que vienne Salomon qui expliqua chaque chose comme il se doit. Vieillard, vieillard, es-tu venu révéler le secret supérieur? Qu'as-tu fait? Vieillard, vieillard, tu aurais dû faire attention dès le

דְּהָוָה מַלְכָּא עִלָּאָה וְשַׁלִּיטָא עַל כָּל מַלְכִין עִלָּאִין וְשַׁלִּיטִין דְּאִית מִמִּזְרַח וְעַד מַעֲרָב, וְלָא סָלִיק עַל לְבֵּיהּ לְאַסְטָאָה מֵאָרְחָא, וְתַדִּיר שָׁפִיל לְבֵּיהּ קַמֵּי מָארֵיהּ, וְכַד הָוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְתָא הָוָה מִתְגַּבֵּר כְּאַרְיָא, וְעֵינוֹי תַּדִּיר מְאִיכִין בְּאַרְעָא מִדְּחִילוּ דְּמָארֵיהּ. וְכַד הָוָה אָזִיל בֵּין עַמָּא, לָא הָוָה בֵּיהּ גַּסּוּת רוּחָא כְּלָל. וְעַל דָּא כְּתִיב, יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי

מלך עליון ושולט על כל מלכים ושליטים שיש ממזרח ועד מערב, ולא עלה על לבו לסטות מן הדרך, ותמיד השפיל לבו לפני אדונו. וכשהיה לומד בתורה, היה מתגבר כארי, ועיניו תמיד השפיל לארץ מיראת אדונו. וכשהיה הולך בין העם לא היה בו גסות הרוח כלל. ועל זה כתוב: ״ה׳ לא גבה לבי״ וגו׳, ״לא גבה

début et garder ton chemin, mais maintenant tu ne peux rien cacher. Vieillard, fortifie-toi etc.

Il pleura et dit: Collègues! Je ne pleure pas à cause de vous mais je crains le créateur du monde car j'ai révélé des choses hermétiques sans permission. Mais le Saint béni soit-il sait que je n'ai pas fait cela ni pour ma gloire ni pour celle de mon père, que mon désir est seulement de l'adorer et que j'ai vu la gloire de l'un de vous dans le monde à venir. Quant

וְגוֹמֵר. לֹא גָבַהּ לִבִּי, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא מַלְכָּא שַׁלִּיטָא עַל כָּל שְׁאַר מַלְכִין דְּעָלְמָא. וְלֹא רָמוּ עֵינַי, בִּזְמְנָא דַּאֲנָא קַיְמָא קַמָּךְ לָעֵי בְּאוֹרַיְתָא. וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי, בְּשַׁעְתָּא דַּאֲנָא אָזִיל בֵּין עַמָּא. וְאִי דָּוִד מַלְכָּא הָכִי, שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַאֲנָא כַּמָּה אֲנָא

לבי" אף על פי שאני מלך שולט על כל שאר המלכים שבעולם. "ולא רמו עיני" בזמן שאני עומד לפניך ולומד בתורה. "ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני" בזמן שאני הולך בין העם. ואם דוד המלך אמר כך, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. ואני, כמה אני

à l'autre, je sais qu'il en est de même pour lui mais cela n'était pas révélé pour moi, mais je le vois maintenant etc.

Le vieillard pleura et dit: O vieillard, vieillard, ne t'ai-je pas dit que tu es entré dans l'océan? Tu es maintenant dans de grands abîmes, prépare-toi à remonter. Vieillard, vieillard, tu as causé tout cela, si tu étais resté silencieux dès le début cela aurait mieux valu pour toi. Mais maintenant tu n'en peux plus, il n'y a personne pour te tenir la main et tu es seul. Lève-toi, vieillard et remonte vers le haut etc. Sort des abîmes vieillard, ne

שָׁפִיל לִבָּא וּמָאִיךְ עֵינָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְחָס לִי דִּבְמִלִּין קַדִּישִׁין דְּאוֹרַיְתָא יְרוּם לִבָּאִי. בָּכָה וְדִמְעוֹי נַפְלִין עַל דִּקְנֵיהּ. אָמַר, סָבָא, לָאֵי בְחֵילָא, כַּמָּה שַׁפִּירָאן דִּמְעִין עַל דִּיקְנָךְ, כְּמָה דַהֲוָה שַׁפִּיר מִשְׁחָא טָבָא, כַּד הֲוָה נָחִית עַל דִּיקְנָא דְסָבָא טָבָא דְאַהֲרֹן. אֵימָא מִלָּךְ סָבָא, דְּהָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא הָכָא.

שפל לב ומנמיך עין לפני המלך הקדוש, וחלילה לי שבדברים קדושים של התורה ירום לבי. בכה, ודמעיו נופלים על זקנו.

אמר: סבא עיף בלי כח, מה יפים הדמעות על זקנך, כמו שהיה יפה השמן הטוב כשהיה יורד על הזקן של הסבא הטוב אהרן. אמור דבריך סבא, שהרי המלך הקדוש כאן וכו'. סבא סבא מה עשית? חשבת

crains rien, il y a plusieurs embarcations qui t'attendent et qui te porteront sur les flots afin que tu t'y reposes.

Il pleura comme auparavant puis il dit: Maître du monde, les camps supérieurs diront peut-être que je suis vieux et que je pleure comme enfant! Mais tu sais que je fais tout pour ta gloire et non pas pour la mienne. Car dès le début j'aurai dû me garder de pénétrer dans l'océan. Mais maintenant que j'y suis,

סָבָא סָבָא, מָה עֲבַדְתְּ. חָשַׁבְתְּ דִּתְמַלֵּל זְעֵיר וְנָפַקְתְּ לְהָאי, הָא עָאלְתְּ בְּאָתָר דְּלָא עָאל בַּר נָשׁ אַחֲרָא מִן יוֹמָא דְּדוֹאֵג וַאֲחִיתוֹפֶל עָבְדוּ בְעַיָן אִלֵּין, בְּאִנּוּן אַרְבַּע מְאָה בְעָיֵי דַּהֲווֹ בָעָאן עַל מִגְדְּלָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, וְלָא אָתִיב עֲלַיְהוּ בַּר

שתדבר מעט ויצאת לכל זה, הרי נכנסת במקום שלא נכנס בו בן אדם אחר מיום שדואג ואחיתופל עשו שאלות אלו באותם ארבע מאות השאלות שהיו שואלים על מגדל הפורח באויר, ולא השיב עליהם איש, עד שבא שלמה המלך ובירר אותם כל אחד

je dois naviguer dans toutes les directions et en sortir etc. Lève-toi, vieillard! Renforce-toi et tire des perles de l'abîme etc. Il continua à interpréter la Tora, puis il dit: Vieillard, tu es sorti maintenant du coeur de la mer! etc. Lève-toi, vieillard, réveille-toi, fortifie-toi et navigue sur la mer etc. Il se tut un moment et les collègues étaient stupéfaits, ne sachant plus s'il faisait jour ou nuit, ni où ils se trouvaient etc. Le vieillard continua et dit: Vieillard, vieillard! Dans des moments comme ceux-ci tu ne pousserais pas la porte de tes pieds comme quelqu'un, qui étendu sur le sol, n'aurait plus de force et qui, par

נָשׁ עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וּבֵירֵר לוֹן כָּל חָד
וְחָד עַל תִּקּוּנֵיהּ. סָבָא סָבָא, רָזָא עִלָּאָה דַּהֲוָה
טְמִירָא, אָתֵית לְגַלָּאָה, מָה עָבַדְתְּ. סָבָא סָבָא,
בְּקַדְמִיתָא הֲוָה לָךְ לְנַטְּרָא אָרְחָךְ, וְתִסְתַּכַּל
בְּרֵישָׁךְ. אֲבָל הַשְׁתָּא, לָאו שַׁעְתָּא לְאִתְטַמְּרָא,
סָבָא אַהְדָּר בְּתֻקְפָךְ, וְכוּלֵי.

ואחד על תיקונו. סבא סבא סוד עליון שהיה נסתר
באת לגלות? מה עשית? סבא סבא, בתחילה היה לך
לשמור דרכך ולהסתכל בתחילתך, אבל עכשיו אין
השעה להסתתר. סבא חזור לחזקך וכו׳.

sa faiblesse ne peut pousser de ses pieds. Renforce-toi, vieillard et ne crains rien etc.

Vieillard, vieillard, tu as dis que tu as peiné pour rien, que tu ne t'es pas surveillé et que tu marches vainement dans ce que tu as dit. Car l'Ecriture te poursuit et détruit tout l'édifice que tu as construit jusqu'à maintenant; et tu penses naviguer sur la mer selon ton désir etc. O vieillard! O vieillard épuisé, que faire? Tu pensais que personne ne te pursuivrait, mais l'Ecriture te poursuit et surgit de derrière le mur comme une gazelle des champs qui sautille derrière toi. Elle fait treize bonds

בָּכָה וְאָמַר, חַבְרַיָּא, כָּל הַנֵּי בִּכְיָן דְּקָא בָכֵינָא לָאו בְּגִינַיְכוּ הוּא, אֶלָּא דָּחִילְנָא לְמָארֵי עָלְמָא דְּגַלֵּינָא אָרְחִין סְתִימִין בְּלָא רְשׁוּ. אֲבָל גַּלֵּי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא לִיקָרָא דִילִי עֲבִידְנָא, וְלָא לִיקָרָא דְאַבָּא, אֲבָל רְעוּתִי לְפָלְחָנָא דִילֵיהּ, וַאֲנָא חֲמֵינָא יְקָרָא דְחָד מִנַּיְכוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאַחֲרָא יְדַעְנָא דְּהָכִי הוּא, אֲבָל לָא גַּלֵּי

בכה ואמר: חברים! כל אלו הבכיות שאני בוכה, לא בגללכם, אלא ירא אני מבורא העולם, שגליתי דרכים סתומים בלי רשות. אבל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד אבא, רק רצוני לעבודתו, ואני ראיתי כבודו של אחד מכם בעולם הבא. והאחר, מכם, אני יודע שגם הוא כך, אבל לא היה גלוי לפני, ועתה אני רואה וכו'.

derrière toi et elle t'atteint. Vieillard, que vas-tu faire? Tu dois maintenant te renforcer, car tu as été jusqu'ici un homme vaillant. Vieillard, vieillard, rappelle-toi du jour de la neige, lorsque nous avions semé des fèves et que quelques puissants s'étaient levés contre toi et qu'à toi seul tu avais vaincu treize vaillants hommes dont chacun d'entre eux tuait un lion avant de déjeuner. Si tu as pu vaincre ces treize héros, à plus forte raison

קַמָּאי, וְהַשְׁתָּא חֲמֵינָא.

בָּכָה הַהוּא סָבָא וְאָמַר, אִי סָבָא סָבָא, וְלָא אֲמֵינָא לָךְ דְּעָאלְתְּ בְּיַמָּא רַבָּא. הַשְׁתָּא אַנְתְּ הוּא גוֹ תְהוֹמֵי רַבְרְבִין, אִתְתַּקַּן לְסַלְקָא. סָבָא סָבָא, אַנְתְּ גָּרַמְתְּ דָּא, דְּאִלְמָלֵא הֲוֵית שָׁתִיק בְּקַדְמִיתָא, הֲוָה יֵאוֹת לָךְ, אֲבָל הַשְׁתָּא לָא יְכִילְתְּ, וְלֵית מָאן דְּאָחִיד בִּידָךְ, אֶלָּא אַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ, קוּם סָבָא וְאִסְתַּלַּק בִּסְלִיקוּ, וְכוּלֵי.

בכה אותו הסבא, ואמר: הוי סבא סבא, וכי לא אמרתי לך שנכנסת בים הגדול? עכשיו אתה בתוך תהומות גדולות. התתקן להעלות. סבא סבא אתה גרמת זאת, שאם היית שותק בתחלה היה יותר טוב לך, אבל עכשיו אינך יכול, ואין מי שיאחוז בידך אלא אתה לבדך. קום סבא ותעלה במעלה וכו׳. צא סבא מתוך התהומות, אל תירא, כמה אוניות מזומנות לך בשעה שתשוט בים בכדי לנוח בהם.

ceux qui n'ont pour force que la parole etc. Si tu as pu vaincre treize sages de la Tora, à plus forte raison un verset de treize mots!.

Le vieillard ferma les yeux pour un moment, puis il prit la parole et dit (Michée 6:2): "Ecoutez montagnes, le plaidoyer de l'Eternel, et vous, fondements immuables de

פּוּק סָבָא מִגּוֹ תְּהוֹמֵי, לָא תִּדְחַל, כַּמָּה אַרְבִּין זְמִינִין לָךְ בְּשַׁעְתָּא דִּתְשׁוֹטֵט יַמָּא בְּגִין לְנַיְחָא בְּהוּ. בָּכָה כְּמִלְּקַדְמִין וְאָמַר, מָארֵי דְעָלְמָא, דִּילְמָא יֵימְרוּן מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין דַּאֲנָא סָבָא וּבָכֵי כִּינוֹקָא. גַּלֵּי קַמָּךְ דְּעַל יְקָרָךְ אֲנָא עָבִיד

בכה כמקודם, ואמר: רבון העולם, שמא יאמרו מחנות העליונים, שאני זקן ובוכה כתינוק, גלוי לפניך שעל כבודך אני עושה, ואיני עושה על הכבוד שלי,

la terre; car l'Eternel a un débat avec son peuple...'' O vieillard! Jusque là tu étais dans les profondeurs de la mer et sauterais-tu maintenant sur les montagnes puissantes pour te battre contre elles? Mais tu es surement dans l'océan fort et alors que tu étais encore dans les profondeurs de la mer, tu as rencontré ces fortes montagnes qui sont dans la mer; tu dois maintenant guerroyer dans les profondeurs, contre ces montagnes.

Vieillard épuisé, qui t'as placé ici? Tu étais en paix et tu as voulu ceci. C'est toi qui l'a fait et tu dois le supporter! Tu n'as pas le choix et tu dois faire la guerre et vaincre; tu ne dois pas battre en retraite. Renforce-toi, ceins tes reins, ne crains pas de détruire ces montagnes

וְלָא עֲבִידְנָא עַל יְקָרָא דִילִי, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה לִי לְאִסְתַּמְּרָא דְּלָא אִיעוּל בְּיַמָּא רַבָּא, וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן דַּאֲנָא בֵיהּ, אִית לִי לְשַׁטְּטָא בְּכָל סִטְרִין וּלְנַפְּקָא מִנֵּהּ, וְכוּלֵי.

הַשְׁתָּא נָפְקַת סָבָא מֵעִמְקֵי לְבָא דְיַמָּא, וְכוּלֵי.

קוּם סָבָא, אִתְעַר וְאִתְגַּבַּר בְּחֵילָךְ וְשׁוּט יַמָּא, וְכוּלֵי.

שהרי בתחילה היה לי להשמר שלא אכנס לים הגדול, ועכשיו כיון שאני כבר בו, יש לי לשוט בכל הצדדים ולצאת ממנו וכו'. קום סבא! התגבר ותתחזק בתוקפך, והוצא מרגליות מתוך התהום וכו'. [הוסיף לדרוש בתורה, ואמר:]

afin qu'elles ne te subjuguent pas. Il leur dit: Hautes montagnes, puissantes montagnes! D'où provient votre force? Il y a deux versets écrits. L'un dit (Michée 6:1): " ...Lève-toi, plaide devant les montagnes..." Et l'autre dit (Michée 6:2): "Ecoutez montagnes, le paidoyer de l'Eternel..." - Mais c'est qu'il y a deux genres de montagnes: il y des montagnes qui sont très hautes et c'est à leur propos qu'il est écrit "Ecoutez montagnes le plaidoyer de l'Eternel". Et il y a des montagnes qui sont

שָׁתִיק רִגְעָא חָדָא, וְחַבְרַיָּא הֲווֹ תַּוְהִין וְלָא הֲווֹ יַדְעִין אִי הָוָה יְמָמָא אִי הָוָה לֵילְיָא. אִי קַיְמֵי תַּמָּן אִי לָא קַיְמֵי.

סָבָא סָבָא, בְּעִדָּנִין אִלֵּין, לָא הֲוֵית בְּרַגְלָךְ דָּחֵי לְתַרְעָא, כְּמַאן דִּשְׁכִיב בְּאַרְעָא בְּלָא

עכשיו יצאת סבא מעומק לב הים! וכו׳. קום סבא התעורר והתגבר בכוחך ושוט בים וכו׳. שתק הזקן רגע אחד, והחברים היו תמהים ולא היו יודעים אם כעת הוא יום או אם הוא לילה, ואם הם שם או לא נמצאים וכו׳. [והמשיך, ואמר:] סבא סבא! בזמנים כאלו לא היית דוחה את השער ברגליך כמו מי ששוכב בארץ בלי כח, שנחלש, ומרוב חולשתו שאינו

moins hautes et c'est à leur propos qu'il est écrit "Lève-toi, plaide devant les montagnes", car elles sont poursuivies par des batailleurs. Il y a donc bien deux genres de montagnes.

Et si tu dis, vieillard, qu'il est écrit (Michée 6:1): " ...Et que les collines entendent..." - Qu'il s'agit des collines d'en bas, et comment les appelle-tu "montagnes"? Mais, il en est ainsi: C'est par rapport aux montagnes élevées qu'elles sont appelées "collines". Mais lorsqu'elles sont considérées seules,

תֱּקְפָּא, דְּהָא אִתְחָלַשׁ, וּמְחַלְשָׁא סַגִּי דְּלָא יָכִיל, דָּחֵי בְּרַגְלוֹי. אִתְתַּקַּף סָבָא וְלָא תִּדְחַל, וְכוּלֵי.

סָבָא סָבָא, אַתְּ אָמַרְתְּ עַל דָּא דִּבְרֵיקָנְיָא אִשְׁתַּדָּל, וְלָא אַשְׁגַּחְתְּ עֲלָךְ דִּבְרֵיקָנְיָא אַתְּ אָזִיל בְּמָה דְּאַמַרְתְּ, דְּהָא קְרָא רָדִיף אֲבַתְרָךְ דְּסָתִיר כָּל בִּנְיָנָא דְּבָנִית עַד הַשְׁתָּא, וְאַתְּ חָשִׁיב דְּאַנְתְּ מְשַׁטְטָא יַמָּא לִרְעוּתָךְ, וְכוּלֵי.

יכול [לפתוח את השער] דוחהו ברגליו. התחזק סבא! ואל תירא וכו׳.

סבא סבא, אתה אמרת על זה, שהשתדלת לריק, ולא השגחת על עצמך שבריקנות אתה הולך במה שאמרת, שהרי המקרא רודף אחריך שסותר כל הבנין שבנית עד עתה, ואתה חושב שאתה משוטט בים

elles s’appellent ”montagnes” etc. Vieillard, vieillard! Tu sais que celui qui guerroie doit se protéger, faute de quoi il est vaincu. C’est que dans la guerre, il faut frapper de la main et deviner les pensées de l’autre et savoir que sa main droite est toujours prête à frapper, que sa main gauche est prête à recevoir, à se protéger etc.

O Vieillard, vieillard, il y a une autre volonté contre toi et tu ne sais pas comment

אִי סָבָא סָבָא, לָאֵי חֵילָא, מַה תַּעְבִּיד, חָשַׁבְתְּ
דְּלָא לֶהֱוֵי מָאן דְּרָדִיף אֲבַתְרָךְ. וְהָא הָאי
קְרָא רָדִיף אֲבַתְרָךְ, וְנָפִיק מִבָּתַר כּוֹתְלָא כְּאַיָּלָה
בְּחַקְלָא מְדַלֵּג דִּלּוּגִין אֲבַתְרָךְ, תְּלֵיסָר דִּלּוּגִין
דָּלִיג אֲבַתְרָךְ וְאַדְבִּיק לָךְ. מַה תַּעְבִּיד סָבָא.

כרצונך וכו׳. הוי סבא! הוי סבא עיף [בלא] כח, מה
תעשה, חשבת שלא יהיה מי שירדוף אחריך, הרי
מקרא זה רודף אחריך, ויוצא מאחורי הכותל, כאילה
בשדה, ומקפץ קפיצות אחריך, שלוש עשרה קפיצות
קפץ אחריך, והשיג אותך. מה תעשה סבא? עכשיו יש

t'en protéger ou comment combattre. Vieillard, où donc est ta force? Certes (Ecclésiaste 9:11): " ...La bataille n'appartient pas aux forts... " etc. Vieillard, monte maintenant sur ton chariot, car si tu tombes maintenant tu ne te relèveras pas. Voici que le roi Salomon vient à ta rencontre, avec ses armées, ses chariots, ses héros et ses cavaliers. Lève-toi, sort du champ afin que tu ne t'y trouve pas etc. O vieillard, pauvre malheureux, comment vas-tu sortir? S'il en est ainsi, ils te vaincront et si tu t'enfuis du champ, tous les gens du monde te poursuivront et tu ne pourras plus apparaître

הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאִתְגַּבְּרָא בְּחֵילָךְ, דְּהָא גִּבָּר תַּקִּיף הֲוֵית עַד יוֹמָא דָא, סָבָא סָבָא הֱוֵי דְּכִיר יוֹמָא דְתַלְגָּא כַּד זְרַעְנָא פוּלִין, וְהָווֹ כַּמָּה גִבָּרִין בְּנֵי חֵילָא לָקֳבְלָךְ, וְאַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ נָצַחְתְּ תְּלֵיסָר גֻּבְרִין תַּקִּיפִין בְּנֵי חֵילָא, דְּכָל חָד מִנַּיְהוּ קָטִיל אַרְיָא עַד לָא יֵיכוּל. אִי לְאִנּוּן תְּלֵיסַר גֻּבְרִין נָצַחְתְּ, הַנֵּי תְּלֵיסָר דְּלֵית בְּהוּ חֵילָא אֶלָּא מִלִּין עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, וְכוּלֵי.

לך להתגבר בכוחך, שהרי גיבור חזק היית עד היום. סבא סבא, זכור את יום השלג, כאשר זרענו פולים, והיו כמה גבורים בני חיל נגדך, ואתה לבדך נצחת לשלש עשרה גברים חזקים בני חיל, שכל אחד מהם הורג ארי לפני האוכל, אם לאותם שלוש עשרה גברים נצחת, אלו השלש עשרה שאין בהם כוח רק דבורים, על אחת כמה וכמה* וכו׳.

* [פירושו אם לשלש עשרה גבורים בתורה נצחת, כל שכן שתוכל לפרש הפסוק שיש בו שלש עשרה תיבות, שלא יסתרו את דבריך].

devant personne. Je jure ici que je ne sortirai pas du champ et que je rencontrerai le roi Salomon face à face, avec tout homme d'Israel: les héros, les cavaliers et ses chariots. Vieillard, le Saint béni soit-il t'aidera, car tu es exténué. Lève-toi, vieillard! Renforce-toi

אַסְתִּים עֵינוֹי הַהוּא סָבָא רְגְעָא חָדָא. פָּתַח וְאָמַר, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ וְהָאֵתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ, כִּי רִיב לַייָ עִם עַמּוֹ וְגוֹמֵר. אִי סָבָא, עַד הַשְׁתָּא הֲוֵית בְּעִמְקֵי יַמָּא, וְהַשְׁתָּא דִּלַּגְתְּ בְּטוּרִין תַּקִּיפִין לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָבָא, אֶלָּא וַדַּאי עַד כְּעַן בְּיַמָּא תַקִּיפָא אַנְתְּ, אֲבָל עַד דְּאָזַלְתְּ בְּעִמְקֵי יַמָּא, פָּגַעְתְּ בְּאִנּוּן טוּרִין תַּקִּיפִין דִּי בְגוֹ יַמָּא וְאִתְעֲרַעְתְּ בְּהוּ. הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאַגָּחָא קְרָבָא

סגר עיניו אותו סבא רגע אחד, פתח ואמר: "שמעו הרים את ריב ה' והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב לה' עם עמו" וגו' (מיכה ו). הוי סבא! עד עתה היית בעמקי הים, ועכשיו קפצת בהרים חזקים לעשות עמהם מלחמה? אלא ודאי עד עכשיו בים החזק אתה, אלא בעוד שהלכת בעמקי הים, פגשת באותם הרים חזקים

car tu as été aujourd'hui un puissant héros etc. Il continua à interpréter la Tora, puis il dit.

Voici, je suis dans le champ et le roi Salomon et ses puissant héros vont venir et ils y trouveront un vieillard épuisé qui était fort et qui a vaincu dans la guerre. Je sais qu'il arrive, qu'il se trouve derrière le rocher du champ, qu'il me regarde et qu'il inspecte

בְּעִמְקֵי יַמָּא וּבְהַנְהוּ טוּרִין, סָבָא לָאֵי חֵילָא, מָאן יְהָבָךְ בְּדָא, הֲוֵית בִּשְׁלָם וּבָעֵית לְכָל הָאי, אַנְתְּ עֲבַדְתְּ, אַנְתְּ סְבוֹל. הַשְׁתָּא לֵית לָךְ אֶלָּא לְאַגָּחָא קְרָבָא וּלְנַצְּחָא כֹּלָּא, וְלָא לְמֶהְדַּר לַאֲחוֹרָא, אִתַּקַּף בְּחֵילָךְ, חֲגוֹר חַרְצָךְ וְלָא תִּדְחַל לְתַבְּרָא הַנֵּי טוּרִין, דְּלָא יִתְתַּקְּפוּן לְגַבָּךְ. אֵימָא לוֹן, טוּרִין רָמָאִין, טוּרִין תַּקִּיפִין, הֵיךְ אַתּוּן מִתְתַּקְּפִין. תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבֵי, חָד כְּתִיב קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ, וְחָד כְּתִיב שִׁמְעוּ

שבתוך הים, ונפגשת בהם, עכשיו יש לך לעשות מלחמה בעמקי הים, ובאותם הרים.

סבא יגע כוח, מי שמך בזה? הרי היית בשלום, ורצית כל זה. אתה עשית, אתה תסבול! עתה אין לך אלא לעשות מלחמה ולנצח הכל, ולא לחזור אחורה. התחזק בכוחך, חגור מתנך, ואל תירא לשבור את ההרים האלו שלא יתחזקו עליך, אמור להם: הרים רמים הרים חזקים! איך אתם מתחזקים? הרי יש שני מקראות כתובים, באחד כתוב: "קום ריב את ההרים

ma force, seul dans le champ. Il voit qu'il s'agit d'un homme de paix qui possède la paix, puis il repart. Vieillard, maintenant que ta force est avec toi et que tu es seul dans le champ, reviens sur tes pas, et retire tes

הָרִים אֶת רִיב יְיָ. אֶלָּא אִית טוּרִין וְאִית טוּרִין. אִית טוּרִין דְּאִנּוּן טוּרִין רָמָאִין לְעֵלָּא, לְאִלֵּין כְּתִיב, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ. וְאִית הָרִים דְּאִנּוּן טוּרִין תַּתָּאִין לְתַתָּא מִנַּיְהוּ, לְאִלֵּין כְּתִיב קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים, דְּהָא רָדִיף מַצּוּתִין אִית לְגַבַּיְהוּ. וְעַל דָּא אִית טוּרִין וְאִית טוּרִין. וְאִי תֵּימָא סָבָא הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אִלֵּין גְּבָעוֹת כָּל אִנּוּן דִּלְתַתָּא, וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ עָבִיד לוֹן

ותשמענה הגבעות קולך״, ובאחד כתוב: ״שמעו הרים את ריב ה׳״, אלא יש הרים ויש הרים, יש הרים שהם הרים רמים למעלה ועליהם כתוב: ״שמעו הרים את ריב ה׳״, ויש הרים שהם תחתונים למטה

armes guerrières etc. O vieillard! Maintenant que tu possèdes des amis et que tu parles comme celui qui n'a pas connu la guerre, et que tous sont en paix avec toi, à partir de maintenant ne me retire pas mes armes afin de mentionner mon nom etc.

Vieillard, prépare-toi maintenant que le serpent qui te narguait est parti et qu'il ne peut plus etc. Lève-toi, vieillard, éveille ta force, énonce tes paroles, car tu peux parler sans crainte etc.

הָרִים. אֶלָּא הָכִי הוּא, לְגַבֵּי אִנּוּן טוּרִין רָמָאִין אִקְרוּן גִּבְעוֹת. כַּד אִנּוּן בִּלְחוֹדַיְהוּ, אִנּוּן הָרִים אִקְרוּן, וְכוּלֵּי.

סָבָא סָבָא, הָא יָדַעְתְּ, מָאן דְּאַגַּח קְרָבָא, אִי לָא יָדַע לְאִסְתַּמָּרָא, לָא יִנְצַח קְרָבִין, אִצְטְרִיךְ לְמָחָאָה בְּיָדִין, וּלְאִסְתַּמָּרָא בְּרַעְיוֹנֵיהּ, וּמַה דְּיְהֵא חָשִׁיב אַחֲרָא דִּיְהֵא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיַד יְמִינָא זְמִינָא תַּדִּיר לְמָחָאָה, וּמַחֲשָׁבוֹי וִידָא שְׂמָאלִית זְמִינָא תַּדִּיר לְקַבְּלָא וּלְאִסְתַּמָּרָא, וִימִינָא לְכַלָּא, וְכוּלֵּי.

מהם, ועל אלו כתוב "קום ריב את ההרים", כי רודף מריבות יש עליהם. ולכן יש הרים ויש הרים.

ואם תאמר סבא, הרי כתוב: "תשמענה הגבעות", אלו כל הגבעות שהם למטה, ועתה אתה קורא אותם הרים? אלא כך הוא, כלפי אלו ההרים הרמים, נקראים הם גבעות, וכשהם בפני עצמם נקראים הרים וכו'. סבא סבא! הרי ידעת, מי שעושה מלחמה אם

A partir de maintenant, sachez collègues que le mauvais penchant ne règne plus sur vous et que je suis Yebba l'Ancien qui se tient devant vous pour éveiller ces choses. Ils se levèrent, comme celui qui se réveille de son sommeil, et ils se prosternèrent devant lui, ils

אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעְיוֹנָא אַחֲרָא לָקֳבְלָךְ, וְלָא יָדַעְתְּ לְאִסְתַּמָּרָא הֵיכִי מַגִּיחִין קְרָבָא. סָבָא, אָן הוּא תֻּקְפָּא דִילָךְ, וַדַּאי לֹא לַגִּבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה, וְכוּלֵי.

הַשְׁתָּא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיכָךְ. דְּהַשְׁתָּא תִנְפּוֹל וְלָא תֵיכוּל לְמֵיקָם. הָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָתֵי בְּחֵילוֹי וּרְתִיכוֹי וְגַבְרוֹי וּפָרָשׁוֹי,

לא יודע להשמר לא ינצח. במלחמות צריך להכות בידו, ולהשמר במחשבתו מה שיהיה חושב האחר, שיחשוב הוא. ויד ימינו מזומנת תמיד להכות. ומחשבתו וידו השמאלית מזומנת תמיד לקבל, ולהשמר, והימין הוא לכל וכו׳.

הוי סבא סבא, הרי לך רעיון אחר כנגדך ולא ידעת להשמר ואיך עושים מלחמה. סבא, איפה הוא החוזק שלך? ודאי לא לגבורים המלחמה" (קהלת ט) וכו׳. עכשיו סבא, קום עמוד על מרכבתך, שעכשיו אם תפול לא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא בצבאותיו ובמרכבותיו וגבוריו ופרשיו, ובא לקראתך. קום צא

ne pouvaient plus parler et un moment plus tard, ils se mirent à pleurer etc.

Il les embrassa, les bénit et ils partirent. Lorsqu'ils arrivèrent chez Rabbi Chimon et qu'ils lui racontèrent tout ce qu'il leur était arrivé, il se réjouit, s'étonna et dit: Soyez

וְאָתֵי לְקַבְּלָךְ, קוּם פּוּק מִן חַקְלָא, דְּלָא יִשְׁכַּח לָךְ תַּמָּן, וְכוּלֵי.

אִי סָבָא, עַנְיָא מִסְכְּנָא, הֵיכִי תֵּיפּוּק, אִי הָכִי יִנְצְחוּן לָךְ, וְאִי תַּעֲרוֹק מִן חַקְלָא, כָּל בְּנֵי עָלְמָא יִרְדְּפוּן אֲבַתְרָךְ, וְלֵית לָךְ אַנְפִּין לְאִתְחֲזָאָה קַמֵּי בַּר נָשׁ לְעָלְמִין. הָכָא אוֹמֵינָא דְּלָא אִפּוּק מִן חַקְלָא, וְהָכָא אִתְחֲזֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין בִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְגֻבְרִין וּפָרָשִׁין וּרְתִיכִין דִּילֵיהּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְסַיַּע לָךְ סָבָא, דְּהָא לָאֵי חֵילָא אַנְתְּ. קוּם סָבָא, אִתְגַּבַּר בְּחֵילָךְ וְאִתְתַּקָּף, דְּעַד יוֹמָא דָא הֲוֵית גְּבַר תַּקִּיף בְּגֻבְרִין, וְכוּלֵי.

מן השדה, שלא ימצא אותך שם וכו׳. הוי סבא עני מסכן, איך תצא? אם כך, ינצחו אותך, ואם תברח מן השדה, כל בני העולם ירדפו אחריך, ולא יהיה לך פנים להתראות עוד לפני בן אדם לעולם. כאן נשבע אני שלא אצא מן השדה, ופה אתראה פנים בפנים עם שלמה המלך וכל איש ישראל, וגבוריו, ופרשיו, ומרכבות שלו. הקדוש ברוך הוא יסייע לך סבא, כי יגע כוח אתה, קום סבא! התגבר בכוחך ותתחזק, כי עד היום הזה היית גבור חזק בגבורים וכו׳. [ודרש עוד בתורה, ואמר:]

heureux d’avoir mérité tout cela, car vous étiez avec un lion supérieur et puissant devant

חַבְרַיָּא, הָא אֲנָא בְּחַקְלָא. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא וְגֻבְרִין תַּקִּיפִין דִּילֵיהּ, יֵיתֵי וְיִשְׁכַּח חָד סָבָא לָאֵי בְּחֵילָא תַּקִּיף גִּבָּר נִצַּח קְרָבִין. הָא יְדַעְנָא דְאָתָא וְקַיְמָא לְבָתַר טִנָּרָא דְחַקְלָא, וְהוּא אַשְׁגַּח בִּי וְהֵיךְ גְּבוּרָתִי קַיְמָא בְּחַקְלָא בִּלְחוֹדוֹי. אַשְׁגַּח דְּאִיהוּ אִישׁ שָׁלוֹם, מָארֵיהּ דִּשְׁלָמָא וְאָזַל לֵיהּ. הַשְׁתָּא סָבָא גְּבוּרְתָּךְ עֲלָךְ, וְאַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ בְּחַקְלָא, תּוּב לְאַתְרָךְ וְשָׁאֵרֵי זֵינָךְ מֵעֲלָךְ, וְכוּלֵי.

אִי סָבָא, הַשְׁתָּא אִית לָךְ רְחִימִין, וְאַתְּ מִשְׁתָּעֵי כְּמָאן דְּלָא חָמֵית אִנּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא, הָא כֻּלְּהוּ בִּשְׁלָמָא עִמָּךְ, הַשְׁתָּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה לָא אַעְדֵּי מָנָאֵי מָאנֵי קְרָבָא, בְּדִיל לְאַדְכָּרָא שְׁמִי, וְכוּלֵי.

הרי אני בשדה, שלמה המלך וגבוריו החזקים, יבואו וימצאו זקן אחד יגע כח, שהיה חזק גיבור ונוצח מלחמות, הרי ידעתי שבא ועומד אחרי הסלע שבשדה, והוא מסתכל בי, ואיך גבורתי נמצאת בשדה. לבדו הוא מסתכל, שהוא איש שלום, בעל השלום, והולך לו. עכשיו סבא, גבורתך עליך, ואתה לבד בשדה, שוב לאחור, והתר כלי הזין מעליך וכו׳. הוי סבא! עכשיו יש לך אוהבים, ואתה מדבר כמי שלא ראית עורכי מלחמה, הרי כולם בשלום עמך, עתה

lequel d'autres héros ne valent rien, mais vous

הַשְׁתָּא סָבָא אַתְקִין גַּרְמָךְ, דְּהָא חִוְיָא אָזִיל לֵיהּ, וּבָעָא לְאִתְגָּרָא בָךְ וְלָא יָכִיל וְכוּלֵי.

קוּם סָבָא, אִתְעַר בְּחֵילָךְ. סָבָא אֵימָא מִלָּךְ, דְּוַדַּאי בְּלָא דְחִילוּ תֵּימָא, וְכוּלֵי.

עַד כָּאן חַבְרַיָּא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה תִּנְדְּעוּן דְּהָא סִטְרָא בִּישָׁא לָא שַׁלְטָא עֲלַיְכוּ. וַאֲנָא יֵיבָא סָבָא קָאִימְנָא קַמַּיְכוּ לְאַתְעָרָא מִלִּין אִלֵּין. קָמוּ אִנּוּן כְּמָאן דְּאִתְעַר מִשֵּׁינְתֵּיהּ וְאִשְׁתַּטָּחוּ קַמֵּיהּ, וְלָא הָווֹ יַכְלִין לְמַלְּלָא. לְבָתַר שַׁעְתָּא בָּכוּ, וְכוּלֵי.

מכאן ולהלאה לא אסיר ממני כלי מלחמה, כדי להזכיר את שמי וכו׳.

עכשיו סבא, התקן עצמך, שהרי הנחש הלך לו, ורצה להתגרות בך ולא יכול וכו׳. קום סבא התעורר בכוחך, ואמור דבריך, שודאי בלא פחד תאמר וכו׳.

עד כאן חברים מכאן והלאה תדעו כי הצד הרע לא שולט עליכם ואני ייבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם כמי שמתעורר משנתו והשתטחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר, לאחר זמן בכו וכו׳.

n'avez pas su le reconnaître immédiatement. Je m'étonne que vous ayez échappé à son

נָשַׁק לוֹן וּבָרִיךְ לוֹן וַאֲזָלוּ. כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְסָחוּ לֵיהּ כָּל מָה דְּאִירַע לוֹן, חָדֵי וְתָוָהּ, אָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן דְּזָכִיתוּן לְכָל הָאי וּמַה הֲוֵיתוּן בַּהֲדֵי אַרְיָא עִלָּאָה גִּבָּר תַּקִּיף, דְּלָא הָווֹ כַּמָּה גִּבָּרִין לְגַבֵּיהּ כְּלוּם, וְלָא יְדַעְתּוּן לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ מִיָּד. תָּוַהְנָא אֵיךְ אִשְׁתְּזַבְתּוּן מֵעָנְשָׁא דִּילֵיהּ,

נשק אותם וברך אותם והלכו. כאשר הגיעו אצל רבי שמעון וספרו לו כל מה שאירע להם, שמח ותמה. אמר, אשריכם שזכיתם לכל זה, והייתם עם אריה עליון גיבור וחזק, שהרבה גיבורים לא היו [נחשבים] לפניו ככלום, ולא ידעתם להכיר אותו

jugement, mais c'est que le Saint béni soit-il a voulu vous épargner. Il leur attribua les versets (Proverbes 4:18): "Mais le sentier des justes est comme la lumière resplendissante qui va croissant jusqu'à ce que le plein jour soit établi." (Proverbes 4:12): "Quand tu marcheras, tes pas ne seront pas gênés et si tu cours, tu ne trébucheras point." (Isaie 60:21): "Et ton peuple - eux tous seront justes; ils posséderont le pays pour toujours,

אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְשֵׁזָבָא לְכוֹן. קָרָא עָלַיְהוּ וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ, הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ, וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל. וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. [סבא דמשפטים דף צד ע"א].

מיד, תמיה אני איך נצלתם מעונשו, אלא שהקדוש ברוך הוא רצה להצילכם. קרא עליהם [מקרא זה] "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום" (משלי ד'). "בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל" (שם). ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר (ישעיה ס').

rejeton que j'ai planté, l'oeuvre de mes mains pour me glorifier." (Zohar, vol. 2, Sabba deMichpatim, p. 94a-114a).

קה.

שְׁלֹמֹה אָמַר, וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשׁוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עוֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. הָאי קְרָא אַרְמַזְנָא בֵיהּ וְאִתְמַר. אֲבָל וְשַׁבְתִּי אֲנִי. וְכִי מֵאָן אֲתָר תָּב שְׁלֹמֹה, אִי נֵימָא לְבָתָר דְּאָמַר מִלָּה

קה.

שלמה המלך אמר: ״ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש, והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם״ (קהלת ד). מקרא זה כבר הזדמן אצלנו ודברנו בו. אבל [יש כאן שאלה, ששלמה אומר] ״ושבתי אני״, וכי מאיזה מקום שב שלמה, אם נפרש [שאמר שלמה איזה דבר], ולאחר שאמר הדבר האחר הוא אומר אני שב למה שאמרתי קודם,

105.

”Le roi Salomon a dit (Ecclésiaste 4:1): ”Et je suis revenu, et j’ai regardé toutes les oppressions qui se font sous le soleil; et voici

דָא, תָּב כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר מִלָּה אַחֲרָא, יָאוּת. אֲבָל שַׁבְתִּי וָאֶרְאֶה.

תַּמָּן תָּנֵינָן, בְּכָל יוֹמָא הֲוָה אַקְדִּים שְׁלֹמֹה בְּצַפְרָא, וְהָוָה שַׁוֵּי אַנְפּוֹי לִסְטַר מִזְרָח וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי. וּלְבָתַר תָּב לִסְטָר דָּרוֹם וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי, וְהָדַר תָּב לִסְטָר צָפוֹן וְקָאִים תַּמָּן,

[פירוש זה הוא] יפה. אבל כאשר אומר ״ושבתי אני ואראה״ [לא משמע דבר זה. והתשובה לשאלה זו:]

ששנינו שם, בכל יום שלמה היה משכים בבוקר והיה פונה לצד מזרח ורואה מה שרואה, ואחר כך פונה לצד דרום ורואה מה שרואה, ואחר כך שב לצד צפון ועומד שם, מנמיך עיניו וזוקף ראשו,

les larmes des opprimés, et il n'y a point pour eux de consolateur! Et la force est dans la main de leurs oppresseurs, et il n'y a point pour eux de consolateur!" Ce verset a déjà été expliqué. Mais il est écrit "Et je suis revenu", et de quel endroit Salomon revenait-il? Si nous disons que Salomon a dit une certaine chose et que maintenant il revient pour en dire une autre ce commentaire est bon. Mais lorqu'il dit "Je suis revenu et j'ai regardé" cela

מָאִיךְ עֵינוֹי וְזָקִיף רֵישֵׁיהּ, בְּהַאי שַׁעְתָּא, הָא עַמּוּדָא דְאֶשָּׁא וְעַמּוּדָא דַעֲנָנָא הָווֹ אַתְיָן, וְעַל הַהוּא עַמּוּדָא דַעֲנָנָא, הֲוָה נִשְׁרָא חָדָא, וְהַהוּא נִשְׁרָא הֲוָה רַבְרְבָא וְתַקִּיף. וְכֵן הֲוָה אָתֵי, גַּדְפָּא יְמִינָא עַל גַּבֵּי עַמּוּדָא דְאֶשָּׁא, וְגוּפָא וְגַדְפָּא שְׂמָאלָא עַל גַּבֵּי עַמּוּדָא דַעֲנָנָא, וְהַהוּא נִשְׁרָא הֲוָה מַיְתֵי תְּרֵין טַרְפִּין בְּפוּמָהָא. אָתָא עַמּוּדָא

באותה שעה עמוד אש ועמוד ענן היו באים, ועל אותו עמוד הענן היה נשר אחד, ואותו נשר היה גדול וחזק. וכך היה בא, כנף ימינו על עמוד האש, וגופו וכנף שמאלו על עמוד הענן, ואותו נשר היה מביא שני עלים בפיו. היה בא עמוד הענן ועמוד האש ואותו נשר עליהם בשני עלים בפיו, ומשתחוים לפני שלמה המלך, בא [הנשר] והנמיך עצמו לפניו

ne tient pas.

Mais il a été enseigné là-bas: Chaque jour Salomon se levait de bon matin, se tournait vers l'est et regardait. Ensuite, il se tournait vers le sud et regardait. Ensuite, il se tournait vers le nord et s'y tenait; il baissait les yeux et relevait la tête. Au même moment une colonne de feu et une colonne de nuée arrivaient alors que sur cette colonne de nuée

דַעֲנָנָא וְעַמּוּדָא דְאֶשָּׁא, וְהַהוּא נִשְׁרָא עֲלַיְהוּ בִּתְרֵי טַרְפִּין בְּפוּמָהָא, וְסַגְדִּין לְקַמֵּיהּ דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא. אָתָא וּמָאִיךְ לְקַמֵּיהּ וְיָהִיב לֵיהּ אִנּוּן טַרְפִּין, נָטַל לוֹן שְׁלֹמֹה מַלְכָּא וְהָוָה מֵרִיחַ בְּהוּ, וְהָוָה יָדַע בְּהוֹן סִימָן, וְאָמַר, דָּא אִיהוּ דְנוֹפֵל, וְדָא אִיהוּ דִגְלוּי עֵינָיִם, בְּשַׁעְתָּא דִתְרֵין טַרְפִּין הֲווֹ, הָוָה יָדַע דְּתַרְוַיְהוּ נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם, בָּעַאן לְאוֹדְעָא לֵיהּ מִלִּין.

ומסר לו את אותם העלים, לקח אותם שלמה והיה מריח בהם, והיה יודע בהם סימן, ואומר, זה הוא של נופל, וזה הוא של גלוי עינים. ובזמן ששני עלים היו, היה יודע ששניהם נופל וגלוי עינים רוצים להודיע לו דברים.

se tenait un aigle; et cet aigle était grand et fort. Et il arrivait avec son aile droite sur la colonne de feu, alors que son corps et son aile gauche étaient sur la colonne de nuée. Cet aigle apportait deux feuilles dans son bec. La colonne de nuée et celle de feu arrivaient avec l'aigle et ses deux feuilles dans le bec, puis ils se prosternaient devant le roi Salomon. L'aigle se baissait devant lui et

מָה עָבִיד, חָתִים כֻּרְסְיֵּיהּ בְּגֻשְׁפַּנְקָא דְּהָוָה
חָקִיק בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאִיהוּ נָטִיל עִזְקָא
דְּחָקִיק עֲלֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְסָלִיק לְאַגְּרָא וְרָכִיב
עַל הַהוּא נִשְׁרָא וְאָזִיל לֵיהּ. וְהַהוּא נִשְׁרָא הָוָה
מִסְתַּלֵּק לְרוּם עֲנָנִים. וּבְכָל אָתָר דְּאִיהוּ עָבַר,
הָוָה אִתְחֲשָׁךְ נְהוֹרָא. חַכִּימֵי דַּהֲווֹ בְּהַהוּא אָתָר
דְּאִתְחֲשָׁךְ נְהוֹרָא, הֲווֹ יַדְעֵי וַהֲווֹ אַמְרֵי, שְׁלֹמֹה
מַלְכָּא הָא אָזִיל וְאַעְבַּר הָכָא, וְלָא יַדְעֵי לְאָן אָתָר
הָוָה אָזִיל. טִפְּשִׁין דַּהֲווֹ תַּמָּן הָווֹ אַמְרֵי, עֲנָנִין

מה עשה, חתם את כסאו בחותם שהיה חקוק בו
שם הקודש, ולקח טבעת שחקוק עליה שם הקודש,
ועולה לגג ורוכב על אותו נשר והולך לו. ואותו
נשר היה עולה לגובה העננים, ובכל מקום שהיה
עובר היה מחשיך האור, החכמים שהיו באותו
מקום שהוחשך האור היו יודעים, והיו אומרים הרי
שלמה המלך הולך ועובר כאן, ואינם יודעים
לאיזה מקום היה הולך. הטפשים שהיו שם היו

lui donnait les feuilles. Salomon les prenait et les sentait et il y reconnaissait un signe et il disait: C'est celui du ״chuté״ et c'est celui des ״yeux ouverts״. Lorsqu'il y avait deux feuilles, ils savait que le ״chuté״ et les ״yeux ouverts״ voulaient lui communiquer quelque chose.

הָווֹ אִנּוּן דְקָא אַזְלֵי וְחָשִׁיךְ עָלְמָא. גָּבַהּ נִשְׁרָא בַּהֲדֵיהּ וּפָרַח אַרְבַּע מְאָה פַּרְסִין, עַד דְּמָטָא לְטוּרֵי חָשׁוֹךְ. וְתַמָּן אִיהוּ תַּרְמוֹד בַּמִּדְבָּר, וְאִיהוּ נָחִית תַּמָּן. זָקִיף רֵישֵׁיהּ וְחָמֵי טוּרָא חָשׁוֹךְ, וַהֲוָה יָדַע תַּמָּן כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וַהֲוָה יָדַע דְּתַמָּן

אומרים עננים הם שעוברים ולכן מחשיך העולם. גבה הנשר עמו ועף ארבע מאות פרסה, עד שהגיע להרי החושך, ושם הוא [מקום הנקרא] תדמור במדבר, והוא יורד שם, מרים ראשו ורואה הרי חושך, והיה יודע שם כל מה שהיה צריך, והיה יודע

Que faisait-il? Il signait son trône d'un sceau sur lequel était gravé le nom sacré et il prenait une bague sur laquelle était gravé le nom sacré. Puis il montait sur le toit et chevauchait l'aigle et partait. L'aigle montait haut dans les nuages; partout où il passait la lumière s'assombrissait. Les sages de l'endroit où la lumière s'était assombrie savaient et disaient: Voici que le roi Salomon passe par ici. Mais ils ne savaient pas dans quelle direction il allait. Les imbéciles qui se trouvaient là disaient que des nuages passaient et que c'était pour cela que le monde

יֵעוּל. הֲוָה רָכִיב עַל נִשְׁרָא כְּמִלְּקַדְמִין, וְטָאס
וְעָאל לְגוֹ טוּרִין, עַד הַהוּא אָתָר דְּזֵיתָא תַּמָּן,
קָרָא בְּחֵילָא וְאָמַר, יְיָ רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן וְגוֹמֵר.
עָאל תַּמָּן עַד דְּקָרִיב לְהַהוּא אָתָר, שַׁוֵּי עִזְקָא
קַמַּיְהוּ וְקָרִיב. וְתַמָּן הֲוָה יָדַע כָּל מַה דְּבָעֵי מֵאִנּוּן

שלשם הוא ילך, היה רוכב על הנשר כמקודם וטס
ונכנס לתוך ההרים עד המקום ההוא שהזית שם,
קרא בקול ואמר: "ה' רמה ידך בל יחזיון" וגו'
(ישעיה כו). נכנס לשם עד שמתקרב לאותו מקום, ושם
את החותם לפניהם, ומתקרב. ושם היה יודע כל מה

s'assombrissait. L'aigle s'élevait avec lui et volait sur quatre cent parasangs, jusqu'à ce qu'il parvienne aux montagnes de l'obscurité. C'est là que se trouvait Palmyre dans le désert et c'est là qu'il descendait. Il levait la tête et voyait les montagnes de l'obscurité, puis il savait tout ce qu'il devait savoir; il savait où il devait aller. Il chevauchait l'aigle comme auparavant, il planait et pénétrait dans les montagnes, jusqu'au lieu où se trouvait l'olivier. Il disait alors à voix haute (Isaie 27:11): "O Eternel, ta main est élevée, mais ils ne voient point..." Il entrait là et

חָכְמָתָאן נֻכְרָאִין דְּבָעֵי לְמִנְדַּע. כֵּיוָן דַּהֲווֹ אַמְרִין לֵיהּ כָּל מַה דְּבָעֵי, כְּדֵין הֲוָה רָכִיב עַל הַהוּא נִשְׁרָא וְתָב לְאַתְרֵיהּ.

כֵּיוָן דַּהֲוָה יָתִיב עַל כֻּרְסְיֵיהּ, אִתְיַשָּׁב בְּדַעְתֵּיהּ, וַהֲוָה מְמַלֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מִלִּין דְּחָכְמְתָא יַקִּירָא. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא הֲוָה אָמַר וְשַׁבְּתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה, שַׁבְתִּי וַדָּאי מֵהַהוּא אָרְחָא, שַׁבְתִּי מֵהַהִיא חָכְמְתָא וְאִתְיַשָּׁבִית בְּלִבָּאי וּבְדַעְתָּאי.

שרוצה מאותם חכמות הגויים שהיה רוצה לדעת. וכיון שהיו אומרים לו כל מה שמבקש, אז היה רוכב שוב על הנשר ושב למקומו.

כיון שהיה יושב על כסאו, התיישב בדעתו, והיה מדבר בדעתו דברי חכמה יקרים, באותה שעה היה אומר "ושבתי אני ואראה", שבתי בודאי מאותו מקום, שבתי מאותה חכמה והתיישבה בלבי ובדעתי,

se rapprochait du lieu, il plaçait le sceau devant eux et s'approchait. Là, il pouvait tout apprendre à partir de la sagesse de ces peuples. Après qu'ils lui apprenaient tout ce qu'il désirait, il chevauchait de nouveau l'aigle et revenait chez lui. Après s'être assis sur son trône, il réfléchissait et parlait en disant

וּכְדֵין וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים. (וְכִי זְעִירִין אִנּוּן בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ אָמַר, אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים) (נ"א: סַלְקָא דַעְתָּךְ דְּכָל עֲשִׁיקִין דַּהֲווֹ בְּעָלְמָא, הֲוָה חָמֵי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא) אֶלָּא מָאי עֲשׁוּקִים אִלֵּין דְּהוּא אָמַר. אִנּוּן יְנוּקִין דְּמֵתִין בְּתֻקְפָּא דְאִמְּהוֹן,

ואז ואראה את כל העשוקים. וכי מעט הם בעולם שהוא אומר את כל העשוקים, היעלה על דעתך שאת כל העשוקים שהיו בעולם היה רואה שלמה המלך? אלא ודאי מי אלה העשוקים שעליהם התכוין שלמה, אלו התינוקות שמתים בעוד שצריכים

des choses précieuses de la sagesse, et c'est à ce moment là qu'il disait (Ecclesiaste 4:1): "Et je suis revenu et j'ai regardé..." - Certes, je suis revenu de cet endroit, je suis revenu avec cette sagesse qui s'est installée dans mon coeur et dans mon intelligence, et c'est alors que je peux voir toutes les oppressions. Sont-elles si peu dans le monde pour qu'il puisse dire "Toutes les oppressions"? Est-il possible que Salomon puisse voir tous les opprimés du monde? Mais certes, qui sont les opprimés dont parle Salomon? Ce sont les enfants qui

דְּקָא עֲשׁוּקִים מִכַּמָּה סִטְרִין. עֲשׁוּקִים בְּאָתָר עִלָּאָה דִלְעֵלָּא, וַעֲשׁוּקִים לְתַתָּא וְהָא חַבְרַיָּא אִתְעָרוּ וְהָכִי הוּא, אֲבָל סַגִּיאִין אִנּוּן [דף קיב ע״ב].

את אמם, שהם עשוקים מכמה צדדים, עשוקים במקום עליון למעלה, ועשוקים למטה, וכבר החברים התעוררו ודברו בזה והדברים רבים הם וכו׳.

meurent alors qu'ils ont encore besoin de leur mère; ils sont opprimés de plusieurs façons. Ils sont opprimés en haut dans le lieu supérieur. Ils sont opprimés en bas et les collègues se sont levés et ont dit beaucoup de choses à leur sujet etc." (Zohar, vol. 2, p. 112b).

קו.

לְגִיוֹן חָד שָׁאִיל לְרִבִּי אַבָּא, אָמַר לֵיהּ, הָא כְּתִיב וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ, אִי הָכִי, מָאי דִּכְתִיב טֶרֶף נָתַן לִירֵיאָיו. טֶרֶף נָתַן לַכְּלָבִים מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲמָאי נָתַן לִירֵיאָיו. אָמַר

קו.

שר צבא אחד שאל את רבי אבא, אמר לו: כתוב: "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל), אם כן, מדוע כתוב: "טרף נתן ליראיו" (תהלים קיא, ה), טרף נתן לכלבים היה צריך לומר, ולמה כתוב נתן ליראיו? אמר

106.

"Un chef d'armée questionna Rabbi Abba en lui disant: Voici qu'il est écrit (Exode 22:30): " ...Et vous ne mangerez point de la chair déchirée _trefa_ aux champs; vous la jetterez aux chiens." S'il en est ainsi, pourquoi est-il écrit .
(Psaume 111:5): "Il donne de la nourriture teref à ceux qui le craignent..." Il aurait du être dit "Il donne de la nourriture aux

לֵיהּ, רֵיקָא, מִי כְתִיב טְרֵפָה נָתַן לִירֵאָיו, טֶרֶף כְּתִיב. וְאִי תֵימָא טֶרֶף כִּטְרֵפָה. נָתַן לִירֵאָיו וַדַּאי, דְּמִלָּה דָא לָא יָהֲבֵיהּ לְאִזְדַּהֲרָא בֵיהּ, אֶלָּא לְאִנּוּן דַּחֲלֵי שְׁמֵיהּ וְדַחֲלִין לֵיהּ, בְּגִין כַּךְ הָאי מִלָּה לָא יָהִיב לְכוּ, דְּהָא יָדַע דְּאַתּוּן לָא דַחֲלִין לֵיהּ וְלָא נַטְרִין פִּקּוּדוֹי. וּבְגִין דְּהָאי מִלָּה חֻמְרָא דְאוֹרַיְתָא וּבָעֵי לְאִזְדַּהֲרָא בָהּ, נָתַן לִירֵאָיו,

לו: ריק, האם כתוב טרפה נתן ליראיו, "טרף" כתוב [שפירושו מזון], ואם תאמר טרף הוא כטרפה, "נתן ליראיו" דוקא, שדבר זה לא נתנו להזהר בו [שלא יאכלוהו], אלא לאותם יראי שמו ויראים ממנו, משום כך דבר זה לא נתן לכם, כי יודע שאתם אינכם יראים אותו ולא שומרים מצוותיו, ומשום שדבר זה הוא מן החומרות שבתורה וצריך להזהר בו, "נתן ליראיו"

chiens" Pourquoi est-il dit "Il donne de la nourriture à ceux qui le craignent"? Il répondit: Imbécile! Est-il écrit "De la chair déchirée trefa à ceux qui le craignent"? Mais il est écrit "nourriture" teref. Et si tu me réponds que la "nourriture" teref est la "chair déchirée" trefa, alors c'est pour cela qu'il est précisément écrit: "A ceux qui le craignent" - C'est à ceux qui craignent

לִירֵיאָיו וַדָּאי, וְלָא לְאָחֳרֵי, וְכָל חֻמְרֵי דְאוֹרַיְתָא לָא יָהִיב לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא לְאִנּוּן דַּחֲלֵי חֶטְאָה, לְאִנּוּן דַּחֲלֵי פִּקּוּדוֹי, וְלָא לְכוּ. [ח״ב קכא ע״ב].

ליראיו דוקא, ולא לאחרים, וכל החומרות שבתורה לא נתן אותם הקדוש ברוך הוא אלא לאותם יראי חטא לאותם היראים ממצותיו, ולא לכם.

son nom qu'il incombe de faire attention à ne pas consommer la chair déchirée, et non pas à vous, car Il sait que vous ne le craignez pas et que vous n'observez pas ses commandements. C'est parce que cette chose est une des restrictions de la Tora qu'il faut y faire attention qu'Il la donnée" A ceux qui le craignent" - seulement à eux et à personne d'autre. En fait toutes les restrictions de la Tora on été données par le Saint béni soit-il aux craignants du péché, à ceux qui craignent ses commandements et non pas à vous!" (Zohar, vol. 2, p. 121b).

קז.

תָּאנָא, יִשְׂרָאֵל אִקְרוּן קֹדֶשׁ, וּבְגִין דְּאִנּוּן קֹדֶשׁ, אָסִיר לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמִקְרֵי לְחַבְרֵיהּ בִּשְׁמָא דִגְנָאי, וְלָא לְכַנָּאָה שְׁמָא לְחַבְרֵיהּ, וְעוֹנְשֵׁיהּ סַגִּי, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין. תָּאנָא, כְּתִיב נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְגוֹמֵר, מָהוּ מֵרָע, דִּבְגִין לִישָׁנָא בִישָׁא, מַרְעִין נַחְתִּין לְעָלְמָא.

קז.

שנינו: ישראל נקראו קודש [שנאמר: "ואנשי קודש תהיון לי" (שמות כב, ל)], ומפני שהם קודש אסור לאדם לקרות לחבירו בשם של גנאי, ולא לכנות שם לחבירו, ועונשו גדול, וכל שכן בדברים אחרים. שנינו: כתוב: "נצור לשונך מרע וגו'" (תהלים לד, יד), מה פירוש "מרע"? שמפני לשון הרע חולאים יורדים לעולם.

107.

"Il a été enseigné: Israel est appelé "saint" ainsi qu'il est écrit (Exode 22:30): "Et vous me serez des hommes saints...", et puisqu'ils sont saints, il est interdit d'appeler quiconque par un sobriquet ou par un surnom, car grande est sa punition

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּל מָאן דְּקָרֵי לְחַבְרֵיהּ בִּשְׁמָא דְּלֵית בֵּיהּ וְגַנֵּי לֵיהּ, אִתְפַּס בְּמָה דְּלֵית בֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, כָּל מָאן דְּקָרֵי לְחַבְרֵיהּ רָשָׁע, נַחְתִּין לֵיהּ לַגֵּיהִנָּם, וְנַחְתִּין

אמר רבי יוסי: כל מי שקורא לחבירו בשם שאין בו, ומבזה אותו, נתפש על מה שאין בו [כי הוא מנכה חובותיו ונכתבים עליו, ונמצא שנתפס על מה שאין בו], שאמר רבי חייא אמר רבי חזקיה כל מי שקורא לחבירו רשע מורידים אותו לגיהנם, ויורדים לו לחייו

- à plus forte raison pour d'autres paroles désobligeantes. Il a été enseigné: Il est écrit (Psaume 34:14): "Garde ta langue du mal ..." Que signifie "du mal"? C'est qu'à cause de la médisance, des malheurs tombent sur le monde.

Rabbi Yossi dit: Celui qui attribue à autrui une chose qui ne lui convient pas, sera puni pour une chose qu'il n'a pas commise; comme l'a dit Rabbi 'Hiya au nom de Rabbi 'Hizqiya: Celui qui traite un autre d'impie sera jeté dans la Géhenne où il sera tourmenté - à l'exception des arrogants envers la Tora qu'il est autorisé de traiter d'impies. Un homme insulta son ami alors que passait Rabbi Yessa. Il lui dit:

לֵיהּ לְעַלְעוֹי, בַּר אִנּוּן חֲצִיפִין דְּאוֹרַיְתָא דְּשָׁרֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמִקְרֵי לְהוּ רָשָׁע.

הַהוּא גַּבְרָא דְּלָיִיט לְחַבְרֵיהּ, אַעְבָּר רִבִּי יֵיסָא, אָמַר לֵיהּ כְּרָשָׁע עָבַדְתְּ. אַתְיֵיהּ לְקַמֵּי דְּרִבִּי יְהוּדָה. אָמַר לֵיהּ, רָשָׁע לָא קָאֲמִינָא לֵיהּ, אֶלָּא כְּרָשָׁע, דְּאִתְחֲזֵי מִלּוֹי כְּרָשָׁע, וְלָא אֲמֵינָא דְּאִיהוּ רָשָׁע. אָתָא רִבִּי יְהוּדָה וְשָׁאִיל לְעוֹבָדָא

[אפילו שלא עשה שום עון, כדי שיכנס לגיהנם עבור שקרא לחבירו רשע, ויתכן ששם בגיהנם מכים אותו על לחייו] חוץ מאלו עזי פנים על התורה, שמותר לאדם לקראם רשע. אדם אחד קילל את חבירו, עבר רבי ייסא, אמר לו: כרשע אתה עושה? הביא [האיש ההוא אל רבי ייסא], לפני רבי יהודה לדין. אמר לו: רבי ייסא לא אמרתי לו רשע אלא כרשע, שהראה מעשיו כרשע, ולא

Te comporterais-tu comme un impie? Cet homme invita Rabbi Yessa à comparaître devant le tribunal de Rabbi Yéhouda. Il Rabbi Yessa dit: Je n’ai pas dit ″impie″, mais ″comme un impie″; il s’est comporté comme un impie, mais je ne l’ai pas traité d’impie! Rabbi Yéhouda interrogea Rabbi Elazar à propos de cette affaire. Il lui dit: Il n’est certes pas coupable et d’où le savons-

קַמֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ וַדָּאי לָא אִתְחַיָּב.
מְנָלָן. דִּכְתִיב הָיָה יְיָ כְּאוֹיֵב וְלָא אוֹיֵב. דְּאִי לָאו
הָכִי לָא אִשְׁתְּאַר מִיִּשְׂרָאֵל גִּזְעִין בְּעָלְמָא. כְּגַוְונָא
דָא הָיְתָה כְּאַלְמָנָה, וְלָא אַלְמָנָה, כְּאַלְמָנָה דְאָזִיל
בַּעְלָהּ לְעִבְרָא דְיַמָּא וּמְחַכָּאת לֵיהּ.

אמרתי שהוא רשע. בא רבי יהודה ושאל על המעשה לפני רבי אלעזר, אמר לו: ודאי שלא נתחייב, מאין לנו? כי כתוב: "היה ה' כאויב" (איכה ב, ה), ולא אויב, שאם לא כן לא היה נשאר מישראל גזע בעולם, כדוגמה לזה, "היתה כאלמנה" (שם א, א), ולא אלמנה, כאלמנה שהלך בעלה למדינת הים ומחכה לו.

nous? C'est ce qui est écrit (Lamentations 2:5): "L'Eternel a été comme un ennemi..." - Et non un ennemi, car s'il en était ainsi il ne resterait rien de la race d'Israel. De la même façon il est écrit (Lamentation 1:1): " ...Comme veuve..." - Et non pas une veuve, mais comme une veuve dont l'époux est parti à l'étranger et qui l'attend.

Rabbi 'Hiya dit: De tout cela nous apprenons un principe , car il est écrit (Ezéchiel1:26): " ...Comme l'aspect d'un homme..." - Comme l'aspect d'un homme et

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וּמֵהָכָא מַשְׁמַע, מֵהָתָם מַשְׁמַע
דְּהוּא עִקָּרָא דְכֹלָּא, דִּכְתִיב וְעַל דְּמוּת
הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם. כְּמַרְאֵה אָדָם, וְלָא
מַרְאֵה אָדָם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב כְּתַפּוּחַ
בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹמֵר. כְּתַפּוּחַ וְלָא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ
דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוֹוָנוֹי, וּבְגוֹוָנִין אִתְאַחֲדָא מִלָּה.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלּוּ לָא אֲתֵינָא הָכָא אֶלָּא

אמר רבי חייא, ומכאן משמע [שבמקום שכתוב כ׳,
שהוא רק כדמיון?] משם משמע, [מהפסוק דלהלן הוא
משמע] שהוא עיקר הכל, שכתוב: ״ועל דמות הכסא
דמות כמראה אדם״ (יחזקאל א, כו). ״כמראה אדם״ ולא
מראה אדם. אמר רבי יצחק: כתוב: ״כתפוח בעצי היער
וגו׳״ (שיר ב, ב). ״כתפוח״ ולא תפוח, ״כתפוח״ הניכר
בצבעיו, ובצבעים תלוי הדבר, [ולא כתפוח ממש]. אמר

non pas l'aspect d'un homme. Rabbi Its'haq dit (Cantique des cantiques 2:2): "Comme le pommier entre les arbres de la forêt..." - Comme le pommier et non pas le pommier. Comme un pommier qui se reconnaît par ses couleurs, car cela dépend des couleurs. Rabbi Yéhouda dit: Si je n'étais venu ici que pour entendre ces paroles, cela aurait été suffisant!.

Il a été enseigné: Il est écrit (Zacharie 12:8):

לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין דַּי. תָּאנָא, כְּתִיב וְהָיָה
הַנִּכְשָׁל בָּהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָוִד. כְּדָוִד וְלָא דָוִד.
כְּדָוִד דְּאָמַר וְהִנֵּה בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית יְיָ.
וּכְתִיב, כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְהוּא מַלְכָּא עַל מַלְכִין

רבי יהודה: אילו לא באתי פה אלא לשמוע דברים אלו,
די לי.

שנינו: כתוב: "והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד"
(זכריה יב). כדוד ולא דוד, כדוד, דאמר: "והנה בעוניי
הכינותי לבית ה'" (ד"ה א, כב). וכתוב: "כי עני ואביון

" ...Et celui qui chancelle parmi eux sera ce jour-là comme David..." - Comme David et non pas David qui a dit (1 Chroniques 22:14): "Et voici, dans mon affliction, j'ai préparé pour la maison de l'Eternel..." Et il est écrit (Psaume 86:1): " ...Je suis affligé et pauvre." Il était roi des monarques et voilà comment il se considérait.

Rabbi Abba dit: Heureux est le sort d'Israel, car le Saint béni soit-il ne les appelle pas "comme des saints" mais des saints, ainsi qu'il est écrit (Jeremie2:3): "Israel est saint..." et c'est ainsi que (Jeremie 2:3): "Tous

הֲוָה, וְהָוָה קָרֵי לְגַרְמֵיהּ הָכִי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קָרָא לוֹן כְּקֹדֶשׁ, אֶלָּא קֹדֶשׁ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב, קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַייָ, וּבְגִין כָּךְ, כָּל אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ וְגוֹמֵר.

[ח״ב קכב ע״א].

אני״ (תהלים פו). והוא היה מלך על מלכים, והיה קורא לעצמו כך.

אמר רבי אבא: אשריהם ישראל, שהקב״ה לא קרא אותם כקודש, אלא קודש ממש, שכתוב: ״קודש ישראל לה׳״, משום כך ״כל אוכליו יאשמו״ (ירמיה ב, ג).

ceux qui le dévorent sont coupables." (Zohar, vol. 2, p. 122a).

קח.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הַנֵּי תִּקּוּנִין אַבָּא גַּלֵּי לוֹן, בְּגִין דְּלָא יֵעוּל בְּכִסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הַשְׁתָּא אַמַּאי אִצְטְרִיכוּ לְאִתְגַּלָּאָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, הַהוּא דַּאֲנָא כָּתַבְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּאָמַר כְּתַבוּהוּ, אָמֵינָא לְגַבֵּי חַבְרַיָּא, דְּהָא אִנּוּן

קח.

אמר רבי אלעזר: כל אלו התיקונים, [כלומר הסודות המבוארים באדרה רבה] אבא גילה אותם כדי שלא יכנס בבזיון לעולם הבא, אבל עכשיו למה צריכים להתגלות? אמר לו רבי אבא*: זה מה שכתבתי ממאור הקדוש [הוא רבי שמעון], אמרתי שהוא בשביל החברים, כי הם יודעים את הדברים. והרי צריכים לדעת

---

* רבי אבא היה תפקידו לכתוב דברי רבי שמעון, כמבואר בְאידרא זוטא, (זוח"ג דף רפז ע"ב)

108.

"Rabbi Elazar dit: Toutes ces réparations les secrets énoncés dans la Idra Rabba ont été révélées par mon père afin qu'il ne soit pas humilié dans le monde à venir, mais pourquoi

יַדְעִין מִלִּין, וְהָאי אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע, דִּכְתִיב, וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ. וּכְתִיב, וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְיָ. בְּגִין דְּאִתְיַשְׁבָן מִלִּין בְּלִבָּנָא. וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה סְתִימִין מִלִּין בְּגַוָּן. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּהָאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא עַד כְּעַן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אִתְעַטָּר בְּמִלִּין דִּבְגָוָן.

אותם, שכתוב: "וידעתם כי אני ה'" (שמות יוד, ב). וכתוב: "וידעו כי אני ה'" (שם כט, מו). כדי שיתיישבו הדברים בלבנו, ומכאן ולהלאה סתומים הדברים בתוכנו. אשרי חלקינו בעולם הזה ובעולם הבא. כי עד עתה הנר הקדוש התעטר בדברים שבתוכנו.

les révéler maintenant? Rabbi Abba dit: C'est ce que j'ai écrit sous la dictée de la lampe sainte et j'ai dit que c'était pour les collègues, car ils peuvent comprendre ces choses qu'il faut connaître, ainsi qu'il est écrit (Exode 10:2): " ...Et vous saurez que moi je suis l'Eternel." Et il est écrit (Exode 29:46): Et ils sauront que moi, l'Eternel, je suis leur Dieu..." Afin que ces choses pénètrent nos coeurs, et à partir de là, ces choses sont scellées en nous. Heureux est notre sort dans ce monde et dans le monde à venir, car

תָּא חֲזֵי, אֲנָא חֲזֵינָא לֵיהּ בְּחֶלְמָא וְשָׁאִילְנָא קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְכוּלֵּי. הֲוֵינָא אָחִיד בִּידֵיהּ וְנָשִׁיק בִּידוֹי, אֲנָא בְּהָאי עִדּוּנָא אַתְעֲדְנָא בָּכֵי וְחָיֵיךְ, וַהֲווֹ תְּלָתָא יוֹמִין דְּלָא אֲכִילְנָא מִדִּי. חָד מֵחֶדְוָתָא, וְחָד דְּלָא זָכֵינָא לְמֶחֱמֵי לֵיהּ זִמְנָא אַחֲרָא. וְעִם כָּל דָּא בֵּיהּ אִתְקַשַּׁרְנָא תַּדִּירָא. דְּהָא

בא וראה: אני ראיתיו בחלום, ושאלתי לפניו [שאלה, ורבי שמעון השיב לי], הייתי אוחז בידו ומנשק ידו, ובעודי באותו עידון התעוררתי בוכה וצוחק, והיו שלשה ימים שלא אכלתי כלום, סיבה אחת מהשמחה, וסיבה שניה מפני שלא זכיתי לראותו פעם אחרת, ועם כל זאת בו אני קשור תדיר, כי כאשר

jusque là, la lampe sainte s'est couronnée de ces choses qui sont en nous! Viens et vois: Je l'ai vu en rêve et je l'ai questionné Rabbi Chimon et je lui tenais la main et je l'embrassais. Et alors que j'étais plongé dans ce délice, je me réveillais en pleurant et en riant. Je restais ensuite trois jours sans rien manger; d'abord à cause de ma joie et ensuite parce que je n'ai pas mérité de le revoir. Malgré tout, je reste constamment attaché à lui, car lorsque l'étude s'illumine

כַּד נְהִירָא לִי שְׁמַעְתְּתָא, חֲמֵינָא דְיוּקְנֵיהּ דְּאִתְעַר קַמָּאי. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ, יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. [ח״ב קכב ע״א].

מאירה לי סוגיא בלימוד אני רואה צורתו המתעוררת לפני. אשריהם לצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב: ״אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך״ (תהלים קמ, יד).

pour moi je perçois sa forme qui se dessine devant moi. Heureux sont les justes dans ce monde et dans le monde à venir! Il est écrit à leur sujet (Psaume 140:14): "Certes, les justes célébreront ton nom, les hommes droits habiteront devant toi." (Zohar, vol. 2, p. 122a).

קט.

זִמְנָא חָדָא סְלִיקוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵחַג חַגָּא, וְאִתְעָרְבוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה בַּהֲדַיְהוּ, וְהַהוּא שַׁתָּא לָא אִשְׁתְּכַח בִּרְכָתָא בְעַלְמָא. אָתוּ שָׁאִילוּ לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא. אָמַר לְהוּ, חֲמִיתוּן סִימָנָא בְקַדְמִיתָא בְהָאי. אַמְרוּ לֵיהּ, סִימָנָא חֲמֵינָן, דְּכַד תַּבְנָא

קט.

פעם אחת, עלו ישראל [לירושלם] לחוג חג, ונתערבו עובדי עבודה זרה עמהם. ואותה שנה לא נמצאה ברכה בעולם. באו ושאלו את רב המנונא סבא, אמר להם: ראיתם בתחילה איזה סימן לזה [שהעליה לא היתה לרצון]? אמרו לו: ראינו סימן. שכשחזרנו משם כל הדרכים נסתמו ממים, וענן וחושך היה נמצא

109.

"Une fois, alors qu'Israel montait vers Jérusalem pour célébrer une fête, des idolâtres se mêlèrent à eux et cette année là il n'y eut pas de bénédiction dans le monde. Ils vinrent en demander la raison à Rabbi Hamnouna l'Ancien. Il leur répondit: Avez-vous discerné

מֵהָתָם, כָּל אָרְחִין אַסְתִּימוּ מִמַּיָּא, וַעֲנָנָא וַחֲשׁוֹכָא אִשְׁתְּכַח, דְּלָא יַכְלִין לְמֵיהַךְ כָּל אִנּוּן דִּסְלִיקוּ לְתַמָּן. וְעוֹד, בְּשַׁעְתָּא דְעָאלְנָא לְאִתְחֲזָאָה, אֲפִלּוּ שְׁמַיָּא אִתְחַשָּׁכוּ. אִתְרְגִיז וְחָמָא. אָמַר לְהוּ, וַדָּאי אוֹ אִית בֵּינַיְכוּ בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא אִתְגְּזָרוּ, אוֹ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה סְלִיקוּ בַּהֲדַיְכוּ. דְּהָא לָא אִתְבָּרְכָאן

שלא יכלו ללכת כל אותם שעלו לשם. ועוד בשעה שבאנו להראות [בבית המקדש], חשכו פני השמים, והתרגזנו. אמר להם: ודאי, או שיש ביניכם בני אדם שלא נמולו, או עובדי עבודה זרה עלו עמכם, כי באותה שעה [כשעולים לרגל], לא מתברכים רק בני ישראל

auparavant un signe de cette chose? Ils lui dirent: Nous avons vu un signe: lorsque nous sommes revenus du pélerinage toutes les routes étaient coupées par l'eau et un nuage noir ne laissait pas passer ceux qui revenaient. De plus, lorsque nous nous sommes montrés dans le temple les cieux se sont obscurcis et nous en fûmes vexés. Il leur dit: Certes, soit il y avait parmi vous des incirconcis soit des idolâtres sont montés avec vous. Car seuls les fils d'Israel circoncis sont bénis à ce moment-là, et c'est par ce saint signe que le saint béni

בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, בַּר אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּזָרוּ. וּבְהָאי אָת קַדִּישָׁא מִסְתַּכַּל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרִיךְ לוֹן.

לְשַׁתָּא אַחֲרָא סְלִיקוּ, וּסְלִיקוּ אִנּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּאִתְעָרְבוּ בַּהֲדַיְהוּ. כַּד הָווֹ אָכְלִין קָרְבְּנַיָּא וַהֲווֹ חָדָאן וְחָמוּ לְאִנּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּטַפְסָאן בְּקוּטְרַיְהוּ לְקוּטְרָא דְכוֹתָלָא,

הנימולים, ובאות הקדוש הזה מסתכל הקדוש ברוך הוא, ומברך אותם.

לשנה אחרת עלו, ועלו שוב אלו עובדי עבודה זרה שהתערבו עמהם. כשהיו אוכלים מהקרבנות והיו שמחים, ראו את אלו העובדי עבודה זרה שהיו

soit-il les reconnait et les bénit.

Ils montèrent l'année suivante et encore une fois les idolâtres se mêlèrent à eux. Lorsqu'ils mangèrent joyeusement les sacrifices, ils virent que les idolâtres se tournaient vers le mur car ils ne prononçaient pas les bénédictions. Ils remarquèrent que lorsque tous bénissaient, eux ne le faisaient pas. Ils allèrent en informer le tribunal. Ceux-ci vinrent les interroger: Dites-voir de quel sacrifice avez-vous mangé une portion? Ils

אַשְׁגָּחוּ בְּהוּ, דְּכֻלָּא מְבָרְכִין וְאִנּוּן לָא בְּרִיכוּ. אָתוּ וְאָמְרוּ מִלָּה לְבֵי דִּינָא, אָתוּ וְשָׁאִילוּ לוֹן. אָמְרוּ, הָאי דַּאֲכַלְתּוּן חוּלָקָא דִּילְכוֹן, מָאן קוּרְבָּנָא הֲוָה. לָא הֲוָה בִּידַיְהוּ. בַּדְקוּ וְאַשְׁכָּחוּ דְּאִנּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְקַטְלוּ לוֹן. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזִיב לְעַמֵּיהּ, דְּוַדַּאי לֵית בִּרְכָתָא

מכניסים צורתם לצורת הכותל, [כלומר שהיו עצובים ומכסים פניהם שלא יראו שאינם מברכים], הבחינו בהם שכולם מברכים [ברכת הזבח על הקרבן], והם אינם מברכים. באו ואמרו הדבר לבית דין. באו ושאלו אותם: אימרו זה החלק שלכם שאכלתם, מאיזה קרבן היה? לא ידעו להשיב. בדקו ומצאו שהם עובדי עבודה זרה, והרגו אותם. אמרו: ברוך הרחמן שהציל את עמו,

ne savaient quoi répondre. On enquêta et il s'avéra qu'ils étaient des idolâtres. Ils s'écrièrent: Bénis soit le Compatissant qui a délivré son peuple, car la bénédiction ne repose que sur la race sainte d'Israel; les croyants, les authentiques! Cette année la bénédiction se répandit dans le monde. Ils prirent la parole et dirent (Psaume 140:14): "Certainement, les justes célébreront ton

שַׁרְיָא אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל, זַרְעָא קַדִּישָׁא בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּנֵי קְשׁוֹט. וְהַהִיא שַׁתָּא אִשְׁתְּכַח בִּרְכָתָא בְּעָלְמָא בִּשְׁלִימוּ. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ וְגוֹמֵר.

רִבִּי חִיָּא אָמַר, בִּזְכוּת יִשְׂרָאֵל גְּזִירִין, אִתְכַּנְעוּ שַׂנְאֵיהוֹן תְּחוֹתֵיהוֹן וְיָרְתֵי אַחְסַנְתֵּיהוֹן. תָּא

כי ודאי אין הברכה שורה אלא בישראל זרע קודש. בני אמונה בני אמת. ואותה שנה נמצאת ברכה בעולם. פתחו ואמרו: "אך צדיקים יודו לשמך וגו'" (תהלים קמ, יד).

רבי חייא אמר: בזכות ישראל הנמולים, נכנעים שונאיהם תחתיהם, ויורשים נחלתם. בא וראה מה

nom..." Rabbi 'Hiya dit: C'est par le mérite de sa circoncision qu'Israel vainc ses ennemis et qu'ils héritent de leurs possessions. Viens et vois ce qui est écrit (Exode 34:23): "Trois fois l'an, tout mâle d'entre vous paraîtra devant la face du Seigneur l'Eternel, le Dieu d'Israel." Il est écrit ensuite (Exode 34:24): "Car je déposséderai les nations devant toi, et j'élargirai tes limites." Car le

חֲזֵי, מַה כְּתִיב, יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, כִּי אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת גְּבוּלֶךָ. דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָקַר דִּיוּרִין מֵאַתְרַיְהוּ, וְאָתִיב דִּיוּרִין לְאַתְרַיְהוּ, וּבְגִין כַּךְ יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ. [ח״ב קכד ע״א].

כתוב: ״יראה כל זכורך״ (שמות לד, כג). וכתוב אחריו: ״כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך״ (שם כד). שהקדוש ברוך הוא עוקר דיירים ממקומם. ומשיב דיירים [אחרים] במקומם. ומשום כך: ״יראה כל זכורך את פני האדון ה׳״.

Saint béni soit-il déracine les habitants de leur emplacement et ils en implante d'autres à leur place. C'est pour cette raison que "Tout mâle d'entre vous paraîtra devant la face du Seigneur." (Zohar, vol. 2, p. 124a).

קי.

כְּתִיב, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה, הָא קַבִּילְנָא בְּטְחוֹנָא מִנָּךְ דְּלָא תִתְפְּרַשׁ מִנָּן, וַדָּאי אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבַמֶּה יִוָּדַע אֵיפֹה וְגוֹמֵר.

קי.

כתוב: ״הנה אנכי שלח מלאך לפניך״ (שמות כג). אמר משה, הרי קבלתי הבטחה ממך שלא תפרד מאתנו, ״אם אין פניך הולכים אל תעלינו מזה ובמה יודע איפוא״ וגו׳.

110.

"Il est écrit (Exode 23:20): "Voici, j'envoie un ange devant toi..." Moise dit: J'ai reçu la promesse que tu ne nous quittera pas et (Exode 33:15): " ...Si ta face ne vient pas, ne nous fait pas monter d'ici." Le Saint béni soit-il n'a pas dit cette chose que par amour pour Israel ni pour l'appaiser. Ceci peut être illustré par l'histoire d' un roi qui voulait accompagner son fils et ne pas le quitter. Le fils quant à lui craignait de demander

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר מִלָּה דָא לָא קָאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בִּרְחִימוּתָא דְיִשְׂרָאֵל, וּלְאִתְפַּיְסָא בַהֲדַיְהוּ. לְמַלְכָּא דַּהֲוָה בָעֵי לְמֵיזַל עִם בְּרֵיהּ, וְלָא בָעֵי לְשַׁבְקָא לֵיהּ. אָתָא בְרֵיהּ וּמִסְתְּפֵי לְמִבְעֵי לֵיהּ לְמַלְכָּא דְיֵיזִיל בַּהֲדֵיהּ. אַקְדִּים מַלְכָּא וְאָמַר, הָא לִגְיוֹן פְּלָן יֵזִיל בַּהֲדָךְ לְמִנְטַר לָךְ בְּאָרְחָא. לְבָתַר אָמַר, אִסְתַּמַּר לָךְ

אמר רבי אלעזר: דבר זה לא אמר הקדוש ברוך הוא אלא מתוך אהבת ישראל ולהתפייס אתם. [משל] למלך שהיה רוצה ללכת עם בנו ולא רצה לעזוב אותו, בא בנו ופחד לבקש מהמלך שילך עמו, הקדים המלך ואמר: הרי שר צבא פלוני ילך עמך לשמור עליך בדרך, ואחר כך אמר: השמר לך ממנו כי אינו אדם שלם, אמר הבן:

à son père qu'il l'accompagne. Le roi le devança et dit: Voici le chef de l'armée qui va t'accompagner afin de te protéger pendant le voyage. Il dit ensuite: Méfie-toi de lui, car ce n'est pas un homme parfait. Le fils rétorqua: S'il en est ainsi, soit je reste ici soit tu m'accompagnes, mais je ne te quitterai pas. C'est ce que le Saint béni soit-il a dit au début: "Voici, j'envoie un ange devant toi" -

מִנֵּיהּ, (בְּאָרְחָא) דְּהָא לָא גְבָר שְׁלִים הוּא. אָמַר בְּרֵיהּ, אִי הָכִי, אוֹ אֲנָא אוֹתִיב הָכָא אוֹ אַתְּ תֵּזִיל עִמִּי וְלָא אֶתְפְּרַשׁ מִנָּךְ. כָּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדֶּרֶךְ. וּלְבָתַר אָמַר, הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו וְגוֹמֵר. בֵּיהּ שַׁעְתָּא אָמַר מֹשֶׁה, אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹמֵר. אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁכַּח לְהוּ בְּהָאי. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי, שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ. [משפטים קכד ע״ב, קכה ע״א].

אם כך או אני אשב כאן, או אתה תלך עמי ולא אפרוש ממך. כך הקדוש ברוך הוא, בתחילה אמר: ״הנה אנכי שלח מלאך לפניך ל״שמרך בדרך״, ואחר כך אמר: ״השמר מפניו״ וגו׳. באותה שעה אמר משה: ״אם אין פניך הולכים״ וגו׳. בא רבי שמעון מצא אותם בזה [שמפרשים את הפסוק]. אמר: אלעזר בני, יפה אמרת.

Afin de te protéger pendant le voyage. Mais ensuite il lui dit ״Méfie-toi de lui!״ C'est à ce moment que Moise déclara ״Si ta face ne vient pas״ Rabbi Chimon arriva et les trouva occupés avec ce sujet et il dit: Elazar, mon fils, tu as bien parlé.״ (Zohar, vol. 2, p. 125a).

קיא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי הָווּ יַתְבֵי יוֹמָא חָד תְּחוֹת אִילָנֵי בְּבִקְעָתָא גַּבֵּי יַמָּא דְגִנּוֹסָר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה יָאָה צִלָּא דָא דְחַפְיָא עֲלָן מִגּוֹ אִילָנֵי, וְאִנָּן צְרִיכִין לְאַעְטְרָא הַאי אֲתָר בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְתָא.

קיא.

יום אחד היו יושבים רבי שמעון, ורבי אלעזר, ורבי אבא, ורבי יוסי, תחת האילנות בבקעה ליד ים גנוסר [ים כנרת]. אמר רבי שמעון: כמה נאה צל זה שמחפה עלינו מתוך האילנות, ואנו צריכים לעטר מקום זה בדברי תורה. [ואחרי שאמרו הרבה סודות תורה] אמר

111.

"Rabbi Chimon, Rabbi Elazar, Rabbi Abba et Rabbi Yossi étaient assis sous les arbres, dans une vallée, près du lac de Guénossar Tibériade. Rabbi Chimon dit: O combien agréable est l'ombre qui nous couvre de ces arbres; nous devons couronner cet endroit par des paroles de la Tora.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, זַכָּאִין אַתּוּן לְעָלְמָא דְאָתֵי. וְכֵיוָן דְּשָׁרֵינָן מִלִּין דְּכִתְרָא דְמַלְכוּתָא עִלָּאָה, אֵימָא אֲנָא בְּגִינַיְכוּ (נ״א: בְּגַוַּיְכוּ) וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְכוֹן אַגְרָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהַהוּא הֲבַל דְּפוּמֵי יִסְתַּלַּק לְעֵלָּא כְּאִלּוּ אַתּוּן מִתְעֲרִין מִלִּין אִלֵּין וְכוּלֵי.

ר״ש לחברים: זכאים אתם לעולם הבא. וכיון שהתחלתי בדברים של כתר המלך העליון. אומר אני [דברי תורה] עבורכם, והקדוש ברוך הוא יתן לכם שכר בעולם הבא, ואותו הבל של פיכם יעלה למעלה כאילו אתם אמרתם דברים אלו. [ורבי שמעון דרש הרבה

Rabbi Chimon dit aux collègues: Heureux êtes-vous dans le monde à venir! Puisque j'ai commencé par des choses touchant la couronne du roi supérieur, je vais dire des paroles de la Tora pour vous et le Saint béni soit-il vous récompensera dans le monde à venir. L'haleine de vos bouches montera vers le haut comme si vous aviez dit ces choses Rabbi Chimon expliqua beaucoup de secrets de la Tora et lorsqu'il termina. Rabbi Chimon se leva, les collègues se levèrent aussi et partirent.

בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְחַבְרַיָּא אוּף הָכִי קָמוּ וְאָזְלוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי. אַבָּא עַד הָכָא הֲוֵינָא יַתְבֵי בְּצִלָּא דְאִילָנָא דְחַיֵּי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה דְאִנָּן אַזְלִין, אִצְטְרִיךְ לָן לְמֵיהַךְ בְּאָרְחֵי דְנַטְרָן אִילָנָא דָא. אָמַר לֵיהּ, אַנְתְּ תִּשְׁרֵי בְּשֵׁירוּתָא לְמִפְתַּח בְּאָרְחָא.

בסודות התורה וכשסיים] קם רבי שמעון, והחברים גם כן קמו והלכו.

אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו: אבא, עד עכשיו היינו יושבים בצל עץ החיים בגן עדן, מכאן ולהלאה שאנחנו הולכים, צריכים אנו ללכת בדרך של השומרים אילן זה, [כלומר לעסוק בתורה בדרך]. אמר לו: אתה תתחיל בהתחלה לפתוח [בדברי תורה] בדרך, [ופתח רבי אלעזר ודרש בסודות התורה וכשסיים] הרים רבי

Rabbi Elazar dit à Rabbi Chimon, son père: Père, jusqu’ici nous étions assis à l’ombre du jardin d’Eden et à partir de maintenant partout où nous irons, nous devrons nous conduire comme les gardiens de cet arbre C’est à dire discuter de la Tora en marchant.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָרִים יְדוֹי וּבָרִיךְ לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְכוּלֵי.

וְהַשְׁתָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהַר לָן אָרְחָא דָא בְּגִינָן, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי קָרֵי לִנְהוֹרָא

שמעון את ידיו, ובירך את רבי אלעזר בנו. [והמשיך עוד בסודות התורה וכשסיים אמר:] ועתה הקדוש ברוך הוא תאיר לנו דרך זה, בשביל אלעזר בני, שהוא קורא

Il lui dit: Tu dois commencer par prendre la parole en chemin Rabbi Elazar prit la parole et interpréta des secrets de la Tora, et lorsqu'il termina. Rabbi Chimon leva ses bras et bénit Rabbi Elazar, son fils. Il continua son interprétation des secrets et lorsqu'il termina il dit: Maintenant, le Saint béni soit-il va éclairer notre chemin, grâce à Elazar, mon fils, qui déchiffre la lumière supérieure et qui ne s'affaiblit pas. Heureux est le sort des justes dans ce monde et dans le monde à venir!.

Rabbi Abba prit la parole pour interpréter ce verset (Psaume 63:1): "Psaume de David; quand il était dans le désert de Judée." et dit: Quelle est la différence

עִלָּאָה וְלָא שָׁכִיךְ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. (ס"א : וְהַשְׁתָּא אֶלְעָזָר בְּרִי קָרֵי לִנְהוֹרָא עִלָּאָה וְלָא שָׁכִיךְ, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהַר לָן אָרְחָא דָא בְּגִינֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקִי וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא).

לאור העליון ואינו שוכך, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי אבא פתח [לפרש] מקרא זה ואמר: "מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה וגו'" (תהלים סג, א). מהו השינוי מכל שאר המזמורים, שלא אמר באיזה מקום

avec le reste des autres Psaumes? Pourquoi n'indique-t'il pas là-bas dans quel lieu il se trouvait dans le désert de Judée? Et pourquoi nous indique-t'il ici qu'il se trouvait dans le désert de Judée? Mais ce n'est pas tout, car il y a d'autres Psaumes semblables, comme le (Psaume 34:1) : "De David, quand il dissimula sa raison devant Abimelec...", (Psaume 54:2): "De David; lorsque les Ziphiens vinrent...". Mais tout cela ne sert qu'à démontrer aux gens du monde la louange de David qui, même lorsqu'il était persécuté

רִבִּי אַבָּא פָּתַח קְרָא וְאָמַר, מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מָאי שְׁנָא בְּכָל שְׁאַר תֻּשְׁבְּחָן, דְּלָא קָאָמַר בְּאָן אֲתַר שַׁבַּח לוֹן דָּוִד מַלְכָּא, וּמָאי שְׁנָא הָכָא דְקָאָמַר בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. אֶלָּא לָא דָא בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא אוּף הָכִי נָמֵי בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ. בְּבֹא הַזִּיפִים וְכֵן כֻּלְּהוּ. לְאַחְזָאָה לְכָל בְּנֵי עָלְמָא שְׁבָחֵיהּ דְּדָוִד, דְּאַף עַל גַּב דִּבְצַעֲרָא

שיבח אותם דוד המלך, ומה השינוי כאן שאומר בהיותו במדבר יהודה ? אלא לא זה בלבד, כי יש גם כן [עוד מזמורים דומים לזה, כמון "בשנותו את טעמו לפני אבימלך" (שם לד, א). "בבא הזיפים" (שם נד, ב). וכן כולם להראות לכל בני העולם שבחו של דוד, שאפילו

et poursuivi, essayait quand même de chanter les louanges du Saint béni soit-il.

Et même s'il chantait inspiré par l'esprit saint, celui-ci ne venait pas sur lui tant qu'il ne faisait pas un effort. Et c'est ainsi que l'esprit saint ne vient pas du haut tant que l'homme ne le réveille pas à partir du bas. Quant à David, même lorsqu'il était poursuivi et persécuté, sa bouche ne cessait pas de dire les chants et les louanges du Maître du monde etc.

הֲוָה וַהֲווֹ רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ, הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל לוֹמַר שִׁירִין וְתֻשְׁבְּחָן לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאַף עַל גַּב דִּבְרוּחַ קֻדְשָׁא הֲוָה אָמַר, רוּחַ קֻדְשָׁא לָא הֲוָה שָׁארֵי עֲלוֹי עַד דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְכֵן בְּכָל אֲתָר לָא שַׁרְיָא רוּחַ קֻדְשָׁא דִּלְעֵלָּא עַד דְּיִתְעַר עֲלֵיהּ בַּר נָשׁ מִלְּתַתָּא. וְדָוִד, אַף עַל גַּב דְּקָא רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ

שהיה בצער והיו רודפים אחריו, היה משתדל לומר שירים ושבחות להקדוש ברוך הוא. ואפילו שברוח הקודש היה אומר, רוח הקודש לא היתה שורה עליו עד שהוא השתדל שתשרה עליו. וכן בכל מקום לא שורה רוח הקודש שלמעלה עד שיעורר על זה האדם מלמטה.

(Psaume 63:2): " ...Mon âme a soif de toi, ma chair languit après toi..." - Comme quelqu'un qui a faim pour manger et soif pour boire. (Psaume 63:2): " ...Dans une terre aride et altérée, sans eau." - Car il s'agit d'un désert et non d'un lieu habité: ce n'est pas un endroit saint et c'est pour cette raison qu'il n'a pas d'eau. Et, tout comme nous sommes affamés et assoiffés dans cet endroit, ainsi (Psaume 63:2): "Puissé-je donc

וְהָוָה בְּצַעֲרֵיהּ, לָא הֲוָה שָׁבִיק שִׁירִין וְתֻשְׁבְּחָן מִפּוּמֵיהּ, וּלְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהּ עַל כֹּלָּא.

צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְּשָׂרִי, כְּמָאן דְּכָפִין לְמֵיכַל וְצָחֵי לְמִשְׁתֵּי, בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ מִדְבָּר וְלָאו אִיהוּ אֲתַר דְּיִשּׁוּבָא, וְלָאו אִיהוּ אֲתַר דְּקֻדְשָׁא, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ אֲתַר בְּלִי מַיִם. וּכְמָה דְּאִנָּן כָּפִין וְצַחָאן

ודוד אפילו שהיו רודפים אחריו והיה בצער, לא היה פוסק פיו מלומר שירים ושבחות ולשבח לאדונו על הכל וכו׳. "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי" (שם פג, ב). כמו מי שרעב לאכל וצמא לשתות. "בארץ ציה ועיף בלי מים" מפני שהוא מדבר ואינו מקום של ישוב,

te contempler dans le sanctuaire..." Quant à nous, nous avons soif du maître Rabbi Chimon, de boire assidument tes paroles dans ce lieu et ainsi nous avons soif de boire les choses du sanctuaire, du lieu appelé "saint". Rabbi Chimon dit à Rabbi Abba: Celui qui a commencé à parler doit continuer. Rabbi Abba prit la parole et dit des paroles de la Tora et lorsqu'il termina Rabbi Chimon vint et bénit Rabbi Abba.

לְגַבָּךְ בְּאָתָר דָּא. כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ וְגוֹמֵר. וְאִנָּן כְּמָה דְּאִנָּן צָחָאן לְגַבֵּי דְּמֹר, לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי בְּאָתָר דָּא, אוּף הָכִי צָחֵינָן לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, אָתָר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אַבָּא, מָאן דְּשָׁארֵי מִלָּה הַשְׁתָּא יֵימָא. פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר וְכוּלֵי.

אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וּבָרְכֵיהּ לְרִבִּי אַבָּא.

והוא לא מקום של קדושה. ומשום כך הוא מקום בלי מים. וכמו שאנו רעבים וצמאים לך במקום הזה, "כן בקודש חזיתיך וגו'", ואנו כמו שאנו צמאים לגבי אדוני [הוא רבי שמעון בן יוחאי] ולשתות בצמא דבריך במקום הזה, כך אנו צמאים לשתות בצמא דברים בבית המקדש, מקום שנקרא קודש. אמר רבי שמעון לרבי אבא: מי שהתחיל הדבר, עכשיו יאמר. פתח רבי אבא ואמר: [דברי תורה וכשסיים] בא רבי שמעון ובירך את רבי אבא.

Rabbi Chimon dit: Heureux êtes-vous, mes enfants et heureux sont mes yeux qui voient une telle chose. O combien d'endroits supérieurs nous sont préparés et nous éclairent dans le monde à venir! Il prit la parole et dit (Psaume 125:1): "Cantique des

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אַתּוּן בָּנַי, וְזַכָּאָה אֲנָא דְעֵינַי חָמוּ בְּכָךְ, כַּמָּה דַרְגִּין עִלָּאִין מִתְתַּקְּנָן לָן וּנְהִירִין לָן לְעָלְמָא דְאָתֵי.

פָּתַח וְאָמַר, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּיְיָ כְּהַר

אמר רבי שמעון: אשריכם בני, ואשריי, שעיני ראו בכך. כמה מקומות עליונים מתוקנים לנו ומאירים לנו לעולם הבא. פתח ואמר: "שיר המעלות הבוטחים בה'

degrés. Ceux qui se confient en l'Eternel sont comme la montagne de Sion, qui ne chancelle pas, qui demeure à toujours." Ce verset a déjà été expliqué, mais il peut encore être interprété. "Cantique des dégrés" - Il s'agit de la louange récitée par les niveaux hauts et saints, par le côté des rigueurs supérieures qui ressemblent aux Lévites en bas. Et ces "degrés" sont l'un au dessus de l'autre et ils adorent selon le secret des cinquante ans Jubilé. Voici donc le commentaire du "Cantique des dégrés..." - Il s'agit des justes qui croient en Lui lorsqu'ils agissent, ainsi qu'il est écrit (Proverbes 28:1): " ...Les justes sont peins d'assurance comme un jeune lion.".

צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב, הָאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, תֻּשְׁבַּחְתָּא דְקָאָמְרֵי אִנּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, מִסִּטְרָא דִגְבוּרָן עִלָּאִין, וְאִנּוּן כְּגַוְונָא דְלֵיוָאֵי לְתַתָּא, וְאִנּוּן מַעֲלוֹת דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, וּפַלְחִין בְּרָזָא דְחַמְשִׁין שְׁנִין, וְהָאי אִיהוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּיְיָ. כְּהַר צִיּוֹן, דָּא אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְאִנּוּן מִתְרַחֲצָן

כהר ציון לא ימוט לעולם ישב" (תהלים קכה, א). מקרא זה כבר פירשוהו. אבל [יש עוד לפרש]: "שיר המעלות", שבח שאומרים אותם מדרגות קדושות עליונות, מצד הגבורות העליונות, והן כדוגמת הלוים למטה, מאותם "מעלות" הם מדרגות על מדרגות, ועובדים בסוד חמשים שנה, וזה הוא פירוש "שיר המעלות הבוטחים בה' כהר ציון", אלו הם הצדיקים, שהם בוטחים בו במעשים שלהם כמו שכתוב: "וצדיקים ככפיר יבטח" (משלי כח, א).

Et si tu dis: Mais les justes ne croient pas du tout en leurs actions et ils sont toujours anxieux, comme Abraham à propos duquel il est écrit (Genèse 12:11): "Et il arriva, comme il était prêt d'entrer en Egypte, qu'il dit à Sarai, sa femme..." Comme Isaac, à propos duquel

בֵּיהּ בְּעוֹבָדִין דִּילְהוֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר
וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח. וְאִי תֵימָא הָא צַדִּיקַיָּא
לָא אִתְרַחֲצָן בְּעוֹבָדֵיהוֹן כְּלָל, וְתָדִיר דַּחֲלִין,
כְּאַבְרָהָם דִּכְתִיב בֵּיהּ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבֹא
מִצְרַיְמָה וְגוֹמֵר. כְּיִצְחָק, דִּכְתִיב בֵּיהּ כִּי יָרֵא
לֵאמֹר אִשְׁתִּי. כְּיַעֲקֹב דִּכְתִיב בֵּיהּ וַיִּירָא יַעֲקֹב
מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ. וְאִי הַנֵּי לָא אִתְרְחִיצָן בְּעוֹבָדֵיהוֹן,

ואם תאמר הרי הצדיקים אינם בוטחים במעשיהם
כלל ותמיד הם מפחדים, כאברהם שכתוב בו: "ויהי
כאשר הקריב לבא מצרימה וגו'" (בראשית יב, א), כיצחק
שכתוב בו: "כי ירא לאמר אשתי" (שם כו, ז), כיעקב
שכתוב בו: "ויירא יעקב מאד ויצר לו" (שם לב, ח). ואם
אלו לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי עולם
ואתה אומר וצדיקים ככפיר יבטח? אלא ודאי ככפיר

il est écrit (Genèse 26:7): " ...Car il craignait de dire: ma femme..." Comme Jacob (Genèse 32:8): "Et Jacob craignit beaucoup et fut dans l'angoisse." Et si ceux-là ne croyaient pas en leurs actions, à plus forte raison le reste des justes du monde! Et tu dis "Les justes sont pleins d'assurance comme un jeune lion"? Mais certes il est écrit "Comme un jeune

כָּל שֶׁכֵּן שְׁאָר צַדִּיקֵי עָלְמָא. וְאַתְּ אָמַרְתְּ וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח.

אֶלָּא וַדָּאי כִּכְפִיר כְּתִיב, דְּהָא מִכָּל אִנּוּן שְׁמָהָן לָא כְתִיב אֶלָּא כְּפִיר, וְלָא כְתִיב לֹא אַרְיֵה וְלֹא שַׁחַל וְלֹא שָׁחַץ, אֶלָּא כְּפִיר, דְּאִיהוּ חַלָּשָׁא וּזְעֵירָא מִכֻּלְּהוּ, וְלָא אִתְרְחִיץ בְּחֵילֵיהּ אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ תַּקִּיף. כָּךְ צַדִּיקַיָּא לָא אִתְרְחִיצוּ בְּעוֹבָדֵיהוֹן הַשְׁתָּא, אֶלָּא כִּכְפִיר. אַף עַל גַּב דְּיַדְעִין דְּתַקִּיף חֵילָא דְעוֹבָדֵיהוֹן, לָא אִתְרַחֲצָן אֶלָּא כִּכְפִיר וְלָא יַתִּיר.

כתוב, שהרי מכל אותם שמות [של אריה] לא כתוב כאן אלא כפיר, ולא כתוב לא אריה ולא שחל ולא שחץ, אלא כפיר, שהוא חלש וקטן מכולם ואינו בטוח בכוחו אף שהוא חזק, כך הצדיקים אינם בטוחים במעשיהם עכשיו אלא ככפיר, אפילו שיודעים שחזק כוח מעשיהם, אינם בטוחים אלא ככפיר, ולא יותר, ומשום כך "הבוטחים בה' כהר ציון וגו'", לא ככפיר ולא

lion", car parmi tous les noms du lion il est écrit ici "jeune lion" kfir et non pas: arié,cha'hal, cha'hats qui est faible et menu parmi tous et qui ne se repose pas sur sa force, bien qu'il en possède. Ainsi en est-

וּבְגִינֵי כָּךְ הַבּוֹטְחִים בַּייָ כְּהַר צִיּוֹן וְגוֹמֵר. לָא כִּכְפִיר וְלָא כְּאַרְיֵה וְלָאו כְּכֻלְּהוּ שְׁמָהָן. אֶלָּא כְּהַר צִיּוֹן, וְאוּקְמוּהָ, מַה הַר צִיּוֹן אִיהוּ תַקִּיף וְלֹא יִמּוֹט תְּדִיר, אוּף הָכִי בְּהַהוּא זִמְנָא לֶיהֱווּ כְּהַר צִיּוֹן, וְלָא כְּהַשְׁתָּא דְּלָא אִתְרְחִיצָן אֶלָּא כַּכְּפִיר, דְּדָחִיל וְלָא אִתְרְחִיץ בְּחֵילֵיהּ, וְאַתּוּן בְּנֵי קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, רַחֲצָנוּתָא דִילְכוֹן כְּהַר צִיּוֹן וַדַּאי, זַכָּאִין אַתּוּן בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

כאריה ולא ככל שמותיו, אלא כהר ציון. וביארוהו, מה הר ציון הוא חזק ולא ימוט לעולם, גם כאן באותו זמן יהיו כהר ציון, ולא כמו עתה שאינם בטוחים אלא ככפיר המתיירא ואינו בטוח בכוחו. ואתם בני קדושי עליונים הבטחון שלכם הוא כהר ציון, אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא.

il des justes qui ne se reposent pas sur leurs actes maintenant mais qui sont comme des jeunes lions. Bien qu'ils reconnaissent la force de leurs actions, ils ne sont pas plus rassurés que le jeune lion.

C'est ainsi que "Ceux qui se confient en l'Eternel, sont comme la montagne de

אָזְלוּ. כַּד מָטוּ לְמָתָא, אִתְחֲשָׁךְ לֵילְיָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּמָה דְיוֹמָא דָא אַנְהִיר לָן בְּהַאי אָרְחָא לְמִזְכֵּי בֵיהּ בְּעָלְמָא דְאָתֵי. אוּף הָכִי הַאי לֵילְיָא יַנְהִיר לָן לְמִזְכֵּי לָן לְעָלְמָא דְאָתֵי, וּלְאַעְטָרָא מִלִּין דִּימָמָא בְּלֵילְיָא דָא קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, דְּהָא כְּיוֹמָא דָא שְׁלִים לָא יִשְׁתְּכַח בְּכָל דָּרִין אַחֲרָנִין, זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

הלכו, כשהגיעו לעיר, חשך הלילה. אמר רבי שמעון: כמו שהיום הזה האיר לנו בדרך הזה לזכות בו לעולם הבא, כן הלילה הזו תאיר לנו לזכותינו לעולם

Sion..." - Ni comme le jeune lion ni comme le lion ou comme l'un de ses semblables, mais comme la montagne de Sion. Cela a été expliqué: Tout comme la montagne de Sion est forte et ne tombe jamais, eux aussi seront en ce temps-là comme la montagne de Sion. Non pas comme à l'heure actuelle lorqu'ils ne sont pas en sécurité, mais comme le jeune lion qui craint et qui n'est pas confiant en s a force. Quant à vous, mes enfants, saints supérieurs, votre confiance est comme la montagne de

עָאלוּ לְבֵיתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְרִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי עִמְּהוֹן. בָּתוּ עַד דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא. כֵּיוָן דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, עִדָּן אִיהוּ לְאַעְטְרָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵלָּא בְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָן. אָמַר

הבא, ולעטר הדברים של היום בלילה הזו לפני עתיק יומין, כי יום שלם כזה לא ימצא בכל דורות האחרים, אשרי חלקינו בעולם הזה ובעולם הבא.

נכנסו לביתו של רבי שמעון, ועמם רבי אלעזר, ורבי אבא, ורבי יוסי, לנו שם עד חצות לילה. כיון שנחצה

Sion. Heureux êtes-vous dans ce monde et dans le monde à venir!.

Ils partirent et lorsqu'ils arrivèrent à la ville, il faisait nuit. Rabbi Chimon dit: Tout comme le jour éclairait notre chemin afin de nous faire mériter le monde à venir, ainsi cette nuit va nous éclairer afin de nous faire mériter le monde à venir. Nous allons couronner les choses du jour dans la nuit devant l'Ancien des jours, car un tel jour n'a pas existé pendant toutes les générations. Heureuse est notre portion dans ce monde et

לֵיהּ לְרִבִּי יוֹסֵי, אַנְתְּ דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ מִלָּךְ בְּהַאי יוֹמָא בֵּינָנָא, אַנְתְּ הֲוֵי שֵׁירוּתָא לְאַנְהֲרָא לֵילְיָא, דְּהָא הַשְׁתָּא עִדָּן רְעוּתָא אִיהוּ לְאַנְהֲרָא עֵלָּא וְתַתָּא. פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, וְכוּלֵי.

הלילה, אמר רבי שמעון לחברים: עכשיו הוא הזמן לעטר את המרכבה הקדושה למעלה בהשתדלותנו. אמר לרבי יוסי: אתה שלא שמענו דבריך ביום הזה בינינו, אתה תהיה המתחיל להאיר את הלילה, כי עתה עת רצון הוא להאיר למעלה ולמטה, פתח רבי יוסי

dans le monde à venir!.

Ils entrèrent dans la demeure de Rabbi Chimon. Rabbi Elazar était avec eux, ainsi que Rabbi Abba et Rabbi Yossi et ils s'y couchèrent jusqu'à minuit. Après que la nuit fut partagée, Rabbi Chimon dit aux collègues: Voici que le moment de couronner le chariot sacré par notre étude est arrivé. Il dit à Rabbi Yossi dit: Tu es celui duquel nous n'avons pas entendu les paroles aujourd'hui, tu commenceras donc à éclairer la nuit, car c'est l'heure propice pour éclairer en haut et en bas. Rabbi Yossi prit la parole et dit des paroles de la Tora et lorsqu'il termina les collègues vinrent lui embrasser la tête. Rabbi

אָתוּ חַבְרַיָּא וְנָשִׁיקוּ לֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ. (כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן סַדָּרוּ מִלִּין קַמֵּיהּ).

בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, יָדַעְנָא וַדַּאי דְרוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה קָא מְכַשְׁכְּשָׁא (ד״א: מְנַצְּצָא) בְּכוּ. זַכָּאָה דָרָא דָא, דְּהָא לָא יְהֵא כְּדָרָא דָא עַד זִמְנָא דְיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּהָא אוֹרַיְתָא אַהְדָּרַת לְעַתִּיקוּתָהָא. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. [ח״ב קכז ע״א, קכט ע״ב, קלח ע״ב, קלט ע״ב, קמ ע״א וע״ב].

ואמר: [דברי תורה, כשסיים], באו החברים ונשקוהו בראשו. בכה רבי שמעון אמר: יודע אני בודאי שרוח קדושה עליונה מנצנצת בכם, אשרי הדור הזה, כי לא יהיה כדור הזה עד זמן שיבוא מלך המשיח, כי התורה חוזרת ליושנה, אשריהם צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

Chimon pleura et dit: Je sais que l'esprit saint supérieur brille en vous! Heureuse est cette génération, car il n'y en aura pas de telle jusqu'à l'époque où viendra le roi-Messie, lorsque la Tora reviendra à ce qu'elle était dans le passé. Heureux sont les justes dans ce monde et dans le monde à venir!" (Zohar, vol. 2, p. 127a, 129b, 138b, 139b, 140a-b)

קיב

עַמָּא קַדִּישָׁא בָעָאן לְאִתְחַבְּרָא וּלְאַעֲלָא בְּבֵי כְנִישְׁתָּא. וְכָל מָאן דְּאַקְדִּים בְּקַדְמִיתָא, אִתְחַבָּר בִּשְׁכִינְתָּא בְּחִבּוּרָא חָדָא. תָּא חָזֵי, הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִשְׁתְּכַח בְּבֵי כְנִישְׁתָּא (וְאוֹרִיךְ בְּבֵי כְנִישְׁתָּא) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּאִיהוּ קַיְמָא בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאוּנְנִי, דָּא סָלִיק בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה.

קיב.

בני עם הקודש צריכים להתחבר ולבוא לבית הכנסת. וכל מי שמקדים תחילה, מתחבר עם השכינה בחיבור אחד. בא וראה: הראשון שנמצא בבית הכנסת, אשרי חלקו, שהוא נחשב במדרגה של צדיק עם השכינה, וזהו סוד הפסוק: "ומשחרי ימצאונני" (משלי ח). זה עולה במעלה העליונה. ואם תקשה, הרי שנינו

112.

"Les enfants du peuple saint doivent venir à la synagogue et celui qui arrive en premier se joint à la présence divine. Viens et vois: Heureux est la portion de celui qui entre le

וְאִי תֵימָא הָא תָנֵינָן, בְּשַׁעְתָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָתֵי לְבֵי כְנִישְׁתָּא, וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן
עֲשָׂרָה, מִיַּד כּוֹעֵס, וְאַתְּ אָמַרְתְּ הַהוּא חָד
דְאַקְדִים, אִתְחַבַּר בִּשְׁכִינְתָּא, וְקַיְמָא בְּדַרְגָּא
דְצַדִּיק.

בשעה שהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ולא מוצא שם עשרה מיד כועס, ואתה אמרת שהראשון שהקדים התחבר בשכינה ונחשב במדרגה של צדיק? [והביאור

premier dans la synagogue, il est porté au niveau du juste avec la présence divine, et c'est cela le secret du verset (Proverbes 8:17): " ...Ceux qui me cherchent me trouveront." - Il monte au plus haut niveau. Et si tu demandes: Il a été enseigné que lorsque le Saint béni soit-il entre dans la synagogue et qu'il n'y trouve pas dix hommes il se met immédiatement en colère. Et toi tu as dit que le premier qui entre se joint à la présence divine et qu'il est porté au niveau du juste?.

Voici la parabole d' un roi qui invita les gens de la ville à le rencontrer un jour dans un certain lieu. Alors que les gens de la ville se préparaient à venir, l'un d'eux précéda les

אֶלָּא לְמַלְכָּא דְשַׁדַּר לְכָל בְּנֵי מָתָא דְּיִשְׁתַּכְּחוּן עִמֵּיהּ בְּיוֹם פְּלָן בְּדוּךְ פְּלָן. עַד דַּהֲווֹ מְזַמְּנֵי גַרְמַיְהוּ אִנּוּן בְּנֵי מָתָא, אַקְדִּים חָד וְאָתָא לְהַהוּא אֲתַר. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אָתָא מַלְכָּא, אַשְׁכַּח לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ, פְּלָן, בְּנֵי מָתָא אָן אִנּוּן. אָמַר לֵיהּ מָארִי, אֲנָא אַקְדִּימְנָא מִנַּיְהוּ וְהָא אִנּוּן אָתָאן אֲבַתְרָאי לְפִקּוּדָא דְמַלְכָּא. כְּדֵין טָב בְּעֵינֵי

לשאלה זו יתפרש על פי משל:] למלך שהזמין את כל בני העיר שיפגשו אתו ביום פלוני במקום פלוני. בזמן שבני העיר היו מכינים את עצמם לבוא, הקדים אחד מהם ובא לאותו מקום. בתוך כך בא המלך, ומצא את אותו האדם שהקדים שם, ושאל אותו: בני עיר פלונית היכן הם? אמר לו: אדוני, אני הקדמתי אותם, והנה הם באים אחרי בפקודת המלך. ואז זה טוב בעיני המלך,

autres et arriva à l'endroit. Sur ce, le roi vint et trouva cet homme qui était en avance et il lui demanda: Où sont les gens de la ville? Il lui répondit: Seigneur je les ai devancés et ils viendront selon l'ordre du roi. Cela sembla bon au yeux du roi, puis il s'assied et discuta avec lui et il devient l'ami du roi. Entre temps le peuple arriva, le roi fut appaisé et il les

מַלְכָּא וְיָתִיב תַּמָּן בַּהֲדֵיהּ, וְאִשְׁתָּעֵי עִמֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד רְחִימָא דְמַלְכָּא. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אָתוּ כָּל עַמָּא וְאִתְפַּיַּס מַלְכָּא עִמְּהוֹן, וְשַׁדָּר לוֹן לִשְׁלָם. אֲבָל אִי אִנּוּן בְּנֵי מָתָא לָא אַתְיָן, וְחָד לָא אַקְדִּים לְאִשְׁתָּעֵי קַמֵּי מַלְכָּא, לְאַחֲזָאָה בְּגִינַיְהוּ דְהָא כֻּלְּהוּ אַתְיָן, מִיָּד כָּעִיס וְרָגִיז מַלְכָּא.

ויושב שם עמו ומדבר עמו, ונעשה אהובו של המלך. בין כך ובין כך באים כל העם, והמלך מתפייס עמם ושולח אותם לשלום. אבל אם בני העיר לא באים, ולא הקדים אחד להראות לפני המלך ולומר לו שכולם באים, מיד המלך כועס ורוגז.

renvoya en paix. Mais si les gens de la ville ne viennent pas, que personne ne vient en avance pour recevoir le roi et lui dire que les gens arrivent, le roi se met immédiatement en colère.

Il en est ainsi dans notre cas: lorsque quelqu'un se trouve dans la synagogue et que la présence divine arrive, elle le trouve et alors c'est comme si tous étaient déjà là. Et comme il attend, la présence divine se lie à lui et ils attendent ensemble. Puis elle

אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּחָד אַקְדִּים וְאִשְׁתְּכַח בְּבֵי כְנִישְׁתָּא, וּשְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְאַשְׁכַּח לֵיהּ, כְּדֵין אִתְחֲשִׁיב כְּאִלּוּ כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן, דְּהָא דָא אוֹרִיךְ לוֹן תַּמָּן. מִיַּד אִתְחַבְּרַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְיַתְבֵי בְּזִוּוּגָא חָד וְאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ, וְאוֹתִיב לֵיהּ בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק, וְאִי חָד לָא אַקְדִּים וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן מַה כְּתִיב מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וְאֵין עֲשָׂרָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְאֵין אִישׁ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָאי לְמֶהֱוֵי גַּבַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, אִישׁ הָאֱלֹהִים, לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ

וכן כאן הנמשל כך הוא, כיון שאחד הקדים ונמצא בבית הכנסת והשכינה באה ומצאה אותו, אז נחשב כאילו כולם נמצאים שם, שהרי זה מחכה להם שם, ומיד מתחברת עמו השכינה ויושבים יחד, ועושה היכרות עמו, ומושיבה אותו במדרגה של צדיק. ואם לא הקדים אחד ולא נמצא שם, מה כתוב על דבר זה? "מדוע באתי ואין איש" (ישעיה ז). ואין עשרה לא כתוב, אלא "ואין איש" להתחבר עמי להיות אצלי, כמו שכתוב: "איש האלהים", להיות במדריגת צדיק, ולא

fait sa connaissance et elle l'installe au niveau de juste. Mais si personne n'est en avance et si personne n'est là, qu'est-il écrit à propos

וְשָׁאִיל עֲלוֹי אִי יוֹמָא חָד לָא אָתֵי, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא, דִכְתִיב מִי בָכֶם יְרֵא יְיָ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וְכוּלֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְאַקְדִים לְבֵי כְנִישְׁתָּא לְסַלְקָא בְּהַהוּא דַרְגָא עִלָּאָה דְקָאָמְרָן. [תרומה קלא ע״א].

רק זה אלא שהקדוש ברוך הוא עושה היכרות עמו ושואל עליו אם יום אחד לא בא, כמו שפירשנו את הפסוק: ״מי בכם ירא ה׳ שומע בקול עבדו״ (שם). ומשום כך אשרי מי שמקדים לבית הכנסת להתעלות באותה מדרגה עליונה שאמרנו.

de cette chose? (Isaie 50:2): "Pourquoi suis-je venu et n'ai-je trouvé personne?" Il n'est pas écrit "dix" mais "personne" ich, afin d'être avec Moi, ainsi qu'il est écrit "l'homme de Dieu" ich haElohim, afin d'être porté au niveau du juste. En plus, le Saint béni soit-il fait sa connaissance et demande s'il a manqué de venir un jour, comme nous avons expliqué le verset (Isaie 50:10): "Qui d'entre vous craint l'Eternel, qui entend la voix de son serviteur ..." Heureux celui qui vient en avance à la synagogue afin de s'élèver au haut niveau que nous avons mentionné!" (Zohar, vol. 2, p. 131a-b).

קיג.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא כַּד הֲוָה סָלִיק מִנַּהֲרָא בְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, הֲוָה יָתִיב רִגְעָא חֲדָא וְזָקִיף עֵינוֹי וְהֲוָה חָדֵי, וְהֲוָה אָמַר דְּהֲוָה יָתִיב לְמֶחְמֵי חֶדְוָה דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי. אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין נַחְתִּין, וּבְכָל מַעֲלֵי שַׁבְּתָא יָתִיב בַּר נָשׁ

קיג.

רב המנונא סבא, כאשר היה עולה מן הנהר [שטבל בו] בערב שבת, היה יושב רגע אחד ונושא עיניו והיה שמח, והיה אומר שהוא יושב לראות השמחה של המלאכים העליונים, אלו עולים ואלו יורדים, ובכל ערב

113.

"Lorsque Rav Hamnouna l'Ancien remontait de la rivière dans laquelle il venait de s'immerser la veille du Sabbat, il s'asseyait un moment, il levait les yeux et il était heureux. Puis il disait qu'il était assis afin de regarder la joie des anges supérieurs; certains montaient tandis que d'autres descendaient.

בְּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע בְּרָזִין דְּמָארֵיהּ. [תרומה קלו ע"ב].

שבת יושב האדם בעולם הנשמות, אשרי מי שיודע בסודות אדונו.

Chaque veille de Sabbat l'homme est assis dans le mondes des esprits. Heureux celui qui connaît les secrets de son Maître!" (Zohar, vol. 2, p. 136b).

קיד.

רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְתָא וַהֲווֹ עִמֵּיהּ רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הָא חֲמֵינָן דְּעוֹבָדָא דְּמִשְׁכְּנָא כְּגוֹוָנָא דְּעוֹבָדָא דִּשְׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא בִּרְזִין דִּילְהוֹן זְעִירוּ, דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל בְּפוּמֵיהּ וּלְמֵישַׁט יְדֵיהּ לְגוֹ פוּמֵיהּ וּלְמִבְלַע.

קיד.

רבי יוסי היה עוסק בתורה, והיו עמו רבי יצחק ורבי חזקיה. אמר רבי יצחק: הרי ראינו שמעשה המשכן כמעשה שמים וארץ, וכבר עוררו החברים ברזיהם [כל כך] מעט עד שלא יכול האדם לאכול בפיו ולהושיט ידו לתוך פיו ולבלוע [מתוך שיעור המועט שגילון]. אמר

114.

"Rabbi Yossi étudiait la Tora et Rabbi Its'haq et Rabbi 'Hizqiya étaient avec lui. Rabbi Its'haq dit: Nous avons constaté que l'oeuvre du tabernacle était similaire à celle des cieux et de la terre et les collègues ont révélé si peu - à travers leurs allusions -

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מִלִּין אִלֵּין נְסַלֵּק לוֹן לְגוֹ (נ"א : לְגַבֵּיהּ) בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִין מְתִיקִין כְּמָה דְּאַתְקִין לוֹן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיהוּ אַתְקִין תַּבְשִׁילִין דְּלֵית בְּהוּ אָתָר לְמֵיתֵי אַחֲרָא לְמִשְׁדֵּי בְּהוּ מִלְחָא. וְתוּ דְּיָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל

[רבי שמעון בן יוחאי] שהוא מכין תבשילים מתוקים כמו שהכינם עתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים, והוא מתקן תבשילים שאין בהם מקום לאחר שיבוא להשליך לתוכם מלח ועוד, שיכול האדם לאכול

רבי יוסי : דברים אלה נעלה אותם אל המאור הקדוש.

qu'il est impossible de le consommer, de tendre le bras vers la bouche et de l'avaler. Rabbi Yossi dit: Rapportons ces choses à la lampe sainte Rabbi Chimon car il apprête des plats doux, comme ceux préparés par l'Ancien Saint, l'hermétique des hermétiques; il prépare des plats qui n'ont pas leur pareil après qu'on y ai jeté du sel. De plus, une personne peut manger et boire et se remplir le ventre de tous les délices du monde et laisser des restes, ainsi qu'il est dit à son propos (2 Rois 4:44): "Et il le mit devant eux, et ils mangèrent, et ils en eurent de reste, selon

וּלְמִשְׁתֵּי וּלְאַשְׁלְמָא כַּרְסוֹי מִכָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא וּלְאִשְׁתַּאֲרָא, וּבֵיהּ יִתְקַיָּם וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְיָ.

פָּתַח וְאָמַר וַייָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. הָאי קְרָא הָא אִתְמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. אֲבָל וַייָ, אִסְתַּכְּמוּתָא

ולשתות ולמלא כרסו מכל מעדני העולם, ולהשאיר, ועליו יתקיים הפסוק: "ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ה'" (מלכים ב ד, מד).

פתח ואמר: "וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם" (מלכים א, ה, כו). פסוק זה כבר נתבאר בכמה מקומות, אבל מה שכתוב וה', פירושו הסכמה של מעלה ולמטה

la parole de l'Eternel." Il prit la parole et dit (1 Rois 5:26): "Et l'Eternel donna de la sagesse à Salomon, comme il le lui avait dit. Et il y eut paix entre Hiram et Salomon, et ils firent alliance eux deux." Ce verset a déjà été expliqué dans plusieurs endroits. Mais pour ce qui est écrit "Et l'Eternel", cela signifie qu'il y eut accord entre le haut et le bas. "Et l'Eternel" - Il s'agit de Lui

דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא, וַיְיָ אִיהוּ וּבֵי דִּינֵיהּ. נָתַן חָכְמָה, נָתַן כְּמָאן דְּיָהִיב נְבִזְבְּזָא וּמַתָּנָה לְרְחִימֵיהּ. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, שְׁלִימוּ דְחָכְמְתָא בְּעֻתְרָא וּבִשְׁלָם וּבְשׁוּלְטָנוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ.

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָאי

יחד. "וה'", הוא ובית־דינו, "נתן חכמה", נתן כמי שנותן תשורה ומתנה לחבירו, "כאשר דבר לו", שלימות החכמה בעושר ובשלום ובשלטון, וזה פירוש מה שכתוב: "כאשר דבר לו". "ויהי שלום בין חירם

et de son tribunal. "Donna de la sagesse" - Il donna comme on donne un cadeau et un présent à un ami. "Comme il le lui avait dit" - La sagesse parfaite, la richesse et le pouvoir; voilà la signification de "Comme il le lui avait dit". "Et il y eut la paix entre Hiram et Salomon" Pour quelle raison? Car ils comprenaient les paroles hermétiques qu'ils se disaient l'un à l'autre. Mais les autres ne savaient pas du tout les pénétrer et les comprendre. C'est pour cette raison que Hiram remercia Salomon pour toutes ses paroles.

טַעֲמָא. בְּגִין דַּהֲווֹ יַדְעֵי דָא לְדָא סְתִימוּ דְמִלִּין דַּהֲווֹ אַמְרֵי, וּבְנֵי נָשָׁא אַחֲרָנִין לָא הֲווֹ יַדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּהוּ כְּלָל, וּבְגִינַיְהוּ אִתְהֲדַר חִירָם לְאוֹדָאָה לִשְׁלֹמֹה בְּכָל מִלּוֹי.

שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אִסְתַּכַּל וְהָוָה חָמֵי, דְּהָא אֲפִלּוּ בְּהַהוּא דָרָא דְהָוָה שְׁלִים מִכָּל דָּרִין

ובין שלמה" מה הטעם? משום שהיו מבינים זה את זה הדברים הסתומים שהיו אומרים. ובני אדם אחרים לא היו יודעים כלל להתבונן ולדעת בהם, ובגלל זה חזר חירם להודות לשלמה בכל דבריו.

שלמה המלך צפה והיה רואה שאפילו בדורו שהיה שלם יותר מכל דורות אחרים, לא היה רצון המלך

Salomon regarda et vit que même si sa génération était la plus parfaite de toute, ce n'était pas la volonté du Roi supérieur que la sagesse soit révélée par lui, que soit révélée la Tora qui était originellement hermétique. Il ouvrit des portes, mais bien qu'il en ouvrit elles sont closes sauf pour les sages qui méritent et qui y bégaient sans pouvoir les dire. Quant à la génération dans laquelle se trouve Rabbi Chimon, c'est le désir du Saint béni soit-il qu'à cause de

אַחֲרָנִין, לָא הֲוָה רְעוּתָא דְמַלְכָּא עִלָּאָה דְיִתְגַּלֵּי חָכְמָה כָּל כָּךְ עַל יְדֵיהּ, וְלָא יִתְגַּלֵּי אוֹרַיְתָא דַהֲוָה סְתִימָא בְקַדְמִיתָא, וּפָתַח לָהּ פִּתְחִין. וְאַף עַל גַּב דְפָתַח, סְתִימִין אִנּוּן, בַּר לְאִנּוּן חַכִּימִין דְזָכוּ וּמְגַמְגְּמֵי בְהוּ, וְלָא יַדְעֵי לְמִפְתַּח בְּהוּ פוּמָא. וְדָרָא דָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן שַׁרְיָא בְגַוֵּיהּ, רְעוּתָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְרִבִּי שִׁמְעוֹן דְיִתְגַּלְיָן מִלִּין סְתִימִין עַל יְדוֹי.

העליון שתתגלה החכמה כל כך על ידו, שתתגלה התורה שהיתה סתומה בראשונה, ופתח לה פתחים. ואף על פי שפתח, סתומים הם, מלבד לאותם חכמים שזכו ומגמגמים בהם ואינם יודעים לפתוח בהם פה. ואילו הדור הזה שרבי שמעון נמצא בו, רצונו של

Rabbi Chimon les choses soient révélées par lui. Mais je m'étonne sur les sages de la génération; comment peuvent-ils - ne serait-ce qu'un moment - ne pas se tenir devant Rabbi Chimon tant que Rabbi Chimon est vivant? Mais dans cette génération la Tora ne sera jamais oubliée! Malheur à la génération lorsqu'il disparaîtra et que les sages diminueront et que la sagesse sera

אֲבָל תַּוַּהְנָא עַל חַכִּימֵי דָרָא הֵיךְ שַׁבְקִין אֲפִלּוּ רִגְעָא חָדָא לְמֵיקַם קַמֵּי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְאוֹרַיְתָא, בְּעוֹד דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן קָאִים בְּעָלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָא לָא יִתְנְשֵׁי חָכְמְתָא מֵעָלְמָא. וַי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלָּק אִיהוּ, וְחַכִּימִין יִתְמַעֲטוּן וְחָכְמְתָא יִתְנְשֵׁי מֵעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, וּפָתַח

הקדוש ברוך הוא בגלל רבי שמעון שיתגלו דברים סתומים על ידו. אבל תמהני על חכמי הדור איך מניחים אפילו רגע אחד מלעמוד לפני רבי שמעון לעסוק בתורה כל עוד שרבי שמעון קיים בעולם? אבל בדור זה לא תשכח התורה מהעולם. אוי לו לדור כשהוא יסתלק והחכמים יתמעטו והחכמה תשכח מן העולם.

אמר רבי יצחק: ודאי כך הוא, שהרי יום אחד הייתי מהלך עמו בדרך, ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן

oubliée du monde! Rabbi Its'haq dit: Certes, il en est ainsi, car une fois alors que j'étais en route avec lui et qu'il prit la parole pour discuter de la Tora, j'ai vu une colonne de nuée plantée de haut en bas et une lumière luisait de la colonne. Je fus terrifié et je dis: Heureux est l'homme pour lequel une telle

פּוּמֵיהּ בְּאוֹרַיְתָא וְחָמֵינָא עַמּוּדָא דַעֲנָנָא נָעִיץ מֵעֵלָּא לְתַתָּא, וְחָד זִיהֲרָא זָהִיר גּוֹ עַמּוּדָא. דָחִילְנָא דְחִילוּ סַגִּי וַאֲמֵינָא, זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּהָכִי אִזְדַּמַּן לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא.

מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה וְרָאָה כָל הָעָם אֶת עַמּוּד הֶעָנָן עוֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל, וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲווּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ. יָאוֹת הוּא

נעוץ מלמעלה למטה, ואור אחד מזהיר בתוך העמוד. פחדתי פחד גדול, ואמרתי: אשרי האדם שכך נזדמן לו בעולם הזה. מה כתוב במשה: "וראה כל העם את עמוד הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו" (שמות לג, י). נאה הוא למשה שהוא הנביא

chose arrive dans ce monde! Qu'est-il écrit à propos de Moise (Exode 33:10): "Et tout le peuple vit la colonne de nuée se tenant à l'entrée de la tente; et tout le peuple se leva, et ils se prosternèrent chacun à l'entrée de sa tente." Cela est bienséant pour Moise - lui qui était le prophète fidèle et supérieur aux autres prophètes du monde - et à la génération qui reçut la Tora sur le mont Sinai, eux qui virent plusieurs miracles et les

לְמֹשֶׁה דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא עִלָּאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, וְהַהוּא דָּרָא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְחָמוּ כַּמָּה נִסִּין וְכַמָּה גְבוּרָאן בְּמִצְרַיִם וְעַל יַמָּא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא, זְכוּתָא עִלָּאָה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן קָא עָבִיד, לְאִתְחֲזָאָה נִסִּין עַל יְדוֹי. [ח״ב קמט ע״א].

הנאמן העליון על כל נביאי העולם, ולדור ההוא שקיבלו את התורה על הר סיני, וראו כמה נסים וכמה גבורות במצרים ועל הים, אבל כאן בדור הזה, הזכות העליונה של רבי שמעון היא שעושה שמתגלים נסים על ידו.

puissances contre l'Egypte et sur la mer. Mais ici, dans cette génération, le grand mérite est celui de Rabbi Chimon et c'est lui qui fait que des miracles soient révélés par lui." (Zohar, vol. 2, p. 149a).

קטו.

אָתָר אִית בְּיִשׁוּבָא דְלָא שַׁלְטָא בֵיהּ הַהוּא מְחַבְּלָא, וְלָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן, וְכָל אִנּוּן דְּדַיְרֵי תַּמָּן לָא מֵתִין עַד דְּנַפְקֵי לְבַר מִקַּרְתָּא. וְלֵית לָךְ בַּר נָשׁ מִכָּל דְּדַיְרִין תַּמָּן דְּלָא מֵתִין, וְכֻלְּהוּ מֵתִין כִּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא,

קטו.

מקום [אחד] יש בישוב [העולם ונקרא לוז] שאינו שולט שמה אותו המחבל [הוא מלאך המות], ולא ניתן לו רשות להכנס לשם. וכל הדרים שם אינם מתים עד שיוצאים מחוץ לעיר, ואין לך אדם מכל הדרים שם שלא ימות, אלא כולם מתים כשאר בני אדם אבל לא באותה העיר. מה הטעם [שסוף הם מתים?] מפני

115.

"Il existe un lieu dans le monde qui s'appelle Louz sur lequel le destructeur l'ange de la mort n'a pas de pouvoir; et il n'a pas le droit d'y pénétrer. Tous ceux qui y habitent ne meurent pas à moins de sortir de la ville et toux ceux qui y vivent meurent comme le reste des humains, mais en dehors de la ville. Pour

אֲבָל לָאו בְּמָתָא. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא יַכְלִין לְמֵיתַב תַּדִיר בְּמָתָא, אֶלָּא אִלֵּין נַפְקִין וְאִלֵּין עָאלִין, וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ מֵתִין.

מָאי טַעְמָא לָא שַׁלְטָא תַּמָּן הַהוּא מַלְאָךְ מְחַבְּלָא. אִי תֵּימָא דְּלָא קַיְמָא בִּרְשׁוּתֵיהּ,

שאינם יכולים לשבת תמיד בעיר אלא אלו יוצאים ואלו נכנסים, ולכן כולם מתים.

ומהו הטעם שהמלאך המחבל אינו שולט שם? אם תאמר שמקום זה אינו עומד ברשותו, הרי ארץ הקודש שאינה עומדת ברשות ממונה אחר, ובכל זאת מתים

quelle raison meurent-ils en fin de compte? Car ils ne peuvent pas rester indéfiniment dans la ville, certains en sortent, d'autres y entrent et conséquemment ils meurent tous.

Pour quelle raison est-ce que l'ange destructeur n'a pas de pouvoir là-bas? Si tu dis que ce lieu n'entre pas sous sa juridiction, voici la terre sainte qui n'est pas sous un pouvoir étranger et où l'on meurt. Pourquoi donc ne meurt-on pas dans ce lieu-là? Si tu dis que c'est grâce à sa sainteté, il n'y a pas d'endroit plus sacré que la terre d'Israel. Et si tu réponds que c'est grâce au mérite de celui

הָא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּלָא קַיְמָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא וּמֵתִין. בְּהַהוּא אָתָר אַמָּאי לָא מֵתִין. אִי תֵּימָא בְּגִין קְדֻשָּׁה, לֵית אָתָר בִּקְדֻשָּׁה בְּכָל יִשׁוּבָא כְּגוֹוָנָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא בְּגִין הַהוּא גַּבְרָא דְּבָנֵי לָהּ. כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא הָווּ דִּזְכוּתֵיהוֹן יַתִּיר מִדִּילֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֲנָא לָא שְׁמַעְנָא וְלָא אֵימָא.

שם, ואם כן באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר בשביל קדושת המקום הרי אין לך מקום קדוש בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר מפני הזכות של האיש שבנה אותה? הרי כמה בני אדם היו שזכותם יותר ממנו. [שאלו זאת לרבי יצחק]. אמר רבי יצחק: אני לא שמעתי ולא אומר.

qui l'a construit, voici qu'il y en a d'autres avec un plus grand mérite. Rabbi Its'haq dit: Je n'ai rien entendu à ce sujet et je n'ai rien à dire.

Ils allèrent demander à Rabbi Chimon. Il leur dit: Certes, l'ange de la mort ne règne pas sur cet endroit et le Saint béni soit-il ne veut pas que l'on meure dans ce lieu. Et si tu dis qu'avant cela, avant que cet endroit ne soit construit, on y mourait, ce n'est pas vrai, car cet endroit a été préparé pour la

אָתוּ שָׁאִילוּ לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לוֹן, וַדַּאי הַהוּא אֲתָר לָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי דִבְהַהוּא אֲתָר יָמוּת בַּר נָשׁ לְעָלְמִין. וְאִי תֵּימָא דְקֹדֶם לָכֵן בְּהַהוּא דִּכְתָּא עַד לָא אִתְבְּנֵי, מִיתוּ בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא. לָאו הָכִי, אֶלָּא מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא אִתְתַּקַּן הַהוּא אֲתָר לְקִיּוּמָא. רָזָא דְרָזִין הָכָא לְאִנּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְחָכְמְתָא.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם: ודאי אותו מקום לא שולט עליו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא אינו רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולם. ואם תאמר שקודם לכן באותו מקום לפני שנבנה מתו בני אדם? לא היה כך, אלא מיום שנברא העולם הותקן אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאלו שמסתכלים בסוד החכמה.

vie depuis la création. Et le secret des secrets appartient à ceux qui pénètrent le secret de la sagesse.

Lorsque le Saint béni soit-il créa le monde, il le fit par le secret des lettres; les lettres se permutèrent et il créa le monde en gravant le nom sacré. Les lettres se permutaient et encerclaient le monde en gravant, et lorsque

כַּד בָּרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּרָזָא דְאַתְוָן, וְאִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָן וּבָרָא עָלְמָא בְגִלּוּפֵי דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָן וְאַסְחָרוּ עָלְמָא בְּגִלּוּפֵי, וְכַד אִתְגַּלֵּי וְאִתְפַּשַּׁט עָלְמָא וְאִתְבְּרֵי, וַהֲווֹ אַתְוָן סַחֲרָן לְמִבְרֵי, אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְיִסְתַּיֵּם בְּיוּ״ד, אִשְׁתְּאָרַת אָת טֵי״ת (ס״א : יִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָן וְאַסְחָרוּ עָלְמָא בְגִלּוּפֵי דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְכַד אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָן וַהֲווֹ סָחֲרָן לְמִבְרֵי, אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִי יִסְתַּיֵּם בְּיוּ״ד, אִשְׁתְּאָרַת אָת טֵי״ת בִּלְחוֹדָהָא בְּהַהוּא

כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסבבו את העולם בחקיקות, וכשנגלה ונתפשט העולם ונברא, והיו האותיות מסבבות לברוא, אמר הקדוש ברוך הוא שיסתיים [הבריאה] באות יוד. נשארה אות ט׳ בלבד

le monde se révéla et s'étendit, les lettres tournaient en créant. Le Saint béni soit-il dit qu'il se terminerait avec la lettre Yod. La lettre Tet resta seule dans ce lieu, pendue dans l'espace. Tet est une lettre qui éclaire la vie et c'est ainsi que celui qui voit le Tet en songe est chanceux et que la vie lui est

דְּכְתָּא תַּלְיָא בַּאֲוִירָא [כֵּיוָן דְּאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּי יִסְתַּיֵּם בְּיוּ״ד, אִשְׁתְּאָרַת אָת טֵי״ת בִּלְחוֹדָהָא) תַּלְיָא בַּאֲוִירָא, עַל גַּבֵּי הַהוּא דְּכְתָּא]. טֵי״ת אִיהוּ אָת דִּנְהִירוּ חַיִּין. בְּגִין כָּךְ מָאן דְּחָמֵי טֵי״ת בְּחֶלְמֵיהּ, סִימָנָא טָבָא הוּא לֵיהּ, וְחַיִּין אִתְתַּקְּנוּ לֵיהּ. וְעַל דָּא בְּגִין דַּהֲוָא טֵי״ת תַּלְיָא עַל גַּבֵּי הַהוּא אָתָר, לָא שַׁלְטָא בֵיהּ מוֹתָא.

באותו מקום תלויה באויר. ט׳ היא אות המאירה חיים, משום כך מי שרואה ט׳ בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים מזומנים לו, ועל כן מפני שהיתה ט׳ תלויה על גבי אותו מקום, לא שולט בו המות.

attribuée. C’est donc parce que la lettre Tet fut suspendue sur ce lieu que la mort n’y a pas d’emprise.

Lorsque le Saint béni soit-il désira établir le monde, il jeta une pierre dans l’eau, il grava par le secret des soixante douze lettres et c’est de là que cette pierre s’en alla et qu’elle ne trouva aucun lieu pour s’établir, sauf la terre d’Israel. Et les eaux la suivirent jusqu’à ce que la pierre arrive sous l’autel; c’est là qu’elle s’installa et c’est ainsi que le

כַּד בָּעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְּמָא עָלְמָא, זָרִיק חַד צְרוֹרָא גּוֹ מַיָּא גָּלִיף בְּרָזָא דְּשִׁבְעִין וּשְׁתַּיִם אַתְוָן, וּמִתַּמָּן שָׁארֵי לְמֵיהַךְ הַהוּא צְרוֹרָא, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתָר לְאִתְקַיְּמָא בֵּיהּ בַּר אַרְעָא קַדִּישָׁא, (נ"א : בֵּי מַקְדְּשָׁא) וּמַיָּא הָווֹ אַזְלִין אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטָא הַהוּא צְרוֹרָא תְּחוֹת הַמִּזְבֵּחַ, וְתַמָּן אִשְׁתַּקָּע וְאִתְקַיָּם כָּל עָלְמָא.

כשרצה הקדוש ברוך הוא לקיים את העולם, זרק אבן אחד לתוך המים, חקוק בסוד שבעים ושתים אותיות, ומשם התחיל ללכת אותו האבן, ולא מצא מקום להתקיים בו, חוץ מארץ ישראל, והמים היו הולכים אחריו. עד שהגיע אותו אבן תחת [מקום] המזבח, ושם נשתקע, ונתקיים כל העולם.

monde fut établi.

Et si tu dis: Si c'est dans ce lieu que réside la vie, pourquoi n'y-a-t'on pas construit le sanctuaire afin de donner la vie à ses habitants? C'est que ce lieu n'existe que par cette lettre qui repose sur lui. Quant au sanctuaire toutes les lettres y résident et il ne fut créé que par elles, à la ressemblance du monde.

וְאִי תֵימָא אִי הָכִי דִבְהַהוּא אָתָר שַׁרְיָן חַיִּים, אַמָּאי לָא אִתְבְּנֵי תַמָּן בֵּי מַקְדְּשָׁא לְמֵיהַב חַיִּין לְיַתְבָהָא. אֶלָּא הָכָא בְּהָאי אָתָר אִתְקַיָּם, בְּגִין אָת חָד דְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ. בְּבֵי מַקְדְּשָׁא כָּל אַתְוָן כֻּלְּהוּ שָׁרָאן בֵּיהּ, וּבְהוּ אִתְבְּרֵי אִיהוּ בִלְחוֹדוֹי כְּגוֹוְנָא דְכָל עָלְמָא.

וְתוּ דְאַרְעָא קַדִּישָׁא (נ"א: בֵּי מַקְדְּשָׁא) יָהִיב חַיִּין וְכַפָּרָה לְיַתְבָהָא בְּהַהוּא עָלְמָא.

ואם תאמר, אם כך הוא שבאותו מקום שורה חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים להיושבים בה? אלא כאן במקום הזה הוא נתקיים בשביל אותו האות השורה עליה, [אבל] בבית המקדש כל האותיות שורים בו, ובהם נברא רק הוא [בית המקדש] לבד, כדוגמת כל העולם.

ועוד, שארץ הקדושה נותנת חיים וכפרה ליושביה בעולם הבא, ומקום זה אינו כך, שנותן חיים לאותו

De plus, la terre sainte donne la vie et le pardon à ses habitants dans le monde à venir, ce qui n'est pas le cas pour cet endroit qui ne donne la vie qu'à ce lieu - dans ce monde et non dans le monde à venir. Quant au sanctuaire, c'est le contraire,

וְאָתָר דָּא לָאו הָכִי, יָהִיב חַיִּין לְהַהוּא אָתָר בְּהָאי עָלְמָא, וְלָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי. וּבֵי מַקְדְּשָׁא בְּהִפּוּכָא מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִית חוּלָקָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא עָלְמָא וְלָא בְעָלְמָא דָא. וְעַל דָּא קַיְמָא בֵּי מַקְדְּשָׁא לְכַפְּרָא חוֹבִין, וּלְמִזְכֵּי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעָלְמָא דְאָתֵי.

מקום בעולם הזה, ולא בעולם הבא, ובית המקדש להיפך משם, מפני שיש חלק לישראל בעולם הבא ולא בעולם הזה, ועל כן עומד בית המקדש לכפר חטאים ולזכות את ישראל לעולם הבא.

car tout Israel possède une portion dans le monde à venir et non dans ce monde. Et c'est pour cette raison que le sanctuaire expie les transgressions et purifie Israel pour le monde à venir.

Viens et vois: La lettre Tet éclaire la vie en tout lieu et c'est ainsi qu'elle figure dans le verset (Genèse 1:4): "Dieu vit la lumière, qu'elle était bonne."le mot "bonne" commence en hébreu (Tov) par la lettre Teth..

תָּא חֲזֵי טֵי״ת נְהִירוּ דְחַיִּין בְּכָל אָתָר, וְעַל דָּא פָּתַח בֵּיהּ קְרָא כִּי טוֹב, דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאי אָת (נ״א: וּמֵאָתָר דָּא) עָרִיק מַלְאָכָא מְחַבְּלָא. לָא תֵימָא עָרִיק אֶלָּא דְלָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן. [ח״ב קנא ע״ב].

בא וראה, [אות] ט׳ היא הארת החיים בכל מקום, ולכן פתח בה הפסוק, ״כי טוב״, שכתוב: ״וירא אלהים את האור כי טוב״ (בראשית א, ד). מאות זו בורח מלאך [המות] המחבל, לא תאמר בורח, אלא שלא ניתן לו רשות להכנס שם.

C'est à cause de cette lettre que l'ange de la mort s'enfuit. Ne dis pas qu'il s'enfuit, mais qu'il n'a pas la permission d'entrer." (Zohar, vol. 2, p. 151b).

קטז.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹמֵר. כַּמָּה זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְהוּ וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ מִכָּל עַמִּין, וּבְגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יָתִיב מְזוֹנָא וְשַׂבְעָא לְכָל עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא יִשְׂרָאֵל, לָא יָהִיב קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוֹנָא לְעָלְמָא. וְהַשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אִנּוּן בְּגָלוּתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְנַטְלֵי מְזוֹנָא עַל חַד תְּרֵין.

קטז.

רבי יצחק פתח: "ואכלת ושבעת וברכת את ה׳ אלהיך" וגו׳ (דברים ח, י). כמה זכאים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה בהם וקרב אותם אליו מכל העמים. ובשביל ישראל הוא נותן מזון ושובע לכל העולם, ואם לא [היו] ישראל לא היה הקדוש ברוך הוא נותן מזון לעולם, ועכשיו שישראל הם בגלות, על אחת כמה וכמה שנוטלים [העולם] מזון כפול. בזמן שהיו

116.

"Rabbi Its'haq prit la parole (Deutéronome 8:10): "Et tu mangeras, et tu seras rassasié, et tu béniras l'Eternel, ton Dieu..." Heureux

בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, הֲוָה נָחִית לוֹן מְזוֹנָא מֵאֲתָר עִלָּאָה, וְאִנּוּן יָהֲבֵי חוּלַק תַּמְצִית לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַמִּין כֻּלְּהוּ לָא אִתְזָנוּ אֶלָּא מִתַּמְצִית, וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִנּוּן בְּגָלוּתָא אִתְהַפָּךְ בְּגַוְונָא אַחֲרָא.

ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נתנו חלק השארית לעמים עובדי עבודה זרה, והעמים כולם לא נזונו אלא מהשארית, ועכשיו שישראל הם בגלות, נהפך לצורה אחרת.

sont Israel, car le Saint béni soit-il les désire et les a rapprochés à lui parmi tous les peuples. C'est pour Israel qu'il pourvoie la nourriture et la satiété au monde; car si ce n'était pour Israel, le Saint béni soit-il ne donnerait pas de nourriture au monde. Et maintenant qu'Israel est en exil, à plus forte raison, le monde reçoit-il une double quantité de nourriture. A l'époque où Israel était en terre sainte, la nourriture descendait du lieu supérieur et ils donnaient une portion du reste aux nations idolâtres. Et les peuples se nourissaient tous des restes, mais maintenant qu'Israel est en exil la situation est renversée.

מְתַל לְמַלְכָּא דְאַתְקִין סְעוּדָתָא לִבְנֵי בֵיתֵיהּ,
כָּל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל שָׁרָאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא
וְעַבְדֵי רְעוּתֵיהּ, אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְכָּא,
וְיָהִיב לְכַלְבֵּי חוּלָק גַּרְמִין לְמִגְרַר. בְּשַׁעְתָּא
דִבְנֵי בֵיתֵיהּ לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְמַלְכָּא, מַלְכָּא
יָהִיב כָּל סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְסָלִיק לוֹן גַּרְמֵי.

משל למלך שהתקין סעודה לבני ביתו. כל זמן שהם עושים רצונו, הם אוכלים סעודתם עם המלך, ונותנים לכלבים לגרור חלק העצמות. אבל בשעה שבני ביתו לא עושים רצון המלך, המלך נותן כל הסעודה לכלבים, ולהם הוא נותן עצמות.

Ceci peut être comparé à un roi qui a préparé un repas pour les gens de sa maisonnée. Tant qu'ils accomplissent sa volonté, ils mangent au repas du roi puis ils donnent aux chiens la portion des os. Mais lorque les gens de sa maisonée ne font plus la volonté du roi, celui-ci donne tout le repas aux chiens, puis c'est à eux Israel qu'il donne les os.

De la même façon, tant qu'Israel réalise la volonté de leur Maître, ils mangent à la table du roi et tout le repas n'est préparé que pour eux. Quant à eux, c'est joyeusement qu'ils

כְּגוֹוְנָא דָא, כָּל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, הָא עַל פָּתוֹרָא דְמַלְכָּא
אִנּוּן אַכְלֵי, וְכָל סְעוּדָתָא אִתְתַּקַּן לְהוֹן. וְאִנּוּן מֵהַהוּא חֶדְוָה דִילְהוֹן, יַהֲבֵי גַּרְמֵי דְּאִיהוּ
תַּמְצִית לְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְכָל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְמָארֵיהוֹן, אַזְלֵי בְּגָלוּתָא
וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְאִסְתַּלָּק לוֹן תַּמְצִית,

כדוגמא זו, כל זמן שישראל עושים רצון אדונם, הרי על שולחן המלך הם אוכלים וכל הסעודה נתקנה עבורם, והם מתוך שמחתם נותנים העצמות שהוא השארית לגוים. אבל בזמן שישראל אינם עושים רצון

donnent les os - les restes - aux nations. Mais lorsqu'Israel ne fait plus la volonté du roi, ils partent en exil et le repas est donné aux chiens, puis c'est à eux Israel que l'on donne les restes. (Ezéchiel 4:13): "Les fils d'Israel mangeront ainsi leur pain impur parmi les nations où je les chasse." - Car ils mangent les restes de leurs impuretés. Malheur au fils du roi qui est assis et qui attend près de la table de l'esclave et qui en mange les restes! Le roi David a dit (Psaume 23:5): "Tu dresses devant moi une table en la présence de mes ennemis; tu as oint ma tête

דִּכְתִיב כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם, דְּהָא תַּמְצִית דְּגִעוּלֵיהוֹן אַכְלֵי, וַי לִבְרָא דְמַלְכָּא דְיָתִיב וּמְצַפֶּה לְפָתוֹרָא דְעַבְדָא, וּמַה דְּאִשְׁתְּאַר מִגּוֹ פָּתוֹרָא, אִיהוּ אָכִיל.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה. תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן, דָּא סְעוּדָתָא דְמַלְכָּא. נֶגֶד צֹרְרָי, אִנּוּן כַּלְבֵּי דְּיַתְבֵי קַמֵּי פָּתוֹרָא מְצַפָּאן לְחוּלָק גַּרְמִין, וְאִיהוּ יָתִיב עִם מַלְכָּא בְּעִנּוּגָא דִסְעוּדָתָא בְּפָתוֹרָא.

אדונם, הולכים בגלות, והסעודה ניתנת לכלבים ומעלים להם את השארית. "ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים" (יחזקאל ד, יג). כי השארית מגיעוליהם הם אוכלים, אוי לבן המלך שיושב ומצפה לשולחן העבד ומה שנשאר משולחנו הוא אוכל.

דוד המלך אמר: "תערוך לפני שולחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה" (תהלים כג, ה). "תערוך לפני שולחן" זו סעודת המלך, "נגד צוררי" הם אותם הכלבים שיושבים לפני השולחן ומצפים לחלק העצמות. והוא יושב עם המלך על שולחנו בעונג

d'huile, ma coupe est comble." "Tu dresses devant moi une table" - Il s'agit du repas du roi. "En la présence de mes ennemis" - Il s'agit des chiens qui sont assis près de la

דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי, דָּא רֵישָׁא דִסְעוּדָתָא, דְּכָל מִשְׁחָא וְשַׁמְנוּנָא וְתִקּוּן סְעוּדָתָא אִתְיְהִיב בְּקַדְמִיתָא לְרְחִימָא דְמַלְכָּא. מַה דְּאִשְׁתְּאַר לְבָתַר, אִתְיְהִיב לְכַלְבֵּי, וּלְאִנּוּן פַּלְחֵי פָּתוֹרָא. כּוֹסִי רְוָיָה, מַלְיָא כַּסָּא קַמֵּי רְחִימָא דְמַלְכָּא תַּדִּיר, דְּלָא יִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל. וְעַל רָזָא דָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל תַּדִּיר עִם שְׁאַר עַמִּין. [ח״ב קנד ע״ב לא כתוב במפתחות].

הסעודה, "דשנת בשמן ראשי" זה ראש הסעודה שכל השמן והשמנונית ותקון הסעודה, ניתן בהתחלה לאהובו של המלך, ומה שנשאר אחר כך ניתן לכלבים ולאותם המשמשים בשולחן. "כוסי רויה" מלא הכוס לפני אהוב המלך תמיד, בכדי שלא יצטרך לבקש, ועל סוד זה היו ישראל תמיד [ביחס] לשאר העמים.

table et qui attendent la part des os. Et il est assis avec le roi parmi les délices du repas. "Tu as oint ma tête d'huile" - Il s'agit de celui qui préside le repas, car l'huile et la graisse et tout ce qu'il faut pour le repas est donné d'abord à l'ami du roi. Mais ce qui reste ensuite est donné aux chiens et à ceux qui servent à la table. "Ma coupe est comble" - La coupe est toujours pleine devant l'ami du roi, afin qu'il n'ait pas besoin de demander. C'est là le secret de la relation entre Israel et le reste des peuples. (Zohar, vol. 2, p. 154b).

קיז.

רִבִּי חִיָּיא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן לְטִבֶרְיָא, וַהֲווֹ עִמֵּיהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי וְרִבִּי יֵיסָא זְעִירָא. עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי אָמַר רִבִּי יֵיסָא לְרִבִּי חִיָּיא, תֵּימָא מָאי דִכְתִיב וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ וְגוֹמֵר. אִי הָכִי, כָּל טִיבוּ וּקְשׁוֹט

קיז.

רבי חייא הלך אל רבי שמעון לטבריה, והיו עמו רבי יעקב בן אידי ורבי ייסא הצעיר. בעודם מהלכים אמר רבי ייסא לרבי חייא, כתוב: "ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שולחנך" וגו' (מ"א ב). מה שכתוב: "והיו באוכלי שולחנך" תמוה הוא, וכי כל

117.

"Rabbi 'Hiya se rendait chez Rabbi Chimon à Tibériade et il était accompagné par Rabbi Yaqov bar Idi et par Rabbi Yessa le Jeune. Alors qu'ils marchaient, Rabbi Yessa dit à Rabbi 'Hiya: Il est écrit (1 Rois 2:7): "Mais tu useras de bonté envers les fils de

לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרֵיהּ וְלָא יַתִּיר, מִדְּקָאָמַר הָכָא וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְתוּ לָאו יְקָרָא דְמַלְכָּא אִיהוּ לְמֵיכַל בַּר נָשׁ אַחֲרָא עַל פָּתוֹרֵיהּ דְמַלְכָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ דָּא אֶלָּא מַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹי, וְכֻלְּהוּ רַבְרְבָנוֹי סְחֲרָנֵיהּ לְתַתָּא מִנֵּיהּ.

הטוב האמיתי הוא לאכול על שולחן המלך ולא יותר? ועוד, אין זה כבודו של מלך שיאכל אדם זר על שולחנו, אלא המלך צריך לאכול לבדו וכל השרים הגדולים סביבו למטה ממנו.

Barzilai, le Galaadite, et ils seront de ceux qui mangent à ta table..." Que signifie "Ils seront de ceux qui mangent à ta table"? Cela est étrange, car est-ce que le véritable bien consiste seulement à manger à la table du roi? De plus, il y a manque de respect envers le roi lorsqu'un étranger mange avec lui; le roi doit manger seul alors que les grands l'entourent mais plus bas.

Rabbi 'Hiya dit: Je n'ai pas entendu de réponse à cette question et je ne dirai rien. Il questionna Rabbi Yaqov bar Idi: As-tu entendu quelque chose? Il répondit: Si vous qui tétez tous les jours la douceur de l'huile Rabbi Chimon, vous n'avez rien entendu, à

אָמַר רִבִּי חִיָּא לָא שְׁמַעְנָא בְּהָאי מִידִי וְלָא אִימָא. אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתְּ שָׁמַעְתְּ בְּהָאי מִידִי, אָמַר לֵיהּ, אַתּוּן דְּיָנְקִין בְּכָל יוֹמָא מִדִּבְשָׁא דְמִשְׁחָא עִלָּאָה, לָא שְׁמַעְתּוּן, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא. אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי יֵיסָא, וְאַתְּ שָׁמַעְתְּ מִידִי בְהָאי. אָמַר לֵיהּ, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא רַבְיָא, וּמִיּוֹמִין זְעִירִין אֲתֵינָא לְגַבַּיְכוּ, וְלָא זָכֵינָא מִקַּדְמַת דְּנָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא. פָּתַח וְאָמַר וְכוּלֵי.

אמר רבי חייא: לא שמעתי תשובה לשאלה זו ולא אומר. שאל לרבי יעקב בן אידי: ואתה שמעת על זה דבר? השיב לו: אם אתם שיונקים בכל יום מדבש השמן העליון [שהוא רבי שמעון] לא שמעתם כל שכן אני [בודאי שלא שמעתי. ושוב] שאל לרבי ייסא ואתה שמעת דבר בזה? אמר להם: אף שאני צעיר ורק מימים

plus forte raison moi! Il demanda à Rabbi Yessa: As-tu entendu cette chose? Il leur répondit: Bien que je sois jeune et que je me sois joint à vous depuis peu - sans mérite au préalable - j'ai entendu quelque chose. Il prit la parole et expliqua le secret du verset et lorsqu'il termina. Rabbi 'Hiya l'embrassa sur la tête. Il lui dit: Tu es jeune, mais la

אָתָא רִבִּי חִיָּא וּנְשָׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ, רַבְיָא אַנְתְּ וְחָכְמְתָא עִלָּאָה שַׁרְיָא בְּלִבָּךְ. אַדְּהָכִי חָמוּ לֵיהּ לְרִבִּי חִזְקִיָּה דַּהֲוָה אָתֵי, אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּא, וַדַּאי בְּחַבְרוּתָא דָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבֵּר עִמָּנָא, דְּהָא מִלִּין חַדְתִּין דְּאוֹרַיְתָא יִתְחַדְּתוּן הָכָא.

יָתְבוּ לְמֵיכַל. אָמְרוּ, כָּל חָד וְחָד לֵימָא מִלֵּי דְאוֹרַיְתָא בְּהַאי סְעוּדָתָא.

מועטים שבאתי אליהם, ולא זכיתי לזה לפני כן, אני שמעתי. פתח ואמר [והסביר את הפסוק על פי הסוד. כשסיים] נשקו רבי חייא על ראשו. אמר לו: צעיר אתה אבל חכמה עליונה שרויה בלבך. בתוך כך ראו את רבי חזקיה שבא, אמר לו רבי חייא: ודאי בחברותא הזו

sagesse supérieure réside dans ton coeur. Sur ce, ils virent Rabbi 'Hizqiya qui s'approchait. Rabbi 'Hiya lui dit: Certes, avec ce collègues le Saint béni soit-il va se joindre à nous, car de nouveaux commentaires sur la Tora vont être dit. Ils s'asseyèrent et mangèrent. Ils dirent: Que chacun dise des nouvelles interprétations de la Tora pendant le repas etc. Rabbi Yaqov dit: Il est écrit (1 Samuel 10:11): "Et il arriva que, quand tous ceux qui l'avaient connu

רִבִּי יַעֲקֹב אָמַר, כְּתִיב וַיְהִי כָּל יוֹדְעוֹ מֵאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם וְגוֹמֵר. הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים. וְכִי שָׁאוּל בְּחִיר יְיָ מִקַּדְמַת דְּנָא הֲוָה, דִּכְתִיב הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ יְיָ, אֲשֶׁר בּוֹחֵר בּוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ מִקַּדְמַת דְּנָא. וּבְשַׁעְתָּא דְּאָתָא וְעָאל בֵּין נְבִיאֵי וְאִתְנַבֵּי בֵּינַיְהוּ אַמַּאי תַּוְהוּ.

הקדוש ברוך הוא יתחבר אתנו שהרי יתחדשו כאן חידושי תורה. ישבו לאכול. אמרו: כל אחד ואחד יאמר חידושי תורה בסעודה זו וכו'. אמר רבי יעקב, כתוב: "ויהי כל יודעו מאתמול שלשום ויראו והנה עם נביאים ניבא" "ויאמר העם איש אל רעהו מה זה היה לבן קיש הגם שאול בנביאים" (ש"א י). [ושואל] הרי שאול בחיר ה' מקודם היה שהרי כתוב: "הראיתם אשר בחר בו ה'", אשר בוחר בו לא כתוב, אלא "אשר בחר בו" מקודם וכשבא ונכנס בין הנביאים והתנבא למה תמהו?

auparavant virent qu'il prophétisait avec les prophètes, les gens se dirent l'un à l'autre: Qu'est-il donc arrivé au fils de Kich? Saul aussi est-il parmi les prophètes?" Mais Saul avait déjà été choisi par Dieu ainsi qu'il est écrit (1 Samuel 10:24): " ...Voyez-vous celui que l'Eternel a choisi?" Il n'est pas écrit "Celui que l'Eternel choisit" mais "Celui que

אֶלָּא כַּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, לָא אִתְרְעֵי בֵּיהּ אֶלָּא לְמַלְכוּ. אֲבָל לַנְּבוּאָה, לָא. דְּהָא תְּרֵין אִלֵּין לָא אִתְמְסָרוּ כַּחֲדָא בְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, בַּר מִמֹּשֶׁה מְהֵימְנָא עִלָּאָה דְזָכָה לַנְּבוּאָה וּמַלְכוּ כַּחֲדָא, וְלָא אִתְיְהִיב לְבַר נָשׁ אַחֲרָא תַּרְוַיְהוּ כַּחֲדָא.

וְאִי תֵּימָא הָא שְׁמוּאֵל, דְּזָכָה לְתַרְוַיְהוּ לַנְּבוּאָה וּמַלְכוּ. לָאו הָכִי. לַנְּבוּאָה זָכָה, דִּכְתִיב

אלא כשהקדוש ברוך הוא בחר בו לא בחר בו אלא למלוכה אבל לא לנבואה, כי שני דברים אלו לא נמסרו יחד לאדם אחד בעולם, חוץ ממשה נאמן העליון, שזכה לנבואה ומלכות יחד, ולא ניתן לאדם אחר שניהם יחד. ואם תשאל, הרי שמואל זכה לשניהם לנבואה ומלכות? לא כך הוא, לנבואה זכה, שכתוב: "וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא" (שם ג, כ) לנביא ולא למלך, נביא ודיין היה [ולא מלך] שאם היה מלך לא היו מבקשים ישראל מלך,

l'Eternel a choisi auparavant" et dès lors qu'il s'associait aux prophètes et qu'ils prophétisa avec eux, pourquoi s'étonner? Mais c'est que le Saint béni soit-il l'avait choisi pour régner et non pour prophétiser; car ces deux choses n'ont été données à personne au monde, sauf

וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן עַד בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא. לְנָבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נָבִיא וְדַיָּן הֲוָה. דְּאִי מֶלֶךְ הֲוָה, לָא שָׁאֲלֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לָא הֲוָה אֶלָּא נְבִיאָה מְהֵימְנָא, וְהֲוָה דָּאִין דִּינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב וְשָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כַּד הֲוָה שָׁאוּל בִּנְבוּאָה תַּוְהוּ עָלֵיהּ.

אבל הוא לא היה רק נביא נאמן, והיה דן דיניהם של ישראל, כמו שכתוב: "ושפט את ישראל" (שם ז, טז). ולכן כשהיה שאול מתנבא תמהו עליו. ואם תשאל

à Moise qui - fidèle et supérieur - a mérité la prophétie et la monarchie ensemble; mais ces deux choses n'ont été accordées à personne. Mais Samuel n'a-t'il pas mérité ces deux choses: la prophétie et la monarchie? Non, ce n'est pas le cas! Il a mérité la prophétie, ainsi qu'il est écrit (1 Samuel 3:20): "Et tout Israel, depuis Dan jusqu'à Bersabée, sut que Samuel était établi prophète de l'Eternel." - Prophète et non roi. Il était prophète et juge car s'il avait été roi, Israel n'aurait pas exigé un monarque, mais il n'était que prophète fidèle et il tranchait les jugements

וְאִי תֵּימָא אַמַּאי שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּ, אֶלָּא תַּרְוַיְהוּ לָא זָכָה בְּהוּ כַּחֲדָא. (וּבְגִין דִּנְבוּאָה יָהַב לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹדֵי לֵיהּ, עַד לָא הֲוָה מַלְכָּא) וּבְגִין דְּמַלְכוּ אִתְיַשָּׁב עַל אִתְעָרוּתָא דְרוּחַ קֻדְשָׁא, הֲוָה בְּאַתְעָרוּ דִנְבוּאָה קֹדֶם לָכֵן. אֲבָל כַּד סָלִיק לְמַלְכוּ, לָא הֲוָה בֵיהּ נְבוּאָה, אֶלָּא אַתְעָרוּ דְרוּחַ סִכְלְתָנוּ לְמֵידַן קְשׁוֹט אִתְעַר עָלֵיהּ, דְּהָכִי אִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא. וּבְעוֹד דַּהֲוָה גוֹ אִנּוּן נְבִיאֵי, שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה. לְבָתַר דְּאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְהוּ לָא הֲוָה נְבוּאָה.

מדוע שרתה על שאול הנבואה מכיון שזכה למלוכה? אלא הוא לא זכה לשניהם ביחד, ומפני שלמלוכה הוא זכה על ידי התעוררות רוח הקדושה שהיתה בו לכן הוא היה בהתעוררות הנבואה קודם לכן. אבל כשעלה למלכות כבר לא היתה בו נבואה אלא נתעורר עליו התעוררות של רוח תבונה לדון אמת, שכך ראוי למלך, ורק בזמן שהיה בין הנביאים שרתה עליו הנבואה, אבל

d'Israel, ainsi qu'il est écrit (1 Samuel 7:16): "Et Samuel jugea Israel tous les jours de sa vie." C'est pourquoi lorsque Saul prophétisa, tous s'étonnèrent. Et si tu demandes pourquoi la prophétie reposa-t'elle sur Saul, vu qu'il

וַאֲנָא מָאן יָהִיב לִי אִתְעָרוּתָא דְרוּחַ קֻדְשָׁא, לְמֶהֱוֵי בְּגוֹ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי תַּלְמִידֵי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין זָעִין מִנֵּיהּ. כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא לְמֶהֱוֵי בֵּינַיְכוּ, וְכוּלֵי. [ח״ב קנב ע״ב].

אחרי שפרש מהם לא היתה בו נבואה, ואני, מי יתן לי התעוררות רוח הקודש להיות בתוך נביאים נאמנים. תלמידי רבי שמעון בן יוחאי שעליונים ותחתונים מזדעזעים ממנו, כל שכן אני.

était roi? Mais c'est qu'il ne les mérita pas ensemble. Car la prophétie s'éveilla en lui avant qu'il devienne roi et lorqu'il devint roi la prophétie ne résidait déjà plus en lui. Mais s'éveilla alors en lui l'esprit d'intelligence du vrai jugement, car c'est ce dont un roi a besoin. Ce n'est qu'au moment où il était parmi les prophètes que la prophétie reposa sur lui, mais après qu'il se soit séparé d'eux la prophétie le quitta. Quant à moi, qui me donnera l'éveil de l'esprit saint afin que je puisse être des fidèles prophètes, des élèves de Rabbi Chimon ben Yo'hai? Car si les supérieurs et les inférieurs tremblent devant lui, moi à plus forte raison!" (Zohar, vol. 2, p. 152b).

קיח.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הָווֹ אַזְלֵי בְּאָרְחָא, וְהָוָה חָד טַיָּעָא טָעִין אֲבַתְרַיְהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, אִית לָן לְאִתְעַסְקָא וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְתָא, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל לְקַמָּן (נ"א: דְּהָא שְׁכִינְתָּא אַזְלָא קַמָּן, דִּכְתִיב צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ). וְעַל דָּא עִדָּן הוּא לְמֶעְבַּד לֵיהּ (נ"א: לְהוּ) תִּקּוּנָא בַּהֲדָן בְּהָאי אָרְחָא.

קיח.

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך [רוכבים על חמורים] והיה סוחר אחד טעון במשאות רוכב על חמורו והולך אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו לעסוק ולהשתדל בדברי תורה, כי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו [ושומר אותנו], כמו שכתוב צדק לפניו יהלך (תהלים פה), ולכן הזמן הוא לעשות תיקונים [בכדי שהשכינה לא תיפרד מאתנו] בדרך הזה.

118.

"Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya étaient en route tandis qu'un négociant chargé de paquets conduisait son âne derrière eux.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַייָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. הָאי קְרָא אִתְמָר וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. אֲבָל עֵת לַעֲשׂוֹת לַייָ, בְּכָל זִמְנָא דְאוֹרַיְתָא מִתְקַיְּמָא בְעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא מִשְׁתַּדְּלָן בָּהּ, כִּבְיָכוֹל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָדֵי בְעוֹבָדֵי יְדוֹי, וְחָדֵי בְעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא קַיְמֵי בְקִיּוּמַיְהוּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ כָּל פַּמַלְיָא דִילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, חָמוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְאִית לִי בְאַרְעָא, דְּאוֹרַיְתִי מִתְעַטְּרָא

פתח רבי חייא ואמר: כתוב "עת לעשות לה' הפרו תורתך" (תהלים קיט, קכו). פסוק זה נאמר [בבית המדרש] ופירשוהו החברים, אבל [יש לפרש עוד]: "עת לעשות לה'" בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם משתדלים בה, הקדוש ברוך הוא כביכול שמח במעשה ידיו ושמח בעולמות כולם, והשמים והארץ עומדים בקיומם, ולא זו בלבד אלא שהקדוש ברוך הוא מאסף

Rabbi Yossi dit à Rabbi 'Hiya: Nous devons nous efforcer d'étudier la Tora, car le Saint béni soit-il marche devant nous, ainsi qu'il est écrit (Psaume 85:14): "La justice marchera devant lui..." Le moment est donc venu de faire réparation sur ce chemin.

Rabbi 'Hiya prit la parole et dit: Il est écrit

בְּגִינֵיהוֹן. חָמוּ עוֹבָדֵי יְדַי דְּאַתּוּן אֲמַרְתּוּן מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וְאִנּוּן כַּד חָמָאן חֶדְוָה דְמָארֵיהוֹן בְּעַמִּים מִיַּד פַּתְחֵי וְאַמְרֵי וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.

וּבְשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מֵאוֹרַיְתָא, כִּבְיָכוֹל תָּשַׁשׁ חֵילֵיהּ דִּכְתִיב צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי, וּכְדֵין כְּתִיב וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים

את כל הפמליא שלו ואומר להם: ראו את העם הקדוש שיש לי בעולם שבסיבתם תורתי מתעטרת. ראו מעשי ידי, שאתם אמרתם: "מה אנוש כי תזכרנו" (תהלים ח, ה), והם כשרואים שמחת ה' בעמו, מיד פותחים ואומרים: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (ש"ב ז, כג). ובשעה שישראל מתבטלים מהתורה תשש כחו, של ה' כביכול שכתוב: "צור ילדך תשי" (דברים לב, יח), ועל זה כתוב "וכל צבא השמים עומדים עליו" (ד"ה ב, יח). ולכן "עת

(Psaume 119:126): "Le temps est venu d'agir pour l'Eternel, ils ont annulé ta loi." Ce verset a été énoncé dans la salle d'étude et interprété par les collègues. Mais il est possible de lui donner un autre sens "Le temps est venu d'agir pour l'Eternel" - Tant que la Tora existe dans le monde et qu'elle est étudiée, le Saint béni soit-il est - si l'on peut dire -

עָלָיו, וְעַל דָּא עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ. אִנּוּן (בְּנֵי עָלְמָא) צַדִּיקַיָּא דְּאִשְׁתָּאֲרָן, אִית לוֹן לְחַגְרָא חַרְצִין וּלְמֶעְבַּד עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן, בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְתַּקַּף בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא וּמַשִּׁירְיָן וְאוּכְלוֹסִין דִּילֵיהּ, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ וְלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בָהּ בְּנֵי עָלְמָא כִּדְקָא יֵאוֹת.

הַהוּא טַיָּעָא דַּהֲוָה טָעִין אֲבַתְרַיְהוּ אָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מִנַּיְכוּ שְׁאִלְתָּא חָדָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדָּאי אָרְחָא אִתַּתְקְנָא

לעשות לה׳״ הצדיקים שנשארים, צריכים לחגור מתניהם ולעשות מעשים כשרים בכדי שהקדוש ברוך הוא יתחזק בהם, בצדיקים ובמחנות ואוכלסים שלו. מהו הטעם? משום ש״הפרו תורתיך״, שבני העולם לא משתדלים בה כראוי.

אותו סוחר שהיה הולך אחריהם, אמר להם, בבקשה מכם שאלה אחת אני רוצה לדעת, אמר לו רבי יוסי

satisfait de sa création et il se réjouit dans tous les mondes. Les cieux et la terre sont à leur place, et en plus, le Saint béni soit-il réunit son entourage et il leur dit: Voyez ce peuple saint qui m’appartient dans le monde; c’est grâce à eux que ma Tora est couronnée. Voyez

קַמָּן, שָׁאִיל שְׁאִלְתָּךְ. אָמַר, הַאי קְרָא אִי כְּתִיב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת, אוֹ נַעֲשֶׂה, הֲוָה אֲמִינָא הָכִי, מָאי עֵת, וְתוּ לַעֲשׂוֹת לַייָ, לִפְנֵי יְיָ אִצְטְרִיךְ, מָאי לַעֲשׂוֹת לַייָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכַמָּה גּוֹוָנִין אָרְחָא מִתַּתְקְנָא קַמָּן. חַד דַּהֲוֵינָן תְּרֵין וְהַשְׁתָּא הָא אִנָּן תְּלָתָא, וּשְׁכִינְתָּא אִתְכְּלִילַת בַּהֲדָן,

בודאי הדרך מתוקנת לפנינו, שאל שאלתך. שאל: פסוק זה אם היה כתוב יש לעשות, או נעשה, היינו אומרים כך [כאשר אמרת], אבל מהו עת? ועוד "לעשות לה'", לפני ה' היה צריך לומר, מהו לעשות לה'? אמר רבי

ma création à propos de laquelle vous avez dit (Psaume 8:5): "Qu'est-ce que l'homme, que tu te souviennes de lui?" Et lorsqu'ils voient la joie de Dieu envers son peuple, ils prennent immédiatement la parole et disent (2 Rois 7:23): "Et qui est comme ton peuple, comme Israel, seule nation sur la terre?" .

Mais lorsqu'Israel n'étudie pas la Tora, Dieu - si l'on peut dire - perd sa force, ainsi qu'il est écrit (Deutéronome 32:18): " ...Tu affaiblis le Dieu qui t'a enfanté." Il est écrit à ce propos (2 Chroniques 18:18): " ...Toute l'armée des cieux se tenait à sa droite et à

וְחָד דַחֲשִׁיבְנָא דְלָא הֲוֵית אֶלָּא כְּאִילָנָא יַבֶּשְׁתָּא, וְאַנְתְּ רַעֲנָנָא כְּזֵיתָא. וְחָד דְיָאוֹת שָׁאַלְתְּ, וְהוֹאִיל וְשָׁרִית מִלָּה אִימָא. וְכוּלֵי.

אָתוּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ.

יוסי: במספר דברים הדרך מתוקנת לפנינו, דבר ראשון שהיינו שנים [עוסקים בתורה] ועכשיו אנחנו שלושה והשכינה נכללת עמנו. שנית שחשבנו שאין אתה אלא כעץ יבש אבל אתה רענן כזית. ושלישית שיפה שאלת,

sa gauche.″ C'est pour cette raison que ″Le temps est venu d'agir pour l'Eternel.″ - Les justes qui restent, doivent se ceindre les reins et faire de bonnes actions afin que le Saint béni soit-il soit fortifié par eux; par les justes et par ses multitudes. Quelle en est la raison? C'est qu'″Ils ont annulé ta loi″ - Car les gens n'étudient pas comme il le faut.

Le négociant qui marchait derrière eux leur dit: Je vous en prie, laissez-moi vous poser une question. Rabbi Yossi lui dit: Certes, la route est prête devant nous, pose ta question. S'il était écrit dans ce verset ″Il faut faire″ ou bien ″Faisons″, nous aurions dit comme toi, mais que veut dire ″Le temps est venu″ et que veut dire ″Agir pour l'Eternel″?

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי לֵית אַנְתְּ כְּדָאי לְטַיְּעָא אֲבַתְרָן, זַכָּאָה אָרְחָא דָא דְּזָכֵינָן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דָרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ, דַּאֲפִלּוּ בֵּינֵי טוּרַיָּא חָכְמְתָא אִשְׁתְּכָחַת תַּמָּן. נַחְתּוּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּא וְאָזְלוּ תְּלָתֵהוֹן

והואיל והתחלת בדבר, תאמר [דבריך, והוא הסביר את הפסוק לפי סודם של דברים, וכשסיים] נשקוהו רבי יוסי ורבי חייא בראשו. אמר רבי יוסי: ודאי שזה לא לפי כבודך ללכת אחרינו. אשרי הדרך הזה שזכינו לשמוע זאת, אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפילו בין ההרים, החכמה נמצאת שם. ירדו רבי יוסי ורבי חייא [מחמוריהם], והלכו שלשתם בדרך, פתח

Rabbi Yossi dit: Un certain nombre de chose nous permet de penser que la route est prête pour nous. Premièrement, nous étions deux à étudier la Tora et maintenant que nous sommes trois, la présence divine est unie à nous. Deuxièmement, Nous avions pensé que tu étais un bois sec, mais tu es frais comme un olivier. Troisièmement, tu as posé une bonne question, et puisque tu as pris la parole, explique Il interpréta le secret du verset et lorsqu'il termina. Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya vinrent l'embrasser sur la tête. Rabbi Yossi dit: Certes, il n'est

בְּאָרְחָא. פָּתַח הַהוּא טַיָּעָא וְאָמַר וְכוּלֵי. חָדוּ חַבְרַיָּא בְּאָרְחָא.

כַּד מָטוּ לְגוֹ טוּרָא חָד, אָמַר רִבִּי חִיָּא לְהַהוּא טַיָּעָא מַה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ חָנָן. אָמַר לֵיהּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחָנֶנְךְ וְיִשְׁמַע לְקוֹלָךְ בְּשַׁעְתָּא דְתִצְטְרִיךְ לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי,

אותו הסוחר ואמר [דברי תורה, כשסיים] שמחו בדרך, כשהגיעו לאיזה הר שאל רבי חייא את הסוחר: מה שמך? אמר לו: חנן. אמר לו: הקדוש ברוך הוא יחננך וישמע לקולך בשעה שתצטרך לו. אמר רבי יוסי: הרי השמש נוטה לשקוע וכאן אחרי ההר הזה יש כפר אחד על שמך שנקרא כפר חנן, נלון שם למען כבוד שמך.

pas honorable pour toi que tu nous suives. Combien pure est cette route, car nous y avons entendu ceci! Heureux est le chemin sur lequel réside Rabbi Chimon, car même parmi les montagnes la sagesse est présente! Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya descendirent de leurs ânes et ils marchèrent tous les trois ensemble. Le négociant prit la parole et dit des paroles de la Tora et lorsqu'il termina ils se réjouirent sur le chemin. Lorsqu'ils arrivèrent près d'une certaine montagne, Rabbi 'Hiya demanda au marchand: Quel est ton nom? Il lui dit : 'Hanan. Il lui rétorqua: Que le Saint

וַדַּאי הָא נָטֵי שִׁמְשָׁא, וְהָכָא בָּתַר טוּרָא דָּא אִית כְּפָר חָד עַל שְׁמָךְ דְּאִקְרֵי כְּפָר חָנָן, נָבִית תַּמָּן בְּגִין יְקָרָא דִשְׁמָךְ. כַּד מָטוּ לְהָתָם, עָאלוּ לְבֵית אֻשְׁפִּיזַיְהוּ, וְסַדָּרוּ קַמַּיְהוּ פָּתוֹרָא בְּכַמָּה זִינִין לְמֵיכַל. אָמַר רַבִּי חִיָּא, וַדַּאי פָּתוֹרָא דָא כְּגוֹוְנָא דְעָלְמָא דְאָתֵי, וְאִית לָן לְסַלְּקָא הַאי פָּתוֹרָא וּלְאַעַטְרָא לֵיהּ בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְתָא. [קנה ע"ב].

כשהגיעו שם, נכנסו לבית מלונם וסדרו לפניהם שולחן לאכול בכמה מינים. אמר רבי חייא: ודאי שהשולחן זה הוא מעין עולם הבא, ויש לנו להעלות את השלחן ולעטר אותו בדברי תורה, וכו'.

béni soit-il te fasse grâce et qu'il entende ta voix lorsque tu en auras le besoin. Rabbi Yossi dit: Voici que le soleil est prêt à se coucher. Derrière ce mont se trouve le village qui porte ton nom, Kfar 'Hanan, nous allons y passer la nuit en l'honneur de ton nom. Lorsqu'ils y arrivèrent, ils entrèrent dans l'auberge et on installa une table devant eux, afin qu'ils mangent quelques plats. Rabbi 'Hiya dit: Certes, cette table ressemble au monde à venir, et nous devons élever cette table en la couronnant des paroles de la Tora etc." (Zohar, vol. 2, p. 155b)

קיט.

רִבִּי יִצְחָק הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי רְחִימוּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבַר נָשׁ רָחִים לֵיהּ, לָא אִתְעַר אֶלָּא מִלִּבָּא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ אִתְעָרוּתָא לְאַתְעָרָא לְגַבֵּיהּ רְחִימוּ. (וְרַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי). אִי הָכִי אַמַּאי כְּתִיב בְּכָל לְבָבְךָ, וּלְבָתַר וּבְכָל נַפְשְׁךָ,

קיט.

רבי יצחק הזדמן לפני רבי אלעזר אמר לו: ודאי שהאהבה שהאדם אוהב את הקדוש ברוך הוא אינו מתעורר אלא מהלב, מפני שהלב הוא המתעורר לעורר אהבה אליו, [ושואל] אם כן, למה כתוב (דברים ו, ה): "בכל לבבך", ואחר כך "ובכל נפשך" שמשמע ששני

119.

"Rabbi Its'haq se présenta devant Rabbi Elazar et il lui dit: Certes, l'amour que l'homme porte au Saint béni soit-il est éveillé dans le coeur, car c'est le coeur qui éveille l'amour vers lui. S'il en est ainsi, pourquoi est-il écrit (Deutéronome 6:5): "De tout ton coeur" et ensuite "De toute ton âme"? De

דְּמַשְׁמַע דִּתְרֵין גּוֹוָנִין אִנּוּן, חָד לִבָּא וְחָד נַפְשָׁא, אִי לִבָּא הוּא עִקָּרָא, מַאי בָּעֵי נַפְשָׁא. אָמַר לֵיהּ, וַדָּאי לִבָּא וְנַפְשָׁא תְּרֵין אִנּוּן וְאִתְאַחֲדָן לְחָד. דְּהָא לִבָּא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא כֻּלְּהוּ אִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, וְלִבָּא אִיהוּ עִקָּרָא וִיסוֹדָא דְּכֹלָּא.

בחינות הם, אחד הלב ואחד הנפש, אם הלב הוא העיקר למה צריך את הנפש? אמר לו: בודאי שהלב והנפש שנים הם ומתאחדים לאחד, שהרי הלב והנפש והממון, כולם אחוזים זה בזה, והלב הוא עיקר ויסוד הכל.

là, il semblerait qu'il y a deux aspects: le coeur et l'âme. Et si le coeur est l'essentiel, alors quelle est la nécéssité de l'âme? Il lui répondit: Certes, le coeur et l'âme sont deux choses qui s'unissent, car le coeur, l'âme et l'argent sont liés l'un à l'autre et ceci bien que le coeur soit l'essence et le fondement de tout.

Quant à la raison pour laquelle il est écrit en hébreu "De tous tes coeurs" au pluriel, c'est que l'Ecriture parle des deux penchants: l'un est le bon penchant et l'autre est le mauvais

וְהָא דְאִתְמַר בְּכָל לְבָבְךָ, בִּתְרֵין לְבִין אִיהוּ, דְּאִנְּהוּ תְּרֵין יִצְרִין, חָד יִצְרָא טָבָא וְחָד יִצְרָא בִּישָׁא, וּתְרֵין אִלֵּין כָּל חָד וְחָד אִקְרֵי לֵב, דָּא אִקְרֵי לֵב טוֹב, וְדָא אִקְרֵי לֵב רָע. וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ לְבָבְךָ, דְאִנּוּן תְּרֵין, יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע. וְכוּלֵי.

ומה שנאמר: "בכל לבבך" [ולא בכל לבך]? בשתי לבבות הכתוב מדבר שהם שני יצרים, אחד יצר הטוב, ואחד יצר הרע, ושני אלו כל אחד ואחד נקרא לב, זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע, ולכן נאמר לבבך, שהם שנים יצר הטוב ויצר הרע. ואם תשאל, איך יכולים

penchant. Ces deux-là ensemble sont chacun appelés "coeur". L'un est le bon coeur et l'autre le mauvais coeur, et c'est ainsi qu'il est écrit "De tous tes coeurs" - Il y en a deux: le bon penchant et le mauvais penchant. Et si tu demandes: Comment peut-on aimer Dieu avec le mauvais penchant? C'est lui qui incite l'homme à ne pas se rapprocher de l'adoration de Dieu; comment peut-il donc l'aimer à travers lui? Mais voilà le principe même de l'adoration de Dieu qui consiste à forcer le mauvais penchant, à partir de l'amour du Saint béni soit-il. Car lorsque le mauvais

וְאִי תֵימָא, בְּיֵצֶר הָרָע, הֵיךְ יָכִיל בַּר נָשׁ
לְמִרְחַם לֵיהּ, דְּהָא יֵצֶר הָרַע, מְקַטְרְגָא
אִיהוּ, דְּלָא יִקְרַב בַּר נָשׁ לְפֻלְחָנָא דְקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיךְ יַרְחִים לֵיהּ בֵּיהּ. אֶלָּא דָא
אִיהוּ פֻּלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר, כַּד הָאי
יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא לֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דְקָא
מְרַחֵם לֵיהּ לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַד הָאי יֵצֶר
הָרָע אִתְכַּפְיָא וְתָבַר לֵיהּ הַהוּא בַר נָשׁ, דָּא

לאהוב את ה׳ ביצר הרע, והרי היצר הרע הוא המסית
את האדם שלא יתקרב לעבודת השם, ואיך יאהב אותו
בו? אלא זהו עיקר עבודת ה׳ לכוף את יצר־הרע, מתוך
אהבת הקדוש ברוך הוא. שכאשר היצר הרע עצמו
נכפף והאדם שובר אותו זה הוא אהבת הקדוש ברוך

penchant est subjugué et que l'homme le brise, voilà l'amour du Saint béni soit-il. Car il sait rapprocher le mauvais penchant du Saint béni soit-il.

Voilà le secret des connaissants du jugement. Tout ce que le Saint béni soit-il a fait, en haut et en bas, a été fait pour sa gloire et pour son adoration. Qui a vu un esclave inciter contre son maître? Tout ce que désire le maître est-il contré par l'esclave? Le

אִיהוּ רְחִימוּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְיָדַע לְקָרְבָא לְהַהוּא יֵצֶר הָרָע לְפָלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הָכָא אִיהוּ רָזָא לְמָארֵי מְדִין. כָּל מַה דְעָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא אִיהוּ בְּגִין לְאַחְזָאָה יְקָרָא דִילֵיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ לְפָלְחָנֵיהּ. וְכִי מָאן חָמֵי עַבְדָא דְלֶהֱוֵי מְקַטְרְגָא

הוא, מפני שידע לקרב את יצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא, זה הוא הסוד ליודעי דין. כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה הכל הוא בשביל להראות כבודו, והכל הוא לעבודתו, כי מי ראה עבד שמסית נגד אדונו, וכל מה שהאדון רוצה העבד מסית

désir du Saint béni soit-il est que les gens soient constamment dans son adoration et qu'ils marchent dans le chemin de vérité afin de mériter tous les biens. Et puisque c'est cela le désir de Dieu, comment le mauvais esclave peut-il inciter à transgresser la volonté du maître, à diriger l'homme sur le mauvais chemin en le repoussant du bon chemin, et lui causer ainsi de ne pas réaliser la volonté du maître.

Mais il est évident qu'il exécute la

דְּמָארֵיהּ, וּבְכָל מָה דִּרְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ אִתְעֲבִיד
אִיהוּ מְקַטְרְגָא. רְעוּתֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דִיהוֹן בְּנֵי נָשָׁא תַּדִּיר בְּפֻלְחָנֵיהּ, וְיֵהָכוּן בְּאֹרַח
קְשׁוֹט, בְּגִין לְמִזְכֵּי לוֹן בְּכַמָּה טָבִין, הוֹאִיל
וּרְעוּתֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָאי, הֵיךְ אַתְיָא
עַבְדָּא בִּישָׁא וְאִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא מִגּוֹ רְעוּתֵיהּ
דְּמָארֵיהּ, וְאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא לְאֹרַח בִּישׁ וְאַדְחֵי

נגד זה, כי הרי רצונו של הקדוש ברוך הוא שיהיו בני
האדם תמיד בעבודתו וילכו בדרך האמת, בכדי לזכות
אותם בכמה טובות, ומכיון שרצון ה׳ בזה, איך יבוא
עבד רע ויסית שיעברו על רצון אדונו. ומטה את בני

volonté de son maître. Cette chose peut être comparée à un roi qui n'avait qu'un seul fils qu'il aimait beaucoup. Il l'aimait tellement qu'il lui demanda de ne pas s'approcher d'une certaine femme de mauvaise réputation, car celui qui s'approche d'elle ne peut plus accéder au palais du roi. Le fils accepta avec amour de réaliser le désir de son père. Mais en dehors de la maison du roi vivait une prostituée, belle à voir et belle de forme. Une fois le roi dit: Je veux vérifier la volonté de mon fils envers moi. Il fit appeler cette

לוֹן מֵאֹרַח טָב, וַעֲבִיד לוֹן דְּלָא יַעַבְדוּן רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְכוּלֵּי.

אֶלָּא וַדָּאי רְעוּתָא דְּמָארֵיהּ עָבִיד. לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, וַהֲוָה רָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וּפַקִּיד עָלֵיהּ בִּרְחִימוּ דְּלָא יִקְרַב גַּרְמֵיהּ לְאִתְּתָא בִּישָׁא, בְּגִין דְּכָל מָאן דְּיִקְרַב לְגַבָּהּ, לָאו כְּדַאי אִיהוּ לְאַעֲלָא גוֹ פַּלְטְרִין דְּמַלְכָּא. אוֹדֵי לֵיהּ הַהוּא בְּרָא לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דַּאֲבוֹי בִּרְחִימוּ.

האדם לדרך רע ודוחה אותם מדרך הטוב, וגורם להם שלא יעשו רצון אדונם.

אלא ודאי שאת רצון אדונו הוא עושה. [משל] למלך שהיה לו בן יחיד, והיה אוהב אותו ביותר, ובאהבתו צוהו שלא יתקרב לאשה רעה, כי כל מי שיתקרב אצלה

prostituée et il lui dit: Va séduire mon fils, afin que je puisse voir combien est forte la volonté de mon fils. Que fit cette prostituée? elle alla voir le fils du roi et elle commença par l'enlacer et par l'embrasser, puis elle appliqua d'autres moyens de séduction. Si le fils est correct et qu'il ne l'écoute pas, il la repousse et son père se réjouit en lui et l'introduit dans son palais, puis il lui donne des cadeaux

בְּבֵיתָא דְמַלְכָּא לְבַר הֲוַת חָדָא זוֹנָה, יָאָה בְחֵיזוּ וְשַׁפִּירָא בְּרֵיוָא. לְיוֹמִין, אָמַר מַלְכָּא, בָּעֵינָא לְמֶחֱמֵי רְעוּתָא דִבְרִי לְגַבָּאי. קָרָא לָהּ לְהַהִיא זוֹנָה וְאָמַר לָהּ, זִילִי וּתְפַתִּי לִבְרִי, לְמֶחֱמֵי רְעוּתָא דִבְרֵיהּ לְגַבֵּיהּ. הַהִיא זוֹנָה מָה עַבְדַת, אַזְלַת אֲבַתְרֵיהּ דִּבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא, שָׁרָאת לְחַבְּקָא לֵיהּ וּלְנַשְּׁקָא לֵיהּ וּלְפַתֵּי לֵיהּ בְּכַמָּה פִתּוּיִין. אִי הַהוּא בְרָא יֵאוֹת, וְאַצִּית לְפִקּוּדָא דַאֲבוֹי, גָּעַר בָּהּ וְלָא אַצִּית לָהּ וְדָחֵי לָהּ מִנֵּיהּ. כְּדֵין אֲבוֹי חָדֵי בִבְרֵיהּ, וְאָעִיל לֵיהּ

אינו ראוי להכנס תוך פלטרין של המלך, הסכים אותו בן לעשות רצון אביו באהבה. מחוץ לבית המלך היתה זונה אחת יפת מראה ויפת תואר, פעם אמר המלך: רצוני לראות [עד כמה] רצון בני אלי, קרא לה לאותה זונה, ואמר לה: לכי ותפתי את בני, כדי לראות [עד כמה חזק] רצון בני אלי, מה עשתה אותה זונה, הלכה אחרי בן המלך, והתחילה לחבקו ולנשקו ולפתותו

et beaucoup de gloire. Qui a causé toute cette gloire au fils sinon cette prostituée? Lui revient-il un honneur ou non? Certes, elle a droit à des louanges pour plusieurs raisons. D'abord, elle a exécuté le commandement du roi. Et ensuite elle est responsable pour tout

לְגוֹ פַּרְגּוֹדָא דְהֵיכְלֵיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ מַתְּנָן וּנְבִזְבְּזָן וִיקָר סַגִּיא. מָאן גָּרִים כָּל הַאי יְקָר לְהַאי בְּרָא, הֲוֵי אִימָא הַהִיא זוֹנָה.

וְהַהִיא זוֹנָה אִית לָהּ שְׁבָחָא בְּהַאי אוֹ לָא. וַדָּאי שְׁבָחָא אִית לָהּ מִכָּל סִטְרִין. חָד דְּעָבְדַת פִּקּוּדָא דְמַלְכָּא. וְחָד דְּגַרְמַת לֵיהּ לְהַהוּא בְּרָא לְכָל הַהוּא טִיבוּ, לְכָל הַאי רְחִימוּ דְמַלְכָּא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְהִנֵּה

בכמה פתויים. עכשיו אם אותו בן הגון ומציית לפקודת אביו, גוער בה ואינו מציית לה, ודוחה אותה ממנו, ואז אביו שמח בו ומכניסו למחיצת היכלו, ונותן לו מתנות ומנחות וכבוד גדול. ובכן מי גרם כל הכבוד הזה לבן הזה, הוי אומר אותה זונה, ואותה זונה האם יש לה שבח בזה או לא? ודאי יש לה שבח מכל הבחינות, אחד שעשתה מצות המלך, ועוד שגרמה לו לאותו בן לכל אותה טובה ולכל האהבה הזו של המלך אליו. ועל

le bien causé au fils et pour tout l'amour du roi envers lui. C'est à ce propos qu'il est écrit (Genèse 1:31): " ...Cela était très bon." "Bon" - c'est l'ange de la vie "Très bon" - c'est l'ange de la mort qui est très bon pour celui qui exécute les commandements de son Maître. Viens et vois: si ce n'était pour cet accusateur, les justes n'hériteraient pas

טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מַלְאַךְ חַיִּים. מְאֹד, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּאִיהוּ וַדָּאי טוֹב מְאֹד לְמָאן דְּאַצִּית פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ. וְתָא חֲזֵי, אִי לָא יְהֵא הָאי מְקַטְרְגָא, לָא יָרְתוּן צַדִּיקַיָּא הָנֵי גִּנְזַיָּא עִלָּאִין, דִּזְמִינִין לְיַרְתָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

זַכָּאִין אִנּוּן דְּאִעְרָעוּ בְּהָאי מְקַטְרְגָא, וְזַכָּאִין אִנּוּן דְּלָא אִעְרָעוּ בֵּיהּ. זַכָּאִין אִנּוּן דְּאִעְרָעוּ בֵּיהּ וְאִשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ, דִּבְגִינֵיהּ יָרְתִין

כן כתוב: "והנה טוב מאד" (בראשית א). "והנה טוב", זה מלאך החיים, "מאד" זה מלאך המות, שהוא בודאי טוב מאד למי שמציית לפקודת אדונו. ובא וראה, אם לא היה המקטרג הזה, הצדיקים לא היו יורשים את האוצרות העליונים שעתידים לירש לעולם הבא.

אשריהם אותם הנפגשים במקטרג הזה, ואשריהם אותם שלא נפגשים בו. אשריהם אותם שנפגשו בו

des trésors supérieurs qu'ils hériteront dans le futur.

Heureux sont ceux qui rencontrent cet accusateur et heureux ceux qui ne le rencontrent pas! Heureux ceux qui le rencontrent et qui sont épargnés, qui grâce à lui héritent tout le bien et tous les délices du monde à venir et à propos duquel il est

כָּל אִנּוּן טָבִין וְכָל אִנּוּן עִדּוּנִין וְכָל אִנּוּן כִּסּוּפִין דְעָלְמָא דְאָתֵי דְעָלֵיהּ כְּתִיב עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וְזַכָּאִין אִנּוּן דְלָא אִעְרָעוּ בֵיהּ, בְּגִינֵיהּ יַרְתִּין גֵיהִנָּם וְאִתְטְרָדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְּהָא אִנּוּן חַיָּבַיָּא דְאִעְרָעוּ בֵיהּ וַהֲווֹ צַיְתִין לֵיהּ, וְאִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא אִית לְצַדִּיקַיָּא לְמֶחְזָק לֵיהּ טָבִין, דְּהָא בְגִינֵיהּ יַרְתִין כָּל אִנּוּן טָבָאן וְעִדּוּנִין וְכִסּוּפִין לְעָלְמָא דְאָתֵי.

וניצולו ממנו, שבגללו יורשים כל אותה טובה וכל אותם עידונים וכסופים של עולם הבא, שעליו כתוב: "עין לא ראתה אלהים זולתך" (ישעיה סד), ואשריהם אותם שלא נפגשו איתו, שבגללו יורשים גהינם, ונטרדים מארץ החיים, כי אותם הרשעים שנפגשו עמו, שומעים לו ונמשכים אחריו, ולכן יש לצדיקים להחזיק לו טובה, כי בגללו יורשים כל אותם הטובות והחמודות לעולם הבא.

écrit (Isaie 64:3): " ...L'oeil n'a vu hors toi ô Dieu..." Heureux ceux qui ne le rencontrent pas, car c'est à cause de lui qu'ils héritent la Géhenne et qu'ils sont séparés du Pays de vie. Car les impies qui le rencontrent l'écoutent et sont entrainés par lui. Les justes lui sont

תּוֹעַלְתָּא דְהָאי מְקַטְרְגָא כַּד חַיָּבַיָּא צַיְתִין
לֵיהּ מָאי אִיהִי, אֶלָּא אַף עַל גַּב
דְּלֵית לֵיהּ תּוֹעַלְתָּא, פִּקּוּדָא דְמָארֵיהּ אִיהוּ
עָבִיד, וְתוּ דְּהָא אִתְתַּקָּף בְּגִין הָאי, דְּהוֹאִיל
וְאִיהוּ רַע אִתְתַּקַּף כַּד עָבִיד בִּישׁ. חַיָּבָא לָא
אִתְתַּקַּף עַד דְּקָטִיל בַּר נָשׁ. כֵּיוָן דְּקָטִיל בְּנֵי
נָשָׁא, כְּדֵין אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ וְאִית לֵיהּ
נַיְחָא. כָּךְ הַהוּא מְקַטְרְגָא דְּאִתְקְרֵי מַלְאָךְ
הַמָּוֶת, לָא אִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ עַד דְּאַסְטֵי לִבְנֵי

מה היא התועלת של זה המקטרג כאשר הרשעים שומעים לו? אלא אף על פי שאין בו תועלת, מצות המלך הוא עושה, ועוד שהוא מתחזק בשביל זה, שהואיל והוא רע, הוא מתחזק כשעושים רע. רשע אינו מתחזק עד שהורג בן אדם, וכיון שהורג בני אדם אז מתחזק ומתגבר בכחו ויש לו מנוחה, וכך אותו מקטרג שנקרא מלאך המות לא מתגבר בכחו עד שמסית לבני

donc redevables, car c'est grâce à lui qu'ils héritent des biens et des délices du monde à venir.

Quel est le profit de cet accusateur lorsque les impies l'écoutent? Bien qu'il n'y ait pas de profit, il accomplit le commandement du Roi. De plus il se fortifie, car puisqu'il est mauvais, il se fortifie lorsque le mal est fait.

נָשָׁא וּמְקַטְרֵג לוֹן וְקָטִיל לוֹן. כְּדֵין אִית לֵיהּ נַיְחָא וְאִתְתַּקָּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ.

כְּמָה דְאִתְתַּקָּף סִטְרָא דְחַיִּים, כַּד בְּנֵי נָשָׁא טָבִין וְיֵהֲכוּן בְּאֹרַח מֵישָׁר, אוּף הָכִי הָאי מְקַטְרְגָא אִתְתַּקָּף וְאִתְגַּבָּר, כַּד חַיָּבַיָּא צַיְתִין לֵיהּ וְשָׁלִיט עֲלַיְהוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

אדם ומקטרג עליהם והורג אותם, אז יש לו מנוחה ומתחזק ומתגבר בכחו, וכמו שמתחזק צד החיים כשבני אדם הם טובים והולכים בדרך הישר, כך גם זה המקטרג מתחזק ומתגבר כשהרשעים שומעים לו ושולט עליהם, הרחמן יצילנו. ואשריהם אותם שזוכים

Un méchant n'est pas satisfait tant qu'on ne tue pas. Mais une fois qu'on a tué, alors il se fortifie et il trouve le repos. Il en va de même pour l'accusateur qui s'appelle "Ange de la mort": il ne devient puissant que lorsqu'il incite l'homme. Et lorsqu'il l'accuse ensuite, il le tue, il trouve le repos et sa force augmente. De la même façon que le côté de la vie s'amplifie lorsque les hommes sont bons et qu'ils marchent dans le bon chemin, ainsi l'accusateur se fortifie lorsque les impies l'écoutent et qu'il règne sur eux. Que le Compatissant nous préserve! Heureux

וְזַכָּאִין אִנּוּן דְּזָכָאן לְנַצְחָא לֵיהּ וּלְאַכְפְּיָא לֵיהּ, לְמִזְכֵּי בְּגִינֵיהּ לְעָלְמָא דְאָתֵי, וְאִתְתַּקָּף בַּר נָשׁ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא תַּדִּיר, עַל דָּא וַדָּאי אִתְמַר אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ, מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, זַכָּאִין אִנּוּן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. [ח״ב קסה ע״ב].

לנצח אותו ולכפות אותו, לזכות בגללו לעולם הבא, ולהתחזק תמיד במלך הקדוש. ועל זה ודאי נאמר: "אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם" (תהלים פד), אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

sont ceux qui méritent de le vaincre et qui le subjuguent et qui méritent grâce à lui le monde à venir en se fortifiant dans le saint Roi. C'est à ce propos qu'il a été dit (Psaume 84:6): "Bienheureux l'homme dont la force est en toi, dans le coeur desquels sont les chemins frayés." Heureux sont-ils dans ce monde et dans le monde à venir!" (Zohar, vol. 2, p. 165b).

קכא.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי שָׁרוּ בְּבֵי אֻשְׁפִּיזַיְהוּ, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְאִשְׁתַּדְלָא בְּאוֹרַיְתָא. בְּרַתֵּיהּ דְּאֻשְׁפִּיזָא קָמַת וְאַנְהִירַת לוֹן שַׁרְגָא, וּלְבָתַר קַיְמַת אֲבַתְרַיְהוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא.

קכא.

רבי חייא ורבי אבא *, היו נמצאים בבית מלון וקמו בחצות לילה לעסוק בתורה, בתו של בעל המלון קמה והדליקה להם נר, ואחר כך עמדה מאחריהם לשמוע דברי תורה.

*) עיין בדרך אמת שנראה שצריך לגרוס רבי יוסי, כדלהלן. ובז"ח רות הובאה מעשה זו בקצרה ובשינוים ושם הגירסא בתחילת המעשה: רבי בון ורבי יוסי בן רבי חנינא היו הולכים בדרך לפדות שבויים, פגשו באותו כפר, וישנו שם אצל אותו בית מלון וכו'.

120.

"Rabbi Yossi et Rabbi Yéhouda marchaient sur le chemin lorsque Rabbi Elazar les rencontra. Dès qu'ils l'aperçurent, ils decendirent de leurs ânes et Rabbi Elazar

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה, כָּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהָאי עָלְמָא בְּאִנּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, אִתְסַדַּר קַמֵּיהּ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא חַד שַׁרְגָּא לְאַנְהָרָא לֵיהּ בְּהַהוּא

פתח רבי יוסי ואמר: "כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" (משלי ו). "כי נר מצוה", כל מי שעוסק בעולם הזה במצוות התורה, הרי נערך לפניו בכל מצוה ומצוה איזה נר להאיר לו בעולם [הבא].

dit: Certes, je vois la face de la présence divine, car lorsque quelqu'un voit des justes, ou des purs de la génération et qu'il les rencontre, ils sont certes le visage de la présence divine. Et pourquoi sont-ils appelés "Face de la présence divine"? Car la présence divine se cache en eux; elle est occultée mais eux sont visibles, car ceux qui sont proches de la présence divine sont appelés "Son visage". Qui sont-ils? Ce sont ceux qui se réparent en elle afin d'apparaître devant le Roi supérieur. Et puisque vous êtes là, il est certain que la présence divine se répare en vous et que vous êtes son visage etc.

נָשָׁא וּמְקַטְרֵג לוֹן וְקָטִיל לוֹן. כְּדֵין אִית לֵיהּ נַיְחָא וְאִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ.

כְּמָה דְאִתְתַּקַּף סִטְרָא דְחַיִּים, כַּד בְּנֵי נָשָׁא טָבִין וְיִהֲכוּן בְּאֹרַח מֵישָׁר, אוּף הָכִי הַאי מְקַטְרְגָא אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר, כַּד חַיָּבַיָּא צַיְתִין לֵיהּ וְשָׁלִיט עָלַיְהוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

אדם ומקטרג עליהם והורג אותם, אז יש לו מנוחה ומתחזק ומתגבר בכחו. וכמו שמתחזק צד החיים כשבני אדם הם טובים והולכים בדרך הישר, כך גם זה המקטרג מתחזק ומתגבר כשהרשעים שומעים לו ושולט עליהם, הרחמן יצילנו. ואשריהם אותם שזוכים

Car là où une personne est liée, cela est reflété sur son visage. Vous êtes des saints supérieurs, la présence divine est avec vous et vos visages sont comme le sien. Heureux êtes-vous! Il dit: Si nous prenions le même chemin je m'assiérai avec vous, mais puisque vous continuez votre route je reprends la mienne. Mais je vais me séparer de vous par des paroles de la Tora etc. Il leur énonça des interprétations de la Tora et lorsqu'il termina Ils le suivirent sur trois kilomètres, puis ils reprirent leur route non sans lui avoir

וְזַכָּאִין אִנּוּן דְּזָכָאן לְנַצְחָא לֵיהּ וּלְאַכְפְּיָא לֵיהּ,
לְמִזְכֵּי בְּגִינֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ
בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא תָּדִיר, עַל דָּא וַדַּאי אִתְּמַר
אַשְׁרֵי אָדָם עֹז לוֹ בָךְ, מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, זַכָּאִין
אִנּוּן בְּהָאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. [ח״ב קסה ע״ב].

לנצח אותו ולכפות אותו, לזכות בגללו לעולם הבא,
ולהתחזק תמיד במלך הקדוש. ועל זה ודאי נאמר:
"אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם" (תהלים פד),
אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

attribué les versets (Psaume 91:11): "Car il commandera ses anges à ton sujet, de te garder en toutes tes voies: Ils te porteront sur leurs mains..." (Proverbes 23:25): "Que ton père et ta mère se réjouissent, et que celle qui t'a enfanté ait de la joie." (Zohar, vol. 2, p. 163b)

קכא.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי שָׁרוּ בְּבֵי אֻשְׁפִּיזַיְהוּ, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְתָא. בְּרַתֵּיהּ דְּאֻשְׁפִּיזָא קָמַת וְאַנְהִירַת לוֹן שַׁרְגָא, וּלְבָתַר קַיְמַת אֲבַתְרַיְהוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא.

קכא.

רבי חייא ורבי אבא*, היו נמצאים בבית מלון וקמו בחצות לילה לעסוק בתורה, בתו של בעל המלון קמה והדליקה להם נר, ואחר כך עמדה מאחריהם לשמוע דברי תורה.

---

*) עיין בדרך אמת שנראה שצריך לגרוס רבי יוסי, כדלהלן. ובז"ח רות הובאה מעשה זו בקצרה ובשינוים ושם הגירסא בתחילת המעשה: רבי בון ורבי יוסי בן רבי חנינא היו הולכים בדרך לפדות שבויים, פגשו באותו כפר, וישנו שם אצל אותו בית מלון וכו'.

121.

"Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi se trouvaient dans une auberge et ils se levèrent à minuit pour étudier la Tora. La fille de l'aubergiste se leva pour allumer la lampe et ensuite elle se tint derrière eux afin d'écouter les paroles de la Tora.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה, כָּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַאי עָלְמָא בְּאִנּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, אִתְסַדָּר קַמֵּיהּ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא חָד שְׁרָגָא לְאַנְהָרָא לֵיהּ בְּהַהוּא

פתח רבי יוסי ואמר: "כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" (משלי ו). "כי נר מצוה", כל מי שעוסק בעולם הזה במצוות התורה, הרי נערך לפניו בכל מצוה ומצוה איזה נר להאיר לו בעולם [הבא].

Rabbi Yossi prit la parole et dit (Proverbes 6:23): "Car le commandement est une lampe..." - Celui qui exécute les commandements de la Tora dans ce monde, aura une lampe allumée pour l'éclairer, dans le monde à venir. (Proverbes 6:23): " ...Et l'enseignement est une lumière." - Celui qui étudie la Tora mérite la lumière supérieure - celle de laquelle on allume la lampe. Car la lampe ne peut exister sans la lumière et la lumière ne peut éclairer sans la lampe. Il ressort que l'un a besoin de l'autre; il faut un acte pour créer la lampe et il faut étudier la Tora pour allumer la lampe. Heureux celui qui s'occupe de la lumière et de la lampe!.

עָלְמָא. וְתוֹרָה אוֹר, מָאן דְּאִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְתָא זָכֵי לְהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה דְּאַדְלִיקַת שַׁרְגָּא מִנֵּיהּ, דְּהָא שַׁרְגָּא בְּלָא נְהוֹרָא לָאו כְּלוּם. נְהוֹרָא בְּלָא שַׁרְגָּא, אוּף הָכִי לָא יְכִיל לְאַנְהָרָא. אִשְׁתְּכַח דִּכְלָּא דָא לְדָא אִצְטְרִיךְ. אִצְטְרִיךְ עוֹבָדָא לְאַתְקָנָא שַׁרְגָּא. וְאִצְטְרִיךְ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא לְאַנְהָרָא שַׁרְגָּא. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאִתְעַסָּק בָּהּ בִּנְהוֹרָא וּבְשַׁרְגָּא.

ותורה אור, מי שעוסק בתורה, זוכה לאותו אור העליון שממנו נדלק הנר, כי נר בלא אור איננו כלום, ואור בלי נר גם כן לא יכול להאיר, נמצא שאחד צריך לשני. צריך מעשה לעשות הנר, [היינו לעשות מצוות], וצריך לעסוק בתורה ולהאיר הנר. אשרי מי שעוסק באור ובנר.

(Proverbes 6:23): " ...Et les remontrances de la discipline sont le chemin de la vie." - Le chemin de vie pour entrer dans le monde à venir. Il s'agit des remontrances que l'homme reçoit afin de se détourner du mauvais chemin, pour marcher sur le bon chemin. En plus, "Le chemin de vie" ce sont les remontrances apportées à l'homme par le Saint béni soit-il, afin qu'il se purifie de ses

וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. אֹרַח חַיִּים לְאָעָלָא בֵיהּ לְעָלְמָא דְאָתֵי אִנּוּן תּוֹכָחוֹת דִּמְקַבֵּל בַּר נָשׁ, לְאַעְדָּאָה גַּרְמֵיהּ מֵאֹרַח בִּישׁ וּלְמֵיהַךְ בְּאָרְחָא טָבָא. תּוּ וְדֶרֶךְ חַיִּים, אִנּוּן תּוֹכְחוֹת מוּסָר דְּאַיְתֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ,

"ודרך חיים תוכחות מוסר", דרך חיים להכנס על ידו לעולם הבא, הם התוכחות שמקבל האדם להסיר עצמו מדרך הרע וללכת בדרך הטובה. ועוד, ודרך חיים הם תוכחות המוסר שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם

transgressions par ces remontrances. Heureux celui qui les accepte de bon coeur! Rabbi Yossi regarda derrière lui et vit la fille de l'aubergiste qui se tenait derrière eux. Il dit (Proverbes 6:23): "Car le commandement est une lampe..." - Il s'agit de la lampe du commandement mérité par les femmes; c'est la lampe du Sabbat. Et bien que les femmes n'ont pas mérité la Tora - vu que les hommes ont mérité la Tora - ce sont eux qui allument la lampe que les femmes préparent par ce commandement. Les femmes font la lampe et les hommes l'allument par la Tora; voilà la réparation du commandement ordonné aux femmes.

לְדַכְּאָה לֵיהּ מֵחוֹבוֹי בְּאִנּוּן תּוֹכָחוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקַבִּיל לְהוּ בִּרְעוּ דְלִבָּא. וְכוּלֵי.

אַשְׁגַּח אֲבַתְרֵיהּ וְחָמָא בְּרַתֵּיהּ דְּאֻשְׁפִּיזָא קַיְמַת אֲבַתְרַיְהוּ, אָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה. מָאי נֵר, דָּא נֵר דְּאִיהִי מִצְוָה דְּנָשִׁין זָכָאן בֵּיהּ, וְאִיהוּ נֵר דְּשַׁבָּת. דְּאַף עַל גַּב דְּנָשִׁין לָא זָכָאן בְּאוֹרַיְתָא, הָא גֻּבְרִין זַכְיָן בְּאוֹרַיְתָא, וְנַהֲרִין

לטהר אותו מעונותיו על ידי אותם התוכחות. אשרי מי שמקבלם בחפץ לב וכו׳.

הביט רבי יוסי מאחריו, וראה [את] בתו של בעל המלון, עומדת אחריהם, אמר: ״כי נר מצוה״, זהו נר המצוה שהנשים זכו בו, והוא נר של שבת, שעל אף שהנשים לא זכו לתורה, הרי הגברים זכו בתורה, והם

La fille entendit et pleura. Entre-temps, le père s'était levé et il entra. Il vit sa fille qui se tenait derrière eux et qui pleurait. Le père la questionna et elle lui raconta ce qui s'était passé. Sur ce, le père, lui aussi, se mit à pleurer. Rabbi Yossi lui dit: Est-il possible que ton gendre, le mari de ta fille, n'ait pas mérité la Tora? Il lui répondit: Cela est certain et c'est pour cela que moi et

לְהָאי שַׁרְגָּא דְנָשִׁין מִתְתַּקְּנָן בְּהָאי מִצְוָה. נָשִׁין בְּתִקּוּנָא דְהָאי נֵר. גֻּבְרִין בְּאוֹרַיְתָא לְאַנְהָרָא לְהָאי נֵר, תִּקּוּנָא דְמִצְוָה דְנָשִׁין אִתְחַיָּבוּ בְהוּ.

שַׁמְעַת הַהִיא אִתְּתָא וּבָכָאת. אַדְּהָכִי קָם אֲבוּהָא דְאִתְּתָא דְהָוַת תַּמָּן וְעָאל

מאירים לנר הזה שהנשים מתקנות במצוה זו, הנשים עושות את הנר, והגברים מאירים בתורה לנר הזה, שהוא תקון המצוה שהנשים חייבים בו.

שמעה הבת [את דבריו] ובכתה. בינתיים קם אבי הבת ונכנס, וראה בתו עומדת אחריהם ובוכה. שאל

ma fille pleurons tout le temps. Ils se sont mariés car je l'ai vu un jour sauter du toit afin d'entendre le Qadich de la congrégation. C'est alors que j'ai pensé lui donner ma fille et immédiatement après que la congrégation sorte de la synagogue, je lui ai donné ma fille. Je m'étais dit, en voyant son saut pour entendre le Qadich, qu'il deviendrait un grand de la Tora. Et cela bien qu'il soit encore jeune, et que je ne le connaisse pas auparavant. Mais maintenent, je m'aperçois qu' il ne sait même pas les grâces après le repas, et qu'il ne peut même pas étudier, comme les autres,

בֵּינַיְהוּ וְחָמָא בְּרַתֵּיהּ קָיְמַת אֲבַתְרַיְהוּ וּבָכָאת, שָׁאִיל לָהּ אֲבוּהָא. סָחַת לֵיהּ (רִבִּי אַבָּא) עוֹבָדָא. שָׁארֵי אֲבוּהָא דְאִתְּתָא אוּף אִיהוּ וּבָכָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, דִּלְמָא חֲתָנָךְ בַּעְלָהּ דִּבְרַתִּיךְ לָא זָכָה בְּאוֹרַיְתָא. אָמַר לֵיהּ, וַדָּאי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא וַדָּאי בָּכֵינָן אֲנָא וּבְרַתִּי תְּדִיר.

אותה אביה [למה היא בוכה]. סיפרה לו המעשה. התחיל האב גם כן לבכות. אמר לו רבי יוסי: אולי חתנך בעל בתך לא זכה לתורה? אמר לו: ודאי כן הוא, ועל זה אני ובתי בוכים תמיד. [ומה שהתחתנתי בו, הוא] משום שראיתי אותו יום אחד שקפץ מהגג הזה

la récitation du Chma ou les grâces après le repas. Rabbi Yossi lui dit: Prends un autre gendre ou peut-être celui-ci te donnera-t'il un fils qui deviendra un grand personnage.

Entre-temps, le gendre se leva, il sauta au dessus d'eux et il s'assit devant eux. Rabbi Yossi le regarda et il dit: Certes, je vois que la lumière de le Tora va sortir vers le monde de cet adolescent - ou bien de son fils. L'adolescent sourit et dit: Mes maîtres, laissez-moi dire quelque chose devant vous.

וּבְגִין דַּחֲמֵינָא לֵיהּ יוֹמָא חָד, דְּדָלִיג מֵאִיגְּרָא חָדָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ בַּהֲדֵי צִבּוּרָא, סָלִיק בִּרְעוּתָא דִילִי לְמֵיהַב לֵיהּ בְּרַתִּי, וְתֵכֶף דְּנַפְקוּ צִבּוּרָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא יָהִיבְנָא לֵיהּ בְּרַתִּי. דַּאֲמֵינָא, בְּדִלּוּגָא דָא דְּאָתָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ, גַּבְרָא רַבָּא אִיהוּ בְּאוֹרַיְתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רַבְיָא וְלָא יְדַעְנָא בֵּיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא. וְהַשְׁתָּא

לשמוע קדיש מהצבור, לכן עלה בדעתי לתת לו את בתי, ותיכף משיצא הציבור מבית הכנסת נתתי לו את בתי, כי חשבתי שבקפיצה זו שבא לשמוע קדיש [נראה כי] הוא יהיה אדם גדול בתורה, ואף שהוא צעיר, ולא הכרתי אותו מקודם. אך כעת [הנני רואה] שאפילו

Il prit la parole et dit (Job 32:6): " ...Moi, je suis jeune, d'années et vous êtes des vieillards; c'est pourquoi je redoutais et je craignais de vous faire connaître ce que je sais." Les piliers du monde se sont éveillés sur ce verset. Mais ils ont dit d'Elihou à propos duquel il est écrit qu'il provient de la famille de Râm, qu'il descendait d'Abraham. Mais Elihou était prêtre et il descendait de la famille d'Ezéchiel, car il est écrit ici (Job 32:2): "Elihou, fils de Barakhel, le Bouzite..." et il est écrit là-bas (Ezechiel 1:3): " ...Ezéchiel, fils de Bouzi,

אֲפִלּוּ בִּרְכַּת מְזוֹנָא לָא יָדַע, וְלָא יָכִילְנָא בַּהֲדֵיהּ לְמִלְעֵי בֵּין חַבְרַיָּא דְיוֹלִיף קְרִיַּת שְׁמַע אוֹ בִּרְכַּת מְזוֹנָא. אָמַר לֵיהּ, אַעְבָּר לֵיהּ בְּאַחֲרָא, אוֹ דִלְמָא בְּרָא יוֹלִיד דְּלֶהֱוֵי גַּבְרָא רַבָּא.

אַדְּהָכִי קָם אִיהוּ וְדִלֵּג עֲלַיְהוּ וְיָתִיב לְקַמַּיְהוּ. אִסְתַּכַּל בֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אָמַר, וַדָּאי אֲנָא חָמֵינָא בְּהָאי רַבְיָא, דִּנְהוֹרָא דְאוֹרַיְתָא

ברכת המזון אינו יודע, ואינו יכול ללמוד אתו בין החברים בכדי שילמד קריאת שמע או ברכת המזון. אמר לו רבי יוסי: העבר אותו באחר, או אולי יוליד בן שיהיה אדם גדול.

בינתים קם הוא [החתן], וקפץ מעליהם והתיישב לפניהם. הסתכל בו רבי יוסי, אמר: ודאי אני רואה

le prêtre...״ Et si tu dis, puisqu'il est écrit ״mépris״ bouz, qu'il s'agissait d'une famille méprisable, ce n'est pas le cas, car il est dit ״De la famille de Râm״ - plus élevée ram que les autres. Pourquoi a-t'il été appelé Bouzi? C'est parce qu'il se méprisait devant celui qui était plus grand que lui et c'est ainsi qu'il a accédé au nom supérieur de ״Bouzi״, car c'est ainsi qu'on appelle l'homme parfait

יִפּוּק לְעָלְמָא מִנֵּיהּ, אוֹ בְּרָא דְיוֹקִים מִנֵּיהּ. חָיֵיךְ הַהוּא רַבְיָא וְאָמַר, רַבּוֹתַי אֵימָא קַמַּיְכוּ חָד מִלָּה.

פָּתַח וְאָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם.

בצעיר הזה שיצא ממנו אור תורה לעולם שאור תורה יצא לעולם ממנו, או מבן שיצא ממנו. חייך אותו צעיר ואמר: רבותי אומר לפניכם משהו.

פתח ואמר: צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם" (איוב לב). במקרא זה

et personne d'autre. C'est ce qui est écrit (Ezéchiel 2:1): " ...Fils d'homme..." C'est parce qu'il s'éleva par ce nom qu'il s'appela Râm, supérieur aux autres. C'est ainsi qu'il a dit "Moi, je suis jeune d'années." Que veut dire "D'années"? Mais il dit: Je suis jeune et je me fais petit devant les années, devant l'homme aux nombreuses années. Pour quelle raison? Car je me suis dit: Que les années parlent, moi je suis jeune et je me fais tout petit devant les années. "Et vous êtes des vieillards" - Je vous considère comme des

הָאי קְרָא אַתְעֲרוּ בֵּיהּ עַמּוּדֵי עָלְמָא. אֲבָל אֱלִיהוּא דִכְתִיב בֵּיהּ מִמִּשְׁפַּחַת רָם אִתְעָרוּ, דְּהָא מִזַּרְעָא דְאַבְרָהָם קָאֲתָא וְשַׁפִּיר. אֲבָל אֱלִיהוּא כַּהֲנָא הֲוָה, וּמִזַּרְעָא דִיחֶזְקֵאל נְבִיאָה הֲוָה, כְּתִיב הָכָא בֶּן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי וּכְתִיב הָתָם יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן.

העירו עמודי עולם, אבל אליהוא שכתוב בו שהוא ממשפחת רם, העירו כי בא מזרעו של אברהם, ונכון, אבל אליהוא כהן היה, ומזרעו של יחזקאל הנביא היה, כי כתוב כאן בן ברכאל הבוזי, וכתוב שם: "יחזקאל בן בוזי הכהן" (יחזקאל א). ואם תאמר משום שכתוב בוזי,

vieillards et c'est ainsi que "Je redoutais et je craignais de vous faire connaître ce que je sais.".

Moi aussi continua le gendre j'ai dit que que les jours parlent et que les nombreuses années enseignent la sagesse. Certes, le souffle est en l'homme et l'esprit de Dieu l'enseigne, et c'est parce que je suis jeune que j'ai décidé de ne pas parler pendant deux mois. Et c'est aujourd'hui qu'ils se terminent et maintenant que vous êtes là, je dois prendre la parole et interpréter la Tora.

וְאִם תֹּאמַר בְּגִין דִּכְתִיב בּוּזִי, בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הֲוָה. לָאו הָכִי. הָדַר וְאָמַר מִמִּשְׁפַּחַת רָם, עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. אַמַּאי אִקְרֵי בּוּזִי, עַל דַּהֲוָה מְבַזֶּה גַּרְמֵיהּ לְגַבֵּי מָאן דְּגָדוֹל מִנֵּיהּ וְעַל דָּא סָלִיק בִּשְׁמָא עִלָּאָה בּוּזִי, דָּא דְּאִקְרֵי אָדָם שְׁלֵימָא בְּכֹלָּא, מַה דְּלָא אִקְרֵי הָכִי בַּר נָשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאַתָּה בֶן אָדָם.

בוז משפחות היה [היינו משפחה בזויה], אינו כן, חזר ואמר ממשפחת רם, עליון על הכל, ולמה נקרא בוזי, מכיון שמבזה עצמו לפני מי שגדול ממנו, ולכן נתעלה בשם עליון, בוזי, זה שנקרא אדם שלם בכל, מה שלא נקרא כך אדם אחר, זה הוא שכתוב: "ואתה בן אדם"

Il parla et lorsqu'il termina il dit: Maintenant, mes maîtres sachez que je viens de Babylonie et que je suis le fils du Rav Safra. Je n'ai pas eu le mérite de connaître mon père et j'ai été expulsé ici. Je craignais que des gens de ce pays ne soient des lions dans la Tora et j'ai pris sur moi de ne pas parler de la Tora devant quiconque pour deux mois. Aujourd'hui c'est terminé. Heureuse est ma portion car vous êtes là. Rabbi Yossi éleva la voix et pleura puis tous se levèrent

וְעַל דְּסָלִיק בִּשְׁמָא דָא, אִקְרֵי רָם עִלָּאָה עַל כֹּלָּא.

וְעַל דָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים. מִיָּמִים מִבְּעֵי לֵיהּ. מָאי לְיָמִים, אֶלָּא אָמַר, צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גַּרְמָאי לְיָמִים לְגַבֵּי בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאָמַרְתִּי דְּיָמִים יְדַבֵּרוּ, וְעַל דָּא צָעִיר אֲנִי וְאַזְעִירְנָא גַּרְמָאי לְגַבֵּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים,

(יחזקאל כ). ומשום שנתעלה בשם זה, נקרא רם עליון על הכל, ולכן אמר צעיר אני לימים, מימים היה צריך לומר, מהו לימים? אלא אמר: צעיר אני ומקטין עצמי לימים, לפני אדם שיש לו ימים הרבה, מהו הטעם? משום שאמרתי: ימים ידברו, ולכן צעיר אני, ומקטין עצמי לגבי ימים, ואתם ישישים ראיתי אתכם ישישים, על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם.

et l'embrassèrent sur la tête. Rabbi Yossi dit: Heureuse est notre portion pour avoir mérité de passer par ici, afin d'entendre de ta bouche, ces paroles sur l'Ancien des jours; chose que nous n'avions pas mérité d'entendre jusqu'à présent.

Ils s'assirent tous et il dit: Mes maîtres,

חָמֵינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. אוּף אֲנָא אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חָכְמָה וַדַּאי, אָכֵן רוּחַ הִיא בֶאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. וְעַל דָּא בְּגִין דַּאֲנָא רַבְיָא, שַׁוֵּינָא בִּרְעוּתִי דְּלָא לְמַלְּלָא עַד דְּאַשְׁלִימוּ שְׁנֵי יַרְחִין. וְיוֹמָא דָא אִשְׁתְּלִימוּ, וְהַשְׁתָּא דְּאַתּוּן הָכָא, אִית לְמִפְתַּח בְּאוֹרַיְתָא קַמַּיְכוּ. פָּתַח וְאָמַר, וְכוּלֵּי.

גם אני, [המשיך החתן] אמרתי ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה, ודאי, אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם, ולכן משום שאני צעיר שמתי בדעתי שלא לדבר עד חודשיים, ועד היום הזה נשלמו החדשיים, ועכשיו שאתם פה יש לי לפתוח בתורה לפניכם.

depuis que j'ai constaté la peine de mon beau-père et de sa fille, parce que je ne connaissais même pas les grâces après le repas, je leur avais dit que tant que je ne connaîtrai pas ces grâces, je ne vivrai pas avec ma femme comme cela se fait dans le monde. Et bien que j'eusse pu vivre avec elle sans pécher, je n'ai pas voulu transgresser notre accord, puisque je ne pouvais rien dire pendant deux mois. Rabbi

וְהַשְׁתָּא רַבּוֹתַי, אֲנָא מִבָּבֶל וּבְרָא דְרַב סַפְרָא אֲנָא, וְלָא זָכֵינָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְאַבָּא, וְאַטְרִידְנָא הָכָא, וְדָחִילְנָא, דְּהָא יַתְבֵי אַרְעָא דָא אִנּוּן אַרְיָון בְּאוֹרַיְתָא, וְשַׁוִּינָא עָלַי דְּלָא אֵימָא מִלֵּי דְאוֹרַיְתָא קַמֵּי בַּר נָשׁ עַד תְּרֵין יַרְחִין, וְיוֹמָא דָא אִשְׁתְּלִימוּ. זַכָּאָה חוּלָקִי דְּאִתְעֲרַעְתּוּן הָכָא. אָרִים רִבִּי יוֹסֵי קָלֵיהּ וּבָכָה, וְקָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא בְּהַאי אָרְחָא לְמִשְׁמַע מִלֵּי דְעַתִּיק יוֹמִין מִפּוּמָךְ, מַה דְּלָא זָכֵינָן לְמִשְׁמַע עַד הַשְׁתָּא.

פתח ואמר [דברי תורה, וכשסיים אמר] עתה רבותי, אני מבבל, ובנו של רב ספרא אני, ולא זכיתי להכיר את אבי, ונתגרשתי לכאן, ופחדתי כי יושבי הארץ הזו הם אריות בתורה, וקבלתי עלי שלא אדבר דברי תורה לפני אנשים עד שני חדשים, והיום הזה נשלמו, אשרי חלקי שנזדמנתם כאן. הרים רבי יוסי קולו ובכה, וקמו כולם ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי: אשרי חלקנו שזכינו לדרך הזה לשמוע מפיך דברים של עתיק יומין מה שלא זכינו לשמוע עד עכשיו.

Yossi et Rabbi 'Hiya se réjouirent, ainsi que le beau-père et sa fille qui pleuraient de joie. Rabbi Yossi dit: Je t'en prie, puisque tu as

יָתְבוּ כֻּלְּהוּ אָמַר לוֹן, רַבּוֹתַי, מִדְּחָמֵינָא צַעֲרָא דְּהָאי חָמִי וּבְרַתֵּיהּ, דְּדַחֲקֵי וּמִצְטַעֲרֵי בְּנַפְשַׁיְהוּ דְּלָא יָדְעֵנָא בִּרְכַּת מְזוֹנָא. אָמֵינָא לוֹן דְּעַד דְּאֶנְדַּע בִּרְכַּת מְזוֹנָא, לָא אִתְחַבַּר בְּאִנְתְּתִי כְּאֹרַח כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּיָכִילְנָא לְשַׁמְּשָׁא בָהּ בְּלָא חוֹבָה, לָא בָעֵינָא לְמֶעְבַּר עַל דַּעְתַּיְהוּ, הוֹאִיל וְלָא הֲוֵינָא יָכִיל לְמֵימַר

ישבו כולם, אמר להם: רבותי, משראיתי את הצער של חמי ובתו שנדחקו ונצטערו בעצמם, על מה שאינני יודע ברכת המזון, אמרתי להם שעד שאדע ברכת המזון לא אתחבר באשתי כדרך כל בני העולם, ואף שיכולתי לשמש בה בלי חטא, לא רציתי לעבור על דעתם, הואיל ולא הייתי יכול לומר דבר עד שני

commencé par les paroles de la Tora éclaire nous cette journée! Le jeune prit la parole et dit des paroles de la Tora sur les grâces après le repas etc. Heureuse est notre portion sur ce chemin! Entre-temps, le jour se leva, ils se levèrent tous et l'embrassèrent.

Rabbi Yossi dit: Certes, ce jour est un jour de fête, et nous ne partirons pas d'ici avant d'avoir fait un banquet pour tous les gens de la ville, car le Saint béni soit-il désire

מִידִי עַד תְּרֵין יַרְחִין. חָדוּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא וַחֲמוֹי וּבְרַתֵּיהּ וּבָכוּ מִסְּגִיאוּ חֶדְוָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּמָטוּ מִנָּךְ, כֵּיוָן דְּשָׁרִיאַת אַנְהִיר לָן יְמָמָא, זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּאֹרַח דָּא. פָּתַח הַהוּא רַבְיָא בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא וְאָמַר, וְכוּלֵי.

אַדְּהָכִי הֲוָה נָהִיר יְמָמָא קָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ.

חדשים. שמחו רבי יוסי ורבי חייא וחמיו ובתו ובכו מרוב שמחה. אמר רבי יוסי: בבקשה ממך, כיון שהתחלת [בדברי תורה] תאיר לנו את היום. פתח הצעיר ואמר [דברי תורה] בברכת המזון וכו׳. אשרי חלקנו בדרך הזה. בינתיים האיר היום קמו כולם ונשקוהו.

cette fête! Ils prirent sa femme et la bénirent de plusieurs bénédictions et ils parlèrent à son père afin qu'il prépare une maison après le banquet. Ils rassemblèrent les gens de la ville pour cette fête et ils l'appelèrent "la fiancée". Ils se réjouirent pendant toute cette journée et lui le gendre se réjouit avec eux par des paroles de la Tora. Il prit la parole et dit des paroles de la Tora sur le thème des sept bénedictions nuptiales, puis il termina en disant: Heureux êtes-vous Israel d'avoir

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדָּאי הִלּוּלָא אִיהוּ יוֹמָא דָא, וְלָא נִפּוּק מֵהָכָא, עַד דְּיִתְעָבִיד הִלּוּלָא בְּכָל אַנְשֵׁי מָתָא, דָּא הוּא הִלּוּלָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ. נַטְלוּ לָהּ לְאִנְתְּתֵיהּ וּבְרִיכוּ לָהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, עַבְדוּ דַּאֲבוּהָ יַתְקֵן בֵּיתָא אַחֲרָא לְחֶדְוָה. כְּנִישׁוּ כָּל אַנְשֵׁי מָתָא לְהַהִיא חֶדְוָתָא, וְקָרְאוּ לָהּ כַּלָּה, וְחָדוּ עִמְּהוֹן כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְאִיהוּ חָדֵי עִמְּהוֹן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא. פָּתַח אִיהוּ עַל פָּתוֹרָא וְאָמַר. וְכוּלֵי.

אמר רבי יוסי: ודאי יום משתה הוא יום הזה, ולא נצא מכאן עד שנעשה משתה לכל אנשי העיר, כי זה הוא משתה שהקדוש ברוך הוא חפץ בו. לקחו את אשתו, וברכו אותה בכמה ברכות, השתדלו שאביה יעשה בית אחר לשמחה. אספו את כל אנשי העיר לאותה שמחה, וקראו לה כלה, ושמחו עמהם כל אותו היום, והוא שמח עמהם בדברי תורה. פתח הוא על השולחן ואמר [דברי תורה בענין שבעה ברכות, וסיים] אשריהם ישראל שזכו למטה כעין של מעלה, עליהם

mérité en bas les choses d'en haut, c'est à leur propos qu'il est écrit (2 Samuel 7:23): "Et qui est comme ton peuple, comme Israel, seule nation sur terre... " Tous de réjouirent ce jour-là dans les paroles de la Tora, et les habitants de la ville le nommèrent comme leur

זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן זָכוּ לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵלָּא. עֲלַיְהוּ כְּתִיב וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.

חָדוּ כֻּלְּהוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְתָא וְכָל בְּנֵי מָתָא עַבְדוּ לֵיהּ רֵישָׁא עֲלַיְהוּ.

לְיוֹמָא אַחֲרָא קָמוּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא וּבָרְכוּ לוֹן וְאַזְלוּ לְאָרְחַיְהוּ.

כתוב: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (ש"ב ז). שמחו כולם כל אותו היום בדברי תורה, וכל בני העיר מינו אותו לראש עליהם. ביום השני קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו אותם, והלכו לדרכם.

dignitaire. Le deuxième jour, Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya se levèrent, ils les bénirent et reprirent leur chemin.

Lorsqu'ils arrivèrent devant Rabbi Chimon, il leva les yeux, les regarda, puis il dit: Je vous regarde aujourd'hui et je vois que vous êtes restés deux jours et une nuit dans le sanctuaire du jeune Métatron, et que ce jeune a étudié avec vous des secrets supérieurs dans la joie de Tora. Heureuse est votre portion, mes enfants! Ils lui exposèrent

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן זָקַף עֵינוֹי וְחָמָא לוֹן. אָמַר לוֹן מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא בְּכוּ יוֹמָא דָא, וַחֲמֵינָא לְכוּ תְּרֵין יוֹמִין וְחָד לֵילְיָא דַהֲוֵיתוֹן לְגַבֵּי מַשְׁכְּנָא דְהַהוּא נַעַר מְטַטְרוֹ״ן, וְהַהוּא נַעַר הֲוָה אוֹלִיף לְכוּ רָזִין עִלָּאִין בְּחֶדְוָה דְאוֹרַיְתָא זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן בָּנַי.

סַדְּרוּ מִלִּין כֻּלְּהוּ קַמֵּיהּ וְסָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא,

כשהגיעו לפני רבי שמעון, נשא עיניו וראה אותם, אמר להם: מסתכל הייתי בכם היום הזה וראיתי אתכם שני ימים ולילה אחד שהייתם במשכן של הנער "מטטרון"*, ואותו נער לומד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה, אשרי חלקכם בני. סדרו לפניו כל הדברים, וספרו לו המעשה. אמר להם: אשריכם,

*) פי׳ היות כי מטטרון מכונה בשם נער כמו שמפורש, לכן אמר להם, שהם למדו בבית מדרש שלו. מעשה זה נמצא גם בזו״ח רות בשינויים והובא להלן.

tout et ils racontèrent tout l'épisode. Il leur dit: Heureux êtes-vous et heureuse est ma portion, car je me souviens un jour, alors que Rabbi Safra, son père marchait avec moi, de l'avoir béni en lui souhaitant un fils qui soit un lion dans la Tora, mais je ne l'ai pas béni afin qu'il le voie. Heureuse est votre portion,

אָמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן וְזַכָּאָה חוּלָקִי, דְּהָא אַדְכַּרְנָא יוֹמָא חָד דַּהֲוָה אָזִיל עִמִּי בְּאָרְחָא רַב סַפְרָא אֲבוּי וּבָרִיכִית לֵיהּ כַּד אִתְפְּרַשׁ מִנִּי דִיהֵא לֵיהּ בַּר אֲרְיָן בְּאוֹרַיְתָא, וְלָא בְרִיכִית לֵיהּ דְּאִיהוּ יִזְכֵי בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן בָּנַי עֲלַיְכוּ כְּתִיב וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ.

דָּבָר אַחֵר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ. וְכִי כָל בְּנִין דְּאִנּוּן דְּיִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ אוֹלִיף לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְתָא. אִין. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִנּוּן

ואשרי חלקי, כי הנני נזכר יום אחד שהיה הולך עמי רב ספרא אביו בדרך, וכשנפרד ממני ברכתיו שיהיה לו בן אריה בתורה, ולא ברכתי אותו שהוא יזכה בו [לראותו]. אשרי חלקכם בני, עליכם כתוב: "וכל בניך למודי ה'" (ישעיה נד). דבר אחר: "וכל בניך למודי ה'", וכי כל בניך שהם ישראל, לכולם מלמד הקדוש ברוך

mes enfants, il est écrit à votre propos (Isaie 54:13): "Et tous tes fils seront enseignés de l'Eternel..." Une autre interprétation de "Et tous tes fils seront enseignés de l'Eternel..." - Est-ce que tous tes fils qui sont Israel sont vraiment enseignés par Dieu? Oui, car lorsque

יְנוּקֵי לָעָאן בְּאוֹרַיְתָא, שְׁכִינְתָּא אַתְיָיא וְיָהִיב לוֹן חֵילָא וְתוּקְפָּא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא, דְּאִלְמָלֵא סִיּוּעָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יָכְלִין אִנּוּן לְמִסְבַּל. [ח״ב קסה ע״ב].

הוא תורה? כן, כי בשעה שהקטנים לומדים בתורה, השכינה באה ונותנת להם כח ועוז לעמול בתורה, שאלמלא סיוע של הקדוש ברוך הוא לא יכלו הילדים לסבול.

les enfants étudient la Tora, la présence divine vient leur donner la force de peiner dans la Tora. Et si ce n'était pas pour cette aide du Saint béni soit-il, les enfants ne pourraient pas le supporter.» (Zohar, vol. 2, p. 165b).

קכב.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה שְׁכִיחַ יוֹמָא חָד גַּבֵּי פִּתְחָא דְלוּד וְרִבִּי חִיָּיא בַהֲדֵיהּ, פָּגַע בֵּיהּ חָד יְנוּקָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי (נ"א: אִתְעַר) בְּעָלְמָא הַשְׁתָּא לְיוֹמִין זְעִירִין, גִּלְגּוּלָא רַבָּא לְמַלְכֵי אַרְעָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. וַדַּאי בְּעוֹד דְּאִנּוּן מְקַטְרְגִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, יִשְׂרָאֵל יְהוֹן גּוֹ רְוָחָא.

קכב.

רבי שמעון היה יום אחד בפתחו של לוד, ואתו רבי חייא. פגש אותם ילד אחד, אמר רבי שמעון: ודאי שהקדוש ברוך הוא מעורר בעולם בשנה זו בעוד ימים מועטים גלגול גדול למלכי הארץ [שילחמו] אלו באלו, ובעוד שהם נלחמים אלו באלו, ישראל יהיו בריוח.

122.

"Un jour que Rabbi Chimon se trouvait à la porte de Lod et que Rabbi 'Hiya était avec lui, un enfant le rencontra. Rabbi Chimon dit: Certes, d'ici quelques jours le Saint béni soit-il opérera une grande mutation dans le monde, et les monarques

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא, וְהָא בְּיוֹמָא דָא שָׁארֵי
אִתְעָרוּתָא דָא, דְּהָא בְּהַאי יוֹמָא, דָּמִין
סַגִּיאִין אוֹשְׁדִין בְּעָלְמָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא,
מְנָא לֵיהּ לְהַאי יְנוּקָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן,
לִזְמְנִין נְבוּאָה נָפִיל בְּפוּם יְנוּקָן וּמִתְנַבְּאֵי יַתִּיר
מֵחָד נְבִיאָה.

אמר הילד ההוא: והרי ביום הזה כבר התחיל
התעוררות זו, כי ביום הזה נשפך דם רב בעולם. אמר
לו רבי חייא: מנין לו לילד הזה זאת? אמר רבי שמעון:

du monde [se combattront] les uns avec les autres. Et pendant qu'ils se battront, Israel sera en paix. L'enfant lui dit: Ce jour est arrivé car aujourd'hui même, beaucoup de sang a été versé dans le monde. Rabbi 'Hiya demanda: D'où l'enfant tire-t'il tout cela? Rabbi Chimon répondit: Quelquefois la prophétie tombe dans la bouche des enfants et ils prophétisent plus qu'un prophète. L'enfant dit: Est-ce étonnant qu'un enfant possède la prophétie? Car voici un verset entier qui est écrit (Isaie 54:13): "Et tous tes fils seront enseignés de l'Eternel... " Ils sont certes enseignés par l'Eternel et c'est d'eux que sort la prophétie. Mais cette chose n'est pas

אָמַר הַהוּא יָנוּקָא, וְכִי תְּוָהָא אִיהוּ בִּינוּקֵי לְמֶהֱוֵי לוֹן נְבוּאָה, וְהָא קְרָא שְׁלִים אִיהוּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב, וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ, אִנּוּן וַדָּאי לִמּוּדֵי יְיָ, וּנְבוּאָה מִנְּהוֹן נַפְקָא, מַה דְּלֵית הָכִי לְכָל עָלְמָא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב בְּהוּ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ, וּבְגִינֵי כָּךְ מִנְּהוֹן נַפְקָא נְבוּאָה. אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר, מִיּוֹמָאי לָא שְׁמַעְנָא דָא בַּר הַשְׁתָּא.

לפעמים נופלת נבואה בפי הילדים ומתנבאים יותר מנביא. אמר הילד: וכי תמיה הוא בילדים שיהא להם נבואה. והרי מקרא שלם הוא שכתוב: "וכל בניך למודי ה'" (ישעיה נד) הם ודאי למודי ה', ומהם יוצאת נבואה, ודבר זה אינו לכל העולם, רק לישראל לבד, שכתוב: "וכל בניך למודי ה'", ולכן מהם יוצאת הנבואה. בא רבי שמעון ונשקו. אמר: מעודי לא שמעתי זאת רק עתה.

valable pour le monde entier, à l'exception d'Israel, car il est écrit "Et tous tes enfants seront enseignés de l'Eternel... " Et c'est donc d'eux que sort la prophétie. Rabbi Chimon vint l'embrasser. Il dit: Ce n'est que maintenant que je je viens d'entendre cette chose!" (Zohar, vol. 2, p. 169b-170a).

קכג.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא הָווֹ יַתְבֵי לֵילְיָא חָד. כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא, עָאלוּ גוֹ גִּנְּתָא דְעַל יַמָּא דִטְבַרְיָא. אַדְהָכִי חָמוּ תְּרֵין כּוֹכְבַיָּא דְנַטְלֵי, דָּא מֵהָכָא וְדָא מֵהָכָא, וְאִעֲרָעוּ דָּא בְּדָא וְאִטַּמָּרוּ.

קכג.

רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחת, כשהחשיך הלילה נכנסו לתוך גן שעל חוף ים טבריה. בינתיים ראו שני כוכבים שהלכו זה מכאן וזה מכאן ונפגשו זה בזה, ונסתרו.

123

"Rabbi Elazar et Rabbi 'Hiya étaient assis une nuit et après la tombée de l'obscurité; ils entrèrent dans un jardin qui se trouvait au dessus de la côte du lac de Tibériade. Entre-temps, ils virent deux étoiles qui allaient chacune de son côté, puis qui se rencontrèrent et disparurent.

Rabbi Abba dit: Comme les actes du Saint

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּמָּה רַבְרְבָן עוֹבָדֵי דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵלָּא, וּבְאַרְעָא מִלְּרַע. מָאן יָכִיל לְמִנְדַּע בְּאִלֵּין תְּרֵין כּוֹכְבַיָּא, דְּנַפְקוּ חָד מֵהָכָא וְחָד מֵהָכָא, וְאִעֲרָעוּ דָא בְּדָא וְאִטַּמָּרוּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי לָא חֲמֵינָא לוֹן, הָא אַשְׁגַּחְנָא בְּהוּ, וְאַשְׁגַּחְנָא בְּכַמָּה עוֹבָדִין אַחֲרָנִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד תְּדִיר.

אמר רבי אבא : כמה גדולים מעשי הקדוש ברוך הוא בשמים ממעל ובארץ מתחת, מי היה יכול לדעת באלו שני הכוכבים, שיצאו זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה ונסתרו. אמר לו רבי אלעזר : וכי לא ראינו אותם, הרי הסתכלנו בהם, והשגחנו בכמה מעשים אחרים שהקדוש ברוך הוא עושה תמיד.

béni soit-il sont magnifiques, dans les cieux en haut et sur la terre en bas! Qui aurait pu savoir que ces deux étoiles qui venaient chacune de son côté allaient se recontrer puis disparaître? Rabbi Elazar dit: Ne les avons-nous pas vues? Nous les avons regardées et nous avons inspecté les autres oeuvres constamment réalisées par le Saint béni soit-il.

פָּתַח וְאָמַר, גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹמֵר. גָּדוֹל וְרַב וְעִלָּאָה אִיהוּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִי לָא יָדַעְנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל אִיהוּ וְרַב כֹּחַ, מָאי שְׁבָחָא דְדָוִד הָכָא. אֶלָּא בְּכָל אָתָר אִיהוּ אָמַר גָּדוֹל יְיָ, וְהָכָא אָמַר גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מָאי טַעְמָא, אֶלָּא הָתָם דְּאִיהוּ אָמַר גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד. כְּדַרְגָּא עִלָּאָה קָאָמַר.

פתח ואמר: גדול אדוננו ורב כח וגו' (תהלים קמז). גדול ורב ועליון הוא הקב"ה, וכי לא ידענו שהקב"ה גדול הוא ורב כח, מה משבח דוד כאן? אלא בכל מקום הוא אומר: "גדול ה'" (תהלים קמה), ופה אמר: גדול אדוננו, אלא שם שאמר: "גדול ה' ומהולל מאד",

Il prit la parole et dit (Psaume 147:5): "Notre Seigneur est grand et d'une grande puissance..." - Grand et puissant est le Saint béni soit-il, mais ne savions-nous pas que le Saint béni soit-il est grand et puissant, quelle est la louange de David ici? Mais il dit (Psaume 145:3): "L'Eternel est grand", alors qu'ici il dit "Notre Seigneur est grand" C'est que lorsqu'il dit "L'Eternel [YHWH] est grand" - Il s'agit du niveau supérieur. Mais lorsqu'il est écrit "Notre

וְהָכָא דִכְתִיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ, בְּדַרְגָּא תַתָּאָה קָאָמַר, דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מַה כְּתִיב לְעֵלָּא מֵהָאי קְרָא, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים, לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. אִי כָּל בְּנֵי עָלְמָא מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרֵי אָדָם, יִתְכַּנְּשׁוּן לְמִמְנֵי כוֹכְבַיָּא לָא יָכְלִין לְמִמְנֵי, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה

במדריגה עליונה אמר, ופה שכתוב גדול אדוננו, במדריגה תחתונה אמר שהוא אדון כל הארץ. מה כתוב לפני פסוק זה: "מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא", אם כל בני העולם מיום שנברא האדם יתאספו למנות את הכוכבים לא יוכלו, כמו שכתוב: "וספור הכוכבים, אם תוכל לספור אותם" (בראשית טו), והקדוש

Seigneur [Adonénou] est grand" - Il s'agit du niveau inférieur et il dit qu'il est le Seigneur du monde. Qu'est-il écrit avant cela (Psaume 147:4): "Qui compte le nombre des étoiles: à elles toutes Il donne des noms."? Si tous les humains créés depuis le début de l'univers se rassemblaient pour compter les étoiles, ils n'y arriveraient pas, ainsi qu'il est écrit (Genèse 15:5): " ...Compte les étoiles, si tu peux les compter." Mais qu'est-il écrit à propos du Saint béni soit-il? (Psaume 147:4): "Qui

כְּתִיב בֵּיהּ, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דִּכְתִּיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹמֵר. כְּמָה דְּלֵית מִסְפָּר לְכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא בַּר מִנֵּיהּ. אוּף הָכִי אִיהוּ כְּתִיב בֵּיהּ, לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

ברוך הוא מה כתוב בו, "מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא". מהו הטעם? משום שכתוב: "גדול אדוננו ורב כח וגו'", וכמו שאין מספר לכוכבי השמים, חוץ ממנו, אף כן הוא, כתוב בו, "ולתבונתו אין מספר".

compte le nombre des étoiles: à elles toutes il donne des noms." Quelle en est la raison? Car il est écrit (Psaume 147:5): "Notre Seigneur est grand..." - De la même façon que personne hormis lui ne peut compter les étoiles, ainsi il en va de même pour lui, comme il est écrit (Psaume 147:5): " ...Son intelligence est sans bornes.".

Viens et vois (Isaie 40:26): " ...Faisant sortir par nombre leur armée." - Toutes les armées, les camps et les étoiles, sont sortis par le Saint béni soit-il - chacun par son nom - il n'en manque pas un seul. Pour chaque

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם וְגוֹמֵר. כֻּלְּהוּ חֵילִין וּמַשִּׁרְיָן וְכוֹכְבַיָּא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לוֹן בִּשְׁמָא כָּל חָד וְחָד, וְלָא גָרַע אֲפִלּוּ חָד. בְּכָל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דִרְקִיעִין, כֻּלְּהוּ אִתְמַנּוּן נְגִידִין וּפְקִידִין לְשַׁמְּשָׁא עָלְמָא,

בא וראה: כתוב: "המוציא במספר צבאם וגו'" (ישעיה מ). כל הצבאות והמחנות והכוכבים, הקדוש ברוך הוא מוציא אותם כל אחד בשם ולא נעדר אפילו אחד. בכל הכוכבים ומזלות של הרקיעים כולם, נתמנו נגידים ופקידים לשמש את העולם כל אחד ואחד כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם, שלא שולט עליו כוכב ומזל ברקיע, ועל הכוכב ההוא יש ממונה אחד המשמש לפני הקדוש ברוך הוא, כל אחד ואחד כראוי לו. כל הכוכבים שברקיעים, כולם משמשים את העולם הזה,

étoile et [pour] les contellations de tous les firmaments, ont été nommés des princes et des préposés, afin de servir l'univers, chacun comme il se doit. Et pas la plus petite herbe du monde n'a pas sur elle une étoile, une constellation du firmament. Et sur cette étoile, il y a un préposé qui sert le Saint béni soit-il, chacun comme il se doit. Toutes les étoiles des firmaments servent toutes ce bas monde. Toutes sont préposées à servir chaque chose

כָּל חָד וְחָד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וְלֵית לָךְ עִשְׂבָּא זְעֵירָא בְּכָל עָלְמָא, דְּלָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ כּוֹכְבָא וּמַזָּלָא בִּרְקִיעָא, וְעַל הַהוּא כּוֹכְבָא מְמַנָּא חָד, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ קַמֵּיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל חָד וְחָד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

כָּל כּוֹכְבַיָּא דִּבְרְקִיעִין כֻּלְּהוּ מְשַׁמְּשֵׁי עַל הָאי עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ פְּקִידָן לְשַׁמְּשָׁא כָּל מִלָּה וּמִלָּה לְאִנּוּן דִּבְהָאי עָלְמָא, וְלָא צַמְחִין וְלָא מְגַדְּלִין עֲשָׂבִין וְאִילָנִין וּדְשָׁאִין וְעִשְׂבֵּי בָרָא, בַּר בְּחֵיזוּ דְכוֹכְבַיָּא דְקָא קָיְמֵי עֲלַיְהוּ, וְאִתְחֲזוּן עֲלַיְהוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כָּל חָד וְחָד כְּמָה דְאִתְחֲזֵי לֵיהּ.

וכולם מופקדים לשמש כל דבר ודבר שבעולם הזה, וכל העשבים והעצים ודשאים ועשבי השדה אינם גדולים ואינם צומחים רק במראה הכוכבים העומדים עליהם ונראים עליהם פנים בפנים, כל אחד ואחד כמו שראוי לו.

de ce monde. Et toutes les herbes, les arbres, les verdures et l'herbe des champs croissent et poussent sous le regard des étoiles qui se tiennent sur eux et qui les regardent face à face - chacun comme il se doit.

La plupart des camps des étoiles

רוֹב מַשִׁרְיָן דְּכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, כֻּלְּהוּ נַפְקִין בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא עַד תְּלַת שַׁעְתֵּי חָסֵר רְבִיעַ. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא נַפְקִין בַּר זְעִירִין. וְאִנּוּן כּוֹכְבַיָּא כֻּלְּהוּ לָא מְשַׁמְּשֵׁי לְבַטָּלָה וְלָא אִתְחֲזוּן לְבַטָּלָה. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי כָּל לֵילְיָא, בְּגִין לְאַצְמָחָא וּלְגַדְּלָא כָּל אִנּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עֲלַיְהוּ. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא, וְצָמְחִין וּמְגַדְּלִין

רוב מחנות הכוכבים והמזלות, כולם יוצאים בתחילת הלילה, עד שלש שעות פחות רבע, מאז והלאה לא יוצאים רק קטנים, וכל הכוכבים אינם משמשים לבטלה, ואינם נראים לבטלה. יש כוכבים שמשמשים כל הלילה, בשביל להצמיח ולהגדיל את כל הדברים שנתמנו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים רק עד חצות לילה, ומצמחים ומגדלים מתחילת הלילה עד אותה

et des constellations, tous sortent au commencemment de la nuit, jusqu'à la troisième heure moins un quart. A partir de là ne sortent que les petits. Les étoiles ne servent pas à rien et ne se montrent pas inutilement. Il y a des étoiles qui servent toute la nuit, afin de faitre pousser toutes les choses sur lesquelles elles ont été appointées. Mais

מֵרֵאשִׁיתָא דְלֵילְיָא עַד הַהִיא שַׁעְתָּא, כָּל אִנּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עֲלַיְהוּ. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְקָא מְשַׁמְּשֵׁי זְעֵיר מִלֵּילְיָא, דְּכֵיוָן דְּאִתְחֲזֵי בַּהֲדֵי הַהוּא עִשְׂבָּא אוֹ הַהוּא דִּשְׁאָה, מִיַּד אַשְׁלִים שִׁמּוּשֵׁיהּ וְלָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר בְּהַהוּא לֵילְיָא. וְהָא אִנּוּן לָא קַיְמִין לְבַטָּלָה, כֵּיוָן דְּאַשְׁלִימוּ שִׁמּוּשַׁיְהוּ לָא אִתְחֲזוּן יַתִּיר בְּהַאי עָלְמָא, וְעַיְלִין לְאַתְרַיְהוּ.

שעה, כל אותם דברים שנתמנו עליהם, ויש כוכבים המשמשים רק זמן מועט מהלילה, וזה משום שאחרי שהם נראים לאותו עשב או אותו דשא, מיד נשלם שמושם, ואין צריך להם יותר באותו לילה, והרי הם אינם קיימים לבטלה, כיון שהשלימו שמושם אינם נראים יותר בעולם הזה ושבים למקומם.

il y a des étoiles qui ne servent que jusqu'au milieu de la nuit et qui font croître et qui font pousser - du début de la nuit jusqu'à ce moment là - les choses sur lesquelles elles ont été appointées. Et il y a des étoiles qui ne servent qu'une petite partie de la nuit. Après qu'elles se soient montrées à une herbe ou à une verdure particulières, leur service est immédiatememnt terminé. On n'a plus besoin d'elles pour cette nuit-là. Elles ne sont

בְּסִפְרָא דְחָכְמְתָא עִלָּאָה דִבְנֵי קֶדֶם, אַמְרֵי עַל כָּל אִנּוּן כּוֹכְבַיָּא דְשַׁרְבִיטָא, דְקָא מְשַׁדְּרֵי שַׁרְבִיטָא בִרְקִיעָא, אַמְרֵי דַעֲשָׂבִין אִנּוּן בְּאַרְעָא, מֵאִנּוּן דְּאִקְרוּן סַמֵּי דְחַיֵּי. וְאַבְנִין יַקִּירָן אִית בְּאַרְעָא, וְזָהָב שָׁחוּט, דְּמִגַּדְּלָא גוֹ טוּרֵי רָמָאֵי בִזְעֵיר מַיִּין דְּחַפְיָא עָלֵיהּ וְלָא חַפְיָא, אֶלָּא דְנָגִיד עָלֵיהּ, וְשַׁלְטָאן עַל כָּל

בספר חכמה העליונה של בני קדם, אומרים: על כל אלו כוכבי השביט ששולחים שרביט ברקיע, שיש עשבים בארץ, ומאלו הנקראים סם החיים, ואבנים יקרות יש בארץ, וזהב שחוט הגדל בתוך ההרים הרמים במעט מים המכסים עליו ואינם מכסים, אלא נמשכים

donc pas inutiles et après l'accomplissement de leur service elles ne sont plus visibles dans ce monde et elle retournent à leur endroit.

Dans le livre de la sagesse supérieure des fils de l'orient, ils disent à propos de toutes ces comètes qui sont envoyées dans le firmament, qu'elles règnent sur les herbes de la terre - celles qui s'appellent "Remède de vie" - [sur] les pierres précieuses de la terre, sur l'or qui pousse dans les hautes montagnes avec un peu d'eau qui le couvre et le découvre

אִלֵּין, אִנּוּן כּוֹכְבַיָּא דְשַׁרְבִיטָא. וּמְגַדְּלֵי אִלֵּין בְּגִינַיְהוּ. וְכָל תִּקּוּנָא וְגִדּוּלָא דִילְהוֹן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּחֵיזוּ וְנָגְהָא דְהַהוּא שַׁרְבִיטָא, דְקָא מְשַׁדֵּר הַהוּא כּוֹכְבָא גוֹ רְקִיעָא, וּכְדֵין אִתְתַּקְנָן וּמִתְגַּדְּלָן כָּל אִנּוּן מִלִּין.

מַרְעִין אִית בִּבְנֵי נָשָׁא כְּגוֹן יְרוֹקִין וְקַסְטִירִין,

עליו, ועל כל הדברים האלה שולטים כוכבי השביט, ששולחים כעין שרביט ברקיע ואלו גדלים על ידיהם, וכל התיקון והגידול שלהם אינו אלא במראה ונוגה של אותו שרביט ששולח אותו הכוכב תוך הרקיע, ואז נתקנים ונגדלים כל אותם דברים.

יש מיני מחלות באנשים, כגון ירוקין וקסטירין,

et qui l'attire. Ils envoient comme une comète dans le firmament et ceux-ci grandissent par elles. Toute leur croissance ne s'effectue que par le regard et la lumière de cette comète qui est envoyée dans le firmament par l'étoile. C'est ainsi que toutes ces choses grandissent.

Il y a certaines maladies comme la jaunisse et les maladies gastriques dont la guérison dépend seulement de la vision d'un petit [morceau de] métal que l'on fait briller devant les yeux. Le malade doit le regarder et il ne

דְּאַסְוָתָא דִילְהוֹן לָא תָלֵי אֶלָּא בְחַד מַרְאֶה דְפַרְזְלָא קָלִיל נָצִיץ לְעַיְנִין, וְאִית לֵיהּ לְמָארֵיהּ דְמִרְעָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵיהּ. וְלָא סַגֵּי (ס״א: אִתְסֵי) בְהָאי עַד דְאַעְבָּר הַהוּא מַרְאֶה לְסִטְרָא דָא וּלְסִטְרָא דָא, כְּגַוְונָא דְשַׁרְבִיטָא דְיוֹשִׁיט נְצִיצוּ דְבָרָק לְאַנְפּוֹי, וּבְהַהוּא אוֹשִׁיטוּ דְבָרָק דְקָא נָצִיץ לְעַיְנִין, אָתֵי לֵיהּ אַסְוָתָא.

שהרפואה שלהם תלויה רק באיזה מראה של ברזל קליל הנוצץ לעינים*, ובעל המחלה צריך להסתכל בו, ואינו מתרפא בזה רק עד שמעביר את אותו מראה לצד זה ולצד זה, כדוגמת השרביט שמושיט ניצוץ ברק

*) בדרך אמת כתב, שהכוונה לברזל הנקרא בל״א שטא״ל, [היינו פלדה], שהוא כמראה מוצק.

sera pas guéri tant qu'on n'aura pas fait passer cela d'un côté à l'autre; comme la comète qui projette un éclair lumineux devant-elle. Et c'est par la projection de cet éclat lumineux dans les yeux que s'opère la guérison. Ici aussi, toutes les choses - sur lesquelles s'étend l'empire des étoiles - ne grandissent que par le mouvement de la comète. Et c'est ainsi que l'apparence, les couleurs et la force sont produites.

אוּף הָכִי, כָּל אִנּוּן דְּשַׁלְטֵי עֲלַיְהוּ אִנּוּן כּוֹכְבַיָּא, לֵית לוֹן תִּקּוּנָא וְגִדּוּלָא בְּמָה דְאִתְחֲזֵי, בַּר בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְשַׁרְבִיטָא, וּבְהָאי מִתְתַּקְּנֵי בְּחֵיזוּ, בְּגוֹןן, בְּחֵילָא, כְּמָה דְאִתְחֲזֵי.

וְשַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהָא כְגוֹוְנָא דָא רָמִיז בְּסִפְרָא דִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְחָכְמְתָא דְאַבְנִין יַקִּירִין,

לפנים, ובאותו הושטה של הברק שמתנוצץ לעינים באה לו הרפואה, אף כך, כל אלו ששולטים עליהם אלו הכוכבים, אין להם תיקון וגידול רק באותה התפשטות של השרביט ובזה נתקנים במראה בצבע ובחוזק כמו שצריך [עד כאן מספר חכמת בני קדם]. ויפה הוא, כי כעין זה רמוז בספר של שלמה המלך, בחכמה של

Cela est bon et des choses similaires sont insinuées dans le livre du roi Salomon, concernant la sagesse des pierres précieuses. S'il manque à l'une d'elle la brillance et la flamme d'étoiles connues, elles ne peuvent faire grandir et ne réparent pas le monde. Mais tout a été prévu par le Saint béni soit-il, en vue de la réparation du monde, ainsi qu'il est écrit (Genèse 1:15): " ...Pour donner de la lumière sur la terre." - Pour les besoins du monde, afin de le réparer.

דְּאִי חָסֵר מִנְּהוֹן נָגְהָא דְנִצִּיצוּ וּלְהִיטוּ דְכוֹכְבַיָּא
יְדִיעָן, לָא מְגַדְּלִין וְלָא מְתַקְּנֵי לוֹן לְעָלְמִין.
וְכֹלָּא אַתְקִין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתִקּוּנָא
דְעָלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ,
בְּכָל מַה דְאִצְטְרִיךְ בְּהַאי עָלְמָא לְתַקְּנָא לֵיהּ.

אבנים יקרות, שאם חסר מהם נוגה ההתנוצצות
והתלהטות של כוכבים ידועים, לא היו גדלים ולא היו
מתוקנים לעולם, והכל תיקן הקדוש ברוך הוא, לתיקון
העולם, כמו שכתוב: "להאיר על הארץ" (בראשית א),
בכל מה שצריך בעולם הזה לתקן אותו.

Il est écrit (Exode 26:11): "Et tu feras cinquante agrafes d'airain...", et il est écrit (Exode 26:6): "Et tu feras cinquante agrafes d'or..." Il a été enseigné: Celui qui n'a pas vu les agrafes du tabernacle, n'a pas vu la lumière des étoiles du firmament. Car elles ont la même apparence et la même forme pour tous ceux qui les observent.

Il y a des étoiles qui sortent de certains firmaments auxquels elles sont attachées. Dans chaque firmament il y a cent fenêtres et lintaux. Certains [sont tournés] vers l'est, d'autres vers le sud. Dans chaque fenêtre,

כְּתִיב וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים, וּכְתִיב וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב, וְתָנֵינָן מָאן דְלָא חָמָא אִנּוּן קְרָסִים בְּמַשְׁכְּנָא, לָא חָמָא נְהִירוּ דְכוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא, בְּגִין דִּכְהַהוּא חֵיזוּ וּכְהַהוּא גוֹוְנָא דַמְיָן, לְכָל מָאן דְּאִסְתַּכַּל בְּהוּ.

כּוֹכְבַיָּא אִית בִּרְקִיעָא, דְּאִלֵּין נַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעָא דְכָל כּוֹכְבַיָּא אֲדוּקִין תַּמָּן.

כתוב: ועשית קרסי נחשת חמשים, וכתוב: "ועשית חמשים קרסי זהב" (שמות כו). ושנינו, מי שלא ראה אלו הקרסים במשכן, לא ראה אור הכוכבים ברקיע, משום שבאותו מראה ובאותו צורה דומים לכל מי שמסתכל בהם.

כוכבים יש ברקיע שיוצאים מאותו רקיע שכל

il y a une étoile. Et lorsque le soleil passe dans ces fenêtres et ces linteaux [qui se trouvent] dans le firmament, il crée des étincelles et c'est à partir de ces étincelles que sortent les étoiles, en brillant et en colorant. Certaines deviennent rouges comme la couleur de l'airain, d'autres comme la couleur de l'or. Elles sont donc rouges ou jaunes. Cinquante étoiles appartiennent à cinquante fenêtres. Et cinquante font partie

בְּהַהוּא רְקִיעָא אִית מְאָה חַלּוֹנֵי מַשְׁקוֹפִין, מִנְּהוֹן לְסְטַר מִזְרָח, וּמִנְּהוֹן לִסְטַר דָּרוֹם. וּבְכָל חַלּוֹנָא וְחַלּוֹנָא כּוֹכְבָא חָד.

וְכַד שִׁמְשָׁא אָזִיל בְּאִנּוּן חַלּוֹנִין וּמַשְׁקוֹפִין דִּי בִּרְקִיעָא נָצִיץ בִּנְצִיצוּ. וְאִלֵּין כּוֹכְבַיָּא נַפְקֵי לְאִתְנַצְּצָא מֵהַהוּא נְצִיצוּ דְשִׁמְשָׁא וְאִצְטַבָּעוּ, מִנְּהוֹן סוּמָקִין כְּגוֹוָנָא דִנְחֹשֶׁת, וּמִנְּהוֹן יְרוֹקִין כְּגוֹוָנָא דְזָהָב, וְעַל דָּא אִלֵּין סוּמָקִין וְאִלֵּין

הכוכבים אדוקים שם. באותו רקיע יש מאה חלונות ומשקופים, מהם לצד מזרח, ומהם לצד דרום, ובכל חלון וחלון יש כוכב אחד, וכשהשמש הולך באלו חלונות ומשקופים שברקיע, הוא נוצץ ניצוצות ומאותם ניצוצות השמש ויוצאים אלו הכוכבים להתנוצץ ומצטבעים, מהם יש שנעשים אדומים כמו צבע נחושת, ומהם

des cinquante autres fenêtres. Celles de l'est sont jaunes, et celles du sud sont rouges: c'est par elles que se termine l'unification du tabernacle. C'est en elles que les étoiles d'un même firmament sortent. Ces étoiles se lèvent le soir et brillent et s'enflamment et règnent sur ce monde. Certaines sur l'airain, d'autres sur l'or jaune et ils se réparent et grandissent par leurs pouvoirs. Certaines étoiles règnent

יְרוֹקִין. חֲמִשִּׁים אִנּוּן בְּאִנּוּן חֲמִשִּׁים חַלּוֹנִין,
וַחֲמִשִּׁים אִנּוּן בְּאִנּוּן חַלּוֹנִין אַחֲרָנִין. דִּלְסְטַר
מִזְרָח אִנּוּן יְרוֹקִין, דִּלְסְטַר דָּרוֹם אִנּוּן סוּמָקִין,
בְּהוּ אִתְאֲחִיד סִיּוּמָא דְמַשְׁכְּנָא. בְּכָל אִנּוּן
כּוֹכְבַיָּא דְנַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעָא, מִתְעָרְבֵי אִנּוּן

ירוקים כצבע הזהב, ולכן אלו אדומים ואלו ירוקים.
חמשים כוכבים הם באותם חמשים חלונות, וחמשים הם
באותם חמשים חלונות האחרים. אלה שלצד מזרח הם
ירוקים, ושלצד דרום הם אדומים, ובהם נאחז סיום
המשכן. בכל אלו הכוכבים שיוצאים מאותו רקיע,

sur vingt cinq points et demi de la nuit, qui sont les minutes de l'heure. Quant à celles qui font croître l'airain, elles sont rouges et brillent et resplendissent. Elles projettent trois fois, ou cinq ou sept fois des étincelles vers l'est. Viennent alors les rois des nations vers vette direction, puis toute la richesse et tout l'or disparaissent de ce côté. Et si elles brillent une fois, deux fois, ou quatre ou six fois, l'une après l'autre, alors la peur et l'anxiété s'abattent sur ce côté. Et si une des étincelles tombe et s'éteint, brille et s'éteint, des guerres se soulèvent et ils ne font rien, car au même moment, il y a un éveil en

כּוֹכְבַיָּא בְּלֵילְיָא, וְנָצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשַׁלְטֵי בְּהָאי עָלְמָא. מִנְּהוֹן עַל נְחֹשֶׁת, מִנְּהוֹן עַל זָהָב יְרַקְרַק וְאִתְתַּקְּנָן וּמְגַדְּלָן עַל חֵילָא דִילְהוֹן. אִלֵּין כּוֹכְבַיָּא שַׁלְטֵי בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִין נְקֻדִּין וּפַלְגָּא דְלֵילְיָא, דְּאִנּוּן רִגְעֵי שַׁעְתָּא, וְאִנּוּן דִּמְגַדְּלֵי נְחֹשֶׁת אִנּוּן סוּמָקֵי וְלַהֲטֵי וְנָצְצֵי. וְכַד אוֹשִׁיטוּ תְּלַת זִמְנִין נְצִיצוּ לְסִטְרָא דְמִזְרָח, אוֹ חָמֵשׁ אוֹ שֶׁבַע, מַלְכֵי עַמִּין יֵיתוּן

מתערבים אלו הכוכבים בלילה, ונוצצים ומתלהטים ושולטים בעולם הזה, מהם על נחושת, מהם על זהב ירקרק, ומתתקנים וגדלים על כחם. אלו הכוכבים שולטים בעשרים וחמש וחצי נקודות הלילה, שהם רגעי שעה ואלו שמגדלים נחושת, שהם אדומים ולוהטים ונוצצים, כשהם מושיטים שלש פעמים ניצוצות לצד מזרח, או חמש, או שבע, אז באים מלכי עמים לאותו צד,

haut, devant le Saint béni soit-il, à propos des préposés du monde qui règnent sur le reste des nations. Il en va de même pour chaque direction.

Il prit la parole et il dit (Daniel 2:20-21): " ...Béni soit le nom de Dieu, d'éternité en éternité! Car la sagesse et la puissance sont à lui, et c'est lui qui change les temps et les

עַל הַהוּא סִטְרָא, וְכָל עֻתְרָא וּדְהָבָא יִסְתַּלַּק מֵהַהוּא סִטְרָא. וְאִי נְצִיצוּ חָד, תְּרֵין, אַרְבַּע, שִׁית, דָּא בָּתַר דָּא, אֻמְּתָא וּפַחֲדָא יִפּוֹל וְיִשְׁרֵי עַל הַהוּא סִטְרָא. בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, יִתְעֲרוּ קְרָבֵי וְלָא יִתְעֲבִידוּ (ד"א: בְּעָלְמָא בְּהַהוּא סִטְרָא). דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְעֲרוּתָא הוּא לְעֵלָּא קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִנּוּן מְמַנָּן דְּעָלְמָא, דְּשַׁלְטִין עַל שְׁאַר עַמִּין, וְכֵן כְּגַוְונָא דָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וכל עושר וזהב יסתלק מאותו צד. ואם הניצוצות [הם] אחת, שתים, ארבע, שש, זה אחר זה, אזי אימה ופחד יפול וישרה על אותו צד. ואם דופק ניצוץ ודועך, מתנוצץ ודועך, יתעוררו מלחמות ולא יעשו, כי באותו זמן יש התעוררות למעלה לפני הקדוש ברוך הוא באותם ממונים של העולם ששולטים על שאר העמים, וכן כדוגמת זה בצד אחר.

saisons...” Tout lui appartient et il a exclu le peuple saint du pouvoir des étoiles et des constellations, car ce sont des dieux étrangers, et Jacob n’a pas de portion avec eux, mais seulement avec (Jérémie 10:16): ”Celui qui a tout formé”.

פְּתַח וְאָמַר לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא, דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵיהּ הִיא. וְהוּא מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְאַפִּיק לְעַמֵּיהּ קַדִּישָׁא מֵחֵילָא וּרְשׁוּתָא דְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, בְּגִין דְּאִנּוּן טַעֲוָן אַחֲרָן, וְלָא בְּאִלֵּין חוּלָקָא דְיַעֲקֹב כִּי אִם בְּיוֹצֵר הַכֹּל הוּא.

רָקִיעַ אִית לְעֵלָּא עַל כָּל אִלֵּין רְקִיעִין, וְאִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְחוֹתָמָא דְגֻשְׁפַּנְקָא דְמַשְׁכְּנָא

פתח ואמר: "להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא די ליה היא והוא מהשנא עדניא וזמניא" (דניאל ב). והכל הוא ברשותו והוציא את עם הקדוש מכחם ורשותם של הכוכבים והמזלות, משום שהם אלהים אחרים ולא באלו חלק יעקב, כי אם "ביוצר הכל הוא" (ירמיה י).

יש רקיע למעלה, על כל אלו הרקיעים, והוא נסתר וגנוז, וחותם טבעת המשכן שולט על זה הרקיע, ורקיע

Il y a, au dessus des autres firmaments, un firmament occulté qui est caché et le sceau du tabernacle règne sur ce firmament. Ce firmament s'appelle "Chambre du tabernacle". Dans ce firmament se trouvent toutes les fenêtres l'une près de

שַׁלְטָא עַל הָאי רָקִיעַ, וְהָאי רָקִיעַ אִקְרֵי אִדְּרָא דְמַשְׁכְּנָא, וּבְהָאי רָקִיעַ כָּל אִנּוּן חַלּוֹנִין מִסִּטְרָא דָא וּמִסִּטְרָא דָא, וְאָחִיד כָּל אִנּוּן סִדּוּרִין דְּמַשְׁכְּנָא. שִׁית חַלּוֹנִין אִנּוּן רַבְרְבִין עַל כֻּלְּהוּ, וְחָד סָתִים דְּשַׁלְטָא עֲלַיְהוּ.

זה נקרא "אדרא דמשכנא" [חדר המשכן]. וברקיע הזה נמצאים כל אותם החלונות מצד זה ומצד זה. ואחוז בכל אלו הסדרים של המשכן. שש חלונות יש שהם גדולים מכולם, ואחד סתום השולט עליהם.

l'autre, alors qu'en elles se retrouvent toute l'organisation du tabernacle. Six fenêtres sont plus grandes que les autres alors qu'une [fenêtre] fermée règne sur elles.

De la première fenêtre qui s'appelle "Fenêtre rayonnante" sort une étoile qui est appelée "Main [yad"] par les sages; elle opère une fusion en bas, sous le contrôle de la tribu de Juda. Non pas qu'elle y possède une part, car les tribus d'Israel n'y ont pas de part ni d'héritage, et c'est la tribu de Juda qui règne sur elle et non pas elle sur lui. Mais lorsque les fils de Juda dévièrent des chemins du Saint béni soit-il, ils allèrent méditer sur cette

חַלּוֹנָא חָדָא אִקְרֵי חַלּוֹן זָהֳרָא, וּבֵיהּ נַפְקָא כּוֹכְבָא חָדָא דְּאִקְרֵי לְחַכִּימֵי, יָ״ד. וְדָא אִיהוּ הִתּוּכָא דְּקָא מְהַתֵּךְ לְתַתָּא בְּשֻׁלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, לָאו דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ, דְּהָא לֵית לְשִׁבְטִין דְּיִשְׂרָאֵל חוּלָקָא וְאַחְסָנָא בְּהוּ, אֶלָּא שִׁבְטָא דִּיהוּדָה שַׁלְטָא עַל הָאי, וְלָאו אִיהוּ עָלֵיהּ.

וְכַד אַסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אָרְחַיְהוּ מִבָּתַר קֻדְשָׁא

חלון הראשון נקרא ״חלון זהרא״ [חלון הזוהר]. ובו יוצא כוכב אחד, הנקרא לחכמים ״י״ד״, וזה הוא היתוך שמהתך למטה, בשליטת שבט יהודה, לא שיש לו חלק בו, שהרי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בהם, אלא שבט יהודה שולט עליו, ולא הוא עליו. וכשהטו בני יהודה דרכם מאחרי הקדוש ברוך הוא, הלכו להתבונן

fenêtre et sur cette étoile. Puis ils déclarèrent que c'est la "Main" qui vainc les nations, ainsi qu'il est écrit (Genèse 49:8): " ...Ta main sera sur la nuque de tes ennemis." Donc ils les suivirent, ils les servirent et les adorèrent. C'est à leur propos qu'il est écrit (1 Rois 14:22): "Et Juda fit ce qui est mauvais aux yeux de l'eternel." Lorsque cette étoile sort, elle projète une main et ses cinq doigts,

בְּרִיךְ הוּא אָזְלוּ לְמִנְדַע בָּתָר חַלּוֹנָא דָא וְהָאי כּוֹכְבָא. דְּאָמְרוּ דְּהָאי יָד״א דְּקָא מְנַצֵּחַ לִשְׁאַר עַמִּין, דִּכְתִיב בֵּיהּ יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ, וְאָזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ וְעָבְדוּ לֵיהּ שִׁמּוּשָׁא וּפֻלְחָנָא וְעַל דָּא כְּתִיב וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ.

הָאי כּוֹכְבָא כַּד נָפִיק, פָּשִׁיט חַד יָד בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן, נָהִיר וְנָצִיץ בְּהַהוּא חַלּוֹן, מָארֵיהוֹן דְּקָסְמִין וְחָרָשִׁין דַּחֲלֵי מֵהָאי אָתָר, בְּגִין דִּבְשַׁעְתָּא דְּהָאי שַׁלְטָא, כֻּלְּהוּ קָסָמִין וַחֲרָשִׁין מִתְבַּלְבְּלֵי וְלָא אַצְלַח בִּידַיְהוּ.

בענין החלון הזה וכוכב הזה, ואמרו שזו היא היד שמנצחת לשאר העמים, שכתוב בו: ״ידך בעורף אויביך״ (בראשית מט), והלכו אחריו, ועשו לו שמוש ופולחן. ועל זה כתוב: ״ויעש יהודה הרע בעיני ה׳״ (שם מא יד).

כוכב זה כשיוצא פושט יד אחת בחמש אצבעות, והוא מאיר ונוצץ באותו חלון. בעלי הקסמים והכישוף,

puis éclaire et brille dans cette fenêtre. Les sorciers et les magiciens ont peur de ce lieu, car lorsqu'il règne, tous les sorciers et magiciens sont confondus et ne réussissent rien. Et si tu demandes: Si ce firmament est caché, comment les magiciens le connaissent-

וְאִי תֵימָא הוֹאִיל וְהַאי רָקִיעַ אִיהוּ טְמִירָא,
הֵיךְ יַדְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא סִימָנָא אִית לוֹן
לְבַר, וְיַדְעֵי דְּהָא שַׁלְטָא כּוֹכְבָא דָא וְדַחֲלֵי
תַּדִּיר מִנֵּהּ, וְלָא אַצְלַח בִּידֵיהוֹן אִנּוּן קָסְמִין
וַחֲרָשִׁין. וְעַל דָּא אִית זִמְנִין דְּאַצְלָחוּ בֵיהּ בְּנֵי
נָשָׁא, וְאִית זִמְנִין דְּלָא אַצְלָחוּ בֵיהּ. וּבְגִין דָּא
אִנּוּן מָארֵי קִסְמִין וַחֲרָשִׁין מִתְמַעֲטֵי מֵעָלְמָא,

מפחדים ממקום זה, משום שבשעה שזה שולט, כל הקוסמים והמכשפים מתבלבלים, ולא מצליחים. ואם תשאל, הואיל שרקיע הזה הוא נסתר, איך יודעים אותו [המכשפים]? אלא סימן יש להם בחוץ, ויודעים ששולט כוכב זה, ויראים תמיד ממנו, ולא מצליחים אותם הקוסמים והכישופים ולכן יש זמנים שמצליחים בו אנשים, ויש זמנים שלא מצליחים בו, ולכן אותם בעלי קסמים וכישופים מתמעטים מהעולם.

ils? C'est qu'ils possèdent un signe extérieur et ils savent que cette étroile règne. Ils en ont peur et ces magiciens et ces sorciers n'arrivent à rien et c'est [aussi] pour cette raison que les gens réussissent, mais il y a aussi des moments où ils ne réussissent pas. C'est ainsi que les sorciers et les magiciens disparaissent petit à petit du monde, car ils

בְּגִין דְּלָא יַדְעִין עִקָּרָא כַּד חָמָאן דְּלָא אַצְלַח בִּידַיְהוּ. וְעַל דָּא אִנּוּן קַדְמָאֵי הָווֹ יָדְעֵי וּמִסְתַּכְּלָן לְבַר, בְּהַהוּא סִימָנָא דְּקָא יָדְעֵי.

חַלּוֹנָא תִּנְיָנָא אִקְרֵי חַלּוֹן טֻפְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּגוֹוְנָא דְּטֻפְרָא, וּבֵיהּ נַפְקָא כּוֹכְבָא חָד דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין, צִפְעוֹן. דְּהָא דָּא שַׁלְטָא בְּשֻׁלְטָנוּ תַּקִּיף בְּדִינָא. בְּרֵישָׁא וְזַנְבָּא אִית לֵיהּ כְּצִפְעוֹן כָּמִין לְקַטְלָא.

משום שלא יודעים העיקר, ושרואים שלא מצליחים, ולכן הראשונים היו יודעים ומסתכלים לחוץ באותו סימן שהיו יודעים.

חלון השני נקרא "חלון צפורן", משום שהוא כמו הצפורן, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים צפעון, כי הוא שולט בשלטון תקיף בדין, בראש וזנב, יש לו כצפעון אורב להרג. מאותו חלון יוצאים שש מאות

ne connaissent pas l'essentiel; ils constatent qu'ils ne réussissent pas. C'est ainsi que les anciens savaient et regardaient du dehors ce signe qu'ils connaissaient.

La deuxième fenêtre s'appelle "Fenêtre de l'ongle", car elle en possède la couleur. De là sort une étoile que les sages appellent

מֵהַהוּא חַלּוֹן נַפְקֵי שִׁית מְאָה אֶלֶף רִבּוֹא רוּחִין, דְּשַׁלְטִין עַל אִנּוּן טֻפְרֵי דִבְנֵי נָשָׁא, כַּד אִזְדַּרְקָן בְּאִתְגַּלְיָא. בְּהַאי עַבְדֵי חַרְשִׁין וּקְסָמִין כָּל אִנּוּן דְּיַדְעֵי לוֹן. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְהַאי כּוֹכָבָא שַׁלְטָא, כָּל אִנּוּן דְּזַרְקֵי טֻפְרֵי אִי עָבְדֵי חַרָשִׁין בְּהוֹן, גַּרְמֵי מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, וְסָלִיק חַרָשִׁין בִּידַיְהוּ דְאִנּוּן דְּעַבְדֵי לוֹן.

אלף רבוא רוחות ששולטים על הצפורנים של האנשים, כשנזרקים בגלוי, ובזה עושים כשופים וקסמים כל אותם שיודעים אותם, באותה שעה שזה הכוכב שולט, כל אותם שזורקים צפרנים או עושים כשופים בהם גורמים מיתה לכל העולם ועולה הכישוף בידם.

"Serpent", car il règne par la rigueur. Sur la tête et sur la queue, [cette étoile] possède comme un serpent qui tue. De cette fenêtre sortent six cent mille myriades de démons qui règnent sur les ongles des gens. Et c'est alors qu'agissent les magiciens et les sorciers qui savent qu'à tel moment règne telle étoile.. Tous ceux qui jettent des ongles où qui pratiquent [alors] la sorcellerie, causent la mort du monde et leur magie réussit.

חַלּוֹנָא תְּלִיתָאָה אִקְרֵי חַלּוֹן חוּשְׁנָא, וּבֵיהּ נַפְקָא כּוֹכְבָא חָדָא דְּאִקְרֵי נָגְהָ"א דְבוּסִינָ"א (נ"א: דְבוּצִינֵי) הָאי אִיהוּ נְצִיצוּ דְנָצִיץ וְקַיְמָא עַל כָּל רוּחָא וְנַיְחָא וְשֵׁיזְבוּתָא (נ"א: וְטִיבוּתָא) בֵּיהּ. לֵית בֵּיהּ קִטְרוּגָא כְּלָל, כַּד אִיהוּ שַׁלְטָא כָּל נַיְחָא וְכָל נְהִירוּ שַׁלְטָא בְּעָלְמָא, שַׁלְוָה שַׂבְעָא, וְכֹלָּא שָׁלִיט בְּעָלְמָא.

חַלּוֹנָא רְבִיעָאָה אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי גְבִיעַ,

חלון השלישי נקרא "חלון החושן", ובו יוצא כוכב אחד ונקרא "נוגה הנר", זה הוא ניצוץ הנוצץ ועומד בפני כל רוח, ובו יש מנוחה והצלה וטובה, ואין בו קטרוג כלל, וכשהוא שולט, כל מנוחה וכל אור ושלוה ושובע שולט בעולם.

חלון הרביעי, הוא חלון הנקרא "גביע", ובו יוצא

De la troisième fenêtre qui s'appelle "Fenêtre du pectoral" sort une étoile qui s'appelle "Clarté de la lampe". Il s'agit d'une étincelle qui brille et qui résiste au vent et dans laquelle se trouvent le repos, la rédemption et le bonheur; elle n'a aucun aspect rigoureux [mais par elle] tout le repos, toute la lumière, la paix et la satiété règnent dans le monde.

De la quatrième fenêtre qui s'appelle

וּבֵיהּ נַפְקָא כּוֹכְבָא חַד דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר, בְּגִין דְּהָכִי נָפִיק כְּאֶשְׁכּוֹל, נָצִיץ נְצִיצִין כַּעֲנָבִין בְּכוֹפְרָא, בְּהַאי אִתְּעָרוּ דְּרַחֲמֵי אִתְּעַר בְּעָלְמָא, מַרְחִיק וּמַקְרִיב, תּוֹלְדִין סַגִּיאִין אַסְגִּיאוּ בְּעָלְמָא. וּבְנֵי עָלְמָא לָא קַפְדֵי כַּד אִצְטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלָמָא וְחֶדְוָה אִתְּעַר בְּעָלְמָא.

חַלּוֹנָא חֲמִישָׁאָה אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי בְּאֵר, עַל

כוכב אחד הנקרא לחכמים אשכול הכופר, משום שכך הוא יוצא כאשכול ונוצץ ניצוצות כענבים בכופר, ובזה התעוררות רחמים מתעורר בעולם, מרחיק ומקרב תולדות רבים מתרבים בעולם, והאנשים אינם מקפידים זה לזה, ושלום וחדוה מתעורר בעולם.

חלון החמישי, הוא חלון הנקרא "באר". כי הכוכב

"Coupe" sort une étoile qui est appelée "Grappe de cypre", car elle sort ainsi, sous la forme d'une grappe et ses étincelles luisent comme les grains d'une grappe. C'est ainsi que la la compassion s'éveille dans le monde - elle éloigne et rapproche - et les naissances se multiplient dans le monde. Les gens ne sont plus méticuleux les uns avec les autres, la paix et la joie s'éveillent dans le monde.

La cinquième fenêtre s'appelle "Puits",

דִּי כּוֹכָבָא דְּנָפִיק בֵּיהּ, עָאל וְנָפִיק
שָׁאִיב כַּדְלִי לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, בְּהָאי חַכִּימֵי
לִבָּא לָא יָכְלִין לְמֵיקַם בְּאֹרַח קְשׁוֹט, בְּגִין דְּלָא
קָאִים בְּקִיּוּמָא וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין. וְעַל דָּא
אִתְדַּחֲקָן גַּרְמַיְהוּ לְעַיְנָא בְּהָאי אָתָר וּלְמֵידָן
דִּינָא.

חַלּוֹנָא שְׁתִיתָאָה אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי נָגְהָא,
וְנַפְקָא בֵּיהּ כּוֹכְבָא חָד דְּאִקְרֵי גִּזְרוֹ"ן,
בְּגִין דְּכַד הָאי שַׁלְטָא, עָלְמָא קָאִים בְּדִינָא

שיוצא בו נכנס ויוצא שואב כדלי, אינו שוקט לעולם, בזה חכמי הלב לא יכולים לעמוד עליו בדרך האמת מפני שאינו עומד במעמד ואינו שוקט לעולמים, ולכן הרחיקו עצמם לעיין בו ולדון דין.

חלון השישי, הוא חלון הנקרא "נוגה", ויוצא בו כוכב אחד הנקרא "גזרון", מפני שכשהוא שולט עומד

car l’étoile qui en sort, entre et sort en puisant comme un seau et ne connait pas le repos. C’est pour cette raison que les sages ne peuvent la connaître véritablement, car elle ne tient pas en place et ne se repose jamais. Ils s’abstiennent donc de la regarder et d’en tirer des conclusions.

בְּכַמָּה גִּזְרִין וְכַמָּה עוֹנָשִׁין, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא
מִתְחַדְּשָׁן גִּזְרִין עַל עָלְמָא, וְעַד לָא יְסַיְּמוּן
אִלֵּין הָא אַחֲרָנִין מִתְחַדְּשָׁן, וְהַאי לָא שַׁלְטָא
כָּל כָּךְ בְּעָלְמָא.

אֲבָל סָמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא יִשְׁלוֹט הַאי חַלּוֹנָא
בְּהַאי כּוֹכָבָא עַל עָלְמָא. וְעַל דָּא יִשְׁלְטוּן
חֵיוָן וּמַרְעִין בִּישִׁין עַל עָלְמָא, וְיִתְחַדְּתוּן זִינִין

העולם בדין בכמה גזירות ועונשים, ובכל יום ויום
מתחדשות גזרות על העולם, ועד שלא מסתיימים אלו
כבר מתחדשים אחרים, וזה [הכוכב] לא שולט כל כך
בעולם.

אבל סמוך לימות המשיח ישלוט זה החלון בזה
הכוכב על העולם, ולכן ישלטו חיות רעות על העולם
ויתחדשו מינים רעים זה אחר זה, וישראל יהיו

De la sixième fenêtre qui s'appelle "Lumière" sort une étoile qui s'appelle "Décret", car lorsqu'elle règne, le monde subit le jugement de certains décrets et punitions. Chaque jour de nouveaux décrets arrivent dans le monde: avant que ceux-ci se terminent, d'autres arrivent déjà. Cette [étoile] ne règne pas souvent sur le monde.

Mais à l'approche de l'ère messianique,

בִּישִׁין דָּא בָּתַר דָּא וְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּעָקוּ. וְכַד יִתְדַּחֲקוּן גּוֹ חֲשׁוֹכָא דְגָלוּתָא, כְּדֵין יַנְהִיר לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִירוּ דִימָמָא, וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, וְיִתְבַּטֵּל מַלְכוּתָא מִידָא דְעַמְמִין, וְיִשְׁלְטוּן עֲלַיְהוּ יִשְׂרָאֵל וְיִתְקְיַם וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה וְגוֹמֵר.

בצרה. וכשיהיו נדחקים בחשכת הגלות אז יאיר להם הקדוש ברוך הוא אור היום, ויקבלו קדושי עליונים את המלכות ויתבטל מלכות מיד העמים עובדי עבודה זרה, וישלטו ישראל עליהם ויתקיים: "והיה אור הלבנה וגו'" (ישעיה ל).

cette fenêtre règnera sur le monde à travers cette étoile. Les bêtes sauvages se répandront dans le monde et de nouvelles espèces se succèderont l'une après l'autre. Israel sera en peine et lorsqu'ils seront oppressés dans l'obscurité de l'exil, le Saint béni soit-il les éclairera alors de la lumière du jour. Les saints supérieurs recevront le royaume et le contrôle des nations idolâtres cessera, Israel règnera sur eux, et sera réalisé le verset (Isaie 30:26): " ...Et la lumière de la lune sera comme la lumière du soleil... " C'est alors que la septième fenêtre s'ouvrira sur le monde et son étoile est celle de Jacob, ainsi que l'a déclaré Balaam (Nombres 24:17): "Une étoile surgira

וּכְדֵין חַלּוֹנָא שְׁבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עָלְמָא,
וְכוֹכְבָא דִּילֵיהּ אִיהוּ כּוֹכָבָא דְּיַעֲקֹב,
וְהַאי אִיהוּ דְּקָאָמַר בִּלְעָם דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב,
וְכוֹכְבָא דָּא יְהֵא נָהִיר אַרְבַּע יוֹמִין וְאַרְבַּע
לֵילִין. וְכַד יִתְגַּלֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן
לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, כְּדֵין
יִתְקְיָם קְרָא דִּכְתִיב שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עֹמֵד לְנֵס
עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד.
[דף קעא ע״א].

ואז חלון השביעי יפתח בכל העולם, והכוכב שלו
הוא כוכב של יעקב, וזהו שאמר בלעם: ״דרך כוכב
מיעקב״ (במדבר כד). והכוכב הזה יהיה מאיר ארבעים
יום, וכשיתגלה מלך המשיח ויתקבצו אליו כל עמי
העולם, אז יתקיים הכתוב: ״שרש ישי, אשר עומד
לנס עמים, אליו גוים ידרשו, והיתה מנוחתו כבוד״
(ישעיה יא).

de Jacob...״ Cette étoile éclairera pendant quarante jours, et lorsque le Messie se révèlera et que tous les peuples se rassembleront près de lui, sera réalisé le verset (Isaie 11:10): ״En ce jour-là, il y aura une racine de Jessé, se tenant là comme une banière des peuples: les nations la rechercheront, et son repos sera gloire.״ (Zohar, vol. 2, p. 171a).

קכד.

כַּד סָלִיק רַב הוּנָא לְהָתָם, אַשְׁכַּח רַבָּנָן דַּהֲווֹ עַסְקֵי בְּהָאי קְרָא דִכְתִיב וּפָקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוּנָא לָא הָווֹ מַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ, דְּהָא לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא בְּגִין דַּהֲוָה זְעֵיר. עָאל לְבֵי מֶדְרָשָׁא וְאַשְׁכַּח רַבָּנָן

קכד.

כשעלה רב הונא לשם [לארץ־ישראל], מצא רבנן שעסקו במקרא הזה שכתוב: ״ופקדתי על בל בבבל והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים״ (ירמיה נא). ועל רב הונא לא השגיחו כי לא הכירוהו מקודם, מפני שהיה קטן. נכנס לבית המדרש ומצא

124.

"Lorsque Rav Houna monta [en Israel], il trouva les maîtres préoccupés avec ce verset (Jeremie 51:44): "Et je punirai Bel à Babel, et je ferai sortir de sa bouche ce qu'il a englouti, et les nations n'afflueront plus vers lui." Ils ne firent pas attention à Rav Houna

דְהָווֹ אַמְרֵי, הָאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אִי טַעֲוָתֵיהּ וְדַחַלְתֵּיהּ דִּנְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה שְׁמֵיהּ בֵּל, הָא כְתִיב בֵּיהּ וְעַד אָחֳרֵין עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי שְׁמֵיהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֻׁם אֱלָהִי, וְעוֹד מָאי וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו.

רבנן אומרים שיש לשאול בפסוק זה, וכי אלילו של נבוכדנצר היה שמו "בל"? והרי כתוב בו: "ועד אחרן על קדמי דניאל די שמיה בלטשאצר כשם אלהי" (דניאל ד). ועוד קשה מה אמר "והוצאתי את בלעו מפיו"?

car ils ne le connaissaient pas auparavant et [parce qu'] il était petit. Il entra dans la salle d'étude et trouva les maîtres qui questionnaient sur ce verset: Le nom de l'idole de Nabuchodonozor était-il Bel? N'est-il pas écrit (Daniel 4:5): "En dernier lieu se présenta devant moi Daniel, surnommé Belchatçar, du nom de mon dieu..." De plus l'expression "Je ferai sortir de sa bouche ce qu'il a englouti" est difficile!.

Rav Houna se leva d'entre les fondations des piliers et dit: Si j'étais dans mon lieu [mon académie] j'interpréterais ce verset. Ils ne firent pas attention à lui. Il se leva une

קָם רַב הוּנָא בֵּינֵי קַיְמֵי דְעַמּוּדֵי וְאָמַר, אִלּוּ הֲוֵינָא בְּאַתְרִי דָרִישְׁנָא לֵיהּ לְהָאי פְּסוּקָא, לָא אַשְׁגָּחוּ בֵּיהּ. קָם תִּנְיָנוּת וְאָמַר מִלָּה דָא. אָתָא רִבִּי יוּדָאי בַּר רַב וְאוֹתְבֵיהּ קַמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אִימָא בְּרִי אִימָא, דְמִלֵּי אוֹרַיְתָא כְּתִיב בְּהוּ בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא וְגוֹמֵר.

קם רב הונא בין יסודות העמודים [של בית המדרש], ואמר: אילו הייתי במקומי [בראש הישיבה] הייתי דורש את הפסוק הזה. לא השגיחו בו. קם שנית ואמר דבר זה, בא רבי יודאי בן רב והושיבו לפניו, אמר לו: אמור בני אמור, שדברי תורה כתוב בה: "בראש הומיות תקרא וגו'" (משלי א).

seconde fois et répéta cette chose. Vint Rabbi Yodai, fils de Rav qui le fit asseoir devant lui. Il lui dit: Parle, mon fils, parle, car il est écrit à propos des paroles de la Tora (Proverbes 1:21): "Elle crie à l'entrée des lieux bruyants..." Il prit la parole et dit: Il a été enseigné que dans le passé - avant que ne vienne Jacob - que l'homme vivait en paix chez lui et qu'il mourait sans maladies. Mais lorsque vint Jacob, il supplia le Saint béni soit-il en lui disant: Maître du monde!

פָּתַח וְאָמַר, הָכִי תָּנֵינָן, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי עַד לָא אָתָא יַעֲקֹב, הֲוָה בַּר נָשׁ שָׁלֵו בְּבֵיתֵיהּ. מָטָא זִמְנֵיהּ, מִית בְּלָא מַרְעִין. כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, בָּעָא קַמֵּיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַר לֵיהּ, מָארֵי דְעָלְמָא אִי נִיחָא קַמָּךְ דְּלִנְפּוֹל בַּר נָשׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ תְּרֵין אוֹ תְּלַת יוֹמִין, וּלְבָתַר יִתְכְּנָשׁ לְעַמֵּיהּ וְיַפְקֵד לְבֵיתֵיהּ וְיָתוּב מֵחוֹבוֹי.

פתח ואמר: כך שנינו, בימים הקדמונים טרם שהיה יעקב, היה האדם שלו בביתו, וכשהגיע זמנו מת בלא חולאים, כיון שבא יעקב, ביקש מהקדוש ברוך הוא ואמר לו: אדון העולם! אולי נוח לפניך שיפול האדם בבית חוליו שנים או שלשה ימים ואחר כך ימות בכדי שיצוה לביתו, וישוב מעונותיו. אמר לו: טוב, אתה הוא

Peut-être te serait-il agréable que l'homme tombe malade, pendant deux ou trois jours et qu'il meure ensuite, afin qu'il puisse dicter ses dernières volontés à sa famille et qu'il se repente. Il lui dit: C'est bon, tu seras ce signe pour le monde. Viens et vois ce qui est écrit à son sujet (Genèse 48:1): "Et il arriva après ces choses, qu'on dit à Joseph: Voici, ton père est malade.".

Après sa mort, personne ne mourait sans être malade, jusqu'à ce que vienne Ezéchias.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר, אַתְּ תְּהֵא סִימָנָא בְּעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה. חָלָה כְּתִיב, מַה דְּלָא הֲוָה לְבַר נָשׁ מִן קַדְמַת דְּנָא.

בָּתַר דְּשָׁכִיב, לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דַּהֲוָה לֵיהּ מַרְעִין דְּלָא מִית, עַד דְּאָתָא חִזְקִיָּה. מַה כְּתִיב בֵּיהּ בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת

סימן בעולם [לדבר זה]. בא וראה מה כתוב בו: "ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה" (בראשית מח), חלה כתוב [חסר ו'] מה שלא היה לאדם מקודם לכן.

אחר שמת [יעקב] לא היה אדם שחלה שלא מת, עד שבא חזקיה מה כתוב בו: "בימים ההם חלה חזקיהו

Qu'est-il écrit à son propos (Isaie 38:1): "En ces jours-là, Ezéchias fut malade à la mort... " Viens et vois ce qui est écrit (Isaie 38:2): "Et Ezéchias tourna sa face contre la muraille, et pria l'Eternel." Il lui dit: Peut-être serait-il agréable devant toi que les hommes guérissent de leurs maladies, et qu'ils louent ton nom, qu'ils [te] reconnaissent et qu'ils se repentent totalement; ainsi le monde deviendra-t'il pur devant toi. Le Saint béni soit-il lui répondit:

וְגוֹמֵר. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו
אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ, אָמַר לֵיהּ, אִי נִיחָא
קַמָּךְ דְּיִתְּסוּן בְּנֵי נָשָׁא מִבֵּי מַרְעֵהוֹן, וְיוֹדוּן
שְׁמָךְ וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּן, וִיתוּבוּן לְבָתַר בְּתִיּוּבְתָּא
שְׁלֵימָתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי עָלְמָא זַכָּאִין קֳדָמָךְ.
אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יֵאוֹת הוּא, אַתְּ
תְּהֵא סִימָנָא בְּעָלְמָא. וְכַךְ הֲוָה, מַה דְּלָא הֲוָה
מִקַּדְמַת דְּנָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֲלוֹתוֹ וַיְחִי מֵחָלְיוֹ.

למות וגו'" (ישעיה לח). בא וראה מה כתוב: "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'" אמר לו: אולי נוח לפניך שיתרפאו בני אדם ממחלותיהם, ויודו שמך ויכירו וישובו אחר כך בתשובה שלמה, וימצאו בני העולם זכאים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא: טוב הוא, אתה תהיה סימן בעולם. וכך היה מה שלא היה מקודם לכן, זהו שכתוב: "מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו", ושנינו אותו היום חזר השמש עשר מעלות [אחורנית].

C'est bon, tu seras ce signe pour le monde. Et survint cet évènement qui n'avait pas de précédent, ainsi qu'il est écrit (Isaie 38:9): "Ecrit d'Ezéchias, roi de Juda, quant ayant été malade, il fut rétabli de sa maladie." Et il a été enseigné que ce jour-là, le soleil recula de dix degrés.

וְתָאנָא, הַהוּא יוֹמָא אִתְחֲזַר שִׁמְשָׁא עֶשֶׂר דַּרְגִּין. וְתָאנָא, מְרוֹדָךְ בַּלְאֲדָן הֲוָה אָכִיל כָּל יוֹמָא בְּאַרְבַּע שַׁעְתֵּי, וְנָאִים עַד תְּשַׁע שַׁעְתֵּי, וְהַהוּא יוֹמָא נָאִים עַד תְּשַׁע שַׁעְתֵּי. כַּד אִתְּעַר, חָמָא שִׁמְשָׁא דְקָאִים בְּאַרְבַּע שַׁעְתֵּי. אָמַר מָאי הָאי, בְּקַטּוּלָא דְקוּנְטִירָא קוֹנְטְרוֹי אַנְקָטַרְתּוּן. אָמְרוּ לֵיהּ לָמָּה. אָמַר דְּנָאִימְנָא יוֹמָא חָד וּתְלָתוּת יוֹמָא. אָמְרוּ לֵיהּ, לָאו הָכִי, אֶלָּא אֱלָהָא דְחִזְקִיָּהוּ עָבַד יוֹמָא דֵין תְּרֵין

ושנינו, מרואדך בלאדן היה אוכל כל יום בשעה הרביעית [ביום], וישן עד תשע שעות ביום, ואותו יום ישן עד תשע שעות [ביום] כשהתעורר ראה שהשמש עומדת כמו בארבע שעות [ביום], אמר: מה זה, בהריגת רעב קשרתם עלי קשר? אמרו לו: למה, אמר: שישנתי יום אחד, ושליש יום [כי חשב שזה כבר היום שאחריו]. אמרו לו: לא כך, אלא האלהים של חזקיה עשה היום הזה שני נסים, ריפא את חזקיה מחליו,

Il a été enseigné: Mérodac-Baladan mangeait tous les jours à la quatrième heure, puis dormait jusqu'à la neuvième heure. Ce jour-là, il dormit jusqu'à la neuvième heure et lorsqu'il se réveilla il vit que le soleil se tenait à la quatrième heure. Il dit: Qu'est-ce que

נְסִין, אַסֵּי לְחִזְקִיָּהוּ מִבֵּי מַרְעֵיהּ, וְאַחְזָר שִׁמְשָׁא לְעִדָּנָא דָא. אָמַר, וְכִי אִית בְּעָלְמָא אֱלָהָא רַבָּא בַּר מֵאֱלָהִי. אָמְרוּ, אֱלָהָא דְחִזְקִיָּהוּ.

קָם וְכָתַב כְּתָבוֹי, שְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִיהוּדָה, וּשְׁלָם לֶאֱלָהֵיהּ, וּשְׁלָם לִירוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אַמְלִיךְ וְקָם מִכֻּרְסְיָא וּפָסַע

והחזיר השמש לזמן הזה. אמר: וכי יש בעולם אלוה גדול חוץ מאלוהי? אמרו: כן! אלוה של חזקיהו.

קם וכתב מכתב שלום לחזקיהו מלך יהודה, ושלום לאלוהיו, ושלום לירושלים עיר הקודש. אחר כך חזר בו וקם מכסאו ופסע שלש פסיעות, וכתב מכתב אחר:

cela, voulez-vous me faire mourir de faim? Ils lui répondirent: Pourquoi? Il dit: J'ai dormi un jour [entier] et un tiers! Ils lui dirent: Non pas, mais le Dieu d'Ezéchias a accompli des miracles aujourd'hui: il a guéri Ezéchias de sa maladie et il a fait revenir le soleil à cette heure. Il dit: Y a-t'il un Dieu plus grand que le mien dans le monde? Ils répondirent: Oui, celui d'Ezéchias! Il se leva et écrivit une lettre de paix à Ezéchias, roi de Juda, à son Dieu et à la ville sainte de Jérusalem. Ensuite,

תְּלַת פְּסִיעָן וְכָתַב אַחֲרָנִין, שְׁלָם לֶאֱלָהָא רַבָּא דְבִירוּשְׁלֵם, וּשְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִיהוּדָה, וּשְׁלָם לִירוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ פְּסַעְתְּ בְּגִין יְקָרִי תְּלַת פְּסִיעָן, חַיֶּיךָ מִנָּךְ יִפְּקוּן תְּלַת מַלְכִין שַׁלִּיטִין, קַסְטִירִין, רוּפִינִין, דְּשָׁלִיטִין בְּכָל עָלְמָא, וְקַדְמָאָה מִנַּיְהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה.

שלום לאלהים הגדול שבירושלים, ושלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לירושלים עיר הקודש. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה פסעת בשביל כבודי שלש פסיעות חייך, ממך יצאו שלשה מלכים רוזנים מעוטרים שולטים שישלטו בכל העולם, והראשון מהם היה נבוכדנצר.

il changea d'avis, il se leva de son trône, fit trois pas et rédigea une autre missive: Paix au grand Dieu de Jérusalem, paix à Ezéchias, roi de Juda et paix à Jérusalem, la ville sainte. Le Saint béni soit-il lui dit: Tu as fait trois pas pour mon honneur, par ta vie, trois rois et nobles sortiront de toi, couronnés ils règneront sur tout le monde, et le premier sera Nabuchodonozor.

תָּא חֲזֵי, מָאי אָמַר לֵיהּ דָּנִיֵּאל אַנְתְּ הוּא רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא. וּבַתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי אֲרַע מִנָּךְ, וּמַלְכוּ תְלִיתָאָה אָחֳרִי וְגוֹמֵר. מַה כְּתִיב נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עֲבַד צְלֵם דִּי דְהַב רוּמֵיהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתָיֵהּ אַמִּין שִׁית. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר, צַלְמָא דַחֲמֵינָא הֲוָה רֵישָׁא דִּי דַהֲבָא, מְעוֹי דִּכְסַף. אֲנָא אַעְבִּיד כֹּלָּא דְדַהֲבָא, דְּלֶהֱוֵי גַּזְפִּירָא דְדַהֲבָא בְּרֵישָׁא.

בא וראה מה אמר לו דניאל [לנבוכדנצר]: ״אנת הוא ראשה די דהבא ובתרך תקום מלכו אחרי ארע מינך, ומלכו תליתאה אחרי וגו׳״ (דניאל ב). מה כתוב: ״נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית״ (שם ג). אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי [בחלום], היה ראשו של זהב ומעיו של כסף, אני אעשה הכל של זהב, ושיהיה עטרת זהב בראשו.

Viens et vois ce qu’a dit Daniel [à Nabuchodonozor] (Daniel 2:39): ”Toi, tu es cette tête d’or. Et après toi s’élèvera un autre royaume, inférieur à toi, puis un troisième...” Qu’est-il écrit (Daniel 3:1): ”Nabuchodonozor, le roi fit une statue d’or, sa hauteur était de soixante coudées, sa largeur, de six coudées.” Nabuchodonozor

וְתָאנָא הַהוּא יוֹמָא כָּנַשׁ כָּל אֻמַּיָּא וְעַמְמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא, לְמִפְלַח לְהַהוּא צַלְמָא, וְנָטַל מָאנָא מִמָּאנֵי מַקְדְּשָׁא דַּהֲוָה גָּלִיף בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעָיֵיל לֵיהּ בְּפוּמֵיהּ דְּהַהוּא צַלְמָא, וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא הֲוָה מְמַלֵּל רַבְרְבָן, עַד דְּאָתָא

ושנינו: אותו היום קיבץ כל אומות ועמים ולשונות לעבוד לאותו צלם. ולקח כלי מכלי המקדש שהיה חקוק בו שם הקודש, והכניסו בפיו של אותו צלם, ובאותה שעה היה מדבר גדולות, עד שבא דניאל וקרב

dit: La statue que j'ai vu [en songe] avait une tête d'or et un tronc d'argent. Quant à moi, je la ferai tout en or avec une couronne d'or sur la tête.

Il a été enseigné: Ce jour même, il rassembla tous les peuples et les nations pour adorer cette statue. Il prit des ustensiles du temple sur lesquels étaient gravés le nom sacré, puis ils le placèrent dans la bouche de l'idole; c'est à ce moment-là qu'elle commença à dire des grandes choses. Daniel arriva et dit: Je suis l'envoyé du Maître supérieur, je t'ordonne de sortir! Il mentionna un nom sacré, l'instrument tomba et l'dole se brisa.

דָנִיֵּאל וְקָרִיב גַּבֵּיהּ דְהַהוּא צַלְמָא וְאָמַר, אֲנָא שְׁלִיחָא דְמָארֵי עָלְמָא, גּוֹזַרְנִי עָלָךְ לְמִיפַּק מֵהָכָא. אַדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנָפַק הַהוּא מָאנָא וְנָפַל צַלְמָא וְאִתְּבַר. הַיְנוּ דִכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רִבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר אִי לָא דְקָרִיבְנָא בְקוּטְפַיָּא הָכָא לָא אִשְׁתְּמוֹדַעְנָא בָךְ. וְהָווּ דַחֲלִין מִנֵּיהּ מֵהַהוּא יוֹמָא. [דף קעד ע״ב וקעה ע״א].

אצל אותו צלם, ואמר: אני שליח של אדון העליון, גוזר אני עליך לצאת מכאן! הזכיר שם הקדוש, ויצא אותו כלי ונפל הצלם ונשבר. זהו שכתוב: ״והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים״. קם רבי יהודה ונשקו [לרב הונא] על ראשו, אמר: אם לא הייתי מקרב אותך כאן לחברים, לא היינו מכירים אותך! ומאותו יום ואילך נהגו בו יראת הכבוד.

C'est ce qui est écrit (Jérémie 51:44): ״ ...Et je ferai sortir de sa bouche ce qu'il a englouti, et les nations n'afflueront plus vers lui.״ Rabbi Yéhouda se leva et l'embrassa sur la tête en disant: Si je ne t'avais pas rapproché des collègues, nous n'aurions pas su qui tu étais! C'est à partir de ce jour qu'ils le respectèrent.״ (Zohar, vol. 2, p. 174b-175a).

קכה.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי הֲוָה בַּר נָשׁ אָמַר לְחַבְרֵיהּ, אֵימָא לִי מִלָּה חֲדָא דְאוֹרַיְתָא וְטוֹל מָנֶה כֶּסֶף, הַשְׁתָּא אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרֵיהּ טוֹל מָנֶה כֶּסֶף וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא, וְלֵית מָאן דְּיִשְׁגַּח וְלֵית מָאן דְּיַרְכִּין

קכה.

שנינו, אמר רבי יצחק: בימים הראשונים היה אדם אומר לחבירו, אמור לי דברי תורה וקבל ממני מנה כסף, עכשיו אומר אדם לחברו, קבל מנה כסף ותעסוק בתורה, ואין מי שיקשיב ואין מי שירכין אוזנו, חוץ

125.

"Il a été enseigné: Rabbi Its'haq dit: Dans le passé, l'homme disait à son prochain: Dis-moi des paroles de la Tora et prends une mine d'argent. Mais maintenant l'homme dit à son prochain: Reçois une mine d'argent et étudie la Tora. Mais personne n'écoute et personne ne penche l'oreille, à l'exception de

אֲדָנֵיהּ, בַּר אִנּוּן זְעִירִין (נ״א: זְרִיעִין) קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּהוּ, דִּכְתִיב וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. [תרומה קעו ע״א].

מאותם מעטים קדושים עליונים שהקדוש ברוך הוא משתבח בהם, כמו שכתוב: ״ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשי ידי להתפאר״ (ישעיה ס).

quelques saints supérieurs parmi lesquels le Saint béni soit-il est loué, ainsi qu'il est écrit (Isaie 60:21): ״Et ton peuple, eux tous seront justes; ils possédéront le pays pour toujours; rejeton que j'ai planté, l'oeuvre de mes mains, pour me glorifier.״ (Zohar, vol. 2, p. 176a).

קכו.

מָאן צְנִיעוּתָא דְסִפְרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמִשָּׁה פִּרְקִין אִנּוּן דִכְלִילָן בְּהֵיכָל רַב, וּמַלְיָן כָּל אַרְעָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי כְּלִילָן הַנֵּי מִכֻּלְּהוּ עֲדִיפֵי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָכִי הוּא לְמָאן דְעָאל וְנָפַק, וּלְמָאן דְלָא עָאל וְנָפַק, לָאו הָכִי.

קכו.

מהו צניעותא דספרא? * אמר רבי שמעון: חמשה פרקים [בחכמת הסוד] הם שכלולים בהיכל גדול וממלאים כל הארץ. אמר רבי יהודה: אם כלולים הם, חשובים מכולם [מכל ספרי החכמה]. אמר רבי שמעון: כך הוא למי שנכנס [בחכמה] ויצא [בשלום], ולמי שלא נכנס [בחכמה] ויצא [בשלום] לא כך.

*) פירוש כי בזוה"ב דף קע"ו א', מובא שם ספר בשם "ספרא דצניעותא", ושואל מהו חשיבותו של הספר.

126.

"Qu'est-ce que le Livre du secret? Rabbi Chimon dit: Il s'agit de cinq chapitres, ceux qui sont synthétisés dans le grand palais et

מַתְלָא לְבַר נָשׁ דַּהֲוָה דְיוּרֵיהּ בֵּינֵי טוּרִין וְלָא יָדַע בְּדִיוּרֵי מָתָא, זָרַע חִטִּין וְאָכַל חִטֵּי בְּגוּפַיְהוּ. יוֹמָא חָד, עָאל לְמָתָא אַקְרִיבוּ לֵיהּ נַהֲמָא טָבָא. אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּנָא

משל לאדם שדירתו היתה בין ההרים, ולא הכיר ביושבי העיר, זרע חטים, ואכל חטים עצמם כמו שהם. יום אחד נכנס לעיר והביאו לפניו לחם טוב. שאל

qui remplissent toute la terre. Rabbi Yéhouda dit: S'ils sont synthétiques, ils sont plus importants [que les autres écrits ésotériques]. Rabbi Chimon dit: Il en est ainsi pour celui qui a pénétré [la sagesse] et qui en est sorti [en paix]. Mais ce n'est pas le cas pour celui qui n'a pas pénétré mais qui en est sorti!.

Cela peut être comparé à un homme qui vivait dans les montagnes et qui ne connaissait pas les habitants de la ville. Il sema du blé et le consomma tel quel. Un jour, il vint en ville où on lui apporta du bon pain. Il demanda à la personne: Qu'est-ce que c'est? On lui répondit: C'est du pain. Il en mangea et cela fut agréable à son palais. Il demanda: Avec

לְמָה. אָמְרוּ נָהֲמָא הוּא לְמֵיכַל. אָכַל וְטָעַם לְחָדָא לְחִכֵּיהּ. אָמַר, וּמִמָּה אִתְעֲבִיד דָּא. אָמְרוּ, מֵחִטִּין. לְבָתָר אַקְרִיבוּ לֵיהּ גְּרִיצִין דְּלִישִׁין בְּמִשְׁחָא. טָעַם מִנַּיְהוּ. אָמַר, וְאִלֵּין מִמָּה אִתְעֲבִידוּ. אָמְרוּ, מֵחִטִּין. לְבָתָר אַקְרִיבוּ לֵיהּ טְרִיקֵי מַלְכִין דְּלִישִׁין בְּדִבְשָׁא וּמִשְׁחָא.

האיש ההוא: מה זה? אמרו לו: זהו לחם לאכול. אכל והיה טעים מאד לחכו. אמר: וממה זה נעשה? אמרו: מחטים. אחר כך הביאו לפניו עוגות שנילושו בשמן. טעם מהם ואמר: ואלו ממה נעשו? אמרו לו: גם מחטים. אחר כך הביאו לפניו מאכל מלכים שנילוש בדבש ושמן, אמר: ואלו ממה נעשו? אמרו לו: גם

quoi cela est-il fait? Ils lui répondirent: Avec du blé. Ensuite, on lui apporta des gâteaux qui avaient été pétris à l'huile. Il en goûta et dit: Avec quoi ceux-ci ont-ils été faits? On lui répondit: Encore avec du blé. Ensuite, on lui apporta des plats de roi pétris avec du miel et de l'huile. il dit: Avec quoi ceux-ci ont-ils été faits? On lui répondit: Avec du blé. Il dit: Certes, je suis le maître de tout cela, car je mange le blé qui est la subtance

אָמַר, וְאִלֵּין מִמָּה אִתְעֲבִידוּ. אָמְרוּ מֵחִטִּין. אָמַר וַדָּאי אֲנָא מָארֵי דְּכָל אִלֵּין, דַּאֲנָא אָכִיל עִקָּרָא דְּכָל אִלֵּין דְּאִיהוּ חִטָּה, וּבְגִין הַהוּא דַּעְתָּא, מֵעִדּוּנֵי עָלְמָא לָא יָדַע וְאִתְאֲבִידוּ מִנֵּיהּ. כַּךְ מָאן דְּנָקִיט כְּלָלָא וְלָא יָדַע בְּכֻלְּהוּ עִדּוּנִין דִּמְהַנְיָן דְּנַפְקִין מֵהַהוּא כְּלָלָא. [ספרא דצניעותא, תרומה קעו ע"א וע"ב].

מחטים. אמר: ודאי שאני האדון של כל אלו, שאני אוכל העיקר של כל אלו שהוא החטה, ומשום דעה זו [שהוא אוכל את העיקר], לא ידע איש זה ממעדני העולם. כך הוא מי שאוחז בכלל, ואינו יודע כל העידונים המהנים, היוצאים מתוך אותו כלל.

de tous cela! C'est à cause de cette opinion là que l'homme ne connaîtra jamais les délices du monde. Il en va de même pour celui qui connaît la synthèse et qui ne connaît pas les délices qui sortent de cette synthèse." (Zohar, vol. 2, p. 176a-b).

קכז.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחַק, אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. וְאַתָּה יְיָ, כֹּלָּא חָד. אַל תִּרְחַק, לְאִסְתַּלְקָא מִנָּן לְמֶהֱוֵי סָלִיק נְהוֹרָא עִלָּאָה מִתַּתָּאָה, דְּהָא כַּד אִסְתַּלַּק נְהוֹרָא עִלָּאָה מִתַּתָּאָה, כְּדֵין אִתְחֲשָׁךְ כָּל נְהוֹרָא וְלָא אִשְׁתְּכַח כְּלָל בְּעָלְמָא.

קכז.

פתח רבי שמעון, ואמר: "ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה" (תהלים כב). "ואתה ה'" הכל אחד, "אל תרחק", להסתלק מאתנו, להיות מסולק האור העליון מהתחתון, כי כאשר מסתלק אור העליון מהתחתון, אז כל האור נחשך ולא נמצא בעולם כלל.

127.

"Rabbi Chimon prit la parole et dit (Psaume 22:20): "Et toi, Eternel! ne te tiens pas loin; ma Force! hâte-toi de me secourir." "Et toi, Eternel" - Tout est Un. "Ne te tiens pas loin" - Ne nous quitte pas, ne retire pas la lumière supérieure d'en bas.

וְעַל דָּא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּיוֹמוֹי דְּיִרְמְיָהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְבְּנֵי לְבָתַר, לָא אַהְדָּר נְהוֹרָא לְאַתְרֵיהּ כִּדְקָא יֵאוֹת. וְעַל רָזָא דָּא, שְׁמָא דְּהַהוּא נְבִיאָה דְּאִתְנַבֵּי עַל דָּא יִרְמְיָהוּ, אִסְתַּלְּקוּתָא דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּאִסְתַּלָּק לְעֵלָּא לְעֵלָּא וְלָא אַהְדָּר לְאַנְהָרָא לְבָתַר כִּדְקָא יֵאוֹת. יִרְמְיָהוּ, אִסְתַּלָּק וְלָא אַהְדָּר לְאַתְרֵיהּ וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְאִתְחֲשָׁכוּ נְהוֹרִין.

ועל כן נחרב בית המקדש בימי ירמיהו, ואף שנבנה אחר כך, לא חזר האור למקומו כראוי, ועל הסוד הזה שמו של אותו נביא שהתנבא על זה, והוא ירמיהו, הסתלקות האור העליון שהסתלק למעלה ולא חזר

Car lorsque la lumière supérieure s'en va d'en bas, toute la lumière s'assombrit et elle n'et plus dans le monde.

C'est pour cette raison que le sanctuaire a été détruit à l'époque de Jérémie et que même s'il a été reconstruit plus tard, la lumière n'est pas revenue à son lieu comme il se doit. C'est sur ce secret auquel le nom du prophète fait allusion: il s'agit de Jérémie. Le départ de la lumière supérieure vers le haut qui ne revient pas à son lieu comme il se doit [est illustrée

אֲבָל יְשַׁעְיָהוּ, שְׁמָא גָרִים לְפֻרְקָנָא וּלְאַהְדָרָא נְהוֹרָא עִלָּאָה לְאַתְרֵיהּ. (יְשַׁעְיָהוּ, לְאַנְהָרָא הַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה וּלְמֶעְבַּד פּוּרְקָנָא) וּלְמִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל טָבִין וְכָל נְהוֹרִין יַהַדְרוּן כִּדְבְקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא שְׁמָהָן דִּתְרֵין נְבִיאִין אִלֵּין קַיְמִין דָּא לָקֳבֵל דָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא גָרִים,

להאיר אחר כך כראוי, ירמיהו הסתלק ולא חזר למקומו, ונחרב בית המקדש ונחשכו המאורות*.

אבל ישעיהו, שמו גורם לגאולה [מלשון ישע], ולהחזיר האור העליון למקומו, ולבנות בית המקדש, וכל הטובות וכל האורות יחזרו כבראשונה, ולכן שמות שני הנביאים האלו עומדים זה כנגד זה, משום שהשם

*) פירוש, שהשם ירמיהו, רומז ללשון הרמה, והיינו שנתרומם והסתלק האור].

par] Jérémie qui part et ne revient pas à son lieu [En hébreu Jérémie signifie: Dieu élève]. Lorsque le sanctuaire a été détruit, les lumières se sont éteintes.

Quant à Isaie, son nom est cause de rédemption [de la racine YeCHA], du retour de la lumière supérieure à son lieu, de la

וְצִרוּפָא דְאַתְוָן דָא בְדָא, גַרְמִין עוֹבָדָא, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ. וְעַל רָזָא דָא צִרוּפָא דְאַתְוָן דִשְׁמָהָן קַדִישִׁין, וְכֵן אַתְוָן בְּגַרְמַיְהוּ, גַרְמִין לְאִתְחֲזָאָה רָזִין עִלָאִין. כְּגוֹוְנָא דִשְׁמָא קַדִישָׁא, דְאַתְוָן בְּגַרְמַיְהוּ גַרְמִין רָזִין עִלָאִין קַדִישִׁין לְאִתְחֲזָאָה בְהוּ וְכוּלֵי.

גורם, וצירוף האותיות זה בזה גורמים המעשה הן לטוב הן לרע. ועל הסוד הזה, צירוף האותיות של שמות הקודש, וכן האותיות בעצמם, גורמים להראות

contruction du temple et de toutes les bontés; les lumières reprendront leur place d'origine. C'est ainsi que les noms de ces deux prophètes sont opposés car le nom influence et la composition des lettres influence les actes à être bons ou mauvais. C'est selon ce secret qu'il faut comprendre la composition des lettres du nom sacré. Car les lettres elles-même causent l'entendement des secrets supérieurs; comme [c'est le cas] pour le nom [divin] dont les lettres causent les secrets supérieurs et saints à se révéler [il continua à interpréter les secrets de la Tora, et lorsqu'il termina] Rabbi

אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְנַשְּׁקוּ יְדוֹי. בָּכָה רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, וַי לְעָלְמָא כַּד יִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא וְיִתְחַשָּׁךְ עָלְמָא. [תצוה קעט ע״ב קפא ע״א].

סודות עליונות, כמשמעותו של השם, שהאותיות בעצמם גורמים סודות עליונים קדושים, להתראות בהם [והמשיך לדרוש בסודות התורה וכשסיים] באו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו של רבי שמעון. בכה רבי אבא ואמר: אוי לעולם כאשר יאסף השמש [שהוא רבי שמעון] ויתחשך העולם.

Elazar et Rabbi Abba vinrent embrasser les mains de Rabbi Chimon. Rabbi Abba pleura et dit: Malheur au monde dont le soleil va se coucher, car il va s'assombrir." (Zohar, vol. 2, p. 179b-181a).

קכח.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: תְּרֵין נַהֲמֵי אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל, חָד כַּד נַפְקוּ מִמִּצְרַיִם אָכְלוּ מַצָּה לֶחֶם עוֹנִי, וְחָד בְּמַדְבְּרָא לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם (חָד בַּפֶּסַח וְחָד בַּשָּׁבוּעוֹת), דִּכְתִיב הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל דָּא קָרְבָּנָא דְיוֹמָא דָא, נַהֲמָא אִיהוּ. וְעַל נַהֲמָא אִתְקְרִיבוּ כָּל

קכח.

ר׳ אלעזר אמר: שני מיני לחם אכלו ישראל, אחד כשיצאו ממצרים אכלו מצה, לחם עוני, ואחד במדבר, "לחם מן השמים", ככתוב: הנני ממטיר לכם לחם, מן השמים" (שמות טז). ועל כן הקרבן של היום הזה [של חג שבועות], לחם הוא, ועל הלחם מקריבים את כל שאר

128.

"Rabbi Elazar dit: Israel a mangé deux sortes de pain; l'un - le pain d'affliction - lors de la sortie d'Egypte, et l'autre "le pain céleste", dans le désert, ainsi qu'il est écrit (Exode 16:4): "Voici, je vais vous faire pleuvoir des cieux du pain..." C'est ainsi que

שְׁאַר קָרְבְּנִין. דְנַהֲמָא אִיהוּ עִקָּר דִּכְתִיב וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעָה כְבָשִׂים וְגוֹמֵר. וּכְתִיב מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגוֹמֵר. דָא אִיהוּ נַהֲמָא דְאַחְכִּימוּ בֵיהּ יִשְׂרָאֵל חָכְמְתָא עִלָּאָה דְאוֹרַיְתָא וְעָאלוּ בְּאָרְחָהָא.

הקרבנות, שלחם הוא העיקר, ככתוב: "והקרבתם על הלחם שבעת כבשים" וגו' (ויקרא כג). "ממושבותיכם תביאו לחם תנופה" וגו' (שם), שזהו הלחם שהתחכמו על ידו בני ישראל, חכמה עליונה של התורה, והלכו בדרכיה.

le sacrifice du jour [de Chavouot] est le pain. Et c'est sur ce pain que l'on offre le reste des sacrifices, car le pain est le principal, ainsi qu'il est écrit (Lévitique 23:18): "Et vous présenterez avec le pain sept agneaux... " (Lévitique 23:17): "Vous apporterez de vos habitations deux pains, en offrande tournoyée... " - C'est le pain par lequel les fils d'Israel obtinrent la sagesse supérieure de la Tora et qu'ils marchèrent dans son chemin..

Il faut méditer, car à Pessa'h, Israel s'est séparé du pain appelé "levain" ['hamets], ainsi qu'il est écrit (Exode 13:7): "Et il ne

הַשְׁתָּא אִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא. בַּפֶּסַח נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנַּהֲמָא דְּאִתְקְרֵי חָמֵץ, דִּכְתִיב וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וּכְתִיב כִּי כָּל אוֹכֵל מַחְמֶצֶת. מַאי טַעְמָא, בְּגִין יְקָרָא דְּהַהוּא נַהֲמָא דְּאִתְקְרֵי מַצָּה. הַשְׁתָּא דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנַהֲמָא עִלָּאָה יַתִּיר, לָא יֵאוֹת הֲוָה לְאִתְבַּטְּלָא חָמֵץ וְלָא יִתְחֲזֵי כְּלַל. וְאַמַּאי קָרְבְּנָא דָא חָמֵץ הֲוָה, דִּכְתִיב

ויש להתבונן, הרי בפסח יצאו ישראל מלחם שנקרא חמץ, שכתוב: "ולא יראה לך חמץ" (שמות יג), וכתוב: "כי כל אוכל מחמצת" (שם יב), מה הטעם, משום כבוד אותו הלחם הנקרא מצה, עכשיו שזכו ישראל ללחם העליון יותר, האם לא ראוי היה שיתבטל החמץ ולא לראותו כלל, ומדוע קרבן זה חמץ היה, ככתוב: "סולת

se verra point chez toi de pain levé." Et il est écrit (Exode 12:19): "Car quiconque mangera du pain levé... " Quelle en est la raison? C'est pour l'honneur de ce pain appelé "azyme" [matsa]. Mais maintenant qu'Israel a mérité ce pain supérieur, n'aurait-il pas mieux valu que le levain disparaisse, et pourquoi ce sacrifice [de Chavouot] est-il fait de levain, ainsi qu'il est écrit (Lévitique 23:17): " ...Vous les cuirez avec du levain."? De plus, [cela est

סֹלֶת תְּהֱיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה. וְתוּ דְהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָא אִתְבַּטַל יֵצֶר הָרָע, וְאוֹרַיְתָא דְאִתְקְרֵי חֵירוּ אִשְׁתְּכַחַת.

אֶלָּא לְמַלְכָּא דַהֲוָה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי וְחָלַשׁ, יוֹמָא חַד הֲוָה תָאִיב לְמֵיכַל. אָמְרוּ יֵיכוּל בְּרֵיהּ דְמַלְכָּא מֵיכְלָא דְאַסְוָתָא דָא, וְעַד

תהיינה חמץ תאפינה"? ועוד שעכשיו ביום זה [בחג השבועות] התבטל יצר הרע והתורה שנקראת חרות נמצאת?

אלא [משל] למלך, שהיה לו בן יחיד, וחלה. יום אחד היה תאב לאכול, אמרו: יאכל בן המלך רפואה זו,

encore plus vrai car] puisqu'en ce jour [celui de Chavouot], le mauvais penchant a été annulé et la Tora qui se nomme "liberté" ['hérout] est présente?.

Mais [voici la parabole d'] un roi, dont le fils unique tomba malade. Et voici qu'un jour il eut de l'appétit. Ils dirent: Que le fils du roi consomme ce médicament, mais pendant ce temps-là qu'aucun autre aliment ne se trouve dans la maison. Ils firent ainsi et après qu'il eut pris ce médicament, il [le médecin] dit: A

דְּיֵיכוּל לֵיהּ לָא יִשְׁתְּכַח מֵיכְלָא וּמְזוֹנָא אַחֲרָא בְּבֵיתָא, עַבְדוּ הָכִי. כֵּיוָן דְּאָכַל הַהוּא אַסְוָתָא, אָמַר, מִכָּאן וּלְהָלְאָה יֵיכוּל כָּל מַה דְּאִיהוּ תָּאִיב וְלָא יָכִיל לְנַזְקָא לֵיהּ.

כַּךְ כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הָווֹ יַדְעֵי עִקָּרָא וְרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטְעֲמוּן יִשְׂרָאֵל אַסְוָתָא. וְעַד דְּיֵיכְלוּן אַסְוָתָא דָא, לָא יִתְחֲזֵי לְהוֹן מֵיכְלָא

ועד שיאכל את זה ולא ימצא מזון ומאכל אחר בבית. עשו כך, לאחר שאכל את הרפואה ההיא אמר: מכאן והלאה יאכל כל מה שהוא תאב, ולא יוכל להזיק לו.

כך כאשר יצאו ישראל ממצרים לא היו יודעים העיקר והסוד של האמונה, אמר הקדוש ברוך הוא: יטעמו ישראל רפואה, ועד שיאכלו רפואה זו לא יראה

partir de maintenant, il peut manger tout ce qu'il désire, cela ne lui nuira pas..

Il en fut ainsi lorsque les fils d'Israel sortirent d'Egypte et qu'ils ne connaissaient pas le le principe et le fondement de la croyance. Le Saint béni soit-il dit: Qu'Israel goûte ce médicament, et pendant ce temps-là qu'aucune autre nourriture ne soit vue.

אַחֲרָא. כֵּיוָן דְּאָכְלוּ מַצָּה, דְּאִיהִי אַסְוָתָא לְמֵיעַל וּלְמִנְדַּע בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא, אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה יִתְחֲזֵי לוֹן חָמֵץ, וְיֵיכְלוּן לֵיהּ, דְּהָא לָא יָכִיל לְנַזְקָא לוֹן. וְכָל שֶׁכֵּן דְּבְיוֹמָא דְשָׁבוּעוֹת, אִזְדַּמַּן נַהֲמָא עִלָּאָה דְאִיהוּ אַסְוָתָא דְכֹלָּא.

להם מאכל אחר, כיון שאכלו מצה, שהיא הרפואה להכנס ולדעת סוד האמונה, אמר הקדוש ברוך הוא: מכאן והלאה יראה להם חמץ ויאכלו אותו, שהרי לא יוכל להזיק להם, וכל שכן שביום השבועות, שנמצא

Après qu'ils eurent mangé le pain azyme, qui est le médicament d'accès afin de connaître le secret de la croyance - le Saint béni soit-il dit: A partir de maintenant vous pouvez posséder du levain et le consommer, car cela ne leur nuira point. A plus forte raison, au jour de Chavouot, lorsque le pain supérieur [la Tora] - qui est la médecine de tout - est présent. C'est ainsi que l'on offre le levain qui est brûlé sur l'autel et que l'on offre les deux pains ensemble. Le levain est brûlé sur le feu de l'autel et il ne peut régner et nuire à

וְעַל דָּא מְקָרְבִין חָמֵץ לְאִתּוֹקְדָא עַל מַדְבְּחָא וּמְקָרְבִין תְּרֵין נָהֲמִין אַחֲרָנִין כַּחֲדָא, וְחָמֵץ אִתּוֹקְדָא בְּנוּרָא דְּמַדְבְּחָא, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְנַזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי כַּךְ יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין אִתְדְּבָקוּ בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַסְוָתָא דְּאוֹרַיְתָא בְּיוֹמָא דָא. [תצוה קפג ע״א וע״ב].

להם לחם עליון [שהוא התורה], שהוא הרפואה לכל. ולכן מקריבים חמץ לשורפו על המזבח, ומקריבים שני לחמים כאחד. והחמץ נשרף באש על המזבח, ואינו יכול לשלוט ולהזיק להם לישראל ולכן ישראל קדושים מתדבקים בהקדוש ברוך הוא ברפואה של התורה, ביום הזה.

Israel. C'est ainsi qu'Israel est saint et uni au Saint béni soit-il par la médecine de la Tora en ce jour-là." (Zohar, vol. 2, p. 183a-b).

קכט.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ הָווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, וַהֲווֹ אָזְלֵי עִמְּהוֹן רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אַעְרָעוּ בְּחָד סָבָא, וַהֲוָה אָחִיד בִּידֵיהּ חָד יְנוֹקָא. זָקַף עֵינוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחָמָא לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי אַבָּא, וַדַּאי מִלִּין חַדְתִּין אִית גַּבָּן בְּהָאי סָבָא.

קכט.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמם רבי אבא ורבי יוסי. בעוד שהיו הולכים, פגשו זקן אחד, שהיה אוחז בידו ילד. זקף רבי שמעון עיניו וראה אותו. אמר לו לרבי אבא: ודאי דברים חדשים יהיה לנו מהזקן הזה. כשהגיעו אליו, אמר רבי

129.

„Rabbi Chimon et Rabbi Elazar, son fils, étaient en route et ils étaient accompagnés par Rabbi Abba et Rabbi Yossi. Alors qu'ils marchaient, ils rencontrèrent un vieillard qui tenait un enfant par la main. Rabbi Chimon leva les yeux et le vit. Rabbi Abba lui dit:

כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּמָטוּל דְּקוּפְטָרָךְ בְּגַבָּךְ קָא אָתֵית. מָאן אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ, יוּדָאִי אֲנָא. אָמַר מִלִּין חַדְתִּין וַדָּאי יוֹמָא דָא לְגַבָּךְ. אָמַר לֵיהּ, לְאָן הוּא אַרְעָךְ. אָמַר לֵיהּ דִּיוּרִי הֲוָה בְּאִנּוּן פְּרִישֵׁי מַדְבְּרָא, דַּהֲוֵינָא מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְתָא, וְהַשְׁתָּא אָתֵינָא לְיִשּׁוּבָא לְמֵיתַב בְּצִלָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין יוֹמֵי דְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה דָא.

שמעון [פתגם]: במשא שקשור על גבך אתה בא, מי אתה? אמר לו: יהודי אני. אמר: דברים חדשים ודאי יש לך היום הזה, אמר לו: איפה היא ארצך, אמר לו: דירתי היתה בין יוצאי המדבר, שהייתי משתדל בתורה, ועכשיו באתי לישוב, לשבת [בחג הסוכות], בצלו של הקדוש ברוך הוא [דהיינו בסוכה], בימים אלו של חודש השביעי הזה.

Certes, de nouvelles interprétations vont nous venir de ce vieillard. Lorsqu'ils arrivèrent près de lui, Rabbi Chimon dit: Tu viens avec un fardeau attaché sur ton dos! Qui es-tu? Il lui dit: Je suis Juif. Il lui dit: Certes tu apportes aujourd'hui de nouvelles interprétations. Il demanda: Où se trouve ton pays? Il répondit: Lorsque j'étudie la Tora ma

חָדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, נְתִיב, דְּוַדָּאי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדְּרָךְ לְגַבָּן. אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ דְּנִשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמָךְ מֵאִנּוּן מִלִּין חַדְתִּין עַתִּיקִין, דִּנְטַעְתּוּן תַּמָּן בְּמַדְבְּרָא מֵהַאי יַרְחָא שְׁבִיעָאָה, וְאַמַּאי אִתְפְּרַשְׁתּוּן הַשְׁתָּא מִמַּדְבְּרָא לְמֵיתֵי לְיִשׁוּבָא. אָמַר לֵיהּ הַהוּא סָבָא, בִּשְׁאֶלְתָּא דָא יְדַעְנָא דְּחָכְמְתָא גַּבָּךְ, וּמִלָּךְ מָטוּ לְרְקִיעֵי דְחָכְמְתָא (ס"א : נָטוּ לְתִקִיעוּ דְחָכְמְתָא).

שמח רבי שמעון, אמר : נשב, כי ודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו : חייך, נשמע דבר מפיך מאותם דברים חדשים עתיקים שנטעתם [שחידשתם] שם במדבר, מחודש השביעי הזה, ולמה נפרדת עתה מן המדבר לבא לישוב, אמר לו אותו זקן : בשאלה זו, יודע אני שחכמה נמצאת בך, ודבריך הגיעו לרקיעי החכמה.

demeure se trouve parmi les gens du désert, mais maintenant j'habite en ville et je viens m'asseoir à l'ombre du Saint béni soit-il en ces jours du septième mois..

Rabbi Chimon se réjouit et dit: Asseyons-nous, car le Saint béni soit-il t'a certainement envoyé vers nous. Il dit: Par ta vie, écoutons de ta bouche de ces anciennes interprétations

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגוֹמֵר. וְכוּלֵּי.

דְּלָא מִתְיַשְּׁבָן מִלֵּי דְאוֹרַיְתָא אֶלָּא תַּמָּן. דְּלֵית נְהוֹרָא אֶלָּא הַהוּא דְּנָפִיק מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, דְּכַד אִתְכַּפְיָא סִטְרָא דָא, אִסְתַּלַּק קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא וְאִתְיְקַר בִּיקָרֵיהּ. וְלֵית פּוּלְחָנָא

פתח הזקן ההוא, ואמר: "ובמדבר אשר ראית, אשר נשאך ה' אלהיך כאשר ישא איש את בנו" וגו' (דברים א'), שדברי תורה אינם מתישבים אלא שם, כי אין אור אלא אותו היוצא מתוך החושך, כי כאשר צד הזה נכנע, מתעלה הקדוש ברוך הוא למעלה, ומתכבד בכבודו,

que vous avez plantées dans le désert à propos du septième mois. Et pourquoi as-tu quitté le désert afin de venir en ville? Le vieillard lui répondit: Je vois par cette question que la sagesse se trouve en toi et que tes paroles parviendront jusqu'au firmaments de la sagesse..

Le vieillard prit la parole et dit (Deutéronome 1:31): " ...Et dans le désert où tu as vu que l'Eternel ton Dieu, t'a porté

דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, וְלֵית טָבָא אֶלָּא מִגּוֹ בִּישָׁא, וְכַד עָאל בַּר נָשׁ בְּאֹרַח בִּישָׁא וְשָׁבִיק לָהּ, כְּדֵין אִסְתְּלַק קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכֹלָּא טוֹב וָרָע כַּחֲדָא, וּלְאִסְתַּלָּקָא לְבָתָר בְּטוֹב, וְלֵית טוֹב אֶלָּא הַהוּא דְנָפִיק מִגּוֹ בִּישָׁא. וּבְהָאי טוֹב אִסְתְּלַק יְקָרֵיהּ, וְדָא אִיהוּ פּוּלְחָנָא שְׁלִים.

ואין עבודת הקדוש ברוך הוא אלא מתוך החושך, ואין טוב אלא מתוך רע. וכשהאדם נכנס לדרך רע, ועוזב אותו, אז מתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, ועל כן שלימות הכל טוב ורע ביחד, ולעלות אחר כך אל הטוב, ואין טוב אלא אותו שיצא מתוך הרע ובטוב הזה מתעלה כבודו, וזוהי עבודה שלימה.

comme un homme porte son fils... » - Les paroles de la Tora ne s'expliquent que là-bas. Car la lumière ne sort que de l'obscurité et lorsque que le [mauvais] penchant est subjugué le Saint béni soit-il peut monter vers le haut et il se glorifie. L'adoration du Saint béni soit-il ne peut se faire qu'à partir de l'obscurité et le bien ne ressort qu'à partir du mal. Lorsqu'un homme prend le chemin du mal et qu'il le quitte [ensuite], le Saint

וְאִנָּן עַד הַשְׁתָּא יָתִיבְנָא תַּמָּן כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, בְּגִין לְאַכְפְּיָא בְּמַדְבְּרָא לְהַהוּא סִטְרָא. הַשְׁתָּא דְמָטָא זִמְנָא דְפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא דְסִטְרָא דִקְדוּשָׁה, אֲהַדְרְנָא לְיִשּׁוּבָא דְתַמָּן אִיהוּ פוּלְחָנָא דִילֵיהּ. וְתוּ דְהַשְׁתָּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מָטָא זִמְנָא דְהַהוּא חִוְיָא, לְמִתְבַּע דִּינָא מִקַּמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַמָּן אִיהוּ שָׁלִיט, וּבְגִין כַּךְ נָפַקְנָא מִתַּמָּן וַאֲתֵינָא לְיִשּׁוּבָא וְכוּלֵי.

ואנחנו עד עתה ישבנו שם כל ימות השנה, כדי להכניע במדבר לאותו צד, עכשיו שהגיע הזמן של עבודת הקודש שבצד הקדושה, אנו חוזרים לישוב, ששם הוא עבודתו, ועוד שעכשיו בראש השנה, הגיע זמן של הנחש ההוא [היינו השטן] לתבוע דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ושם הוא שולט, ולכן יצאנו משם, ובאנו לישוב וכו', [והמשיך עוד הזקן לדרוש בסודות התורה].

béni soit-il est alors élevé dans sa gloire et c'est ainsi que la perfection se trouve dans l'union du bien et du mal, afin que le bien puisse ressortir ensuite. Seul est bien qui sort du mal et c'est par ce bien qu'Il est glorifié et voilà l'adoration parfaite..

Quant à nous, nous étions jusqu'à

אַדְּהָכִי הֲוָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בָּכֵי וְחָדֵי. זָקְפוּ עַיְנִין וְחָמוּ חֲמִשָּׁה מֵאִנּוּן פְּרוּשִׁים דַּהֲווֹ אַזְלֵי אֲבַתְרֵיהּ לְמִתְבַּע לֵיהּ. קָמוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה מַה שְׁמָךְ. אָמַר, נְהוֹרָאִי סָבָא, בְּגִין דִּנְהוֹרָאִי אַחֲרָא אִית גַּבָּן. אָזְלוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאִנּוּן חַבְרַיָּא עִמֵּיהּ תְּלַת מִילִין. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְאִנּוּן אַחֲרָנִין, וּמַה אָרְחָא דָא גַּבַּיְכוּ. אָמְרוּ. לְמִתְבַּע לֵיהּ לְהָאי סָבָא דְמֵימוֹי אִנָּן שָׁתָאן בְּמַדְבְּרָא. אָתָא רִבִּי

בתוך כך היה רבי שמעון בוכה ושמח. נשאו עיניהם, וראו חמשה מאלו הפרושים [במדבר] שהיו הולכים אחריו לבקש אותו, קמו [ללכת]. אמר רבי שמעון: מכאן ולהלאה מה שמך, אמר: נהוראי סבא, משום שנהוראי אחר יש אצלנו, הלכו אתו רבי שמעון והחבריא שלו שלושה מלין. אמר רבי שמעון

maintenant assis dans le désert, afin de subjuguer ce [mauvaiq] penchant. Mais maintenant que le moment de la sainte adoration qui se trouve du côté sacré [est arrivé], nous revenons en ville, là où se trouve son adoration. De plus, c'est le début de l'année [Roch hachana] et le temps du serpent

שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ נְהוֹרָאי שְׁמָךְ וּנְהוֹרָא עִמָּךְ שְׁרֵי.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, הוּא גָּלֵא עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵא. הוּא גַּלֵּה עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלֵא עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא,

להאחרים: מה הדרך הזה לכם? אמרו: לבקש את הזקן הזה, שמימיו אנו שותים במדבר, נשק לו רבי שמעון. אמר לו: נהוראי שמך [מלשון אור] ואור אתה, והאור עמך נמצא.

פתח רבי שמעון ואמר: "הוא גלא עמיקתא ומסתרתא, ידע מה בחשוכא ונהורא עִמֵּהּ שרא" (דניאל ב). "הוא גָּלֵא עמיקתא ומסתרתא", הקדוש ברוך הוא מגלה

[Satan] est arrivé et il exige le jugement devant le Saint béni soit)-il. C'est là qu'il règne et c'est pour cela que nous sommes sortis de là-bas et que nous sommes venus en ville etc. [et le vieillard continua à interpréter les secrets de la Tora].

Sur ce, Rabbi Chimon pleura et fut joyeux. Ils levèrent leurs yeux et virent cinq de ces ascètes qui arrivaient pour le chercher [et] ils

דְּכָל עֲמִיקִין סְתִימִין. עִלָּאִין אִיהוּ גַּלֵּי לוֹן. וּמַאי טַעְמָא גַּלֵּי לוֹן. בְּגִין דְּיָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא, דְּאִלְמָלֵא חֲשׁוֹכָא לָא אִתְיְדַע נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא, וּבְגִין כַּךְ גָּלֵי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, דְּאִי לָאו חֲשׁוֹכָא, לָא יִתְגַּלְיָן עֲמִיקִין וּמְסַתְּרָתָן. וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵא. מָאן נְהוֹרָא דָא, נְהוֹרָא דְּאִתְגַּלְיָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא.

עמוקות ונסתרות, שכל העמקים הסתומים העליונים הוא מגלה אותם. ומה הטעם שמגלה אותם? משום שידע מה בחשיכה, שאלמלא חשיכה לא נודע האור, והוא ידע מה בחשיכה, ולכן מגלה עמוקות ונסתרות, שאם אין חשיכה אין מתגלים העמוקות והנסתרות.

se levèrent [pour partir]. Rabbi Chimon dit: Quel est ton nom à partir de maintenant? Il répondit: Néhoray l'Ancien, car chez nous il y a un autre Néhoray. Rabbi Chimon et les collègues l'accompagnèrent sur trois kilomètres. Rabbi Chimon demanda aux autres: Quel est ce chemin pour vous? Ils dirent: Nous questionnons ce vieillard et nous buvons de son eau dans le désert. Rabbi Chimon l'embrassa [et] lui dit: Ton nom est Néhoray [lumière] et tu éclaires car la lumière est avec toi!.

וְאִנָּן מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא דַּהֲוָה בְּמַדְבְּרָא, אִתְגַּלֵּי לָן נְהוֹרָא דָא, רַחֲמָנָא יַשְׁרֵי עִמָּךְ נְהוֹרָא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. אָזְלוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּא אִלֵּין תְּלַת מִילִּין אֲבַתְרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ,

"ונהורא עמה שרא" מה הוא האור הזה? זהו האור שמתגלה מתוך החושך, ואנחנו, מתוך החשיכה שהיה במדבר, נתגלה לנו האור הזה. הרחמן ישרה עמך אור בעולם הזה ובעולם הבא. הלכו רבי שמעון והחברים

Rabbi Chimon prit la parole et dit (Daniel 2:22): "C'est lui qui révèle les choses profondes et secrètes, il sait ce qui est dans les ténèbres, et la lumière [néhora] demeure près de lui." "C'est lui qui révèle les choses profondes et secrètes" - Le Saint béni soit-il révèle les [choses] profondes et hermétiques. Car toutes les profondeurs hermétiques supérieures sont révélées par lui. Et pour quelle raison les révèle-t'il? C'est qu'il sait ce qui se trouve dans l'obscurité sans laquelle la lumière ne serait pas reconnue. Il connaît la substance de l'obscurité et c'est ainsi qu'il révèle les profondeurs hermétiques; car sans l'obscurité, on ne peut révéler les profondeurs

אַמַּאי לָא אָזְלוּ אִלֵּין עִמָּךְ בְּקַדְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ, לָא בָּעֵינָא לְאַטְרְחָא לְבַר נָשׁ עִמִּי, הַשְׁתָּא דְאָתוּ נֵזִיל כַּחֲדָא. אָזְלוּ, וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לְאָרְחֵיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אֲנָן יָדְעֲנָא

האלו שלש מלין אחריו. אמר לו: מדוע לא הלכו אלה אתך בתחילה? אמר לו: לא רציתי להטריח לאדם בשבילי, ועתה שבאו נלך יחד, הלכו, ורבי שמעון הלך לדרכו. אמר רבי אבא: הרי אנו ידענו שמו והוא אינו

hermétiques. "Et la lumière demeure près de lui" - Quelle est cette lumière? Il s'agit de la lumière qui est révélée à partir de l'obscurité. Quant à nous, nous avons découvert cette lumière à partir de l'obscurité du désert. Que le Compatissant te donne la lumière dans ce monde et dans le monde à venir. Rabbi Chimon et les collègues le suivirent sur trois kilomètres. Il lui dit: Pourquoi ceux-ci n'étaient pas avec toi dès le début? Il répondit: Je ne voulais déranger personne, mais maintenant qu'ils sont là, nous irons ensemble. Ils partirent et Rabbi Chimon prit son chemin. Rabbi Abba dit: Nous

שְׁמֵיהּ וְאִיהוּ לָא יָדַע שְׁמֵיהּ דְּמֹר. אָמַר לֵיהּ, מִנֵּיהּ יְדַעְנָא דְּלָא לְאַחְזָאָה. [דף קפג ע״ב-קצג ע״ב].

יודע שמו של אדוני, אמר לו: ממנו למדתי, שלא להתראות [שהרי לא אמר לו שמו, לפני ששאלתיו].

connaissons son nom mais il ne connait pas le nom du maître? il répondit: Nous avons appris de lui qu'il ne faut pas se dévoiler." (Zohar, vol. 2, p. 183b-193b)

קל.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הָווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא עַד דַּהֲווּ אָזְלִין רָמַשׁ לֵילְיָא. יָתְבוּ. אַדְּהָווּ יַתְבִין שְׁרִיאַת צַפְרָא לְאַנְהֲרָא אָמְרוּ קוּם וְנֵיהַךְ קָמוּ וְאָזְלוּ אָמַר רִבִּי חִיָּיא חֲמֵי אַנְפּוֹי דְמִזְרַח דְקָא מְנַהֲרִין. הַשְׁתָּא כָּל אִנּוּן בְּנֵי מְדִינְחָא דְטוּרֵי נְהוֹרָא, סַגְדִין לְגַבֵּי הָאי נְהוֹרָא דְנָהִיר

קל.

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, בעוד שהיו הולכים החשיך הלילה. ישבו. בעוד שהיו יושבים התחיל השחר להאיר, קמו והלכו.

אמר רבי חייא: ראה פני המזרח שהאיר, עכשיו בני המזרח של הרי האור, משתחוים אל האור הזה שמאיר

130.

"Rabbi Yossi et Rabbi 'Hiya étaient en route et alors qu'ils marchaient, la nuit tomba. Ils s'assirent. Alors qu'ils étaient encore assis, le jour commença à se lever. Ils se levèrent et partirent.

בְּאָתָר דְּשִׁמְשָׁא עַד לָא יִפּוֹק, וּפַלְחִין לֵיהּ. דְּהָא כֵּיוָן דְּנָפִיק שִׁמְשָׁא כַּמָּה אִנּוּן דְּפַלְחִין לְשִׁמְשָׁא, וְאִלֵּין אִנּוּן דְּקָא פַּלְחִין לִנְהוֹרָא דָא, וְקָרָאן לְהָאי נְהוֹרָא אֱל״הַ דְּמַרְגְּלָא דְּנָהִיר. וְאוּמָאָה דִילְהוֹן בֶּאֱל״הַ דְּמַרְגְּלָא דְּנָהִיר. וְכוּלֵיהּ.

במקום השמש, בעוד שלא יצא [השמש על הארץ], ועובדים אליו, שהרי משיצא השמש יש כמה שעובדים לשמש, ואלו הם שעובדים לאור הזה, וקוראים לאור הזה אלהים של מרגליות המאיר, והשבועה שלהם באלוה [של] המרגליות המאיר וכו׳.

Rabbi ’Hiya dit: Regarde l’est qui s’éclaire; en ce moment les fils des monts de l’orient se prostèrnent vers cette lumière qui éclaire à l’endroit du soleil, avant même qu’il n’apparaisse. Ils l’adorent, car au moment où il sort, il y en a qui l’adorent, ce sont les adorateurs de cette lumière; ils appellent cette lumière le ״Dieu du joyau luisant״ etc.

Rabbi Yossi dit: Jusqu’à quand ces nombreuses formes d’adoration existeront-elles dans le monde, le mensonge n’a pas de

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, עַד כַּמָּה יְהוֹן פֻּלְחָנִין סַגִּיאִין אִלֵּין בְּעָלְמָא, דְּהָא שִׁקְרָא לֵית לֵיהּ קַיְמִין לְקַיְּמָא.

פָּתַח אִידָךְ (ס"א: רִבִּי חִיָּיא) וְאָמַר שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר.

תָּא חֲזֵי, אִלּוּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא הֲווֹ פַּלְחִין לְשִׁקְרָא, הֲוָה הָכִי. אֲבָל הַאי נְהוֹרָא וְזָהֳרָא

אמר רבי יוסי: עד מתי יהיו עבודות מרובות אלו בעולם, הרי שקר אין לו רגלים להתקיים? פתח האחר ואמר: "שפת אמת תיכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר" (משלי יב). בא וראה: אילו כל בני העולם היו עובדים לשקר, היה כן [שהיו מתבטלים], אבל האור והזוהר הזה שמאיר, ודאי אמת הוא. כוכבי רום הרקיע אמת

jambes pour pouvoir se tenir? Il prit la parole et dit (Proverbes 12:19): "La lèvre véridique est ferme pour toujours, mais la langue fausse n'est que pour un instant." Viens et vois: Il en serait ainsi si tous les gens du monde adoraient le mensonge, mais la lumière et la brillance qui éclairent sont véritables. Les étoiles élevées du firmament sont authentiques. Et le Saint béni soit-il ne veut pas détruire son oeuvre,

דְנָהִיר, וַדַּאי קְשׁוֹט אִיהוּ, כּוֹכְבֵי רוּמָא דִרְקִיעָא קְשׁוֹט אִנּוּן. אִי בְּטִפְּשׁוּ וְחֶסְרוֹנָא דְדַעְתָּא דִילְהוֹן אִנּוּן אַמְרֵי וְקָרָאן לְהוּ אֱלָהָא, לָא בָעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֵׁיצָאָה עוֹבָדוֹי מֵעָלְמָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְאָתֵי, לָא יִשְׁתֵּצוּן כּוֹכְבַיָּא וּנְהוֹרִין דְעָלְמָא. אֲבָל מָאן יִשְׁתֵּצֵי, אִנּוּן דְּפַלְחֵי לוֹן.

הם. ואם בטפשות וחסרון דעת שלהם הם אומרים וקוראים להם אלוה, אין הקדוש ברוך הוא רוצה [משום כך] לכלות מעשיו מהעולם. אבל לעתיד לבוא, לא יכלו הכוכבים והאורות של העולם, אבל מי יכלה, אותם

a cause de la stupidité et du manque de compréhension de ceux qui les appellent des divinités. Dans le futur les étoiles et les luminaires ne seront pas anéantis, mais ceux qui le seront sont leurs adorateurs. Le verset [doit être compris] ainsi "La lèvre véridique est ferme pour toujours" - Il s'agit d'Israel, qui sont la lèvre véridique [lorsque dans la récitation du Chma] ils terminent par: "L'Eternel, votre Dieu, est vrai" Voilà l'explication de "La lèvre véridique est ferme pour toujours." "N'est que pour un instant [véad arguya"] - Il aurait du être dit "Ne

וְקָרָא דָא הָכִי הוּא. שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דְּאִנּוּן שְׂפַת אֱמֶת. יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וְכֹלָּא אִיהוּ אֱמֶת וְרָזָא דֶאֱמֶת, וּמְסַיְּמֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת. וְדָא אִיהוּ שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד. וְעַד אַרְגִּיעָה. וְעַד רֶגַע מִבְּעֵי לֵיהּ. מַאי אַרְגִּיעָה. אֶלָּא עַד כַּמָּה יְהֵא קִיּוּמָא

שעובדים להם. [ופירוש] פסוק זה כך הוא: "שפת אמת תכון לעד", אלו ישראל, שהם שפת אמת, [שאומרים בק"ש] ה' אלהינו ה' אחד (דברים ו). והכל הוא אמת וסוד האמת, ומסיימים: ה' אלהיכם אמת, וזה הוא "שפת אמת תכון לעד". "ועד ארגיעה", ועד רגע היה צריך

dure qu'un moment [véad réga"], que veut donc dire "N'est que pour un instant"? Mais jusqu'à quand leur existence dure-t'elle? Jusqu'au moment du monde futur, lorsque j'obtiendrai le repos du dur labeur qui m'est imposé. Lorsque je me calmerai [arguya], la langue fausse sera anéantie [ainsi que] ceux qui appellent dieux ceux qui n'en sont pas. Quant à Israel qui est la langue véridique, il est écrit à leur propos (Isaie 43:21): "J'ai formé ce peuple pour moi-même ; ils racontent ma louange." Je me souviens qu'une fois,

דִילְהוֹן בְּעָלְמָא. עַד זִמְנָא דְיֵיתֵי וִיהֵא לִי נַיְחָא מִפֻּלְחָנָא קַשְׁיָא דְעָלַי. וּבְזִמְנָא דְאַרְגִּיעָה, יִשְׁתְּצֵי לְשׁוֹן שָׁקֶר, אִנּוּן דְקָרָאן אֱלָהָא לְמָאן דְלָאו הוּא אֱלָהָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְאִנּוּן שְׂפַת אֱמֶת, כְּתִיב בְּהוּ עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ.

לומר, מה הוא ארגיעה? אלא עד מתי יהיה קיום שלהם בעולם? עד זמן שעתיד לבוא, ויהיה לי מנוחה מהעבודה הקשה שעלי, ובזמן שארגיעה, [מלשון מנוחה] יכלה לשון שקר אותם שקוראים אלוה למי שהוא לא אלוה. אבל ישראל שהם שפת אמת, כתוב בהם: "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו" (ישעיה מג).

alors que je marchais avec Rabbi Elazar, il rencontra un général. Le général demanda à Rabbi Elazar: Connais-tu la Tora des Juifs? Il répondit: Je la connais. Il lui dit: Ne dites-vous pas que que votre croyance est vraie et que votre Tora est vraie? Que notre croyance est fausse et que notre doctrine est fausse? N'est-il pas écrit (Proverbes 12:19): "La lèvre véridique est ferme pour toujours, mais la langue fausse n'est que pour un instant."? - C'est nous qui possédons le royaume depuis

אַדְכַּרְנָא חָדָא זִמְנָא דַהֲוֵינָא אָזִיל בַּהֲדֵי רִבִּי אֶלְעָזָר. פָּגַע בֵּיהּ הֶגְמוֹנָא, אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתְּ יָדַעְתְּ מֵאוֹרַיְתָא דִיהוּדָאֵי. אָמַר לֵיהּ יָדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ לֵית אַתּוּן אָמְרִין דִּמְהֵימְנוּתָא דִילְכוֹן קְשׁוֹט וְאוֹרַיְתְכוֹן קְשׁוֹט, וְאִנָּן דִּמְהֵימְנוּתָא דִילָן שֶׁקֶר וְאוֹרַיְתָא דִילָן שֶׁקֶר. וְהָא כְתִיב, שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד, וְעַד

[והמשיך:] נזכרתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר, פגע בו הגמון, שאל ההגמון לרבי אלעזר: האם אתה יודע תורת היהודים? אמר לו: יודע אני, אמר לו: וכי אין אתם אומרים, שהאמונה שלכם אמת ותורתכם אמת, ואנחנו האמונה שלנו שקר והתורה שלנו שקר,

longtemps et il ne nous quittera pas pour toujours. Quant à vous, vous n'avez que peu régné, le royaume vous a tout de suite échappé. Le verset parle de vous lorsqu'il dit "La langue fausse n'est que pour un instant".

Il lui répondit: Je vois que tu es connaissant de la Tora. Que l'esprit quitte cet homme! Car si le verset disait "La lèvre véridique était ferme [konanta, au passé"], mais [il est écrit] "Est ferme [tikhon, au futur"], c'est à dire que la lèvre est prête à être établie, ce

אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר. אִנָּן מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא קַיְמִין בְּמַלְכוּתָא, וְלָא אַעְדֵּי מִנָּן לְעָלְמִין דָּרָא בָּתַר דָּרָא, תִּכּוֹן לָעַד וַדָּאי. וְאַתּוּן זְעֵיר הֲוָה לְכוּ מַלְכוּתָא וּמִיַּד אַעְדֵּי מִנְּכוֹן, וּקְרָא אִתְקַיָּם בְּכוּ דִּכְתִיב וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר.

אָמַר לֵיהּ, חָמֵינָא בָּךְ דְּאַנְתְּ חַכִּים בְּאוֹרַיְתָא.

והרי כתוב: "שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר", אנחנו שקיימים במלכות מימות עולם ולא סרה מאתנו לעולמים דור אחר דור, תכון לעד ודאי, ואתם, מעט היה לכם מלכות, ומיד סרה מכם, והפסוק התקיים בכם, שכתוב: ועד ארגיעה לשון שקר.

אמר לו: רואה אני בך שאתה חכם בתורה, תפח

qui n'est pas encore le cas, alors que la lèvre mensongère règne et que la lèvre véridique est étendue dans la poussière. Et c'est lorsque la vérité se lèvera et qu'elle germera du sol que la lèvre véridique s'affermira pour toujours etc. Le général lui dit: Tu as raison et heureux est le peuple de la Tora qui a hérité de la vérité. Après un certain temps nous apprîmes qu'il s'était converti.

Ils partirent et arrivèrent à un champ et y

תְּפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. אִלּוּ אָמַר קְרָא שְׂפַת אֱמֶת כּוֹנַנְתְּ לָעַד, הָוָה כִּדְקָאָמַרְתְּ. אֲבָל לָא כְּתִיב אֶלָּא תִּכּוֹן. זְמִינָא שְׂפַת אֱמֶת דְּתִכּוֹן, מַה דְּלָאו הָכִי הַשְׁתָּא, דְּהַשְׁתָּא שְׂפַת שֶׁקֶר קַיְמָא, וּשְׂפַת אֱמֶת שְׁכִיב לְעַפְרָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא דֶאֱמֶת יְקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ וּמִגּוֹ אֶרֶץ תִּצְמַח, כְּדֵין שְׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד

רוחו של אותו איש. אילו אמר הפסוק שפת אמת כוננת לעד, היה כמו שאמרת, אבל לא כתוב, אלא תכון [לשון עתיד], מזומנת שפת אמת שתכון, מה שאין כן עכשיו, שעתה שפת שקר קיימת, ושפת אמת שוכבת לעפר, ובאותו הזמן שהאמת יקום על קיומו, ומתוך ארץ תצמח, אז שפת אמת תכון לעד וגו'.

prièrent. Après avoir prié, ils dirent: A partir de maintenant, unissons-nous à la présence divine et allons étudier la Tora.

Rabbi Yossi prit la parole et dit (Isaie 41:11): "Voici, tous ceux qui s'irritent contre toi, seront honteux ..." - Dans le futur, le Saint béni soit-il réalisera pour Israel, tous les bienfaits promis par les vrais prophètes. Israel a subi beaucoup de malheurs dans son exil et s'ils n'attendaient pas tous les bienfaits

וְכוּלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הַהוּא הֶגְמוֹן, זַכָּאָה אַנְתְּ וְזַכָּאָה עַמָּא דְאוֹרַיְתָא דִקְשׁוֹט יָרְתִין, בָּתַר יוֹמִין שְׁמַעְנָא דְאִתְגַּיַּר. אָזְלוּ, מָטוּ חָד בֵּי חֲקַל וְצַלּוּ צְלוֹתְהוֹן. כֵּיוָן דְּצַלּוּ צְלוֹתְהוֹן, אָמְרוּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה נִתְחַבֵּר בִּשְׁכִינְתָּא וְנֵזִיל וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְתָא.

אמר לו אותו הגמון: צודק אתה, ואשרי עם התורה שירשו האמת. אחר ימים שמענו שנתגייר.

הלכו. הגיעו לשדה אחד, והתפללו תפלתם. כיון שהתפללו אמרו מכאן ולהלאה נתחבר עם השכינה, ונלך ונעסוק בתורה.

qui sont écrits dans la Tora, ils ne pourraient pas supporter l'exil. Mais ils entrent dans les salles d'étude, ils y ouvrent les livres et voient toutes les bonnes choses qui les attendent. Ils voient ce qui est écrit dans la Tora, ce que le Saint béni soit-il leur a promis et ils se consolent de leur exil. Les nations les insultent et leur disent: Où est votre Dieu, où sont les bienfaits qu'il vous a promis, les nations du monde subiraient-elles votre opprobre? C'est ce qui est écrit (Isaie 66:5):

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר הֵן יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ וְגוֹמֵר. זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְיִשְׂרָאֵל כָּל אִנּוּן טָבָאן דְּקָאָמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן כַּמָּה בִּישִׁין בְּגָלוּתְהוֹן. וְאִלְמָלֵא כָּל אִנּוּן טָבָאן דְּקָא מְחַכָּאן וְחָמָאן כְּתִיבִין בְּאוֹרַיְתָא, לָא הָווֹ יָכְלִין לְמֵיקָם וּלְמִסְבַּל גָּלוּתָא.

פתח רבי יוסי ואמר: "הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגו'" (ישעיה מא), עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לישראל כל אותם הטובות שאמר על ידי נביאי האמת, וישראל סבלו כמה רעות בגלותם, ואלמלא שמחכים לכל אותם טובות שרואים כתוב בתורה, לא היו יכולים לעמוד ולסבול הגלות אבל הולכים לבתי מדרשות

"Ecoutez la parole de l'Eternel, vous qui tremblez à sa parole: Vos frères qui vous détestent ..." Que signifie "Vous qui tremblez à sa parole"? Il s'agit de ceux qui ont souffert; on entend les rumeurs des uns à propos des autres et on tremble pour eux, ainsi qu'il est écrit (Jérémie 30:5): "Nous entendons la voix de la frayeur; il y a la peur et point de paix." - Il s'agit de ceux qui tremblent à sa parole lorsque le jugement se fait. "Vos frères

אֲבָל אָזְלִין לְבֵי מֶדְרָשׁוֹת, פַּתְחִין סִפְרִין וְחָמָאן כָּל אִנּוּן טָבָאן דְּקָא מְחַכָּן, וְחָמָאן כְּתִיבִין בְּאוֹרַיְתָא, דְּאַבְטַח לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְהוּ, וּמִתְנַחֲמִין בְּגָלוּתְהוֹן. וּשְׁאַר עַמָּן מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין לוֹן וְאַמְרֵי, אָן הוּא

ופותחים ספרים ורואים כל אותם הטובות שמחכים [להם], ורואים כתובים בתורה שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא עליהם, ומתנחמים בגלותם. ושאר העמים מחרפים ומגדפים אותם, ואומרים איפה הוא אלהיכם, איפה הם הטובות שאתם אומרים שעתידים לכם, שכל

qui vous détestent ..." - Il s'agit de vos frères; les fils d'Esau, qui vous repoussent, ainsi qu'il est écrit (Lamentations 4:15): "Retirez-vous! un impur! leur criait-on ..." Car personne ne méprise Israel et ne leur crache au visage, autant qu'Edom. Et ils disent [à Israel]: Vous êtes impurs commes des femmes en règles - Voilà la signification de (Isaie 66:5): " ...Ils vous rejetaient...". (Isaie 66:5): " ...A cause de mon nom..." - [Ils disaient]: Nous sommes les fils du Dieu vivant et son nom est glorifié par nous. Nous régnons sur l'univers à cause de celui qui a été appelé le Grand (Genèse

אֱלָהָכוֹן, אָן אִנּוּן טָבָאן דְּאַתּוּן אָמְרִין דִּזְמִינִין לְכוֹן, וְכִי כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא יִכְסְפוּן מִנַּיְכוּ.

הָדָא הוּא דִכְתִיב שִׁמְעוּ דְבַר יְיָ הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ, אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם וְגוֹמֵר. מָאי הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ. אִנּוּן דְּסָבְלוּ כַּמָּה בִּישִׁין, כַּמָּה שְׁמוּעוֹת שַׁמְעֵי אִלֵּין עַל אִלֵּין, אִלֵּין בָּתָר אִלֵּין וְחָרִידוּ עֲלֵיהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר כִּי וְגוֹמֵר, קוֹל חֲרָדָה שָׁמַעְנוּ, פַּחַד וְאֵין שָׁלוֹם וְגוֹמֵר. אִנּוּן חֲרֵדִים תָּדִיר אֶל דְּבָרוֹ כַּד אִתְעָבִיד דִּינָא.

עמי העולם יתביישו מכם? זהו שכתוב: "שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו'" (ישעיה סו). מהו "החרדים אל דברו"? אלו שסבלו כמה רעות, כמה שמועות שומעים אלו על אלו ואלו אחרי אלו, וחרדים עליהם, כמו שכתוב: "כי וגו', קול חרדה שמענו, פחד ואין שלום וגו'" (ירמיה ל), אלו חרדים תמיד אל דברו כשנעשה הדין. "אמרו אחיכם

27:1): " ...Il appela Esau, son grand fils..." Et c'est par ce nom que le Saint béni soit-il est appelé (Psaume 145:3): "L'Eternel est grand et fort..." Nous sommes les fils du Grand et c'est lui le Grand, et c'est à ce propos qu'il est écrit (Isaie 66:5): " ...Pour faire honneur

אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם, אִלֵּין אִנּוּן אָחוּכוֹן בְּנֵי עֵשָׂו. מְנַדֵּיכֶם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ. דְּלֵית עַמָּא דְקָא מְבַזִּין לוֹן בְּאַנְפֵּי וּמְרַקְקִין בְּאַנְפַּיְהוּ לְיִשְׂרָאֵל כִּבְנֵי

שונאיכם" אלו אחיכם בני עשו, מנדיכם, כמו שכתוב: "סורו טמא קראו למו" (איכה ד), שאין עוד עם שמבזין פניהם של ישראל, ורוקקים בפניהם, כבני אדום,

à mon nom...".

Mais vous êtes les plus petits de tous, [ainsi qu'il est écrit] (Genèse 27:15): " ...Jacob, son plus jeune fils." Où est votre Dieu et où sont donc les bienfaits et votre joie desquels auront honte toutes les nations? Voyons-donc votre joie, et comme vous dites (Isaie 66:5): "Mais eux, ils seront confus." - Comme si votre malheur dépendait des autres. Car vous dites qu'alors [les nations] seront confuses et qu'elles auront honte. Et c'est ainsi que l'esprit saint dit cette chose (Isaie 41:11): "Voici, tous ceux qui s'irritent contre toi, seront honteux..." Que signifie "Ceux qui s'irritent contre toi"? Il s'agit de ceux qui t'on frappé de leur colère pendant cet exil. Mais au moment voulu, ils seront confus et

אֱדוֹם, וְאַמְרֵי דְכֻלְּהוּ מְסָאֲבִין כַּנִּדָּה, וְדָא אִיהוּ מְנַדֵּיכֶם. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ, אִנָּן דְּאָמְרִין בְּנוֹי דְּאֵל חַי, דִּי בָּן יִתְיַקַּר שְׁמֵיהּ. אִנָּן שַׁלְטָנִין עַל עָלְמָא בְּגִין הַהוּא דְּאִקְרֵי גָּדוֹל. עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדוֹל. וּבִשְׁמָא דָא אִקְרֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל, גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד. אִנָּן בְּנֵי הַגָּדוֹל וְאִיהוּ גָּדוֹל וַדָּאי. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ.

ואומרים [על בני ישראל] כלכם טמאים כנדה, וזהו מנדיכם. "למען שמי יכבד ה'", [שאומרים] אנו בני אל חי שבנו יתכבד שמו, אנחנו שולטים על העולם, משום אותו הנקרא גדול, "עשו בנו הגדול" (בראשית כז). ובשם זה נקרא הקדוש ברוך הוא גדול, "גדול ה' ומהולל מאד" (תהלים קמה). אנו בני הגדול, והוא גדול, ודאי

pleins de honte de tous les bienfaits dont ils verront Israel compensé.

Rabbi 'Hiya dit: Cela est certes vrai. Mais nous constatons et cela est vérifié par les puissants de ce monde, que l'exil se prolonge et que le fils de David n'est pas encore venu. Rabbi Yossi dit: Cela est vrai, mais que fait Israel afin de pouvoir supporter cet exil, [qu'en est-il de] toutes les promesses du Saint béni soit-il? Nous avons appris: Lorsqu'ils

אֲבָל אַתּוּן זְעִירִין מִכֹּלָּא. יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן
כְּתִיב, אָן הוּא אֱלָהֲכוֹן, אָן הוּא אִנּוּן
טָבָאן דְּיִכְסְפוּן כָּל עַמְמַיָּא מֵחֶדְוָה דִּילְכוֹן.
מָאן יִתֵּן וְנִרְאֶה בְּשִׂמְחַתְכֶם כְּמָה דְאַתּוּן
אָמְרִין. וְהֵם יֵבֹשׁוּ (רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֵר וְהֵם
יֵבוֹשׁוּ). כְּמָאן דְּתָלֵי קִלְלָתָא בְּאַחֲרָא, בְּגִין
דְּאַתּוּן אָמְרִין דִּכְדֵין יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ, וּבְגִין דָּא

[עלינו נאמר] למען שמי יכבד ה׳, אבל אתם קטנים מכל, ״יעקב בנה הקטן״ כתוב (בראשית כז). איה הוא אלוהיכם, איה הם אלו הטובות שיבושו כל העמים מהשמחה שלכם, מי יתן ונראה בשמחתכם, כמו שאתם אומרים ״והם יבושו״, כמי שתולה קללתו באחרים,

entrent dans une synagogue et dans une salle d'étude et qu'ils voient les consolations [à venir], ils se réjouissent dans leurs coeurs et ils peuvent [ainsi] supporter tout ce qui leur arrive. Sans cela ils ne pourraient pas le supporter.

Rabbi 'Hiya dit: Certes, cela est vrai et tout dépend de la repentance. Et si tu dis que dès maintenant tous peuvent se repentir, ce n'est pas vrai. Et pour quelle raison cela est-il impossible? Car il est écrit (Deutéronome

רוּחַ קֻדְשָׁא הֲוָה אָמַר מִלָּה הָכִי. וְעַל הֵן יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ. מָאי כָּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ, דְּאִתְקָפוּ נְחִירֵהוֹן בְּרֻגְזָא עֲלָךְ בְּגָלוּתָא דָא. בְּהַהוּא זִמְנָא, יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ מִכָּל טָבִין דְיֶחֱמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

משום שאתם אומרים שאז יבושו ויכלמו, ולכן רוח הקודש אומרת מלה זו כך [כי באמת הם יבושון]. ועל זה הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך, מהו כל הנחרים בך, שתקפו עליך נחירי אפם בכעס בגלות הזה, ובאותו זמן יבושו ויכלמו מכל הטוב שיראו לישראל.

30:1-4): "Or, quand te seront survenus tous ces événements ... parmi toutes les nations où l'Eternel, ton Dieu, t'aura chassé ... Que tu retournes à l'Eternel, ton Dieu ... [alors] quand tes dispersés seraient au bout des cieux, l'Eternel, ton Dieu, te ramènera..." - Et tant que toutes ces choses ne sont pas réalisées, ils ne peuvent pas se repentir.

Rabbi Yossi dit: Comme tu as fermé tous les chemins devant les exilés, tu leur a retiré tout espoir. S'il en était ainsi, il aurait mieux valu qu'ils soient comme ils le furent pendant toutes leurs générations, qu'ils ne

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָכִי הוּא וַדָּאי. אֲבָל חָמִינָן
וְהָכִי חָמוּ תַּקִּיפֵי עָלְמָא, דְּהָא גָלוּתָא
אִתְמְשָׁךְ וַעֲדַיִן בְּרֵיהּ דְּדָוִד לָא אָתֵי. אָמַר רִבִּי
יוֹסֵי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא. אֲבָל מָאן עָבִיד
דְּיִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא דָא, כָּל אִנּוּן הַבְטָחוֹת
דְּאַבְטַח לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אִתְמַר
דְּעָאלִין לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מֶדְרָשׁוֹת וְחָמָאן
כָּל אִנּוּן נֶחָמוֹת וְחָדָאן בְּלִבַּיְהוּ, לְמִסְבַּל כָּל

אמר רבי חייא: כך הוא ודאי, אבל אנו רואים, וכן
רואים גבורי העולם, שהגלות נמשך ועדיין בן דוד לא
בא, אמר רבי יוסי: וכל זה כך הוא, אבל מה עושה
שישראל יכולים לסבול גלות הזה, כל אלו ההבטחות
שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא, והרי למדנו:
כשנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ורואים כל אלו

souffrent pas l’exil, qu’ils ne reçoivent pas de rétribution, qu’ils n’accomplissent pas les réglements de la Tora et qu’ils se mélangent aux autre peuples. Il prit la parole et dit (Isaie 26:17): ”Comme une femme enceinte, près d’enfanter, est dans les douleurs et crie dans ses peines ...” Que signifie ”Comme une femme enceinte”? Normalement, une femme enceinte passe par neuf mois de grossesse.

מַה דְּיֵיתֵי עֲלַיְהוּ, וְאִלְמָלֵא דָא לָא יָכְלִין לְמִסְבַּל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדָּאי הָכִי אִיהוּ וְכֹלָּא בִּתְשׁוּבָה תַּלְיָא. וְאִי תֵּימָא דְּיָכְלִין הַשְׁתָּא לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. לָא יָכְלִין. מַאי טַעְמָא לָא יָכְלִין. בְּגִין דִּכְתִיב וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל

הנחמות ושמחים בלבם לסבול כל מה שיבוא עליהם, ואלמלא כן לא יכלו לסבול.

אמר רבי חייא: ודאי כך הוא, והכל תלוי בתשובה, ואם תאמר שיכולים עכשיו לעורר תשובה כלם כאחד, לא יכולים, מה הטעם לא יכולים, משום שכתוב:

Mais il y en a qui dépassent ce terme d'un jour ou deux. Mais toutes les douleurs de la femme enceinte se situent au neuvième mois, et bien que ce mois ne soit commencé que d'un seul jour, cela compte comme pour le mois tout entier. Il en va de même pour Israel: du fait qu'ils goûtent l'exil, s'ils se repentent, on considère que toutes les choses écrites dans la Tora sont accomplies. A plus forte raison [cela est-il vrai], si l'on considère que depuis le commencement de l'exil, ils ont déjà subis quelques souffrances.

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹמֵר. וּכְתִיב וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ וְגוֹמֵר. וּכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹמֵר. וּכְדֵין אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ וְגוֹמֵר. וְעַד דְּכָל אִנּוּן מִלִּין לָא יִתְקַיְּמוּן, לָא יַכְלִין לְאִתְעֲרָא תְּשׁוּבָה מִנַּיְהוּ.

״והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה״ (דברים ל). וכתוב: ״והשבות אל לבבך, בכל הגוים אשר הדיחך וגו׳״, וכתוב: ״ושבת עד ה׳ אלהיך וגו׳״, ואז: ״אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו׳״, ועד שכל אלו הדברים לא יתקיימו, לא יכולים להתעורר בתשובה.

Mais que signifie (Deutéronome 4:30): ״Dans ta détresse, et lorsque toutes ces choses t’auront atteint à la fin des jours.״ Viens et vois: Quelle compassion le Saint béni soit-il a-t’il exercé envers Israel à ce propos. [Voici la parabole] d’un roi qui n’avait qu’un fils unique et qu’il aimait de toute son âme. C’est à cause de cet amour qu’il le donna à sa mère, afin qu’elle l’élève et l’éduque comme il se doit. Or, une fois il fauta envers son père et celui-ci le châtia. Ensuite, il lui pardonna,

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה סַתְּמַת כָּל אָרְחִין וּשְׁבִילִין מִכָּל בְּנֵי גָלוּתָא, וְלָא שַׁבְקַת לוֹן פִּתְחוֹן פֶּה. אִי הָכִי, לְהֱווֹ כְּמָה דַהֲווֹ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלָא יִסְבְּלוּן גָּלוּתָא וְלָא אַגְרָא, וְיִפְקוּן (ס"א: אִי הָכִי לֶהֱווֹ כְּמָה דְלֶהֱווֹ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, יִסְבְּלוּן גָּלוּתָא וְלָא יִפְקוּן) מִדִּינָא דְאוֹרַיְתָא, וְיִתְעָרְבוּן בִּשְׁאַר עַמִּין.

אמר רבי יוסי: כמה סתמת כל הדרכים והשבילים מכל בני הגלות, ולא הנחת להם פתחון פה, כי אם כן, יהיו כמו שהיו בכל דור ודור כאלו שלא יסבלו גלות, ולא שכר, ויצאו מדיני התורה, ויתערבו בשאר העמים.

mais celui-ci récidiva et fauta de nouveau. Son père se mit en colère et l'expulsa de sa maison. Une fois sorti de la maison que fit le fils? Au lieu de marcher dans le droit chemin et d'être pur comme il se doit, afin que son père ait envie de le reprendre, il se dit: Puisque je suis sorti du palais paternel, à partir de maintenant je vais faire tout ce que je veux. Que fit-il? Il alla s'unir à une prostituée et se salit avec elle de toutes sorte d'immondices. Sa mère, la reine, s'inquiéta tous les jours de son fils et elle apprit que

פָּתַח וְאָמַר כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגוֹמֵר. מָאי כְּמוֹ הָרָה, אֹרַח אִיהוּ לְעוּבַּרְתָּא לְאַעְבְּרָא עָלָהּ תֵּשַׁע יַרְחִין שְׁלֵמִין, וְאִית בְּעָלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה דְלָא עָבַר עָלָהּ אֶלָּא יוֹמָא חָד אוֹ תְּרֵין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָאָה. וְכָל צִירִין וַחֲבָלִין דְּעוּבַּרְתָּא בִּתְשִׁיעָאָה אִנּוּן. וְאַף עַל גַּב דְּלָא אַעְבַּר עָלָהּ אֶלָּא יוֹמָא

פתח ואמר: "כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה וגו'" (ישעיה כו). מהו כמו הרה, הדרך למעוברת הוא שיעברו עליה תשעה חדשים שלמים, ויש בעולם כמה וכמה שלא עובר עליהם אלא יום אחד או שני ימים מחודש התשיעי, וכל הצירים והחבלים של המעוברת בתשיעי הם, ואף על פי שלא עבר עליה אלא

celui-ci vivait en compagnie de prostituées avec son entourage, et elle se mit à pleurer et à se lamenter sur son fils. Un jour que le roi vint la voir et qu'il la vit en larmes, il lui demanda: Pourquoi pleures-tu? Elle dit: Pourquoi ne pleurerai-je pas? Voici que notre fils vit en dehors du palais royal et qu'il vit en la compagnie de prostiuées. Que vont dire les gens du monde à propos du fils du roi qui vit avec les prostituées? Elle continua de pleurer et d'implorer le roi. Le roi dit: Je

חֲדָא, אִתְחֲשִׁיב עָלָהּ כְּאִילוּ עֲבָרַת כָּל תְּשִׁיעָאָה שְׁלֵמָה. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּאִטְעֲמוּ טַעַם גָּלוּתָא, אִי יְהַדְרוּן בִּתְשׁוּבָה יִתְחֲשֵׁב עֲלַיְהוּ כְּאִלּוּ אַעְבָּרוּ עֲלַיְהוּ כָּל אִנּוּן מִלִּין דִּכְתִיבִין בְּאוֹרַיְתָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִין אַעְבָּרוּ עֲלַיְהוּ מִן יוֹמָא דְּגָלוּתָא שָׁרֵי.

יום אחד, נחשב להם כאילו עברו כל התשיעי בשלמות. אף כך ישראל, כיון שטעמו טעם גלות, אם יחזרו בתשובה ותחשב להם כאילו עברו עליהם כל אותם הדברים הכתובים בתורה, כל שכן וכל שכן שכמה וכמה יסורים כבר עברו עליהם מיום שהגלות התחיל.

le ramènerai à cause de toi mais tu seras responsable de lui . Elle répondit: Oui. Le roi rétorqua: Puisqu'il en est ainsi, il ne faut pas le ramener au grand-jour, car c'est une honte pour nous que de le faire sortir de la maison de prostitution. Et si ce n'était pour le fait qu'il s'est salit et qu'il a profané mon nom, j'aurai été le chercher moi-même avec mes soldats afin de lui faire honneur, avec sonneries de trompettes au devant de lui, avec les armes de guerre à droite et à gauche. De telle sorte que tous les gens soient effrayés

אֲבָל מַאי דִכְתִיב בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחִים קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְהוּ דְיִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָא. לְמַלְכָּא דַהֲוָה לֵיהּ בְּרָא יְחִידָאָה, וְרָחִים לֵיהּ רְחִימוּ דְנַפְשָׁא, וּמִגּוֹ רְחִימוּ דִילֵיהּ יָהַב לֵיהּ לְאִמֵּיהּ מַטְרוֹנִיתָא, דִּתְרַבֵּי לֵיהּ וְתוֹלִיף לֵיהּ אָרְחִין מִתְתַּקְנָן. זִמְנָא

אבל מה שכתוב: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים" (דברים ד). בא וראה: כמה רחמנות ריחם הקדוש ברוך הוא לישראל בדבר זה. [משל] למלך שהיה לו בן יחיד ואהב אותו אהבת נפש, ומתוך אהבתו נתן אותו לאמו המלכה שתגדל אותו ותלמד אותו דרכים ישרים. פעם אחת חטא לאביו, בא

et qu'ils sachent qu'il s'agit du fils du roi. Mais puisqu'il s'est salit et qu'il a profané mon honneur, il reviendra en cachette, afin qu'il ne soit pas vu. Il revint chez le roi et fut remis à sa mère. Après un certain temps, il fauta de nouveau. Que fit le roi? Il les renvoya, lui et sa mère, hors du palais. Il dit: Vous irez ensemble et vous souffrirez ensemble de l'exil et des coups. Et puisque vous souffrirez ensemble, je sais que mon fils reviendra comme il se doit.

חָדָא חָב לְגַבֵּי אֲבוּהּ, אָתָא אֲבוּהּ וְאַלְקֵי לֵיהּ, וּלְבָתָר אַעְבָּר עַל חוֹבֵיהּ. תָּב כְּמִלְקַדְמִין וְחָב לַאֲבוּהּ, וְאַפְקֵיהּ אֲבוּהּ מִבֵּיתֵיהּ וְאַרְגִּיז עָלֵיהּ. נָפַק הַהוּא בְּרָא מִבֵּיתֵיהּ. וּבְאָתָר דִּיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט וִיהֵא זַכָּאָה כִּדְקָא יֵאוֹת, בְּגִין דְּיִשְׁמַע מַלְכָּא אֲבוּהּ וִיהֵא תִיאוּבְתֵּיהּ עָלֵיהּ.

אביו והלקה אותו, ואחר כך מחל לו על חטאו חזר שוב כבתחלה וחטא לאביו, כעס עליו אביו והוציאו מביתו. יצא אותו בן מביתו ובמקום שילך בדרך הישר ויהיה זכאי כראוי בכדי שישמע אביו המלך וישתוקק אליו, מה עשה, אמר: הואיל ויצאתי מהיכלו של אבא, אעשה

Il en va de même pour Israel. Ce sont les fils du saint roi qui les fit descendre en Egypte. Mais si tu argumentes [en disant qu'] ils n'avaient pas encore péché, mais que c'était le Saint béni soit-il qui l'avait décrété lors de l'alliance entre les morceaux, il faut malgré tout considérer deux raisons. La première provient des paroles d'Abraham (Genèse 15:8): " ...A quoi connaîtrai-je?" C'est déjà une raison, mais [voici la seconde], c'est qu'avant la sortie d'Egypte, ils ne formaient pas encore une nation comme il se doit.

מַה עָבַד, אָמַר, הוֹאִיל וְנָפַקְנָא מֵהֵיכְלָא דְאַבָּא, אַעֲבִיד מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל מַה דַאֲנָא בָעֵי. מָה עָבַד, אָזַל וְאִתְחַבָּר בַּזּוֹנוֹת וְאִתְלַכְלָךְ בִּלְכְלוּכָא דְטִנּוּפָא בַהֲדַיְהוּ, וְלָא הֲוָה מִשְׁתְּכַח אֶלָּא בַהֲדַיְהוּ בְּחִבּוּרָא דִילְהוֹן. מַטְרוֹנִיתָא אִמֵּיהּ, פַּקְדַת בְּכָל יוֹמָא עַל הַהוּא בְרָא, וְיַדְעַת דִבְרָהּ בַּהֲדֵי זוֹנוֹת אִתְחַבָּר, וְכָל

מכאן ולהלאה כל מה שאני רוצה. מה עשה, הלך והתחבר לזונות, והתלכלך עמהם בלכלוך של טנוף, ולא היה נמצא אלא אתם בחבורתם. המלכה אמו, התענינה כל יום על אותו בן, וידעה שבנה התחבר עם זונות, וכל החברות שלו עמהם הוא, התחילה לבכות ולהתמרמר על בנה.

Il prit la parole et dit (Cantique des Cantiques 2:2): "Comme le lis entre les épines, telle est mon amie entre les filles." - Le Saint béni soit-il voulut faire Israel à l'image du haut et qu'ils soient un lis sur terre comme en haut. Et le lis du haut possède une senteur qui le distingue des roses du monde, il est unique entre les épines. Il doit en être ainsi. C'est pour cette raison qu'Il a planté soixante dix couples qui sont les soixante dix personnes [qui descendirent en Egypte] et qu'Il les a

חַבְרוּתָא דִידֵיהּ בַּהֲדַיְהוּ הֲוָה. שָׁרִיאַת לְמִבְכֵּי וּלְאִתְמָרְרָא עַל בְּרָהּ.

יוֹמָא חַד, עָאל מַלְכָּא לְגַבָּהּ חָמָא לָהּ דְּאִיהִי מְבַכָּה. שָׁאִיל לָהּ עַל מַה אַתְּ בָּכָאת. אָמְרָה, וְלֹא אֶבְכֶּה, דְּהָא בְּרָנָא לְבַר מֵהֵיכְלָא דְמַלְכָּא. וְלֹא דַי דְּהוּא לָא יָתִיב בְּהֵיכְלָא דְמַלְכָּא, אֶלָּא דְהוּא יָתִיב בַּהֲדֵי זוֹנוֹת. מַאי

יום אחד נכנס המלך אצלה, ראה אותה שהיא בוכה, שאל אותה: על מה את בוכה? אמרה: ולא אבכה, שהרי בננו נמצא חוץ מהיכל המלך, ולא די שהוא אינו יושב בהיכל המלך, אלא שהוא יושב עם זונות, מה

amené entre les épines. Et lorsque les couples arrivèrent la-bas, immédiatement les épines grandirent et régnèrent sur le monde et c'est alors que le lis poussa parmi elles. Lorsque le Saint béni soit-il voulut extirper le lis d'entre elles, elles se desséchèrent, elles furent jetées et détruites et ne furent plus.

Lorsque le roi alla cueillir ce lis, c'est à dire faire sortir son premier-né, à ce moment-là le roi vint accompagné de plusieurs armées, de princes et de conquérants, avec des drapeaux déployés, afin de faire sortir son premier-

יֵימְרוּן כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּרֵיהּ דְּמַלְכָּא אִיהוּ דְיָתִיב בְּבֵי זוֹנוֹת. שָׁרִיאַת לְמִבְכֵּי וּלְאִתְחַנְּנָא לְמַלְכָּא. אָמַר מַלְכָּא, בְּגִינָךְ אֲהַדָּר לֵיהּ וְאַנְתְּ עַרְבָאָה דִילֵיהּ. אַמְרַת, הָא וַדַּאי.

אָמַר מַלְכָּא, הוֹאִיל וְכַךְ הוּא, לָא אִצְטְרִיךְ לְאַהְדָּרָא לֵיהּ בִּימָמָא בְּאִתְגַּלְיָא, דְּכִסּוּפָא דִילָן אִיהוּ לְמֵיהַךְ בְּגִינֵיהּ לְבֵי זוֹנוֹת. וְאִי לָא

יאמרו כל בני העולם בן המלך יושב בבית הזונות! התחילה לבכות ולהתחנן למלך, אמר המלך: בשבילך אחזיר אותו, ואת תהי ערבה שלו, אמרה כן. אמר המלך: הואיל וכך הוא, לא צריך להחזיר אותו ביום בגלוי, שבושה הוא לנו ללכת בשבילו לבית הזונות.

né. C’est par quelques exploits qu’il l’amena en son palais où il resta longtemps. Après qu’il eut fauté envers son père, celui-ci lui fit des reproches et le frappa, ainsi qu’il est écrit (Juges 2:14): ”Et la colère de l’Eternel s’embrasa contre Israel; et il les livra entre les mains de pillards...” Il fauta comme auparavant et se rebella contre son père, il l’expulsa de sa maison. Que fit Israel? Il virent qu’ils étaient dispersés en Babylonie, ils se mélangèrent aux nations, ils épousèrent des

הָוָה כְּגוֹוָנָא דָא דְטַנֵּף גַּרְמֵיהּ הָכִי וְחִלֵּל יְקָרִי, הֲוֵינָא אֲנָא וְכָל חַיָּלִין דִּילִי אָזְלִין בְּגִינֵיהּ, בְּכַמָּה יְקָר, בְּכַמָּה בּוּקִינָס קַמֵּיהּ, בְּכַמָּה מָאנֵי קְרָבָא מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, עַד דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא יִזְדַּעְזְעוּן וְיִנְדְּעוּן כֹּלָּא דִבְרָא דְמַלְכָּא אִיהוּ. הַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּאִיהוּ טַנֵּף גַּרְמֵיהּ וְחִלֵּל יְקָרִי, אִיהוּ יְהָדַר בִּטְמִירוּ דְּלָא יִנְדְּעוּן בֵּיהּ. אַהְדָּר לְגַבֵּי מַלְכָּא. יְהָבֵיהּ לְגַבֵּי אִמֵּיהּ.

ואם לא היה כך שטנף עצמו וחלל כבודי, הייתי אני וכל החילים שלי הולכים בשבילו בכמה כבוד, בכמה תוקעי חצוצרות לפניו, בכמה כלי מלחמה, מימינו ומשמאלו, עד שכל בני העולם יזדעזעו, וידעו כולם שבן המלך הוא, אבל עתה כיון שהוא טנף עצמו וחילל

femmes étrangères et enfantèrent des enfants. Malgrè tout, la mère sainte [la présence divine] les gardait, mais à cause de leur action le Saint béni soit-il déclara: Puisque c'est une opprobre, que mon fils vienne à moi de lui-même. Car s'il a profané mon honneur, ce n'est pas à moi à aller le sortir pour accomplir des miracles et des prouesses comme auparavant. Ils revinrent, mais sans l'aide qui leur était nécéssaire, sans merveilles et miracles. Mais ils étaient tous dispersés,

לְיוֹמִין סָרַח כְּמִלְּקַדְמִין. מַה עָבַד מַלְכָּא, אַפִּיק לֵיהּ וּלְאִמֵּיהּ בַּהֲדֵיהּ מִגּוֹ הֵיכְלָא. אָמַר, תַּרְוַיְכוּ תְּהָכוּן וְתַרְוַיְכוּ תִּסְבְּלוּן גָּלוּתָא וּמַלְקְיוּתָא, תַּמָּן. כֵּיוָן דְּתַרְוַיְכוּ תִּסְבְּלוּן כַּחֲדָא, כְּדֵין יְדַעְנָא דִבְרִי יְתוּב כִּדְקָא חָזֵי.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִנּוּן. אָחִית לוֹן לְמִצְרַיִם. וְאִי תֵימָא בְּהַהוּא זִמְנָא לָא חָאבוּ, וּגְזֵירָה דִּגְזַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין הַבְּתָרִים הֲוָה אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי קַיָּם, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח לְתְרֵין מִלִּין, חָד בְּגִין הַהִיא

כבודי, הוא יחזור בסתר, שלא ידעו בו. חזר אל המלך, ונתן אותו לאמו. לימים חטא שוב כמקדם, מה עשה המלך, הוציא אותו ואת אמו עמו מהיכלו, אמר: שניכם תלכו ושניכם תסבלו גלות ומלקות, וכיון ששניכם תסבלו יחד אז אני אדע שבני ישוב כמו שצריך.

כך ישראל, בני המלך הקדוש הם, הוריד אותם למצרים, ואם תאמר [הרי] באותו זמן לא חטאו, אלא גזרה שגזר הקדוש ברוך הוא בין הבתרים, צריך היה להתקיים והקדוש ברוך הוא הסתכל לשני סיבות, אחד

exténués et pauvres et [c'est ainsi qu'] ils rentrèrent - non sans la protection de la mère sainte - dans le palais du roi couverts de honte. Lorsqu'ils fautèrent de nouveau,

מִלָּה דְאָמַר אַבְרָהָם בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה, דָּא הוּא סִבָּה וְעִלָּה. אֲבָל עַד דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם לָא הָווֹ גּוֹי וְלָא אִתְחֲזוּן כִּדְקָא יֵאוֹת.

פָּתַח וְאָמַר כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. בָּעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְונָא דִלְעֵלָּא, וּלְמֶהֱוֵי שׁוֹשַׁנָּה חָדָא בְּאַרְעָא כְּגַוְונָא עִלָּאָה. וְשׁוֹשַׁנָּה

משום דבר ההוא שאמר אברהם: "במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו) זו היא סיבה ועילה. אבל [עיקר הוא הסיבה השניה], כי עד שיצאו ממצרים לא היו גוי ולא היו ראוים כראוי.

פתח ואמר: "כשושנה בין החוחים, כן רעיתי בין הבנות" (שיר ב), רצה הקדוש ברוך הוא לעשות את ישראל כדוגמא של מעלה, ושיהיו שושנה אחת בארץ כמו העליונה [הוא כינוי להשכינה] ושושנה שמעלה

que fit le roi? Il expulsa encore une fois ce fils de son palais, en lui disant: A partir de maintenant, la mère et le fils souffriront ensemble, ainsi qu'il est écrit (Isaie 3:1): " ...Et à cause de vos transgressions votre mère a été renvoyée." C'est à ce propos qu'il est écrit (Deutéronome 4:30): "Dans ta détresse, et

דְסַלְקָא רֵיחָא וְאִתְבְּרִיר מִכָּל שְׁאַר וְרָדִין דְעָלְמָא, לָא הֲוֵי אֶלָּא הַהִיא דְסַלְקָא בֵּין הַחוֹחִים. וְדָא אַרְחַת כִּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא זָרַע שִׁבְעִין זוּגִין דְּהָווּ שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְאָעִיל לוֹן בֵּין הַחוֹחִים. וְאִנּוּן חוֹחִים, מִיַּד דְּהָווּ אִנּוּן זוּגִין תַּמָּן, סְלִיקוּ עַנְפִּין וְטַרְפִּין וּשְׁלִיטוּ עַל עָלְמָא, וּכְדֵין פַּרְחַת שׁוֹשַׁנָּה בֵּינַיְהוּ.

כֵּיוָן דְּבָעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא שׁוֹשַׁנָּה וְלָקִיט לָהּ מִבֵּינַיְהוּ, כְּדֵין יָבְשׁוּ חוֹחִים

ריח ומובחרת מכל שאר ורדים שבעולם איננה אלא זו שעולה בין החוחים, וזו דרכה כראוי. ועל כן זרע שבעים זוגות, שהם שבעים נפש [שירדו למצרים], והביאם בין החוחים, ואלו החוחים מיד שבאו אלו הזוגות שם העלו ענפים ועלים ושלטו על העולם, ואז פרחה השושנה ביניהם. כיון שרצה הקדוש ברוך הוא להוציא השושנה וללקוט אותה מביניהם, אז יבשו החוחים, ונזרקו ונשחתו, ולא נחשבו לכלום.

lorsque toutes ces choses t'auront atteint, à la fin des jours." Que signifie "La fin des jours"? Il s'agit de la mère sainte, qui s'appelle "Fin des jours". C'est avec elle qu'ils subirent toutes les souffrances de l'exil. Mais s'ils se repentaient, même après un ou deux maux,

וְאִזְדְּרִיקוּ וְאִשְׁתְּצִיאוּ וְלָא אִתְחֲשָׁבוּ לִכְלוּם. בְּשַׁעְתָּא דְאָזִיל לְמִלְקַט שׁוֹשַׁנָּה דָא לְאַפָּקָא בְּרֵיהּ בֻּכְרֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אָזַל מַלְכָּא גוֹ כַּמָּה חַיָּלִין רַבְרְבָנִין וְשַׁלִּיטִין, עִם דִּגְלִין פְּרִישָׁן

וְאַפִּיק לִבְרֵיהּ בֻּכְרֵיהּ בְּכַמָּה גְבוּרָן, וְאַיְתֵי לֵיהּ לְהֵיכְלֵיהּ וְיָתִיב סַגִּי בְּבֵי מַלְכָּא.

כֵּיוָן דְּחָב לְגַבֵּי אֲבוּהּ, אוֹכַח לֵיהּ וְאַלְקֵי לֵיהּ דִּכְתִיב וַיִּחַר אַף יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגוֹמֵר. סָרַח כְּמִלְּקַדְמִין וּמָרַד בְּאֲבוּהּ, אַפְקֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ. מַה עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דְהָא אִתְבַּדָּרוּ לְבָבֶל, אִתְעָרְבוּ בְּעַמְמַיָּא, נְסִיבוּ נָשִׁין

ובשעה שהלך ללקוט שושנה זו, היינו להוציא בנו בכורו, באותו זמן הלך המלך בתוך כמה צבאות שרים ושליטים, עם דגלים פרושים, והוציא בנו בכורו, בכמה דברי גבורה והביאו להיכלו, וישב הרבה בבית המלך.
כיון שחטא לאביו, הוכיח אותו והלקהו, שכתוב: "ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוסים" וגו' (שופטים ב).

cela leur serait compté comme s'ils avaient tout supporté. Sinon, la fin est occultée, ainsi que toute cette époque, ainsi que cela a été énoncé par la lampe sainte, ainsi qu'il est

נָכְרִיּוֹת וְאוֹלִידוּ בְּנִין מִנְּהוֹן. עִם כָּל דָּא אִמָּא קַדִּישָׁא הֲוַת אַפִּטְרוֹפּוֹסָא עֲלַיְהוּ.

וְעַל דְּעָבַד הָכִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, הוֹאִיל וְכִסּוּפָא אִיהוּ, לֵיתֵי בְּרִי אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ, דְּהוֹאִיל וְחִלֵּל יְקָרִי, לָא אִתְחֲזֵי דְּאֲנָא אֵיזִיל תַּמָּן לְאַפָּקָא לֵיהּ וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נִסִּין וּגְבוּרָן כְּמִלְּקַדְמִין. תָּבוּ אִנּוּן בְּלָא סִיּוּעָא דְּאִתְחֲזֵי לוֹן בְּלָא פְּלִיאָן וְנִסִּין, אֶלָּא כֻּלְּהוּ מִתְבַּדְּרָן, כֻּלְּהוּ לָאָן בְּמִסְכְּנוּ, וְתָבוּ לְהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא בְּכִסּוּפָא, וְאִמָּא קַדִּישָׁא עָרְבַת לוֹן.

חטא כמקודם ומרד באביו, הוציאו מביתו, מה עשו ישראל, ראו כי נתפזרו בבבל, התערבו בגוים, נשאו נשים נכריות, והולידו בנים מהם, עם כל זה אמא הקדושה [היא השכינה], היתה אפטרופוס עליהם, ועל שעשו כך, אמר הקדוש ברוך הוא: הואיל ובושה הוא, יבא בני מעצמו אצלי, כי הואיל וחילל כבודי לא ראוי שאני אלך שם להוציאו ולעשות לו נסים וגבורה

écrit (Lévitique 25:30) : " ...La ville murée restera définitivement à l'acheteur..." Tout dépend donc de la repentance. Rabbi 'Hiya dit: Certes, cela est vrai et c'est ainsi que l'exil dure etc.

חָאבוּ כְּמִלְּקַדְמִין, מַה עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּיק לְהָאי בְּרָא כְּמִלְּקַדְמִין מֵהֵיכְלֵיהּ וְאִמֵּיהּ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִמָּא וּבְרָא יִסְבְּלוּן כַּמָּה בִּישִׁין כַּחֲדָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. מַאי בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. אֶלָּא דָא הִיא אִמָּא קַדִּישָׁא דְּהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים. וְעִמָּהּ סַבְלוּ כָּל מַה דְּסַבְלוּ בְּגָלוּתָא.

כמקודם. חזרו הם, בלי הסיוע שראוי להם, בלי פלאות ונסים אלא כולם מפוזרים כולם עיפים בעניות, וחזרו להיכל המלך בבושה, האם הקדושה ערבה עליהם. חטאו שוב כמקודם, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הוציא את הבן הזה כמקודם מהיכלו, ואמו אתו, אמר: מכאן ולהלאה האם ובנה יסבלו כמה רעות יחד, [דהיינו שהשכינה תלך בגלות עם ישראל], זהו שכתוב: "ובפשעיכם שולחה אמכם" (ישעיה ג), ועל זה כתוב: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים". מהו באחרית הימים; אלא זו היא אמא הקדושה, שהיא [נקראת] אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה שסבלו

Rabbi Yossi dit: Heureux est ce chemin, car nous y avons mérité tout cela! Il lui dit: De qui détiens-tu cela? Il répondit: Un

וְאִלּוּ יַהַדְרוּן בְּתִיוּבְתָּא, אֲפִלּוּ חָד בִּישׁ אוֹ חָד צַעֲרָא דְיַעְבַּד עֲלַיְהוּ אִתְחֲשָׁב עֲלַיְהוּ כְּאִלּוּ סַבְלוּ כֹּלָּא. וְאִי לָאו, סָתִים קִצָּא (ל״ג: בִּישָׁא) וְכָל דָּרִין דִּילֵיהּ, כְּמָה דְאָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב לַצְּמִיתוּת לַקּוֹנֶה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכָל דָּא בִּתְיוּבְתָּא תַּלְיָא מִלְּתָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא גָלוּתָא אִתְמְשָׁךְ. וְכוּלֵּי.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה אָרְחָא דָא דְזָכֵינָא לְהַאי

בגלות, ואילו יחזרו בתשובה, אפילו יעבור עליהם רעה אחת או צער אחד, נחשב עליהם כאילו סבלו הכל. ואם לא, עד שיסתיים הקץ, וכל הדורות שלו, כמו שאמר הנר הקדוש [הוא רשב״י], שכתוב: ״לצמיתות לקונה אותו לדורתיו״ (ויקרא כה), וכל זה בתשובה תלוי הדבר. אמר רבי חייא: ודאי כך הוא, על כן הגלות נמשך וכו׳.

אמר רבי יוסי: אשרי הדרך הזה שזכינו לדבר הזה,

jour, alors que j'étais en route, j'entendis Rav Hamnouna l'Ancien qui interprétait ce verset pour Rabbi A'ha. Et comme je l'entendis j'en fus tout joyeux et je le gardais, empaqueté dans mon vêtement, afin qu'il ne me quitte jamais.

מִלָּה. אָמַר לֵיהּ, מִמָּאן שָׁמַעְתְּ לָהּ. אָמַר לֵיהּ, יוֹמָא חָדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא וְשָׁמַעְנָא וַחֲמֵינָא לֵיהּ לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, (נ"א: לְרִבִּי שִׁמְעוֹן) דַּהֲוָה דָרִישׁ לְהַאי קְרָא לְרִבִּי אָחָא. וְכֵיוָן דְּשָׁמַעְנָא, חָדֵינָא בֵּיהּ וְנָטִירְנָא לֵיהּ צְרִיר בְּכַנְפָא דִלְבוּשָׁאי, דְּלָא יִתְעֲדֵי מִנָּאי לְעָלְמִין.

אמר לו: ממי שמעת אותו? אמר לו: יום אחד הייתי הולך בדרך, ושמעתי את רב המנונא סבא שהיה דורש פסוק הזה לרבי אחא, וכיון ששמעתי שמחתי בו ושמרתי אותו, צרור בכנף לבושי בכדי שלא יסור ממני לעולם, אמר לו: ודאי דבר קדוש הזה מאור של נר הקדוש הוא. אשרי הדור שקיום העולם ועמודיו נמצאים בתוכו, ואם אתה קשרת לדבר הזה בקשר אחד שלא יסור ממך, אני אצרור אותו בשלושים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולם וכו'.

Combien de bienfaits le Saint béni soit-il a-t'il réalisé pendant toutes les générations pour Israel! Viens et vois ce qui est écrit (Michée 6:4): " ...Et j'ai envoyé devant toi Moise, Aaron et Miriam." Mais il y eut plusieurs prophètes après Moise et il aurait du dire "Et j'ai envoyé devant toi, Moise, Aaron, Elazar, Phin'has, Josué, Elie, et Elisée." De plus, il

כַּמָּה טִיבוּ עָבִיד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא לְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם. וְהָא כַּמָּה נְבִיאֵי הָווֹ לְבָתַר מֹשֶׁה, וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְאֶלְעָזָר וּפִנְחָס יְהוֹשֻׁעַ וְאֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע וְכַמָּה שְׁאַר צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי מִבְּעֵי לֵיהּ. אִלֵּין תְּלָתָא אַמַּאי. אֶלָּא אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַמִּי, בָּנַי, אַמַּאי לָא תִּדְכְּרוּן לְכָל טָבִין דַּעֲבָדִית לְכוּ, דְּשַׁדָּרִית לְכוּ לְמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם.

כמה טובות עשה הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לישראל. בא וראה מה כתוב: ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים" (מיכה ו). והרי כמה נביאים היו אחרי משה, והיה צריך לומר ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע, ועוד שאר צדיקים וחסידים, אלו השלשה מדוע? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, עמי, בני, למה לא תזכרו את כל הטוב שעשיתי לכם, ששלחתי לכם את משה אהרן ומרים.

y a d'autres justes et saints, alors pourquoi [seulement] ces trois là? Mais c'est que le Saint béni soit-il dit: Mon peuple, mon fils, pourquoi ne te souviens-tu pas de tout le bien que je t'ai fait, ne t'ai-je pas envoyé Moise, Aaron et Miriam?.

לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם דְּאִית לֵיהּ מְדִינְתָּא, וְשַׁדַּר לְגַבָּהּ גֻּבְרִין אָפַרְכִין רַבְרְבָנִין, דִּיְהוֹן מְנַהֲלֵי עַמָּא וּמְעַיְנִין בְּהוּ וּבְדִינַיְהוּ, מָאן אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי זָקוּק בִּמְזוֹנַיְהוּ, בְּמִלִּין דְּיִצְטְרִיכוּן, לָאו עַמָּא דִמְדִינְתָּא בְּעַל כָּרְחַיְהוּ יִצְטָרְכוּ לְעַיְנָא בְהוּ וּלְמֵיהַב לְהוּ יְקָרָא.

שַׁדָּרִית לְמֹשֶׁה, אִיהוּ אַיְתֵי קַמַּיְכוּ מָן לְמֵיכַל, וְנָהִיל לְכוּ וּלְבָנַיְכוּ וּלְבְעִירַיְכוּ וְאִשְׁתַּדַּל

[משל] למלך בשר ודם שיש לו מדינה, ושלח אליה שליטים ושרים, שיהיו מנהלים את העם, ויתבוננו בהם ובדיניהם. מי צריך להיות מחוייב במזונותיהם ובדברים שיצטרכו האם לא בני המדינה? בעל כרחם צריכים לעיין בהם ולתת להם כבוד. [כן אמר הקדוש ברוך הוא:] שלחתי את משה, הוא הביא לפניכם מן לאכול

[Voici la parabole d'] un roi humain qui possédait une ville vers laquelle il envoya des gouverneurs et des princes afin de diriger le peuple et l'on médita sur leur situation. Qui est responsable de leur nourriture et de tous leurs besoins, n'est-ce pas la ville? C'est contre leur gré qu'ils doivent réfléchir et leur donner le respect [qui leur revient]. [Ainsi a

בְּדִינַיְכוּ (ס"א : בִּמְזוֹנַיְכוּ), וּבְכָל מָה דְאִצְטְרִיךְ לְכוּ. שַׁדָּרִית לְאַהֲרֹן, אַיְתֵי לְכוּ עֲנָנֵי יְקָר לְחַפָּאָה עֲלַיְכוּ כְּמַלְכִין. אַסְחֵי לְכוּ בְּטַלֵּי יְקָר, דְּלָא אִתְרְקָבוּ לְבוּשֵׁיכוֹן וּמְנְעָלֵיכוֹן, וַהֲווֹ מִתְחַדְּשֵׁי בְּכָל יוֹמָא. שַׁדָּרִית לְמִרְיָם אַיְתִיאָה בֵּירָא לְאַשְׁקָאָה לְכוּ, וְשָׁתִיתוּן אַתּוּן וּבְעִירְכוֹן, אִנּוּן יַהֲבוּ לְכוֹן וּמִדִּילְהוֹן אָכַלְתּוּן וְשָׁתִיתוּן וְיָתִיבְתּוּן בְּחֻפָּאָה דִּיקָר דִּילְהוֹן, וּמִדִּילְכוֹן לָא יְהַבְתּוּן לוֹן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְאִשְׁתַּדְּלוּ עֲלֵיכוֹן

וניהל אתכם ובניכם ובעירכם, השתדל בדינכם ובכל מה שצריך לכם. שלחתי את אהרן, הביא היכלות של ענני כבוד לחפות עליכם כמלכים, רחץ אתכם בטללי כבוד שלא ירקבו לבושיכם ומנעליכם, והיו מתחדשים בכל יום. שלחתי את מרים, הביאה באר להשקות אתכם, ושתיתם אתם ובעירכם, הם נתנו לכם הכל, ומשלהם אכלתם ושתיתם, וישבתם בחופת כבוד שלהם, ומשלכם לא נתתם להם כלום. ולא עוד אלא

dit le Saint béni soit-il:] J'ai envoyé Moise et il vous a donné la manne à manger, il vous a dirigé, ainsi que vos enfants et vos troupeaux. Il s'est démené pour vous [et] en tout ce qui vous concerne. J'ai envoyé Aaron qui a fait venir des nuées de gloire afin de

וְנָטְלוּ עַל צַוָּארֵיהוֹן מַטּוּלְכוֹן, וַהֲוֵיתוּן מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין לוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָא הֲוָה אַבָּא רַחְמָן עַל בְּנוֹי כְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּקְרָא הוּא דִכְתִיב לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגוֹמֵר. תָּא חֲזֵי, רַחֲמָנוּ דִּילֵיהּ, אִלּוּ אָמַר לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ וְלָא יַתִּיר, נֹחַ לְעָלְמָא דְלָא אִתְבְּרֵי, אֲבָל מִדְּאָמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, אַפִּיק

שהשתדלו עבורכם, ונטלו על צוארם משאיכם, והייתם מחרפים ומגדפים אותם.

אמר רבי יוסי: לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא, ומקרא הוא שכתוב: "לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו'" (מ"א ח). בא וראה רחמנות שלו: אילו אמר: "לא נפל דבר מכל דברו", ולא יותר, נח לעולם שלא נברא, אבל כיון שאמר "מכל דברו

vous recouvrir comme des rois. Il vous a lavé dans des rosées de gloire afin que vos vêtements ne pourrissent pas, ainsi que vos chausses qui se renouvellaient chaque jour. J'ai envoyé Miriam qui vous apporté le puits pour vous abreuver, et vous avez bu, ainsi que vos troupeaux. Ils vous ont tout donné, c'est d'eux que vous avez bu et mangé et

בִּישׁ לַאֲחוֹרָא. דְּהָא מִלָּה דְבִישׁ לָא בָעֵי לְמֶעְבַּד. וְאַף עַל גַּב דְּאַגְזִים וְאָרִים רְצוּעָה, אָתָאת אִמָּא וְאַתְקָפַת בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וְקָם רְצוּעָה בְּקִיּוּמֵיהּ וְלָא נָחִית לְתַתָּא וְלָא אִתְעֲבִיד, בְּגִין דִּבְעֵיטָא חֲדָא הֲווֹ תַּרְוַיְהוּ, אִיהוּ דְּאַגְזִים, וְאִיהִי דַּאֲחִידַת בִּימִינֵיהּ.

הטוב", הוציא רע לאחוריו, כי דבר רע אינו רוצה לעשות. ואף על פי שהפחיד והרים רצועה, באה האם והחזיקה בזרוע ימינו, ונשארה הרצועה במקומה ולא ירדה למטה, ולא נעשה [הדין] משום שבעצה אחת היו שניהם, הוא שהפחיד והיא שהחזיקה בימינו. ואם

vous avez vécu entouré de leur baldaquin de gloire, mais vous n'avez rien donné. De plus, ils se sont démenés pour vous et ils ont pris votre joug sur leur cou et ils ont subi vos insultes.

Rabbi Yossi dit: Il n'y a pas de père aussi compatissant envers ses enfants que le Saint béni soit-il, et c'est un verset explicite (1 Rois 8:56): " ...Accomplissant de tout point sa bonne promesse." Viens et vois, car s'il n'avait été dit que "Accomplissant de tout point sa promesse", il aurait mieux valu que

וְאִי תֵימָא מְנָלָן, מִמִּלָּה דְאִיהִי בְּאִתְגַּלְיָא, דִּכְתִיב, לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, שָׁרֵי לְאָרָמָא רְצוּעָה. וּמֹשֶׁה דְּלָא הֲוָה יָדַע אָרְחָא דְאִמָּא, שָׁתִיק. כֵּיוָן דְּחָמָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּךְ, אַנְקִיד לֵיהּ וּבָטַשׁ בֵּיהּ וְאָמַר, וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי, מִיַּד אַרְגִּישׁ מֹשֶׁה וְאָחִיד בִּדְרוֹעֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב זְכוֹר לְאַבְרָהָם, דָּא

תאמר מאין לנו זה, מדבר שהוא בגלוי, שכתוב: "לך רד כי שחת עמך", התחיל להרים הרצועה, ומשה שלא היה יודע דרך האם, שתק, כיון שראה הקדוש ברוך הוא כך, רמז לו ודפק בו, ואמר: "ועתה הניחה לי" מיד הרגיש משה, ואחז בזרוע הקדוש ברוך הוא, ככתוב: זכור לאברהם, זה זרוע ימין, ומשום כך לא ירדה

le monde ne soit pas créé. Mais puiqu'il est dit "Sa bonne promesse", le mal n'arrive pas, car il ne veut pas faire le mal. Et bien qu'il fasse peur et qu'il lève le fouet, la mère intervient et le saisit par le bras droit et le fouet reste suspendu et ne retombe pas. Rien n'est fait car ils s'entendent [Lui et la mère]: il doit faire peur et elle le saisit par le bras droit. Si tu demandes: D'où détenons tout cela? Cela est explicite, car il est écrit

דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבְגִין כַּךְ לָא נָחִית רְצוּעָה, וְאִי תֵימָא אִמָּא דְּאִיהִי רְגִילָה לְאַחֲדָא בִּרְצוּעָה דְּמַלְכָּא, אָן הֲוַת דְּשַׁבְקַת מִלָּה לְמֹשֶׁה. שָׁאִילְנָא וַאֲמֵינָא וְהָא לָא יְדַעְנָא בְּרִירָה דְּמִלָּה, עַד דְּנֶהֱוֵי קַמֵּיהּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא.

הרצועה, ואם תאמר איפוא היתה, האם שהיא רגילה לאחוז ברצועת המלך? היא עזבה הדבר למשה, שאלתי ואמרתי [שאלה זו], ועוד איני יודע בירורו של הדבר עד שנבוא לפני המאור הקדוש [הוא רשב"י].

(Exode 32:7): "Va, descends, car ton peuple ... s'est corrompu." Il commença par lever le fouet mais Moise ne connaissait pas la conduite de la mère et il se tut. Dès que le Saint béni soit-il s'en rendit compte, il lui fit signe en le frappant (Exode 32:10): "Et maintenant, laisse moi faire [que je les consume]." Immédiatement Moise réagit en saisissant le bras droit du Saint béni soit-il, ainsi qu'il est écrit (Exode 32:13): "Souviens-toi d'Abraham..." - C'est [lui] le bras droit et c'est ainsi que le fouet ne retomba pas. Et si tu demandes: Où était donc la mère, elle qui a l'habitude de saisir le fouet du roi? Elle

כַּד אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן חָמָא בְּאַנְפַּיְהוּ סִימָן. אָמַר, עוּלוּ בְּנֵי קַדִּישִׁין, עוּלוּ רְחִימִין דְּמַלְכָּא, עוּלוּ רְחִימִין דִּילִי, עוּלוּ רְחִימִין אִלֵּין בְּאִלֵּין.

דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל אִלֵּין חַבְרַיָּא דְּלָא רַחֲמִין אִלֵּין לְאִלֵּין, אִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא עַד לָא מְטָא זִמְנַיְהוּ. כָּל חַבְרַיָּא בְּיוֹמֵי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, רְחִימוּ דְּנַפְשָׁא וְרוּחָא הֲוָה בֵּינַיְהוּ. וּבְגִין דָּא, בְּדָרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּאִתְגַּלְיָא הֲוָה,

כשבאו לפני רבי שמעון, ראה על פניהם סימן, אמר: בואו בנים קדושים, בואו אהובי המלך, בואו אהובים שלי, בואו אהובים אלו על אלו, שאמר רבי אבא, כל אלו החברים שלא אוהבים אלו לאלו הסתלקו מהעולם לפני זמנם, וכל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היה ביניהם, ולכן בדורו של

laissa faire Moise. J'ai demandé et parlé [de ce problème] mais je ne verrai pas encore les choses clairement avant de venir devant la lampe sainte.

Lorsqu'ils arrivèrent devant Rabbi Chimon, il décerna un signe sur leurs visages [et] il dit: Venez, enfants saints, venez bien-aimés du roi, venez mes bien-aimés, venez

דְּהָוָה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל חַבְרַיָּא דְּלָא רַחֲמִין אִלֵּין לְאִלֵּין, גָּרְמִין דְּלָא לִיהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר. וְעוֹד דְּעָבְדִין פְּגִימוּ בָּהּ, דְּהָא אוֹרַיְתָא רְחִימוּ וְאַחְוָה וּקְשׁוֹט אִית בָּהּ. אַבְרָהָם רָחִים לְיִצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם מִתְחַבְּקָן דָּא בְּדָא, יַעֲקֹב תַּרְוַיְהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ בִּרְחִימוּ וּבְאַחְוָה. יָהֲבִין רוּחַיְהוּ דָּא בְּדָא. חַבְרַיָּא כְּהַהוּא דֻּגְמָא אִצְטְרִיכוּ, וְלָא לְמֶעְבַּד פְּגִימוּ.

רבי שמעון בגלוי היה [התורה]. שהיה אומר רבי שמעון: כל חברים שלא אוהבים אלו לאלו גורמים שלא ללכת בדרך הישר, ועוד שעושים פגם בה [בתורה], כי התורה אהבה ואחוה ואמת יש בה, אברהם אהב את יצחק, יצחק לאברהם, מתחבקים זה בזה, יעקב שניהם אחוזים בו באהבה ובאחוה, ונותנים רוחם זה בזה, והחברים צריכים להיות כמותם ולא לעשות פגם.

vous qui vous aimez les uns et les autres. Car Rabbi Abba a dit: Ceux, parmi les collègues qui ne s'aiment pas réciproquement mourront avant leur temps. Mais tous les collègues de l'époque de Rabbi Chimon s'aimaient corps et âmes. Et c'est ainsi qu'à l'époque de Rabbi Chimon la Tora [ésotérique] était révélée. Rabbi Chimon disait: Lorsque les

כֵּיוָן דְּחָמָא סִמָּן בְּאַנְפַּיְהוּ וְאָמַר לוֹן הָכִי, אָמְרוּ לֵיהּ, וַדַּאי רוּחַ נְבוּאָה שָׁרָא עַל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לָן לְמִנְדַּע. בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, חַד מִלָּה מֵאִנּוּן מִלִּין

כיון שראה [רבי שמעון] סימן בפניהם, ואמר להם כך, אמרו: ודאי רוח נבואה שורה על המאור הקדוש, וכך נצרך לנו לדעת. בכה רבי שמעון, ואמר: דבר אחד מאלו הדברים שאמרו לי בחשאי, מראש הישיבה שבגן

collègues ne s'aiment pas réciproquement, cela cause une déviation du chemin droit. De plus, ils occasionnent un défaut [dans l'étude de la Tora], car la Tora n'est qu'amour, fraternité et vérité. Abraham a aimé Isaac et Isaac [a aimé] Abraham et ils se tenaient embrassés. Jacob a été tenu par eux en amour et en fraternité. Ils lui donnèrent de leur souffle. C'est ainsi que doivent se conduire les collègues et ne pas créer de défaut.

Après que Rabbi Chimon vît le signe sur leurs visages, et qu'il eût dit cela ils lui répondirent la chose suivante: Certes, l'esprit prophétique réside sur la lampe sainte et il fallait que nous le sachions. Rabbi Chimon peura et dit: Une chose m'a été confiée en secret par le chef de l'académie du jardin

דִּלְחִישׁוּ לִי מִגּוֹ רֵישׁ מְתִיבְתָּא דְגִינְתָא דְעֵדֶן, דְּלָא אָמְרוּ בְּאִתְגַּלְיָא, מִלָּה דָא סִתְרָא אִיהִי. וְאֵימָא לְכוּ בָּנַי רְחִימָאֵי, בְּנֵי רְחִימִין דְּנַפְשָׁאֵי, מַה אַעְבִיד אָמְרוּ לִי בִּלְחִישָׁא וַאֲנָא אֵימָא בְּאִתְגַּלְיָא.

אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּא וְנַשְּׁקוּ יְדוֹי. הֲוָה תַּמָּן רִבִּי אַבָּא. אָמַר, אִלְמָלֵא לָא אָתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּי לָן. בָּכָה וְאָמַר, וַי רִבִּי כַּד תִּסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, מַאן יְנָהֵר וִיגַלֵּי

עדן, שלא אמרו לי בגלוי, דבר זה הוא נסתר, ואומר לכם בני אהובי בני אהובי נפשי, מה אעשה, לי אמרו בלחש, ואני אומר בגלוי וכו׳, [וגלה להם הסוד, כתשובה על שאלתם]. באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידיו, היה שם רבי אבא, אמר: אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמוע דבר זה, די לי. בכה ואמר: ווי רבי

d'Eden; cela m'a été dit en secret et je vais vous dire, mes enfants bien-aimés ce que je vais faire. Ce qu'on m'a dit en secret je vais le dire publiquement [et il leur révéla des secrets comme réponse à leur question]. Rabbi Elazar et les collègues vinrent lui embrasser les mains et Rabbi Abba, qui était présent, dit: Si je n'étais venu en ce monde que pour entendre ceci, cela aurait suffit! Il pleura et dit: Hélas,

נְהוֹרִין דְּאוֹרַיְתָא. מִלָּה דָא בַּחֲשׁוֹכָא אִתְטַמַּר עַד הַשְׁתָּא דְּנָפַק מִתַּמָּן, וְהָא נָהִיר עַד רוּם רְקִיעָא. וּבְכֻרְסְיָא דְּמַלְכָּא רָשִׁים, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָדֵי הַשְׁתָּא בְּהַאי מִלָּה. וְכַמָּה חֵידוּ עַל חֵידוּ אִתּוֹסַף מִקַּמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, מַאן יִתְעַר מִלֵּי דְּחָכְמְתָא בְּעָלְמָא דֵּין כְּוָתָךְ. [ח״ב כי תשא קפח ע״א וע״ב, קפט ע״א וע״ב].

כשתסתלק מהעולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה. דבר זה שאמרת, היה נטמן בחשכה עד עתה שיצא משם, והרי הוא מאיר עד רום הרקיע, ורשום בכסא המלך, והקדוש ברוך הוא שמח עתה בדבר זה, וכמה שמחה על שמחה נתוסף לפני המלך הקדוש, מי יעורר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.

maître, car tu vas quitter ce monde, qui éclairera et révélera les lumières de la Tora? La chose que tu viens de révéler était cachée dans l'obscurité avant qu'elle n'en sorte. Mais maintenant, elle éclaire jusqu'au sommet du firmament, elle est inscrite sur le trône du Roi, et le Saint béni soit-il se réjouit de cette chose et combien de joie est ajoutée devant le saint Roi! Qui peut éveiller la sagesse, comme toi, dans ce bas-monde?" (Zohar, vol. 2, p. 188a-b,189a-b).

קלא.

וַיַּרְא אַהֲרֹן. מַהוּ וַיַּרְא אַהֲרֹן. חָמָא דְסִטְרָא אַחֲרָא אִתְתַּקַּף, מִיַּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו. דְּאִלְמָלֵא דְאַקְדִּים וּבָנָה מִזְבֵּחַ דָּא, עָלְמָא אִתְהָדָר לְחָרְבָּנָא.

קלא.

"וירא אהרן" (שמות לב) מהו "וירא אהרן", ראה שהסטרא אחרא מתגברת, מיד "ויבן מזבח לפניו", שאם לא הקדים ובנה מזבח זה, היה העולם חוזר לחורבנו.

131.

"(Exode 32:5): "Et Aaron vit..." - Il vit que le mauvais penchant se renforçait et immédiatement (Exode 32:5): ["Il] bâtit un autel devant lui.", car s'il n'avait pas bâtit cet autel le monde aurait été détruit.

Voici la parabole d'un] voleur qui sortait afin de voler et de tuer les gens. Or il y avait là un des soldats du roi qui voyait ce

לְלִסְטִיס דְּהֲוָה נָפִיק לְקַפָּחָא וּלְקַטָּלָא בְּנֵי נָשָׁא. חָמָא לְגִיוֹנָא דְּמַלְכָּא דְּהַהוּא לִסְטִיס נָפַק בְּחֵילָא תַּקִּיף. מַה עָבַד הַהוּא לְגִיוֹנָא, אִשְׁתַּדַּל בַּהֲדֵי מַלְכָּא לְנַפְּקָא בְּאָרְחָא, וּמָשִׁיךְ לֵיהּ הַהוּא לְגִיוֹנָא בְּהַהוּא אָרְחָא, עַד דְּאָזִיל הַהוּא לִסְטִיס בְּהַהוּא אָרְחָא. חָמָא דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קָאִים קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ לְמַלְכָּא דְּהָוָה אָזִיל קַמֵּיהּ בְּאָרְחָא, מִיַּד נִרְתַּע וְאַהְדָּר לַאֲחוֹרָא.

[משל] ללסטים [שודד] שהיה יוצא לאבד ולהרוג בני אדם, היה שם לגיון אחד של המלך שראה שאותו הלסטים יוצא בכח חזק, מה עשה אותו לגיון, השתדל עם המלך [ופעל אצלו] שיצא לדרך, ומשך אותו אותו לגיון באותו הדרך, כשהלך אותו השודד באותו דרך ראה צורת המלך עומדת לפניו, כיון שראה את המלך שהיה הולך לפניו בדרך, מיד נרתע וחזר לאחוריו.

voleur sortir avec force. Que fit ce soldat? Il demanda au roi de lui laisser prendre la route et le soldat attira [le voleur] sur ce chemin. Lorsque le voleur prit cette route, il vit la forme du roi qui se tenait devant lui.

כַּךְ וַיַּרְא אַהֲרֹן דִּסְטַר אַחֲרָא אִתַּקָּף, אָחִיד בְּאַסְוָתָא וְאַתְקִיף בִּסְטַר קְדוּשָׁה וְשַׁוֵּי לֵיהּ קַמֵּיהּ, כֵּיוָן דְּחָמָא סִטְרָא בִּישָׁא דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא דְּקָאִים קַמֵּיהּ, מִיַּד אַהְדָר לַאֲחוֹרָא וְאִתְחַלָּשׁ תֻּקְפֵיהּ וְחֵילֵיהּ דַּהֲוָה אִתְתַּקָּף (מִיַּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו) וּמִזְבֵּחַ דָּא אִתְגַּבָּר, וְאִתְחַלָּשׁ סִטְרָא אַחֲרָא.

כך "וירא אהרן" שהסטרא אחרא מתחזקת, אחז ברפואה, והתחזק בצד הקדושה [במה שבנה המזבח להן], והעמיד אותו לפניו, כיון שראה הסטרא רעה צורת המלך שעומד לפניו, מיד חזר לאחוריו, ונחלש חוזקו וכוחו, שהרי התחזק [הקדושה], ומזבח הזה התגבר, ונחלש הסטרא אחרא.

Lorsqu'il vit le roi, face à lui, sur la route, il recula immédiatement. .

Il en va de même pour "Et Aaron vit", car le mauvais penchant se renforçait. Il prit un médicament et se cramponna du côté de la sainteté [en construisant un autel] et le plaça devant lui. Dès que le mauvais penchant vit la forme du roi en face de lui, il recula immédiatement et son pouvoir en fut affaibli.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמַר חַג לַיְיָ מָחָר, חַג לַיְיָ וְלָא לָעֵגֶל. וְלִסְטַר קְדוּשָּׁה עֲבַד וְלִסְטַר קְדוּשָּׁה קָרָא וְאָמַר. וְדָא אַסְוָתָא אַקְדִּים, דְּאִלְמָלֵא דְּעָבַד דָּא, לָא קָאִים עָלְמָא עַל קִיוּמֵיהּ. וְעִם כָּל דָּא, לָא שָׁכִיךְ רֻגְזֵיהּ מֵאַהֲרֹן אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְכַּוַּן לְבִישׁ.

בא וראה מה כתוב "ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר" (שמות לב). חג לה' ולא לעגל, ולצד הקדושה עשה, ולצד הקדושה קרא ואמר, וזו הרפואה שהקדים, שאם

Car il [Aaron] se cramponnait au côté de la sainteté et [le pouvoir de] l'autel se fortifiait et le mauvais penchant fut affaibli.

Viens et vois ce qui écrit (Exode 32:5): "Et Aaron cria et dit: Demain une fête à l'Eternel!" - Une fête à l'Eternel et non au veau. Car il l'avait fait pour le côté de la sainteté et c'est pour le côté de la sainteté qu'il avait crié et parlé. Voilà le médicament qu'il avait préparé. Car s'il n'avait pas fait cela, le monde n'aurait pas pu se maintenir. Et malgré tout, la colère [divine] ne cessa pas envers Aaron, et cela, bien qu'il n'eut pas l'intention de faire du mal. Le Saint béni soit-il lui dit: Aaron, ces deux sorciers

אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַהֲרֹן, תְּרֵין חַרְשִׁין אִלֵּין מַשְׁכוּ לָךְ לְמָה דְּבָעוּ. חַיֶּיךָ, תְּרֵין בְּנָךְ יִפְּלוּן, וְעַל חוֹבָא דָא יִתְפַּסְקוּן (ס"א: וּבְחוֹבָא דָא יִתָּפְסוּן), הָדָא הוּא דִכְתִיב וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְיָ מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ. מַאי לְהַשְׁמִידוֹ. אִלֵּין בְּנוֹי כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר וָאַשְׁמִיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל. דְּפִרְיוֹ דְבַר נָשׁ, בְּנוֹי אִנּוּן. [כי תשא קצג ע"א].

לא עשה כן, לא היה עומד העולם על קיומו, ועם כל זה לא שכך הרוגז מאהרן, אף על פי שלא התכון לרעה, אמר לו הקדוש ברוך הוא: אהרן שני המכשפים האלה משכו אותך למה שרצו, חייך שני בניך יפלו, ויתפסו על החטא הזה. זהו שכתוב: "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו" (דברים ט). מהו להשמידו, אלו בניו, כמו שכתוב: "ואשמיד פריו ממעל" (עמוס ב). שהפרי של בני אדם, בניו הם.

t'on attiré comme ils l'ont voulu. Par ta vie, tes deux fils tomberont et seront pris à cause de cette faute. C'est ce qui est écrit (Deutéronome 9:20): "Et l'Eternel fut fort irrité contre Aaron, pour le détruire." Que signifie "Pour le détruire"? - Il s'agit de ses fils, ainsi qu'il est écrit (Amos 2:9): " ...Et j'ai détruit son fruit..." - Car le fruit de l'homme, ce sont ses enfants." (Zohar, vol. 2, p. 193a).

קלב.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד וְקָא מִתְעַסְּקֵי בְּאוֹרַיְתָא עַד לָא אִתְפְּלִיג לֵילְיָא. אַדְּהָכִי קָרָא גַּבְרָא, בָּרִיכוּ בִּרְכָתָא. (אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא זִמְנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָאל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אַמַּאי מִשְׁתַּעְשַׁע קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא). בָּכָה רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר. תָּא חֲזֵי, עַד הַשְׁתָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

קלב.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה לפני חצות הלילה. בתוך כך קרא התרנגול, ברכו [את] הברכה, [אשר נתן לשכוי בינה וכו']. בכה רבי אלעזר, ואמר: בא וראה עד עכשיו הקדוש ברוך הוא זיעזע שלש מאות ותשעים רקיעים,

132.

"Rabbi Elazar et Rabbi Yossi étaient assis, un soir avant minuit, occupés à l'étude la Tora. Sur ce, le coq appela et ils récitèrent la bénédiction [adéquate]. Rabbi Elazar pleura

זְעַזַע תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין וּבָטַשׁ בְּהוּ, וּבָכָה עַל חָרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאוֹרִיד תְּרֵין דִּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא, וְאַדְכַּר לִבְנוֹהִי מִגּוֹ בִּכְיָה. וְכוּלֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִלְמָלֵא דִבְנֵי עָלְמָא אֲטִימִין לִבָּא וּסְתִימִין עַיְנִין, לָא יָכְלִין לְמֵיקָם מִקָּל נְעִימוּתָא דְגַלְגַּלָּא דְשִׁמְשָׁא כַּד נָטִיל וּמְשַׁבַּח קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

ובעט בהם, ובכה על חרבן בית המקדש, והוריד שתי דמעות לתוך ים הגדול, ונזכר בבניו מתוך הבכיה וכו'. אמר רבי אלעזר: אלמלא שבני העולם אטומי הלב וסתומי העינים, לא היו יכולים לעמוד מקול הנעימות של גלגל השמש כשהולך ומשבח לפני הקדוש ברוך הוא.

et dit: Viens et vois: Jusqu'à maintenant, le Saint béni soit-il a remué trois cent quatre vingt dix firmaments, il les a foulé aux pieds et il a pleuré sur la destruction du temple en laissant tomber deux larmes dans l'océan; il s'est ensuite souvenu de ses enfants etc. Rabbi Elazar dit: Si les gens de ce monde n'avaient ni le coeur ni les yeux fermés, ils ne pourraient se contenir à l'écoute du son

אַדְּהָכִי דְּאִתְעַסְּקוּ בְּאוֹרַיְיתָא נָהַר יְמָמָא, קָמוּ וְאָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתְּ וְחַבְרַיָּיא אַסְתִּימוּ גַּרְמַיְכוּ אִלֵּין תְּלַת יוֹמִין דְּלָא תִּפְקוּן לְבַר, בְּגִין דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת אִשְׁתְּכַח בְּמָתָא וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְחַבְּלָא. וְכֵיוָן דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְחַבְּלָא, יָכִיל לְחַבְּלָא לְכָל מָאן דְּאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ.

בתוך כך שהתעסקו בתורה, האיר היום, קמו ובאו לפני רבי שמעון. כיון שראה אותם, אמר רבי שמעון: אלעזר בני, אתה והחברים הסתירו [את] עצמכם שלושה ימים, שלא תצאו לחוץ, כי מלאך המות נמצא בעיר, ויש לו רשות לחבל, וכיון שניתן לו רשות לחבל, יכול לחבל לכל מי שנראה לפניו, ועוד שבן אדם שנראה לפניו, הוא עולה ומשטין עליו, ומזכיר עונותיו,

délectable de la planète solaire, lorsque celle-ci marche en louant le Saint béni soit-il.

Sur ce, ils étudièrent la Tora et le jour se leva. Ils se levèrent et vinrent devant Rabbi Chimon. Lorsqu'il les vit, Rabbi Chimon dit: Elazar, mon fils. Toi et les collègues, vous vous êtes cachés pendant trois jours, sans sortir, car l'ange de la mort est en ville et il a

וְתוּ דְּבַר נָשׁ דְּאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ, סָלִיק וְאַסְטֵי עָלֵיהּ וְאַדְכַּר חוֹבוֹי, וּבָעֵי דִּינָא מִקַּמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִתְעֲדֵי מִתַּמָּן עַד דְּאִתְדָּן הַהוּא בַּר נָשׁ, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ וְקָטִיל לֵיהּ.

ומבקש דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ולא זז משם עד שהאדם הזה נידון, וניתן לו רשות והורג אותו.

la permission d'endommager. Et de ce fait, il peut endommager tous ceux qui apparaissent devant lui. Et lorsque quelqu'un se trouve face à lui, il monte l'accuser en mentionnant ses fautes, et il demande que justice soit faite devant le Saint béni soit-il. Il ne part pas avant que cette personne ne soit jugée. Il détient ensuite l'autorité de le tuer.

Rabbi Chimon dit: Par Dieu, la plupart des gens ne meurrent pas avant leur temps, à l'exception de ceux qui ne font pas attention. Car lorsque l'on sort un mort de sa maison vers le cimetière, l'ange de la mort se trouve [alors] parmi les femmes. Et pourquoi parmi les femmes? Car c'est son habitude depuis le jour où il a séduit Eve et qu'à cause

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָאֱלֹהִים רֻבָּא דְעָלְמָא לָא
מִיתוּ עַד לָא דְמָטָא זִמְנַיְהוּ, בַּר דְּלָא
יַדְעֵי לְאִסְתַּמְּרָא גַּרְמַיְהוּ. דְּהָא בְשַׁעְתָּא דְמֵיתָא
אַפְּקֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ לְבֵי קִבְרֵי, מַלְאַךְ הַמָּוֶת
אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נְשֵׁי. אַמַּאי בֵּינֵי נְשֵׁי, דְּהָכִי הוּא
אָרְחוֹי מִיּוֹמָא דְפַתֵּי לְחַוָּה, וּבְגִינָהּ גָּרִים מוֹתָא
לְכָל עָלְמָא. וְעַל דָּא כַּד קָטִיל בַּר נָשׁ וְגֻבְרֵי
אִשְׁתְּכָחוּ עִם מֵיתָא, עָאל בֵּינֵי נְשֵׁי בְּאָרְחָא.

אמר רבי שמעון: באלהים [אני נשבע] שרוב העולם אינם מתים קודם זמנם, חוץ מאלו שאינם יודעים לשמור עצמם, כי בשעה שמוציאים [את] המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות נמצא בין הנשים, ולמה בין הנשים, שכך הוא דרכו מיום שפיתה את חוה, ובשבילה גרם מות לכל העולם, ולכן כשהוא ממית אדם, והאנשים נמצאים עם המת, נכנס בין הנשים בדרך, ויש

d'elle la mort est apparue dans le monde. C'est ainsi que lorsqu'il tue quelqu'un et que les hommes se trouvent avec le mort, il se faufile, en chemin, parmi les femmes. Il détient [alors] le pouvoir de tuer des gens et il les dévisage lorsqu'ils sortent le mort de sa maison vers le cimetière, jusqu'à ce qu'il reviennent chez eux. C'est ainsi qu'il

וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִקְטַל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִסְתַּכַּל בְּאַנְפַּיְהוּ בְּאָרְחָא דְאִתְחֲזִיאוּ קַמֵּיהּ,

מִשַּׁעְתָּא דְמַפְּקֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ לְבֵי קִבְרֵי עַד דְּאָהַדְרוּ לְבֵיתַיְהוּ, וּבְגִינֵיהוֹן גָּרִים מוֹתָא לְכַמָּה גֻבְרִין בְּעָלְמָא, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, בְּגִין דְּסָלִיק וְאַסְטִין וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְּדַן עַל אִנּוּן חוֹבִין, וְאִסְתַּלָּק עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ.

לו רשות להמית בני אדם, ומסתכל בפניהם בדרך שנראים לפניו משעה שמוציאים המת מביתו לבית הקברות, עד שחוזרים לביתם, ובשבילם גורם מות לכמה אנשים בעולם, בעוד שלא הגיע זמנם. ועל זה כתוב: "ויש נספה בלא משפט" (משלי יג). משום שעולה ומשׂטין ומזכיר עונות האדם לפני הקדוש ברוך הוא, ונידון על אותם עונות, ומסתלק לפני שהגיע זמנו.

tue plusieurs personnes dans le monde avant que ne soit venu leur temps. C'est à ce propos qu'il est écrit (Proverbes 13:23): "Il en est qui se perdent par l'absence de toute règle." - Car il [l'ange de la mort] monte et accuse en mentionnant les fautes de l'homme, devant le Saint béni soit-il. Il est [alors]jugé pour ses

מָאי תַּקַּנְתֵּיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְנַטְלֵי מֵיתָא לְבֵי קִבְרֵי, יַהְדַר בַּר נָשׁ אַנְפּוֹי וְיִשְׁבּוֹק לְנָשֵׁי בָּתַר כַּתְפּוֹי. וְאִי אִנּוּן מְקַדְּמֵי, יְהַךְ לַאֲחוֹרָא, בְּגִין דְּלָא יִתְחֲזֵי עִמְּהוֹן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וּלְבָתַר דְּמֶהְדְּרֵי מִבֵּי קִבְרֵי, לָא יֶהְדַּר בְּהַהוּא אָרְחָא דְנָשֵׁי קַיְמָן, וְלָא יִסְתַּכַּל בְּהוּ כְּלָל, אֶלָּא יִסְטֵי

מה התקנה לזה, בשעה שנושאים המת לבית הקברות יחזיר האדם את פניו, ויעזוב [את] הנשים שיהיו אחרי כתפיו, ואם הם מקדימים, ילך לאחריהם באופן שלא יתראה עמהם פנים בפנים. ולאחר שחוזרים מבית הקברות, לא יחזור באותו הדרך שהנשים עומדות, ולא יסתכל בהם כלל, אלא יטה

transgressions et disparaît avant son temps.

Comment réparer cela? Lorsque l'on transporte le mort au cimetière, l'homme doit détourner son visage et laisser les femmes derrière lui. Si elles se trouvent au devant, qu'il marche derrière elles de façon à ne pas les regarder en face. Au retour du cimetière, il ne faut passer là où se trouvent les femmes, et il ne faut pas les regarder. Mais on doit prendre un autre chemin. Et c'est parce que les gens ne savent pas et ne font pas attention

בְּאָרְחָא אַחֲרָא. וּבְגִין דִּבְנֵי נָשָׁא לָא יָדְעִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין דָּא. רֻבָּא דְעָלְמָא אִתְדָּנוּ בְּדִינָא, וְאִסְתַּלָּקוּ עַד לָא מָטָא זִמְנַיְהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי טַב לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלָא יוֹזִיף לְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ לָא. דְּהָא בַר נָשׁ דְאִסְתַּמַּר כְּהָאי גוֹוְנָא, אִתְחֲזֵי לְאָרְכָּא דְיוֹמִין וְכָל שֶׁכֵּן לְעָלְמָא דְאָתֵי. תָּא חֲזֵי, לָאו

עצמו בדרך אחרת. ומפני שבני אדם אינם יודעים, ואינם משגיחים על זה, רוב העולם נדונים בדין, ומסתלקים לפני זמנם.

אמר רבי אלעזר: אם כן, טוב לאדם שלא ילוה את המת? אמר לו: לא, כי אדם שנשמר באופן זה, ראוי להאריך ימים, וכל שכן לעולם הבא.

à cela, que la majorité du monde est jugé et part avant son temps.

Rabbi Elazar dit: S'il en est ainsi, Il vaut mieux ne pas accompagner un mort? Il lui dit: Non, car celui qui se garde comme il a été prescrit, prolonge ses jours; à plus fort raison [obtient-il] le monde à venir.

Viens et vois: Ce n'est pas pour rien si les anciens ont ordonné de sonner la trompe à la

לְמַגָּנָא אַתְקִינוּ קַדְמָאֵי שׁוֹפָר, לְאַמְשִׁיכָא מֵיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קִבְרֵי. אִי תֵּימָא דְעַל מֵיתָא וִיקָרָא דִּילֵיהּ לְחוֹד אִיהוּ. לָא. אֶלָּא בְגִין לְאַגָּנָא עַל חַיָּיא דְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְהוּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת לְאַסְטָאָה לְעֵלָּא, וְיִסְתַּמְרוּן מִנֵּיהּ. וְכוּלֵי.

בא וראה: לא לחנם התקינו הראשונים [לתקוע] שופר להוצאת המת מביתו לבית הקברות, אם תאמר שהוא בשביל המת וכבודו לבד, לא, אלא בשביל להגן על החיים, שלא ישלוט עליהם מלאך המות להשטין למעלה, וישמרו ממנו וכו׳.

sortie du mort au cimetière. Tu ne peux pas dire que c'est pour l'honneur du mort, non, mais c'est pour protéger les vivants; afin que ne règne sur eux l'ange de la mort qui accuse en haut, et qu'ils puissent se garder de lui etc.

Viens et vois: [L'ange de la mort] ne vient pas pour moins de sept ou dix femmes: Pour sept il demande justice et pour dix il accuse à mort etc. Les collègues restèrent cachés pendant toute la journée en étudiant la Tora. Et pendant que les collègues se cachaient, treize personnes furent tuées en ville. Rabbi

תָּא חֲזֵי, לָא אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נָשֵׁי פָּחוּת מִשֶּׁבַע נָשִׁים, וְלָא פָּחוּת מֵעֶשֶׂר. וּבְאָרְחָא בְּאִתְגַּלְיָא בְּשֶׁבַע אִשְׁתְּכַח, וּבָעֵי דִינָא. בְּעֶשֶׂר אַסְטֵי לְקַטְלָא. וּבְגִין דְּאִשְׁתְּכַח בֵּינַיְהוּ בְּאָרְחָא בְּאִתְגַּלְיָא, כְּתִיב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים. אִסְתַּמָּרוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַיְתָא. וְכוּלֵּי.

וְעַד דַּהֲווֹ טְמִירִין, מִיתוּ תְּלֵיסַר גּוּבְרִין בְּמָתָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְלָא אִסְתְּכַל בְּדִיוּקְנַיְכוּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת. [ח״ב קצה ע״ב ויקהל].

בא וראה: [מלאך המות] אינו נמצא בין הנשים פחות משבע נשים, ולא פחות מעשר, ובדרך בגלוי [והיינו] בשבע נמצא ומבקש דין, ובעשר משטין להמית וכו׳, ונשמרו כל החברים כל אותו היום, ועסקו בתורה וכו׳, ובעוד [שהחברים] היו נסתרים, מתו בעיר שלוש עשרה אנשים, אמר רבי שמעון: ברוך הרחמן, שמלאך המות לא הסתכל בצורתכם [וניצלתם].

Chimon dit: Béni soit le Compatissant, car l'ange de la mort n'a pas regardé vos formes!" (Zohar, vol. 2, p. 195b).

קלג.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא בַּהֲדָן. כַּד מָטָא לְגַבַּיְהוּ אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם

קלג.

רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי היו הולכים בדרך. בעוד שהיו הולכים פגש בהם רבי אבא. אמר רבי חייא: ודאי השכינה עמנו.

כשהגיע אצלם, אמר רבי אבא: כתוב: "מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל, ואבחר בדוד וגו' לבנות בית

133.

"Rabbi 'Hiya et Rabbi Yossi étaient en route. Alors qu'ils marchaient ils rencontrèrent Rabbi Abba. Rabbi 'Hiya dit: Certes la présence divine est avec nous.

Lorsqu'il les rejoignit, Rabbi Abba dit: Il

לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וָאֶבְחַר בְּדָוִד וְגוֹמֵר. לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם. הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, דִּכְתִיב לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר, וָאֶבְחַר בְּדָוִד, מַאי הַאי עִם הַאי, וָאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַיִם מִבְּעֵי לֵיהּ.

להיות שמי שם" (מ"א ח). פסוק זה לא ראשו סופו, ולא סופו ראשו, שכתוב: "לא בחרתי בעיר", "ואבחר בדוד", מה זה [השייכות] זה עם זה, ואבחר בירושלים היה צריך לומר?

est écrit (1 Rois 8:16): "Depuis le jour que j'ai fait sortir d'Egypte mon peuple d'Israel, je n'ai choisi aucune ville d'entre toutes les tribus d'Israel pour y bâtir une maison afin que mon nom y fût; mais j'ai choisi David pour être roi sur mon peuple d'Israel." Ce verset n'a ni queue ni tête, car il est écrit "Je n'ai choisi aucune ville" [puis] "J'ai choisi David" Quelle est la relation entre ces deux choses? Il aurait du dire "J'ai choisi Jérusalem"!.

Mais c'est que lorsque le Saint béni soit-il veut construire une ville, il inspecte d'abord le chef, celui qui dirige la ville et ce n'est qu'ensuite qu'il construit la ville et qu'il y amène le peuple, ainsi qu'il est écrit "Je n'ai

אֶלָּא כַּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית רְעוּתָא קַמֵּיהּ לְמִבְנֵי קַרְתָּא, אִסְתַּכַּל בְּקַדְמִיתָא בְּהַהוּא רֵישָׁא דְנָהִיג עַמָּא דְקַרְתָּא, וּלְבָתַר בָּנֵי קַרְתָּא וְאַיְתֵי לְעַמָּא בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר, עַד דְּאִסְתַּכַּלְנָא בְּדָוִד לְמֶהֱוֵי רַעְיָא עַל יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּמָתָא וְכָל בְּנֵי מָתָא כֻּלְּהוּ קַיְמִין בְּרַעְיָא דְנָהִיג לְעַמָּא. אִי רַעְיָא אִיהוּ טָבָא, טָב לֵיהּ, טָב לְמָתָא, טָב לְעַמָּא.

אלא כשהקדוש ברוך הוא רוצה לבנות עיר, מסתכל תחלה באותו ראש, המנהיג את עם העיר, ואחר כך בונה העיר, ומביא בו את העם, וזהו שכתוב: לא בחרתי בעיר, עד שהסתכלתי בדוד, להיות רועה על ישראל, משום שעיר וכל בני העיר תלוים ברועה המנהיג את

choisi aucune ville" - Avant d'avoir vérifié si David pouvait être le pâtre d'Israel. Car la ville et ses habitants dépendent du pâtre qui dirige le peuple. Si le pâtre est bon, cela et bien pour lui, pour la ville et pour le peuple. Mais si le pâtre est mauvais, malheur à lui, malheur à la ville et malheur au peuple. Lorsque le Saint béni soit-il a inspecté le monde et qu'il a désiré le construire, il a placé à sa tête David, ainsi qu'il est écrit

וְאִי רַעְיָא אִיהוּ בִּישָׁא, וַי לֵיהּ וַי לְמָתָא וַי לְעַמָּא. וְהַשְׁתָּא אִסְתַּכַּל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא, וְסָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ לְמִבְנֵי לֵיהּ, וְאוֹקִים בְּרֵישָׁא לְדָוִד, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וָאֶבְחַר בְּדָוִד עַבְדִּי (נ״א: וְאוֹקִים בְּרֵישָׁא דְדָרָא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּא, לְמֵיקַם קַמֵּיהּ). מִלְּתָא חַדְתָּא שְׁמַעְנָא.

העם, אם הרועה הוא טוב, טוב לו, טוב לעיר, וטוב לעם, ואם הרועה הוא רע, אוי לו, אוי לעיר, ואוי לעם, ועתה הסתכל הקדוש ברוך הוא בעולם, ועלה ברצונו לבנותו, והעמיד בראש את דוד, זהו שכתוב: "ואבחר בדוד עבדי", דבר חדש שמעתי.

"J'ai choisi David" C'est une interprétation nouvelle que j'ai entendu.

Il prit la parole et dit (Psaume 146:5): "Bienheureux celui qui a le Dieu de Jacob pour son secours, qui s'attend à l'Eternel, son Dieu." Est-ce [uniquement] le Dieu de Jacob et non celui d'Abraham et d'Isaac? C'est que Jacob ne croyait ni en son père ni en sa mère et lorsqu'il s'enfuit de devant son frère, il partit seul et sans argent, ainsi qu'il est écrit (Genèse 32:10): " ...Car j'ai passé

פָּתַח וְאָמַר אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ, שִׂבְרוֹ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב וְלֹא אֵל אַבְרָהָם וְלֹא אֵל יִצְחָק. אֶלָּא אֵל יַעֲקֹב בְּגִין דְּיַעֲקֹב לָא אִתְרְחִיץ בַּאֲבוּי וְלָא בְאִמֵּיהּ, כַּד עָרַק קַמֵּי אֲחוּי וְאָזַל יְחִידָאי בְּלָא מָמוֹנָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה. וְאִיהוּ אִתְרְחִיץ בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי וְגוֹמֵר. וְכֹלָּא שָׁאִיל מִקַּמֵּיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיָהַב לֵיהּ.

פתח ואמר: "אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו" (תהלים קמו), וכי אל יעקב, ולא אל אברהם, ולא אל יצחק? אלא אל יעקב! משום שיעקב לא בטח באביו, ולא באמו, כשברח מפני אחיו, והלך יחידי בלי ממון, כמו שכתוב: "כי במקלי עברתי את הירדן הזה" (בראשית לב), והוא בטח בהקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב: "אם יהיה אלהים עמדי ושמרני" וגו' (שם כח), והכל ביקש מהקדוש ברוך הוא, ונתן לו.

ce Jourdain avec mon bâton." - Il faisait confiance au Saint béni soit-il, ainsi qu'il est écrit (Genèse 28:20): "Si Dieu est avec moi et me garde..." - Il demanda tout au Saint béni soit-il et il l'exauça.

(Psaume 146:5): " ...Qui s'attend à l'Eternel

שִׂבְרוֹ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. שִׂבְרוֹ וְלָא אָמַר תִּקְוָתוֹ וְלָא בִּטְחוֹנוֹ אֶלָּא שִׂבְרוֹ. אַל תִּקְרֵי שִׂבְרוֹ אֶלָּא שִׁבְרוֹ, דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקַיָּא לְתַבְּרָא גַּרְמַיְהוּ, וּלְאַתְבְּרָא תְּבִירוּ עַל תְּבִירוּ, וְכֹלָּא עַל יְיָ אֱלֹהָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאנוּ חֶרְפָּה.

"שברו על ה' אלהיו", שברו, ולא אמר תקותו, ולא בטחונו, אלא שברו, אל תקרי שברו [בש' שמאלית], אלא שברו [בש' ימנית], דניחא להם להצדיקים לשבר עצמותיהם ולהשבר שבר על שבר, והכל על השם אלהיו, כמו שכתוב: "כי עליך הורגנו כל היום" (תהלים מד), כי עליך נשאנו חרפה, כדוגמת יעקב, שכתוב: "וירא יעקב

son Dieu." Il n'est pas dit "Qui espère" ou "Qui fait confiance" mais "Qui s'attend". Ne lit pas "Qui s'attend [sibro"] mais "Qui est brisé [chibro], car les justes acceptent d'avoir leurs os brisés et d'être rompus; tout cela au nom de Dieu, ainsi qu'il est écrit (Psaume 44:23): "Mais à cause de toi, nous sommes mis à mort tous les jours." A cause de toi nous subissons l'opprobre, tout comme Jacob, ainsi qu'il est écrit (Genèse 42:1): "Et Jacob vit qu'il y avait du blé [chever] en

כְּגוֹוָנָא דְיַעֲקֹב דִּכְתִיב וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם, דְּהָא תְּבִירוּ דְגָלוּתָא חָמָא דְּהָוָה לֵיהּ בְּמִצְרַיִם, וְשַׁוֵּי תֻּקְפֵיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנוֹי דְיַעֲקֹב סָבְלוּ תְּבִירוּ דְגָלוּתָא, וְלָא אִשְׁתַּנּוּ מִגּוֹ רָזָא דִמְהֵימְנוּתָא דַאֲבָהַתְהוֹן, וּשְׁמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה בְּגָלוּתָא בְּפוּמַיְהוּ.

וְעַל דָּא כְתִיב בְּמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לִי מַ״ה שְּׁמ״וֹ מָ״ה, בְּגִין דַּהֲווֹ יָדְעֵי לֵיהּ וְלָא אַנְשׁוּ לֵיהּ לְעָלְמִין, וְסַבְלוּ תְבִירוּ דְגָלוּתָא עַל קֻדְשָׁא

כי יש שבר במצרים" (בראשית מב, א). כי ראה השבר של הגלות שהיה לו במצרים, ושם בטחונו בהקדוש ברוך הוא, ובני יעקב סבלו שבר הגלות, ולא נשתנו מסוד אמונת אבותיהם, ושמו של הקדוש ברוך הוא היה בגלות רגיל בפיהם, ועל כן כתוב במשה: "ואמרו לי מה שמו" (שמות ג), משום שהיו יודעים אותו, ולא שכחו

Egypte." - Il vit la destruction [chever] de l'exil qui régnait en Egypte. Il mit sa confiance dans le Saint béni soit-il, et les descendants de Jacob supportèrent la brisure [chever] de l'exil mais ils ne changèrent rien à la croyance secrète de leurs ancêtres ni le nom du Saint béni soit-il qui était constamment sur leurs

בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כַּךְ זָכוּ לְפֻרְקָנִין וּלְנִסִּין וּלְאַתְוָן סַגִּיאִין.

וְאַתּוּן קַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִין דְּסַבְלִין תְּבִירוּ דְגוּפָא מֵאָתָר לְאָתָר עַל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּזַכָּאִין אַתּוּן לְמֶעְבַּד לְכוּ נִסִּין וּפֻרְקָנִין וְתִזְכּוּ לְחַיֵּי עָלְמָא דְאָתֵי. אַזְלוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְכוּלֵּי.

אותו לעולם, וסבלו שבר הגלות בשביל הקדוש ברוך הוא, ולכן זכו לגאולות, ולנסים ולאותות רבים.

ואתם קדושי עליונים, שסובלים שבר הגוף ממקום למקום על הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שזכאים אתם להעשות לכם נסים וגאולות, ותזכו לחיי עולם הבא.

lèvres, et c'est ainsi qu'il est écrit à propos de Moise (Exode 3:13): "Et ils me diront: Quel est son nom?" Car ils le connaissaient, ils ne l'avaient pas oublié. Ils supportèrent la brisure de l'exil pour le Saint béni soit-il et c'est ainsi qu'ils méritèrent la rédemption et des miracles et de nombreux signes.

Quant à vous, les saints supérieurs, qui supportez la brisure du corps, d'un endroit à

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג, וְכִי בְּאָן
אֲתָר אֲמַר לֵיהּ, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְבָרָא
קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית,
בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנֵי יַמָּא. כְּדֵין פָּקִיד
וְאָמַר דִּיהֵא זַמִּין חַד נוּנָא לְמִבְלַע לְיוֹנָה, וִיהֵא

הלכו כולם יחד וכו', פתח רבי אבא ואמר: "ויאמר
ה' לדג וגו'" (יונה ב). וכי באיזה מקום אמר לו, [זאת
אומרת: מתי?]. אלא בשעה שברא הקדוש ברוך הוא
את העולם במעשה בראשית, ביום החמישי ברא דגי
הים, אז צוה ואמר שיהיה עתיד דג אחד לבלוע את

l'autre, au nom du Saint béni soit-il, à plus forte raison méritez-vous des miracles et des rédemptions, ainsi que la vie future.

Ils partirent tous ensemble etc. Rabbi 'Hiya prit la parole et dit (Jonas 2:11): "Et l'Eternel commanda au poisson..." Mais à quel moment a-t'il commandé? Ce fut lorsque le Saint béni soit-il créa le monde, au cinquième jour lorsqu'il créa les poissons de la mer. Il commanda alors et déclara qu'il y aurait dans le futur un poisson qui avalerait Jonas et qu'il serait trois jours et trois nuits dans ses intestins et qu'ensuite il le vomirait à l'extérieur.

בְּמֵעוֹי תְּלָתָא יוֹמִין וּתְלַת לֵילָן, וּלְבָתַר דִּירְמֵי לֵיהּ לְבָר.

וְלָא דָא בִּלְחוּדוֹי, אֶלָּא כָּל מָה דְעָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, בְּכֹלָּא אַתְנֵי עִמֵּיהּ.

יונה, ויהיה במעיו שלשה ימים ושלשה לילות, ואחר כך יקיא אותו לחוץ.

ולא זה בלבד, אלא כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, בכולם התנה עמהם. ביום הראשון

Ce n'est pas tout, car tout ce que fit le Saint béni soit-il lors de la création, fut l'objet de conditions. Le premier jour il créa les cieux à condition qu'ils laissent monter Elie dans un tourbillon. Cela se réalisa, ainsi qu'il est écrit (2 Rois 2:11): "Et Elie monta aux cieux dans un tourbillon." Ce même jour, il créa la lumière, à condition qu'elle obscurcisse le soleil d'Egypte pendant trois jours, ainsi qu'il est écrit (Exode 10:22): "Et il y eut d'épaisses ténèbres dans tout le pays d'Egypte pendant trois jours.".

בְּיוֹמָא קַדְמָאָה בָּרָא שְׁמַיָּא, אַתְנֵי עִמְּהוֹן
דִּיסַלְּקוּ לְאֵלִיָּהוּ הַשָּׁמַיְמָה בְּגוֹ סְעָרָה,
וְכֵן הֲוָה, דִּכְתִיב וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם.
בְּהַהוּא יוֹמָא בָּרָא נְהוֹרָא, וְאַתְנֵי עִמֵּיהּ
דְּיַחְשִׁיךְ לְשִׁמְשָׁא בְּמִצְרַיִם תְּלָתָא יוֹמִין, דִּכְתִיב
וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת
יָמִים.

בְּיוֹמָא תִנְיָנָא בָּרָא רְקִיעָא, דִּיהֵא מַפְרִישׁ בֵּין

ברא את השמים, התנה עמו שיעלה את אליהו השמימה
בתוך הסערה, וכן היה, שכתוב: "ויעל אליהו בסערה
השמים" (מ"ב ב), באותו יום ברא את האור, והתנה עמו
שיחשיך השמש במצרים שלשה ימים, שכתוב: "ויהי
חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים" (שמות י).

ביום השני ברא את הרקיע, שיהיה מבדיל בין מים

Le deuxième jour, il créa le firmament qui séparait les eaux, ainsi qu'il est écrit (Genèse 1:6): "Dieu dit: Qu'il y ait une étendue entre les eaux, et qu'elle sépare les eaux..." Le Saint béni soit-il posa comme condition que les eaux servent de distinction à Israel entre le pur et l'impur, afin qu'ils s'y purifient. Et cela se réalisa.

מַיָּא לְמַיָּא, כְּדִכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. וְאַתְנֵי עִמְּהוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמַיָּא יְהוֹן מַפְרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טֻמְאָה לְטָהֳרָה לְאִתְדַּכְּאָה בְּהוּ, וְכַךְ הֲוָה.

בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה אַפִּיק אַרְעָא מִגּוֹ מַיָּא, וְאַכְנִישׁ לְמַיָּא וְעָבַד מֵהַהוּא כְּנִישׁוּ דְאִתְכְּנָשׁוּ לְאָתָר חַד יַמָּא. וְאַתְנֵי בְּיַמָּא לְמֶעְבַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּגַוֵּיהּ בְּיַבֶּשְׁתָּא וּלְמִטְבַּע לְמִצְרָאֵי, וְכַךְ הֲוָה,

למים ככתוב: "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים" (בראשית א), והתנה עמהם הקדוש ברוך הוא שהמים יבדילו לישראל בין טומאה לטהרה להטהר בהם [היינו על ידי מקוה], וכן היה.

ביום השלישי הוציא את הארץ מתוך המים והקוה את המים, ועשה מאותו מקוה שהקוה למקום אחד ים, והתנה עם הים להעביר ישראל בתוכו ביבשה,

Le troisième jour, il fit sortir la terre de l'eau et la regroupa. Puis il fit de ce rassemblement un lieu qui est la mer. Il posa comme condition à la mer qu'elle laisse passer Israel sur la terre sèche, mais qu'elle noie les Egyptiens. Cela se réalisa, ainsi qu'il est écrit (Exode 14:27):

דִּכְתִיב וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ. אַל תִּקְרֵי לְאֵיתָנוֹ אֶלָּא לִתְנָאוֹ, לְמָה דְאַתְנֵי עִמֵּיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. תּוּ אַתְנֵי בְּאַרְעָא דְתִפְתַּח יַת פּוּמָהָא בְּמַחְלֻקְתָּא דְקֹרַח, וְתִבְלַע לְקֹרַח וּלְכָל כְּנִישְׁתֵּיהּ, וְכַךְ הֲוָה, דִּכְתִיב וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אוֹתָם וְאֶת קֹרַח.

ולהטביע את מצרים, וכן היה, שכתוב: "וישב הים לפנות בקר לאיתנו" (שמות יד), אל תקרא לאיתנו, אלא לתנאו, למה שהתנה עמו הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. עוד התנה עם הארץ, שתפתח את פיה במחלוקותו של קרח, ותבלע את קרח וכל עדתו, וכן היה, שכתוב: ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח" (במדבר טז).

"Et, vers le matin, la mer reprit sa force." Ne lit pas "Sa force [étano"], mais "Sa condition [l'tnao"] - Il s'agit de la condition qui avait été dictée par le Saint béni soit-il lors de la création. Il posa une autre condition à la terre: Qu'elle ouvre sa bouche lors de la dispute de Kora'h, et qu'elle l'avale lui et sa congrégation. Et cela se réalisa, ainsi qu'il est écrit (Nombres 16:32): "Et la terre ouvrit sa

בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה בָּרָא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, דִּכְתִיב, יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאַתְנֵי עִם שִׁמְשָׁא לְמֶהֱוֵי קָאִים בְּפַלְגוּ שְׁמַיָּא בְּיוֹמֵי דִיהוֹשֻׁעַ דִּכְתִיב וַיַּעֲמוֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמָיִם. אַתְנֵי בְּכוֹכְבַיָּא לְמֶעְבַּד קְרָבָא בְּסִיסְרָא, דִּכְתִיב הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם נִלְחֲמוּ עִם סִיסְרָא.

ביום הרביעי ברא את השמש והירח, שכתוב: ״יהי מארת ברקיע השמים״, והתנה עם השמש להיותו עומד בחצי השמים בימי יהושע, שכתוב: ״ויעמוד השמש בחצי השמים״ (יהושע יוד). התנה עם הכוכבים לעשות מלחמה עם סיסרא, שכתוב: ״הככבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא״ (שופטים ה).

bouche, et les engloutit [eux] et leurs maisons, et tous les hommes qui étaient à Kora'h.".

Le quatrième jour, il créa le soleil et la lune, ainsi qu'il est écrit (Genèse 1:14): "Qu'il y ait des luminaires dans l'étendue des cieux..." Il posa comme condition au soleil, de s'arrêter au centre des cieux à l'époque de Josué, ainsi qu'il est écrit (Josué 10:13): "Et le soleil demeura au milieu des cieux..." Il posa comme condition aux étoiles de guerroyer contre Sisara, ainsi qu' il est écrit (Juges 5:20): "Les étoiles ont combattu contre Sisara.".

בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנֵי יַמָּא וְעוֹפֵי דִשְׁמַיָּא,
אַתְנֵי בְּעוֹפֵי לְמֵיזָן עוֹרְבִים לְאֵלִיָּהוּ,
בִּזְמְנָא דְעָצַר לִשְׁמַיָּא, דִכְתִיב וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שָׁם, צִוִּיתִי דַיְקָא. וְאַתְנֵי בְּנוּנֵי יַמָּא לְאַזְמְנָא נוּנָא חָד לְמִבְלַע לֵיהּ לְיוֹנָה וּלְאַשְׁדָאָה לֵיהּ לְבַר.

ביום החמישי ברא דגי הים ועוף השמים, התנה עם העופות שעורבים יזונו את אליהו בזמן שעצר את השמים, שכתוב: "ואת העורבים צויתי לכלכל שם" (מ"א יז), צויתי מדויק [במלה צויתי פירוש כמו שהתניתי]. והתנה עם דגי הים שיהיה מזומן דג אחד לבלוע את יונה ולהקיאו לחוץ.

Le cinquième jour, il créa les poissons de la mer et les oiseaux des cieux. Et il posa comme condition aux oiseaux que les corbeaux doivent nourrir Elie lorsqu'il fera cesser la pluie, ainsi qu'il est écrit (1 Rois 17:4): " Et j'ai commandé aux corbeaux de te nourrir là..." - "Et j'ai commandé" est exact [dans le sens de "conditionner]". Il a aussi posé comme condition aux poissons, que l'un d'eux se présente afin d'avaler Jonas et de le vômir [ensuite] à l'extérieur.

בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, בָּרָא לְאָדָם, וְאַתְנֵי עִמֵּיהּ דְּתִפּוּק מִנֵּיהּ אִתְּתָא דְּתִיזוּן לְאֵלִיָּהוּ, דִּכְתִיב, הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ. הִנֵּה צִוִּיתִי, מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְכֵן בְּכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא דְאִתְחַדָּשׁ בְּעָלְמָא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד הַהוּא עוֹבָדָא מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא. אוּף הָכָא וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג, וַיֹּאמֶר מִשִּׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית קָאָמַר לֵיהּ.

ביום השישי ברא את האדם, והתנה עמו שתצא ממנו אשה שתזון את אליהו, שכתוב: "הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך". "הנה צויתי", מיום שנברא העולם, וכן בכל מעשה ומעשה שמתחדש בעולם, הקדוש ברוך הוא צוה את אותו המעשה מיום שנברא העולם. גם כאן "ויאמר ה' לדג", "ויאמר", מששת ימי בראשית אמר לו.

Le sixième jour, il créa l'homme et posa comme condition qu'il produise une femme qui nourrisse Elie, ainsi qu'il est écrit (1 Rois 17:9): "J'ai commandé à une femme veuve de te nourrir." - "J'ai commandé", c'est à dire, à partir du jour où j'ai créé le monde. Il en va de même pour toute la création, car le Saint béni soit-il a commandé la chose

הָכָא אִית לָן סֶמֶךְ בְּעָלְמָא, עַל עוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא בְּהָאי עָלְמָא. יוֹנָה דְּנָחַת לַסְּפִינָה, דָּא אִיהִי נִשְׁמָתָא דְבַר נָשׁ דְּנַחְתָא לְהָאי עָלְמָא לְמֶהְוֵי בְּגוּפָא דְבַר נָשׁ. אַמַּאי אִתְקְרֵי יוֹנָה. בְּגִין דְּכֵיוָן דְּאִשְׁתַּתָּפַת בְּגוּפָא, כְּדֵין אִיהִי יוֹנָה בְּהָאי עָלְמָא. כְּמָה דְּאִתְּמַר וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת

כאן יש לנו סמך בלבד [דהיינו רמז ומשל], על מעשה בני אדם בעולם הזה: יונה שירד לספינה, זו היא נשמת האדם, שיורדת לעולם הזה להיות בגופו של האדם, למה נקראת יונה, משום שכיון שמשתתפת בגוף, אז היא [נקראת] יונה בעולם הזה, כמו שכתוב:

au moment de la création du monde. Ici aussi (Jonas 2:11): "Et l'Eternel commanda au poisson" - Il commanda pendant les six jours de la création.

Nous avons ici une allusion aux actes de l'homme dans ce monde. Jonas part en bateau: il s'agit de l'esprit de l'homme qui descend dans ce monde afin d'être dans le corps de l'homme. Pourquoi est-il appelé Jonas [colombe]? C'est parce qu'il se mêle au corps qu'il est appelé Jonas dans ce monde, ainsi qu'il est dit (Lévitique 25:14): "Que nul

עֲמִיתוֹ. וּכְדֵין בַּר נָשׁ אָזִיל בְּהָאי עָלְמָא, כִּסְפִינָה בְּגוֹ יַמָּא רַבָּא דַחֲשִׁיבַת לְאִתַּבָּרָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר.

וּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּהָאי עָלְמָא חָטֵי, וְחָשִׁיב דְּעָרַק מִקַּמֵּי מָארֵיהּ, וְלָא אַשְׁגַּח בְּהַהוּא עָלְמָא. וּכְדֵין אַטִּיל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה תַּקִּיפָא. דָּא אִיהוּ גְּזֵירַת דִּינָא דְקָיְמָא תָּדִיר קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָעָאת דִּינָא דְבַר

"ולא תונו איש את עמיתו" (ויקרא כה). ואז האדם הולך בעולם הזה כספינה בתוך הים הגדול, החושבת להשבר, כמו שכתוב: "והאניה חשבה להשבר" (יונה א).

וכשהאדם הוא בעולם הזה הוא חוטא וחושב שהוא ברח מאדונו, ואינו משגיח [האדון] באותו עולם, ואז מטיל הקדוש ברוך הוא רוח סערה חזקה, זו היא גזירת דין, שעומדת תמיד לפני הקדוש ברוך הוא, ותובעת דין

ne fasse tort [tounou, de la racine yana, dont la ressemblance phonétique avec yona (Jonas), sert de base à l'exégèse du Zohar] à son frère." C'est alors que l'homme marche dans ce monde, comme un bateau qui pourrait se briser au sein de l'océan, ainsi qu'il est écrit (Jonas 1:4): " ...Le navire semblait vouloir se briser.".

נָשׁ מִקַּמֵּיהּ. וְדָא אִיהוּ דְּקָא מָטֵי לַסְּפִינָה, וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ לְאַתְפְּסָא לֵיהּ.

כֵּיוָן דְּאִתְפַּס בַּר נָשׁ עַל יְדָא דְּהַהִיא סְעָרָה בְּבֵי מַרְעֵיהּ, מַה כְּתִיב, וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדַם. אַף עַל גַּב דְּבַר נָשׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, נִשְׁמָתָא לָא אִתְּעֲרַת לְאָתָבָא

האדם לפניו, וזה הוא [הרוח סערה] שמגיע לספינה, ומזכיר עונותיו של האדם לתפוס אותו.

כיון שנתפס האדם על ידי אותו רוח סערה בבית חוליו, מה כתוב: "ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם". אף על פי שהאדם בבית חוליו, נשמתו לא

Lorsque l'homme faute dans ce monde et qu'il fuit son maître, car il pense qu'il ne surveille pas le monde, c'est alors que la Saint béni soit-il fait éclater une puissante tempête. Il s'agit là d'un décret rigoureux qui est toujours prêt devant le Saint béni soit-il et qui exige le jugement de chaque personne. C'est cela [la grande tempête] qui arriva au bateau et qui rappelle les fautes de l'homme afin qu'il soit châtié.

Qu'est-il écrit après que l'homme en détresse soit pris par cete tempête? (Jonas 1:5):

קַמֵּי מָארֵיהּ לְמִפְרַע חוֹבוֹי. מַה כְּתִיב, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֵל. מָאן רַב הַחֹבֵל, דָּא יֵצֶר טוֹב דְּאִיהוּ מַנְהִיג כֹּלָּא. וַיֹּאמֶר לוֹ, מַה לְּךָ נִרְדָּם, קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ וְגוֹמֵר. לָאו שַׁעְתָּא הוּא לְמִדְמָךְ, דְּהָא סַלְקִין לָךְ לְדִינָא עַל כָּל מַה דְּעָבַדְתְּ בְּהַאי עָלְמָא, תּוּב מֵחוֹבָךְ. אִסְתַּכַּל בְּמִלִּין אִלֵּין וְתוּב לְמָארָךְ.

מתעוררת לשוב לפני אדונו, לפדות עונותיו. מה כתוב: "ויקרב אליו רב החבל". מי זה רב החובל זה יצר הטוב, שהוא מנהיג את הכל. "ויאמר לו מה לך נרדם, קום קרא אל אלהיך" וגו', אין השעה לנום כעת, כי קוראים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מעונותיך! הסתכל בדברים אלו ושוב לאדוניך. "מה

"Et Jonas était descendu au fond du vaisseau, et s'était couché et dormait profondément." - Bien que l'homme soit en détresse, son esprit ne s'éveille pas pour revenir vers son maître, afin qu'il le délivre de ses péchés. Qu'est-il écrit? (Jonas 1:6): "Et le maître des rameurs s'approcha de lui... " Qui est le maître des rameurs? C'est le bon penchant qui dirige tout. (Jonas 1:6): " ...Et il lui dit: Que fais-tu dormeur? Lève-toi et appelle ton Dieu!" - Ce n'est pas le moment de dormir, car tu es jugé

מַה מְלַאכְתְּךָ, דְּאַתְּ עָסַקְתְּ בָּהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאוֹדֵי עָלָהּ קַמֵּי מָארָךְ. וּמֵאַיִן תָּבֹא, אִסְתַּכַּל מֵאַיִן בָּאתָ, מִטִּפָּה סְרוּחָה, וְלָא תִתְגָּאֵי קַמֵּיהּ. מָה אַרְצֶךָ, אִסְתַּכַּל דְּהָא מֵאַרְעָא אִתְבְּרִיאַת וּלְאַרְעָא תֵּיתוּב. וְאֵי מִזֶּה עַם אָתָּה, אִסְתַּכַּל אִי אִית לָךְ זְכוּ דַּאֲבָהָן דְּיָגֵן עָלָךְ.

מלאכתך", שאתה עוסק בה בעולם הזה ותתודה עליה לפני אדוניך. "ומאין תבוא", הסתכל מאין באתה, מטפה סרוחה, ולא תתגאה לפניו. "מה ארצך", הסתכל כי מהארץ באת ולארץ תשוב. "ואי מזה עם אתה", הסתכל אם יש לך זכות אבות שיגין עליך.

pour toutes les choses que tu as faites dans ce monde, reviens sur tes trangressions! Inspecte ces choses et retourne vers ton maître! (Jonas 1:8): "Quelle est ton occupation?" - [Que fais-tu] dans ce monde? Confesse-toi devant ton maître! (Jonas 1:8): " ...Et d'où viens-tu?" - Vois d'où tu proviens, d'une goutte putride, tu ne peux donc pas t'ennorgueillir devant-lui. (Jonas 1:8): "Quel est ton pays..." - Regarde, tu viens de la terre et tu retournera à la terre. (Jonas 1:8): ...Et de quel peuple es-tu?" - Vois si le mérite de tes ancêtres te protège.

כֵּיוָן דְסָלִיק לֵיהּ לְדִינָא בְּבֵי דִינָא דִלְעֵלָּא, הַהִיא סְעָרָה דְאִיהִי גְזֵרַת דִּינָא דְסָעִיר עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, תַּבְעַת מִן מַלְכָּא לְמֵידָן אִנּוּן תְּפִיסִין דְּמַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ אַתְיָן חָד חָד קַמֵּיהּ. בֵּיהּ שַׁעְתָּא אִתְקְרִיבוּ בֵּי דִינָא. אִית מִנְּהוֹן דְּפָתְחֵי בִּזְכוּת. וְאִית מִנְּהוֹן דְּפָתְחֵי בְּחוֹבָה. וּגְזֵרַת דִּינָא תָּבְעַת דִּינָא.

כיון שמעלים אותו לדין בבית דין של מעלה, אותה סערה שהיא גזרת הדין, הסוער על האדם, תובעת מן המלך לדון את האסירים של המלך, וכולם באים אחד אחד לפניו. באותה שעה נקרב בית הדין, יש מהם שפותחים בזכות, ויש מהם שפותחים בחובה, וגזירת הדין מבקשת דין.

Dès qu'on le fait monter au jugement d'en haut, la tempête qui est le jugement se déchaîne contre l'homme et elle exige du roi qu'il juge les prisonniers royaux et ils viennent tous devant lui. C'est alors que le tribunal s'approche. Certains [parmi les juges] défendent, d'autres accusent et le jugement exige que justice soit faite.

Lorsque cet homme n'a pas été affranchi par le jugement, qu'est-il écrit? (Jonas 1:13):

וְאִי הַהוּא בַּר נָשׁ לָא זָכֵי בְּדִינָא, מָה כְתִיב, וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכֹלוּ. מִשְׁתַּדְּלִין אִנּוּן דְּאוֹרוּ זְכוּתֵיהּ לְאָתָבָא לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא, וְלֹא יָכֹלוּ. מָאי טַעְמָא, כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר עֲלֵיהֶם. גְּזֵרָה דְדִינָא אָזִיל וְסָעִיר בְּחוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ וְאִתְגַּבָּר עֲלַיְהוּ.

ואם אותו אדם לא זכה בדין, מה כתוב: "ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה, ולא יכלו", משתדלים אלו שמלמדים זכות להשיבו לעולם הזה, ולא יכלו. מה הטעם "כי הים הולך וסוער עליהם". גזירת הדין הולך וסוער, עונותיו של האדם, ומתגבר עליהם.

"Mais les hommes ramèrent pour regagner la terre, mais ils ne purent pas... " - Les défenseurs [parmi les juges] essaient de le défendre et de le ramener dans ce monde, mais ils ne le peuvent pas. Que signifie (Jonas 1:13): " ...Car la mer allait toujours grossissant contre eux." - Le décret du jugement se déchaine à cause des fautes de l'homme et grandit contre eux.

C'est alors qu'arrivent trois préposés. L'un écrit tous les mérites et toutes les fautes de l'homme dans ce monde. L'un fait le

כְּדֵין נָחְתִּין עֲלֵיהּ תְּלַת שְׁלִיחָן מְמַנָּן. חָד דְּכָתִיב כָּל זַכְוָן וְכָל חוֹבִין דְּעָבַד בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְחָד דְּעָבִיד חֻשְׁבַּן יוֹמוֹי, וְחָד דַּהֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ כַּד הֲוָה בִּמְעֵי אִמֵּיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא דִּגְזֵרַת דִּינָא לָא שָׁכִיךְ, עַד הַהוּא זִמְנָא, דִּכְתִיב וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה. וַיִּשְׂאוּ, כַּד נָטְלֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ לְבֵי קִבְרֵי.

אז יורדים עליו שלשה שלוחים ממונים. אחד שכותב כל הזכויות וכל החובות שעשה האדם בעולם הזה. ואחד שעושה חשבון ימיו. ואחד שהיה הולך עמו כאשר היה במעי אמו. וכבר בארנו שגזרת הדין אינה שוככת עד אותו זמן שכתוב: "וישאו את יונה". "וישאו" כשנושאים אותו מביתו לבית הקברות.

compte de ses jours, et un autre [est là] qui l'accompagnait lorsqu'il était dans le ventre de sa mère. Nous avons déjà expliqué que la justice ne trouve pas le repos avant qu'il ne soit écrit (Jonas 1:15): "Et ils prirent Jonas..." - Il le prennent comme on prend quelqu'un de sa maison au cimetière.

C'est alors qu'on annonce à son sujet. S'il est innocent, on annonce: Respectez la représentation du roi! (Isaie 57:2): "Ils se

כְּדֵין מַכְרִיזִין עֲלוֹי. אִי אִיהוּ זַכָּאָה, מַכְרִיזֵי עֲלֵיהּ וְאָמְרֵי, הָבוּ יְקָר לְדִיוּקְנָא דְמַלְכָּא יָבֹא שָׁלוֹם, יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם, הוֹלֵךְ נְכֹחוֹ. מְנָלָן, דִכְתִיב, וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ. וְאִי חַיָּבָא אִיהוּ, מַכְרִיזֵי עֲלֵיהּ וְאַמְרֵי, וַי לֵיהּ לִפְלַנְיָא, טַב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי. כְּדֵין מַה כְּתִיב, וַיִּטְלֻהוּ אֶל הַיָּם, וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזַּעְפּוֹ. כַּד עָאלִין לֵיהּ לְבֵי קִבְרֵי דְּאִיהוּ אֲתַר דְּדִינָא, כְּדֵין גְּזֵרַת דִּינָא דַּהֲוָה סָעִיר, שָׁכִיךְ מִזַּעְפֵּיהּ. וְנוּנָא דְבָלַע לֵיהּ, דָּא אִיהוּ קִבְרָא.

אז מכריזים עליו, אם הוא זכאי, מכריזים עליו ואומרים: תנו יקר לדיוקן המלך, "יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו" (ישעיה נז). מאין לנו, שכתוב: "והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך" (שם נח). ואם הוא חייב, מכריזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא, מה כתוב הלאה: "ויטלוהו אל הים, ויעמוד הים מזעפו". כשמכניסים אותו אל הקבר, שהוא מקום הדין, אז גזירת הדין שהיה סוער, שוכך מזעפו, והדג שבלע אותו, זה הוא הקבר.

reposent sur leurs couches, ceux qui ont marché dans leur droit chemin.” D’où le savons-nous? Car il est écrit (Isaie 58:8): ”Et ta justice marchera devant toi, la gloire de

מַה כְּתִיב, וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג. מְעוֹי דְדָג דָא אִיהוּ בֶּטֶן שְׁאוֹל. מְנָלָן, דִכְתִיב מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי. וְאִיהוּ בִּמְעֵי דְנוּנָא הֲוָה, וְקָרֵי לֵיהּ בֶּטֶן שְׁאוֹל, שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת. אִלֵּין תְּלַת יוֹמִין דְּבַר נָשׁ בְּקִבְרָא וְאִתְבַּקָּעוּ מְעוֹי.

מה כתוב: "ויהי יונה במעי הדג". מעי הדג זה הוא בטן שאול [הגיהנום]. מנין לנו, שכתוב: "מבטן שאול שועתי", והוא הרי היה במעי הדג, וקרא לו בטן שאול. "שלשה ימים ושלשה לילות", אלו שלשה ימים שהאדם בקבר, ומתבקעים מעיו.

l'Eternel sera ton arrière-garde." Mais s'il est coupable, on annonce: Malheur à untel, il aurait mieux valu qu'il ne soit pas né! Qu'est-il écrit plus loin? (Jonas 1:15): "Ils prirent Jonas et le jetèrent à la mer, et la fureur de la mer s'arrêta." - Lorsqu'on l'enterre dans sa tombe, dans le lieu du jugement, c'est alors que le décret divin qui rugissait se calme. Et le poisson qui l'avala, représente la tombe.

Qu'est-il écrit (Jonas 2:1): "Et Jonas fut dans les entrailles du poisson... "? Les entrailles du poisson sont le fond du Shéol.

לְבָתַר תְּלָתָא יוֹמִין, הַהוּא טִנּוּפָא אִתְהַפָּךְ עַל אַנְפּוֹי, וְאוֹמֵר לוֹ טוֹל מַה דִּיהַבְתְּ בִּי, אָכַלְתְּ וְשָׁתִית כָּל יוֹמָא וְלָא יָהַבְתְּ לְמִסְכְּנֵי, וְכָל יוֹמָךְ הֲווֹ כְּחַגִּין וּכְמוֹעֲדִין, וּמִסְכְּנֵי הֲווֹ כָּפְנִין דְּלָא אָכְלוּ בַּהֲדָךְ, טוֹל מַה דִּיהַבְתְּ בִּי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְזֵרִיתִי פֶרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹמֵר. וְהָא אוֹקִימְנָא.

לאחר שלשה ימים, הטינוף שבו מתהפך על פניו, ואומר לו טול מה שנתתה בי, אכלת ושתית כל היום, ולא נתת לעניים, וכל ימיך היו כחגים וכמועדים, והעניים היו רעבים שלא אכלו אתך, טול מה שנתת בי. זהו שכתוב: "וזריתי פרש על פניכם וגו'" (מלאכי ב), וכבר העמדנו הדבר.

D'où le savons-nous? De ce qui est écrit (Jonas 2:3): "Du sein du Shéol, j'ai crié..." Il était dans les entrailles du poisson qu'il appelle le sein du shéol. (Jonas 2:2): " ...Trois jours et trois nuits." - Il s'agit des trois jours pendant lesquels l'homme est dans la tombe et où ses entrailles s'ouvrent.

Après trois jours tous les immondices qui se trouvaient en lui, lui recouvrent le visage et ils lui disent: Prends ce que tu nous a donné. Tu

לְבָתַר דָּא מִתְּלָתָא יוֹמִין וּלְהָלְאָה, כְּדֵין אִתְּדָן בַּר נָשׁ מֵעֵינוֹי מִיְּדוֹי וּמֵרַגְלוֹי, וְאוּקְמוּהָ עַד תְּלָתִין יוֹמִין. כָּל אִנּוּן תְּלָתִין יוֹמִין אִתְּדָנוּ נַפְשָׁא וְגוּפָא כַּחֲדָא, וּבְגִינֵי כַךְ אִשְׁתְּכַח נִשְׁמָתָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא דְּלָא סַלְקַת לְאַתְרָהּ, כְּאִתְּתָא דְּיַתְבַת לְבַר כָּל יוֹמֵי מְסָאֲבוּתָהּ.

אחר כך, משלשה ימים והלאה, נידון האדם מעיניו, מידיו ומרגליו, וכבר ביארו [שזה נמשך] עד שלושים יום. כל אותם שלשים יום נדונים הנפש והגוף יחד, ולכן נמצאת הנשמה למטה בארץ, שלא עלתה למקומה כמו אשה שיושבת בחוץ כל ימי טומאתה. אחר כך,

as mangé et bu tout le jour sans rien donner aux pauvres. Toute ta vie n'était que jours de fêtes, alors que les pauvres étaient affamés de n'avoir pas mangé avec toi; reprends ce que tu nous a donné. C'est ce qui est écrit (Malachie 2:3): "Et je répandrai de la fiente sur vos visages... " Nous avons déjà expliqué cette chose.

Ensuite, après les trois jours, le jugement de l'homme s'étend à ses yeux, puis à ses bras et à ses jambes. Nous avons déjà expliqué que cela dure pendant trente jours. Pendant ces trente

לְבָתַר, נִשְׁמְתָא סָלְקָא וְגוּפָא אִתְבְּלֵי בְּאַרְעָא, עַד הַהוּא זִמְנָא דְיִתְעַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיתַיָּא.

וּזְמִינָא קָלָא חָדָא לְאַתְעָרָא לְבֵי קִבְרֵי וְיֵימָא הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אֵימָתַי יְהֵא דָא,

הנשמה עולה, והגוף בלה בארץ, עד הזמן שיעורר הקדוש ברוך הוא את המתים.

ועתיד קול אחד להתעורר בבית הקברות, ויאמר: "הקיצו ורננו שוכני עפר, כי טל אורות טלך, וארץ רפאים תפיל" (ישעיה כו). אימתי זה יהיה, בזמן שיועבר

jours le corps et l'âme sont jugés ensemble et c'est ainsi que l'esprit se retrouve en bas sur terre et qu'il ne monte pas vers son lieu; comme une femme qui est assise au dehors pendant les jours de son impureté. Ensuite, l'esprit monte et le corps se décompose dans la terre, jusqu'à ce que le Saint béni soit-il réveille les morts.

Dans le futur, une voix s'élèvera dans le cimetière en disant (Isaie 26:19): "Réveillez-vous et exultez avec chant de triomphe, vous qui habitez dans la poussière; car ta rosée

בְּזִמְנָא דְיִתְעֲבָר מַלְאַךְ הַמָּוֶת מֵעָלְמָא, דִכְתִיב בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹמֵר. כֵּיוָן דְּבָלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח, לְבָתַר וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ. כְּדֵין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה.

מלאך המות מן העולם, ככתוב: "בלע המות לנצח וגו'" (שם כה). כיון "שבלע המות לנצח", אחר כך: "ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ".

est la rosée de l'aurore, et la terre jettera dehors les trépassés." Quand cela arrivera-t'il? Lorsque l'ange de la mort disparaîtra de ce monde, ainsi qu'il est écrit (Isaie 25:8): "Il engloutira la mort en victoire." Et après l'engloutissement de la mort, (Isaie 25:8): " ...Le Seigneur, l'Eternel, essuira les larmes de dessus tout visage, et il ôtera l'opprobre de son peuple de dessus toute la terre.".

Il est ensuite écrit (Jonas 2:11): "Et L'Eternel commanda au poisson , et il vomit Jonas sur la terre." - Dès que la voix s'éveillera dans le cimetière, alors toutes les tombes

כֵּיוָן דְּאִתְּעַר הַהוּא קָלָא בְּבֵי קִבְרֵי, כְּדֵין כָּל קִבְרַיָּא יָקִיאוּ לְאִנּוּן מֵיתַיָּא דִבְהוֹן לְבַר, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. מָאי תַּפִּיל, דְּיָקִיא לוֹן לְבַר. רְפָאִים, מַהוּ רְפָאִים, דְּקַבִּילוּ אַסְוָתָא כְּמִלְּקַדְמִין, וְאַתְּסִיאוּ גַּרְמִין בְּגַרְמִין, וְאִלֵּין אִקְרוּן רְפָאִים.

וְאִי תֵימָא הָא כְתִיב (בְּשְׁאַר עַמִּין) רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ. אֶלָּא וַדָּאי כָּל עָלְמָא יִתְּסוּן גַּרְמִין בְּבֵי קִבְרֵי, אֲבָל מִנְּהוֹן יְקוּמוּן וּמִנְּהוֹן לָא

אז כתוב: "ויאמר ה' לדג, ויקא את יונה אל היבשה". כיון שנתעורר אותו קול בבית הקברות, אז כל הקברים יקיאו לאותם המתים שבהם לחוץ. זהו שכתוב: "וארץ רפאים תפיל". מהו תפיל, שיקיא אותם לחוץ. "רפאים", מהו רפאים שקיבלו רפואה כמקדם, ונתרפאו עצם בעצמיו, ואלו נקראים רפאים.

ואם תאמר, הרי כתוב: "רפאים בל יקומו"? (שם כו), אלא ודאי כל העולם יתרפאו עצמותיהם בבית הקברות, אבל יש מהם שיקומו [לתחיה], ויש מהם שלא יקומו,

vomiront leurs morts à l'extérieur. C'est ce qui est écrit (Isaie 26:19): "Et la terre jettera dehors les trépassés." - Que signifie "jettera"? C'est qu'elle les vomira à l'extérieur. Qui sont les "trépassés"? Il s'agit de ceux qui reçurent

יְקוּמוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ. זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בְּהוּ, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן. וּבְהָאי נוּנָא אַשְׁכַּחְנָא מִלִּין לְאַסְוָתָא דְּכָל עָלְמָא.

ולכן כתוב: "רפאים בל יקומו". אשרי חלקיהם של ישראל, שכתוב בהם, נבלתי יקומון, ובדג הזה מצאתי מלים לרפואה לכל העולם.

la guérison [réfoua, jeu de mots avec trépassé [réfaym] et dont les os guérirent; ce sont eux les trépassés.

Et si tu dis: N'est-il pas écrit (Isaie 26:14): " ...Les trépassés ne se relèveront pas."? Certes, les ossements du monde entier seront guéris dans le cimetière. Mais il y en a qui se lèveront et d'autres qui ne se lèveront pas, et c'est ainsi qu'il est écrit "Les trépassés ne se relèveront pas". Heureuse est la portion d'Israel à propos desquels il est écrit (Isaie 26:19): "Mes corps morts se relèveront." Et c'est dans ce poisson que j'ai trouvé des paroles de guérison pour le monde entier.

Dès que ce poisson eut avalé Jonas, il mourut et Jonas resta en lui pendant trois

הָאי נוּנָא כֵּיוָן דְּבָלַע לְיוֹנָה מִית, וּבֵיהּ הֲוָה יוֹנָה תְּלָתָא יוֹמִין, לְבָתַר אִתְקַיָּם כְּמִלְקַדְמִין וְאָקֵי לְיוֹנָה לְבַר, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב, וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. וּכְתִיב הָתָם וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאוֹר מֵתָה וְהָא אוֹקְמוּהָ. כְּגַוְונָא דָא זְמִינָא אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לְאִתְעָרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל.

הדג הזה כיון שבלע את יונה, מֵת, ובו היה יונה שלשה ימים, אחר כך חזר [הדג] לתחיה כמקדם, והקיא את יונה לחוץ, וכבר העמדנו, שכתוב: "ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה", כתוב פה הדגה, וכתוב שם: "והדגה אשר ביאור מתה" (שמות ז), וכבר ביארנוהו. כדוגמת זה, עתידה ארץ ישראל להתעורר בתחילה [בתחיית המתים], ואחר כך "וארץ רפאים תפיל".

jours. Ensuite le poisson revint à la vie comme auparavant et vomit Jonas à l'extérieur. Nous avons déjà expliqué ce qui est écrit (Jonas 2:2): "Et Jonas pria l'Eternel, son Dieu, des entrailles du poisson." Il est écrit ici "poisson [[daga"] et il est écrit là-bas (Exode 7:21): "Et le poisson [daga] qui était dans le fleuve mourut." Ceci a déja été expliqué. De la même façon, la terre d'Israel se réveillera en

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּשִׁבְעָה דִּינִין יַחְלְפוּן עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ כַּד נָפִיק מֵהָאי עָלְמָא. חָד, הַהוּא דִּינָא עִלָּאָה כַּד נָפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. תְּרֵין, כַּד עוֹבָדוֹי וּמִלּוֹי אָזְלִין קַמֵּיהּ וּמַכְרִיזֵי עֲלוֹי. תְּלַת, כַּד עָיֵיל לְקִבְרָא. אַרְבַּע, דִּינָא דְּקִבְרָא. חָמֵשׁ, דִּינָא דְּתוֹלַעְתָּא. שֵׁשׁ, דִּינָא דְּגֵיהִנָּם. שֶׁבַע, דִּינָא דְּרוּחָא דְּאַזְלָא וְשָׁאטָא בְּעָלְמָא, וְלָא אַשְׁכָּחַת אָתָר נַיְחָא עַד דְּיִשְׁתַּלִּים

והרי בארנו, ששבעה דינים יעברו על האדם כשיוצא מזה העולם. אחד אותו דין העליון כשנפרדת הרוח מן הגוף. שנית כשמעשיו ודבריו הולכים לפניו ומכריזים עליו. שלישית כשנכנס לקבר. רביעית דין הקבר. חמישית דין התולעת. שישית דין גהינם. שביעית דין הרוח [הנשמה] שהולכת ושטה בעולם, ולא מוצאת

premier [lors de la résurrection des morts], et ensuite [se réalisera] (Isaie 26:19): "Mes corps morts se relèveront.".

Nous avons expliqué que sept jugements passent sur l'homme lorsqu'il quitte ce monde. Le premier est le jugement supérieur de la séparation du souffle et du corps. Le deuxième est celui de l'annoncement de ses actes et de ses paroles qui le précèdent. Le

עוֹבָדוֹי. בְּגִין דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא תָּדִיר בְּעוֹבָדוֹי וְיֵיתוּב קַמֵּי מָרֵיהּ.

וְכַד אִסְתַּכַּל דָּוִד מַלְכָּא בְּדִינִין אִלֵּין דְּבַר נָשׁ, אַקְדִּים וְאָמַר בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, עַד לָא תִּפּוּק מִן עָלְמָא, בְּעוֹד דְּאַנְתְּ אִשְׁתְּכַחַתְּ עִם גּוּפָא. וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ, אִנּוּן שַׁיְפֵי

מקום מנוחה עד שיושלמו מעשיו. משום כך צריך האדם להסתכל תמיד במעשיו, וישוב לפני אדונו.

וכשהסתכל דוד המלך בדינים אלו של האדם, הקדים ואמר: "ברכי נפשי את ה'" (תהלים קד). בעוד שלא יצאת מן העולם, בעוד שאת נמצאת עם הגוף, "וכל קרבי את שם קדשו", הם אברי הגוף המשתתפים

troisième est l'enterrement. Le quatrième, le jugement dans la tombe. Le cinquième, le jugement de la vermine. Le sixième, le jugement de la Géhenne. Le septième, le jugement du souffle qui va et plane dans l'univers et qui ne trouve pas de repos jusqu'à ce que ses actes soient parfaits. C'est pour cette raison que l'homme doit toujours scruter ses actions et se repentir devant son maître.

Lorsque le roi David a vu ces jugements subis par l'homme, il s'est avancé et a déclaré

גּוּפָא דְמִשְׁתַּתְּפֵי כַּחֲדָא בְרוּחָא, הַשְׁתָּא דְתִשְׁתַּכְחוּן עִמֵּהּ, אַקְדִּימוּ לְבָרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יִמְטֵי זִמְנָא דְּלָא תֵיכְלוּן לְבָרְכָא וּלְאָתָבָא בְתְיוּבְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אָתוּ אִנּוּן חַבְרַיָּא וְנָשְׁקוּ רֵישֵׁיהּ. וְכוּלֵי.

יחד עם הרוח, עתה שאתם נמצאים עדיין עמה, הקדימו לברך את שם הקדוש לפני שיגיע זמן שלא תוכלו לברך, ולשוב בתשובה. ועל זה אמר ברכי נפשי את ה׳ הללויה. באו החברים ונשקו ראשו וכו׳.

(Psaume 104:1): "Mon âme, bénis l'Eternel!" - Avant que tu ne quittes ce monde, alors que tu es encore dans le corps. (Psaume 103:1): "Et que tout ce qui est au dedans de moi [bénisse] son saint nom." - Il s'agit des membres du corps qui sont unis au souffle: Alors que vous êtes encore avec lui, bénissez le nom sacré, avant que ne vienne le moment où vous ne pourrez plus le faire, et repentissez-vous! C'est ainsi qu'il dit (Psaume 104:35): "Mon âme, bénis l'Eternel, Alléluia!" Les collègues vinrent lui embrasser la tête [...]

אָרִים רִבִּי אַבָּא קָלֵיהּ וְאָמַר, וַי רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַנְתְּ בְּחַיִּין וַאֲנָא בָּכֵינָא עֲלָךְ. לָא עֲלָךְ בָּכֵינָא, אֶלָּא בָּכֵינָא עַל חַבְרַיָּא וּבָכֵינָא עַל עָלְמָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּבוּצִינָא דְשַׁרְגָּא, דְּאַדְלִיק לְעֵלָּא וְאַדְלִיק לְתַתָּא. וּבִנְהוֹרָא דְּאַדְלִיק לְתַתָּא נְהִירִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא (נ״א: נָהִיר לְעֵלָּא) וַי לְעָלְמָא כַּד יִסְתַּלָּק נְהוֹרָא דִלְתַתָּא בִּנְהוֹרָא

[אחריו דרש רבי חייא וכו׳. וכשסיים] הרים רבי אבא קולו, ואמר: אוי רבי שמעון, אתה בחיים ואני בוכה עליך. לא עליך אני בוכה, אלא בוכה אני על החברים. ובוכה אני על העולם, כי רבי שמעון כאור הנר, המדליק למעלה ומדליק למטה, ובאור שהדליק למטה, מאירים כל בני העולם, אוי לעולם כשיסתלק האור שלמטה [ויעלה] בהאור של למעלה, מי יאיר

[Ensuite, Rabbi 'Hiya interpréta des paroles de la Tora, et lorsqu'il termina] Rabbi Abba leva la voix et dit: Hélas, Rabbi Chimon, tu es en vie et je pleure sur toi. [Mais] je ne pleure sur toi qu'à cause des collègues. Je pleure [aussi] sur le monde, car Rabbi Chimon est comme la lumière de la lampe. Il allume en haut et en bas, et avec la lumière allumée en bas, il éclaire les gens du monde. Malheur au

דִלְעֵלָּא. מָאן יַנְהִיר נְהוֹרָא דְאוֹרַיְתָא לְעָלְמָא. קָם רִבִּי אַבָּא וְנָשִׁיק לְרִבִּי חִיָּיא. אָמַר לֵיהּ מִלִּין אִלֵּין הֲווֹ תְחוֹת יְדָךְ, וְעַל דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדְרַנִי עַד הָכָא לְאִתְחַבְּרָא עִמְּכוֹן, זַכָּאָה חוּלָקִי. וְכוּלֵי.

קָם רִבִּי אַבָּא וּשְׁאַר חַבְרַיָּא וְנַשְׁקוּ רֵישֵׁיהּ. בָּכוּ וְאָמְרוּ, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְאָרְחָא דָא זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָן. אָמַר רִבִּי אַבָּא,

מאורות התורה לעולם. קם רבי אבא ונשק את רבי חייא, אמר לו: דברים אלו היו תחת ידך, ולכן שלחני הקדוש ברוך הוא עד פה, להתחבר עמכם, אשרי חלקי.

[אחריו דרש רבי יוסי וכו׳, וכשסיים, בא רבי אבא ונשקו. ואחריו דרש רבי יצחק וכו׳. וכשסיים], קם רבי אבא ושאר החברים ונשקו ראשו. בכו ואמרו: אשרי

monde, lorsque la lumière d'en bas s'en ira et qu'elle partira vers le haut. Qui allumera la lumière de la Tora dans le monde? Rabbi Abba se leva et embrassa Rabbi 'Hiya et il lui dit: Ces paroles étaient en ta possession et c'est ainsi que le Saint béni soit-il m'a envoyé ici, afin que je me joigne à vous. Heureuse est ma portion!.

לִי זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרְחָא דָא, בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא עִמְּכוֹן. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקִי דְזָכֵינָא לְאָרְחָא דָא.

אָמַר לְהוּ, אֵימָא לְכוּ מַה דַּחֲמֵינָא. יוֹמָא דָא נְפַקְנָא לְאָרְחָא, וַחֲמֵינָא נְהוֹרָא חָדָא

חלקנו, שהזמין הקדוש ברוך הוא לפנינו את הדרך הזה. אמר רבי אבא: לי זימן הקדוש ברוך הוא הדרך הזה, בשביל להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרך זה.

אמר להם: אומר לכם מה שראיתי, היום הזה יצאתי

[Ensuite, Rabbi Yossi interpréta des paroles de la Tora, et lorsqu'il termina, Rabbi Abba vint l'embrasser. Ensuite, ce fut le tour de Rabbi Its'haq et lorsqu'il termina] Rabbi Abba se leva, ainsi que le reste des collègues, et ils vinrent l'embrasser sur la tête. Ils pleurèrent et déclarèrent: Heureuse est notre portion, car le Saint béni soit-il nous a fait venir ici! Rabbi Abba dit: Quant à moi, le Saint béni soit-il a préparé ce chemin afin que je me joigne à vous. Heureuse est ma portion, car j'ai mérité ce chemin!.

Il leur dit: Je vais vous dire ce que j'ai vu.

וְאִתְפְּלַג לִתְלַת נְהוֹרִין, וְאָזְלוּ קַמָּאי וְאִתְטַמָּרוּ. וַאֲמֵינָא וַדָּאי שְׁכִינְתָּא חֲמֵינָא, זַכָּאָה חוּלָקִי. וְהַשְׁתָּא אִנּוּן תְּלַת נְהוֹרִין דַּחֲמֵינָא אַתּוּן אִנּוּן, וַדָּאי אַתּוּן נְהוֹרִין וּבוּצִינִין עִלָּאִין לְאַנְהָרָא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

לדרך, וראיתי אור אחד והתחלק לשלושה אורות, והלכו לפני, ונסתרו, וחשבתי, ודאי שראיתי השכינה, אשרי חלקי. ועכשיו, אלו שלושה האורות שראיתי, אתם הם, ודאי אתם אורות ומאורות עליונים להאיר בעולם הזה ובעולם הבא.

Aujourd'hui, alors que je prenais la route, j'ai vu une lumière qui se divisait, à son tour, en trois lumières. Elles marchaient devant moi puis elles disparurent. Je pensais que certes, je venais de voir la présence divine, et combien heureuse était ma portion. Mais maintenant [je comprends] que vous étiez les trois lumières. Certes, vous êtes des lumières et des luminaires supérieurs qui éclairent ce monde et le monde à venir.

Rabbi Abba dit: Jusqu'ici je ne savait pas que toutes ces joyaux hermétiques [les interprétations] étaient en votre possession.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, עַד הָכָא לָא יָדַעְנָא, דְּכָל אִלֵּין מַרְגְּלָן סְתִימִין הֲווֹ תְּחוֹת יְדַיְכוּ. כֵּיוָן דַּחֲמֵינָא דְּהָא בִּרְעוּתָא דְּפִקּוּדָא דְּמָארֵיכוֹן אִתְאֲמָרוּ מִלִּין אִלֵּין, יָדַעְנָא דְּכֻלְּהוּ מִלִּין סָלְקִין יוֹמָא דָא לְגוֹ כֻּרְסְיָא עִלָּאָה, וְנָטִיל לוֹן הַהוּא מָארֵי דְאַנְפִּין, וְעָבִיד מִנַּיְהוּ עִטְרִין לְמָארֵיהּ. וְיוֹמָא דָא מִתְעַטְּרִין שִׁתִּין (נ"א:

אמר רבי אבא: עד עכשיו לא ידעתי שכל אלו המרגליות סתומות [הדברים שאמרו] היו תחת ידיכם, כיון שהנני רואה שברצון מצות רבונכם נאמרו דברים אלו, יודע אני שכל הדברים עולים היום הזה לתוך כסא העליון, ולוקח אותם שר הפנים, ועושה מהם עטרות

Mais puisque je constate que c'est grâce à la volonté du commandement de votre maître que ces choses ont été dites, je sais que ces paroles montent aujourd'hui dans le trône supérieur. Elles sont prises par le ministre de l'intérieur qui en fait des couronnes pour son maître. Et aujourd'hui on couronne soixante chariots sacrés en honneur du trône, des paroles qui ont été dites ici aujourd'hui.

Sur ce, il leva les yeux et vit que la nuit tombait. Rabbi 'Hiya dit: Allons vers

שִׁבְעִין) רְתִיכִין קַדִּישִׁין לִיקָרָא דְכֻרְסְיָא, בְּאִלֵּין מִלִּין דְּאִתְאֲמָרוּ הָכָא יוֹמָא דָא.

אַדְּהָכִי זָקַף עֵינוֹי וְחָמָא דְּאַעְרַב שִׁמְשָׁא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, נֵהַךְ לְגַבֵּי הַאי כְּפָר דְּאִיהוּ קָרִיב לְגַבָּן בְּמַדְבְּרָא. אָזְלוּ וּבָתוּ תַּמָּן, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא קָם רִבִּי אַבָּא וּשְׁאַר חַבְרַיָּא

לרבונו, ויום הזה מתעטרים שישים מרכבות קדושות לכבוד הכסא, באלו הדברים שנאמרו כאן היום הזה.

בתוך כך הרים עיניו וראה שהעריב השמש, אמר רבי אבא: נלך לכפר הזה שהוא קרוב אלינו במדבר. הלכו ולנו שם. בחצות לילה, קם רבי אבא ושאר

ce village, qui est proche de nous dans ce désert. Ils y allèrent et y dormirent. A minuit, Rabbi Abba se leva avec les collègues pour étudier la Tora. Rabbi Abba dit: A partir de maintenant, nous allons dire des choses qui couronneront les justes dans le jardin d'Eden. Car, est arrivé le moment où le Saint béni soit-il et les justes du jardin d'Eden écoutent la voix des justes sur la terre. Rabbi Abba prit la parole et dit [des paroles de Tora].

Sur ce, le jour se leva et Rabbi Abba dit:

לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְתָא אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה נֵימָא מִלִּין לְאִתְעַטְּרָא בְּהוּ צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּהַשְׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וְכָל צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, צַיְּתִין לְקָלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְּאַרְעָא. פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר. וְכוּלֵי.

החברים לעסוק בתורה. אמר רבי אבא: מכאן ולהלאה נאמר דברים להתעטר בהם הצדיקים שבגן עדן. שעתה הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולם של הצדיקים שבארץ. פתח רבי אבא ואמר וכו׳.

Levons-nous, partons et remercions le maître du monde. Ils se levèrent et allèrent prier. Ensuite, les collègues revinrent à lui et dirent: Celui qui a commencé doit finir la louange. Heureux est notre sort sur ce chemin, car nous avons mérité de couronner le Saint béni soit-il avec les secrets de la sagesse! Rabbi Abba prit la parole et dit [des paroles de la Tora et lorsqu'il termina], les collègues vinrent l'embrasser.

Lorsqu'ils arrivèrent chez Rabbi Chimon, il racontèrent ces choses ainsi que tout ce

אַדְהָכִי נְהַר יְמָמָא, אָמַר רִבִּי אַבָּא נְקוּם וּנְהַךְ וְנוֹדֶה לְרִבּוֹן עָלְמָא. קָמוּ וְאָזְלוּ וְצַלּוּ, וּלְבָתַר אַהַדְרוּ חַבְרַיָּא לְגַבֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ מָאן דְּשָׁרֵי לְסַיֵּים שְׁבָחָא. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּאָרְחָא דָא, דְּכָל הָאי זָכֵינָא לְאַעְטְרָא לֵיהּ לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא. פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר. וְכוּלֵי.

אָתוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְנַשְׁקוּ לֵיהּ.

בתוך כך האיר היום, אמר רבי אבא: נקום ונלך, ונודה לרבון העולם. קמו והלכו והתפללו. אחר כך חזרו החברים אליו, אמרו לו: מי שהתחיל יסיים השבח, אשרי חלקינו בדרך הזה שזכינו כל כך לעטר לקדוש ברוך הוא בסודות החכמה. פתח רבי אבא ואמר: [וכו', כשסיים], באו כל החברים ונשקו אותו.

qu'ils avaient appris en cours de route. Il prit la parole et dit (Proverbes 4:18): "Mais le sentier des justes est comme la lumière resplendissante qui va croissant, jusqu'à ce que le plein jour soit établi." Ce verset a déjà été expliqué, mais il doit être encore scruté. "Mais le sentier des justes" - Il s'agit du chemin pratiqué par les justes,

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְסַדְּרוּ מִלִּין אִלֵּין קַמֵּיהּ כָּל מָה דְאִתְמַר בְּהַהוּא אָרְחָא, פָּתַח וְאָמַר וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם, הָאי קְרָא אִתְמַר. אֲבָל הָאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וְאֹרַח צַדִּיקִים, הַהוּא אָרְחָא דְצַדִּיקַיָּא אָזְלֵי בֵּיהּ, אִיהוּ אֹרַח קְשׁוֹט, אָרְחָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ. אָרְחָא דְאִיהוּ אָזִיל קַמַּיְהוּ, וְכָל אִנּוּן רְתִיכִין אַתְיָן לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאִנּוּן מְמַלְּלָן וְאָמְרֵי בְּפוּמַיְהוּ. כְּאוֹר נֹגַהּ, דְּנָהִיר וְאָזִיל וְלָא אִתְחֲשָׁךְ

כשהגיעו לרבי שמעון, וסיפרו דברים אלו לפניו, וכל מה שנלמד באותו דרך, פתח ואמר: "ואורח צדיקים כאור נוגה, הולך ואור עד נכון היום" (משלי ד). מקרא זה כבר נתבאר, אבל במקרא זה יש להסתכל בו: "ואורח צדיקים", אותו הדרך שהצדיקים הולכים בו, הוא דרך אמת, דרך שהקדוש ברוך הוא חפץ בו, דרך שהוא הולך לפניהם, וכל אותם מרכבות באים לשמוע הדברים שהם מדברים ואומרים בפיהם. "כאור נוגה", שמאיר והולך ולא מחשיך כלל כדרכם של החוטאים

c'est celui de la vérité, celui désiré par le Saint béni soit-il, celui où Il les précède et où les chariots viennent écouter les paroles

כְּאֹרַח דְּאִנּוּן חַיָּבַיָּא, דְּאֹרַח דִּילְהוֹן אִתְחֲשָׁךְ תָּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה וְגוֹמֵר. וְכוּלֵּי.

וְאַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין אֹרַח (קַדִּישָׁא עִלָּאָה) אִזְדְּמַן לְגַבַּיְכוּ וְאָרַחְתּוּן בֵּיהּ, וּמִלִּין מֵעַלְיָן עִלָּאִין (נ"א : אִלֵּין) אִתְסְדָרוּ קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן. פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וְכוּלֵּיהּ.

שהדרך שלהם מחשיך תמיד, כמו שכתוב : "דרך רשעים כאפלה וגו'" (משלי ד יט) וכו'. ואתם קדושי עליונים, דרך קדוש עליון הזדמן לכם ונתארחתם בו, ודברים נעלים עליונים נסתדרו לפני עתיק יומין, אשרי חלקכם.

פתח רבי שמעון ואמר [וכו', כשסיים אמר] : ואתם

qu'ils prononcent de leur bouche. "Comme la lumière resplendissante" - Qui éclaire de plus en plus sans s'obscurcir, comme c'est le cas avec les fauteurs dont le chemin est toujours sombre, ainsi qu'il est écrit (Proverbes 4:19): "Le chemin des méchants est comme l'obscurité." Quant à vous, saints supérieurs, le chemin du saint supérieur s'est

וְאַתּוּן חַבְרַיָּא, הָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּעְשָׁע הַשְׁתָּא בְּאִנּוּן מִלִּין דְּקָא אֲמַרִיתוּ מִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא אָרְחָא, וְהָא קַיַּמְתּוּן קַמֵּי מָארֵיכוֹן בִּדְיוּקְנַיְכוּ קַדִּישִׁין. דְּהָא אֲנָא בְּשַׁעְתָּא דַּחֲמֵינָא לְכוּ וְאִסְתַּכַּלְנָא בִּדְיוּקְנַיְכוּ, חֲמֵינָא בְּכוּ דְּאַתּוּן רְשִׁימִין בְּרָזָא דְּאָדָם, וְיָדַעְנָא דְּהָא

חברים, הרי הקדוש ברוך הוא משתעשע עכשיו באותם דברים שאמרתם, שמתעטרים באותו דרך, והרי עמדתם לפני אדונכם בצורותיכם הקדושות, כי אני בשעה שראיתי אתכם, והסתכלתי בצורתכם, ראיתי בכם שאתם רשומים בסוד דאדם, וידעתי שהצורה שלכם

présenté à vous et vous y avez marché et des choses élevées, supérieures se sont arrangées devant l'Ancien des jours. Heureux est votre sort!.

Rabbi Chimon prit la parole et [énonça de nouvelles interprétations, et lorsqu'il termina, il] dit: Quant à vous, collègues, voici que le Saint béni soit-il se distrait maintenant des paroles que vous avez dites et qui le couronnent sur le chemin. Vous vous êtes tenus devant votre maître avec vos saintes formes et j'ai vu en vous que vous êtes

דִיּוּקְנָא דִילְכוֹן אִתְעַתְּדָא לְעֵלָּא, וְהָכִי אִזְדַּמְּנָן צַדִּיקַיָּא לְזִמְנָא דְאָתֵי לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, וּלְאַחְזָאָה פַּרְצוּפָא קַדִּישָׁא לְקַמֵּי כָל עָלְמָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ.

אַדְּהָכִי חָמָא לְרִבִּי יוֹסֵי דַהֲוָה מְהַרְהֵר בְּמִלֵּי דְעָלְמָא, אָמַר לֵיהּ, יוֹסֵי, קוּם אַשְׁלִים

מזומנת למעלה, וכך עתידים הצדיקים לעתיד לבא להיות ניכרים לעיני הכל, ולהראות פניהם הקדושים לפני כל העולם זהו שכתוב: ”כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה׳” (ישעיה סא).

בתוך כך ראה [רבי שמעון] את רבי יוסי, שהיה מהרהר בדברי העולם. אמר לו: יוסי, קום השלם

marqués par le secret de l'homme [Adam] et je sais que votre forme est prête pour le haut et que dans le futur les justes seront reconnaissables par tous et qu'ils montreront leurs saints visages devant tout le monde, ainsi qu'il est écrit (Isaie 61:9): ״Tous ceux qui les verront les reconnaîtront, qu'ils sont la semence que l'Eternel a bénie.״ .

Sur ce, Rabbi Chimon vit Rabbi Yossi qui

דְּיוּקְנָךְ, דְּאָת חָד חָסֵר בָּךְ. קָם רִבִּי יוֹסֵי, וְחָדֵי בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְתָא וְקָם קַמֵּיהּ, אִסְתַּכַּל בֵּיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לֵיהּ, רִבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא אַנְתְּ שְׁלִים קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין וְדִיוּקְנָךְ שְׁלִים. וְכוּלֵּי.

[ח"ב ויקהל דף קצח ע"א וע"ב, קצט ע"א וע"ב, רא ע"א, רט ע"א].

צורתך, כי אות אחת חסרה בך. קם רבי יוסי ושמח בדברי תורה, וקם לפניו. הסתכל בו רבי שמעון, אמר לו: רבי יוסי, עכשיו אתה שלם לפני עתיק יומין, וצורתך שלמה, וכו'.

méditait sur des choses de ce monde. Il lui dit: Yossi, lève-toi et réalise ta forme, car il te manque une lettre. Rabbi Yossi se leva et se réjouit dans les paroles de la Tora, puis il se leva devant lui. Rabbi Chimon le regarda et dit: Rabbi Yossi, tu es maitenant parfait devant l'Ancien des jours, et ta forme est complète [...»] (Zohar, vol. 2, p. 198a-b, 199a-b, 201a, 209a).

קלד.

הָאי מָאן דְּשָׁרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, תְּרֵי מִתְעָרֵי עָלֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. חָד, הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְעַנְּגָא וְלָא אִתְעַנָּג, וְחָד הַהוּא מְמַנָּא דְּקַיְּמָא עַל מָאן דְּשָׁרֵי בְּתַעֲנִיתָא וְסַנְגַּרְיָ״הּ שְׁמֵיהּ, וְסַלְקִין קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וּמִתְעָרֵי עָלֵיהּ.

קלד.

מי ששרוי בתענית בשבת, שנים עוררים עליו לפני המלך הקדוש, אחד אותו הרוח העליון הקדוש שצריך לענגו, ולא התענג. ואחד אותו הממונה העומד על מי ששרוי בתענית, ושמו סנגרי״ה, ועולים לפני המלך

134.

"Celui qui jeûne le Sabbat éveille deux [accusateurs] devant le roi saint. L'un est le souffle supérieur sacré auquel il devrait procurer du plaisir, mais il ne l'a pas fait. et l'autre est le préposé qui se tient au dessus de celui qui jeûne et dont le nom est "Défenseur". Ils montent devant le roi saint et l'accusent.

וְהַהוּא רוּחָא אִסְתַּלָּק גְּרִיעַ מֵהַהוּא אִתְהֲנוּתָא דִלְתַתָּא. וְכַד הָאי רוּחָא לָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, רוּחָא אַחֲרָא דִלְעֵלָּא לָא אִשְׁתְּלִים. כֵּיוָן דְּלָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא וּלְעֵלָּא. כְּדֵין אִתְחֲזֵי הַהוּא בַּר נָשׁ לְאִתְלַטְיָא וּלְאִתְעַנְשָׁא, אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים זִמְנָא אַחֲרָא, וְהַהוּא מְמַנָּא דְאִתְמַנָּא

הקדוש, ומעוררים עליו. ואותו הרוח מסתלק כשיש חסרון הנאה שלמטה. וכשרוח הזה אינו נשלם מלמטה, רוח אחר עליון לא נשלם, כיון שלא נשלם למעלה ולמטה, ואז ראוי אותו האיש להתקלל ולהענש, אלא כיון שנשלם בזמן אחר, ואותו ממונה שנתמנה על עינוי

Ce souffle disparaît lorsqu'il y a un manque de plaisir en bas. Et lorsque ce souffle est imparfait en bas, l'autre souffle supérieur est [lui aussi] imparfait. Et puisque tout est imparfait en haut et en bas, cet homme est propre a être maudit et a être puni. Mais puisque il y a eu perfection à un autre moment et que celui qui est préposé à l'ascétisme et au jeûne est parfait parmi les autres préposés dans le délice supérieur, alors on lui déchire son décret qui a été décrété [à partir] des soixante dix ans supérieurs.

עַל עִנּוּיָא וְתַעֲנִיתָא, אִשְׁתְּלִים גּוֹ אִנּוּן מְמַנָּן אַחֲרָנִין בְּעִנּוּגָא דִלְעֵלָּא, קוֹרְעִין לֵיהּ כָּל גְּזַר דִּינָא דְאִתְגְּזַר מֵאִנּוּן שִׁבְעִין שְׁנִין עִלָּאִין.

לְמַלְכָּא דְחָדֵי בְּהִלּוּלָא דִילֵיהּ, וְכָל בְּנֵי נָשָׁא חָדָאן עִמֵּיהּ, חָמָא חַד בַּר נָשׁ יָהִיב בְּקוֹלָר, פָּקִיד עָלוֹי וְשַׁרְיוּהוּ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְּחוּן כֹּלָּא בְּחֶדְוָה וּלְבָתָר מִתְהַדְּרִין אִלֵּין מְמַנָּן

ותענית הוא נשלם בין ממונים אחרים בתענוג העליון, לכן קורעים לו כל גזר דינו שנגזר מאותם שבעים שנים עליונים.

[משל] למלך ששמח במשתה שלו, וכל בני האדם שמחים עמו. ראה המלך אדם אחד יושב כלוא בכלא, צוה עליו והתירוהו בכדי שימצאו כולם בשמחה. ואחר

[Voici] la parabole d'un roi qui se réjouissait pendant un banquet et tous se réjouissaient avec lui. Le roi vit quelqu'un qui était prisonnier dans un cachot. Il donna des ordres à son sujet et on le délivra, afin que tout le monde soit content. Ensuite, les préposés qui punissent les gens, rétribuent les hommes qui jeûnent le Sabbat. Car à cause d'eux il y a un

דְעָנְשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְפָּרְעָן מִנֵּיהּ דְבַר נָשׁ עַל דְּאִשְׁתְּכַח בְּגִינֵיהּ גְּרִיעוּתָא עֵלָּא וְתַתָּא. מָאי תַּקַּנְתֵּיהּ, לִיתִיב תַּעֲנִיתָא עַל תַּעֲנִיתָא. מָאי טַעְמָא. דָא בַטִּיל עִנּוּגָא דְשַׁבְּתָא, יְבַטֵּל עִנּוּגָא דְחוֹל. [ויקהל רז ע״א וע״ב].

כך חוזרים אלו הממונים שעונשים את בני האדם, ונפרעים מן האדם [שצם בשבת], על שנמצא בשבילו חסרון למעלה ולמטה. מה תקונו? שישב תענית על תעניתו. מהו הטעם, מפני שביטל עונג שבת, יבטל עונג של חול וכו׳.

manque en haut comme en bas. Comment peut-il faire réparation? Qu'il jeûne à cause de son jeûne. Pour quelle raison? Puisqu'il a annulé le plaisir du Sabbat, il annulera le plaisir de la semaine etc." (Zohar, vol. 2, p. 207a-b).

קלה.

פָּתַח וְאָמַר יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אַשְׁדֵי חַד אַבְנָא יַקִּירָא מִתְּחוֹת כֻּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְשָׁקַע עַד תְּהוֹמָא, וְרֵישָׁא חָדָא דְּהַהוּא אַבְנָא נָעִיץ גּוֹ תְהוֹמֵי, וְרֵישָׁא אַחֲרָא לְעֵלָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא

קלה.

פתח [רבי יהודה] ואמר: "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב" (תהלים מח). בוא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, זרק אבן יקרה אחת מתחת כסא הכבוד, ושקע עד התהום, וראש אחד של אותו האבן נעוץ בתוך התהום, וראשו השני

135.

"Rabbi Yéhouda prit la parole et dit (Psaume 48:3): "Belle dans son élévation, la joie de toute la terre, est la montagne de Sion, aux côtés du nord, la ville du grand roi." Viens et vois: Lorsque le Saint béni soit-

אַחֲרָא עִלָּאָה, אִיהוּ חָד נְקֻדָּה (עִלָּאָה) דְּקַיְמָא
בְּאֶמְצָעִיתָא דְעָלְמָא, וּמִתַּמָּן אִתְפַּשָּׁט עָלְמָא
לִימִינָא וּשְׂמָאלָא וּלְכָל סִטְרִין, וְאִתְקַיָּם בְּהַהִיא
נְקֻדָּה אֶמְצָעִיתָא, וְהַהִיא אַבְנָא אִתְקְרֵי שְׁתִיָּה,
דְּמִנָּהּ אִשְׁתִּיל עָלְמָא לְכָל סִטְרִין. תּוּ שְׁתִיָּ״ה,

למעלה. ואותו ראש השני העליון, הוא נקודה אחת
שעומדת באמצע העולם, ומשם התפשט העולם לימין
ולשמאל ולכל הצדדים, והתקיים העולם עם אותה
נקודה האמצעית. ואותה האבן נקראת: אבן השתיה,
שממנה נשתל העולם לכל הצדדים. עוד שתיה, שת

il créa le monde, il jeta une pierre précieuse sous le trône de gloire et creusa l'abîme. Il plaça une des extrémités de cette pierre dans l'abîme et l'autre vers le haut. Cette dernière est le centre du monde. C'est de là que le monde s'étend à droite et à gauche, vers tous les côtés et qu'il se maintient grâce à ce point central. Cette pierre est appelée: Pierre de fondation. C'est sur elle que le monde est établi vers toutes les extrémités. De plus, "Fondation" [chtia, se décompose en] Chat Yah [Dieu a établi], car le Saint béni soit-il l'a placée comme fondation du monde et elle

שָׁ"ת יָ"הּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוֵּי לָהּ לְמֶהֱוֵי יְסוֹדָא דְעָלְמָא וּשְׁתִילוּ דְכֹלָּא.

בִּתְלַת גּוֹוְנִין אִתְפַּשְּׁטַת אַרְעָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהִיא נְקֻדָּה. אִתְפַּשְּׁטוּתָא קַדְמָאָה, סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהִיא נְקֻדָּה, כָּל צָחוּתָא וְזַכּוּתָא דְאַרְעָא קַיְמָא תַּמָּן, וְתַמָּן אִיהוּ. וְהָאי קַיְמָא לְעֵלָּא עַל כָּל אַרְעָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהִיא נְקֻדָּה. אִתְפַּשְּׁטוּתָא

י"ה, שהקדוש ברוך הוא שם אותה להיות יסוד העולם ושתילת הכל.

בשלושה אופנים נתפשטה הארץ סביב אותה נקודה. התפשטות הראשונה: סביב הנקודה ההיא. כל הצחות והזכות של הארץ עומדת שם, ושם הוא. וזו [ההתפשטות] נמצאת למעלה מכל הארץ, סביב אותה הנקודה.

supporte tout.

La terre s'étend de ce lieu de trois façons. Première expansion: C'est autour de ce point que toute la clarté et la pureté de la terre se tiennent. Cette expansion se trouve au dessus de la terre et autour de ce point. Deuxième expansion: Elle se trouve autour de la première expansion et n'est pas aussi claire et pure que la première. Mais elle est subtile

תְּנִינָא, סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אִתְפַּשְּׁטוּתָא קַדְמָאָה, לָאו אִיהוּ צָחוּתָא וְזַכּוּתָא כְּהַהוּא קַדְמָאָה, אֲבָל אִיהוּ דָּקִיק וְצַח בְּצָחוּתָא דְעַפְרָא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עָפָר אַחֲרָא. אִתְפַּשְּׁטוּתָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ חָשׁוּךְ וְגַסּוּ דְעַפְרָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, וְסַחֲרָנֵיהּ

התפשטות השניה: סביב אותה התפשטות הראשונה. ואין היא צחה וזכה כאותה הראשונה, אבל היא דקה וצחה בצחות של העפר, יותר מכל שאר עפר אחר. התפשטות השלישית: היא חשוכה, וגסות העפר יותר מכולם. וסביב זה [ההתפשטות] נמצאים המים של ים האוקיינוס שמסבב את כל העולם. נמצא שאותה

et claire comme la terre, plus que toute autre terre. Troisième expansion: Elle est sombre et [possède] la grossièreté de la terre plus que toute [autre]. C'est autour de cette expansion que se trouve l'eau de l'océan qui entoure le monde. Il s'avère que ce point est central et que toutes les expansions l'entourent.

La première expansion, c'est le sanctuaire, toutes les salles, les parvis et leurs arrangements, Jérusalem, toute la ville avec son mur et son intérieur. La deuxième expansion c'est la terre d'Israel qui a été

דְּהָאי קַיְמִין מַיִין דְּיַמָּא דְּאוֹקְיָנוֹס דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח דְּהַהִיא נְקֻדָּה קַיְמָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְּהוּ גוֹוָנִין דְּאִתְפַּשְּׁטוּתָא דְּעָלְמָא סַחֲרָנֵיהּ.

אִתְפַּשְּׁטוּתָא קַדְמָאָה, אִיהוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל אִנּוּן הֵיכְלִין וַעֲזָרוֹת וְכָל הַהוּא תִּקּוּנָא דִּילֵיהּ, וִירוּשָׁלַיִם וְכָל מָתָא מִשּׁוּרָא וּלְגוֹ. אִתְפַּשְּׁטוּתָא תִּנְיָנָא, כָּל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל

הנקודה נמצאת באמצע, וכל אופני התפשטות העולם סביבו.

ההתפשטות הראשונה, הוא בית המקדש, וכל אותם ההיכלות והעזרות, וכל התיקון שלו, וירושלים וכל העיר מחומתה ולתוכה. ההתפשטות השניה, כל ארץ

sanctifiée. La troisième expansion c'est le reste du monde, le lieu de résidence des nations, et l'océan entoure le tout.

Voilà que nous avons expliqué le secret des couleurs de l'oeil qui entourent le point central de l'oeil duquel provient la vision. Selon le modèle du point central que nous avons mentionné et qui est la vision de tout. C'est là que se tient le saint des saints, l'arche et l'expiatoire; qui est la vision de tout. Il

דְאִתְקַדְּשַׁת בִּקְדֻשָּׁה. אִתְפַּשְּׁטוּתָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ כָּל שְׁאַר אַרְעָא, אֲתָר בֵּי מוֹתְבָא דִשְׁאַר עַמִּין. וְיַמָּא דְאוֹקְיָנוּס דְּסַחֲרָא כֹּלָּא.

וְהָא אוּקְמוּהָ דְרָזָא דָא גּוֹוָנִין דְּעֵינָא, דְּסַחֲרָן לְהַהִיא נְקֻדָּה דְאֶמְצָעִיתָא דְעֵינָא, דְאִיהוּ

ישראל שהתקדשה בקדושה. ההתפשטות השלישית, היא כל שאר הארץ, מקום מושבם של שאר העמים, וים האוקיינוס המקיף הכל.

והרי כבר נתבאר שזה סוד הצבעים שבעין, שמסבבים לאותה נקודה האמצעית שבעין, שהיא הראיה של כל העין, כדוגמת אותה הנקודה האמצעית

s'avère que ce point est la vision du monde. Et il est écrit à son propos (Psaume 48:3): "Belle dans son élévation, la joie de toute la terre, est la montagne de Sion." "Belle" - Cette vision est belle et fait la joie de tous. "Dans son élévation" - il s'agit du feuillage de l'arbre qui est plus beau que tout.

Viens et vois: La beauté du monde ainsi que son apparence ne se révèlent pas dans le monde tant que le sanctuaire n'est pas construit. Dès que l'arche est entrée dans le saint, c'est à partir de ce moment-là que

חֵיזוּ דְכָל עֵינָא, כְּגוֹוָנָא דְהַהִיא נְקֻדָּה אֶמְצָעִיתָא דְקָאַמְרָן, דְּאִיהוּ חֵיזוּ דְכֹלָּא. וְתַמָּן קָאִים בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים וְאָרוֹן וְכַפֹּרֶת, דְּאִנּוּן חֵיזוּ דְכֹלָּא. אִשְׁתְּכַח הַהִיא נְקֻדָּה חֵיזוּ דְכָל עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגוֹמֵר. יְפֵה. שַׁפִּיר הַהוּא חֵיזוּ וְחֶדְוָה דְכֹלָּא. נוֹף. נוֹפָא דְאִילָנָא דְאִיהוּ שַׁפִּיר דְכֹלָּא.

תָּא חָזֵי שַׁפִּירוּ דְעָלְמָא וְחֵיזוּ דְעָלְמָא לָא אִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא, עַד דְּאִתְבְּנֵי וְאִתְּקָם

שאמרנו שהיא הראיה של הכל. ושם עומד בית קודש הקדשים, וארון וכפורת, שהם ראיית הכל. נמצא שאותה נקודה, היא הראיה של כל העולם, ועל זה כתוב: "יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון" וגו'. יפה: יפה אותו מראה ושמחת הכל. נוף: נוף האילן שהוא יופי הכל.

בא וראה: יופי העולם ומראה העולם, לא נראה בעולם עד שנבנה והוקם המשכן, ונכנס הארון לתוך

l'apparence du monde se révèle. Le monde est [alors] établi et on pénètre dans le sanctuaire et dans l'arche, jusqu'à ce point, à propos duquel il a été dit "Belle dans son élévation" - [Il

מַשְׁכְּנָא, וְעָאל אֲרוֹנָא לְגוֹ קֻדְשָׁא. מֵהַהִיא שַׁעְתָּא אִתְחֲזֵי חֵיזוּ דְכֹלָּא בְּעָלְמָא וְאִתְתַּקַּן עָלְמָא, וְאָזְלוּ בְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא וּבְהַהוּא אֲרוֹנָא, עַד דְּמָטוּ לְהַהִיא נְקֻדָּה דְּאִיהִי יְפֵה נוֹף חֶדְוָה דְכֹלָּא. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְהָתָם, כְּדֵין פָּתַח אֲרוֹנָא וְאָמַר זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד, פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ.

רִבִּי יֵיסָא אָמַר, הָאי קְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה לֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא

הקודש, מאותה שעה נראה המראה של הכל בעולם, והעולם נתקן והולכים באותו משכן ובאותו ארון, עד שמגיע לאותה נקודה, שהיא: "יפה נוף", שמחת הכל. כיון שמגיעים לשם, אז פתח הארון ואמר: "זאת מנוחתי עדי עד, פה אשב כי אויתיה" (תהלים קלב).

רבי ייסא אמר: מקרא זה אמרה אותו כנסת ישראל בשעה שנבנה בית המקדש, ונכנס הארון למקומו. רבי

est] la joie de tous. Dès qu'on arrive là, l'arche prend la parole et s'exclame (Psaume 132:14): "C'est ici mon repos à perpétuité; ici j'habiterai, car je l'ai désirée.".

Rabbi Yossi dit: Ce verset a été proclamé par la congrégation d'Israel lors de la

וְעָאל אֲרוֹנָא לְאַתְרֵיהּ. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּד יִשְׂרָאֵל עָבְדִין רְעוּתֵיהּ, דְּהָא כְּדֵין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כֻּרְסֵי יְקָרֵיהּ וְחָיֵיס עַל עָלְמָא, וּבְרָכָה וְשָׁלוֹם וַחֲבִיבוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח, וּכְדֵין אָמַר זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד.

וְתָא חֲזֵי בְּשַׁעְתָּא דְּכֻלְּהוּ אֻמָּנִין שָׁארוּ לְמֶעְבַּד

חזקיה אמר: הקדוש ברוך הוא אמר אותו על כנסת ישראל כאשר ישראל עושים רצונו, שאז יושב הקדוש ברוך הוא על כסא כבודו, ומרחם על העולם, ונמצא ברכה ושלום ואהבת הכל, ואז אמר: "זאת מנוחתי עדי עד.

ובא וראה: בשעה שכל האומנים התחילו לעשות

construction du sanctuaire, quand l'arche fut introduite en son lieu. Rabbi 'Hizqiya dit: C'est le Saint béni soit-il qui l'a énoncé, à propos de la congrégation d'Israel lorsqu'Israel exécute sa volonté. C'est alors que le Saint béni soit-il s'asseoit sur son trône de gloire et qu'il prend le monde en compassion. C'est alors que s'installent la bénédiction, la paix et l'amour de tout. C'est

אֻמָּנוּתָא, הַהוּא עוֹבָדָא מַמָּשׁ דְּשָׁרָאן, אִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מִגַּרְמָהּ, אִנּוּן שָׁרָאן וְאִיהִי אַשְׁלִימַת עֲבִידְתָּא. אִיהִי מַמָּשׁ, מְנָלָן, דִּכְתִיב, וַתֵּכֶל כָּל עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד.

כְּגוֹוְנָא דָא וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאִי תֵימָא וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָל עָלְמָא אַף עַל גַּב דְּכָל עֲבִידָן

מלאכתם [במשכן], אותו מעשׂה ממש שהתחילו, היא נשלמה מאליה, הם התחילו, והמלאכה נשלמה מאליה, היא ממש. מנין לנו, שכתוב: "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד". כעין זה כתוב: "ויכלו השמַים והארץ" (בראשית ב). ואם תאמר [הרי נאמר:] "ויכל אלהים ביום

alors qu'il est dit "C'est ici mon repos à perpétuité.".

Viens et vois: Lorsque tous les artisans ont commencé leur oeuvre [celle du sanctuaire], ils commencèrent, mais elle se termina d'elle-même, telle-quelle. D'où le savons-nous? Car il est écrit (Exode 39:32): "Et tout le travail du tabernacle de la tente d'assignation fut achevé [vatékhel]." De la même façon, il est écrit (Genèse 2:1): "Et les cieux et la

אִשְׁתְּלִימוּ כָּל חָד וְחָד, כָּל עָלְמָא לָא הֲוָה שְׁלִים בְּקִיּוּמֵיהּ עַד דְּאָתָא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה. דְּכַד אָתָא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כְּדֵין אִשְׁתְּלִימוּ כָּל עֲבִידָן, וְאַשְׁלִים בֵּיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. בְּהָאי אִשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא

השביעי"? ודאי שכך הוא, שאף על פי שכל המלאכות שבכל העולם נשלמו כל אחד ואחד, העולם כולו לא היה שלם בקיומו עד שבא יום השביעי, שכאשר בא יום השביעי אז נשלמו כל העבודות, והשלים בו הקדוש ברוך הוא את העולם וזה שכתוב: "ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה", בזה הושלם בקיום

terre furent achevés [vaykhoulou]." Et si tu questionnes [à propos de] (Genèse 2:2): "Et Dieu eut achevé [vaykhal] au septième jour son oeuvre." Certes, il en est ainsi. Car, bien que tous les travaux du monde entier étaient individuellement accomplis, le monde ne pouvait pas être parfait avant que le septième jour ne vienne. Et lorsque le septième jour arriva, tous les travaux furent parfaits. Et le Saint béni soit-il compléta le monde, ainsi qu'il est écrit Genèse 2:2): "Et Dieu

כָּל עֲבִידְתָּא דְעָבַד. וְעַל דָּא, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְכַד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, כָּל עֲבִידְתָּא דְאִתְעֲבִיד, אִיהִי מִגַּרְמָהּ אִתְעֲבִידַת. אֻמָּנִין שָׁרָאן וַעֲבִידְתָּא אִתְחֲזִיאַת לוֹן לְמֶעְבַּד, וְאִתְרְשִׁימַת קַמַּיְהוּ וְאִשְׁתְּלִימַת הִיא מִגַּרְמָהּ. וְהָא אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. וְהַבַּיִת כַּאֲשֶׁר בָּנוּהוּ

כל המלאכה שעשה. ולכן כתוב: "ויכל אלהים ביום השביעי".

וכן כאשר נבנה בית המקדש, כל מלאכה שנעשתה היא מעצמה נעשתה, האומנים התחילו, והמלאכה נראית להם איך לעשות, ונרשמה לפניהם, ונשלמה היא

eut achevé au septième jour son oeuvre qu'il fit." C'est de cette façon que se réalisa toute l'oeuvre qu'il avait faite, et c'est ainsi qu'il est écrit "Et Dieu eut achevé au septième jour".

Il en fut de même pour la constructiuon du sanctuaire; toute oeuvre qui fut faite se fit d'elle-même. Les artisans commencèrent, mais le travail se faisait de lui-même, il s'inscrivait devant-eux et il se parfaisait. On a déjà expliqué ce qui est écrit (1 Rois 6:7):

לָא כְתִיב, אֶלָּא בְּהִבָּנוֹתוֹ, דְּאִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מִגַּרְמָהּ. וּכְתִיב, אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה. בָּנוּהוּ לָא כְתִיב, אֶלָּא נִבְנָה, הוּא מִגַּרְמֵיהּ נִבְנָה. וְכֵן בְּכָל עֲבִידְתָּא דְּאִיהִי קַדִּישָׁא, אִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מִגַּרְמָהּ. [פקודי רכב ע"א].

מאליה, וכבר ביארו שכתוב: "והבית בהבנותו" (מ"א ו), לא כתוב: והבית כאשר בנוהו, אלא: "בהבנותו", שהיא נשלמה מאליה. וכתוב: "אבן שלמה מסע נבנה" (שם), בנוהו לא כתוב, אלא "נבנה", הוא מאליו נבנה. וכן בכל מלאכה שהיא קדושה, היא נשלמת מאליה.

"Et la maison, quand on la bâtit..." Il n'est pas écrit "Et la maison, quand ils la bâtirent [banouhou"], mais "Et la maison, quand on la bâtit [béhibanoto"] - Elle se termina d'elle-même. Il est écrit (1 Rois 6:7): " ... [Elle] fut bâtie de pierre entièrement préparée..." Il n'est pas écrit "Ils la bâtirent [banouhou"], mais "Elle fut bâtie" - Elle se termina d'elle-même. Ainsi, toute oeuvre sainte se termine d'elle-même." (Zohar, vol. 2, p. 222a)

קלו.

פָּתַח וְאָמַר וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגוֹמֵר. הָאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵיהּ. כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְחָכְמְתָא שָׁאִילוּ, דִּכְתִיב הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי. בַּאֲשֶׁר, רָזָא דְחָכְמְתָא שָׁאִילוּ. הָכָא שָׁאִילוּ רָזָא דְאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, לְמִנְדַּע אִי

קלו.

פתח [רבי שמעון] ואמר: "ויאמרו אליו, הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו" וגו' (יונה א). מקרא זה יש להסתכל בו, כולם שאלו בסוד החכמה, שכתוב: "הגידה נא לנו באשר למי", "באשר", סוד החכמה שאלו, כאן שאלו סוד שהוא בגלוי, לדעת אם מזרע

136.

"Rabbi Chimon prit la parole et dit (Jonas 1:8): "Et ils lui dirent: Déclare-nous à cause de qui ce mal nous est arrivé?" Il faut scruter ce verset [car] tous ont posé la question concernant le secret de la sagesse, car il est écrit "Déclare nous à cause de qui [ba'acher"],

מִזַּרְעָא דְיוֹסֵף קָאָתֵי, דְיַמָּא כֵּיוָן דְחָמָא אֲרוֹנָא דִילֵיהּ, מִיַּד אִתְבַּקַּע וְהָוָה יַבֶּשְׁתָּא, דִכְתִיב, הַיָּם רָאָה וַיָּנוֹס. הַיָּם רָאָה, הַהוּא דִכְתִיב בֵּיהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, מִיַּד הַיַּרְדֵּן יִסּוֹב לְאָחוֹר.
וְעַל דָּא שָׁאִילוּ לֵיהּ בַּאֲשֶׁר, דִכְתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף בַּאֲשֶׁר אַתְּ אִשְׁתּוֹ. אִי מֵהַהוּא

יוסף הוא בא, שהים כיון שראה את ארונו, מיד נבקע ונהיה יבשה, שכתוב: "הים ראה וינס" (תהלים קיד). "הים ראה", אותו שכתוב בו "וינס ויצא החוצה" (בראשית טל). מיד "הירדן יסוב לאחור". ולכן שאלו לו "באשר", שכתוב בו ביוסף "באשר את אשתו" (שם), אם מאותו

"A cause" [indique] qu'ils demandèrent le secret de la sagesse. Ils voulaient savoir un secret révélé; s'il descendait de Joseph. Car dès que la mer vit son cercueil, elle se fendit et devint terre sèche, ainsi qu'il est écrit (Psaume 114:3): "La mer le vit et s'enfuit.", "La mer le vit" - Elle vit celui à propos duquel il est écrit (Genèse 39:12): " [Il] s'enfuit, et sortit dehors." Tout de suite [il est écrit] (Psaume 114:3): " ...Le Jourdain retourna en arrière." C'est ainsi qu'ils lui

זַרְעָא קָא אָתֵית צַלֵּי דְיִשְׁתּוֹק יַמָּא מִנָּן. לְמִי. וְאִי מִזַּרְעָא דְיַעֲקֹב קָא אָתֵית דִכְתִיב בֵּיהּ לְמִי אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ, וְאִנּוּן הָווֹ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְשַׁדַּר בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ וְאִשְׁתְּזִיב מֵהַהוּא עָאקוּ, צַלֵּי לְמָרָךְ וִישַׁדֵּר מַלְאֲכֵיהּ וְנִשְׁתְּזִיב מֵהַהוּא עָאקוּ.

זרע באת, תתפלל שישתוק הים מאתנו. "למי", והאם מזרעו של יעקב באת, שכתוב בו: "למי אתה ואנה תלך" (בראשית לב). והם היו מלאכים קדושים ששלח בשליחותו, וניצל מאותה צרה, התפלל [גם אתה] לרבונך, וישלח מלאכו ונינצל מצרה זו. ואם לא, "מה

demandèrent "A cause", car il est écrit à propos de Joseph (Genèse 39:9): "Parce que [ba'acher] tu es sa femme." Viens-tu de cette descendance? Prie afin que la mer se taise! "De qui [lémi"] - Viens-tu de la descendance de Jacob, à propos duquel il est écrit (Genèse 32:18): "A qui es-tu [lemi] et où vas-tu?" Il s'agissait d'anges saints qu'il avait envoyé comme délégués et il fut sauvé dans son malheur. Prie donc [toi aussi] ton maître, qu'il envoie son messager afin qu'il nous épargne de ce danger. Sinon (Jonas 1:8):

וְאִי לָאו, מַה מְּלַאכְתְּךָ, בְּמָּה אִשְׁתַּדְּלוּתָךְ בְּכָל יוֹמָא. וּמֵאַיִן תָּבֹא, מָאן אִנּוּן אֲבָהָתָךְ. מָה אַרְצֶךָ, אִי הִיא אַרְעָא דְּאִתְחַזְיָא לְאִתְעֲנָשָׁא. וְאֵי מִזֶּה עַם אָתָּה, אִי הוּא עֲמָלֵק, אוֹ חָד מִשִּׁבְעָה עַמְּמִין דְּאִתְחֲזוֹן לְאִתְעַנְשָׁא. כֹּלָּא שָׁאִילוּ לֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת.

מַה אָתִיב לוֹן. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי, מֵהַהוּא זַרְעָא דְּאַבְרָהָם הָעִבְרִי דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְּמָארֵיהּ בְּכָל יוֹמָא בְּעָלְמָא. וְאֶת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא וְגוֹמֵר. אִנּוּן לָא שָׁאִילוּ

מלאכתך", במה אתה עוסק בכל יום, "ומאין תבא", מי הם אבותיך, "מה ארצך", האם היא ארץ שראויה להענש, "ואי מזה עם אתה", האם הוא עמלק או אחד משבעה אומות שראויים להענש. הכל שאלו אותו כראוי.

מה השיב להם: "ויאמר אליהם עברי אנכי", ומזרעו של אברהם העברי, שהקדיש שם שמים בכל יום בעולם. "ואת ה' אלהי השמים אני ירא" וגו', הם לא

"Quelle est ton occupation?" - Que fais-tu toute la journée? (Jonas 1:8): "Et d'où viens-tu?" - Qui sont tes ancêtres? (Jonas 1:8): "Quel est ton pays?" - Est-ce un pays où

לֵיהּ אֶלָּא מִלָּה בְּאִתְגַּלְיָא וּבְאִתְכַּסְיָא לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וְאִיהוּ אָתִיב לוֹן כֹּלָּא בְּאִתְגַּלְיָא.

מַה כְּתִיב, וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה. כֵּיוָן דְּשָׁמְעוּ שְׁמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דָּחִילוּ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ הָווֹ יָדְעִין נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיַמָּא, וְכֵיוָן דְּאָמַר לוֹן שְׁמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דָּחִילוּ קַמֵּיהּ דְּחִילוּ סַגִּיא. תּוּ אָמַר לוֹן דְּאִיהוּ עָרַק מִקַּמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֵיהּ מַה זֹּאת עָשִׂיתָ, דְּאַנְתְּ עָרַקְתְּ מִקַּמֵּיהּ וְלָא

שאלו אותו אלא דבר בגלוי ובכיסוי לדעת בו, והוא השיב להם הכל בגלוי.

מה כתוב: "וייראו האנשים יראה גדולה". כיון ששמעו שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד יראו, משום שכולם היו יודעים הנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא בים, וכיון שאמר להם שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד יראו ממנו יראה גדולה. עוד אמר להם: שהוא בורח מלפני הקדוש ברוך הוא, לכן אמרו לו: "מה זאת עשית" שאתה בורח מלפניו ולא עשית

on est puni? (Jonas 1:8): "Et de quel peuple es-tu?" - Est-ce Amalek ou bien l'un des sept peuples qui doivent être punis? Ils le

עָבַדְתְּ פִּקּוּדוֹי. וּבְגִין כַּךְ מַה זֹּאת עָשִׂיתָ, דְּאַנְתְּ עָבַרְתְּ עַל פִּקּוּדֵי דְּמָארָךְ.

וְתָא חֲזֵי, כָּל אִלֵּין אִתְגַּיָּרוּ לְבָתַר, כַּד חָמוּ נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיוֹנָה בְּיַמָּא. וְכֻלְּהוּ חָמוּ לֵיהּ כַּד נָפַל בְּיַמָּא,

מצותו, ומשום כך "מה זאת עשית" שאתה עובר על מצות רבונך.

ובא וראה: כל אלו התגיירו אחר כך כשראו הנסים והגבורות שעשה לו הקדוש ברוך הוא ליונה בים, שכולם ראו אותו כאשר נפל בים, ואותו הדג שעלה

questionnèrent, comme il se doit, à propos de tout.

Que répondit-il? (Jonas 1:9): "Je suis Hébreu." - Je descends de la race d'Abraham l'Hébreu, qui sanctifia le nom divin, tous les jours, dans le monde. (Jonas 1:9): " ...Et je crains l'Eternel, le Dieu des cieux." Ils lui demandèrent des choses révélées et cachées, mais il ne leur répondit que des choses révélées.

Qu'est-il écrit (Jonas 1:10): "Et les hommes eurent une grande frayeur."? Dès qu'ils

וְהַהוּא נוּנָא דְסָלִיק וּבָלַע לֵיהּ קַמַּיְהוּ. וְכַד אָתָא הַהוּא נוּנָא רַבָּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֻלָּא, וּפָלַט לֵיהּ לְיַבֶּשְׁתָּא, אָתוּ לְגַבֵּיהּ וְאִתְגַּיְּרוּ כֻּלְּהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא, חַסְדָּם יַעֲזוֹבוּ.

וְתָא חֲזֵי, כֻּלְּהוּ אִלֵּין הָווּ גֵּרֵי צֶדֶק, וְאִתְחַכָּמוּ בְּאוֹרַיְתָא וְהָווּ חַכִּימִין עִלָּאִין, בְּגִין דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבְכָל אִנּוּן

ובלע אותו לפניהם, וכאשר בא אותו הדג הגדול לעיני כולם ופלט אותו ליבשה, באו לפניו והתגיירו כולם. זהו שכתוב: "משמרים הבלי שוא חסדם יעזובו" (יונה ב).

ובא וראה: כל אלה היו גרי צדק, והתחכמו בתורה, ונהיו חכמים עליונים, משום שהרי הקדוש ברוך הוא

entendirent le nom du Saint béni soit-il, ils prirent tout de suite peur, car ils connaissaient les miracles et les grandes choses accomplies par le Saint béni soit-il à la mer [des Joncs]. Dès qu'ils entendirent le nom du Saint béni soit-il, ils éprouvèrent [donc] une grande frayeur. Il leur dit encore qu'il s'enfuyait de devant le Saint béni soit-il, et c'est ainsi qu'ils lui répondirent (Jonas 1:10): "Qu'est-ce que

דְּמִתְקָרְבֵי לְגַבֵּיהּ, וּמְקַדְּשִׁין שְׁמֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, דְּכַד אִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, שְׁמֵיהּ דְּאִתְכַּסְיָא אִסְתְּלִיק עַל כֻּרְסֵי יְקָרֵיהּ, דִּכְתִיב וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. [פקודי רל ע"ב].

רצה בהם, ובכל אותם שמתקרבים אצלו ומקדשים שמו בגלוי, שכאשר מתקדש שמו בגלוי, שמו המכוסה מתעלה על כסא הכבוד, שכתוב "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (ויקרא כב).

tu as fait?" - Tu t'es enfui sans exécuter son commandement. C'est ainsi que "Qu'est-ce tu as fait?" - Tu enfreins le commandement de ton maître!.

Viens et vois: Ceux-ci devinrent des prosélytes et des sages de la Tora. Ils devinrent des sages supérieurs, car le Saint béni soit-il les désira, eux et tous ceux qui se rapprochent de lui et qui sanctifient publiquement son nom. Son nom est caché et s'élève sur le trône de gloire, ainsi qu'il est écrit (Lévitique 22:32): "Et je serai sanctifié au milieu des fils d'Israel." (Zohar, vol. 2, p. 230b)